همايون [illegible]امه

٨

كليله نتيجه كاف قرعه‌يه ويرلر ودنه
بكه وال حقاله ويرلر وتعونيه ضم
بابلبه سميونه ويرلر نعمه الله

قد انتقل الى [illegible]

سبب تألیف کتاب

اوچنجی

قیض

بو مثلك

حکایت پیر

بو مثلك

7

عو برتعم

سود مصطفى بن عبد الله تابع محمد پاشا
يسر الله بالخير اموره امين
بحرمة سيد المرسلين

11

تملکه محمد صبری ولد مصطفی چلبی
در [illegible]
١٧٢ سنه

تملکه [illegible] علی غفر لهما [illegible]
[illegible] ارکان نعمان
بن علی [illegible]
[illegible] دمشق

[illegible] ١١٤٧

[illegible]

[illegible] ١١٧٢

هو
همایون نامهٔ همایون

حضرت حلیم وخلاق وحکیم علی الاطلاق جلت حکمته که وظایف لطایف حمد وثناسی بحکم
وان من شیء الا یسبح بحمده جمیع موجودات علوی وسفلی نک زبانندن جاریدر
وفواید موائد آلائی انتهاسی بر مقتضای واعطی کل شیء خلقه ثم هدی
تمام مبدعات سماوی وارضینک اجزاسنده ساری وسایردر
رموز آموز عقل نکته پیوند شناسایندهٔ جان خردمند کلام قدیم کریم و
کتاب لازم التقدیم والتعظیم والتکریمنده حضرت رسالت پناه وسلطان
سریر لی مع الله نکته دان وعلمک ما لم تکن تعلم روشن بیان انا افصح العرب
والعجم طوطی نوای وما ینطق عن الهوی معجز نمای ان هو الا وحی یوحی نبی مجتبی
رسول مرتضی محمد مصطفی یه محمد که انبیانک سروریدر سپهر آفرینش
اختریدر صلوات الله وسلامه وعلی آله واصحابه المقربین لدیه وعلی من تابعه و
انتمی الیه هدایت طالبان مقاصد ارادت وعنایت قاصدان مطالب استعداد
ایچون بو نوع خطاب مستطاب قلمشدی واول دانش آموز علمه شدید القوی یه
طریق تعلیم مستمدان مکتب ادبی وقانون تفهیم مستعدان مدرسهٔ جد وجهد وطلبی بو مثال
ومنوال اوزره بیان بیوردیکه ادع الی سبیل ربک بالحکمة والموعظة الحسنة
بو کلام سعادت فرجامک مضمون میمون انجامی بو درکه ای عالمیانه موائد عوائد صلاح
وسداده صلا ویریجی ولی آدمیانه مناهج مصالح معاش ومعاده یول گوستریجی
بنده لری مضیق سفاهتدن طریق استقامته دلیل حکمتله دعوت قل وبکا اعتقاد
ایدن عباده هاویهٔ هوادن روضهٔ رضایه موعظهٔ حسنه ایله هدایت قل که نفوس
سرکش تازیانهٔ حکمتدن غیریله رام اولمز وطبایع خودپسند بند پند ونصیحتدن غیریله
صلاح بولمز ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من حولک

لانفضوا ح

٨

هر آن رائض که کرده توسنی رام ٭ کند ابتسنکی باکرهٔ خام ٭ نیجه توسنان نوعنانی
بی لجام ملایمت ٭ وبی شکیمهٔ ملاطفت رام قلمق متعسر در ٭ نفوس آدمیانی که قوای بهیمی
سببی انلرک نهادنده غالب اولوب وزجر و حصم یا کلوا وتمتعوا مرعی سنده بی
چون وچرا اجرا ایدرلر ٭ وزمام نهی منکر ٭ وخزام امر معروف دن ابا ایدرلر ٭ بی اعمال لجام
حکمت ٭ واستعمال تازیانهٔ موعظت ٭ منعا وایلک متعذر در ٭ مصرع اولور
حکمتله حاصل کام هر دل ٭ اولور حکمتله حل هر امر مشکل ٭ ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیراً
کثیرا موعظهٔ حسنه که مأمور به در ٭ بر کلام جامع در که سامع اولنلر قابلیت واستعداد
لری حسبنجه اندن فایض منداولورلر ٭ مواعظ قرآنی ٭ ونصایح فرقانی گبی که جامع اطوار
صوری ومعنوی ٭ وحاوی اسرار دینی ودنیوی در ٭ وسامع وقاری استعدادلری
مقداری نظم درربار ٭ ومعانی گوهر نثارندن حصه دارلر در ٭ والیه من قال
مصرع بهار عالم حسنش دل وجان تازه میدارد ٭ برنگ اصحاب صورترا ببوی
ارباب معنی را ٭ بو مقوله کلام سایر انبیاء عظام دن علی نبینا وعلیهم السلام
هیچ برسنه فایض ومنزل اولمامش در ٭ بلکه خاصهٔ حضرت ختمیت در ٭ کما اشار
الیه صلوات الله علیه وسلامه اوتیت جوامع الکلم چون صدق متابعت مورث
کمال خصوصیت در وثمر تمام مناسبت ٭ لاجرم امت بزرگوارندن که کنتم خیر امة
اخرجت للناس اسمیله موسوم لردر ٭ بعض خواصک طبایعی مطرح اشعهٔ انوار
جامعیت واقع اولمشدر که اول دخی اول حضرتک مشکات نبوت کبری سندن
اقتباس اولنمشدر ٭ بو سببله کلام جامع اکا درلر که دیدهٔ ارباب ظاهر مشاهدهٔ
جمال ظواهر معانی سیله منور در ٭ ومشام اهل باطن روایح حقایق وفوایح
دقایقله که ماورای ظاهردن لایح اولور معطر اوله تا هر احد حوصله سی مقداریجه
خوان احسان بی کرانندن بهره مند اوله مصرع هیچ جوینده از آن در نرود
بی مقصود ٭ پس معلوم اولدیکه چهرهٔ هر کلام زیور حکمتله نه قدر آراسته ٭
وعذار هر موعظت گلگونهٔ جامعیتله نه دکلو پیراسته اولورسه دل عاشقان
کامل مشاهدهٔ جلواتنه زیاده مایل اولور ٭ مصرع هر که زیباترست از خوبان
سوی او میل بیشتر باشند ٭ جملهٔ تصانیف دن که قواعد تألیفی حکمت علمیه اوزره
مبنی اوله ٭ ومجموع رسایلدن که مبانی تصنیفی مواعظ حسنهٔ مشتمل ومحتوی اوله
کتاب کلیله ودمنه در که حکمای هند آنی طرز خاص اوزره تألیف ایدوب ٭ براهمهٔ

مآل

مشهور

حکمت اوضاع جامعیتن نمطاً مخصوص اوزره تصنیف بیورمشلردر لطایف حکمت وفضله

ظرایف لهو وهزل میاننده کمال اختلاف وارایکن هر طرفده امتزاج وبر طرفده ایتلاف

ویروب طرز کلامی اکثر طباع انامیل النسون ویو امثال وافسانه اوزره وضع ایلمشلردر

وزبان وحوش ولسان بهایم وطیوردن اصناف حکایات وانواع روایات تقریر

ایدوب انک ضمننده انواع فواید حکمت ومیامن نصیحت مندرج قلمشلردر تا عاقل تنصح

ایچون مطالعه سنه بهانه وغافل تنزه ایچون داستان وافسانه قله ودرسی معلم

وحفظی متعلمه آسان اوله وفی الحقیقه اول کتاب حکمت نصاب بر حدیقه درکه اشجار اثمارینه

وکم فیها ما تشتهیه الانفس وتلذ الاعین ازهار ریله منور واطراف گلزاری ولا عین

رات ولا اذن سمعت نسایم عنبر نثار ریله مطیب ومعطر **رباعی** هر نکته سی درکل

معانی هر حرفی شکوفهٔ امانی لفظی چو طراوت جوانی معانیسی در آب زندگانی اول

کان جواهر فضایل وآسمان درر فواضلک افاضه سی بر مرتبه تام وکامل وعام وشامل

درکه ابتدای ظهوردن الی هذا الآن هر زمان مستعدان مجلس ارادته ومستفید

محفل سعادته تباشیر انواری وبرکات آثاری حاصل ومتواصل در اصحاف صنع جلد

زرکار آفتابه رشتهٔ خطوط اشعه ایله شیرازه اورلدن انک عدیلی بر کتاب

کورلمشدر ودبیر تقدیر اجزای دفتر شهور واعوام واوراق مجموعهٔ لیالی وایامه

سلک ارتباطده انتظام ویرلدن انک نظیری بر جرید مشاهده اولنمامشدر

لطافتده نظیری یوقدر الحق نظیرن چشم احول کورمش انجق اول کتاب

شریفی حکیم روشن ضمیر ورای بیدپای برهمن رای جهان آرای دابشلیم مندنیک

نامنه که بعض ممالک هندک مالکی ایدی زبان هند ایله تصنیف اتمشدر امیددرکه

مبادی شروع سبب تألیفندن برشته رقم زدهٔ کلک تعریف اولنه حکیم مذکور

بنای کتاب مزبوری بر قاعده اوزرنه مبتنی قلمشدر که مسالک ضبط ممالکه سلوک

ایدن حکام وملوکه احکام سیاست وبسط رعایت وعدلده دستور العمل

اوله وتربیت وتقویت اولیاء دولت ودفع رفع اعدای مملکتده قانون مجمل

وکارنامهٔ مکمل اوله دابشلیم اول کتاب فضیلت انتسابی قبلهٔ مقاصد وعمده

مطالب ایدینوب مفتاح قفل مطالعه ایله متصل افتتاح حل مشکلات وکشف

معضلاتنه مجد ومشتغل ایدی واول جوهر ذی قیمت انک زماننده ولتده اعوام

ناسدن بلکه عامهٔ خواصدن خلوتخانهٔ صدف قدم گوهر شاهوار کبی مخفی ومستور

ن

وجمیع

وصمیم کاندن لعل بدخشان کبی هزار خون جکرله یوز کوستروب هرناسک کوکش اسماع
دور ایدی آندن صکره اولاد و احفادندن که سریر سلطنتده جلوس ایدرلردی
انک اخفاسنده همان اول قاعدهٔ رعایت ایدوب اول طریقه کیدرلردی و بو حیله
ایله بنه اول عروس مشکین نقابک فوایح مناقبی روایح کلستان کبی اطراف جهانی طوتمش
ایدی و شمایم شمایلی لطیمهٔ عطار کبی مشام مستنشقانی نسایم اخبار و آثاری معطر
النفس ایدی رباعی منبر چو مشک بود مشک اکر نهان دارند ز فیض رایحهٔ او مشام
راا فرست نامی شود بکل اندوده چهرهٔ خورشید زمان زمان از نور او زیاده
ترست اکاسرهٔ عظامدن نوشیروان عادل زماننده خواص و عوام میاننده
بو خبر اشتهار و انتشار بولمشدیکه خزاین مملوک ملوک هندده بر کتاب واردر که زبان
بهایم و طیور و لسان حشرات و حوشدن جمع اولنمشلردر و باب حزم و سیاستده
اول شرایط که سلاطین تاجدارانه موافق و مناسب اوله و رعایت و حمایت مملکتده
شمول ضوابط نامه دارانه لازم و واجب اوله اول درج جواهر حکمتک مطاوی اوراقنده
درج ایلمشلردر و آنی سرمایهٔ مواعظ و نصایح و وسیلهٔ منافع و مصالح عد ایدوب
نقد جد و جهدلرن اول قواعدک تحقیق و تلفیقنه خرج ایلمشلردر طبع شاهانهٔ نوشیروان
که انهار جویبار معدلت انک باران جود و احساننیله طراوت بولمشدی و ازهار کلزار
نظام مملکت اقطار و امطار رأفت و عاطفتیله سیراب اولمشدی بیت جهان کشت
از عدلش آراسته وزان رسم بیداد برخاسته اول کتابک مطالعه سنه میل تام
و شفق مالاکلام ظاهر اولوب برزجمهر طبیب که زیور فضل و حسنله آراسته و جمال و کمال
ادبله پیراسته مقتدای طبای فرس ایدی فرمان نوشیروانله دار الملک هندوستانه
متوجه اولدی و مدت متمادی آنده اولوب انواع حیل و تدبیراته تمسک ایدوب الف جهدله
اول کتابی اله کتوردی و الفاظ هندیٔ لغت پهلوی ایله که اول زمانده سلاطین ایران
اول زبانله تکلم ایدرلردی ترجمه ایدوب خدمت نوشیروانه یتردی و موقع قبول و
شرف استحسان بولوب مشاهدهٔ رتبه سی اقصای کماله ایردی تسخیر ثغور و بلاد
و تسکین قلوب عباد و اظهار عدل و احسان و اصلاح امور جهانبانیده بنای کار
نوشیروان اول کتابک مقتضای فحواسی اوزره ایدی نوشیروان دن صکره اکاسرهٔ
عجم دخی انک اخفاسی اوزره امرنده و تعظیمی باینده شرایط مبالغهٔ تقدیم ایدرلردی
تا اول زماندن که خلفاء عباسیه دن خلیفهٔ ثانی ابو جعفر منصور بن محمد بن علی بن عباس

عنددن

استشمامی

رضی الله عنهما اول کتابک مناقبن اشتندی انک مطالعه سنه رغبت تمام کوستروب
تحصیلنه جد و اهتمام اتدی و لطف حیله ایله اول نسخهٔ بهلوی اله کتوردی و امام ابو الحسن
عبد الله ابن مقفعه که سر دفتر بلغای عصر و سر آمد فضلای دهر ایدی بیوروب زبان بهلوی
لسان تازیه ترجمه اتدردی هر دم خلیفهٔ مزبور کتاب مذکوری کمال حزمندن سلک
مطالعه ده نظم ایدوب اساس احکام خلافتی و بنای شرایط عدل و رافتی
اول نصایح وصایا اوزره وضع ایلردی ملوک سلمانیه دن ابو الحسن امیر
نصر بن احمد سلمانی افاضل زماندن برینه امر ایدوب اول نسخهٔ زبان تازیدن لسان
فارسیه نقل اتدردی رودکی شاعر که صناعت صنایع شعرده ماهر ایدی اول
جواهر زواهره امتثال سلطانی موجبنجه رشتهٔ نظمده انتظام ویردی بر دفعه دخی
سلطان محمود غازی غزنوی اولادندن ابو المظفر بهرام شاه ابن سلطان مسعود که
ممدوح حکیم سنائی غزنوی در بیوردی تا ابلغ البلغا و افصح الفصحا ابو المعالی نصر الله بن محمد بن
عبد الحمید آنی طرز جدید اوزره نسخهٔ ابن مقفع دن ترجمه اتدی شول نسخه که حالا کلیله
و دمنه دیمک ایله مشهور در ترجمهٔ فاضل مزبور در الحق عبارات جان شیرینی کبی لذیذ
و استعاراتی ورتمین ویاقوت رنکین کبی عزیز در مجتهدان احکام بلاغت تعریف فصاحت
تعبیر و حصانت کلماتنه مجتمعلر در و مسند نشینان بارکاه انشا توصیف جزالت ترکیب
و براعت عباراتنه متفقلر در اما ایراد لغات غریبه و الفاظ وحشیه دن تحاشی المیوب
طرز کلامی محاسن عربیات اوزره طرح ایدوب الفاظ و عبارات معلقه سر حد اطنابه
و استعارات تشبیهات مغرقهٔ اکثار رواسها به ییتشردوکی اجلدن خاطر مستمع
غرض کتاب و خلاصهٔ ما فی الباب کما ینبغی ادا ایده میوب استماعندن ابا قلردی و طبع
قاری دخی مبادی قصه مقاطعنه ربطدن قاصر و اوایل کلامی اواخری ایله ضبطدن عاجز
قالردی لاجرم بو معنی سبب سامت خاطر سامع و قاری اولوب و استماعندن
امتناع جمیع قلوب و طباعه ساری اولوب قریب اولمشدی که کتاب مزبور بو تعاسل
زاویهٔ نسیانده کسیف الخطیب متروک و مهجور قالیدی و اهل عالم انک فرائد فوایدندن
محروم و بی نصیب اولیدی انکا بناء و آلی ولایت هری سلطان حسین بیقرا امراسنک
سرخیلی امیر سهیلی التماسیله خطیب منبر فصاحت و واعظ کرسی بلاغت و صاف
انشا حقایق کشاف رموز دقایق الملتجی الی رحمة ربه الحافظ حسین بن علی الواعظ
المعروف بالکاشفی عامله الله بلطفه الخفی کتاب مزبوره طرز خاص و لباس جدید کیوردی

دن

لي

وزیبا

وزیبا رویان معانی سنه تتق الفاظ مغلقه و وجه لغات غریبه ایله محجوب و مستورلر
ایدی مناظر عبارات ظاهره و غرفات استعارات زواهرده جلوه ویردی
شول کتاب که حالا بین الانام انوار سهیلی نامیله اشتهار بولمشدر مولانای
مشار الیه که سخندانلق میدانینک شهسوار چالاکی در مصرع گوهر دریای ادراکک
لطیف پاکیدر حقا که اول کتاب فضیلت نشان بر سهیل درکه یمن یمن سعادتدن
درخشاندر و بر سحابدر که قلّهٔ کوه فصاحت و بلاغتدن درفشاندر الفاظ دلفریبی
شکر لبلرک کرشمه سی کبی شعر انگیزدر و معانی تراکیب غریبی ترنج غبغبلر طرّه سی کبی
دلاویزدر رباعی حروفش چو زلف بتان چکل همه جای جانست و ماوای دل
معانیش در زیر حرف سیاه درخشنده چون مهر روشن چو ماه سوادی که کحل
الجواهر معانی آندن عبارتدر بیاض دیدهٔ حوراده بر ویرلسه روادر و بیاضی که غرّهٔ
صبح شادمانی دان کنایتدر سواد چشم جهان بین اوزره وضع اولنسه سزادر
سزد که گلبن دیوان سرای خلد کنند سواد نسخهٔ او بر بیاض دیدهٔ حور بو ابیات رایق
اول کتاب فایقک مطلع انوار حقایقی در قامت والا کسنه خلعت اولمغه لایق در
مطلع صورتی مجد سعادت جامه سنه در طراز معنیسی اقبال و دولت خاتمینه در
نگین عارض رنگین استعاری قمو غنج و فریب طرّهٔ مسکین الفاظی سراسر تاب و چین
نور حکمتله طلو در هر کلام کاملی نتیکم انوار علمیله دل اهل یقین چون اول مخدّرهٔ
همایون تتق کوندن وجه مشروح اوزره انوار بو قلمون و اثواب گوناگون ایله یوز گوستر
گاه جامهٔ هندی ایله غنج و دلال ایلردی و گاه لباس فارسی و قبای پهلوی ایله جلوه
گاه حلّهٔ تازی و شقّهٔ حجازی ایله عرض جمال ایلردی اما و آلای بالاسی هنوز دیبای
ترکیله آرایش بولمامش ایدی و فرق فرقد اینی اکلیل رومیِ فلک فرسا ایله مزیّن اولمامش
ایدی اگرچه که جمال با کمالی حلیهٔ انواع السنه ایله حالی ایدی اما پیرایهٔ خال و خطی الفاظ
ترکیدن خالی ایدی اول سببدن مدّهٔ مدید و عهد بعید ایدیکه خاطره بو خاطره و سویدایه
بو سودا دوشمش ایدی که اگر سپهر بی مهردن فرصت و ایام بی آرامدن رخصت
میسّر اولورسه و گردون دون تلفیق اسباب تعویقده مسامحه قلورسه کتاب
مزبوره نسخ مذکوره نک بر سندن جامهٔ عربی عمامه ایله رومی جامه گیدررم تا اکثر ناس
لباس استغنا سندن عاری اولمیه و غوانی معانی سنه تتق آل و معجر گلبرک منالله
جلوه ویررم تا عام و خاص فواید و فواید بی قیاسندن بی بهره قالمیه

و ب

لطافتده اوله مقبول عالم • خلایق ایچره منظوم و مکرم • هرچندکه دهقان خیال بوستان •
آماله بو امل نهالن دکردی • اما شجرهٔ فواد و مثمرهٔ ثمرهٔ مراد اولمادن تند باد قضا برک
و بارن دوکردی • و نوائب زمان بران امان و برمزدی که خاطر بو عزمی امضایه متوجه اولدی
و تیر باران اخزان • بر لحظه کوز آچدرمزدی که ضمیر بو دینی قضایه رخصت بولیدی • ناچار
نطاق وقت اعتناق • فرصتدن قاصر اولوب • چهرهٔ مقصود و جمال مطلوب • نقاب تعویق
و حجاب تعوقله مستور و محجوب اولوب قلدی مصرع کی شعر تر انگیز و خاطرکه حزین
باشد • تا اول زمانکه بو نبع نک ریاض حالی رشحهٔ عنایت یزدانی ایله ریان • و
حیاض امالی باران عواطف صمدانیله ملآن اولوب • بلدهٔ محمیهٔ ادرنه ده که خال چهرهٔ
ممالک و سواد نسخهٔ سبع رایکدر • حضرت سلطان عظیم الشان • و خاقان
نصرت نشان • افتخار آل عثمان • الملتجی الی رحمة ربه الرحمن ذو البأس الشدید
والقلب الحدید السلطان مراد بن السلطان محمد بن السلطان بایزید خان طاب الله نسایم
الروح روحهم • والی من غنایم الرحمة فتوحهم • خیرات مبرور • و حسنات مشکور •
سندن جامع جدید جوارنده اولان مدرسهٔ عتیقه که محط رجال فضل و افضال • و
مهبط و فور عز و اقبال در • بو احقر عبیده تفویض و تقلید بیورلدی • و مشام جان
و دماغ جنان اول شهر فردوس نشانک هوای عنبر افشانیله که غیرت نسیم تسنیم
جنان در منجر و معطر اولدی قطعه اسدی جان باغنه باد عطر سای ادرنه • فیض
روح اندی فضای جانفزای ادرنه • دفع ایدوب دلدن غموم کهنهٔ عیسی کبی •
تازه جان بولدی دم معجز نمای ادرنه • غنچه کبی تنکلکدن دره هم اولمشدی کوکل
کل کبی آچدی نسیم دلکشای ادرنه • اول بقعهٔ مبارکده که محل اقتباس فضایل • و مقام
اقتناص فواضل در • ایام معتادهٔ معهودهٔ مدارسهٔ فروع و اصول • و مذاکرهٔ
معقول و منقوله مصروف و مبذول قلوب • زمان تعطیل ده که عقلک متاع آراحاتی •
و طبعک اوقات فراغی در زمانهٔ شوخ چشمی شکر خواب ذهولده بولوب •
و حجرهٔ ضمیری آمد شد خیالات متوالیدن خالی کوروجک • سویدای دلده متمکن اولان
سودای بر سودی • و بوتهٔ قلبده خلاص بولن نقود معهودیی • حالدن قاله • و قوتدن
فعله کتورمکه نواحض همت حرکته کلوب • ذهن سقیم • و طبع عقیم ایله بو شغل عظیمه
شروع قلندی • و نسخهٔ مولانای مکرم مشار الیه نسخ مقدمهٔ کتب ادیان قدیمه کبی
نسخ ایدوب • تراجم سابقه نک بازار رواجنی عقود بیوع فاسده کبی فسخ ایلدی

اجلدن • باعث اختیار اولوب • الحکمة یمانیة نکته سی مطلع انوار سهیلی‌دن آشکار اولدی •
بیت چون یماندر دیمشدر حکمت اول شاه جهان • طلک و کلدر اولسه انوار سهیلی
دن عیان • چون آلان شان لطافت نشان • ابنای زمان بر مرتبه‌ده لطیف • و بر مثابه‌ده
ظریف در که • عرائس غوانی معانی منصهٔ الفاظده • هنوز جلوه‌گر اولمادن حصول مراده
تمام وصول قصد ایدرلر • نکیف که بعض لغاتنی تصحیحده تصفح کتاب • و ادراک معانی سنده
فی الجمله تأمل و تأنی‌یه ارتکاب ایدرلر • لاجرم تألیف کتابدن عنان بیان شارع
انشاء مترسلان • و منهاج تکلف منشیاندن معطوف قلنوب • اثنای حکایاتده احا
کلمات غریبه‌دن بعض آیات ضروری الذکر و احادیث مأثور • و آثار و امثال مشهور
اوزره اقتصار اولنمشدی • و بحکم خیر الکلام مالم یکن عامیا سوقیا و لا وحشیا غریبا ابیات
غریبه • و ایراد لغات عجیبه • و الفاظ وحشیه‌دن تحاشی قلندی • تا دیده هر بینایی نظر
تعمق و تعمق نظر وصال غوانی معانی سندن بهره‌مند اولمق میسر اوله • و دل هر دانایه
تکلف و تخیل اول نازپرور دکان حجرهٔ خیالدن برخوردار اولمق متصور اوله •

و آصف غلام مد الله ظلال خلافته علی
الانام • و شد اطناب سلطنته باوتاد الدوام • چون بو سلک جواهر کان گموندن
دکان عیانه گلدی • و بو درر زواهر حقهٔ ضمیردن سلک بیانه چکلدی • عقل پر خیال دبیر
ایدی • ای ناظم گهر کلم سبحانی • و ای ثاقب درر حکم لقمانی • مقرردر که هر دفتر که خلیفه
زمانک نام واجب الاحترامی ایله معنون اولمیه ابتردر • و بر سیم و زر که پادشاه
جهانک مهر سکهٔ مهرندن جبیننه اورمیه فلس احمردر • علی الخصوص که ممالک بحر و بر
مسخر تیغ ظفر پیکر بیدر • و تمام هفت کشور معسکر عسکر نصرت رهبر بیدر • بیت
بگرفت مملکت بجام سدای زنگ • از روم بهند و ز بلغار تا بفرنگ • بر خطه بو قدر که
پادشاه جهان پناه نام شریفنه خطبه اوقنمیه • و بر سکه بو قدر که شهنشاه آسمان
درگاه داغ عبودیتنی جبیننه اورمیه بیت بشرق ذکر منقش کنند بر منبر • بغرب
مهر قبولش نهند بر دینار • پس بو زر نابی که بوتهٔ قلبده هزار رنج و تعب ایله تاب
ویردک • چون محک اعتبار افاضله اورمزسن تا بلهسنکه قابل سکهٔ قبول پادشاه
عالی مقدار میدر • و بو گوهر نایابی که کان ضمیرده خوناب جگر بر تاب ایله آب ویردک
نچون بازار انظار ارباب فضایله عرض ایتمزسن • تا معلوم قله‌سن که لایق نثار خاک
پای شهنشاه گردون اقتدار میدر بیت در که اولمایه شه عادل ایاغنه نثار

سن

ابجاد

دوردر باشندن آنک تاج قدر و اعتبار • چون قوّت خیالی فرمان فرمای عقلدن
بو امر واجب الامتثالی استماع اتدی حکمنه اتباعی فرض عین • بل عین فرض بلوب ایلدی •
عقل نیکو مذکر سیت ترا • هرچه کوید بکوش دل بشنو • اکرت خواجکی همی باید •
بندۀ عقل باش حلقه بکوش • بناءً علی هذا الخطاب اول خطاب حکمت نصاب • بر سبیل
امتحان افضل افاضل عالی شان میاننده کل کبی پریشان قلنوب • هر فاضل که اول کتاب
کلستان نشاندن برنج داستان نشان اتدی • شهد مدخله رطب اللسان اولوب •
زبان استحسانله اثنی ایلدی • حقّاکه بو درج مسطوراولن حکم معارفدن مروی و مأثور
جری بان یکتب بسواد المسک علی بیاض الکافور • و بو درج مندرج اولن درر لطایفدن
منظوم و منثور عتیق بان یعلق بخیوط النور • علی نحور الحور • صریر کلک نو درحل مشکلات
آموز چنانکه نغمۀ داود در ادای زبور • جوهری که بیفتد ز ساعد قلمت برند و بیست
بدستش برای کردن حور • بو منوال او زره نجه زمان میدان امتحانده آثر بلاغت
و بیان • و براعت معانی بدیع الشانی سخن وران دوران میاننده مثل سائر اولوب •
آرا صرافان جواهر معارف • و اجماع نقدان بتّرۀ لطایف بونک اوزرنه منجر و مقرّر اولدیکه
درج جواهر حکمتدر • و بو جریده که بحر دریای فضیلتدر • تمثیلات سحر نکاری سرتاسر معانی
دقایقدر • و حکایات لطافت شعاری صنایع مجازده بدایع حقایقدر • چون جهاندار
اطوارنده • و شهریارلق احوالنده • و رعیّت پرورلک امورنده • و معدلت کسترلک
رسومنده مصنّف اولان سائر کتب و رسایلدن وجوه ایله فائقدر • بو درشاه وار نثار
خاکپای شاه کردون اقتدار اولمغه سزا و لایقدر بیت سخن درست و تعلق بکوش
شه دارد • چون افاضل فضایل مآبدن بو خطاب مستطابی کوش اتدم • کلام درربارلرن
آویزۀ کوش هوش ایدوب • بو خطبۀ کتابی بر پادشاه عالم پناه نام فرخنده سیله
موشّح قلنوب • بو زر نابی بر شهنشاه فلک دستکاه سکّۀ رخشنده سیله شرف قلدکه •
اقدام نطق و مقالله معارج مناقب عظام عظمت جلالته ارتفاع ممتنع • و زبان قوت خیالله
مدارج مراتب صفات کمالنه اعتلا محال بیت پاننده بحر شوکتنک قطره در بجار
حشننده مهر عزّه تنک ذرّه در جبال • رو بین آتش غضبن کورسه آب اولر خشمیله
خون اولور دل سنکین سام و زال بر پادشاه غازی • شاهنشاه
صاحب مغازی • مخرّب ممالک انکروس • و مسخر جزیرۀ رودوس • قالع قلعۀ بلغراد
فاتح مدینۀ بغداد • قاهر قهرمان بغدان • قاطع اطغاه افرنج و آلامان بیت درکه

لن

امن

امن وامان عالم پناهی کعبهٔ سُدّهٔ دیوان سرایسی قلعهٔ خلق جهان پناه شاه شاهان
اهل ایمان دوران سلطان صاحب قران لطف وقهری خانهٔ پیمانهٔ رزق
واجل عفو وخشمی مایهٔ سرمایهٔ سود وزیان السلطان ابن السلطان فخر آل عثمان
سلطان سلیمان شاه ابن سلطان سلیم خان ابن سلطان بایزید خان
سرو اقبال ونهال دولتی سرسبز اوله گلشن عمری گلبنه ایرمیه باد خزان دولتیله
دایم اوله کام بین وکامیاب نصرتیله اوله هر دم کام بخش وکامران برشاهنشاه
دیندار ودین پرور درکه دامن نفس مقدسی دنس کبایردن بلکه صغایردن
مطهّر در مشرب عقیدهٔ پاکی خاشاک آراء باطله‌دن معرّادر ومشرع ذهن تابناکی
شوائب ظنون واوهامه‌دن مبرّادر زنکار عقاید فاسده آیینهٔ ضمیر منیرنه یول بولمامش
در وزلال خاطر خطیری آراء فرق غیالهٔ ایله مکدّر اولمامشدر اعظم شاهان جهان
ایدوکنه بو برهان معظّم درکه سالک شاه راه مذهب حضرت امام اعظم در شریعت
ظاهره بر حدّه درکه شاخ چنار سیم وزر ازباره دست درازلق ایتدوکی سببدن
مقطوع الید در وباد بهار ابکار گلزاره عشق بازلق ایتدوکی اجلدن زندان حبابده
محبوس ومقیّد در بنفشه غمّام اولدوغی ایچون چقردیلر قفاسندن زبانن
لاله نمّام اولدوغی ایچون قره قانه بویادیلر دهانن گل غنچه‌یه طبنجه اوردوغی ایچون
باشنه یومرق اوردیلر ومدام می پرست اولدوغی ایچون ایاغنه طومرق اوردیلر
آیینه ماه رولرله یوز یوزه اوردوغی ایچون بردار ایتدیلر مشک عنبر بولرله سینه
برسینه اولدوغی ایچون شهرهٔ بازار ایتدیلر عبهر نامحرملره نظر ایتدوکی ایچون
کوزینه میل چکدیلر معدلت باهره‌سی بر مرتبه‌در که چنگ پلنگ دامن پوست
آهودن ال چکمشدر ودندان کرک کلوی کوسفندله قان بلاشمشدر یوز پلاس
پشمینه ایله آهوی چشم غزاللر عشقندن درویش پوست پوش اولمشدر ببر
لباس پلنک ایله سماع وعظ شغال ونصیحت خرکوش ایچون سرتاسر کوش اولمشدر
کبوتر عقاب ایله هم آشیانه‌در میش زباب ایله هم خانه وهم کاشانه‌در روزبان وشبان
کوسفند صحراده بی شباناندر لیل ونهار باز تیهویه هواداردر وشیر آهویه پاسباناندر
وبالجمله ایام معدلتنده زهر افاعی ظلم اعتساف تریاق دواعی عدل وانصاف ایله منعدم
در وبنیاد جور بیداد قواعد نصفت وداد ایله منهدم در نفحات شمال عدل شاملی
ایله دماغ اطراف عالم معطّر در لمعان آفتاب بذل کاملی ایله دیّ اصناف بنی آدم

منوّردر معار عدليله مقصورهٔ ربع مسكون معموردر وشمشير قهريله جور چارسوى
هفت كشوردن دوردر كمسه اياغنده اكز نايدن غيرى فغان كمسه دورانندهٔ
چكر كوج انك آلا كمان بر پادشاه چارساز ويتيم نوازدركه بوق زمانندهٔ
يتيم آنك مكر درّ عدن يوقدر اياغنده خونين دل مكر مشك ختن ايام همايوننده سرو
غيرى باغى باش قالدرمدى اول دخى زنجير ايله مقيّددر روزكار ميموننده شمع
دن غيرى ياغى اياغ اوزره كلمدى اول دخى عذاب نار ونار عذابه مخلّددر شجا
اكار رستم ديك ستم دركه رستم انك كمتر كمربسته سى در وطهماسب وسام و
القاص كمتر بنده سنك تيغ افكنده سى در عظمتده جم غلط دركه سنك قهريله لخچه
جمله جام وجودين شكست ايتمشدر وسخاوتده حاتم طى ديمك خطادركه دست بذليله
نجه حاتم دفترن طى ايدوب صيت وصداى جودن ليبت ايتمشدر بسيطت مملكتى بر
درجه ده دركه ملك سليمان مسخّر مورچهٔ تيغ ظفر پيكرى در ودايرهٔ قلعهٔ آسما
مركز ماهيچهٔ علم نصرت رهبريدر مملكت قيروان خاوران مجموعهٔ ممالك محروسه سندن
ايكى ورقدر ومعدلت فريدون ونوشيروان ديباجهٔ مآثر موروثه سندن بر
سبق كرهٔ زمين كوى چوكان پاى سمند كردون كرديدر سبزه زار آسمان
ميدان جولان خنك هامون نورديدر سطوت سلطنتى بر غايتده دركه شير
كهربا نهيب صولت پادشاهانه دن يره قاندر وآيينهٔ آفتاب پاس سطوت
خسروانه دن خفقان دركاه عالم پناهى معفّر جباه جبابرهٔ جهان در سدّهٔ فلك
اشتباهى مخدّر شفاه اكاسرهٔ دوراندر حضرده قباب سراى ميمونى حباب سپهر
آبكونه همسردر سفرده كنكرهٔ خيام همايونى ايوان كردونه برابردر بلكه اندن برتر
ودينهٔ كردون كردان شعشعهٔ چتر آسمان ساينيدن خيره وحيراندر وجرم آفتاب
آسمان رشك سايهٔ سايبان فلك سايندن سايه وش خاككه يكساندر ماه منير
قبّهٔ مستدير خركاه فلك تدبير ومهر تنويردن اقتباس ايدر وخيمهٔ كردون
سايهٔ چتر همايونيله لاف ارتفاع اوروب دعواى زور ايدر زر تمام عيار نام
نام مباركن جبيننه يازمدن تب تاب بوتهٔ كدازدن خلاص اولمدى ودرهم
ودينار تا لقب شريفن سكّهٔ قبوله قازمدى شكنجهٔ پنجهٔ كاردن نجات بولمادى
قنديل زرنكار مهر وماه كاسهٔ مشعل چراغ دركه ليل ونهار آنده نيان كقار فجارك
يوركى ياغى در رايت نصرت راياتى نهال سرو دركه ميان بوستان غزاده خون

يدن

عنده

ن

۱۷

اعدایله پرورش بولمشدر سنجق ظفر پیره‌سی شاخ گل درکه گلزار کارزارده نسیم
فتحیله کشاده اولمشدر سنان نیزهٔ جان ستانندن روان قان غازی چهرهٔ نو
عروس غزادر و غبار سم سمند جهانگرد و عالم نوردی کحل الجواهر حور وعین
اولسه سزادر و بیم تیغ سراب رنگندن افرنج بر رنجدرکه شربت خنظل حرارت
شمشیر آب تصویر و آتش تأثیرندن غیریله دوا امیّز دکلدر و وهم گرز ابر
بیسکندن سرخ سربر دردسرده درکه شراب زهرآب تیغ نیلوفرندن غیریله شفا
متصوّر دکلدر باد شمشیر آبداری و باد جان دشمن خاکساره آتش اورمشدر آتشی
سنان تابداری خرمن حیات اعدای بدکرداری بباده ویرمشدر الف تیر و یای کمانی
اقبال دولت روزافزونلرچون ایو فالدر و باء کوپال و دال کمندی دشمن خاکسارک
بدحاللگنه قوی دالدر کاری اکثر شکار شکاری اکثر سر اعدای خاکساردر سفال سکان
خونخواری کاسهٔ کلّهٔ کفّار فجّاردر آسیب تیغ رخشان برق نشانندن جان
کرد کشان ایران و خراسان حیران و هراساندر آشوب کردون کوب صاعقه فشانندن
دیار دریابار و حصار افرنج خاکسار در ویران و خاکه یکساندر تیغی یلمانیله
ویراندر الامان ایلدی رمحی اوجندن خراب ایران و طوران ایلدی جوان بخت و آسمان
تخت شهزاده‌لری که سعادت برجنک مهر رخشاندر و سلطنت درجنک در
درخشاندر هر برنک خنصر سعادتی شایستهٔ خاتم سلیماندر و فرق فرقدسایی
سزاوار تاج سلطانی و افسر جهانبانیدر چون جمله‌سی مصطفی خلق و محمّد خلقت سلیم
نفس و بایزید همّت در بو خصلت ایله عاقبت هر بری جهانگیر کشورستان اولمغه
دلیل و علامتدر بلکه برهان و حجّتدر آلهی چشم بددن دور ایله قمونک عمرنی
معمور ایله آصف آرا وزراسی که کواکب آسمان انوان و دیوان کیوان رفعتدر
آرای عالم آرالری شمع شبستان مملکت و فکر کشورکشالری حلّال مهمّات سلطنتدر
صف آرا امراسی که روبین هیبت و تهمتن مهابتدر هر بری بیشهٔ وغاده بر
شیر بر صفت و پلنک غضنفر صلابتدر خدام بارکاهی صاحب احتشامدر و
مقرّبان درکاهی واجب الاحترامدر خلد الله ملکه و سلطانه و افاض علی العالمین
برّه و احسانه و لازالت ایات اقباله برماح الظفر منشوره و آیات جلاله کالسبع
المثانی مأثوره مشهوره و اطناب خیام خلافته مشدوده باوتاد الدوام وظلال
عدله و رأفته ممدوده الی یوم القیام بو نامهٔ فرخنده آغاز و خجسته انجام

بعون الله العزیز العلام — بادشاهنك چون همایون نامه اولدی تمام • آگه ویردی
هاتف غیبی همایون نامه نام • والصلوة والسلام علی خیر الانام • محمد وآله الکرام •
وصحبه العظام • بانباع اللیالی والایام • وتواتر الشهور والاعوام — اوّلا بلمك
گرکدر که مقاصد کلیله ودمنه فواید حکمت عملیّه اوزره مبتنی در • حکمت عملی نفس انسانك
مصالح حرکات ارادی افعال طبعه سنه علمدن عبارتدر • بر حیثیّتله که انتظام
احوال معاشنه مفضی ومتوجّه اولدوغی کمالک حصولنی مقتضی اوله • بو تقسیم اولی
ایکی قسمه منقسم در • بری اولدر که هر فرده علی الانفراد راجع اوله • آکا تهذیب
اخلاق درلر • ایکنجیسی اولدر که افراد بر سبیل مشارکه متعلق اوله • بو قسم دخی
ایکی یه منقسم در • بری اولدر که مشارکه منزل خانه ده اوله آکا تدبیر منزل درلر •
اوچنجی اولدر که مشارکه شهر وولایتده ویا اقلیم ومملکتده اوله • آکا تدبیر سیاست
درلر • کتاب مذکور اقسام ثلثهٔ مزبوره دن نوعین آخرین دن بعض فوایده
مشتمل در • اما تهذیب اخلاقه متعلق احوال مذکور دکل در • الا علی سبیل الاستطراد
اگرچه که بو اوراقده مکارم اخلاقدن بعضسنی ایراده مجال میسّر ایدی • اما کتاب مزبور
اوضاع واوصافنه تغیر کلی کلمسون دیو ابواب کتابی زیاده اتمک مناسب کورلمیوب
همان اول منوال اوزره که حکیم هندیدن روایت اولنمشدی ایراد اولندی • وکتاب مذکور
ایکی باب اوّلی که ایرادندن فایدهٔ کلّی اولمیوب اصل کتابده مدخلی یوق ایدی • اسقاط
اتمکده مولانای مزبوره اقتدا اولنوب ابواب کتاب باقی قالن اون درد باب اوزره
اقتصار اولندی • وحکایت اصل وفرعده مذکور اولن دستور اوزره • رای برهمندن
سؤال وجواب طریقیله قید کتابته کتورلدی • وایراد ابوابدن سابق اول حکایه که
اصل الباب ومنشاء ما فی الکتاب ایدی • افتتاح اولنمغه لایق کورلدی • ومحلّ انتخاب
ابوابده هر مقامکه بر حکایت ایراد ایدوب • بر مثل انشا اتمک مناسب کورلدکده اقدام
جارتله سلوک سبیل تصرفه اقدام اولندی • هرچند که بو بابده بو فقیر حقیر الشان
بلکه مطلقا تألیف کتابه ارتکاب ایدن فضلای زمان قلّة بضاعة • وقصور استطاعتلرینه
انصاف واقرار • وزلات وعثرات وهفوات وسقطاتلرینه اعتراف واعتذار ایدرلر
عاقبت هدف سهام ملامت • وسپر صمصام غرامت اولوب • حق ناحق مطعن هر
جاهل واحمق اولمق مقرّر ومحقّق در • اما آنلرکه زیور کمال وهنر ایله آراسته • وگوهر
فضل ومروّت ایله پیراسته اولوب قلب وقادلرینه نقود فضایلک نقّادی • ودیده

انصافله

انصافله جواهر ناترك صرّافی اولالر وفور فضل وهنرلرندن دور و مزید لطف كرملرندن
بعید ومهجور دكل دركه من صنّف فقد استهدف تهدیدی مقابلهسنده من
انصف فقد استظرف نكتهسنی تمهید ایدوب مواضع ذلاتی عین رضای بمسوخ ودیع
بغضای مفتوح طوتمیهلر ومواقع عثراتی قلم اصلاح وحمل المؤمن علی الصلاح مفهومندن
اتمیهلر بیت دیدۀ انصاف چو بینا بود در شمر وگرچه كه مینا بود من خجلم از
عمل خام خویش تو ملامت نكنم سینه بریش بیت در ره روشنی جمله ازاو كان
نیست روا طعنه بر افتادگان چشم هنربین بود از عیب پاك بی هنر از عیب كند
روحه پاك شعر وعین الرضا عن كل عیب كلیله ولكن عین السخط تبدی المساویا
وفّقنا الله لما یحب ویرضی وختم امالنا واجالنا بالخیر والحسنی ومنه المستعان وعلیه
التكلان والیه الرجعی باب اول ساعی ونمّامك كلام نفاق انجامن استماعدن
اجتناب وامتناع واجب ایدوكن بیان ایدر باب ثانی بدكارلر كیرو
كاربدلری مقتضاسنجه سزا وجزالرین بولوب شآمت عاقبت ووخامت خاتمتلرن
بیان ایدر باب ثالث احباب واصحابك فواید موافقتن ومنافع معاضدتن
بیان ایدر باب رابع اعدانك احوالن ملاحظه ایدوب كمین مكر وكینلرندن امین
اولمق جائز دكل ایدوكن بیان ایدر باب خامس چهرۀ مطلوب اهمال وغفلت
سببیله وراء پردۀ تعویقده مستور ومحجوب قالدوغن بیان ایدر باب سادس
آفت تعجیل ومضرّت شتابی بیان ایدر باب سابع حزم تدبیر وحیله وتزویر
ایله بلای اعدادن خلاص اولمغی بیان ایدر باب ثامن ارباب حقددن احتراز
ایدوب انلرك قولنه اعتماد وتملّقلرنه اعتبار واعتما جائز دكل ایدوكن بیان ایدر
باب تاسع طریق صفح وعفوه سلوك افضل اوصاف ملوك ایدوكن بیان ایدر
باب عاشر بركمسنه زیاده طلب ایتمك ایله كندو محلندن ومنزل اولندن
كیرو قالدوغن بیان ایدر باب حادی عشر طریق مكافات ایله جزای اعمال وسزای
افعالی بیان ایدر باب ثانی عشر صفت حلم ووقار وتمكین خاصۀ ملوك وسلاطینه
زیبا خلعت ایدوكن بیان ایدر باب ثالث عشر ملوك عالی جناب قول اهل غدر
استماعندن اجتناب وامتناع واجب ایدوكن بیان ایدر باب رابع عشر
انقلابات زمانه عدم التفات وجمیع احوالده قضای رب العباده رضا وانقیاد
لازم ایدوكن بیان ایدر اوّل حكایت كه منشاء كلمات

واصل الباب ایدی شروع قلندی • والتوفیق ممن بیده ازمة التحقیق
نقش بندان کارخانهٔ معانی • تحریرکشان کارنامهٔ سخن دانی • جوهریان بازار عجایب حکایات
صیرفیان دار العیار غرایب روایات جراید • وفوائد اخباره حجلهٔ خیالده بوزیور ایله
آرایش وعرایس نقاش اسماره منصهٔ مقالده • بوزیب وفر ایله نمایش ویررلرکه سوابق
قرون • وسوالف سنین ده اقاصئ ممالک چین وماچین ده بر شهریار کامکار • وبر جهاندار
نامدار وار ایدیکه • اسرار لوامع سبحانی اساریٔ جبهه سنده ظاهر • وانوار سواطع یزدانی
مطالع چهره سنده باهر ایدی • دبدبهٔ کوس سطوتی طاس آسمانه صدای بیم ویاس
وطنطنهٔ شکوه وشوکتی مسامع جهانیانه طنین رعب وهراس ویرمش ایدی • وسلاطین
نامدار آستانهٔ آسمان مدارنده غلام حلقه بکوش • وخواقین رفیع المقدار عتبهٔ کردون
اقتدارنده خدام غاشیه بردوش اولمشدی • فریدون حشمت وجمشید
هیبت • سکندر شوکت ودارا مهابت • حاشیهٔ بساط دولت روزافزونی همیشه
وزرای صاحب رای • وامرای لشکر آرا ایله آراسته • وپای تخت آسمان پایهٔ همایونی
همواره • فضلای فضلت پرور • وحکمای منیر ونصیحت کستر ایله پیرآسته • خزانه سی انواع
جواهر واجناس نقود واقرایله مشحون • ولشکر جرار نامداری حد وحساب وفذلکهٔ
شماردن بیرون ایدی • نهال باغ شجاعت چشمهٔ خونباری ایله سیراب • وچمن ریاض
سخاوت ورشحهٔ کف سحاب ادراری ایله شاداب اولمشدی • شجاعتنده
زمان زماندی • سخابرله دبستان جهاندی • وجودی ایله عالم خرمیدی • سخاوت
عدلی ایله خوش دمیدی • اول سروچمن جاه وجلال • وکلبن وکلشن مجد واقبال همایون
فال درلردی • که عدل کاملی ایله فال رعایت همایون • وبذل شاملی ایله حال فقر غبرت ثروت
قارون اولمشدی • درکاه معدلت پناهنده بر ملک نهاد آصف نژاد • ورعیت پرور
ورحمت کستر وزیر جهانگیر • ومشیر صاحب تدبیری وار ایدی که رای عالم آراسی شمع
شبستان مملکت • وفکر کشورکشاسی حلال مشکلات سلطنت ایدی
چو رای خرده دان درکار بستی • بیک تدبیر صد لشکر شکستی • چو کار مملکت را نظم
دادی • بیک مکتوب اقلیمی کشادی • لنکر فرهنک گران سنکی دریای آشوبی کرداب اضطرابده
ساکن قلمش ایدی • وتند باد صرصر سیاستی بیخ وبنیاد وبیدادی برباد ایتمشدی • وتدبیر
امور ضبط ثغور • وقیام مصالح جمهورده • صحایف آرا، آصف بن برخیا به خط خطا کشیدی
آصف ازان ملک را ضبط آنچنان کردی که او • کم کجا کردی سلیمان مدة انکشتری

چون آنك رای خجسته سی ایله نظام کار ممالك رونق تام و بازار مهام خلایق رواج مالاکلام
بولمش ایدی برحسب الاسماء تنزل من السماء خجسته رأی آکا نام اولمشدی همایون
فال هراحرذی بال که بلکه کلی و جزئی رأی عالم آرای خجسته یه مراجعت بیوروب نه اندن اجانسز
میل دیوان بزم و نه انکله مشورتسز عزم میدان رزم ایلردی چون وزرای صاحب رأی
ممالك آرای موجبات فتح الابواب مواهب الهی و امارات دوام دولت شهنشاهی
و دلایل اساس جهانداری و علایم ثبات حشمت کامکاری در لاجرم سلاطین جهان
که فی الحقیقه اساطین بنیان زمین وزماندر واجب در که حل معاقده مهمات مملکت و فتح
مقالید مبهمات سلطنت در و استحکام نظام امور و قیام مهام جمهور ده وزرای
ثاقب ضمیرلرك تدبیر اصابت پذیرلرنه مراجعت بیورسه و شاورهم فی الامور
قدم مباشرتی جادهٔ مشاوره دن منحرف قلمیه لر تا که برموجب ما تشاور قوم الا هداهم
الله لارشد امورهم نتایج افکار اصابت شعار و نتایج آرای مملکت آرالری مقرن
صلاح اهل عالم و متضمن احوال بنی آدم **شعر** علیکم بالمشورة فی المعظمات ففعلان
خیر من الواحد و لولا التعاون لم یستقم امور المعیشة للغارد مگر بر کون که شهباز
آشیانهٔ طارم چارم مرغان شب طیران انجمی مرغزار آسماندن تار و مار و بوروز شیر
مخلبدن غزال مشکین بال شب صحرای وجوددن وادی عدمه فرار اتمش ایدی همایون
فال علی اسعد الحال و ابن المقال خجسته رأی و سایر امرای کشور آرا ایله **نظم** کالبدر حف
افخات الانجم عزیمت شکار و قصد صید مرغزار ایدوب فضای شکارگاهی مقدم
میمون پادشاهی دن غیرت سپهر برین و کحل الجواهر غبار سنابك عواکب شهنشاهی
دن رشك دیدهٔ حور عین اولدی و کوش وحوش صدای دار و کیر و آوای نای
و تیر و نغمهٔ کمان و زخمهٔ سنان ایله طولدی هر طرفدن جوارح جان شکار کسسته
مهار گاه چاشنکیر خون کور و کفتار و گاه نافه شکاف آهوی تیز رفتار اولوب
یوز پلنگ حوش مشاهدهٔ جمال شاهد وحوش و سماع ترانهٔ شغال و خرگوش الحون
سرتاسر دیده و کوش اولمشدی و سگ و شیر مخلب خون ارنب و غذای لحم ثعلب ایله دفع
عرض جوع الکلب ایدوب باز بلند پرواز و شاهین گردن فراز کلنك خوش آواز
ایله دمساز و گاه تیر پرتاب دعای مستجاب گبی عروج ایدوب نسر طایر آسمانه قصد و
گاه قضای ربانی و شهاب آسمانی گبی نزول ایدوب نیشتر چنگ خونفشان ایله
رك شریان مرغاندن فصد ایلردی **بیت** بر دن جنبد مرغان سبك خیز

بچون صید کرده چنگل اتیز • در آمد چنگل شاهین بتاراج • نه طوطی ماند بر بالانه دراج •
کشاینده کمین بازان زهر سو • فرو بستن ره جستن بر آهو • ز سیر تا زبان تیز
آهنگ • فضای دشت بر نخجیر شد تنگ • چون شیران فتاک • وهژبران هتاک صحرای
چرنده دن • و هوایی پرنده دن پاک ایدیلر • همایون فال انبساط شکاریدن
و دفع تفرج صحن و مرغزاری طی ایدوب • خیل و خدم • و حواشی و حشمه اجازت انصراف
بیورروب • شاه عالم • و وزیر محترم • دخی امینه جانب حرم با حرمته و وآرسلطنه خرام
ایدیلر • اتفاق اول زماننه طغیان حرارت هوا • و لهبان تأثیر آه گرما بر مثابه ایدی که
تف تاب آفتابدن حمل وجدی تنور آسمانده بریان • و غایت التهابدن حوت و سرطان
تابهٔ اضطرابده بی جان ایدی • حرارة ایامه باسوردن وحوش و طیور محموم و محرور
و نکایت سموم و حروردن • روز روشن شب دیجور اولمشدی بیت
آتش زده گشت کوه و کان هم • تفیده شد زمین و آسمان هم • مرغان چمن چو
بر شاخ • در رفته چو ندکان بسوراخ • همایون فال خجسته رأیه ایدی بو هوای گرمده
که کرهٔ خاک کرهٔ آهنکر • و روی زمین معدن آتش کبی آشیانهٔ سمندر اولمشدر •
نقل حرکت خلاف مقتضای عقل و حکمتدر • و ظلال خیام همایونه التجا دخی دافع حرارت
دکلدر • ای وزیر ثاقب ضمیر نه چاره و نجه تدبیر ایدرسنکه بر زمان آسوده اولوب
حضور ایده وز • و عنقای مشرق آشیانهٔ مغربه منزوی ایدنجک بز دخی جانب مستقر
جلال و مخیم اقبالمزه رجوع ایده وز • خجسته رأی ثنا ورجنی آجوب طبق دبانله دعاجوا
خاک پای شاهه صاچوب ایتدی بیت ای آفتاب کشوروی سایهٔ خدای
اوستکده سایه گستر اوله شهپر همای • بنم کبی کسی سایهٔ لوای هما آسای سلطانیه التجا
ایتمشلردر • شعلهٔ آفتاب جهان تابدن نه پاکلری واردر بیت از آفتاب
حوادث چه غم خوریم • چون سایبان لطف تو باشد پناه ما • اما ذات سامی
صفات پادشاه که بحکم السلطان ظل الله خلق عالم سایهٔ عدالت پناهنده خوش
حال و خرم در • حرارت هوادن که مورث انواع رنج و صداع در اجتناب عین صواب ایدر
مصرع سلامت آفاق در سلامت تست • بن بنم بو مقامه قریب بر کوه
بیلورم که جوانمردلر همتی کبی بلند • و هنرمندلر رتبتی کبی عالی و ارجمند • سر تا پا حلهٔ خضر ایله
پوشان طوطی گویا در • و روایح گل و فوایح سنبل ایله رشک طرهٔ حورادر • ریاحین گلزاری
انجم فلک کبی تابدار • و جداول چشمه ساری انهار جنان کبی رواندر • مرغان اشجاری

نده

طوطیان

۲۵

طوطیان شیرین کلام • وتذروان مرغزاری طاوسان نازک خرام در ـــ طوطیلر
اولرانده شکرخنده وگویا • قمریلر اولرانده قمرچهرهٔ زیبا • صواب اولدرکه عنان عزیمت
اول صوبه منعطف اولا تا برلحظه سبزه کبی سایهٔ بیدده آسیب وتاب خورشیدن آزاده • و
برزمان سمن کبی لب جوی وکنار چمنده خرم وآسوده اولاوز ـــ برلب جوی
نشین وگذر عمر ببین • این اشارت زجهان گذران مارا بس • همایون فال قول خجسته
رایله اول طرفه متوجه اولب طرفة العینده غبار سم سمند ورخش شکوه ایله دامن کوهی
آستین اهل اقبال کبی بوسهٔ جای سعادت منداندن قلدی • برکوه بلند کوردیکه قمهٔ
همتی ذروهٔ آسماندن کچمش • وسرتیغ سبزه جامی سپهر زرنگاره یتمش •
بوجلنس ذروهٔ عیوقه ایرشمش • وآروب چشم مه وخورشیده کرمش • کویا
برشیخ بروقار • وبرزاهد تقوی شعاردرکه برموجب والجبال اوتادا پای ثباتی
دامن تمکینه چکوب چشمهٔ چشم کریانندن سیل سرشکی دامن دریایه روان اتمش •
شاه کامکار مرکب براق رفتاری برق وآر بالای کوهساره سوردی • وابربهار کبی
اطراف کوهی طواف ایدوب هرجانبنی کوردی • ناکهان برفضا پیدااولدیکه وسعتهٔ مبدا
امل کبی بی پایان • وبرعرصه بدید اولدیکه زمان ازل کبی بی حد وبی کران • لطافت
آب وهواده مشابه مرغزار جنان ونزهت اشجار • وبهجت ازهارده نمودار روضهٔ
رضوان • دایهٔ عادیهٔ بنات نباتنه شیر حیاتله آب ویرمش • ومشاطهٔ نامیه زلف
وعذار ابکارنه شانهٔ اعتدالله تاب ویرمش • مرغان داود الحانی پنجرهٔ اغصان
اشجارنده کمان کورهٔ آفات حدثاندن فارغ البال • وکلهٔ آهوی تاتاری مراتع سبزه
زارنده کشاده خدنک حوادث روزکاردن امین الحال صحن کلزارنده سلطان
کل خیمه قورمش • وسرو وعرعر وچنار وصنوبر آل قاوشدروب قرشو طورمش •
دیدهٔ نرکس چشم دلدار کبی پرخواب • وطرهٔ سنبل زلف نکار کبی پرتاب •
بیدطری سپاهیلر کبی کلکون جامه کیمش • سرو سهی علویلر کبی سبز عمامه صارنمش •
زبان نسیم مشکبار اسرار روایح کلزاری چارسوی عالمه فاش اتمش • وکفت وکوی
بلبلدن حکایت رنک وبوی کل سمع سکان سراچهٔ جهانه یتشمش ـــ
لطیف ودلکش ایدی هواسی • روان بخش ایدی آب جان فزاسی • قضا نقاشی
اوراق کلی حل ایدوب اول رقیعه چکمشدی جدول • مزین سیم ریاضیله دبذز •
آقردی چشمه ساری کیجه کوندز • کنارنده بنفشه لاله ایله • یوزن یوردی سحرکه ژاله

ایله

سحر وقتنده طوتردی جهانی • چکاوک غنچه‌سی بلبل فغانی • اول مرغزارک میاننده بر غدیر
بی نظیر وار ایدی که چشمهٔ حیوان کبی روان بخش و روح پرور • و سلسبیل و کوثر آنک
صفاسی رشکندن متغیر و مکدر • بیت • روان اندر آن ماهی سیم سیما • چو ماه نو اندر سپهر منور
وزیر بیوردی تا کنار غدیری سر پرشاهی ایله تزیین ایدوب • همایون فال مسند استراحتده
آرام ایتدی • و اول هوای هاویه مثالدن صکره بو منزل بهشت آیینی غنیمت بلوب • هر بری
زبان حال ایله بو بیتی انشا ایتدیلر • بیت • یارب منم از بادیهٔ رنج و الم • وارسته نشسته در
گلستان ارم • شاه و وزیر بساط انبساطده مرکب سودای اسب و فیلدن پیاده
اولوب • رخ متمنی فرزین بند خیالاتی و دست شهمات عرصهٔ تعلقاتدن ساده قلوب • عجایب
مصنوعات الهی • و غرایب مبدعات نامتناهی تأمل ایتدیلر • و حمد و ثنای ملک متعال • و صانع
بی زوال که نقاش قدرت لوح سنگین کوهسارده کلک صنعله بونجه نقش و نگار •
و نیرنگ حکمتی دل سنکدن نباتات رنگارنگ آشکار ایتمشدر مؤدی قلدیلر • گاه اوراق
گلستاندن بو بیتی تکرار ایدرلردی • بیت • نه بلبل بر گلش تسبیح خوانیست • که
هر خاری بتسبیحش زبانیست • و گاه صفحات بهارستانده بو نقشه نظر اعتبار ایلرلردی
بیت • گاه سازد برگ گل را مرکب از باد صبا • که نهد بر پای سرو از آب صافی سلسبیل
صحیفهٔ کتاب ابده که فاعتبروا یا اولی الالباب خطی ایله محشادر • و فجرنا فیها من
العیون معناسن مشاهده قلرلردی • و لوح زمردین سبزه‌ده که فانظر الی آثار رحمة
الله آیتیله مجلادر • و جعلنا فیها جنات تفسیرین مطالعه بیوررلردی • مگر
اول حوالیده بر درخت عالی وار ایدیکه قدمنده ارم ذات العمادن دم اوروب ستون
سفینهٔ نوح ایله توأم بلکه آندن دخی مقدم کچردی • مدت متمادی ایدیکه برگ و بار
دوکلوب • و شاخاری قریلوب • یداقلغه دونمش ایدی • دهر دهقانی
ترشنه آتش بیردی • و ارهٔ نجار روزگار قطع بودونارنه دوشنبلردی
بیت • شاهد باغست درخت جوان • چو پیر شود بشکندش باغبان
اگرچه اول درخت اجوف مثال معتل خلال صحیح الاعتقادلر کبی فارغ البال ایدی
اما خیلی زنبور عسل ایله مالامال ایدی • اتفاق بو حالده نظر همایون فال اول درخت
غریب احواله مصادف اولدی • و زنبورلرک هیأت غریب و حرکات عجیبن مشاهده
ایدوب شور و شغبن کوردی • و وزیر جهان دیده‌دن صوردی • که بو مرغان سبک
پرواز بو درخت حوالیسنده اجتماعندن سودی • و بو موام حزین آوازک

21

نشیب وفرازمرغزاره آمدشدندن مقصودی نه در بونلر کیمک لشکر فراواندر و
کیمک کمربستهٔ فرماندر کیمک خدا امیدر سالاری کمدر بو بی حد لشکرک
سرداری کمدر خجسته رأی دعا ایدوب ای شهریار نیکوکار بونلر برکروه شریفدر با منفعت
وبرطایفهٔ لطیفدر بی مضرت بر مقتضای لطافت ونظافت ذاتی که بوطایفه نک لازم
ذاتیدر شرف وحی والهام ایله مشرف درکه واوحی ربک الی النحل آندن
عبارتدر وکمربستهٔ امر الهی درکه فرمان ان اتخذی من الجبال بیوتا اندن کنایتدر
بونلرک یعسوب نام بر پادشاهلری واردرکه خلقتده سائردن مجسم واخلاقده
مصدوقهٔ انک لعلی خلق عظیم در جملهسی انک شوکت شوکتندن برگ بید کبی
لرزان وصرصر سیاستندن اوراق خزان کبی ریزاندر اول برگاه مربع وکاخ مشمعده
که قصر سدید وخورنق کبی مکلف ومصنع در قرار ایدوب محافظهٔ شکوه وشوکتی و
ملاحظهٔ جاه وحشمتی ایچون وزیر وچاوش ونائب ودربان وپاسبان
نصب ایتمشدر ملازمان دولتی ومقربان حضرت کیاست وفراستده وعلم
هندسه ومساحتده بر مرتبهدرکه هر بری بی مسطر وپرکار وبی اره ومنشار
متساویة الاضلاع ومتناسبة الاوضاع بر قصر مسدس طرح ایدوب اوستنه
بر سقف موانس وضع ایدرلر اگر ستمار معمار وارشمند مهندس روزگار گورهلر
انگشت حیرتی دندان رشک وغیرتله ایروب دفتر دعوای معرفت صناعت هندسه
ومساحتی درهلردی چون رفع قواعد قصردن متقاعد اولالر امیر نحل زبان حالله
انلردن عهد وقرار آلور که زنهار نورانیت لطافتلرین ظلمت کثافته متبدل قلوب
ذیل طهارت ونظافتلرین لوث نجاستله آلوده ایلمیهلر انلر دخی اول عهده بناء شاخ
گل وگلبن سنبل واز هار تازهده وریاحین پاکیزهدن غیریه قونمزلر واول ازهار
نظیفدن غذای لطیف تناول ایدوب درونهٔ معدهلرنده هیولای نباتیهدن خلقت
صورهٔ مستعاره منخلع اولر وعسل مصفا خلعتن کیوب بر لعاب تازه وشراب
خوشمزه مجمع اولورکه دار الشفای حکمتده ظروف شربتی سرپوشنده دفعا
للالتباس فیه شفاء للناس حروفی یازلمشدر چون خانهلرینه معاودت
وکاشانهلرینه مراجعت قلهلر دربانلر تلقی ایدوب جیب ودامنلرن قوت شامه ایله
تجسس وتفحص ایدوب گوررلر اگر اول عقد معهوده متمسک اولوب دامن طهارتلری
آلایش نجاستدن پاک طوتمش اولالر اجازتدر حجرهٔ مسدس وخانهٔ موسیلرینه

جسیم

بی

بن

گره‌لر اگر عیاذاً بالله بو بیتک مضموننجه بیت دست وفا در کمر عهد کن تا
نشوی عهدشکن جهد کن تجاوز ایتمش اولالر آنلردن موجب نفرت و مورث کراهت
اولر رایحهٔ احساس ایده‌لر فی الحال نیش زهرآلودلرله تار بود وجودلرین نابود ایدرلر
واگر دربانلر تغافل ایدوب برآلوده دامنه یول ویره‌لر مشام پادشاه رایحهٔ کریههٔ
استشمام ایدوب کندوسی بالذات بو حالی تفحص ایلر و اول زنبور بدبخت برگشته‌یی
سیاستگاهه گتوروب اولا قتل دربان بعده سیاست زنبور بی ادبه فرمان ایدر تا
بو وعده‌دن بر فرد دخی بو جنس حرکت ایتمیه اخبارده گلمشدر که جمشید جهاندار
آیین دربان و پاسبان و تعیین حجاب و بوّاب و ترتیب تخت و مسندی آنلردن
المشدر و مرور زمان و کرور ملوانله مرتبهٔ کماله ایرمشدر همایون فال چون
خجسته رأیک بو کلامدن استشمامی طبع لطیفی آنلرک اساسی مشاهده‌سنه رغبت بیوردی
اول درخت جانبنه توجه ایدوب گیتدی برزمان آنلرک درگاه و بارگاه و شوکت و حشمت
و قانون و ملازمت و اوضاع و اطوار و حرکاتلرین تماشا ایتدی برجمع غریب گوردیکه
امر آطعیه فرمان بردار و سلیمان وار سمند هوایه سوار بیت حله‌سی برچراغه پروانه
هر بری خدمتنه مردانه منازل منیعه و مواضع رفیعه‌ده قرار ایتمشلر و اغذیهٔ
لذیذه و اشربهٔ پاکیزه اختیار ایتمشلر هیچ برسی ابنای جنسنه ایذا و آزاره قصد
ایتمزلر و هر بری کندو مرکزنده قرار ایدوب برکاروار دایره‌سندن طاشره گیتمزلر
بیت خوشا سرفرازان کوته دست بزرگان خردبلندان پست خجسته
رأی ایتدی عجبدر که بو هوامک نهادنده سبعیت مرکوز ایکن بر برینه ضرر ایرگورمزلر
باوجود که بونلرک وارنوشندن غیری نسنه ویرمزلر بو وحشت که بونلرک
میانلرنده تعبیه اولنمشدر تلطف و ملایمتدن غیری نسنه گوسترمزلر اما آدمی
زاده بو اوصافک خلافی مشاهده‌در که اکثریا بعضی بعضنه ضد و آزار و اضرارده بلکه
جمیع ایامده بر برینه مقام ایذا و انتقامده‌در مصرع سرتا سر آدمی برحذر آن آدمی
از آدمی وزیر ایتدی ای پادشاه خرده‌بین و ای شهنشاه روی زمین بو
جانورلرکه نظر عبرتله منظوردر طبیعت واحده اوزره مفطوردر و نوع انسان طبایع
مختلف اوزره مخلوق و مطبوعدر بونلرک ترکیبنده روح و جسم لطیف و کثیف
و نور و ظلمت آمیخته‌در و نقد ملک ملکوت و حاصل علوی و سفلی تا لب قالبلرنه ریخته
اولمشدن درکه هر بری بر اوجدن مستقلا بر مشربه و علی حده بر مذهب ویرلمشدر

در

قد

قد علم کل اناس مشربهم بونلره هم عقول ملائکه دن بهره ویرلمشدر و هم
نفوس شیاطیندن حصه روزی قلمشدر تا هر کیم که دست همت ایله حبل متین عقله
متشبث اولوب ولقد کرمنا بنی آدم درجاتنه ترقی قله و اول شخص که فرمان نفس
بد فرمایه مطیع اوله غایت رذالتدن درکات بل هم اضل ده محبوس قاله بیت
بهره از ملکت هست و نصیبی از دیو ترک دیوی کن و بکذر بفضیلت ز ملک و اکثر ناس
متابعت نفس خسیس ایله شقی و خبیث اولوب حرص و حسد و حقد و غضب و ظلم و ستم
و غیبت و نمیمه و سایر اوصاف خبیثه و اخلاق ذمیمه یه مظهر دوشمشلردر بیت
بیخبر چند ز خود بیخبر عیب پسندید برغم هنر دود شوند ار بد ماغی رسند باد
شوند ار بچراغی رسند همایون فال بو مقام حکمت مآلدن متنبه اولوب ایدیسی
چون فطرت انسان و احوال نفس پرستان بیان ایلدوک منوال اوزره در
بنی آدم صلاح اولدر که پای عزلتی دامن فراغته چکوب علایق خلایقدن منبتل و منفصل
تزکیهٔ نفس و تهذیب اخلاقه مشتغل اولالر اول واسطه ایله ورطهٔ خونخوار
ضلالتدن که منشاء اخلاق ناپسندیده در خلاص اولالر مصرع زین میان کر بتوان
به که کناری کیرند سابقا موشمه نیتیمشدیکه حضور وحدتده و فراغت عزلتده در
حالا عین الیقین بلدم که اکثر اشخاص انسانیه ایله مصاحبت و مجاورت مار افعیدن
زیان کار و آنلر کله مخالطت و معاشرت مخاطرهٔ حالت نزع روحدن دشوارتر ایمش
بعض حکماء تجرد شعار که کنج غار اختیار ایدوب اماکن قفارده روزکار کچرمشلردر
مکر بو معنی یه نظر و اعتبار ایتمشلردر بیت قعر چه بکزید هر کو عاقلست زانکه
در خلوت صفاهای دلست ظلمت خلق به ز ظلمتهای خلق میکریزد عاقل از غوغای
خلق پس مرد بلند همته لایق بودر که قطع تعلق ایده ماسوای خدادن و سرا
قلبن کندودن دخی خلوت این فکیف ماعدادن خجسته رای چون همایون فالک بو حالن
و قصد فراغت و اعتزالن مشاهده اتدی ایتدی اکرچه کم زبان الهام نشان جناب
پادشاه کامیابدن صادر اولان محض صدق و عین صوابدر فی الواقع صحبت غیر سبب
انتشار خاطر و استیلال خواطر و موجب مذلت باطن و ظاهر درکه بیورمشلردر
دانی که شب و روز که مجموع بود از کوشه نشینی که بجمعی نرود در غنچه دل نازک
کل باشد جمع چون رفت در انجمن پراکنده شود اما بعض اکابر دین و ارباب
یقین بشرط صلاح حال مصاحبت قرین صحبتی خلوتدن ترجیح و کثرتی وحدتدن

تفصیل اتمشلردر بیت خلوت از اغیار باید نه زیار پوستین بهر دی آمد نه بهار
ولی فی نفس الامر صحبت سبب اکتساب فضایل وفواضلدر اول تسبب ایله اقتباس آداب
اماثل واماضلدر بیت دست طلب از دامن صحبت مکسل تنها منشین که بیم دیوانه
کیست ولا رهبانیة فی الاسلام حدیثی مفهومندن دخی معلوم اولنمش بودر که
فواید صحبت عواید عزلتدن زیاده اوله نوع انسان اختیار کنج خلوت ومصاحبت
ابنای جنسدن فراغت نه کیفیت ایله میسر ومتصوردر که قهرمان قدرت ربانی جماعت
افراد انسانیی اومرتبه احتیاج ایدوب هر برینی بر جهتدن آخره محتاج اتمشدر
اول اجلدندر که بو نوع مدنی بالطبع واقع اولمشدر یعنی طالب اجتماعدر وتدبیر معیشتی
بی معاونت ومظاهرت محال وبقای شخصی ونوعیلری بی مخالطت ومشارکت ممتنع
در مصرع وسمیت انسانا لانک ذوانس فرضا که افراد انسانیه دن برفرد
تدبیر غذا وترتیب لباس ومسکنی ده استبداد وانفراد قصد ایلسه اولا تکمیل آلات
حداده وادوات نجاره که تحصیل اعمال زرع وحصاد انکا متفرعدر اشتغال اتمک مقرردر که
اول زمانده انکا بی غذا بقا میسر دکلدر وجمیع اوقاتنی اتمام مهماتنه صرف ایلسه
جملهسنی وکل بعضنک دخی حقندن کلمک متصور دکل کتب حکماده کلمشدر که
هزار شخص بر کار در کار کرکدر تا بر شخص بر لقمه نان افطار ایلیه پس بو مقدمادن
معلوم اولدیکه تدبیر بقاء افراد انسانی معاونته متوقفدر ومعاونت دخی بی
اجتماع محال ومظاهرت بی مخالطت مستبعددر پس عزلت زمرهٔ انسانی منافع
حیات وزندکانیدر بلکه مقولهٔ محالاتدن وقبیلهٔ ممتنعاتدندر کویا سر الجماعة رحمة بو
معنایه اشارتدر بیت بکیر دامن جمعیتی وکاری ساز که هیچ کار میسر
نشود بتنهایی مثنوی همایون فال ایدی ای وزیر صافی ضمیر بیان ایدوکک معانی اکرچه که
خلاصهٔ علم حکمت ونقاوهٔ دانش ومعرفتدر لکن خاطره بو خاطره خطور ایدر که بو طایفه
محتاج اختلاط واجتماع اولیجق البته اختلاف مشارب مفضی نزاع وتباین مذاهب
مقتضی انقطاع اولسه کرک زیرا که بعضی بعضنه زور وقوت سببی ایله پامال و
مکنت حسبی ایله غالبدر هر آینه غالب مغلوبی بقعهٔ اطاعته چکمکه طالب واکثر
حاصلات غیری خورده تصرفه کتورمکه راغبدر وتغالب مورث نزاع وعناددر ونزاعک
آخری انقطاع وعنادک عاقبتی فساددر بیت نزاع آنچنان آتشی بر فروز
که از تاب وتب هر که باشد بسوز وزیر ایتدی ای شهنشاه حکمت پناه اندفاع

اشکال نزاع و جدال میسّر و انکچون بر تدبیر و قانون معیّن و مقرّردر که هر فرد کندو حقنه
راضی و قانع اوله و تصرّف ما عداادن دست تعدّی سنه مانع اوله اول تدبیر سیاست
و آنک مداری رعایت قانون عدالت درکه محافظه وسطدن عبارتدرکه یعنی مرکز دایرهٔ
اخلاق و شمایلدر و بحکم خیر الامور اوسطها اطرافی مشتمل انواع رذایلدر نتکیم دیمشلردر
میانهٔ طرفین از صفات چندانی تفاوتست که از آفتاب تا بشبها یا ده
ایدی اول قانون سیاست که آنی ضبط و رعایتله افراد بنی آدمدن ظلم و تعدّی زایل و احوال
عالم صلاح و اعتداله مایل اوله کمدن مفهوم و نه وجهله معلوم اولور و زیرا ایدی اول
قانونک معیّنی و اول تدبیرک مبیّنی بر فرد کامل و مکمّل و مؤیّددرکه فرستادهٔ حضرت عزّتدر
حکماء گزین اکا ناموس اکبر دیدیلر و علماء دین رسول و پیغمبر قانون اوامر و نواهی که فی الحقیقه
صابوندن دنس معاصی و مناهیدر مصلح احوال عالم و معدل اهواء بنی آدمدر چون
اول پیغمبرکه واضع قوانین شرع مطهّردر دار الملک آخرته عزیمت بیوره اجزاء قواعد دین
و اصلاح مصالح مسلمین ایچون بر سائس ضابطدن لابددر زیرا که اکثر خلایق کندو حالنه
لایق اموردن غافل و متابعت هوا و مطاوعت نفس طغاته مائلدر لاجرم بونلرک میاننده
بر حاکم قاهر مهمّ و لازمدر قواعد امر و نهی پیغمبرک شرع مطهّرندن عبارتدر محافظت ایدوب
قانون سیاستی کما ینبغی رعایت قله تا هم فرق ملّت افسر دولت ایله سرافراز و هم
لباس سلطنت طراز اعزاز شریعت ایله مطرّز اوله که الملک و الدین توأمان
ننذ خود شاهی و پیغمبری چون دو نگینند بانگشتری هم شرع زملک
ارجمند دارد هم ملک زشرع سربلند دارد همایون فال ایدی اول حاکم و اضع
شریعتدن صکره آنک وجودی لابددر نه حال اوزره و ضبط ملک و ملّتده نه خصلت اوزره
اولمق لازمدر خجسته رای ایدی حاکم هر بوده لازمدرکه قواعد سیاسته واقف
و دقایق عدالته عارف اوله و الّا دولت صدر زوالده و مملکت شرف انتقالده اولور
سلطنت عدلیله اوله پایدار عدلله کار جهان بولور قرار و واجبدر ترتیب
مراتب انسانه تمیز کاملی و تقدیر مقادر اشراف و اعیانه وقوف شاملی اولوب بلکه
نجه طایفهٔ تقویت و تربیت ایدوب آنلرکله مخالطت و معاشرت اتمک مناسبدر نجه
گروهی مقهور و مغلوب قلوب مصاحبتلرندن مجانبت گوسترمک فرض و اجبدر زیرا که
ملازمان عتبهٔ سلطنتدن آزمسته دارکه کمر عبودیت سلطانی میانهٔ جانه چکوب
سعادت دنیا و نجات عقبای پادشاهه سعی ایلیه بلکه اکثرینک رعایت قاعدهٔ ملازمیندن

غایت وغرضی جلب ملاذ • ومنافع یا سلب مضار ومکاره در • وولی نعمتنه بیک مضرت
مترتب اولر • بر بیره کنذو نفسنه بر منفعت تصور اتسه هزار بار کنذو جانبنی
راجح کورر — لاف زنان کز تو عزیزی شوند • جهد کنان کز تو بچیزی رسند •
چون آنلرک مدار حالی حرص وطمع اوزره در • ممکن که بعضینک سینه سنده بعض آخره کینه اوله •
واول طایفه که آستان سلطاندن آنلرک فوایدی بو کروه عوایدن زیاده اوله • رشک
ایدرلر • چون ما بینلرنده حقد وحسد پیدا اوله • انواع آزار وایذا • واصناف عداوت
وبغضا ظهوره کلوب • انواع حیله ایله قضایای کاذبه صورت صدقده کوستروب •
وامور باطلهٔ غیر واقعه معرض واقع وحقده عرض ایده لر • چون پادشاه حیله لر
احتیاطدن عاطل اوله • وکلام ارباب غرضی سمع قبول ایله اصغا ایدوب • تفرس
احوال • وتفحص اوضاع واقوالدن متکاسل اوله • شرر شعلهٔ اختلال بر مرتبه ده
انتفاع واشتعال بوله که — یاران فرو نشاند دو وصد سال
منه کوش بر قول صاحب غرض • که از کینه در سینه دارد مرض • بهم بر زند عالمی در دمی
پریشان کند در دمی عالمی • امّا پادشاه چون بیدار دل وهوشمند • وآکاه ضمیر
وخردمند اولوب غور مهمّاته فکر له وصول • وکلیات وجزئیاته قوّهٔ ذهن ووفور در
کله احاطه وشمول قصد ایلیه • وفروغ رأی راسته ظلام دروغدن امتیاز ویروب •
استماع کذب صریح • واصغاء افک صراحدن احتراز ونصیحتدن افراز قله • هم
دنیاده بناء سلطنتی رخنهٔ خللدن امین • وهم عقباده فائزهٔ دولت نجات درجات
علیین اولا — هر که درین خانه شبی داد کرد • خانهٔ فردای خود آباد کرد •
دادگری شرط جهانداریست • دولت باقی ز کم آزاریست • هر پادشاه که
که اساس سلطنتی قواعد حکمت وقانون عدالت اوزره طرح ایدوب واعظ وعلما ونصا
حکمائی بنیاد امورنه پیشن نهاد قله • هم ملکنی معمور وآبادان • ورعیتی خوش ودل
شادان اولا • نیتکه رأی اعظم وآبشلیم منده که • بنای سلطنتی حکیم بیدپای برهمنک
قواعد ونصیحتی اوزره مبنی قلدی • وآندن سلطنته لایق آیین واطوار تحقیق اتمش اوله •
لاجرم مدّة مدید کامکار وکامران اولوب روزکار کچردی • چون فضای غروردن سرای سرور
انتقال اتدی • نام نیک وذکر جمیلی یادکار قودی کتدی — جهان غوغالری
بر آد اچوندر • سنک اولدر قلانی یاد اچوندر — هرچند فکر میکنم از هرچه
در جهان • نام نکوست حاصل ایام آدمی • همایون فال چون رأی دابشلیم و

یح

وبیدبای حکیم خبرین اشتدی • غنچهٔ تازه کبی که هنکام سحرده تنسیم نسیم صبادن تبسم
ایده • چمن فرح وبساطندا طاوه شکفته وخندان اولوب ایتدی ای خجسته رأی مدت مدید
وعهد بعید درکه سوداء قصهٔ رأی وبرهمن سویداء دلده متمکن • وآنلرک خیالات مقالات
وملاقاتی خلوت خانهٔ ضمیرمده جای کیر اولمشدر — عمریست که سودای سر زلف
تو دارم • چندان رسم تفحص ده سعی بلیغ • وهرچند کیفیت احوالرین استفسا
جهد بی دریغ ایتدم • اول قصه دن برحصه بولمادم • واول خبردن براثر بلمدم —
باهیچ کس نشانی زان دلستان ندیدم • یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد •
واول زماندن که الی هذا الآن منتظر وحیران ایدم که آنلرک نام ونشانی کیمک وماندن
کوش هوش ایره • وپیوسته دیدهٔ ترصدی شاه راه انتظاره قیوب نکران
ایدم که • بو خالک جمالی نه جانبدن یوز کوستره — کوشش بر آواز دارم مژدهٔ
آن لب کجاست • دیدهٔ بر راهست باری پرتو دیدار کو • حالا بحمد الله که معلوم اولدی
وزیر بزرکوار بو احوالدن خبردار • وبو رموزدن واقف اسرار ایمش
فحمدا ثم حمدا — آخر دلم بآرزوی خویشتن رسید • آنچه از خدای
میطلبیدم بمن رسید • امید وارم که بی توقف بنی مقالات رأی وبرهمندن بهره مند
ایده سن • ومنت دارم که اول قلائد نصیحت وپندی • کردن جانمه بنده • وکوش ازعانمه
پیوند ایده سن • تا سکا بر واسطه ایله اداء حقوق نعمت حاصل اوله • واول مواعظ ونصایح
استماعیله بزدن دخی رعیته انواع فواید ومنافع واصل اوله • بر کلام که انک مجرد تکلمی
سبب اداء شکر نعمت • واستماعی خاص وعامه فایدهٔ تمام ومنفعت بی نهایت اوله •
ظاهردر که بغایت متیمن ومتبرک اولسه کرک • **قطعه** زبان خردمند روشن روان
کلید درکنج حکمت بود • درکنجی بکشا ونقدی بیار • که اورا عیار نصیحت بود • نصیحت
بدان وکو با ملوک • که دروی صلاح رعیت بود • دابشلیم وبیدبای حکیم وزیر
روشن ضمیر وراست تدبیر • زبان فصاحت ولسان بلاغت ایله احوال رأی وبرهمنی
تقریر شروع ایدوب ایتدی — ای شهریار دهر شهنشاه روزکار • اولسکده
سایه کستر اوله لطف کردکار • اجرام رام وبخت بکام وفلک غلام • دولت مطیع
وحکمک اوله روزکاره یار • طوطیان شکرستان حکایات • وداستان سرایان
بوستان روایاتدن کوش هوشمه تشدی که • معظم بلاد هندده که خال چهرهٔ ممالکدر
بر پادشاه بیداربخت وفیروز • ورأی جهان آرای رعیت نواز • ومظالم سوز •

رون

وار ایدیکه کردن عروس سلطنتی حلیهٔ بذل و معدلتی ایله آراسته و چهرهٔ مخدرهٔ مملکتی
گلگونهٔ حکم سیاستی ایله پیراسته صفحهٔ جهانی مصقلهٔ عدل و داد ایله زنکار ظلم و بیداددن
زدوده قلمش ایدی و کافهٔ جهانیان ظل ظلیل مرحمت و معدلتندن آسوده اولمش
ایدی بنور عدل اطراف جهان را کرد نورانی بلی از عدل روشن کردد
آیین جهانبانی اول پادشاهه رأی دانشلیم درلردی آنلرک لغتنده معناسی پادشاه
عظیم دیمکدر بر بزرکوار ایدیکه قلعهٔ سپهر زرنکار بوشمو درجه و رفعت مدار ایله قلهٔ
کوه شکوه عظمت و وقارنه یتمزدی غایت علو همتندن و نهایهٔ علو شهامتندن
معالیٔ امور و عظایم مهماتدن غیریه میل و التفات اتمزدی هزار زر قلاده پیل دمانی
وار ایدیکه فیل ابرهه آنلرک سطوت و صولتنه نسبت بر پشهٔ ناتوان ایدی و عدد
مردان کارزار و دلیران نیزه کذاری بی عدد و بی کران ایدی و حشمت موفوری
و مملکت معموری و رعیت مسروری وار ایدی مصرع آنچه شاهان همه
دارند تو تنها داری بو استغنا و عظمت ایله رعایا بنفسه کندو بنفسه فصل
خصومت ایلر و غور کار احوال دیاره بالذات مطلع اولمق دلردی بیت
دست رعایت ز رعیت مدار کار رعیت برعایت سپار چون چهرهٔ مملکتن حلیهٔ
عدل و سیاست ایله حالی بساحهٔ ایالتن اعدای دولتندن و مدعیان ولایتدن خالی
قلدی فراغت خاطری ایله هردم بزم عیش و عشرتن خرم اولوب کامکار و کامیاب
روزکار کچردی و همواره مجلس معارف یار و عوارف نثارنده ندمای حکمت شعار
و حکمای فضیلت اشتهار حاضر اولورلردی و محفله لطایف کلمات و زیور مناقب
مکارم صفات ایله زینت ویررلردی بر کون مسند عزتنده اوتوروب جشن پادشاهانه
آراسته قلدی و اغانی و غوانیدن نیل امانی و نصاب شادمانی حاصل قلوب
سواقی جاریات و جواری ساقیاتدن کام دل و داد و قتن آلدی بیت
مهیا اولدی بزم خسروانه چالندی هر طرف چنک و چغانه کمش ساغردن و زرین
قدحدن سماط بزم دوندی کهکشانه شاه کردون فراز چون زخمهٔ ساز
و نغمهٔ مطربان خوش آوازدن استماع و التذاذ اتدی استماع داستان
حکمته اهتزاز ایلدی و چون تماشای رخسار رنکین مهرویان و زهره جبیندن فراغت
قلدی و مشاهدهٔ جلوات نصیحت انجامه رغبت بیوردی بیت غذای روح
حیوانی نیلدی سماط بزم روحانی حکلدی وحکمای بزرکوار و ندمای فضایل

ین

دناردن تفاصیل محاسن اوصاف • واحاسن اخلاق استفسار و استنطاق ایدوب
کوش هوش جواهر آبدار حکمت نثار ایله که نمودار در شهوار ور مفرّطا و مثقف قلدیی
سخن درست و تعلّق بکوش شه وارد • پس انلردن هر بری صفات
حمیده دن بر صفت • وخصال ستوده دن بر خصلت تعریف و توصیف قلدیی
تا الکلم الکلام • بحرّ الکلام • بر حسب اقتضای حال و مقام جواد کلام میدان جود و کرم
خرام ایدوب فنون سخن بو بابده ذو شجون اولدی — شبی بحجة ابد آعیان
کن فیکون • حدیث زلف تو میرفت الحدیث شجون • آخر خلاصهٔ اقاویل حکما • و
نتیجهٔ آرای ندمای حکمت انتما بونک اوزرینه منجر اولدیکه • اشرف اخلاق و اجل اوصاف
صفت جوددر • ولهذا معلم اوّلدن منقولدر که جوادجود صفت واجب الوجوددر •
زیرا که جود بی نهایتی جملهٔ موجوداته واصل • و کرم بی حدّ و غایتی مجموع مخلوقاته شامل در •
وصاحب نبوت کبری بیورمشدر جود بر نهال طوبی مثال درکه چمن زار جنتده بتمش • و
کنار جویبار کوثرده نشو ونما بولمش درکه • السخاوة شجرة فی الجنة — دیمش
اول کمسه خیر البشر در • سخاوة جنت اجره بر شجر در • وحدیث نبوی درکه الجنة
دار الاسخیاء — مایهٔ توفیق کرم در کرم • گنج یقین ترک درم درم • کنج روان
صوره ریسک نشان • کنج روان بذل رو آندر نهان • رای چون بو مسئله یه واقف اولدی
عرق جود جبلی • و ارکجت اصلیسی حرکته کلوب بیوردی • تا کنج کران مایهٔ آچوب خاص و عامه
صلای انعام اندیلر • وشهری و غریبی نصیب تمام ایله غنی و محتاج و فقیری عطای عمیم ایله
ابنای جنسندن مستغنی قلدیلر — ز ابر کفش شد روان قطرهٔ باران جود
شست رخ احتیاج از ورق زنکبار • اول کون تمام آفتاب تابان کبی زر افشانلق •
وبخت تازه و دولت جوان کبی کامرانلق ایدی • تا اول زمان که سیمرغ زرّین جناح خاور
عزم آشیانهٔ قیروان ایدوب غراب شب سیاه چهرهٔ بال ظلمتی اطراف جهانه سایبان ایتدی
— کونک پیمانه سی طولدی شب اولدی • افق برله شفق لب بر لب اولدی
پادشاه سر فراغت و آمن استراحته قودی • وخیل خواب و سپاه خیال حواس و قوایی
دماغنه شبخون قلدی — صونب ساغ الینه ساقی خواب • ایدوب نرکسلرن
اول باده سیراب • کلستان مثالی قلدی سیران • ریاحین خیاله قالدی حیران • نقش
بند خیال عالم مثالده بو صورتی تصویر ایتدیکم • بر پیر نورانی سمت صلاح سیماسنده
پیدا • و علامت کرامت ناصیه سنده هویدا ایدی کلدی • و آرایهٔ ثنا ایدوب ایتدی

کم

وران

بوکون حسبةً لله تعالی مبالغه مبلغ نفقه ویروک ٭ وطلباً لمرضاته بر خزانهٔ کرانمایه صدقه
قلدکی ٭ امدی علی الصباح که شهسوار میدان آسمان توسن کردونه سوار اوله سن ٭ ودخی
قدم عزیمتی رکاب سمند دولته قیوب جانب مشرق دار السلطنه توجه ایله که
خزانهٔ رایکانه ٭ وکنجینهٔ شایکانه اله کتوره سک کرک ٭ اول کنجینهٔ اقتدار ایله پای
مباهاتی فرق فرقدانه ٭ وسر مفاخرتی ذروهٔ آسمانه ایره سک کرک ٭ رای چون ترجمان
عالم غیبدن بو بشارتی اشتدی ٭ حجاب خواب وپردهٔ غفلت بصر بصیرتندن کیتدی
وخیال کنج ٭ ومژدهٔ بر سخن سنج ایله شاد اولوب ٭ زبان حالی بو بیتی انشا وانشاد
ایتدی ─ خیال کنج می بیند چراغم ٭ نسیم دوست می آید دماغم ٭
وشرط طهارتی رعایت ایدوب ما علیه شریعتلری اوزره مراسم عبادت ٭ ولوازم شکر
نعمتی اقامت ایتدی ٭ تا اول وقته دک که کنجور قدرت مفتاح مشیتله قفل خزانهٔ آفاقی
آچدی ٭ ودست زرافشان آفتاب مخزن فلکدن نقود انجمی زیر دامان شعاعه
صاچدی ─ بامدادان که صبح سیم اندود ٭ از در کنج قفل زر بکشود ٭
شاه امر ایتدی بر سمند رهوار ٭ وباد رفتاری زین زر ٭ ولکام پر زر وکهر ایله زین
ایدوب احضار ایتدیلر ٭ وطالع میمون ٭ وطائر همایون ایله سوار اولوب مشرق صوبنه
متوجه اولدی ─ دولت واقبال انک ایله رکاب اندر رکاب ٭ نصرت و
تأیید انک ایله عنان اندر عنان ٭ چون حد عمراندن عرصهٔ صحرا وبیابانه یتیدی ٭
هر جانبه نظر صالوب مقصود معهوددن خبر طلب ایتدی ٭ بو اثناده ناکاه بر کوه پرشکوه
کوردیکه کمند نظر عقدهٔ کمرکاهندن تجاوز ایتمز ٭ ونردبان هوا کوشهٔ بام رفعتنه یتمز ٭
─ اولمشیدی هما یه همسایه ٭ منزل اوجه زروه سی پایه ٭ دامن کوهده بر
غار تاریک کوردیکه بر پیر روشن ضمیر اول غارده اوتورمش ٭ ویار غار کبی زحمت
اغیاردن قورتلمش ─ باخبر وبی خبر هرچه هست ٭ سوخته وساخته
با هرچه هست ٭ چون نظر پادشاه اول عارف آکاهه راست کلدی ٭ قلبی مصاحبتنه
راغب ٭ وخاطری مجالستنه طالب اولدی ٭ بر صافی ضمیر چون شاه جهانکیری کوردی
صفحهٔ چهرهٔ منیرندن نقش ما فی الضمیرین اوقیوب زبان نیاز ایله ایتدی ─
ای ترا سلطنت عالم جان داد خدای ٭ منزل تست دل و ویره فرود آی خدای ٭
شاها اکرچه که کلبهٔ احزان دردمندان ٭ قصر زرنکار مقابله سنده محقّر ٭ وکنج
زاویهٔ محنت زده کان ٭ ایوان کردون مدار شهریار کامکاره نظر مختصر در ٭ فاما

قدیمی رسمدر معهود عادت • پادشاهلر حال فقرایه نظر مرحمت ایدوب گوشه نشین
لری دم قدم ایله نواخت این کلمشلردر • وآنی نتیجهٔ اخلاق حمیده • و اوصاف پسندیده
دن
عد ایلمشلردر ــــ نظر کردن بدرویشی بزرگی را منافی نیست • سلیمان با چنان
حشمت نظرها بود با مورش • وآنلریم کلام درویشی سمع قبول ایله اصغا ایدوب •
مرکبدن اینوب پیاده اولدی • ودرویش خیراندیشنک انفاس مبارکیله استیناس
ایدوب استمداد همت قلدی ــــ شهنک گراختر اولسه ورتاجی • دعا ورینه
وار در احتیاجی • اما ما حضر بر یادکارم وار در که طریق ارثله پدرمدن انتقال ایتمشدر
خاکپای شاهنشاهه نثار ایلرم • اول بر گنج نامه در مضمونی بودر که بو غارک کنارنده بر دفینهٔ
گران واردر که نقود وجوهری بی کراندر • وبر گنجینهٔ شایگان واردر که عجایب
وغرایبی بی پایاندر وچون برحسب ــــ قناعت گنج آباد ست اگر دانی • ازو
نامی توان روی نگر دانی • گنج فراغتم • القناعة کنز لا یفنی گنجینهٔ فائز وسود وزیان
روزگارم ایچون • گنج قناعت که بازار توکلده آندن رایج الوقت بر نقد یوقدر سرمایه
قلدم • آنک تحصیلنه طالب وطلبنه راغب اولدم ــــ چو بولدم بهره جان آسایشندن
المم یوقدم جهان آلایشندن • اگر خسرو کشورگشای پرتو التفاتلریله گنج دفینهٔ گنجی
روشن قلهلر • وبیوره لر تا ملازمان رکاب سعادت انتساب جست وجو ایدوب •
عرایس نفایس جواهر وزواهره که منوز مهر بکارتلریله در منصهٔ خزانهٔ عامره ده جلوه
ویره لر دور دگلدر • وآنلریم بو کلام جواهر انتظامی استماع ایدیجک واقعهٔ شبانه
یاد ایدوب • هذا تأویل رؤیای من قبل قد جعلها ربّی حقاً مفهومی ضمیر منیر آینهٔ نمای
نظرلرنه منعکس اولدی • وقصهٔ پرنور آنی • وبشارهٔ گنج شایگانی نقیر وقطمیر بر
روشن ضمیره تقریر ایلدی • درویش ایتدی اگرچه که بو مختصر پادشاهک علوّ همت
وسموّ شأنلرینه نظر محقّردر • امّا بو نواله چون عالم غیبدن حواله در شرف حسن قبول
ارزانی بیورمق گرک مصرع کانچه آید زغیب بی عیبست • رأی اعلا ایلدی تا اطراف
غاری حفره مشغول اولدیلر • وآز زمانده راه گنجه ظفر بولدیلر • تمام مخزونی ومدفونی
نظر همایونه گتوردیلر قطعه نچه تاج پرگوهر شاهوار • نچه خاتم ویاره وگوشوار
نچه درج سیمین وصندوق زر • ایچی دولی یاقوت لعل وگهر • اوانی زرین سیمین
ظرف • بوگونه تحفه بر اول غار ژرف • شاه بیوردی تا صندوق ودرجک قفلن
گیدردیلر • والحاصل چندکی درّ غرر وجواهری وزواهری • وطرف وتحف عجایب وغرایبی

تماشا قلدی و آنلرک میاننده بر صندوق مرصّع کوردی اطراف و جوانبی محکم بندا اولمش
و پولاد زرنکاردن بر قفل روی کردار انکا پیوند اولمش و اول قفلک استحکامی
بر مثابه که هر زبان مفتاح معانی و بیان فتح البابنده لال و ذهن حلّال هر اشکال حلّ تعقید
اغلاقنده بر کلال ایدی اول قدر که تفحّص اتدیلر آنک کلیدینک دلِن بلمدیلر و کشادندن
جبر الماد یلر رأی اول عقدی حلّ و اول مشکلی منحل قلمغه رغبت تمام و صندوقده درج
مندرج اولانک مشاهده سنه شغف مالا کلام کوستروب بیوردی تا آهنکران چابک
دست تدبیر درست ایله اول قفلی شکست اتدیلر صندوق آچلوب اچندن بر درج ظاهر
اولدی که برج آسمان کبی جواهر ایله مرصّع و اول درج اچنده بر حقّه درج امثلرکه حقّهٔ
ماه کبی بغایت مکلّف و مصنّع شاه بیوردی تا حقّهٔ نظرینه کتوردیلر دست مبارکیله
آچوب اچنده بر پاره حریر سفید کوردیلر که ظهرنده بر قچ سطور قلم سریانیله مسطور
و آب تسلیم متحیّر اولدیکه آیا بوندر بعضیلر ایتدیلر که صاحب کنجک اسمیدر و بعضی دخی
ایتدی بو کنجک طلسمیدر چون مقالات ارباب بو بابده سرحدّ اطنابه یتشدی شاه ایتدی
بو خطّ اوقمغه کرک که حجاب ارتیاب مرتفع و لباس التباس منخلع اولا حضّار مجلسدن
قاعدهٔ خطّ مزبوره واقف بر کمسنه بولنمیجق بالضروری بر شخصک طلبنده که بو حروفک
مضمونه وقوف انکا موقوف ایدی شتاب اتدیلر تا بر حکیم ماهر و نکتهٔ قرآت
و کتابت خطّ عبریدن واقفی وار ایدی خبر آلدیلر و حکم عالی شرف صدور بولوب پایهٔ
سریر اعلایه حاضر قلدیلر و آب تسلیم تقدیم مراسم تکریم و تعظیمدن صکره ایتدی ای حکیم
بو تصدیعدن همان غرض بودر که بو مکتوبک مضموننی عبارت ظاهر ایله بیان و بو مسطور
مکنوننی کالشمس فی نصف النهار عیان ایدوب ایدسن مصرع باشدکه ازین
خطّ شنوم حرف مرادی حکیم او صحیفهٔ پر صفایی نظر استیفایه کتوردی تأمّل
مستوفیدن صکره ایتدی بو بر مکتوبدر که انواع فواید ایله مشحون و بر کنج نامه درکه
اصناف فواید بونده مخزوندر محصول مضمونی اودرکه بن که هوشنگ جهاندارم بو
نقود بسیار و جواهر بی شماری رأی اعظم و پادشاه معظّم و آب تسلیم مندی الجون و
دیعت قومشدم و الهام الهی ایله بو دفینهٔ نصیبهٔ خزینه سی اولاجاغنی بلمشدم
و میانهٔ درّ و کوهردن بو وصیت نامه تعبیه قلمشدم تا چون بو کنجی رنجه ظفر بوله
بو وصیت نامه یه نظر قله متنبّه اولا که زر و کوهره فریفته اولمق خلاف عقل صحیح
دکلدر و دولت دنیایه شیفته اولمق مقتضای جهل صریح در زیرا بو بر متاع مستعار

در

درکه هرکون فرسودهٔ دست آخردر • و بر پیر زال غدّاردرکه هر کیجه همخوابهٔ شوهر دیکر
بیت دولت دنیا که تمنّا کنند • ناکه وفا کرد که باما کنند • مغز وفا نیست درین
استخوان • بوی امان نیست درین خاکدان • امّا بو بر وصیّت نامه درکه فی الحقیقه کار
نامهٔ بنای سلطنت و دستور العمل و اساس نظام مملکتدر • اکر اول پادشاه عاقل
سوانح امور و مصالح جمهورده بو وصایایله عامل اولا • تا انقراض اعصار • و انقضاء
ادوار صدای دبدبهٔ اقبال روزکاری باقی و پایدار قاله بیت وصایای هوشنکی
طوت یادکار • دیلرسک اوله دولتک پایدار • اسعد الملوک من بقی بالعدل ذکره
واستند الیه من تانی بعده و هر جهاندارکه بو وصایای که اول اون دورت قاعده
مشتمل در • منظور نظر اعتبار قلمیوب • امور سلطنتده انکله عامل اولمیه بی شبهه
بنای دولتی عواصف نکبت ایله متزلزل اوله • لا محاله روی عروس اقبالی جانب ادباره
متحوّل اولوب • روز بروز مرآت جاه و جلالی مصدّئ و متنزّل اولا ١ بو در
ملازمان آستانهٔ سعادتندن هرکیمی که افسر تقرّب ایله سرفراز ایلیه • آنک حقنده غیرک
کلام نفاق انجامن استماعدن امتناع و احتراز ایلیه • که هرکه که مقرّب سلطان
اوله • البتّه محسود اقران اوله • و حسودلر چون اساس عنایت سلطانی آنک حقنده
محکم کوره لر • لاجرم لطایف حیله ایله نقض بنای حرمتنه و هدم بنیان قربتنه قصد
ایدرلر • و اخلاص و اختصاص صورتندن کلمات رنکین و فریفته ایله غایبانه •
حسداً من عند انفسهم جواهر حسناتن رشتهٔ سیّآته نظم ایدوب • پادشاهی
آنک حقنده متغیّر قلالر • و آنک ضمننده آنلرک مقاصدی حاصل اولوب مراد فاسدلرینه
واصل اولالر • بیت مشنو سخن هرکس و بشنو سخن من • کار باب غرض راست
بهر باب سخنها ٢ اولدر که مجالست نمّام و غمّازدن احتراز اوزره اوله که
بونلر فتنه انکیز اولیمدر • و عاقبتلری بغایت وخیم • چون بر شخص بو صفت ایله متّصف
اوله لازم درکه فی الحال آتش سعایتن آب شمشیر سیاستله سوندره • و خاشاک
وجودن آتش اهلاکله کویندره • تا دود وجودیله عرصهٔ جهان تیره و دیدهٔ جهانیان خیره
اولمیه • بیت آتشی را که سوخت خلق ازان • جز بکشتن علاج نتوان کرد • ٣
اولدر که ارکان دولت و اعیان مملکت ایله شرط موافقتی مرعی طوته که معظّمات امور و اتمام
مهمّات دوستان یکدل معاونتیله محصّل اولور • و مصاحبان یکجهت مظاهرتیله تمشّی بولور •
مصرع آری باتفاق جهان می توان کرفت • الفتح مع الوفاق توام ٤

بلی

اولدرکه تلطف وتملق دشمنه مغرور اولمیه وهرچند که عدودن محبت ومسکنت مشاهده ا
شرط حزم احتیاطی مرعی طوتب آنک دعوای وداد وادعای اتحادینه که عنقا کبی بی مکان
وکیمیا کبی بی امکاندر زنهار اعتقاد واعتماد اتمیه که دشمن مسیح وجهله دوست اولمز
وعدودن هرجهتله صداقت کلمز — از دشمن خشنک روپرهیز چون هیزم
خشک از آتش تیز کارش بجدل جو برنیاید خوش خوش درحیله برکشاید ٥
اولدرکه چون نقد مرادی الف جهد ایله کفه ٔ کتوره محافظه سنده تهاون وتکاسل
کوسترمیه وغفلت سببی ایله ضایع مطلوب الدن کیدرمیه صکره تدارک ایله اله کرمز
وندامت وملامت فایده ایلمز — نیاید بکف تیر رفته زشست وکرچه بدندان
کزی بشت دست ٦ اولدرکه جمیع اموردە خفت وشتابدن تحرز واجتناب
ایدوب جانب تأمل وتأنی یه میل ایلیه که تعجیلک مضرتی عاقبت چوق وصبر وتحملک منفعتی
نهایت یوق — مکن درمهمی که داری شتاب زرآه تأنی عنان برمتاب
ناکرده رامیتوان کرد زود چو شد کرده آنکه ملامت چه سود ٧ اولدرکه
هرحالده عنان تدبیری الدن قومیه اکر اعدا اتفاقله انکا قصد ایدرلر آنلردن بریله مدارا
واظهار اخلاص ایله اول ورطه دن خلاص متصور ایسه فی الحال انکا اقدام اید وبحکم
الحرب خدعة آنلرک بنای مکرینی بر تدبیر آخر ایله زیر وزبر ایلیه که عقلا دیمشلر در
— از دام مکر خصم بحیلت توان کریخت قد تصلح الحدید کما قیل بالحدید
٨ اولدرکه کمین ارباب کینه دن امین اولمیوب خوش آمد تملقلرینه باور قلمیه
که نهال کینه دن که زمین سینه ده نشو ونما بولمش اوله آزار وضرردن غیری
ثمره حز وبر میسر اولمز — مکر دشمندن صقین اولما امین صید اچون
ناکه سکا ایلر کمین — کینه بهر سینه جو نهاد درخت دل نشو ونش ازپی
آزار سخت بیند ومیم جرب زبانی کند برکذز وقصد نهانی کند ٩
اولدرکه عفو وصلحی کندو یه شعار ودثار ایدوب ملازمان عتبه ٔ دولتی ادنا جرمیه
ایله هدف تیر عتاب اتمیه که همواره اکابر عفو ورحمت ایله جرایداحوال اصاغر
ونسن کبایردن وصغایردن پاک ایدوب چهره ٔ جرأت وبی ادبانه جرکنلرین دامن
اغماض ایله ستر ایتمکلر در — زابتدای دور آدم تابعهد پادشاه از
بزرکان عفو بودست از فرودستان کناه چون بعض مقربلردن خیانت
صادر اولوب مظهر عواطف وعفو سلطانی اولالر لایق بودرکه بر دفعه دخی

ب

کہ

آنلری مشرب لطف واحسان ایله ریّان ایلیه • تا بیابان حرماندہ سرگشته وحیران قالمیه بیت
آنرا که بدست لطف بر داشته • بنواز بیکبار میفکن بر خاک
اولدر که کمسیه اضرار وآزار قصد ایلمیه • تا بحکم جزاء سیئة سیئة مثلها ضرری اکا مترتب اولمیه • بیت
چو بد کردی مشو ایمن ز آفات • که واجب شد طبیعت را مکافات • بلکه لازم در که شایبهٔ انعام واحسانی گلزار احوال عالمیانه مترشح اولا تا ان احسنتم احسنتم لانفسکم • روضه سنده غنچهٔ مرادی • وشکوفهٔ مقصودی متبسم اولا بیت
نیک آرکنی بجای تو نیکی کنند باز • ور بد کنی بجای تو از بد بتر کنند • امروز نیستی از بد و از نیک با خبر • روزی بود که از بد و نیک خبر کنند •
اولدر که طورینه لایق • وحالنه موافق اولمین اموره میل ایتمیه که بچه کمسه کندو به مناسب کاری قویب مهمّ ناملایمه اقدام ایلدوکی اجلدن عاقبت ایامه نشندر معیوب • کندو کارندن دخی محروم قالمشدر بیت
زاغی که روش کبک درمی اموخت • آن دست نداد و راه او رفت از دست •
اولدر که چهرهٔ حالنی حلیهٔ حلم آراسته قله که قلب حلیم قبیحدر • ونکتهٔ کاد الحلیم ان یکون نبیّا حدیثی صحیح در بیت
تیغ حلم از تیغ آهن تیز تر • بلکه صد لشکر ظفر انگیز تر •
اولدر که ملازمان آستان دولتی امین ومعتمد کمسنلر اولوب • ارباب غدر وخیانتدن اجتناب ایتمک گرکدر که چون مجاور آن عتبهٔ سلطنت صفت امانتله موصوف • وسمت دیانت ایله موسوم اولالر • هم اسرار ملک شرور افشادن مصون • وهم جمهور خلق شر رضرلرندن مأمون اولالر • واگر عیاذا بالله چهرهٔ حاللری خال خیانت ایله سیاه اولا • وپادشاه حضورنده کلاملری شرف استماع بولا • شاید که بر بی گناهی معرض تلف وهلاکه گتوره لر • ونتایج بدّ عاجلا وآجلا اکا مترتب اولا بیت
خادم پادشه امین باید • تا در آن ملک رونق افزاید • ور کند جانب خیانت رو • ملک ویران شود ز شومی او •
اولدر که محنت روزگار • وتقلب ادواردن گرکدر که چهرهٔ حالی غبار انفعال ایله مغبّر اولمیه • ومشرب تمنّی گرد ملال ایله مکدّر اولمیه که مرد عاقل دایما بستهٔ بند بلا • وشخص جاهل همیشه مستغرق ذوق وصفا در بیت
شیر را سلسله در گردن ورو به همه شب • فارغ البال در اطلال ودمن میگردد • عاقل از کلبهٔ احزان ننهند بیرون پای • غافل از روی طرب گرد چمن میگردد • ویقینا بلکه بی مظاهرات لطف ازل • وفیض لم یزل سهم سعادت هدف مراده واصل اولمز • وبی

ابنای قضا و قدر نهال فضل و هنردن هیچ ثمره حاصل اولمز — دولت نه باکتساب
وعلم و هنرست ٭ وآبسته باحکام قضا و قدرست ٭٭ بو اون دورتنجی وصیت که ذکر اولندی
هر بریسی اچون بر دلستان غریب ٭ وبر افسانهٔ عجیب ایراد اولنمشدر ٭ اگر رای اعظم
اول حکایات ٭ ورواياتک تفاصیلنه اطلاع قصد ایدرسه جانب کوه سرندیبه که مهبط
ابو البشر در توجه ایلیسون که بو عقد آنک منحل اولوب مطلوب کلی اول روضهٔ آمانیده
شکفته اولسه کرک ٭ چون حکیم بو کلام جواهر انتظامی کوش هوش رایه کوشوار ٭ و
بو کنج کوهری که لآلی معالی ایله مالی در فرق همت پادشاهه نثار ایتدی ٭ دابشلیم انی نواخت
ایدوب صحیفهٔ شریفه تعظیم و تبجیل ایله تقبیل ایدوب تمیمهٔ بازوی همت ٭ و تعویذ کردن
اقبال دولت ایدندی ٭ و ایتدی الآن معلومم اولدیکه ٭ اول کنج شایکان که آندن نشان
ویردیلر ٭ درهم و دینار دکل بلکه نصایح و اسرار ایمش ٭ و کنجینهٔ زخارف دکل
بلکه خزانهٔ معارف ایمش ٭ بنوم بحمد الله متاع دنیادن اول مقدارم اقتدارم وارکه
زیاده یه افتقارم یوق لازم اولدی شکرانهٔ بند نامه که کنج حقیقی اولدر ٭ بو دفینه دن
حاصل اولانی ارباب استحقاقه بر وجهله صدقهٔ انفاق ایدم تا هدیهٔ ثوابی هوشنک
جهان آراء واصل اولوب بکا دخی بحکم ٭ الدال علی الخیر کفاعله تحفهٔ اجراسندن
بهره حاصل اوله پس نواب حضرت فرمان عالی ایله ٭ اول نقود ولآلی رای رضای لایزالدن
مستحقه ایصال ایلدیلر — خاصه ز بهر کرم آمده ام ٭ بر گذرد قافیه انیک کرم ٭
چون بو حالدن فارغ البال اولدی دار الملکه متوجه اولوب ٭ مسند سلطنتی شکوه شاهی ایله
مزین قلدی ٭ اول ایشام تا بام بو اندیشه ده ایدی که جانب سرندیبه عزیمت بیوروب
شاید که آنک بو مقصود اتمام ٭ و بو مطلوب سرانجام بوله ٭ و تفاصیل وصایایه وقوف
میسر تام ٭ اولوب انی نکین سلطنت ٭ و قاعدهٔ نظام انتظام مملکت قله ٭ علی السحر
آفتاب نورانی چون یاقوت رمانی کوشهٔ کوه سرندیبدن آشکاره اولدیسی ٭
و چرخ الماس کون خردهٔ لعل بیکانی اطراف عالمه نثار قلدی — فلک
تختنه چون سلطان خورشید ٭ جلوس ایتدی سینه مانند جمشید ٭ مقربان حضرتدن
ایکی وزیر آصف نظیری که صدق منشا ورتده مشار الیه ٭ و حسن تدبیر موازنه
مدار علیه ایدیلر ٭ سریر اعلایه حاضر قلدیلر ٭ عواطف خسروانه ایله مخصوص قلدقدن
صکره خال خیال شبانه میانه کتوروب ایتدی ٭ سودای سفر سرندیب ضمیرمده جای
کیر اولمشدر ٭ بو خصوصده سزلر نه صلاح کورورسز ٭ و بو بابده نه فکر و تدبیر قلورسز ٭ مدة

مدبیر درکه عقدهٔ مشکلاتمی انامل تدبیر کوز ایله حل ایدرم • واحوال مهمات ملک ومالی
رأی صواب نمایکز ایله عمل قلوب اکا حواله قلرم • حالا دخی اومارم که بو بابده شولکه
مقتضای رأی صائب • ومصلحت فکر ثاقبکز • درعرّ حضور فایض النورمه عرض ایده سز
تا بن دخی اطراف وجوانبن ملاحظه ایدم • وبر تدبیرکه اتفاق پذیر اوله اصل الباب
بنای کار بر تدبیر باید • که بی تدبیر کاری بر نیاید • وزیرلر ایتدیلر
ضمیر منیر خورشید نظیر شاه جهان کیره مخفی دکلدرکه بو سؤاله جواب شتاب ناصواب
عزایم مهمات سلاطینده تأمل تمام وتأنیده اهتمام لازم درکه اندیشه کو یا
زر سنجیده در • مصرع سخن را بیندیش وانکه بکو • صواب بودرکه بکون
وبوکیجه بو بابده اندیشه ایده وز • ونقد افکاری محک اختیاره اوروب معیار
اعتبارده تمام عیار واقع اولانی علی السحر عرصهٔ عرضه یتشدره وز • داتشلیم
بو اتفاقه رضا کوستردی • وزرای دیوان آرای اول کون واول کیجه عرائس
افکاره پیرایهٔ اعتبار ایله آرایش ویروب علی السحر منصهٔ بارکاه سریر حضرت
شاهده جلوه ویردیلر • وهر بریسی مقام مقررنده قرار ایدوب کوش هوشنی استماع
فرمان سلطانیه متوجه قلدیلر • بعد از اجازت کلام وزیر اعظم زانوی
ادب اوزره کلوب ادعاء وظایف دعا ومراسم ثنایه قیام ایدوب ایتدی
بیت ایا شاه فرمان ده وداد کر خدیو جهان خسرو بحر وبر • بو بنده
نک خاطر فاترینه خطور ایدن بودرکه اکرچه بو سفرده اکتساب فایدهٔ بیشمار
در • اما ارتکاب شدائد کثیره لازم ومقرردر ولذه وراحتدن دور • وحدت و
فراغتدن بالکلیه مهجور اولوب انواع مجاهده وریاضت ایله آزرده وبی حضور
اولمق مقرردر • ضمیر منیر پادشاه عالم پناهه مخفی دکلدرکه السفر قطعة
من السفر بر شعلهٔ سینه سوزدر • وتیر دل نشکاف الجلاء اعظم البلاء بر
ناوک جکر دوزدر • مردم دیده اول سببدن قرة العیوندرکه زاویهٔ خانه سندن
طشره کتمز • وقطرات اشک بو اجلدن پایمال وسرنکوندرکه کوشهٔ کاشانه سنده
قرار اتمز بیت اندر سفر مشقت وذل وملامتست • کم هست خوش
دلی وفرح در اقامتست • عاقل اولدرکه راحت محنته بدل قلمیه • وسود نقدی
سودای نسیه ایله الدن چقرمیه • واختیار ایله ذل غربتی عزّ اقامت اوزره ترجیح
ایلمیه • تا اول بلایه مبتلا اولمیه که اول کبوتره اولمشدر • ملک ایتدی نجه روایتدر

کار ایدوب محافظه کلام ح

بدر

قدم

اولنمدر اول **حکایت** وزرا ایتدی روایت ایدرلرکه ایکی کبوتر وار ایدی بر آشیانه
ده دمساز و بر کاشانه ده همراز نه اغبار ایله آینهٔ خاطرلری مغبر و نه محنت روز
ایله مشرب و ضمیرلری مکدر مستلذات دنیادن آب و دانه ایله قناعت ایتمشلر
و درویشان کوشه نشین کبی نشیمن عزلت اختیار ایتمشلر برینه بازنده و برسنه نوازنده
درلردی هر شام و سحر اتفاق ایله نغمات موزون ترنم ایدرلردی و کاه و بیکاه
الحان روح افزا ایله اسجاع کوناکون ایدرلردی — بیاور وی بتی کنج عزلتی دارم
بعشق از همه عالم فراغتی دارم عاقبت روزکار غدار بحکم و ای نعیم لایکدر الایام
اول ایکی یار غمکساره حسد ایدوب چشم زخم زمانه اول ایکی یار فرزانه کار
ایدوب — فلک را غیر این خود نیست کاری که کرداند جدا یاری زیاری
سویدای دل بازنده یه سودای سفر عارض اولوب نوازنده ایتدی ای یار غمکسار
بز نچه بیدک قفس کاشانه ده قرار ایدوب مجلس آشیانه ده روزکار کچره لوم
کوکلمه بو هوا و دماغمه بو سودا دوشدی که شهر بشهر سیاحتله بر زمان اطراف جهانی
طیران ایدم و فرمان عظیم الشان قل سیروا فی الارض موجبنجه جوانب عالمی سیران
ایدم که وسیلهٔ سفر ایله عجایب بسیاره ظفر و مشاهدهٔ عجایب ایله حصول تجارت
بی شماره وصول میسر اولور السفر وسیلة الظفر شمشیر تا بیغوله غلافندن طشره
چقمیه معرکه میدانده یوز آغ تمز و قلم تا طریق سیرده فرقدن قدم قلمیه نقش
عبارات زیبای صحن عدمدن صفحهٔ وجوده کترمز آسمان که دایم متحرکدر جمیع عالمدن
متوقردر و زمین که همواره قرین سکوندر پایمال لکدکوب هر دنی و دوندر —
بجرم خاک بکردون نکاه باید کرد که آن کجاست ز آرام و این کجا ز سفر سفر مر
مردست و آشیانهٔ جان سفر خزانهٔ مالست و استاد هنر درخت اکر متحرک
بدی ز جای بجای نه رنج اره کشیدی و نه جفای تبر نوازنده ایتدی ای یار همدم
و ای غمکسار محرم سن هنوز مشقت سفر چکمه مش سین و محنت غربت مشاهده
ایتمه مش سین و نکتهٔ الغربة کربة کوش هوشکه ایرمه مش در و تند باد الفرقة
خرمن حضورک صورمه مش در سفر بر درخت فراق بردر و غربت بر خار ذلت
تر — نماز شام غریبان غریب بیچاره نشسته بر سر راهی دلی بصد پاره
بازنده ایتدی بلی رنج غربت فراوان و زحمت سیاحت بی پایاندر اما تفرج بلاد
و غلمان و تماشای غرایبات جهان فتوح روح و راحت رواندر و طبیعت کلفت

سفره اعتبار ایله زیاده متألم اولمز • و نفس مشاهدهٔ عجایبه اشتغال ایله شاد ایدر آه
دن چندان کلال کلمز — درغربت اگر خار جفا مست چه غم • زین خار گل مراد
روبین هردم • نوازنده ایتدی ای یار رفیق شفیق تفرج اطراف عالم • و تماشای
ریاض ارم یاران همدم • و خلان محرم ایله خوشدر • بر کیمسه که نعمت دیدار احبادن
دور • و غنیمت مصاحبت اخوان و اقربادن محروم و مهجور اوله بیدادر که اول تفرج انک
دردینه نه دکلو دوا • و اول تماشا انک رنجنه نه دکلو شفا اوله بو اجلدن دیمشلردر که
درد فراق یاران • و رنج هجران غمکساران دوزخدن برنشان • بلکه دوزخ آندن نشاندر •
— فراق دوستان دیدن نشانی باشد از دوزخ • معاذ الله غلط کردم که
دوزخ زو نشان باشد • حالا چون بحمد الله تعالی توشه و گوشه و آنه و خانه مهنا و مهیا
پای فراغت زیر دامن قناعت چک • و گریبان موسی دست هوا به ویرمه • تخم عزیمت
زمین اقامته اک — بکیر دامن جمعیت و ایمن باش • که سنگ تفرقه دوران
در آستین دارد • بازنده ایتدی ای انیس روزکار الم هجر و فراق غمن یمه که یار
غمکسار عالمده کم دکلدر • و بر همدمک فرقتی جراحتنه محرم آخرک وصلتی ایله مرهم
میسر اولیجق غم دکلدر • بو معنایی خود اشنیدوب دورر بین که دیمشلردر —
بهیچ یار منه خاطر و بهیچ دیار • که بر و بحر فراخست و آدمی بسیار • بونک می تلخ
کام فراقده • و جرعهٔ جام اشتیاق قدح بر نوع مزه و بر مقوله مذاق دخی واردر که چاشنی
شربت مواصلت • و لذهٔ شراب مصاحبت اکه نسبت بی حلاوتدر — چو می گر چه
تلخست طعم فراق • ازو شکر نیست جانرا مذاق • بخسرو لب لعل شیرین رسید •
ولی لذة عشق فرهاد دید • ز معشوق خسرو همی وصل جست • ولی کوهکن گوهر اصل سفت •
همه روزه خسرو بی وصل تاخت • خنک جان آن کس که با هجر ساخت • نوازنده ایتدی
ای یار مهربان — همدم بولنور یار وفادار اله کیرمز • بیک کز آره سک عالمی بر
یار اله کیرمز • سن هنوز شمشیر هجر فراقی طاتمامشسن • و درد دردی اشتیاقی
نوش ایتمامشسن • اول اجلدن درکه آنده بر لذت • و اول چاشنیده بر حلاوت
ملاحظه ایدرسن • هیهات هیهات — مذاق جان شیرین چاشنی هجر نادیده
چه داند تلخ عیشی که دارد کوه کن بی او • شویله یلکه ترک یار و دیار دشوار • و شدائد
اسفار بسیار • و خطر و مشقت راه بی شمار در مصرع مکن مکن که پشیمان شوی و سود
ندارد مع بازنده ایتدی توقع ایدرن که کندو مصلحتنک گوره سن • و من بعد دفتر شرح محنت

در

سفری دوره سن که شول کسنه که شعلهٔ محنت مسافرت ایله سوخته اولمیه پخته اولمز و هیچ
خام طبع و سایه پرور سمند امیدی میدان مراده سورمز مصرع بسیار سفر باید تا پخته شود
خامی بیت نوازش ایدیجی یار عزیز حالا که سن تیغ مفارقتله رشتهٔ مرافقت دیرینه‌یی
قطع ایدوب صحبت یاران قدیمدن فراغت اتمک دیلرسن و مضمون کلام حکیمدن بیت
یاران کهن را بهیچ رومنه از دست بهر حریفان نو که نیک بنا شد تجاوز ایدوب بحکم
لکل جدید لذة حریفان مجدّدت و یاران تازه ایله پیوند اتمک قصد ایلرسن بنوم
پند گرانم دل سردکده نجه اثر قله و نصیحتم قلب صلبکده نه قدر کارگر اوله شعر اذا
لم تکن قول النصیح قبول فان معاریض الکلام فضول اما غافل اولمه که بو عزیمتک عاقبتی
ندامت و موجب شماتت و مورث ملامت در بیت بسی بکام دل دشمنان
بود آن کس که نشنود سخن دوستان نیک اندیش کلامی بو مقامه اتمام ایدوب
اول غمکار بر برن کنار ایتدیلر و قطرات حسرات و مجاجات عبرات ایله چهرهٔ زعفرانلر
ارغوانی قلوب دل غمکین و دیدهٔ نمکین ایله بر برین وداع ایتدیلر بیت یار قصد قتل
من کرده بتیغ انقطاع هر کس آزنام اجل ترسد من از روز وداع پس بازنه
صحبت رفیقدن قلبنی تفریق ایدوب پرواز کلدی مصرع چنانکه مرغ مقید برون
پرد ز قفس و رغبت تام و شفقت تمام ایله هواده طیران و عالمی سیران ایدوب
بلند طاغلر و فردوس مانند باغلر تفرج ایدرکن ناگاه بر کوهه ایردیکه علو رتبه ده
شرفهٔ کنگرهٔ افلاکه همسر و غایت عظمتدن کرهٔ زمین زیر دامننده بر تودهٔ اصغر
دامن کوهده بر مرغزار کوردی که سواد مینا رنکی روضهٔ مینودن دلکشای و نسیم
شمال غالیه بیزی نافهٔ آهوی تاتاردن مشکسای بیت غباری توتیای چشم
آهو گیاهی نسترن رنک و سمن بو فضاسنده هزاران گل شکفته اولب
بیدار سبز و آب خفته شکوفه هر طرفده رنک در رنک کیدردی بوی گل فرسنک
فرسنک بازنده یه اول ساحهٔ دلکش و عرصهٔ فرحبخش بغایت خوش کلدیکی
وچون وقت غروب قریب اولب حمامهٔ مشرق آشیانهٔ مغربه نزول ایتمش ایدی
اسباب خطر رحال اول مقام جنت مثالده انزال ایدوب بر نهال طوبی مثال اوزره
قرار و آسایش ایتدی هنوز رنج راهدن آسوده اولمامش ایدی و شدائد
آسایش و راحت بولمامش ایدی ناگهان فراش سبک سیر باد سایبان سحابی
فضای هوا آچه قالدردی و جهان آرمیده خروش رعد دل آشوب و نهیب برق

سینهٔ سوز ایله نمودار غوغای قیامت • برجانبدن آتش صاعقه جگر لالهٔ داغ وآری بریان
ایلدی • برطرفدن پیکان ژاله دیدهٔ نرگس بیداری نشان ایلدی — چاک
اولدی سینهٔ گلها رتیغ برقدن • رعدوش افغان ایدروی خاک بیم غرقدن • باز
اول وقتده تیرباراندن خلاص اولاجق برپناه • وصدمت طوفاندن التجا ایده جک
برآرامگاه اولمیجق ناچار • گاه زیر اغصانده کندوی پنهان • وگاه برگ درختانی
تیرباران سحابه چون قلقان ایدردی • اما آسیب تگرگ وباران • وشغب صرصر و
طوفان • متصل اشتداد وازدیاد بولردی • وغرادهٔ رعد ونفادهٔ برق همواره
مترادف ومتضاعف اولردی — طوفان روان ورعد خروشان وبرق تیز
وزدود وابر دیدهٔ انجم سرشک ریز • بحر محیط کف زده برسر زبیم غرق • ازبس که
گشت روی زمین جمله موج خیز • القصه اول گیجه هزار رنج وغصه ایله صباحه یتدی
وناکام اول بلای بی هنگامه تحمل ایتدی • متصل گوشهٔ آشیانه • ومصاحبت همدم
فرزانه یاد ایدردی • وهزار حسرت ودرد ایله دل گرمندن آه سرد ایدوب درویی
— گر بدانستمی که فرقت تو • این چنین صعب باشد ودلسوز • از تو دوری نه جستمی
یکدم • وز تو غایب نه بودمی یکروز • چون طلیعهٔ مهر منیر طالع • وبشایر صبح
مستنیر لامع اولدی • هماندم رقم ظلمت سحاب صفحهٔ روزگاردن محو • وتاب آفتاب
عالمتاب ایله عرصهٔ هوا صحو اولدی — اچدی بالین سینه حامهٔ صبح • سر طو
یه دوندی جامهٔ صبح • بازنده بینه پر وآوازه آغاز ایتدی • اما متردد که عنان عز
یمتی خانه صوبینه معطوف قلوب آشیانه جانبنه می گیده • ویاخود بال همت وشهپر
عزیمت ایله برزمان اطراف جهانده طیران • وگلزار عالمی سیران ایده • بو اثناده
برشاهین تیزبال • وآهنین چنگال • وسرعتده شعاع آفتابدن سریع النزول •
واوج هوایه نوربصردن دفعی الوصول ایدی — که حمله چون برق آتش
فشان • که سیر چون باد آتش نشان • بازنه صید ایتدی • کبوتر مسکین شاهینی
برکینی گوریجک • گرداب طبطاب واضطرابه غایت خوفندن خفقان • وبیم جاندن
یورکی قان اولدی • وعالم روشن چشمنه تاریک اولوب گلشن جهان اکا زندان
وقوت اعضا واجزاسی ساقط اولوب برگ بید گبی لرزان اولدی — چون شاهین
حمله قیله بو بیچاره • بندر بیچاره لکدن غیری چاره • بازنه چون کندوی بسته
بند بلا وخستهٔ تیر عنا گوردی • یار وفادارک پند ونصیحتن یاد ایدوب • کندو

31

ندیه

طے

ے

نه دوشب هم

نک

دن

فکرنا تمام وخیال خامنه اعتراف تمام اندی • وعهدلر ایدوب نذرلر ایلدی که اکر بو ورطه
ساحهٔ سلامته وصول بوله • و بو مهلکدن سهولت ایله خلاص اوله • صحبت یار همدم
ایله که اکسیر اعظم کبی وادیٔ عدمدن نشان در مغتنم اولب بر دخی سفر اندیشه سن
اتمیه • بلکه بقیهٔ عمرنده سفر نامن پیرامن زباننه کتورمیه ـــ کر بار دکر دامن
وصلت بکف آرم • تا زنده ام از جنک منش کس نرهانند • بو نیّت بره کتی ایله که فرید
جمعیتی مقتضی ومتضمن ایدی • اول ورطهٔ عذاب • وخلاّب عقابدن فتح الباب
میسّر اولدی • اذا اراد الله امرا هیّأ اسبابه • یعنی سرپنجهٔ شاهین کبوتر مسکینی
شباک هلاکه چکجک محلده بر عقاب جابک نسر طایر واقع آشیانهٔ فلکده آسیب
منقار ونکال چنکالندن امین اولمزدی • و حمل جدی بیم جان • و حملهٔ نفی آبانیدن ن •
بهرام خون آشام شبان اولمه • مرغزار آسمانده چرا قلمزدی ـــ حمل ز حشیندن
انک اوله آکاه • فلک صحراسن اتمزدی چراکاه • بوی طعمه ایله فضای هواده پرواز
ایدرکن • صورة حال شاهین وکبوتری شاهده اندی • وکندو کندویه ایدیشی
مصرع من تشنه وبیش من زدو آب زلال • اما فی الجمله انک سببی ایله دفع غائله
جوع متیسر • ونفس ناشکیبه بر مقدار تسکین وتسلّی متصوّر در • قصد اندیکه برق
خاطف کبی کبوتری شاهین اوکندن قپه • قوّت سبعی که نهاد شاهنده متمکن ایدی
هیجان اندی • با وجود که کفهٔ عقاب ده دکل ایدی • آنی بوزن وحسابه آلمیوب مقام
معارضه ومجادلیه کلدی ـــ مرغله مرغ اولدی جنک • بجنک اندیلر بر بر ایله
محکم جنک • چون آنده جنک تجنک • ساز جنک جنکه آهنک • اندیلر باز نغمه
فرصت بولب فرصتی غنیمت بلوب کندوسن بر زیر سنکه آندی • و بر سوراخ
تاریک وتنکه که فسحت سعادت آشیانهٔ کنجشنک • اکا نسبت بر فرسنک ایدی
کردی بایدی • واول کون اول کیجه دل زار • ودیدهٔ اشکبار ایله اول سوراخ تنک
وتاری مکان ایدینوب قرار اندی • نابغه وارلن حال ایله بو بیتی تکرار اندی شعر
وبت کانی ساورتنی ضئیلة • من الرقش فی انیابها السم نافع • علی السحر که کبوتر
سفید بال صبح آشیانهٔ بروج آسماندن فضای جهانه طیران ایدی • وزاغ سیاه
فام شب عنقا صفت کوه قاف عدمه کندی ـــ بفال همایون چو طاوس
مهر • خرامان شد اندر ریاض سپهر • باز نده با وجود که غلبهٔ جوع دن بی مجال ایدی
بهر حال تحریک پر وبال ایدوب پرواز آغاز اندی • وترسان وهراسان دیدهٔ

احیانا

احتیاط ایله جیب وراسته التفات ایدوب کیدی • ناکاه بر مرغزار کنارنده بر کبوتر
کوردیکه بر قج دانه دوکمشلر • واول رمکده هزار تخم شعبده ونیرنک اکمشلر •
بازنده نک چون کشور اندامنه لشکر جوع تمام مستولی اولمش ایدی • باوجود که
هم جنس دخی کوردی • بی تأمل قصد صید دانه • ومیل نیل مرغ صحبت فرزانه ایدوب
هنوز بر ایکی حبه التقاط اتمش ایدیکه کردنن بستهٔ دام بلا • وسینه سن خستهٔ
عنا کوردی ~ دام شیطانست دنیا دانه لذتهای نفس • مرغ دل از حرص
دانه زود در دام افکند • پس ناله واینن • وآواز حزین ایله • اول کبوتره عتاب
ایدوب ایدی • ای برادر خود هم جنسک ایدم وبحکم الجنس یمیل الی الجنس
موانست ومصاحبتکه میل ایدوب فی الحقیقه بو واقعه یه سنک مجانستک سببی ایله مبتلا
اولدم • سن نچون بنی بو حالدن آکاه اتمدک • وحق کذارلق وظائفن و
مهماندارلق شرایطن یرینه کتورمدک • تا بن حذر ایده ایدم • بو دام بلایه مبتلا اولمیوب
مقصد معهوده کیده ایدم • کبوتر ایتدی ای مهمان کرامی قدردن حذر میسّر می • و
تیر قضایه سپر تدبیر ایله ردّ ایلمک متصوّر میدر • کوش هوشکه ایشتمدمی که ومثلدر
~ قضا با آسمان چون فرو کرد سر • همه زیرکان کور کشتند وکر ~
چون قضا تیرین آته قوس قضا • سپر اولمز اکه مکر که رضا • شویله بلکه چون
دیوان خانهٔ ازلده • فرمان قضا جریان بولمش اولا • ودفتر قدرده رقم جف
القلم مثبت ومقرّر اولمش اوله سن وکل مرغان شاه خسار ملکوت آشیانهٔ
عصمتدن نزول ایدوب • بستهٔ دام بلا اولور • آدم صفی عم که روح پاک وقلب
صافی ایله عالم تنها دیده • نقوش الواح غیبیه حکایت ایدردی • وبحکم علّم آدم
الاسماء کلها ونور علمده ملاء اعلادن دعوای تفضل ایلردی • باوجود که
دانهٔ کندومی کورمش • ودام تلبیس ابلیسی بلمش ایدی • ولاتقربا هذه الشجرة
فتکونا من الظالمین نصّ صحیح • ونهی صریحن • استماع قلمش ایدی • ایشتمدکی
بینه بای بیت الخداع وغرور • وکرفتار دام فریب ومکر غریب وغرور اولدی •
اذا جاء القضا عمی البصر واذا نزل القدر بطل الحذر چون بو حال ازل ازلده مقدّر
المش دواسی صبر جمیل ایله تحمل در مصرع مرغ زیرک چون بدام افتد تحمل بایدش
بازنده ایدی جرب زبانلق زمانی دکل در • وتطویل کلام مقامی دکل • مهمان بوینی
دیکه قادر میسن بکا بو مضیق بلادن خلاصه دلیل اولاسن • وطوق منتک

ب

قیامته دک کردنمه بند ایدوب طریق مکافاته جزاوسزاسن بوله سن • کبوتر ایدی ای
سلیم دال اکر بن حیله یه قادر اولیدم • وطریق خلاصه مجال بولیدم بو بندده
پابسته قالمیدم • وبو وجهله که کوررسن • رهزن کاربان مرغان اولامیدم
عجب مشابه درسنک حالک اول شتر بچه یه که مشتاق سیر وسفردن طاقتی طاق اولوب
کریه وزاری ایله مادرینه ایدی ای مهربان بو زمان توقف ایله بنچه یه دک کیدرسن •
وشفقت مادرانه قانی • بو ضعیف وناتوانی بچه بی طاقت ایدرسن • مادری
ایدی ای بی بصیرت کورمزمی سنکه کار دست اختیارده • ومهار قبضهٔ اقتدارده
دکلدر • مصرع • دریغا که در دست من نیست کار • اکر بنوم فی الجمله اقتدارم
اولیدی کندومی تحمل باردن • وقرة العینی خار خار رفتاردن خلاص ایتمزمیدم •
— شتر بچه با مادر خویش بکفت • پس از رفتن آخر زمانی بخفت • بکفت
ار بدست منستی مهار • ندیدی کسم بارکش در قطار • بازنده چون نومید چاره
خلاصدن نومید اولدی • که حرکة المذبوح دست وپای وپر وبالن تحریک ایدوب
اضطرابه آغاز قلدی • وجهد تمام • وسعی اهتمام ایله قصد پرواز قلدی • چون
رشتهٔ امیدنده ابرام واستحکام وار ایدی • رسن دام که مرور ایام ایله
فرسوده اولمش ایدی • انفصام بولدی بازنده چون حلقنی حلقهٔ دامدن
خالی کوردی • فراغ بال ایله پرواز کلوب • وطن جانبنه متوجه اولدی • وبو
سرور ایله که مرغ جانی قفس بند کرداندن آزاد اولدی • غم جوع ودغدغهٔ
استهانی فراموش قلدی • طیران اثناسنده اتفاقا بر دهه یتدی بر مقدار
آسایش ایچون بر کشت زاره متصل بر دیوار کنارنه قرار ایتدی • کودک
دهقان که اول کشت زارک نکهبانی ایدی • اطراف کشتی کشت ایدرکن چشمی
پرکینی بازنده سکینه راست کلدی • سوز سوداء کباب کبوتر کانون دماغنی
پردود ایتدی • فی الحال النده اولان مهرهٔ کمان کروهه قویوب اول جانبه
آتدی • بازنده اما بو بازیدن غافل جانب کشت زار • وطرف صحن وصحرا و
مرغزاره مایل ناکاه مشعبدهٔ فلک حقه بازدن انداز ضرب مهره • اول شکسته
بالک بالنه یتشدی • وغایت حولندن سرنکون اولوب اول دیوار کنارنه بر
چاه دوشدی • اول بر چاه سیاه • ومغاک دور بایان جحیم اشتباه ایدی
که چرخ فلک آسیابی آنک دولابی کبی کورینور ایدی • ورسن سیاه وسفید

شب و روز بربرینه موصل اولسه • قعر و بایاننه وصول میسر دکل ایدی ـــ
جهنم کبی تاریکیدی اول چاه • بحه چه کم عدم اقلیمنه راه • دهانی اژدر کبی آچمش
یدی قت یردن الته اونه کچمش • دل شب کبی خالی قعر حفدن • یرک قعرینه کچمش
قعر حفدن • دهقان بچه چون کوردیکه صید حلالی مجاور چاه در • ورسن تدبیری
چاه دن کوتاه یأس اتدی • اول نیم کشته محبوس عقوبتده قودی کتدی • القصه
بازنده بر کون و بر کیجه دخی دلخسته • و بال شکسته اول چاه مظلمده مقیم اولدی • و
زبان حال الله صفت عجز و آوارهلکین • و ضعف و بیچارهلکین خیال نوازنده یه عرض
ایدردی • و ایام وصال • و هنکام اتصالی تذکر ایدوب لسان تأسف و تحسر
ایله دیردی ـــ نه خوش وقتیدی او لکم کاه و بیکاه • نکارک یوزنه ایلردم
نظر کاه • اولیدی دولت مساعد بخت یارم • سعادتله کچردی روزکارم • چون کبوتر
زرین بال صبح یوسف وار چاه زندان و خانهٔ ظلمتدن آشکار اولدی • بازنده
هزار زور و زار ایله کندوی کنار چاهه آتدی • و نالان غریوان طیران ایدوب
چاشتکاه حوالی آشیانه‌یه پناه اتدی • نوازنده چون تصفیق جناح رفیقی
اشتدی استقبال ایچون طشره چقوب ایتدی مصرع همکه دیده بدیدار
دوست کردم باز • بازنده دردکنا راندی • بغایت ضعیف نزار بولوب ایتدی •
ای یار غمک زوابنس روزکار ـــ ندر بو ضعف بال و عجز حالک • ندر
چهره کده کرد انفعالک • بچون سنبلرک اولمش پریشان • بچون نرکسلرک اولمش
درافشان ـــ سر بی خمار شب بکنار که بوده • لبها فکار موسن یار که بوده •
سنبل زتاب رفته و نرکس بخواب ناز • شب تا بروز بر ده کنار که بوده •
ما از رشک صد جکر پاره در کنار • تو پارهٔ جکر که بکنار که بوده • بازنده
ایتدی ـــ دوستم بالله حال ناتوانم صورمه هیچ • محجر الذن ناله و
آه و فغانم صورمه هیچ • اول محنت و بلا و مشقت و عنایه که بو پایمال حوادث
مبتلا اولمشدر ـــ شب یلدا اکر کر اکه محصل • که تقریر ایلیم سا که مفصل •
خلاصهٔ قصه بودرکه اشتمشیدم که اهل سفر چوق تجاربه ظفر بولور باکه باری
بو تجربه میسر اولدیکه • مادام که قید حیاتده اولم مسافرته نیت ایتیم • و تا
ضرورت اقتضا اتمیه کوشهٔ آشیانه دن طشره چقمیم و کیتمیم • و اختیارمله محنت
مجاهدهٔ هجرانی • دولت مشاهدهٔ یارانه بدل اتیم ـــ ایلمیم رنج سفر اختیار

مشكل ايمش حسرت ديدار يار • بو مثللو اول اجلدن ايراد ايتدم كه حضرت پادشاه عالم
پناه عز حضورى ذل سفره بدل قلميه • و فراق يار • و جلاى ديارى كه ثمره سى ناله و
زار • و وين اشكبار در • اختيار ايله قبول بيورميه — بيت — هواى يار و ديارم
چو بگذرد بخيال • شود منازلم از آب ديده مالامال • دابشليم ايتدى اى وزير
بزرگوار • اگرچه شدايد سفر بسيار در فوايدى دخى بى شمار در **مصرع** عيب مى جمله
چو گفتى هنرش نيز بگو • هر كمسنه كه كربت غربته • و ورطهٔ محنته مبتلا اوله متأدب
و متهذب اوله • و نچه تجربه لر حاصل قلر كه مدة العمر انكا انواع منافع متفرع و مترتب
اوله • بى شبهه رياضت سفر ايله نفس ترقى كليه دست رس بوله • خواه
راه صورتدن خواه راه معنادن گورمز ميسن كه پياده شش منزل سفر ايله
فرزانه لكدن فرزينلك مرتبه سينه ايرشر **شعر** الم تر فى رفعة البيدق • اذا
جدّ فى سيره فرزنا • و ماشبك روان درت كه سير ايله منزل هلالدن درجهٔ
كماله ايرشر — بيت — بى سفر شاه اولمى عالم گير • بى سفر ماه اولمى بدر منير • و هر
كمسنه كه گوشهٔ مسكن • و راحت آباد وطنندن قدم بيرون قلميه مشاهدهٔ عجايب
بلاد • و ملازمت اكابر و اعياندن دور اوله • و اعجوبات اسرار اقطار • و
خبايای احوال روزگاردن • محروم و مهجور قاله • باز اول سببدن ساعد سلاطينده
مقام قلدى كه كاشانهٔ آشيانه سندن آيريلوب قرار ايتمز • و جغد اول اجلدن
وراى ديوار منزلده قلدى كه گوشهٔ ويرانه سندن طاشره گيتمز • اختيارده گلمشدر كه
مشايخ كباردن برى بر سبيل تعريض مريدلرين بو رباعى ايله سفره تحريض ايتدردى •
— هر كس كه سفر كند پسنديده شود • وز عين كمال نور هر ديده شود •
پاكيزه تر از آب نباشد هرگز • هر جا كه كند مقام گنديده شود • اگر اول
باز شكارى كه زغن بچه لر له نشو و نما بولمش ايدى آشيانهٔ زاغده قالوب
هواى سفره پروازه گلميدى • هر آينه دست بوس سلاطين ايله مشرف اولمق
ميسر اولميدى • وزير كبير تارك شهرياره دعا جواهرن نثار ايتدگدن صكره • تفصيل
و تمثيل صورة واقعهٔ استفسار ايتدى **حكايت** راى دابشليم ايتدى روايت
ايدرلر كه ايكى باز تيز پرواز شب و روز بر بر ايله دمساز اولمشلر ايدى • و بر
قلهٔ كوهده كه عقاب سپهر بو رفعت و طيرانله كرينه ايرمزدى • و نسر طاير بو بلند
پروازلك ايله زروهٔ سنگ ذروه سن گورمزدى • آشيانه قلمشلر ايدى

بيت

بیت آن نه کوهی بود کانرا بر زمین بودی نشان • آسمانی بود کویا بر
فراز آسمان • اول ایکی مرغ فرزانه فراغ بال ایله اول آشیانه ده کچر لردی • ونعمت
صحبتی غنیمت بلوب سرور وحضور ایله روزکار کچر لردی بیت غنیمت بل حضور
دوستانی • وفا سز در وفا سز بل جهانی • بر مدت دن صکره عنایت ربانی
آنلره بر بچه ارزانی بیوردی • بحکم اولادنا اکبادنا کمال شفقت وشغفلرندن
هر کون ایکیسی دخی غدا طلبنه کیدر لردی • وجکر کوشه لری ایچون کونه کون
طعمه کتوروب یدورر لردی • تا قوة ضعفی کتدی • وآز مدتدن قوتی چوق ترقی
ایتدی • بر کون ینه آنی تنها قویوب هر بری بر جانبه کتمشلر ایدی • وکلمه لری
وقتندن خیلی زمان کچمشدی • بازچه یه جاذبهٔ اشتها حرکته کلوب جنبشه
آغاز ایتدی • وهر جانبه میل ایدوب اضطراب ایدرکن کنار آشیانه یه یتدی
ناکاه آندن دوشوب سطح زمینه ایره جک محلده مکر بر زغن که بچه لرینه طعمه طلبنه کو
آشیانه دن کمر کوه ده صیده مترصد اولوب طورردی • تجسس اطراف ایدرکن
اتفاق نظری اول بازچه یه راست کلدی • خیال ایتدی که بو بر موش در که بر زغن
چنکالندن خلاص اولمشدر بیت در کوزه همی خیال رویت بینم • بی تأمل
هجوم ایدوب بیره ییتمدن روی هوادن کوتوروب آشیانه سنه کتوردی
وحدت بصر ایله دقت نظر ایدوب کوردی • علامت چنکال ومنقار ایله بلدیکه
مرغان شکاری جنسندندر • بحکم الجنس یمیل الی الجنس قلبنده اکا مهر و
شفقت ظاهر اولدی • وفکر ایدوب کندو کندیه ایتدی • بو حال ضمننده عنایت الهی
وحکمت نامتناهی کور که بنی انک سبب حیاتی قلدی • اکر اول محلده بن حاضر بولنمیه
بو بیچاره اوج هوادن یره دوشوب اعضا واجزاسی متفرق اولوردی • واستخوانلری
آسیب سنک وعنا ایله خرد اولوب غبار وار باد فنایه واروردی • چون قضای
ربانی اقتضا ایتدی که بن انک سبب بقاسی اولم • انسب بودر که فرزندلرم ایله
تربیتده آنی شریک بلکه فرزندلکه قبول ایدوب سایه اولادم سلکنده منسلک قلم
پس کمال رغبت وشفقت ایله آنی تربیته مشغول اولدی • وکندو فرزندلری
اخرنج سلوک ایتدوکی طریقی انک حقنده مسلوک طوتدی • تا بر درجه واردیکه
بازچه اولاوب قد وقامت چکدی • وقوت بال ومنقار وچنکالی کماله
یتدی • روز بروز مقتضای ذاتی • وکوهر اصلیسی پرواز آغاز ایتدی

نے

سنه

سم

وحق علی ابن الصفران شبه الصفرا اکرچه کندوسن اولادز غندن تصور ایدردی
اما میتّ وممتن • وصورة وسیرتن انده مخالف کورب اکثر اوقات متفکر ومتحیّر
اولوب کندو کندویه ایدردی • اکر بن بکانه اولم نچون بو آشیانه ده مسکن قلم •
واکر بو خانداندن ایسم ندن آنلرک عکس صورة • وخلاف سیرتلرنده اولم •
نه داخل این دایره وآرم خودرا • نه خارج این شمع شمارم • آن بِه که
ازین نیستی وبیستی خویش • خویش بکذرم وبازکذارم خودرا • بر کون زغن
بازیچه یه ایتدی • ای فرزند مقبل سنی دایم ملول ومنفعل کورورین سبب
ملالک بکا خفی در اکر مزاج جهتندن بر نسنه احتیاجک وار ایسه ندر سویله بلوروم
وعلاجنه مباشر اولالم • واکر خاطرکده بر آرزو وهوا امک وار ایسه اعلام ایله
کوره لوم • مقدور اولدوغی مقدار اتمامنده اهتمام قله لوم • بازجواب ویروب
ایتدی که بن دخی نفسمده اثار ملالت مشاهده ایدرین اما سببن تمام بلمزین
اکر بلسم دخی اعلان واعلام قلامزین • این طرفه کلی نکرکه مار اشکفت
نی رنک توان نمود ونی بوی نهفت • حالا اصلاح حالم • ودفع ملال وانفعالم
ایچون بونی مصلحت کورورم که شرف اجازت ارزانی بیوره سن تا بر زمان
روی هواده طیران • واطراف جهانی سیران ایدم • شاید که برکت حرکت ایله
غبار غم صحیفهٔ دلمدن زدوده اوله • وامید درکه تماشای عجایب اطوار
وتفرّج غرایب امصار سببیله صورت فتح آینهٔ ضمیرمده جلوه قله • دل
غنچه اجلازیدی غمدن • سحرکه المسه کر سیر کلشن • زغن آوازهٔ فراقی
اشتدی دل کرمندن آه سرد ایدوب ایتدی • ازفراق تلخ مکوی
سخن • ونه فکر هرچه منخواهی بکن لیک این مکن • ای فرزند دلبند بونه خیال
رکیک • ونه فکر مستبعد درک ایلرسن • وای جکر کوشه بو نه کلام خام و
ناتمام اندیشه درکه سویلرسن • سفر سوداسن ایتمه که سفر بر دریای
مردم ربای • وبر نهنک آدمی خای در • سفر اهل این جهان سقر نیست
زان سبب صورة سفر سقر ست • سبب ارتکاب شدائد مسافرت • یا
اکتساب اسباب معیشت • یا وطنده تعذر وتمکن واقامت در • سن
بونلرک برسندن بری سین بحمد الله که کوشه وتوشه جهتندن بی نیازسن •
وجمیع فرزندلرمدن دخی سرفرازسن • جمله سی کمربستهٔ فرمانکدر • ومربوط

ربقهٔ اذعانک • بوحضور وسرور • ونعمت موفور ایله سفر اختیار اتمک • وندا
حقدن مشتاق سفری ترجیح ایدوب ترک یار • وجلای دیار اتمک طریق فکر صحیح
دن دور • وطور عقل صریح دن مهجور — انکو سبلامتست ونانی وآرد •
وز بهشتن آشیانی وآرد • نه خادم کس بود نه مخدوم کسی • کوشاد
بزی که خوش جهانی وآرد • باز ایتدی سنک ایتدوکک نصیحت مقتضای علاقه
ابوت • ولازمهٔ شفقت وحماوت در • واما بن هر چند اندیشه ایدرم • بوکشه
حالمه لایق • وبو توشهٔ مزاجمه موافق بولمزم • وخاطرمه خواطر خطور ایدرکه
اظهارنی معقول کورمزم • زغن بلدی که نکته کل شیء یرجع الی اصله انک
حقنده ظهور اتدی • زبان تعجب ایله کندو کندویه ایتدی — اکر بیضهٔ زاغ
ظلمت سرشت • نهی زیر طاوس باغ بهشت • بهنکام آن بیضه پرورد
زانجیر جنت دهی ارزنش • نهی آبش از چشمهٔ سلسبیل • بر آن بیضه دردم دمد
جبرئیل • شود عاقبت بیضهٔ زاغ زاغ • بر درنج بیهوده طاوس باغ • چون
کوردیکه بو نهج اوزره تقریری انک ضمیرنده تأثیر اتمدی • طرز کلامی تغییر ایدوب
بو جمله تعبیر اتدیکه بن دیدیکم مقام قناعت • ومرتبهٔ فراغتدن ناشیدر •
سن دیدوکک صفت حرص وطمعدن منبعث ومنشی در • ای فرزند دل نواز صفت
حرص وآز هزار شهباز همای پروازی اوج هوای استغنادن اندرب بستهٔ بند
نیاز اتمشدر • وحرص بسته همیشه محروم در • وصحیفهٔ ناصیه سنده • الحریص
محروم مضمونی مرقوم در • قناعت اهلی اولمین دنیاده راحت اولمز • فراغت
قدرینی بلمین عالمده عاقبت بولمز — عارفه توشه می وآر کنج قناعتدن
ای • عاقله کوشه می وآر کنج فراغتدن ای • چون سن نعمت وقناعت شکرن
قلمزسن • ودولت وفراغت قدرن بلمزسن • قورقرم که سکا اول بلا ایشه که اول
کربهٔ حریصه ییشدی • باز ایتدی نه کیفیت ایله اولمشدر اول حکایت — زغن
ایتدی زمان ماضیده بر پیر زال ضعیف الحال وآر ایدیکه غایت ضعف وهزالدن
خلال کبی باریک ایدی • انما الدنیا کبیت العنکبوت بر کلبه سی وار ایدی بخیللر
کفندن تنک • وجاهلر قلبندن تاریک ایدی • اول کلبه ده بر کربه سی وآر ایدی
که هرکز مرآت خیالده • وعالم مثالده شکل ثانی کورمامش ایدی • وبیکانه وآشناو
اندن نام ونشان اشتمامش ایدی • مبلغ ترفه وحضوری بو که مقصور ایدی که

ق

نش

ح

گاه گاه برسوراخدن بوی موش استشمام اتمک ایله مشام هوشنی معطر • وتختهٔ خاکده
نقش پاین گور مکله مصرع ماننده گدایی که بیابد درم چند • چشم جهان بینی منور
اولردی • واگر احیانا بخت موافقت • وسعادت مساعدت ایدوب برموش بیچاره
سرپنجهٔ شکاره گتورسه مصرع چون گدایی که گنج زر یابد • نشاط موفور و
انبساط نامحصور ایله بچه ایام وشهور شاد ومسرور اولوب ساحهٔ سینه سندن
اندوه درینه صد مرحله دور اولردی • وبچه مدت اول قوت لایموتله قناعت ایدردی
واول نواله که عالم غیبدن حواله اولمش ایدی غنیمت عظیم بلوب دردی
بیت این که می بینم ببیداریست یارب یا بخواب • خویشتن را درچنین بس
ازچندین عذاب • اول اسبیددن که کلبهٔ پیرزال اول گربه نک محط سالی
ایدی • دایم زار ونزار ایدی • وغایت هزالدن شکل خیال • واندامی خلال
وقامت هلال گبی گورینوردی • برگون ضعف تام • ونهایت مخافت اندامدن
زحمت تمام ایله بلای بامه چقوب اطرافه نگاه ایدرکن ناگاه گوردیکه بالای
دیوار همجوارده برگربهٔ شیرصورة • وپلنگ صولت چشم شعلهٔ فشانی عین
الهره گبی رخشان • وپشم بی نظیری موی سمور گبی براق ودرخشان • غرو ناز
تبختر واهتزاز ایله سیران ایدوب شیرزبان گبی غریو وافغان ایدر • وکثرت لحم و
وفرت شحمدن سرعت حرکته بی مجال خرامان خرامان گیدر • گربهٔ پیرزال چون کندو
جنسندن بوزیب وفرّیله اول گربهٔ چرب پروری گوردی متحیر اولوب فریاد ایتدیکه
مصرع یاری یار خرامان می رسی آخر بگویی کز کجا • سن بولطافت ایله قندن سن
بگزرکه ابوهریره رضه پروردهلرندن سن • وضیافتخانه خوان خاقاندن سن • بو
طراوتله حکمت نه در • وبولطافت وقوتکه علت نه در بیت لعل شیرینله جانا
سنکه آدم جانی سن • صورده غم عیب ایلیه بابنده گیمک جانا نسن • گربهٔ
همسایه جواب وردیکه بن ریزه خوان خوان سلطانم هرصباح بارگاه پادشاهده
دربان صفت نگرانم چون ایوان دیوانده سماط نعم فراوانله نمودار مائدهٔ اکل
جبان اولا • جرأت ایدوب اول سمز اتلردن • وسمید اتمکلردن برقچ لقمه
شکار ایدرم • واول گون اول گیجه انکله تنعم ایدوب بومنوال اوزره روزگار
گچورورم • گربهٔ پیره زن ایتدی سمز ات ودیدوگک ندن عبارت وسمید اتمک
نه نسنه دن کنایه دور • بن مدة العمر شوربای پیره زن وگوشت موش دن

وضیافتخانه خوان
قاعدن کهدرسن

غیری نسنه کورمدم واشتمدم • کربه همسایه چون اندن بو کلامی اشتدی • تعجب ایدوب
طعن وطنزله ایتدی شویله زیبا صورة اولمشسن که قدک چنکه واندامک تار
عوده دونمش • وبدنک قورمش عنکبوت مکسوده دونمش • ای مسکین عجب
عبرت اولمشسن • الحق سنک بو هیأتکدن ابنای جنسه عار تمام • وبو شکل
وصورتکدن بنی نوع عمزه ننک بر دوام وار در — بیت — از کربه همین کوشش
ودوی هست ترا • باقی همه عنکبوت راحی ماند • واکر سن بارکاه سلطانه حاضر
اولیدک • وروایح اطعمه ونوایح اغذیه ایله دماغ جانکی معطر قلیدک • ممکن که سر
یحی العظام وهی رمیم • پرده غیبدن عرصه شهوده کلوب حیات تازه
بولیدک — بیت — بوی محبوب چو بر خاک احیا کذرد • چه عجب باشد اکر زنده
کند عظم رمیم • کربه بیره زن چون بو تعیب ترغیب آمیزی اشتدی
درونه دلدن شریان حرص وآز اوکه آغاز ایدوب تضرع ونیاز ایله ایدی
ای برادر مابینمزده حق جوار ورابطه جنسیت واردر • وحب الهرة من الایمان
حدیثی ضمیر منیرکه آشکاردر • نه واردر که شرط مروت • وحق اخوتی یرینه کتوروب
بو نوبت که اول جانبه وارهسن • بو بیچاره خدمت مرافقه قبول بیورهسن
شاید که سنک دولتکده بو تن ازادیه سدرمق • وبرکت صحبتکله بو قالب
فرسوده فی الجمله رونق حاصل اوله — بیت — هزاران کس ز انعامت بر آسوده
مشرف شد • مرا شایسته کی بیش است اکر من هم شوم شاید • کربه همسایه
انک کریه وزاریسنه ترحم ایدوب • تعهد اتدیکه بو نوبت سماط نعمة آنسز
حاضر اولمیه • کربه بیره زن بو نوید فرح زای • وبو امید روح افزا ایله حیات
تازه بولوب • بالای بامدن اینمدی • وصورة قضیه نقیر وقطمیر بیره زنه تقریر
اتدی • چون بیره زنک بار قدیمی ایدی حق شناسلق مقتضاسی اوزره نصیحته
آغاز ایدوب ایتدی • ای رفیق مهربان اغوای اهل دنیا یه فریفته اولمه • و
کوشه فراغتده توشه قناعتی عالمه ویرمه که ظرف حرص وآز خاک کوردن
غیری ایله پر اولمز — بیت — بغایت بو قدر چون حرص وآزه • قناعت ایلمکدر
چاره آزه • قناعت قلمین اولمز توانکر • وفور مال ایله قارونه کر • اما
دماغ کربه بی نوا سودای نواله خوان سلطان ایله شویله امتلا بولمشدی که
داروی نصیحتله دوا • وشربت موعظتله شفا ممکن اولمیدی — نصیحت

همه عالم چو باد در قفس است ، بکوش مردم عاشق چو آب در غربال ، القصه
وقت معهود ، و ساعت موعوده ده گربه همسایه ایله افغان و خیزان جانب
آستانهٔ سلطانه روانه اولدی ، مگر اول بیچاره هنوز بارگاه پادشاهه وارمدن
لطیفهٔ نص صریح الحریص محروم عرصهٔ ظهوره کلمش امیش ، و نحوست طالع آ
سوداسنی آب چو مانند منطق قلمش امیش ، سببی دخی بو که آندن سابق بر کچه
گربه‌لر هجوم ایدوب شور و شغبی حددن تجاوز ایتمشلر ایدی ، و فریاد و فغانلری پادشاهی
بیحضور التمشلر ایدی ، فرمان سلطان بو منوال اوزره جریان بولمشدی که تیر انداز
لردن بر جماعت تیر و کمانله بر گوشه ده کمین ایدوب مترصد اولالر تا هر گربه
و قاحت سپرن یوزینه طوتوب میدان جرأته کله اول طعمهٔ پیکان جگر دوز اوله
گربهٔ زال بو حالدن غافل ، و شراب حرص و طمع ایله مست لا یعقل ، مشام جانی
چون بوی اطعامی استشمام ایتدی ، و کوکس موشی چو طاس و کاس ، و سینی
و چینی طنین ایشتدی ، بی اختیار رشامن و آرشکارگاه خوان سلطانه کندوسن
پرّان ایتدی ، و چاشنیکر قضا ایتدی مصرع ای سوخته این دیک تمنّا خامست
هنوز کفهٔ میزان اشتها لقمهٔ گران سنگله امتلا بولمامشدی که تیر دل شکاف میل
ترازو کبی کاف نافذه اوینادی بیت آقوب قانی درون استخواندن
دیریدی مسمّم فجردی هول جاندن ، گر اولمزسم بو زخم تیر زن له چکینم موش
و نان پیره زنله ، بو مثلی انکیچون کتوردم که سنده کوشهٔ آشیانه عزّی غنیمت بلوب
قدر طعمه و نعمتی که بی زحمت و مشقّت حاصل و واصل در فهم ایده سن ، و اللهم
قنعنا بما رزقتنا جبریندن فطیر ایدوب فزون و زیاده طلب ایلمیه سن بیت
بجایی که وقت خوشت ای پسر ، نمی باید ت کرد ازانجا سفر ، مکن دولت عافیت
را رها ، مینداز خود را بخود در بلا ، مکن دست آز و هوس را دراز ، بچیزی که
بخشیده اندت بساز ، اگر مو در آز کمتر نهی ، چرا پا بمال همه در بدی ،
باز ایتدی بیور دوغک گرچه محض نصیحت ، و فرط شفقت و رحمت در ، امّا
جزئیات امور ده التفات همّت بلنده ناملائم در ، و مجرّد اکل و شربله قناعت
مقتضای طبع بهایمدر ، هر کمسه که سریر سلطنته مسرور اولمق دیلیه طلب معالیه
جهد ایتمک کرک ، و هر کمسنه که کشور سیادته تاجور اولمق قصد ایلیه ، کمر اجتهاد
میان جانه بند ایتمک کرک ، همّت عالی اعمال خسیسه راضی اولمز ، و طالب معالی

منازل

منازل ادانی و اراذل ایله قناعت قلمز — هرکیمکم رتبت بالاکرک که قدم همت واﻻکرک زعم ایدی بو خیال ناهموار مجرّد بندار ایله وجود بولمز و بوده‌یک سود ائمنای بیحاصل ایله جوشه کلمز — هیچ بر عمل بقیهٔ ادواتسز دکلدر و هیچ بر نتیجه ترتیب مقدّماتسز متصوّر دکلدر — تکیه بر جای بزرکی نتوان زد بکزاف — مکر اسباب بزرکی همه آماده کنی — باز ایدی حصول مناصب دولته قوت جنکالم کبی مقدّمه میسّر میدر و وصول مراتب رفعت سطوت منقار کبی وسیله متصوّر می سن مکر اول شمشیرزن حکایتن استماع اتمش سن که ساعد بختی علوّ همتی واسطه‌سیله سوار سعادته زینت بولمشدر زعم سؤال اندیکه نه منوال اوزره اولمشدر اول

حکایت

بازایدی روایت ایدرلرکه قدیم الزمانده بر درویش کاسب وار ایدی که عجز حال و مؤنت عیالدن درمانده و کثرت و قلّت و کثر بدندن عاجز و فرومانده ایدی دخل هر روزه‌سی خرج روزمرّه‌یه وفا اتمزدی و فائده صناعتی ترتیب نان و نمکه یتر یتمزدی عنایت یزدانی عزّ شانه اکه فرزندار زانی بیوردی که دلائل حشمت جبهه‌سنده بیدا و علایم دولت ناصیه‌سنده هویدا ایدی —

مبارک طلعت و فرخنده طالع جبیننده نجابت نوری لامع

میامن وجودیله حال پدر میمون و برکت قدومیله کسبی فرخنده‌دن روزبروز افزون اولدی پدر اول پسر فرخ اثرک قدمن مبارک طوتوب مقدور وقت اولدوغی مقدار تربیته مشغول اولدی اول فرزند ارجمند هنوز قرین مهد ایکن کمان و تیر ایله آویزو اویزردی و دخی شیرخواره ایکن سپر و شمشیر ایله کوزه‌نردی و شونزدی صباح که مکتبه ایلتسه‌لر دونر میدانه کیدردی و هرکاه که تعلیم خط الله لر الواح خطّی قویوب رماح خیطی‌یه میل ایدردی همواره لوح شمشیردن جهان کیرلک فن اوقردی و هردم نقش سپردن سرورلک درسن ازبر قلردی — چوجاومیمی یازادی دبیری سپرله خوده کیدردی ضمیری الف یای ایدردی شوبله تقریر که یاد رشکل یا شکل الف تیر چون کین صبیدن سنّ بلوغه یتدی برکون پدری ایتدی ای فرزند دلبند دایم خاطرم سنک خال حیالکه ناظردر عنفوان شباب آوان طوتولیت کبی دکلدر خصوصا که آثار طیش وخفت و انوار و هیبت و جرأت صفحات احوالکده

ظاهردر نفس بداندیش کرداب تشویشه آتمادن واغوای شیطان هوا
مهلکهٔ شهوته القا ایتدیرمدن دیلرم که من تزوّج فقد احصن نصفهٔ دینه
حصن حصینین ساکن مقرّر والنکاح سنّتی ومن لم یرغب عن سنّتی فلیس
منّی منصّهٔ منیعنده سنی جلوه کر قلم وشانزه مناسب دست پیمان ترتیب
ایدوب اکفا واقرانزدن بر قبیلهٔ اصیله وبرج نومهٔ قدیمه دن بر کریمهٔ عقد
عقده وسلک ازدواجکه چکمسن بو بابده نه صواب کوررسن وبو امرده نه
تدبیر بیوررسن پسر ایتدی ای پدر اول دختر ایچون که بن عقد ایتمسم کرک
وآیین کابین ایچون دست پیمان نقد ایتمسم کرک سیزه نسنه تکلیف ایتمزن و
سیزدن عنایت ومعاونت توقّع قلمزن پدر ایتدی ای نور دیده سنک کیفیت
حالک وکمیّت مالک بکا پوشیده دکلدر سنک قدر استظهارک نه اولاکه سنانکه
ملائم دست پیمانه اقتدارک اولا نقد ایدجک دست پیمان نه در وعقد ایدرم
دیدوکک عروس نه نسنه در پسر فی الحال یرندن طوردی واکری کیروب بر شمشیر
بر آن کتوردی که صد بار غمزهٔ خوباندن خونخوار وهزار درجه عقیق لبلر دندانندن
کوهردار وایتدی ای پدر بلمش اول که بن عروس ملکی خطبه ایتمسم کرک و
مخدرهٔ سلطنتی عقد وعقده کتورمسم کرک اکا تیغ بران بکران دست پیمان
وخنجر خونفشاندن آغرشان میسّر میدر بابخت نیک تیغ کسی را
ستیز نیست مهر عروس ملک به از تیغ تیز نیست چون اول جوانک
همّتی حصول سلطنته مقصور ایدی از زمانده عروس عرصهٔ ملک منیف
قبضهٔ تصرّفنده جلوه قلوب حرکت تیغ عالمکیر وزخم خنجر آب وآتش تاثیر ایله
اکثر آفاقی تسخیر ایدردی بو معنی ده بیورمشلردر عروس ملک نسازد
مکر بدامادی که اول از کهر تیغ داد کابینش بو مثللی کتوردم تا بلسنکه جمیع
اسباب دولت بکا آماده وابواب توفیق حضرت عزّت روی عالمه کشاده در
بن دخی امید وارمکه کندو مطلوبمه واصل اولم ودست امید ایله میان شاهد
مقصودی در اغوش قلم حالا فسون وفسانه ایله بو حالی ترک ایده حزین وتجرّد
قیل وقال الله بو خیالدن کچزن مصرع ما از سر این کو بملامت نرویم زعن عین
الیقین بلدیکه اول مرغ همایون فال دام احتیال ایله صید اولمق احتمالی ممتنع وخیال
محال دربا لضروری سفره اجازت ویردی ودود آتش هجرانی تودهٔ آسمان

ودیغ کیوان پاسبانه ایرکردی • پس باز زغن وبچه لرینه وداع قلدی • وخفیف
آشیانه دن پرواز ایدوب اوجه متوجه اولدی • بچه زمان فضای مواده طیران
ایتدکدنصکره برقلهٔ کوه ده آرام ایدوب دیغ تماشا ایله اطرافه نگاه ایلرکن ناگاه
کوردیکه بر کبک دری عین جلوه • وحسن شیوه ایله خرامه کلمش • وغلغلهٔ قهقهه
سی اطراف کوهه ولوله ویرمش • باز کندو طبیعتنده شکاره رغبت کورجک
بو حمله ایله حوصله سن کوشت سینهٔ کبکله پر ایتدی • بر لحم طری کوردیکه لذت و
لطافتده آب حیات وشربت نبات دن افزون • وطراوت وحلاوتده نمونهٔ
طعم نعمت • ولحم طیر مما یشتهون • چون مدة العمر اول مقوله لذیذ نواله
مشاهده ایتممش ایدی ایتدی ~ سرتاپای تو همه مطبوع طبع ماست •
کوئی برای خاطر ما مست آفریده اند • پس کندویه خطاب ایدوب ایتدی فواید سعی
همین بو تیزمی که اول ناملایم اغذیه دن خلاص اولب عجالت الوقت نفائس
اطعمه یه ظفر بولدک • وآشیانهٔ تنک وپرظلمت ومصاحبان دون ودنی همتدن
منازل رفیعه ومواضع منیعه واصل اولدک مصرع این هنوز اول آثار جهان
افروزست مص کم بلورمن بعد دخی قناع امتناع عزتدن بچه شاهد دولت
وعروس سعادت یوز کوستره • وصحن عدمدن صحرای وجوده • وزاویهٔ غیبدن
عرصهٔ شهوده نه لطیفه کله مصرع تا قدر از پرده چه آرد برون • پس باز تیز
پرواز بچه زمان فراغت خاطر ایله طیران • وصحن عالمی سیران ایدوب نشاط
بالله کبک بیهو شکارنه اشتغال ایدی • اتفاق بر کون کوه کمرنده اوتروب
خیال شکار • وتماشای مرغزار ایلرکن کوردیکه دامن کوهده بر کروه پرشکوه
صف شکار آراسته قلمشلر • ومرغان شکاری صید طیور ایچون اهتزازه کلمشلر •
~ دران دشت از صدای طبلک باز • همه مرغان صید افکن بپرواز •
زنکوجره بازان سبک خیز • بچون صید کرده چنکر آبیز • ربوده نقد جان
از کبک ودراج • وزان جانب وکرشامین بتاراج • مکر اول حوالی سپاه
داول ولایتک پادشاهی ایدی که ملازمان آستانهٔ دولتله قصد شکار وصید
مرغزاره چقمشدی • بو اثناده ساعد شاهیده اولان باز پرواز ایدوب بر
صیده قصد ایتدی • بو باز بلند همت دخی شهپر عزیمت ایله انک شکارن المغه
قصد ایتدی • برق خاطف کبی اینوب اوکندن قپدی • چون شاه انک بو سرعت

وجانن وبو رفعت وهمتن کوردی • اول مرغ همایون صیده کوکلی مفتون اولب
امتثال عالی شرف صدور بولدیکه صیادان چابک دست جهد ایده لر تا نشست
حیله ایله اول باز بلند پروازی صید ایده لر — ویدی شه حیله ایلک آل
اوشرک • بو مرغ وحشی دامه دوشرک • صیادلر فی الحال مثال شاهه امتثال
ایدوب • بربازی اول جانبه پرواز اندردیلر • بازوحشی چون کندو جنسی کوردی
تجانس الجنس بال اقبال له استقبال ایتدی • ولوازم سلام واکرام قیام ایتدکدن
صکره تلطف وتامله متفحص احوال اولدی • باز پادشاه چون آندن بو همایتی کوردی
اثنای مصاحبتده ملازمت آستانهٔ سلطانه تحریص ایتدی • چون اول بلند همت دلالت
رهبر دولتله شرف خدمت شاهه ایردی • نظر عاطفت سلطانی انک قابلیت شانی
واستعداد هیولانیسنه معین اولب • آز مدتده مساعدهٔ بخت سعادت یاریله
ساعد شهریاری جای قرار ایتدی • وهمت بلندی وسیله سی ایله حضیض ذلت ودنا
اندن ذروهٔ دولت وبناهه یتدی — تا قابلست انکه بدولت نمیرسد •
ورنه زمانه در طلب مرد قابلست — بلند همت وعالی نظر کرک آدم که همتینه
کوره کشیده اوله مقدار • اول باز بلند همت اکر همان منزل اولنده اقامت
ایدوب • مصاحبت زاغ وزغندن فراغت ایتمسه وسفر واسطه سیله دریای
مواده سیاحت ومساحت اطراف واکنافی مساحت ایتمسه • اکه بو مدارج دولتک
حصولی جملهٔ محالاتدن • وانک بو مراتب ورفعته وصولی مقولهٔ ممتنعاتدن اولدیغی
پس معلوم اولدیکه سفر سببیله آدمی اسفل سافلین ذلتدن خمولدن • اعلای علیین عز
قبوله وصول بولمشدر • وارتکاب شداید مسافرت اکتساب مراتب ودولت
وسعادته مفضی اولمشدر — بهار دل سفر باشد که از وی • خلایق را کل
مقصود بشکفت • سفر کن تا مراد خویش یابی • که فا منتوا فی مناکبها خدا
کفت • چون وزیر تسلیم کلامن بو مقامده اتمام ایتدی • وزیر آخر دخی ایلرو کلوب
مراسم خدمت وزارته قیام ایدوب ایتدی • جواهر زواهر کلمات حکمت بنیان
که حضرت شاهنشاهی • ظل اللهی کلک زبانله سلک بیانه چکمشدر • اندن منزه
درکه شمهٔ شایبهٔ شبهه برامنه • وکرد عیب وریب کرد دامننه یتشه • فاما
بنده لرک خاطر فاترینه خلجان ایدن بودرکه ذات ملکی ملکات سلطانی • که
صلاح جهانبانان • وراحت جهان انک صحت مزاج شریفه • وسلامت عنصر لطیفه سنه

وآبسته در

وآبسته‌در • مذاق حضردن مشاق سفری ترجیح اتمک • وروضهٔ جانفزای عشرتی قویوب
بادیهٔ هاویهٔ هوای الم ومحنته کتمک • روش حکمتدن دور ومقتضای سلامت فطنت
وفطانتدن مهجوردر • وآبشلیم ایدی ارتکاب محنت • ودردکارمردان مرد و
بیشهٔ شیران بیشهٔ نبرددر • بی شبهه تا وآمن عشرت سلاطین کرفتار خار اذیّت
اولمیه • ضعفای رعیت انجون کلستان فراغتده کل رفاهیت آچلمز • وتا پای همت ملوک
عدل آیین • بادیهٔ بیمای بلیّت اولمیه • درویش دلریشلرک سر پر تشویشلری بالین راحت
وآسایش بولمز بیت
نیاساید اندر دیار تو کس • که آسایش خود خواهی وبس •
ضمیر منیر وزیره هویدادر که • عباد خدا ایکی قسمدر بری ملوکدر که آنلره ایالت ممالک
وفرمان فرمالک مقرّر اولمشدر • بری دخی رعیتدر که آنلره خلعت امن وفراغت
وکسوت حضور واستراحت مقدر اولمشدر • بو ایکی حال بر محلده اجتماع پذیر اولمق
محال‌در • یا راحت اختیار ایدوب عنان دولتی الدن قومق کرک بیت
آنکه
او با بر سر ناز وتنعّم می نهد • روزکارش درجهان سردار وسرور میکند •
پادشاهی درچمن وآوند کل راز آنکه کل • با وجود نازکی از خار بستر میکند • حکمل
حکمادیمشلردر که الجدّ وسیلة الجدّ یعنی جادهٔ جدّ وجهد طالبنی سرمنزل بخته یترر •
وبیابان جفادن قدم وفایله قطع اتمک جمال شاهد مقصودی نظر مشاهده‌یه کتورر •
حصول امانی وآمالی رکوب احواله منظوم منوطدر • ونیل مطالب ومقاصد تحمّل
متاعب وشدائده مربوطدر بیت
کرسلطنت نشاید بست • هرکرا رغبت
تن آسانیست • • هرکه که میدان همتده کرجدّی درمیان ایدوب سمند جهدی
زیر رانته آله • وارتکاب محنتده تن آسان وراحتدن ال چکوب خواب نوشین
وشراب شیرین حضور وفراغتدن اجتناب قله • قناعت عزّت وامتناع دن
شاهد مرادی عن قریب یوز کوستره • ومنصّهٔ عرصهٔ جهانده عروس مقصودن
آز زمانده جلوه‌کر کوره نیتکه اول پلنک بچه‌نک میامن جدّ وجهدی • ومقاسات
شدائد صبر وتحمّلی برکاتیله آز زمانده نقاب تعویق چهرهٔ مرامندن مرتفع اولوب
بشارت فرح فزایه که ملک موروثنی ایدی ظفر میسّر اولدی • وزیر درخواست
ایتدیکه نه وجهله اولمشدر اول حکایت رای وآبشلیم ایتدی حوالی بحرده برجزیره
وارایدی بغایت خوش هوا • واول جزیرده بربیشه وارایدی پر لطافت وصفا •
لطیف چشمه سارلری هرطرفدن روان • ونسایم جانبخشی هرجهتدن وزان •

والوآن ازهاریله هرجانبی ملوّن • وانوار اشجارله هرکناری مزیّن — اولب
دورلو شکوفه‌یله مزیّن • ریاحین اتمش اطرافن ملوّن • درخت سایه‌کسترلر ایتمش
بودقلر بربرینه آک ویدتمش • طوبتدلر آل آله سرویله شمشاد • سکردمالقر
اوستندن کجرباد • لطافت هوا ونزاهت فضاسندن اکا بنشه فرح فزا اورلر ایدی
اکابر بلنک نهنک آهنک مستولی اولمش ایدی که هول خشم وهیبتندن شیر شرزه
اول کناره کام قومزدی • وزخم شوکت شوکتندن سباع ووحوش اول بیشه اندیشه‌سین
پرامن خاطرینه کتورمزدی — چو بر حار اردی خشم وبنال • فکندی شیر چرخ
ازسهم چنکال • بر آن رامی که او بکدم نشستی • کذار خلوح تا سالی ببستی • بچه
زمان ایدیکه اول بیشه‌ده کامران وکامکار روزکار کچوررردی • نامرادلق صورتن
هرکز آینهٔ دوراندن کورمش ایدی ودبیر تقدیر طومار روزکاری خلاف رضاسی
ونقیض مقتضاسی اوزره درمشدی • بربچه‌سی وار ایدیکم عالم روشنی انک
آیینهٔ جمالنده معاینه ایدردی • ونور دیده اول قرّت العینک تماشای یال وبالندن
آلوردی • ضمیر بنده بومعنی جایکیر اولمشدیکه چون بچه نشو ونما بوله • وچنکال ودندانی
آلودهٔ خون هژبران اوله • اول بیشه‌نک آمالین انک ذمّت همّتنه تفویض قله
وکندو بقیّة العمری کوشهٔ قناعتده حضور وفراغت ایله متقاعد اولا —
من فکر همی کنم وقضا میکوید • بیرون زکفایت تو کار دکرست • اتفاقا قضا بو
عزمی امضایه فرصت ویرمیوب نهال آرزوده شکوفهٔ امل هنوز شکفته اولمادن
بادخزان اجل برک بار حیاتن تاراج ایتدی — ای بس آرزو که خاک شده
است • فکم فی حجاب الارض من حسرات چون پلنک نخجیر وار چنک شیر اجله کرفتار
اولدی • سباع که قدیم الایامدن اول بیشه‌یه تغلب اندیشه‌سن ایدردی
هر طرفدن هجوم ایدوب استخلاصنه قصد ایتدیلر • پلنک بچه کوردیکه طاقت مقاومت
میسّر دکل ناچار جلای وطن اختیار ایتدی • وسباع مابیننده عظیم نزاع واقع
اولب عاقبت بر شیر خونریز • وشور انکیز حمله‌سنه غالب اولب اول منزل فرح فزای
ونزه زدای مخلب تغلب ایله قبضهٔ تصرفنه آلدی • پلنک بچه بچه زمان کوه وبیابانده سر
کردان اولب آلآخر الامر بر بیشه‌یه دخی انتساب ایتدی • اول بقاعک سباعنه
ماجرای کماجری عرض ایدوب • انلردن یورخنه سند • وبوخلالک تدارکنه مدد طلب
ایتدی • زمرهٔ سباع اول شیر مهیب • هولناک هزبر باهیبتک استیلاسنی استماع

نزاهت

بیستی

ایدجک

ایدیجک امداد و اعانتدن امتناع ایدوب علی الاتفاق ایتدیلر ای فقیر سنک منزلک
بر شیر جنکنه دوشمش که غایت نخوتندن شیر آسمان کریکنه آصمز و شکوه و نشو کتندن
پیل دمانی برامن بیابانه قدم بصمز و بیم افزا اسندن هوام و سوام اول اجام و اکامدن
بکچمز و صرصر انفاسندن سیمرغ کوه قاف اول اطراف و اکنافدن بال و پر آچمز
بکچم دیین طیور اول بوم بردن کسر پردن امیدن بلکه سردن بزده انک جنکنه
قوة و قدرت و دندان و چنکنه طاقت مقاومت میسر دکلدر قابلمی در
مقابله اول شیر له غزال ممکندر که پنجه اوره کرکله شغال هر آن کهتر که با مهتر
ستیزد چنان افتد که هرکز بر نخیزد اما بو بابده تدبیر صواب بودر که بنه انک
درکاهنه پناه ایدوب زبان عجز و انکسار ایله بسط اعتذار و دهان صدق و اخلاص
ایله عرض اختصاص ایده سن وارب عذرا نکی تدبیر ایده سن مدارا
واربنی تعمیر ایده سن پلنک بچه یه بو فکر معقول بغایت مقبول کلوب مقرر قلدی
که ملازمت آستان شیره واروب حالنی اعلیه و حسب المقدور اداء وظایف خدمات
بلیغه پس وثائق استظهاری روابط فاصفح الصفح الجمیل ایله مبرم و مستحکم
قلوب شمشیر و کفن بر دوش متوجه آستانهٔ قهرمان و حوش اولدی لسان
حال ایله بو ابیات ایله کویا شعر اسأت ولم احسن وجئتک هاربا و
ان لعبد من موالیه مهرب چون شرف خدمت شیره یتشدی منظور عواطف
شاهانه و محظور عوارف خسروانه اولوب حالنه لائق و شاننه موافق منصبه
نامزد اولدی پلنک بچه دخی زبان ثنا و دعا و مدحتی برکار و کر اخلاص و
عبودیتی حاصرهٔ جانه استوار ایدوب خدمتکارلق وظایفنده و مواد ارلق
شرائطنده بر دقیقهٔ مهمل و نامرعی قومیوب بر درجه آثار کفایت اظهار قلدیکه
ساعت بساعت اختصاصی اشتداد و تقربی از دیاد بولدی و رتبت قربت
و شرف کرامتده بر مرتبه یه واردیکه محسود ارکان دولت و مغبوط خواص حضرت
اولدی بو جمله ایله هردم ملازمتنده جد و جهدین آرتردی و هر لحظه اتمام مصالح
ملکده اهتمامین زیاده قلدی جد و جهد کسی که بیشتر است کارش
از جملهٔ خلق پیشتر است اتفاق بر وقت شیرک بر پشهٔ دور دشنده مهم
ضروریسی واقع اولدی بر زمانده که تاثیر حرارت آفتابدن تنور فلک اثیری
پر تف و تاب ایدی و عرصهٔ دشت و کوه کرهٔ آهنکر و آشیانهٔ سمندر کبی

پر التهاب غایت حرارت مواددن مغز و جوش استخوانلرنده جوشه گلمش ایدی وسرطان
میان آبده ماهی کبی تابه بریان اولمش ایدی — سحاب اولسه ناکاه اگر قطره بار حرارتد
اولردی قطره شرار مواده کر آجنحه پر زرکنش یانردی پروبالی پروانه وش بیشتر
فکر اندیکه بوز مانده که صدف قعر دریاده مرغ کبی بریان وسمندر تاب آفتابدن میان آتشده
پنهاندر بزم اعوانمزدن کیم اولاکه ارتکاب محنتدن اجتناب وسوز وگداز وقطع نشیب
وفرازدن احتراز المتبوب بو مهم ضرورینک اتمامنه اهتمام ایلیه بو تفکر اثناسنده
پلنک بچه خدمت ملازمته کلوب ملکی اندیشه ناک کوردی وفور درایتی وکمال کفا
موجنجه سریر شیره قریب کلوب بو تاملک موجبنی صوردی وصورة واقعیه واقف اولدقد
کفایت مهمی متمنه آلوب شرف اجازت بولدی وانواع مساعدن برجمع معدود
ایله موضع معهوده متوجه اولدی ونصف نهاره دک اول مقامه یتشوب اتمام مهمه قیام ایدی
چون مرام احسن وجوه اوزره سرانجام اولدی على الفور عنان مراجعتی جانب آستانهٔ
شیره منعطف قلدی خواص واصحاب که رکاب دولت اکتابده منتظر ایدی متفقة
الکلمه عرصه عرضه انها ایدیلر که بو حرارت هوا وبو نکابت کرماده اقدام واهتمام ایله
بو قدر مسافه قطع اولندی والحمد لله که کفایت دخی میسر اولوب هیچ دغدغه قالمادی
وحضرت شیرده دخی رتبت قربت ورفعت منزلت امری نه مثابه ده در معلوم صغیر وکبیر در
اگر بر مدت بر سایهٔ درخته آرام واستراحت بیوریله وشربت آب سرد له آتش
عطش تسکین اولنه حکمتدن خالی ومصلحتدن دور دکلدر — آسوده باش و
بار مشقت فزون مکش یک میان که کنج جهان از کناره نیست پلنک چون بو کلامی لنکد
وشنک اشتدی تبسم ایدوب ایتدی حضور حضرت شیرده بنوم تقرب واختصاصم
بر لوادر که هزار رنج وبلا ایله بو درجه اعلا بولمشدر بو معقولمیدر که تکاسل بطالت له
سرنکون قلم وبر بنادر که هزار مشقت وعنا ایله بو مرتبه ممهد ومشید اولمشدر
لایقمیدر که تن آسانی واستراحتله خاکه یکسان ایلیم بی تحمل رنج توصل کنج میسر میدر و
بی خار آزار تماشای کلزار متصور میدر — بلاسز بال اولورمی مارسز مال بله در
کنج ورنج ادبار واقبال — کسی بکردن مقصود دست حلقه کند که پیش تیر بلاها سپر
تواند بود با آرزو وهوس بر نیاید این معنی باب دیده وخون جکر تواند بود
منهیان اخبار بو قصهٔ نقیر وقطمیر حضرت شیره تقریر وبو صورتی من اوله الى آخره صحیفه
ضمیرینه تحریر وتصویر ایتدیلر شیر چون پلنک بچه نک بو کفایتنی وآثار خلوص

نیت وصفای عقیدۀ حکایتین اشتدی، برزمان تأمل بجربنه طالب، وسر تحسین صالوب زبان آفرینله ایندی سرورلک وسردارلک اول کمسنه سزاوار ولایق درکه کریبان محنت ومشقتدن باشن چقره، ورعیت بر سرفراز عهد معدلتنده آسوده وراحت اوله که بالین استراحته باش قومیه — آزان شاه اسایش امد بدید، کزاسایش خود تو آمد بر ید، پس بلنکی دعوت ایتدی، وفور اعتزاز واکرامله محظوظ وعیون اصطناع وانعامله ملحوظ قلدقدن صکره اول بیشه نک ایالتن اکا تفویض وتقلید ایدوب ملک موروثن اکا ارزانی کوردی، وکندونک نیابت وخلافتنی دخی اکا مضاعف قلوب مرتبه سن متضاعف قلوب بومشلی کتوردم تابله سنکه بی تکاپوی سعی بلیغ میسیح بر فردک آفتاب مرادی مشرق امیددن طالع اولمشدر، وبی جبت جوی بی دریغ مقدمات رجادن بر مقصودک نتیجه واقع اولمامشدر — نابرده رنج گنج میسر نمی شود، مزد او گرفت جان برادر که کار کرد، جو بوسفرده مقصودم کسب معرفته مقصوردر، عزم جزمله رشتۀ ترددی کسدم، وقدم جد ایله رکاب عزیمته بصدم، ذهاب وایابدن مجرد احتمال رنج وعنا ایله عقد نیتم فسخ، وحکم عزیمتم نسخ اولمز وشهسوار همت عالی عنان عزمن صوب اکتساب معالیدن منعطف قلمز، ان ذلک لمن عزم الامور — شه که بعزم درست پای نهد در رکاب، نیست عجب چرخ راکر رود از کف عنان، چون وزرا جزم ایتدیلر که زواجر نصیحت مانع عزیمت اولمق ممتنع در فرمان عالیه امتثال ایدوب تهیۀ اسباب ارتحاله اشتغال ایتدیلر، وشرایط مبارک باد سفری یرینه کتوردیلر، وبو بیتک غلغله سن کنبد دواره یتوردیلر — ایلدک عزم سفر لطف خدا یارک اوله، همت اهل نظر قافله سالارک اوله، رای واشلیم زمام امور ولایتی ارکان دولتدن برامین معتمدک کف کفایتنه تسلیم ایدوب رعایت رعیت وحمایت مملکت بابنده بر فیح وصیت که طراز لباس سلطنت واساس قواعد معدلت ایدی کوشش هوشنه القا، وصحیفۀ ضمیرنه املا ایلدی — اول فلکدندر بو اختر اوکنشدندر بو فر، اول بحر وندر بو قطره اول صدفدن بو کهر — ملک شد آینۀ اسکندری، تا نورخ خویش در دو بنکری، چون کار مملکتی سپارش قلدی، وبار سلطنتدن اسایش بولدی، بعض خواص ومحرم وحواشی وحشم ایله راه سرندیبه توجه ایتدی، وماه نو کبی منزل بمنزل ارتحال، وآفتاب مثال شهردن شهره انتقال ایدوب کندی وهر مرحله ده نجه تجربه ایدوب فرایده مالک اولدی، وهر قافله دن نجه فائده لر حاصل

قلدی، بو منوال اوزره مدت مدید شدائد سفر چکوب منازل بحر و بر قطع ایتدکدنصکره اطراف
سرندیب کورینوب ظاهر اولدی، و اول دیارک روایح نوافحیله مشام خاطر بشاش
عاطر اولدی — هواسی اول دیارک روح پرور، صویی ماورد و خاکی مشک و عنبر،
نچه ایام و شهور سرندیبده آرام ایدوب رنج راه و آلام سفردن آسوده اولیجق احمال
و اثقالنک اکثرن انده قویوب حشم و خدمدن کندویه محرم اولنلر برقچ آدم ایله جانب کوهه
توجه ایتدی، چون فراز کوهه یتدی، بر سر افراز کوه کوردیکه سایهٔ دامنی سر آسمانه سایبان، و
زبانهٔ تیغ خنجر رحله هم زبان — بی ستونیله اساس استواری توامان، آسماننله
علو ارتفاعی هم عنان، هر طرفی بر مرغزار که الوان ازهار ایله نمودار جنات تجری من تحتها
الانهار و هر جانبی بر کلستان که انواع کل و ریحانله غیرت نزهت آباد، جنتان
ذواتا افنان — سبزه زارنده ثمرهای زبرجد بر کنار، کوهسارنده کمرهای زمرد
درمیان، جویبار عرعرینه شاخ طوبی منتهی، بوستانی نفحه سندن باغ دل بربوستان،
و ابشلیم اطراف کوهی طواف و مقامات متبرکه زیارت قلدی، و اثنای کشت و کذارنده
نظری بر غاره مصادف اولدیکه سواد درونی بیاض دیده دن روشن، و سر النور فی
السواد صفحهٔ سوادنده مشاهد و معاین، اول مقامک مجاورلرندن استعلام و استفسار
تمام ایلدیکه اول غار بر حکیم بزرکوارک مسکنی درکه، انکا بیدپای درلر معناسی طبیب مهربان
دیمکدر، اول بر مرد عارف ایدیکه دل بی غلی انوار معارف ایله منجلی ایدی، و نفس فاضلی زیور
اجناس فضایل ایله متحلی، خاشاک اخلاقی آتش ریاضتله حرق اتمش، و کاربار وجودی
موتوا قبل ان تموتوا دریاسنه غرق اتمش، دیدهٔ بیداری لیل و نهارده خواب
دیدارن کورمش، و کوش هوشی والله یدعوا الی دار السلام نداسندن غیری صدا
اشتمامش — دلی کنجینهٔ تحقیق یزدان، جبینی آفتاب صبح خیزان، دلی اسرار حقک
ترجمانی، کلید مخزن راز نهانی، و ابشلیم حکیم بزرکوارک ملاقاتی آرزوسیله خارج غارده
بر مقدار طوردی، و زبان حالله اول صاحب کمالک باطنندن استجازت زیارت
بیوردی، پیر روشن ضمیر الهام غیبی و اعلام لاریبی ایله ضمیر شاه عالم کیره مطلع اولوب قعر
واردن ادخلوها بسلام آمنین صداسی سمع شهریاره یتردی — شه دران
غار حکمت آیین شد، غار از نقش خانهٔ چین شد، خدمت پیر رامیان بربست
کمری بندکیسی بجان دربست، ابجری کرد بر برهمن کوردیکه قدم تجرید ایله عالم تفریده ایرشمش،
و درایت کشف و کرامتی ذروهٔ ملکوته و عرصهٔ جبروته ایرکرمش، بشرهٔ بشریه‌سنده

ملکی ظاهر و تحائف جمیع لطافت روحنه برهان باهر رأی فراستله بلدیکه مقصود
معهودی آندن میسر اولور و ملتمسی انک یمن نفسی ایله وجوده بولیسر صفای خاطر و
اعتقاد باطن و ظاهر ایله انکا متوجه اولدی چون برهمنه یقین اردی شرائط تحیت یرینه
کتوروب لوازم خدمته قیام کوستردی برهمن رد جواب سلام و اتمام مراسم
اکرامدن صکره اوتورمغه اشارت بیوردی و رنج راه و زحمت سفردن خاطرن
صوردی و سبب قبول کلفت سفری و باعث ترک راحت حضری استفسار قلدی دابشلیم
قصهٔ خوابی و کنج و موجب تقبل عذاب و رنجی علی التفصیل برهمن روشن ضمیره تقریر ایتدی
برهمن لب تحسین ایله تبسم ایدوب ایتدی هزار آفرین اول پادشاه بلند همت و
پاک نیته که طلب معرفت حکمنده بو دکلو کلفت و زحمته تحمل ایتدی و اسایش ستم
دیدکان رعیت و آرایش محنت رسیدکان بریت ایچون اصناف مشقت و بلیتی
تقبل ایتدی

شعر

ای خوشست آیین جهان داشتن ملک بدین کونه توان داشتن
رنج نهالی که تو آبش دهی میوهٔ شاخش نبود جز بهی

همانده حکیم بزرکوار سر
درج اسراریکه آجدی و دُرر شاهوار حکمی فرق همت شهریار کامکاره صاچدی و
برج کون کنده مهماتندن فراغت قلدی و نعمت خوان حکمتله ضیافت مهمانه مشغول
اولدی دابشلیم اثنای مقالاتده وصیت نامهٔ هوشنکی یاد ایدوب وصایای بریر حکیمه
عرض ایلدی برهمن داخی رأی اعظمه اول بابه مناسب نصایح و مواعظ بیوردی و دابشلیم
آئینهٔ خیال و ابنویهٔ فکر ایله لوح قوت حافظه یه ثبت قلدی کتاب کلیله و دمنه سؤال
و جواب رأی و برهمنه مبتنی در و ترتیب سابق اوزره که فهرست کتاب انکا ناطق در
اون درت باب اوزره منطوی در والمعونة من الله المستعان و هو حسبنا و علیه
التکلان

مجلس اول

ساعی و نمامک کلام نفاق انجامن استماعدن امتناعی
بلدرر رای اعظم دابشلیم بیدپای حکیمه ایتدی مضمون وصیت اول بو در که هر کمسه که نسبت
تقرب سلطانله اختصاص بوله هر آینه محسود عام و خاص اوله و حسودلر نقض قاعدهٔ
حرمت و غرضنه سعی ایدوب کلمات مکر آمیز ایله ضمیر سلطانی اندن متنفر و متغیر قلالر
پادشاهه واجب در که کلام صاحب غرضه تأمل تمام بیوره چون بلکه آمیز و آلایشدن
خالی دکلدر سرحد قبوله ایشدرمیه

مده رای صاحب غرض پیش خویش که انگیخت برکید کر نوش و نیش
بصورت دهد نوش و یاری کند بمعنی زند ریش و خاری کند

حکیم بزرکوار و برهمن حکمت شعاردن التماس ایدرین که بو بابه مناسب بر داستان

بیوره وسئوال کسنه نك قصه سن که بر پادشاه حضورنده مزید تقرب ایله اختصاص بولمش
اوله وارباب غرض قولیله بنای مرتبه سی خلل پذیر اولب صداقتی عداوته وموافقتی
مخالفته مبدل اولمش اوله علی وجه التفصیل بیان بیوره برهمن ایدی بلی مدار اساس سلطنت
بو وصیت اوزره در اکر پادشاه حضورنده کلام نفاق انجام حساد محل استماع ومواد
اعتماد اوله اکثر ارکان دولت آنلرك افواهیله سپر سهام نکبت ومظهر عتاب ومحنت اولا
واندن مهم ملکه خلل کلی متطرق اولب مهم ملکه ضرر عظیم سرایت قله چون بر مفسد محتال ایکی
صدیق صادق میاننده دخل ونفاقه مجال بوله هر آینه اینه الفتلرن غبار وحشت
ایله منغبر وبنای مودتلرن تبر مکر ومفسدت ایله زیر وزبر قله نتکه بنای مصادقت که اول
شیر اول شغال شریر پر تزویر ایله خلل پذیر اولمش در رای ایدی نه کیفیت ایله اولمش در
اول حکایت برهمن ایدی اخبارده کلمش در که قدیم الزماندن بر بازرکان وار ایدی
جهان دیده وتلخ وشیرین روزکار چشیده خردمندی امینی کاردانی
زر روی تجربه بسیار دانی قدم عزمله مسالك ممالکه سالك اولمش وبضاعت تجارتله انواع
تجاربه مالك اولمش توسن ربع مسکون زیر ران سیاحتنده ذلول ایدی واقالیم سبعه
اقدام همت جهان کیرنه نسبت بر صفحه لك یول ایدی رکوب اهوال وتحمل بار اخطار
اسفار سببیله مال ومنالی بسیار ایدی وبهایم سوائم بی شماری وار ایدی کانه امتلاء وا
من ناغیة الصباح وراغیة الرواح چون مقدمهٔ سپاه مرك که قوت ضعف وضعف
قوتدن عبارتدر مملکت نهادنه آل اوز آندی وطلایهٔ لشکر اجل که موی سفیدن کنایتدر
حصار خطهٔ وجودن احاطه ایدی نوبت پیری چو زند کوس ورود دل شود از
خوشدلی وعیش فرد موی سفید از اجل آرد پیام پشت خم از مرك رساند سلام
خواجه مقرر بلدیکه عن قریب کوچ رحیل اورلمه کرك وسرمایهٔ حیات که بر متاع عدر خانه بدندن
مودع در آز زماندن استرداد اولنمه کرك فرزندلرین که ثمرهٔ شاخ امانی باغ زندکانی
در جمع ایدی آنلر اوج جوان ایدی غیرت اقران وانوار آثار رشد ناصیهٔ حاللرندن
تابان اما غرور ثروت وکثرت اسباب وسرور تشوق شراب ستابله حد اعتدالدن
تجاوز ایدوب مال بدن دست اسرافی دراز اتمشلر ایدی وکسب حرفتدن اعراض
ایدوب نقد اوقات عزیزی بطالت وکسالته صرف ایلمشلر ایدی پدر مهربان فرط
شفقت و وفور رحمتدن که لازمهٔ علاقهٔ ابوتدر فرزندلرینه پند ونصیحته آغاز ایدی
وابواب نصایح بی غرضی که جوامع کلم حکمی مشتمل در فتح ایدوب ایدی ای جوانلر کرچه

کب

کسب مالده مجاهده چکمدوکگز سببدن ومحنت مشاهده اتمدوکگز جهتدن قدرین بلمزسکز
مذهب عقلده معذور اوله کوزاولرکه من لم یذق لم یعرف اما بلمک کرک که مال سرمایه
سعادت دنیا ودریعه ذخیره نجات عقبادر واهل عالم که طالب حصول مراتب و
وصول مآرب در غالب بودر که بو اوچ مرتبه نک برسنه طالبدر مرتبه اول فسحت
ساحت معیشت وتیسر تکثر اسباب راحتدر بو برطایفه نک منظوریدر که تمتلرین
نوشش وپوشش واستیفاء لذات نفسه کوشش مقصور اوله مرتبه ثانیه
رفعت درجه وعلو منزله در اول زمره که بو مرتبه یه طالب در ارباب جاه ومناصب در
بو ایکی مرتبه نکده حصولی بی مال محالدر مرتبه ثالثه حصول ثواب آخرت و وصول
منزله تقرب حضرت عزتدر اول کروه که بو مطلبه رغبت اتمشلردر اهل نجات وصاحب
درجاتدر بو مرتبه دخی مال حلال ایله تحصل اولمق میسردر که نعم المال الصالح
للرجل الصالح حدیث صحیح درینته که بر معنوی صاحب مثنوی بیورمشدر مثنوی
مال راکز بهر دین باشی حمول نعم مال الصالح کفتش رسول معلوم اولدیکه مال و
منال سبب حصول اکثر آمال در وتحصیل مال بی ارتکاب تعب طلب واکتساب محالدر اگر
برکسه نک بی وسیله کسب وطلب من حیث لا یحتسب و لا یکتسب مال تحصیلنده زحمت
چکدوکی جهتدن قدر وقیمتنی بلمیوب عن قریب بادهوایه ویرر مصرع از باد هوا آمد
در باد هوا رفت پس معلوم اولدیکه جانب بطالت وکسلدن اجتناب ایدوب
جانب تحصیل واکتسابه رجوع قلمسز و بو حرفت وتجارته که متمتع متمادی درلذتن مشاهده
ایدمسز بسر مهتر ایتدی ای پدر سن بزه کسب وطلب تکلیف ایدرسن بو قاعده توکله
منافی واعتقاد تقدیر ازلیه مخالفدر بومقرردر که کارخانه قضا وقدرده هر رزق که
مقدردر البته صاحبنه واصل اوله کرک پس حسبت وجوینده سعی وتکاپو ایدوب
تعذیب حیوان بلا فایده دن غیری نه حاصل اوله کرک بیت کلرنه کا ولدیسه
مقدر فراخی وتنکی اگر کسه کوکلکی تک طوت کرکسه دره طار کشیبه چونکه مقدر
در نصیب ازل نه اکسلور ونه آرتر ایدرسه سعی مزار بعض کابردن اشتدم که ایتدی
هر بار که نصیبمدن قدم آخر بکا ایتدی ونصیب اولمیانی چند آن که طلب اتدم بندن ابا ایتدی
پس اکر بز کسب وکار ایده وز ویا معطل وبی کار رو رکار رکوره وز تقدیر ازلی
آزالی تغیر ایده مز مصرع نصیبه ازل ازخود نمی توان انداخت ننه که اول پادشاه
زاده لرک حسب حالی بو معنایه شاهددرکه یرینک بی رنج وغدا آب کنج بی حساب

یئ

برگ

بسر

الله کردی و بری امید کنجله خزانهٔ ملک بی رنج فنایه ویردی پدر استفسار ایتدی که نه
وجهله واقع اولمشدر اول حکایت پسر ایتدی سرحد ولایت عرب دار الملک حلبده
بر پادشاه کامکار و فرمان فرمای عالی مقدار وار ایدی که نیجه انقلابات روزکار
کورمش ایدی و چون تغیرات لیل ونهار مشاهده اتمش ایدی ایکی فرزندی وار ایدی
نوجوانلر جاه وجلال ایله شادمانلر کنج پدر ایله مغرورلر وتاج کمر ایله سرورلر غرقاب
غرور شباب ایله حباب کبی روز وشب شرابه دوشمشلر ایدی وحماطه کان هوا وطوو لعبه
وعروس نشاط وطربه آنلرک منصهٔ قلبنده جلوه ویرمش ایدی کاه زخمهٔ چنک وچغانه دن
بو نغمه استماع ایدرلر دی — یورت بیمانک ای سرو سهی تیز جهاندن چونکه
تیز کتمک کرک بیز کچر کوز کت آچوب بونجه دور آن کوز آچدرمه بزه باد بلا بران
وکاه ترانهٔ بلبلدن بو صوته عمل ایلرلردی — کتور اول بادهٔ کلفامی ساقی چو
قالمز بو جهان کمسه یه باقی کوللوم کل کبی بر دم اولب شاد قلوب بلبل کبی الحان وفریاد
پادشاه فرخ مند هوشیار وصاحب تجربه و آموزکار ایدی وجواهر وافری ونقود
نامحدودی ودینارلی شماری وار ایدی فرزندلرینک حالن بو منوال اوزره مشاهده
ایلدکچک خوف ایتدیکه بو کنج بی حساب که بهزار رنج وعذاب ایله تحصیل اولنمشدر اوماج تیر
اتلاف ونار آچ باد اسراف اوله حوالی شهرده بر زاهد متوکل وار ایدیکه علائق و
خلائقدن متبتل واسباب تقرب حضرت خالقه متوسل ایدی — سوختهٔ باب
تجلی ایدی شیفتهٔ حضرت مولی ایدی پادشاهک انکا وفور اعتمادی وکرامتنه
کمال اعتقادی وار ایدی تمام خزائن جمع ایدوب بر وجهله که اکثر بر فرد مطلع اولمیه انک
صومعه سنده دفن ایتدی و زاهده وصیت ایتدی چون دولت بی وفا وجاه بی بقا
بنوم فرزندلرمدن یوز دوندره و سرچشمهٔ اقبال که خواب وخیال وسراب شراب کبی
بی مآل درخاک ادبار ایله مالامال اوله فرزندلرم بی مایه وکم بضاعه قالالر و فقیر ومحتاج وآماج
تیر احتیاج اولالر آنلره بو کنجدن خبر ور شاید که مجاهدهٔ محنت سببیله خواب غفلتدن
متنبه اولب حاجت جسبنجه مصلحتلرینه صرف ایده لر وطریق اسراف واتلافدن انحرا
ایدوب جانب انصاف واعتداله مرعی طوته لر زاهد وصیت شاهی سمع قبول ایله اصغا
ایتدی شاه اخفای مال ودفع احتمال ایچون درونهٔ قصرنده بر مخزن دوزتدی وشونیله کوز
جمیع اموالنی آنده دفن ایتدی و فرزندلرینه دخی بو خصوصدن خبر وار ایدوب ایتدی
چون آینهٔ روزکاری قرارده صورت ادبار وافتقار مشاهده ایده سز غافل اولمیه سز

ف

دیکر

ذخیره

زخیره کلکی که مؤنت و معیشتکره کفایت ایده بوندن مدفوندر بو حالدن صکره آز زمانده شاه
و زاهد ایکسی دخی واحدًا بعد واحدٍ جانب دعوت حقه ایدوب کل من علیها فان
بادسیله سرخوش و کل نفس ذائقة الموت جرعه سیله بیهوش اولدیلر — اگر شاه
و گدا اگر مرد و زندر قمونک آخری گور و کفندر — هر آنکه زاد ز مادر بهاید ش نوشید
ز جام دهر می کل من علیها فان اول گنج گرانج صومعهٔ زاهدده مخزون ایدی شویله مستور و
مدفون قالدی برادرلر وفات پدردن صکره مقاسمه ملک و مال ایچون جنک و جدال ایتدیلر برادر
مهتر فور زور قوت و مزید بطش و سطوتی سببیله غالب اولوب تمام ممالکه و جمیع ماله مالک
اولدی و برادرن خائب و خاسر و مغبون و منکسر قودی بیچاره منصب سلطنتدن بی
نصیب و مال موروثندن بی بهره قالیجق کندو کندویه ایتدی چون آفتاب اقبال درجهٔ
زواله یتدی و سپهر غدار و روزگار ستمکار شیوهٔ غدر و انتقامن آشکار ایتدی بر دفعه
دخی طالب دولت اولمق و تجربه یی تکرار قلمق ندامتدن غیری نه منتج اولور و ملامت و
ملالتدن غیری نه فایده ویرر من جرب المجرب حلت به الندامة — جلوهٔ دنیا ز کهن تا
بنو چون گذرانست بنیر زد بجو مملکتی بهتر ازین ساز کن خوشتر ازین حجره در
باز کن صواب بودر که چون گریبان دولت دست اختیار و قدرتدن چقدی دامن
توکل و قناعته تشبث قلم درویشلک مرتبه سکی سلطنت بی زوالدر الله گنتورم —
درویش را که گنج قناعت مسلم است درویش نام دارد و سلطان عالمست پس
بو نیتله شهردن چقوب کندی کیدرک خاطرینه بو معنی خطور ایتدیکه فلان زاهد پدرم ایله ما
تقدمدن صدق و داد و دعوای اتحادن دم اوررردی صواب بودر که آنک صومعه سن
پناه قلم و امید و برکت قدمیله طریق عبادته سالک و سلطنت قناعته مالک اولم چون
صومعهٔ زاهده واردی خبر آلدی که طوطی روح سدره آشیانی قفس تندن جانب ریاض
جنانه طیران قلمش و صومعه اول پیر روشن ضمیردن خالی قالمش بر زمان لشکر غموم و هموم
کشور طبعنه هجوم ایتدی و زبان تلهف و تأسف ایله ایتدی — دیدی چه کرد چرخ
ستمکار و اختر بش تا مشتری چه چرخ و چه اختر چه خنبرش عاقبت دست ارادت
زاهد صاحب کرامتک دامن روحانیتنه تشبث قلدی و اول صومعهٔ جهت اقامته
قبول ایدوب اول بقعه ده مجاور اولوب قالدی مگر اول صومعه حوالیسنده بر کاریز وار ایدی
که صومعه ایچنده بر چاه حفر ایدوب اول کاریزدن الکا ممر السیلر ایدی و متصل اول کاریز
صوی اول چاهه گلوردی و اهل صومعه آنی استعمال ایدوب انکله توضی و اغتسال ایدرلردی

تجربه ۲

تله

یز ک

شهزاده بر کون دلوبی چاهه صالدی صوصد آسی کلمدی نیکی دیوب احتیاطا اندی کوردیکه قعر چاهده
مادن اثر قالمامش متحیر اولدیکه اکر بو چاهه و کاریزه خلل متوجه اولرسه اساس صومعه
بالکلیه اندراس بولوب بو بقعه ده من بعد توطن متعذر اولور بو حالی تحقیق ایچون قعر چاهه
اندی و راه آبی و جوانب چاهی نظر تدقیق ایله مشاهده قلدی ناکاه نظری بر حفره یه راست
کلدی که اکا صو یول بولمش ایدی و صونک چاهه کلمسنه مانع اولمش ایدی ایندی آیا بو حفره
نه طرفه کیدر اولا و بو سوراخ نه جانبدن نه جانبه خروج ایدر اولا پس اول سوراخی
فراخ ایدوب اول کنجه قدم بصدوغی کبی مماندم سر کنجه بتندی شاهزاده چون اول نقودنی
کران و جواهر بی بهانی کوردی جبین ضراعتی زمین مذلته سوردی و اول پروردکار بی
نقصانی و کردکار قدیم الاحسانه سجده شکرلر ایتدی و نصیحت یوزندن کندویه ایتدی
اکرچه که مال موفور و جواهر نامحصوردر اما باده غرور ایله سکران و قهوه سرور ایله نشوان
اولمق دایره فکر صحیحدن دوردر منهج توکل و جاده قناعتدن انحراف اتمک کرک و
طریق اعتدالی قیوب جانب اسراف و اتلافه کتمک کرک مصرع تا ببینم که از غیب چه
آید بظهور اول جانبدن برادرلری کرچه مسند حکومتده فرمان روان اولدی اما احوال
لشکردن بی پروا ایدی و امید کنج موهوم ایله که قصر پدرینده محقق ملاحظه ایدردی
مغرور اولوب مقدورین اتلاف ایدردی و غایت کبر و نخوت و عظمتدن برادرین تفقد
المتیوب تعهد حالندن اغماض و مشاهده حالندن اعراض ایلردی بو اثناده ناکاه بر دشمن
پیدا اولوب لشکر جرار تیغ کذار ایله ولایتنه قصد ایتدی شهزاده خزانه سن سیم و ذهبدن
خالی و لشکرین ساز و سلیحدن عاری کورجک اول موضع معهوده و کنجینه موعوده کلدی
تا اول مال موفور ایله کماه لشکرن و حماه کشورین معمور ایلیه لا ملک الا بالرجال ولا رجال
الا بالمال چندانکه طلبنده سعی بلیغ ایتدی کنج موهومدن رنج محققدن غیری نشان بولمادی
وهر چندکه جست وجونده جهد بلیغ و دریغ ایلدی حصول مقصوده فائز اولمادی
بشنو این نکته که خود را زغم آزاده کنی خون خوری کر طلب روزی ننهاده کنی
چون نوید کنجدن ناامید اولدی قادر اولدوغی قدر لشکر جمع ایدوب دفع غم
ایچون خارج شهره چقدی چون صف جدال آراسته اولدی و آتش قتال اشتعال
بولدی اثنای مقابله و مقاتله ده لشکر دشمندن ملک زاده زخم تیر ایله هلاک اولدی
بو جانبدن داخی پادشاه بیکانه ضرب شمشیر ایله آلوده خون و خاک اولدی ایکی لشکر
دخی تن بی سر کبی مهمل و ابتر قالوب قریب اولدیکه شعله فتنه و آشوب اوج آسمانه

چقه • و آتش هرج و مرج ایکی مملکتک دخی ایالیسن یاقه • آخر الامر ایکی طایفه‌نک واجی
سردارلری جمع اولوب اتفاق ایتدیلر که بر خاندان پادشاهی • و دودمان شهنشاهیدن
بر ملک ملک خصلت کریم خلقت تجسس قیلالر که شغل سلطنتی و مهم مملکتی آنک
ذمت همتنه حواله قیلالر • جمله‌سنک رائی بو که منجر اولدی که بر شهریار کامکار که فرق
دولتی سزاوار تاج سلطانی • و خنصر سعادتی شایستهٔ خاتم جهانبانی اوله • همان اول
شهزادهٔ صومعه دار درپس کار ور آن ممالک صومعه‌یه واردیلر • ملک زادهٔ اکرام و
اجلال و تعظیم و احترام ایله زوایهٔ خمولدن بارگاه قبوله کتوردیلر • و کنج عزلتدن صدر
مسند دولته کچردیلر • میامن توکلی ایله هم کنج پدر میسر اولدی • و هم ایالت کشور و اکثر
ممالک مقرر اولدی • بو مثللی انکچون کتوردم که وصول نصیب البته بسعی و کسب و آشنه
دکلدر • و توکله آنکا جد و جهده التجادن اولی در — بیت — حقا هر کمسه کم توکل ایدر •
حق انک رزقنه تکفل ایدر — بیت — نیست کسبی از توکل خوبتر • چیست از تفویض
خود محبوبتر — بیت — هین توکل کن مکرزان پا و دست • رزق تو بر تو ز تو عاشق ترست •
چون پسر حکایتنی نهایتنه یتشدردی • پدر ایتدی اگرچه دیدیکوک محض صدق و عین
صواب‌در • اما بو عالم عالم وسایط و اسباب‌در • عادت باری عز اسمه بونک اوزرینه
جاریدر که بو مزرعهٔ حوادث زار • و بو چمن وقایع بارده بی آبیاری اسباب ظاهر بر
هیچ بر ثمرهٔ شجره ظهوره کلمیه — بیت — دهقان سالخورده چه خوش گفت
با پسر • کای نور چشم من بجز از کشته ندروی • و توکل مقبول بودر که باوجود مساعدهٔ
اسباب مقام توکلده ثابت اولاسن • تا فیض الکاسب حبیب اللهدن بهره‌ور اولاسن •
بعض اکابر بیورمشدر که کسب و کار قلمغه کاهل اولمیه‌سن • نصیبک خدادن بلا جاهل
اولمیه‌سن — بیت — از توکل در طلب کاهل مشو • رمز الکاسب حبیب الله شنو • کسب
کن پس تکیه بر جبار کن • گر توکل میکنی در کار کن • سن مکر اول درویش قصه‌سن
استماع ایتمدک اولا که احوال باز و کلاغی مشاهده ایدیجک سبب جانبین بر طرف
قیلدی • اول سببدن مظهر عتاب مسبب الاسباب اولدی • پسر سؤال ایتدی که نه منوال
اوزره اولمش در اول — حکایت — پدر ایتدی روایت ایدرلر که بر شهباز تیزباز
بر مقدار آرات پاره‌سن منقارنده طوتوب بر درخت اطرافنده پرواز ایدر • و اقصر آز
تامل ایله بر آشیانه طواف ایدوب شفقت آمیز آواز ایدر • درویش بو صورتدن
زیاده متعجب اولوب بر زمان نظاره قیلدی • طوردی کوردی که بر کلاغ بی بال و پر اول

آشیانه ده زیر و زبر یاتر • واول باز منقارندن اولان اکی حوصلهٔ کلاغ مقداری پاره
لیوب دیماننه استفراغ قلور • درویش ایتدی سبحان الله عنایت الهی • و رحمت
نامتناهی کورکه کلاغ بی پر و بال که نه قوت منقاری وار • و نه شوکت چنکالی کوشهٔ
آشیانه سنده بی روزی قومز • و باز سخت چنکال و تیز منقاری خلاف جنسی اکین اکا
هوادار ایدوب پدر مشفق و مادر مهربانی اوله ده بوقدر اولمز ـــ ادیم زمین سفرهٔ
عام اوست • بدین خوان یغما چه دشمن چه دوست • چنان پهن خوان کرم گسترد • که سیمرغ
در قاف قسمت خورد • پس بن که دایم رزقمی دریای حرصه غرق اولب • هزار مشقت
جانله بر پاره نان اکتسورم لاجرم سببی ضعف اعتقاد و نقصان اوله گرک ـــ
ضامن روزی شده روزی رسان • چند بهر سوی دوم چون خسان • از دل
خرسند برآرم نفس • کانچه رسد بهره مماتست وبس • اولی بودر که من بعد سر فرا
زانوی عزلت اوزره قیوب صحیفهٔ دلدن خط کسب • و حرف حرفتی آب بطالتله یویم که
الرزق علی الله • ممانده دامن کسب و طلبدن ال چکوب بر کوشه ده اوتردی • و دل
بی غلّی عنایت مسبب الاسبابه بند ایدوب طوردی مصرع دل در سبب مبند و
مسبب رها مکن • اوچ کون اوچ کیجه بی کار زاویهٔ عزلتده قرار ایدوب هیچ بر
یردن فتوح میسر اولمادی • دغدغهٔ جوعدن جمعیت خاطری متفرق • و قوت تحلیلدن
بدننه ضعف کلّی متطرق اولب کیدرک قوت ضعف و ضعف قوت بر حد
وآردیکه مرد زاهد قوی ضعیف اولدی • و ادای وظائف طاعت و عبادتدن قالدی •
حق جل و علا اول زمانک پیغامبرینه اکا ارسال ایتدی • و عتاب نامه ایتدی ای
قولم بن بنیان کارخانهٔ جهانی اساس اسباب و اکتساب اوزره مبتنی قلمشمدر •
اگرچه که کمال قدرتم بی سبب سنک مهمک اتمامنه کافیدر • اما مقتضای حکمتم بودر که خلق
حصول اسبابه موقوف و معلق اوله تا بو سبب ایله قاعدهٔ افاده و استفاده ممهد و محقق
اوله • انلر ایدن تبطیل حکمتی بتوکلک علی بو مثلدن معلوم اولدیکه رفع حجاب اسباب
غیر میسردر • و اکتساب ارتکابی لازم و مقرردر • فرضاکه مجرد توکل و توسل ایله بر مطلبه
توصل میسر اولا فایدهٔ کسب منفعت توکلدن زیاده در زیرا که منافع توکل همان متوکله
حاصلدر • و فواید کسب کاسبدن سائرلره و اصلدر • و ایصال نفع الی الغیر دلیل
خیردر که خیر الناس من ینفع الناس • برکه که غیره ایصال خیره قادر اولا •
حیف درکه تکاسل ایدوب غیردن خیر طلب قله که • الید العلیا خیر من الید السفلی

غنی

تنبیه

پس

بس اگر سن غیره افاده ایتمک میسّر ایسه اندن یکدر که غیردن استفاده ایده سن
چو باز باش که صید کنی ولقمه دهی • طفیل خواره مشو چون کلاغ بی پر و بال • پس مهتر
جون بو نصایحی سمع قبول ایله استماع ایتدی • پسر آخر دخی آغاز کلام ایدوب ایتدی •
ای پدر مقرّردر که بزه توکّله اقتدا ایتمیز دکلدر • و کسب و کاره التجا ناچاردر • اما
جون کسبه اشتغال ایده وز خدای بی زوال کمال کرمندن بزه مال و منال ارزانی بیوره
آنی نجه ایتمک کرک • و آنک حفظی و ضبط و قبضی و بسطی بابنده نجه شرطی رعی طوتمق کرک •
پدر ایتدی ای پسر جمع مال سهل کاردر • اما آنک حفظی و آنکله تمتع دشواردر • هر کمسه که
تحصیل ماله طالبدر بو ایکی شرطی انکا رعایت ایتمک واجبدر • اول بودر که محافظه سنده
بر وجهله احتیاط قله که تلف و تاراجدن امین اوله • و دست سارق و عیّار
و رهزن و طرّار آندن کسله که مالک دوستی بسیاردر • و دشمنی بی شماردر •
جرخ نه بزلی در ماه میزند • قافله محتشمان میزند • ایکنجی بودر که آنک
مرابحه سندن انتفاع ایدوب اصل مال تلفندن امتناع ایلیه که اگر سرمایه دن خرج
ایدوب سود ایله قناعت قلمیه آز زمانده دست چنار کبی کفنده باد هوادن غیری
نسنه قالمیه • هر آن نهر کانی بنا بدبوی • به اندک زمانی شود خشک بی •
کر از کوه کیری و ننهی بجای • سر انجام کوه اندر آید ز پای • کمک که دخلی اولمیه دائم
کیسه دن خرج ایده • و یا دخلی اوله اما خرجی دخلندن زیاده اوله عاقبت
الامر ورطهٔ احتیاجه دوشوب ممکن که کاری هلاکه نهایت بوله • نتیکم اول موش
متکلف بی باک که کندوسن عمدن هلاک ایتدی • پسر استفسار ایتدیکه نه وجهله اولمشدر
اول حکایه • پدر ایتدی امثالده کلمشدر که بر دهقان انبارنده بر مقدار غلّه پنهان
ایدوب دست تصرّفی آندن رد • و ابواب المنتهی سدّ المش ایدی • تا اول وقتکه احتیاجی
غایته و ضرورتی نهایته یتیشه آنی قوت لایموت ایده ایدی • مکر بر موشکه
غایت شره و بلدیکه خرمن مه دن دانه چکه ایدی • و مزرع آسماندن حبات پروین
و تخم سنبله زمینی حوصله سنده اکه ایدی • اول منزل کنارنده خانه طوتمشدی • و
اول انبار جوارنده آشیانه المش ایدی • متصل زیر زمینده میتین دندان آهنین ایله
نقب اوروردی • و ناب نقّاب خاراشکافله اطرافن ثقب ایدردی • تا نکاه حفرهٔ
نهان میان انبار غلّه دن عیان اولب سقف آشیانه دن حبات کندم جو آسماندن
شهاب ثاقب کبی زیران اولدی • موش کوردیکه وعدٌ و فی السماء رزقکم وما

ازله ۲

توعدون انجازه نیندی ونکتهٔ **التمسوا الرزق من خبایا الارض** روشن ومبین
اولدی مواجب شکر نعمتی تقدیم ایدوب الحمد لله الذی علینا مائدة من السماء
ندا سنی اوج آسمانه ییوردی واول جواهر قیمتینک حصولندن ثروت تمام حاصل قلوب نخوت
قارونی دعوت فرعونی به آغاز اتدی آز مدتده موشانک محله کیفیت حالدن خبردار اولوب
ملازمت باب حروت مآبه شتاب اتدیلر —— این دغل دوستان که میبینی
مکس نند گرد شیرینی ودوستان نوآله وحریفان پیاله همواره مجلسنده جمع اولردی
ونیتکه انلر کسب عادتی درنسج کلامی انک مزاجنه موافق ومواسنه مناسب طرز
اوزره طرح ایدوب ریش خند ایدرلر وخوشنمد سویلرلردی وانک مدح وثنا وشکر
ودعاسنه افراط ایلرلردی اول داخی دیوانه وار زبان لاف ودست اسرافی دراز ایدوب
بو تصور ایله که غلّه انباره هرگز غلا ونقصان منسوب دایم الزمان دانهٔ گندم
اول سوراخدن ریک روان گبی ریزان اوله گرک هرگون انلرک مصاحبلرینه مقدار
کثیر صرف ایدردی وعاقبت ملاحظه سن المیوب بکونم باربنه قالسون دیمزدی خیال
امروز ایله مغرور اولوب فکر فرداکن بر وایمزدی **مصرع** ساقیا امروز می نوشیم و
فردا را که دید اول وقت که انلر اول گوشهٔ خلوتده عیش وعشرته مشغوللر ایدی
دست برد قحط وتنکسال خلق عالمی بد حال وپایمال اتمش ایدی وسینهٔ جگر سوخته‌لردن
زبان آتش جوع فلک اثیره یتشمش ایدی هر جانبدن نان دیو جان طاریرلرایدی کمه
وزنه المزدی بر پاره نانه خانمان صتارلر ایدی کمسنه خریدار اولمزدی —— قحط اتمش ایدی
اول دیار خراب آتش اولمش هو آسی آبی سراب مدایکن تولمزیدی حبه سنی
خواجه نانه صاتدی حبه سنی موش مغرور تصور نعمت موفور ایله مسرور نه غلا غلادن
خبردار ونه فرط قحط اطلاعی وار چون حال بر قج گون بو منوال اوزره گیدی د
کار جاننه وکارد استخوانینه یتوب ناچار در انباری آچدی گورد یکه غلیه نقصان
فاحش طاری اولمش دل گرمندن آه سرد اندی وفواتنه تأسف وتلهف
ایدوب گندو گندو به ایتدی جزع وفزع شول اموردده که تدارک دایرهٔ امکاندن
دور اوله مذهب عقلده منهی ومحظوردر حالا اولی بودر که بقیهٔ غله جمع اولنوب
بر موضعه دخی نقل اولنه پس دهقان اول باقی قلان جزئی غله‌نک اخراجنه مشغول
اولدی مکر اول محله‌ده اول موشک گندوسی اول منزلده صاحب خانه ومهزلکی شی
خیال ایدردی شراب خوابله سرخوش ایدی وسایر موشلر دخی جوش وخروشدن

بهقانک

صدا

صدای پاپوش • وآواز آمد شدپای دهقان کوشش اتمدیلر آنلرک میاننده برموش تیزهوش
کیفیت حاله واقف اولدی • وتحقیق قصهٔ الجوع بالآی بامه چقوب کوشهٔ روزنه دن
باقوب انباری خالی کوردی • وفی الحال باعدن اینوب مضمون قضیه یارآنه اعلام ایدی
همانده کندوسی اول سوراخدن طانیره آیتدی • آنلر دخی چون بو حالی مشاهده ایدیلر هر بریسی
برطرفدن پراکنده اولوب ولی نعمتلرینی تنها قوب کتدیلر بیت همه یار تو از بهر آن شنده
بی لقمه سوادار تو باشنده • چو مآلت کاهد از مهر بکاهنده • زبانت بهر سود
خویش خواهنده بیت ز تو چو بیند در دولت معونت • کریزاند از تو اندر روز
ازین ستی رفیقان ریای • بر بدن بهترست از آشنای • موش بیهوش چون
بالین آسایشدن باش قالدروب خواب غفلتدن بیدار اولدی • کوردیکه نه یارو
نه اغیار • لیس فی الدار غیرنا دیار چندانکه جیب ورآسته نظر صالدی • یاراندن
نام ونشان بولمادی • وهر چند که رسم تفحصده مبالغه قلدی • احبابدن خبر بلمدی • دهشت و
وحشتدن قلبنه رقت غلبه ایدی • وآواز جان کداز ایله فغانه اغاز ایدوب ایدی
بیت یارانکه بوده اند ندانم کجا شدند • آیا چه حال بود که از ما جدا شدند •
پس تحقیق حال الجوع کوشهٔ کاشانه دن طشره چیقدی کوردیکه عالمه برمرتبه ده قحط
طاری اولمش که ذکر نان افواه والسنده آب کبی جاری اولمش • اضطراب تام وشتاب
تام ایله خانه سنه رجوع ایدی تا تصور ایدیکه ذخیره نک حفظنده اهتمام ایلیه چون خانه سنه
کلدی غله دن دانه کورمدی • واول سوراخدن انباره کیروب اطرافنی جستجو آرادی
حبهٔ کندم بولمادی • طاقتی طاق اولوب دست اضطراب ایله کریبان شکیبی چاک ایدی
وسر بر سوداسنی سنک وخاکه اول قدر اوردیکه مغزی پریشان اولوب تلف کار لوح شامتی
ایله کندوسنی ورطهٔ هلاکه آتدی • بو مثلک فائده سی اولدر که کسبک خرجی دخلنه
مناسب اولمق کرک • ورأس ماله دکمیوب سودندن انتفاع قلمق کرک • دمادم دخل
وخرجکه نظر قل • چو دخل اولمایه خرجک سبکتر قل • چون بازرکان داستان
مزبور بر وجه مشروح بیان ایدی • پسر کهتر دخی چهرهٔ کلامه زیور ثنا و دعاء پدر ایله آرایش
ویروب ایدیکه ای پدر بزرکشی محافظهٔ مال لذه اهتمام ایدوب معامله سندن سود تمام
ایدکدن صکره اول سود ننه نهج اوزرینه خرج اتمک کرک بیدر ایدی طریق اعتدال هر
خصوصده ممدوح در خصوصا که باب معاشده • پس خداوند ماله لازمدر که حصول ما
صکره بوالچی قاعده حسب حال ایدنه • بری بو در که اسراف واخراجات ناموجهدن

سندت

لده دن

اجتناب فلکه بذر تبذیر بر طعن وملالتدن عنبری نسنه ویرمز • ومتلف مال بخال حالندن
ثمر ندامتدن غیری نسنه کورمز • حقیقت حال بودر که اتلاف مال ثمرهٔ ضعف عقل ودیندر •
ومقتضای اغوای شیاطین لعیندر که   ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین
هست بر مردم عالی‌گهر • بخل از انصاف پسندیده‌تر • گرچه عطا در همه جا دلکش است •
هرچه به انجار بود آن خوش نیست •   ایکنجی گرکدر که عار وبخل وشتابه اساسدن احتراز قلکه
مرد بخیل دین ودنیاده بدنام در • ومالدار ممسک جمیع ازمانده مذموم ودشمن بکام در • و
مال بخیل عاقبت آماج تیر تاراج وهدف ناوک تلف اولمغه مقرردر • اول غدیر کبی که مجمع میاه
غزیر اوله ومدخلنده مخرجی صغیر • وخارجندن واردی کثیر اوله لابد هر طرفدن تراود
وترشح ایدوب دیوارنده هر رشحه‌دن بر رخنه پدید اوله کرک • وعاقبت اول حوض تباه
اولب اچنده اولان میاه بتمامها اطراف وجوانبه یول بوله کرک   بشتر مال البخیل
بحارث اووارث ~ مال کزدی بخیل بهره نیافت • دست تاراج وپای بد بادش •
یا بوارث رسید که خورکامش • چون بتغریب همی کند یادش • چون فرزندان مقبل
بدرلرینک کلمات مقبولن اشتدیلر • ومنافع نصایحن فهم ایدوب پندن قبول ایتدیلر
هر بری بر حرفت اختیار ایدوب کسب وتجارة اشتغال ایتدیلر • آنلرک مهتری که فهم و
فطنت وعزم وهمتده جمله‌نک بهتری ایدی طریق تجارته سلوک ایدوب سفره شروع
ایتدی زیر بارنده ایکی بارکش گاوی وار ایدیکه ثور گردونک آنلرک روز قوتنه مقاو
طاقت گتورمزدی • وشیر چرخ آنلرک صولت وصلابتلری خوفندن بیشهٔ آسمانی فلکه ویرمز
~ بدنده هر بری بر پیل بکزر • زمین پیما زمان رو پیله بکزر • زبون انلاره
نسبت گاو گردون • اولر زور اتسلردی کوه هامون • برین بولیدی دمعان
زمانه • ایدیدی جفت گاو آسمانه • بربنه شنزبه دیرلردی • بربنه منزبه خواجه تاجر
دایم آنلرک تربیتنه وترتیب اسباب تقویتنه کندو نفسه مباشر اولوردی • اما چون
مدة بسیار سیر وسفر ایدوب لیل ونهار رکتدیلر • ونشیب وفراز ومسافهٔ دور ودراز
قطع ایتدیلر • حالتلرینه کرد ضعف وهزال طاری اولوب صفحهٔ سیمالرنده سمت فتور و
قصور زور وقوت ظهور ایتدی • قضا آلهی اثنای راهده بر خلاب عظیمه راست کلدیلر •
شنزبه‌یه کمال فتوردن مجال عبور میسر اولمیوب آنده قالدی • خواجه بغایت بحضور اولدی
وبیوردی تا هزار زور ایله طشره چقردیلر چون حرکته بی طاقت ایدی • بر کیمسنه‌یی مزدیله
تعهد حالنه نامزد ایتدی بو عهد ایله که چون حرکته فی الجمله قادر اوله آنی کاروانه یتشدره

هست بر مردم عالی‌گهر
بخل ز اسراف پسندیده‌تر

مت
دبی

دیرلردی

اذدر

مزدور بچه زمان میان بیابانده حیران و سرآسیان قالوب عاقبت تنهالک بلاسندن
شنزبه‌یی آنده قیوب خواجه‌یه قوتی خبرن ایتدردی • بر مرغزارده دخی شنزبه سندآید
کردوندن زبون و بار فراق شنزبه‌دن حالی دکرکون اولوب وجودی رخشی عدم
رباطنه اندردی • اما شنزبه‌نک قوتی کوندن کونه اشتداد و ازدیاد بولدی • اول
و باری صحرالرنده خلیع العذار کزدی و کذار ایدرکن بر مرغزاره راست کلدی که انواع
ریاحین ایله آراسته • و بهشت برین کبی انهار شیرین ایله پیراسته • رضوان اول
روضهٔ جنتدن انکشت کزان • و آسمان دیدهٔ انجم ایله انک تماشاسنده حیران

درختستان و سبزستان و بستان • جنان باغی اکا نسبت بیابان

از کل نو سبزهٔ نوخاسته و آب روان • چشم بد دور نه کویی که بهشت دکرست

شنزبه‌یه اول منزل فرح بخش بغایت خوش کلدی • درخت اجامی انده انزال ایدوب
اول مرغزار کنارنده نزول قلدی • چون بر نیچه زمان بند تکلف و قید تکلفدن معرا اولدی
اول مرعی‌ده بیچون و چرا اراعی و چرا قلدی • و اول فضای دلکش و صحرای جان فزاده کمال
ذوق و صفا ایله روزکار کچوردی • بغایت جسیم و فربه اولوب غایت لذت آسایش و
نهایت آرایشدن بر کون نشاط تمام • و انبساط تام ایله بر بانک بلند ایدوب صحرا و
کوهساره ولوله برقدی • مکر اول مرغزار حوالیسنده بر شیر با صولت و هژبر پر شوکت
وار ایدیکه وحوش بسیار کمر خدمتن میان جانه بند • و سباع بی شمار طوق عبودیتن کردن
اذعانه پیوند اتمشلر ایدی • بشیر غرور جوانی • و نخوت حکومت کامرانی • و کثرت خدم
و وفرت حشمدن عالمده کندودن محتشم بر فرد تصور اتمزدی • و بر ترتیب بسکرل
و پیل غریب میکلی کوزنه کوسترزدی • اما بو چراکاه کردون و مراتع سپهر سبز کونده
هرکز نه کاو کورمش ایدی • و نه آوازن اشتمش ایدی • چون دبدبهٔ بانک شنزبه‌یی
کوش ایتدی بغایت هراسان اولدی • و سباع انک هراسنی احساس ایدهلر دیو و همندن
حرکت ایتیوب ابواب سیر و شکار کندو یه مسدود قلدی • انک حشمندن ایکی شغال وار ایدی
که دایم خدمت ملازمتنه اشتغال ایدرلردی • برینه کلیله و برسنه دمنه درلردی ایکیسی
دخی ذهن و ذکا و طبع ایله مشهور و معروف ایدی • اما دمنه جاه و ناموسه زیاده
حریص و مشغوف ایدی • دمنه فراستله بلدیکه شیره خوف کلی مستولی اولوب کوکلی بو
اوردن مکدر در کلیله‌یه ایتدی ای برادر ملک حقنده نه درسن که بر قاچ کوندر که بساط
نشاط و انبساطی دورمشدر • و حرکتدن بری ساکت و صامت اوتورمشدر •

بیت یوزندن رنك آثار ملالت ٭ ایدر زنك درونینه دلالت ٭ کلیله ایدر

ای دمنه رحم الله امراء عرف قدره ولم یتعد طوره سنك نه حدك درکه بو مقوله سوز

سویلیه سن ٭ و احوال ملك ملکدن سؤال ایلیه سن بیت تو از کجا سخن سر مملکت ز کجا

بیت اکا رحمت که مقدارینی بیله ٭ نه منزلده ایسه اطوارینی بیله ٭ درلمیه دخی قدر

ارتق ٭ تعدی ایلمیه طورندن آرتق ٭ بز ملك درگاه دولتنده خدمتکار و سماط نعمتنده

طعمه خوارز ٭ همان بو نعمتی غنیمت بلمك کرك ٭ و تفتیش اطوار ملوك و تحقیق اسرار

سلاطیندن فراغت اتمك کرك ٭ بز اول طبقه دن دکلز که ملازمت سلطان ایله

مشرف اولاوز ٭ یا پادشاه حضورنده شرف تقرب و اعتبار و محرمیت اسرار ایله

اختصاص بولاوز ٭ پس بز مقوله احوال اسرار ملوکدن استفسار همان مصداق قصهٔ

بوزینه و نجاردر ٭ و دمنه سؤال ایتدیکه نه سؤال اوزره اولمش در اول حکایت

کلیله ایتدی بر نجار بر چوب اوستنه اوتروب دستره ایله کسردی ایکی منجی وار ایدی بر بشن

منشاره راه آمد شد و شوار اولمسون و پوشکاف چوبه قوردی ٭ حد معیندن تجاوز

ایدیجك منخ آخری قاقوب اولکی ایسن چیکردی ٭ بو اسلوب اوزره عمل ایدردی ٭ مکر بر بوزینه

حال نجار و حرکت منشاره بر کناردن نظاره ایدردی ٭ ناکاه نجار اثناء کارده بر حاجته

قالقدی ٭ بوزینه چون محل نجاری خالی کوردی فی الحال کلدی ٭ اول چوبك اوستنه چقوب

اوتوردی ٭ بر وجهله که اول کسلمش طرفندن خایه سی شکاف چوبه کیردی ٭ و اول شکافده اولان

منجی برین دخی قاقمادن چکدی منخ چقوب چوبك ایکی شقی اتصال بولدی ٭ و بیچاره نك خایه

میان چوبده خرد اولدی بوزینه دردمند درد له فریاد ایتدی و ایتدی بیت آن به که

هر کسی بجهان کار خود کند ٭ و آن کس که کار خود نه کند نیك بد کند ٭ بنم کارم میوه

چیکلك ایدی ٭ اره کسمك نه ایشمه یارردی ٭ و بکا ایشه تماشای بیشه ایکن تفرج اره ٭ و

تیشه ده نه ایشم وار ایدی مصرع انرا که چنان کند چنین آید پیش ٭ بوزینه کندوی

ملامتده ایکن نجار کلدی آنی بو حالده کوردی ٭ صنعتی اوستادن کورمینك حالی بودر دیو

و تادیب بلیغ دریغ المیوب مآل حال بوزینه بو فضولیلقدن هلاکه مؤدی اولدی ٭ بو مثلی

کتوردم تا بله سنکه هر شخص کندویه مناسب کاره مشغول اولمق کرك ٭ و بر کار و ارکندودن آیره

سندن قدم برون قلمق کرك ٭ لله در من قال لکل عمل رجال مثلی یاد دارم

از یاری ٭ کار هر مرد و مرد هر کاری ٭ پس ای دمنه بر منصبدن که سکا مناسب اولمیه فراغت

قل ٭ و نصیب اولان طعمه و لقمهٔ غنیمت بل ٭ دمنه ایتدی طلب تقرب ملوك طمع و قوت

ندن

جنة

سی

لایموت ایچون اولمق گرک که نصیبکدن قچسک نصیبک سنی بوله • وشکم پر حال خالی قالمز طعام
ایله پرور • نصیبک یصیبک بلکه قاعدهٔ ملازمت ملک مناصب عالیه یه وصولدر • تا
اول حالده احبابه لطفله نوازشه مجال • واعدایه قهر ایله گوشمال اقتدار میسر ومحصل اولا شعر
لما نطلب الدنیا اذا لم نرد بها • سرور محب او اساءة مجرم • کیمک که مرعی همت ومسرع
آمالی طمع وفوندر • زمرهٔ بهایمدن محسوب ومعدوددر • گورمزمیسنکه کلب جایع بر پاره استخوا
قانع • وگربهٔ خبیث نژاد بر لقمه نانله شاد اولور • اما شیر عالی همت بر ح گوشش شکار المش
ایکن اتفاق بر گور گورسه آندن فراغت ایدوب صیده گور قصد قلور بیت همت
بلند دار که پیش خدا وخلق • باشد بقدر همت تو اعتبار تو • هرکس که مرتبهٔ
بلنده ترقی قله هرچند که موسم گل گبی مدت البقاسی قلیل اوله ذکر جمیل سببیله عقلا قتنده
اصحاب عمر طویلدن معدود ومحسوب در • واول کمسنه که دون همت ودونی طبیعت
اوله اگرچه که خار گبی باقی وپایدار اوله فضلا اعتبارنده دفتر امواته مرقوم ومکتوب
در بیت سعدیا مرد نکونام نمیرد هرگز • مرده آنست که نامش به نکویی نبرند •
کلیله ایدی طلب مراتب ومناصب بر طایفه یه مناسبدر که شرف اصل ونسب ایله
استحقاق بولمش اوله • ویا سبب فضل وحسبله استعداد کلمش اوله • بز بو ایکی
شرطک برسیندن بریوز بزه مناصب عالیه یه استحقاق واستعداد نجه میسردر •
وتحصیل مراتبه اشتغال واجتهاد نه وجهله متصوردر بیت خیال حوصلهٔ بزم
محرمی پیهاست • چه جاست درسر این قطرهٔ محال اندیش • دمنه ایدی سرمایهٔ ریاست نسب
وحسب دگل عقل وکیاستدر کیمک که عقلی کامل • وتمیزی شامل اوله • پایهٔ سافلده قالمز •
درجهٔ عالیه یه واصل اولور • وکیمک که عقلی ضعیف ورایی خفیف اوله مرتبهٔ شریفه دن
منزلهٔ دنی یه تدنی وتنزل قلور بیت بکاری عقل وشریف رای درست •
توان کند تصرف بر آسمان فکنند • وگرنه دیدهٔ دل بوگشید از همت • نظر
بسوی معالی نمی توان فکنند • اکابر بیورمشلردر که درجات شرف ترقی زحمت
کثیر ایله آل ویرر • ومرتبهٔ عزتدن تنزل کلفت یسیر ایله میسر اولور نتکیم گران کبی
روی زمیندن ارتفاعنه مشقت فراوان لازمدر • اما اندقاعنه ادنی اشارت کفایت
ایدر • بو اجلدندر که همتی عالی اولمینلر کسب معالی یه رغبت اتمزلر بیت نازنین
راعشق ورزیدن بنزد جان من • شیر مرد آن بلاکش با درین غوغا خفند •
کیم که الحمول راحت آسایش طلب قلماب رودن آل یوبب دایم الوقت مقیم زوایهٔ

ذلت وحقارت اولمق مقرردر ۰ اول کمسنه الشهرت آفة خارستانندن خوف اتمیه
آز مدتده کل مراده واصل اولب چمن عزتده مسندنشین عشرت اولمق محقق در بیت
تا غم نخورد ودرد نیفزود قدر مرد ۰ چون لعل خون جگر نکرد قیمتی نیافت ۰ در نام
سعادت خود مر در آه رو ۰ بی داغ محنتی رقم دولتی نیافت ۰ مگر سن اول ایکی رفیق
داستانن استماع اتمدک که برسی رنج ومحنته تحمل اتمکله ذروهٔ سلطنته ترقی قلدی
و برسی تن آسانی کسالت سببی ایله حضیض دنائت وسفالتده قالدی کلیله ایتدی
نه کیفیتده اولمشدر اول حکایت دمنه ایتدی روایت ایدرلر که ایکی رفیق که
بربیله سالم و برسنه غانم درلردی برطریقده گیدرلردی ۰ وموافقت ومرافقت ایله مراحل
ومنازل قطع ایدرلردی ۰ ناگاه اثناء راهده برکوهه ایردیلر که قله‌سی خنک آسمانله
عنان درعنا ایدی ۰ وکمری توسن سحابله رکاب اندر رکاب اول کوه دامنده برچشمه
گوردیلر صفاده رشک رخسار تازه رویان گلعذار ایدی ۰ وحلاوتده غیرت شکر
لبان وسیرین گفتار ایدی ۰ چشمه اوکنده برحوض عظیم دوزلمش ۰ وگرداگردنه سرتا
سرو وصنوبر وچنار وعرعر دزلمش ۰ اطرافی الوان ازهار ایله ملون ۰ واکنافی انواع
اشجار ایله مزین نظم حوالیسی سراسر گلستان اندر ۰ گلستان جابجا آب روا
اوزره مثل رباحین دست بردست ۰ گلاهن اکری گیمش لاله مست ۰ سوزلمش
نرگسک چشم سیاهی ۰ ایدر نسرینه مستانه نگاهی ۰ القصه اول ایکی رفیق بادیهٔ
هولناکدن اول منزل پاکه یتشدیلر ۰ چون جای خوش وماوای دلکش ایدی اول مقامده
آسایش وآرام ایتدیلر ۰ چون برزمان یاتدیلر طوروب اطراف حوض وچشمه‌یی سیر ایدوب
هر جانبه نظر ایتدیلر ۰ ناگاه کنارهٔ حوضده جانب ممر آبده بر مرمر سفید گوردیلر و
خط سبز ایله که صحیفهٔ حکمت اوزره قلم قدرتدن عنبری آنک رقمن حک اتمش آنده یازلمش که
ای مشغول مسافر که بو منزله شرف نزول ارزانی قلدک بلمش اول که نزل مهمانلری اعلا
درجه مهیا قلمشدر ۰ ولیکن شرطی اگه سردن گچوب بو چشمهٔ آبه قدم بصه سن ۰ وهول
گرداب وخطر غرقابدن وسم المیوب کندوکی بر نظرتی ایله که قادر اولاسن کناره
یتشدره سن ۰ واول طاشدن تراشیده اولمش بیر ایله اول کوه دبنده وضع اولنمش درر
دوش ایده سن ۰ وبی تعلل وتأمل برحمله ده بالای کوهه یتشه سن ۰ وهیبت شکارجان
شکار ایله که مقابله کله ۰ وشوکت جار دلازار ایله دامن گیر اوله کارکدن قالمیه سن
چون بو شرایط تمام اوله اول مهمک سرانجام بوله بیت تاره نرود کسی بمنزل نرسد

سر

اندر

تاجان

تا جان نکند بعالم دل نرسد • کر جمله جهان بکیرد انوار قبول • یک شعشعه جز بمرد
قابل نرسد • مضمون خطه واقف اولنجق غانم سالمه ایدی ای برادر کل قدم مجاهده
ایله میدان مخاطره‌یی قطع اتمکه قصد ایده لوم و بو طلسمک حقیقتنه اطلاعه ممکن اولدیغی
قدر سعی و جهد ایده لوم بیت یا برحله بر سر کردون نهیم پای • یا مردوار بر سر
همت کنیم سر • سالم ایتدی ای یار عزیز مجرد بر خطه که انک راقمی معلوم و حقیقتی مجزوم
اولمیه خطر عظیمه ارتکاب خلاف مقتضای عقل در • و فایدهٔ وهمی و منفعت خیالی تصور
ایله نفسینی مهلکهٔ عظمایه القا دلیل کمال جهل در • هیچ عاقل تریاق مظنون ایله اکل
زهر متیقنه اقدام اتمز • و هیچ خردمند راحت نسیه ایچون محنت نقدی ارتکاب ایلمز
بیت نیست برابر بنزد مردم دانا • یکدمهٔ غم با هزار ساله تنعم • غانم
ایتدی ای رفیق شفیق موسس استراحت مقدمهٔ خستت و دونائدر • و ارتکاب
مخاطره نشانهٔ دولت و سعادت قطعه هر که آسودکی و راحت جست • دل خود را
زحمت نشاد نکرد • وانکه نرسید از جفای خمار • قدح باده مراد نخورد • مرد بلند همت
توشه و کوشه ایله قناعت قلمز • و پایهٔ بلنده ارتقا منیع مسند فراغنده راحت اولمز کل
بی خار تعب میسر دکلدر • و فتح در کنج بی کلید رنج متصور دکل بیت زبانسز قنده
اولدر دینده سود • جهانده وارمیدر حلوای بی دود • مقتضای همت عالی بودر • که
بو منزلدن کتمیه وز تا قدم جهد ایله سر کوهه یتمیوز و تحمل بار عنا و توکل کرداب بلادن
اندیشه ایلمیه وز بیت کر در طلبش بار رنجی برسد شاید • چون عشق حرم
باشد سهلست بیابانها • سالم ایتدی مسلم که هر دم بوی بهار دولت بی باد
خزان نکبت میسر اولمش ایمیش اما بر بیابانده سیاحت اتمک که پایانی اولمیه • و بر عمان
سیاحت ایلمک کرک که کناره و کرانی بولنمیه طریق خرددن دوردر بلکه مذهب شرعده
دخی محظوردر • هر کمسه که بر امرده شروع قلمق کرکدر که مدخلین بلید و کیجی مخرجین دخی
بله و مهمنک اغازندن انجامنه نظر ایدوب مقدار ضرر و نفعین معیار فکر و اعتبار
ایله تمییز قله تا که رنج بیهوده چکمش اوله • و تخم عمر عزیزی هوا و فناده اکمش اوله •
مثنوی تا نکنی جای قدم استوار • پای منه در طلب هیچ کار • در همه کاری
که در آیی نخست • رخنهٔ بیرون شدنش کن درست • شاید که بو خطه ده خلط و خبط
اولمش اولا و یا سخره و استهزا طریقیله کتب و ثبت اولمش اولا • و بو آب برکرداب
اولا که ساحلنه سیاحتله وصول میسر اولمیه • فرضا که میسر اوله ممکندر که زیر سنکین

نع

بر مثابه ده اولا که تحملی ممکن اولمیه تسلیم ایده لوم که ممکن اوله شاید که بر حمله ایله قلعهٔ کوهه چقمق
ممتنع اوله • و بو شرائطک حمله سی حاصل اولدوغی تقدیرجه دخی معلوم دکلدر که نتیجه نه واقع
اوله • بن باری معامله ده سنکله همراه دکلم و سنی دخی بو دای خامه اقدامدن منع ایدرم
غانم ایتدی بو خیال محالدن فارغ اول که بن کمه قولیله عزیمدن و آز کچرزین • و عقد ایتدوکم
عقدی وسوسهٔ شیاطین و انس و جنله نقض ایتزن • بن بیلورم که سن بو بابده بکا
همراه اولمزسن • و مرافقتده موافقت قلمزسن • باری تماشا ایچون کل نظر
ایله و دعاء همتکی رهبر ایله بیت دانم که نیاورد توی خوردن بنیست • باری
بتماشای کوی زمستان آی • تسالم جزم ایدیکه غانم عزمنده جازم در • ایتدی بند بندمله
مقید اولمزسن • و بو کار محالفه ارتکابدن اجتناب قلمزسن • بنوم بو حالی مشاهده
طاقتم یوقدر • و خلاف مقتضای طبعی تماشایه رغبتم یوق لیکن همان بیت صواب
اولدر کوترم کار و باری • چقم بو ورطه دن طوتم کناری • لاجرم احمال و انقال
راحله سنه اوردی • و رفیقی وداع ایدوب یولنه کردی • غانم جان بر سر بیندن
ال یوییب کناره آبه کلدی و ایتدی بیت در بحر محیط غوطه خواهم خوردن
یا غرقه شدن یا کهری آوردن • پس دامن عزمی کمر همتنه استوار ایدوب
چشمه یه کلدی اول چشمه دکلدی بلکه بر خیال ایدی کندوی صودن چشمه ده کوستردی
غانم جازم اولدیکه اول چشمه کرداب دردو بلا • و ورطهٔ رنج و عنادر • اما ملکین
قوی طوتب آشنای یقین ایله ساحل نجاته واصل اولدی • کنار آبه کلوب بر دم تنفس
ایدوب شیر سنکی قوت تمکین ایله اشنه چکوب و هزار کونه زحمته تحمل ایدوب بر حمله ایله
قلعهٔ کوهه بندی • و رای کوهده بر شهر پرشکوه کوردی • سوادی بیاض و بیتی روشن
و اطرافی بوستان و کلستان و کلشن هواسی غایت خوش • و فضاسی غایت
دلکش بیت سوادی دیده کبی منبع نور • سواد دیده کبی عیبدن دور • غانم
بالای کوهدن شهره نکاه ایتدی ناکاه شیر سنکیندن بر صدای سهمکین ظاهر اولد
غایت صدمت و صلابتدن کوهه زلزله • و صحرایه ولوله دوشدی چون اول صدا
شهره یتشدی بر کوه آبنوه جانب شهردن طرف کوهه متوجه اولدی • غانم دیدهٔ
حیرتله نکران • و هجوم خلایقدن حیران ایدی ناکاه اول شهر عظیم الشانک ارکان
و اعیانی کلوب رسم دعا و شرایط ثنای یرینه کتوردیلر • و التماس تامل ایله
آنی بر اسب رهوار باد رفتاره سوار ایتدیلر • و تعظیم و احترام ایله جانب شهره

یه

احمال

یکه

ایلتدیلر

ایلتدیلر • سرونتن کلاهلرینه باک • و عبیر و عنبر ایله عطرناک ایدوب پادشاهانه خلعتلر
کیدردیلر • واعزاز و اکرام ایله اول ولایتک زمام سلطنتن کف کفایتنه تفویض
قلدیلر بیت نه دکلو وارسه تعظیم واجلال • ایدوب قلمادیلر بر قلجه اهمال •
غانم کیفیت حالدن سؤال ایدیجک بومنوال اوزره جواب ویردیلر که فلاسفهٔ
سالفه اول چشمه ده که کوردک بر طلسم دوزمشلر • اول شیر سنکینی انواع فکر وتدبیر
وملاحظهٔ تسییر کواکب طلوع درجات ونظرات ثوابت وسیار ایله اول موضعده
وضع اتمشلردر • وبچه مدتده بر صاحب ولایت رهبر بخت ودولتله بو منزله نازل
اولور • وبو چشمه قدم سیاحتله کچوب • وشیر سنکینی قوت تمکین ایله پشتنه چکوب
بالای کوهه واصل اولر • اما بو حال بر زمانده وجوده کلورکه بو شهرک شهریاری
وادئ عدمه کتمش اوله چون بحکم الهی بو ولایت پادشاهنک آفتاب حیاتی برج
بدندن غروب ایدر • اول صاحب دولتک ستارهٔ حشمتی بو کوه ذروه سنده
طلوع ایلیه • وصغیر وکبیر شهره پیشوب حلایق استقبال ایدرلر • وانی مسند
سلطنته کچوروب • سایهٔ سعادتنده آسایش ایله روزکار کچوررلر • اول زمانکه
انک دخی نوبتی آخر اوله • دور صاحب قرآن ظاهر اوله بیت چنین است
رسم سپنجی سرای • یکی چون رود دیکر آید بجای • نیجه روزکاردرکه عادت
باری عز اسمه دستور مزبور اوزره جار یدر • پس حالا بو قاعده موجبنجه پادشاه
شهر • وفرمان فرمای دهر سن ع ملک آن تست فرمان فرمای هرچه خواهی
غانم بلدی که بونجه بلا ومحنت وعنا ومشقت مقتضا تقاضای دولت ایمش بیت
دولت چو به شکاری آید • هر کار چنان کند که باید • بو مثللی کتوردم تابله سن
نوش نعمت بی نیش ومحنت میسر دکلدر بیت بو دربو دورانجنده رسم آیین
کوراجی سز بولنمز عیش شیرین • بر کسه که سرافرازلک سوداسیله ما لا مال اولا با آمال
اسافل واراذل اولمق محالدر • ومرتبهٔ دنی وپایهٔ دونه قانع اولمق ممتنع بر ع
تا درجهٔ تقرب شیر حاصل قلمیم • وتا دایرهٔ خواص حضرتنه داخل اولمیم • بالین فراغ
سر قویمیم • وبستر استراحته قدم بصمیم ع دست از طلب ندارم تا کار من
برآید • کلیله ایتدی بو بابی نیجه کلید اندیشه ایله فتح ایتمک دیلرسن • وبو مشکل
حلقه سنه نه حیله فکر ایلرسن • دمنه ایتدی دیلرم که بو فرصتده که شیره حیرت کلی
مستولی اولمش در کندو می اکا عرض ایدم ممکن که حسن تقریر ولطف تعبیرم مزاج

غنة

وضمیرنده تاثیر ایدوب نوشداروی تدبیرم مزیل ترح ومفید فرح واقع اوله • وبو
وسیله ایله حضرتنده رتبت وقربتم ازدیاد • ودرجهٔ آفتاب رفعتم ارتفاع بوله
کلیله ایتدی ای خام تدبیر تقرب حضرت شیر سکا نجه میسر اولور اگر اولورسه دخی چون
طریقت خدمت ملوکه سلوک ایتمامشسن • ورسوم مصاحبت آداب سلاطین بلمزسن
ازمانده تجربت فراوانله تحصیل ایدوب کوکب بایهٔ الدن جقروب من بعد انک تدارکنه
قادر اولمزسن • دمنه ایتدی چون کشی دانا وتوانا اوله مباشرت امور عظام انکا
آسان اولور • وهرکمسه که عقل وخردده کامل • وفضل هنرده ماهر اوله هر کاره که حوض
ایده احسن وجوه اوزره وجوده بولورنیته که اخبارده کلمشدر که اهل صنعتدن
برینک آفتاب دولتی ارتفاع بولوب درجهٔ سلطنته ایردی • وآثار واخبار ی
عالمده انتشار واشتهار بولدی • قدیمی پادشاهلردن بریسی انکا نامه ارسال
ایدوب سؤال ایتدیکه سن نجار ایدوک ایو دولکرلک بیلوردک تدبیر مملکت
وترتیب امور سلطنت کمدن اوکرندک • اول دخی جواب وردیکه عنایت ربانی
بنکا دولت عقل ارزانی قلدی • جهاندارلک تعلیمنده هیچ دقیقه مهمل قومدی
خرد چون دفتر تلقین کشاید • زمین آن در وجود آیدکه باید • کلیله
ایتدی ملوک دوکلی ارباب فضلی کرامتله مخصوص قلمزلر بلکه اکثر خواص ارث ایله
یا اکتساب ایله درجهٔ تقربه یتشوب التفات پادشاهانه ایله اختصاص بولمشلردر
چون سنکله شیرمیاننده سابقهٔ حرمتی • ونه وسیلهٔ مکتسبی وار در اکثر احتمال بودرکه
عواطف عوارفدن محروم اولهسن • وبو معنی موجب شماتت اعدا وشامت احباب
اولوب دشمن کامل دفترینه مرقوم اولهسن • دمنه ایتدی هرکمسه که عتبهٔ ملوکده
درجهٔ رفیعه ایردی تدریجله ایردی • وانکا اول حرتبه مشقت وفراوان • وترتیب
سلطان ایله ال وردی • بن دخی همان اول پایهٔ جست وجو ایدرم • واول سببدن
روز وشب قدم طلب ایله وادئ تعبدده تک وپوی ایدرم • وغذاب بسیار چکدوکمه
وشرآب بدگوار ایتدوکمه اول چاشنی باعث اولمشدر • باده لذت ایله جام کام
آرزو طولمشدر بیلورم که هرکمسه که درگاه ملوکه ملازمدر • بوبش قاعده رعایت
انکه لازمدر • اول بودر که شعلهٔ آتش خشمی آب حلمله تسکین ایده • ایکنجی اغوای
شیاطین هوادن حذر ایده • اوجنجی حرص فریبنده وطمع فتنه انکیزه عقل رهنمای
مستولی قله • دردنجی سوایح امور • ومصالح جمهورده عنان صدق استقامتی الد

قومیه • بس شنجی حوادث وقایع که واقع اولور رفع ومدآرایله تلقی قله هر ذات که بو صفاتله
متصف اوله هرآینه روی عروس آمالی آیینهٔ دورآنده احسن احوال اوزره معاینه
قله کلیله ایتدی فرضا که مقرّب حضرت اولهسن نه وسیله ایله منظور عین عاطفت
اولورسن • وبجه هنر ومعرفتله درجهٔ رفعت وشرف کرامت بولورسن •
دمنه ایتدی شویله که تقرّب حضرت ومحرمیّت آستانهٔ دولت میسّر اولا بو بش
خصلتی کندومه لازم قلورم • اوّلا اخلاص تمام ایله خدمتنه ملازم اولورم ایکنجی
جمله مهمّی انکا متابعته مقصور قلورم • اوچنجی افعال واحوالن صورت استحسانده
کوسترم • دردنجی چون براَمره خوض ایده که حقه قریب اوله وصلاح حال ملک
ومملکت آنده ملاحظه قلم انک دیده ودلنده تزیین وفوآید ومنافعن آنک نظرنده
روشن ومبیّن قلورم تا سداد رای صواب آرا شادیله شاد اوله • بشنجی
براَمره شروع قله که عاقبتی وخیم اوله • وآندن ملکه ویا مملکه ضرر عظیم لازم کله
کلام شیرین وادای رنکین ورفق تمام ایله مضرتن اعلام ایدوب وخامت خاتمه
سندن خبردار ایده رم • وهر کاه که پادشاه بنم هنرلریمدن آکاه اوله بی
شبهه بنی منظور عنایت ومخصوص رعایت قلسز • وپیوسته صحبته ونصیحته طالب
اولسز که نسیج بر هنر ورائی پردهٔ خفاده قالمز • وبر هنرور تربیت وتقویتیدن
محروم اولمز قطعه هنر چو مشک بود مشک کی نهان باشد • جهان
ز نکهت او پر زبو شود ناکاه • برو بکسب هنر کوش کز فضائل تو
بسیط خاک پر از کفت وکو شود ناکاه • کلیله ایتدی شویله فهم اولنور که رایک
بو امر اوزره تقرّر بولمشدر • وعزمیک بو مهمّک امضاسنه مصمّم اولمشدر
باری تمام حذر اوزره اول که ملازمت سلاطین امر پرخطر وکار دشوار در •
حکما بیورمشلردر که اوچ امره ارتکاب اتمز الا شول باطل که کردن فطنتی زیور فطنتدن
عاطل اولا • اوّل تقرّب سلطانه قصد اتمک • ایکنجی کمال بر یا کلمهسم اچمک
اوچنجی عورتلره سرینی کشف اتمک علما پادشاهلری کوه بلنده تشبیه اتمشلردر که
اکرچه معدن انواع جواهردر • امّا مسکن پلنک ومار وسایر موذیات دردیمشلردر که
مصاحبت سلطان مشابه بحر بی کراندر • بازرکان که سفر دریا اختیار قلسز یا سود
بسیار آله کتورر یا غرقاب بوارهٔ کرفتار اوله بیت بدریا درمنافع بی شمارست
اکر خواهی سلامت درکنارست • دمنه ایتدی اکرچه بیوردوغک محض نصیحت

نتیجه

وعین حقیقت در واقعا صحبت سلطان آتش سوزاندن عبارتدر و فی الحقیقه تقرب
ملوک خطر جاندن کنایت بیت از صحبت پادشاه بکند پرهیز • چون هیزم خشک
از آتش تیز • فاما هرکمسه که مجاهده یه ارتکاب اتمز مخاطره دن خوف ایدر عروس
دولتی کنارنده مشاهده ایلمز کیدر بیت از خطر خیزد بزرگی زانکه شود یک جهل • ربنبند
گر برسد از خطر باز آمم کمان • دمنه دیمشلردر که اوج امره شروع اتمک ممتنع در الا علو همتله
عمل سلطان وسفر دریا ومعالبت اعدا چون بن کندومی دون همت اکلزم بخون
خدمت سلطانه جرأت ایلزم قطعه چون بازوی همتم چنین است • هرچه طلبم
در آستین است • خواهی شرف وبزرگواری • میکوش بهمتی که داری • فی الجمله
بهرچه دست سپابی • همت چو قوی بود برآی • کلیله ایدی اگرچه که بن بو تدبیره
مخالف وبو فکره منکرم اما چون عزمک بو امرده جازم والبته بو رأیی امضا
قلنکده لازم در الدیغک کلور مبارک اولسون بیت اشتر نبین چو بندن خیر خواهک
سلامت اول یوری وآراسته راهک • دمنه کلیله یی وداع ایدوب گندی و دخول حضرت
شیره جرأت اتدی چون شیره ارقدن کوردی وظایف دعا وثنای صدای بلند
ایله ادا ایدوب مقابله سنده طوردی شیر بو کمدر دیو ارکان دولتدن صوردی
ایتدیلر بنیره فلانندر که برزمان ملازم درگاه فلک اشتباه ایدی شیر کم ایدوکن
تشخیص اتدی وحضوره دعوت ایدوب ایتدی قنده سن ونه عملده سن
بیت غلام حلقه بگوشم درکده بن بنده • قنبو کده نیجه قوللک وآربرسم بنده •
کمترین بندگان شاهم پدرم آنی اوزره ملازم درگاه عالم پناهم وآنی قبله حاجات
وکعبه مرادات ایدینوب منتظرم که اگر برمهم ظاهر اولا وحکم همایون شرف صدور
بوله فکر صواب ایله کفایت کوسترم ورای روشنمله اکا خوض ایدم نیته که ارکان
دولت واعیان حضرته کفایت بعض مهماتده احتیاج واقع اولور شاید درگاه پادشاه بنده
بر مهم حادث اولا که زیردستلر الیله اتمام اولنه ع اندرین راه چو طاوس •
بکار است مگس • بر فعل که سوزن تخیفدن ظاهر اولور • نیزه جوشن گذار انک تحصیلنده ه
قاصردر وبر امر که قلم تراشن ضعیفدن صادر اولا شمشیر آبدار انک اتمامنده مقصر در
مثنوی بترجز رشته سوزان آتش هیچ • نه دکلو ناب ویرسک اولز بهیچ
گرک ماندن دگمکه شمشیر خونریز • کهر دلکمکه الماس سرتیز • هیچ برخدمتکار که
هرچند که بی قدر وبی اعتبار اوله جلب منفعت ودفع مضرتدن خالی دکلدر اول

چوب

چوب پارهٔ خوار که طرف رهکذارده پایمال وخاک ریاتر محتمل درکه برکون بر مصلحة ویا
بر منفعتة یاریه هیچ اولمزسه احتمالدر که آندن خلال ایده لر یا اکنکله مقعر صماحنی
اوساخ دن آریده لر بیت کر بوی نیاید از ما • هم هیزم و یک راببشایم •
شیر دمنه نک چون تقریر بی نظیرینی وتعبیر دلپذیرن اشتدی • فصاحت و بلاغتنه
زیاده تعجب ایدی وارکان دولتنه توجه ایدوب ایدی مرد هنرمند اکرچه کم
مقدار اوله عقل و دانشی بی اختیار فضائلن اظهار اتمه اولمز علو آتش
کبی هر نه قدر پست اوله علوه میلن قومز بیت خوش دلمش بونی مرد حکمند آن
هنر اولمز نته که مسک نهان • بیت آنرا که نشان عشق یارست • بر ناصیه
وی آشکارست • دمنه بو سوزدن شاد اولدی وبلدیکه سحر وافسونی شیرده تاثیر
قلدی و نیرنک و فریبی بغایت مؤثر کلدی دمان فصاحتی آچدی ونصیحته آغاز ایدوب
پادشاهک کافهٔ خدم وعامهٔ حشمنه لازم درکه واقع اولان وقایعده عقل
دراک وفهم وادراکی مقدارنجه تأمل ایلیه لر وهر برینک معیار فکر واعتبارنده
تمام عیار واقع اولانی عرصهٔ عرضه یتشدروب شرائط مناصحه ده مسامحه روا
کورمیه لر تا ملک اتباع واشیاعنک حقیقتنه مطلع اولا وهر برینک مقدار رای
وتدبیری صفا قلب وخلوص ضمیرنه واقف اولوب هم انلرک خدمتندن منتفع اولا
وهم لیاقت واستحقاقلری جنبجه رعایت قلانیتکه دانه مادام که بردهٔ
خاکده نهان اوله که انک تربیتنه اهتمام اتمز چون نقاب خاکدن یوز کوسترە
وخلعت زمردین ایله کریبان زمیندن باشن چقره اول نهال میوه دارده
درخت نفع رسان اید وکی معلوم اوله لاجرم آنی پرورش قلرلر وانک ثمره
سندن منتفع اولورلر تقویت ارباب فضل پابندٔ اصل تربیت ملوکدر پادشاه
اهل فضلدن هر کیمه که نظر عاطفت بیوررلر تربیتی قدر آندن فائده ومنفعت
کورررلر بیت من همچو خار وخاکم وتو آفتاب وابر • کلها ولاله با دهم از تربیت
کنی • شیر ایدی هنرمندلر نه کیفیت ایله تربیت اولنمق کرک وآنلردن نه وسیله
ایله منفعت اولمق کرک دمنه ایدی بو فصلده اصل بودرکه پادشاه نسبی قویب
حسبه التفات ایلیه وچهرهٔ حاللری خال فضل وکمالدن خالی اولنلر هر چند که عظام
حالیه وآبا واجداد ماضیه یه توسل وتمسک ایده لر منظور عین عنایت قلمیه که آدمی
هنره منسوب اولمق کرک پدره منسوب اولمق فضلدن محسوب دکلدر وارباب

فضل قننده کمال مطلوب در دکل در **مثنوی** از هنر خویش کنا سینه را • مایه مکن
صحبت دیرینه را • زنده بمرده مشو ای ناتمام • زنده مکن مرده خود در ایام • از پدر ملاف
ای جوان • گر نه سگی خون مخور از استخوان • **موش** باوجود کران نه مهمانه در
اذیت و مضرتی سببی ایله قتلی واجب کوررلر و بازکه غریب و بیگانه در چون
آندن منفعت احتمالی وررلر اعزاز و اکرام ایله آل اوزره کوتدرلر پس ملک گرکدرکه
بو آشنا و بو بیگانه در دیمیه بلکه اهل فضل و فرزانه طلب ایلیه و تدبیر اموردن غافل
و زیور هنردن عاطل اولنلری خردمند و فاضل و هنرمند و کامل دن ترجیح ایلیه که
خردمندلر منصبن بی خردلره ویرمک ممان حلیهٔ سری پایه بند و پیرایهٔ پای سره پیوند
اتمکدر التاج للرأس والخلخال للقدم **بیت** نکویی با بدان کردن چنانست •
که بد کردن بجای نیک مردان • هر دیارده که اصحاب فضل پایمال و ارباب جهل
صدر نشین صفهٔ اقبال اولا هم ملک و بال عظیمه کره من قلد انسانا و فی
رعیته من هو اولی منه فقد خان الله و رسوله و جماعة المسلمین حدیثی موجبنجه مستحق
عتاب و عقاب باری اولا و هم مملکته کلی خلل طاری اولوب اول حالنک شآمتی
شاه و رعیته ساری اولور **بیت** همای کو مفکن سایهٔ شرف هرگز • بر آن دیار که
طوطی کم از زغن باشد • چون دمنه نصیحتدن فارغ اولدی شیر انک التفات شاهانه
ایله مخصوص قلوب جملهٔ خواص حضرتدن قلدی و صحبت نصیحتله انس و الفت ایدوب
امهات مهمات و عظائم مصالحی انک مواعظ نصایحنه مبتنی قلدی و دمنه دخی روشن
عقل و کیاست و دانش فهم و فراستی فهرست دیباجهٔ خدمت و ملازمت ایدوب
آز وقتده محرم حرم سلطنت اولدی و اصلاح امور مملکتده مدار علیه و مشار الیه اولوب
رتبهٔ وزارت بولدی برکون وقتی مساعد و زمانی موافق کوروب خلوت طلب
ایدی و ایتدی مدهٔ مدیددرکه ملک بر لوشه ده منزویدر و برکت حرکت و نشاط
شکاردن بریدر بنده نک خاطر فاترنه خطور ایدر که موجبی ندر بلم و سر انگشت تدبیر ایله
اول عقده نک حلنه مشغول اولم شیر قصد ایتدیکه حال حراس و خوفی دمنه دن مخفی
طوته بو اثناده اتفاق شنزبه بر بانگ بلند ایتدیکه صیت صدمت و صلابتی آفاقی
طوتدی شیر چون بو صدای مهیبی اشتدی قلبنه بر مرتبه ده خوف و خشیت غلبه ایتدیکه
عنان تملک و قراری قبضهٔ اقتدار و اختیارندن کندی ناچار رازینی دمنه یه اظهار
ایدوب ایتدی بنوم سبب دهشتم بو آواز مهیب درکه ایشدرسن و موجب حرم

بو صدای صعب بانهیب درکه مشاهده ایدرسن • اگرچه بلزم که بو کیمک آوازیدر اما
ظنم بودرکه صاحبنک قوت ترکیبی آوازنه مناسب اولا اول تقدیرجه بزه بو مقامدن خرام
خرام اندر خرام اولر دمنه ایتدی خاطر عاطر ملکه بوندن غیری باعث تفرقه وار میدر
شیر ایتدی سبب حیرت بو یتمزمی وموجب دهشت اولمغه کفایت ایتمزمی دمنه
ایتدی بو قدر نسنه ایله مکان موروثی جلا قلمق و وطن مألوفدن جدا اولمق جدّا نامعقول
آوازه نه اعتبار و نعره نک نه مقداری واردرکه موجب ترک دیار اولا اصحاب دولت
عموما وارباب سلطنت خصوصا کوه شامخ کبی ثابت وراسخ اولمق کرک تا ارکان واعیان
خاطرلری هر باد ایله متزلزل اولمیه بیت کشی سنگین کرک مانند کهسار • که کمز یل کبی
اولمق سبکبار • اکا بربیوردر که مهابت صورت وضخامت جثه یه اعتماد ایتمک
کرک که هر صورت معنایه دلالت قلمز و هر ظاهر نمودار باطن اولمز هرچند که فربه
اولاجوب لاغر ایله شکسته اولور و کلنک هرنه قدر که عظیم وجسیم اولا چنکال باز
ضعیف ونحیفدن دلخسته اولور هرکه که جسامت جثه یه اعتبار قلا اول بنده کرفتار
اولا که اول روباه کرفتار اولمشدر شیر ایتدی نه وجهله اولمشدر اول حکایت
دمنه ایتدی روایت ایدرلر که بر روباه بر بیشه ده کیدردی • ودغدغه جوعدن
اطرافی کشت ایدوب طعمه اندیشه ایدردی • اتفاقا بر درخت قربنه کلدیکه اکا بر
طبل آصمشلر ایدی • وصدمت باد سختله اول درختدن بر شاخ حرکت ایدوب اول طبله
طوقنردی • واندن آواز سهمکین ظاهر اولوردی • روباه کوردی بر خروسی بکشنده
تاج کاووسی اکننده لباس طاوسی بر چمن زارده کزر و هر آر غرور وناز ایله تبختر واهتزاز
ایدر • بر کوشه ده کمین ایدوب آنی صیده مترصد اولدی • بو اثناده ناکاه آواز طبل
کوشنه ایردی • بر جثه غریب اندن آواز مهیب کلور طامعه روباه هیجان ایدوب
خیالنه بو غلجان ایتدی • هر آینه بونک کوشتی و پوستی صورتنه مناسب اوله
کرک • فی الحال کمین مرغدن چقوب جانب درخته توجه ایتدی • خروس واقعه دن
خبردار اولوب کنار رنجاته یتدی • و روباه هزار محنتله بالای درخته چقدی • و دندان
طمع ایله طبلی پاره لیوب الجنه هوا اوسته ده چوب خشک و پوست بی مغزنی نوادن
غیری نسنه بولمدی • آتش حسرت خرمن جاننی یاقدی • وفواره دیده سندن آب ندامت
فراوان اولوب آقدی • وکندویه زبان ملالی دراز ایدوب ایتدی دریغ بو صورت
بامعنی یه الدندم • وحیف بو خیال محال ایله صید حلالم الدن چقردم رباعی دیل در

فغانست دایم ولی ۰ چه حاصل چو اندر میان هیچ نیست ۰ گرت دانشی هست معنی طلب ۰
بصورت مشو غره کان هیچ نیست ۰ بو مثللی انکچون کتوردم که ملک آواز مهیب و هیکل
غریبله مضطرب اولمیه ۰ و ذوق شکار و لذتی کتندن و از کلمیه ۰ اکر فرمان عالی شرف
صدور بولورسه بو صدانک صاحبنی واروب کورم ۰ و واقع حالی بلوب عن قریب عز
حضور موفور الحبورن خبر صحیح کتوردم ۰ شیره تدبیر دمنه موافق کلوب بر موجب فرمان اول جانبه
روان اولدی ۰ اما چشم سرزدن ناپدید اولیجق شیر تامل بحرنه طالدی ۰ و دمنه‌یی ارسال ا
اتمدن ندامت ایدی ۰ و کندو نفسنی ملامت ایدوب ایدی عظیم خطا ایتدم ۰ و عجب نا
حرکت ایلدم حکما بویورمشلردر که ملوکه واجب در که طقوز طایفه دن احتراز ایلیه ۰ و مهمات
خاصه دن لازم اولان اموری انلره اظهار ایلمیه ۰ اول هر کمسه که درکاه پادشاهیدن
بی جرم و جنایت جرعهٔ ملامت نوش اتمش اولا ۰ و بی استحقاق عتاب چاشنی طامش
اولا ۰ ایکنجی اول که مال و حرمتی ملازمت پادشاهده هبا اولمش اولا ۰ و معیشت
زنده کانسی تنک اولوب بی برک نوا قالمش اولا ۰ اوچنجی اول کمسنه که منصبیدن عزل
اولنوب نظر عاطفت شاهانه دن بعید ۰ و بو ید عملدن بالکلیه نا امید اولا ۰ دردنجی
شریر و فتنه جوی ۰ و مفسد عیب کوی اولا ۰ بشنجی شول مجرم که باران شراب عفو
ایچمش اولا ۰ و اول خمار عقوبت چکمش اولا ۰ التنجی شول کناهکار که ابنای جنسی
کوشمال بولا ۰ و اکا انلردن زیاده واقع اولا ۰ یدنجی اول خدمتکار که کمال استقامتد
خدمت قله ۰ و عواطف خسروانه دن محروم قله ۰ و غیرلری سابقهٔ خدمت شرف تربیت
بولا ۰ سکزنجی اول شوربخت که پادشاهه مضرتی کنده و بی منفعت تصور ایلیه ۰ طقوزنجی
اول کمسنه که درکاهه شرف قبول بولموب عدوی دولته مایل کندوسی مقبول بله ۰
ملوکه کرکدر که طوایف مزبوره یه افشای راز ایتمدن احتراز ملر ۰ و اصل بودر که تا بر کمسنه
دین و دیانتی و صدق صیانتی کرکی کبی آزمایش ایتمدن محرم اسرار ایلمیه لر بیت
راز مکشای بهر کس که درین مرکز خاک ۰ سر کردیم بسی محرم اسرار نبود ۰ پس بو مقدمات
موجبنجه دمنه‌نک امتحان ایتمدین اظهار اسرار ایده و تعجیل فکر غیر سدید ایدی ۰ و جانب خصمه ارساله
استعجال خود روش حزم و احتیاطدن بغایت بعید ایدی ۰ و بو دمنه زیرک شخصه
بکزر باوجود روزکار ایدی که درکاهمدن مهجور ایدی ۰ اکر عیاذاً بالله قلبی خار آزار له
خراشیده اولمش اولا ۰ بو فرصتده خیانت ایدوب محتملدر که بر فتنه قوپره یا خود
خصمک قوت و شوکتنی بندن غالب کوروب آنوک خدمتنه راغب اوله ۰ و واقف

ه

نك

اولدغی

اولدوغی اسراردن آنی آگاه قله • وبالجمله بو فعلك مفاسدی غایت چوقدر • و تدارکنه قابلیت
بوقدر نچون الحزم سوء الظن مضمونی ایله عمل ایتمدم • و فحوای بیت حکیمدن بیت بد نفس
مباش و بدگمان باش • وز فتنه مکر در امان باش • تجاوز ایلدم اگر بو رساله‌دن
بکا بر آفت مترتب اولا لایقم بلکه بیك اول قدره مستحق بیت با خود هم بد کرده ام بد کرده
ام • از که نالم چون گنه خود کرده ام • نچه مدت کندوی بو مقوله افکاره اوروب بی
واضطراب ایدن بی قرار اولب گاه طوردی • و گاه اولوردی • و شاه راه انتظارده
چشمی چار اولب مترصد اخبار ایدیکه ناگاه بیك کلدی • دمنه‌نك قدومی خبرین ویردی
شیر بر مقدار متسلی اولوب تاب تب اضطرابی زایل اولدی • بر زماندن صکره دمنه کلدی
لوازم خدمت و مراسم ثنا و مدحتی ادا ایتدکدن صکره ایتدی رباعی فلك دایم بیلین بوکسون
قبوکده • سعادت کون کبی طوغسون قبکده • سکا یاوز صنان بولماسون ایلك • بلالو
باشی اولسون بوینینه یوك بیت ای شهریار همت کشور اول جانور که صدمت آواز رعد
صلابتی سمع همایونه کدر • و مزاج مبارکه درد سر ویرمش در • بر گاو ایمش که بیشه
حوالیسنده چرایه مشغول ایمش • انها بقرة صفراء فاقع لونها تسر الناظرین اگرچه
یال و بال و قد قامتی بی نظیر • و رنگ و فر و زیب و صورتی دل پذیر در • اما خلقت همتی قامت
خلقتندن قاصر در • خور د و خواب و علف و آبدن غیریه میل ایتمز • و تمام همتی دایرهٔ علق
و شکمندن اوته کچمز • شیر ایتدی مقدار قوت و قدرتن نچه فهم ایتدك • و حدت شوك
شوکتن نه درجه ده مشاهده قلدك • دمنه ایتدی آنك شکوه و نخوت کورمدم • تا مرتبه
قوتنه استدلال قلیدم • و ضمیرمنه خوف و مهابت بولمدم تا زیاده احترامن لازم بیلیدم
شیر ایتدی آنی ضعفنه حمل ایتمك کرك • و آنکله مغرور و فریفته اولمامق کرك در که باد
سخت اگرچه که گیاه ضعیفه ضرر ایتمز • اما قوی درختلری زیر و زبر ایلر • مبارزان میدان
شجاعت خصملرین تا کفهٔ کفائتده تمام عیار بولمیه‌لر وزنه آلمزلر • و آنلره قوت و شوکت
اظهار ایلمزلر مصرع باز از پی صعوه کی نماید آهنك مصرع پر و بال آچمی سیمرغ
شکارکمه • دمنه ایتدی ملك آنوك امرنه اولقدر التفات بیورمسون • و آنوك
ماهیتنی چندان حسابه آلمسون که فراستله مرتبهٔ کمالن بلمشلردر • و حقیقت حالنه مطلع
اولمشلردر • اگر رای عالم آرای اقتضا قلورسه • و فرمان قضا نفاذ بولورسه بن بنده
واروب تقریر دل پذیر ایله مزاجنه کرم • و زنجیر تسخیر ایله کتورن پایهٔ تخت جهانه
گیره کتورم • تا سرارادی خط اطاعته قویه • و اینهٔ دلدن زنگار رجا لقی یویه •

وکمر ازعالی میان جانه چکه و تخم اخلاصی زمین اختصاصه اکه دعوت ایله مسخر
ایدم آنی آستانکده چاکر ایدم آنی شیر بو سوزدن شاد اولدی و دعوت کاوه
اشارت بیوردی دمنه برفتنه شنزبه قاتنه کلدی جری الجنان و فصیح البیان
بی تردد و تامل مصاحبه آغاز قلدی و بعد السلام فتح کلام ایدوب دیدی
اول نه یردندر قدومک نه باعث اولدی ترک مرزبومک بو مقامه کلمکه نه سبب حادث
اولدی دمنه وطرح رخت اقامت اتمکه نجه علت باعث اولدی شنزبه قلب صافی ایله
جواب شافی ویروب صورت حالی بر بر جرائت خیالنه خامهٔ تقریر ایله تحریر و تصویر اتدی
دمنه احوال شنزبه یه واقف اولیجق ایتدی بو اقطار و اصقاعک مالک و بو بیشه سباعک
ملکی بر شیر دلیر در که شیر آسمان آنوک مهابت میاسندن بر کریزپا ناتوان اندر و پیل دمان
شکوه شوکتندن بر پشه کبی لرزاندر بنی خدمتکه ارسال ایدوب بیوردی که سنی آنوک
حضرتنه دعوت ایدرم و بو منوال اوزره مثال ویردی که اکر مبادرت مسارعت
ایده سن تا بو غایه دک باب ملازمتنه واقع اولان تقصیر اکنی صحیفهٔ ضمیر جام جهان
نما نظیرندن آب صفح و عفو ایله محو ایلیه و اکر تمرد و یا تردد ایدرسن علی الفور دونم کیدم
دماجرائی علی ماجری رأی عالم آرا و فکر کشورکشاسنه اعلام و انها ایدم شنزبه چون نام
شیر و سباعی اشتدی غایت وهمندن اطاعتدن غیری چاره بولمیوب ایتدی اکر بنی
سیاستدن امین قلورسک و دفع شر و ضررنه ضامن اولورسک فرمانکه مطیع اولورم
و وسیلهٔ مرافقتکله شرف خدمت و کرامت ملازمت بولورم دمنه ایمان غلاظ و
شداد ایله کاوه اعتماد و اعتقاد ویروب معیتله جانب شیره متوجه اولدیلر درکاه
شیره قریب اولیجق دمنه ایلرو واردی کاوک قدومندن خبر ویردی بر زماندن صکره
کاو کلدی شرائط خدمتی یرینه کتوردی شیر دخی حالن و خاطرن صوردی بو نواحیه
قچن کلدک و کلمکه نه باعث اولدی دیدی کاو سرکذشتن بالتمام حکایت اتدی
شیر ایتدی ای مهمان کرامی مصرع خوش آمدی وعلیک السلام والاکرام مهمان
بو مقامده آرام ایله تا شفقت و اکراممزدن بهره مند اولاسن و مرحمت و انعامز
نصیب تمام بولاسن که بزم ابواب فتوح عنایتمز حرم حمایتمزه مفتوح در وفا
بر فایدهٔ رعایتمز ملازمان آستانهٔ سعادتمزه مبذول در رباعی درین مملکت کر بکرد
بسی زما در شکایت بینا بکسی در اول بکاری که نیت کنیم نظر در صلاح رعیت
کنیم کاو مراسم دعا و تحیت و لوازم ثنا و مدحتی یرینه کتوردی و کمر خدمت و عبود

دن
ندهٔ
تيني

طوع

طوع رغبتله میانه جانه بند اتدی • شیر دخی اکا رتبهٔ تقرب ارزانی بیوردی • واعزاز
واکرام واجلال واحترامده قصور قومدی • دایم احوالن تفحص • واخلاقن تفرس ایدوب
معیار عقل ودرایتن • ومقدار تمیز وتجربه سن تجسس ایدردی • کوردیکه کمال عقل و
کیاستله معروف • وتمام فهم وفراستله موصوف بولدی • هرچندکه تمیز اخلاق و
تشخیص ادراکده مبالغه قلدی • وفور درک ودانش • وشمول فهم وفراست دوراندیشنه
اعتمادی زیاده اولدی **رباعی** نکوصورتش دیده وروشن قیاس • سخن سنج ومقدار
مردم شناس • جهان دیده ودانش اموخته • سفر کرده وصحبت اندوخته • **ما**
شیر هزار تأمل ومشاوره • وبسیار تفکر واستخاره دن صکره کاوک رتبهٔ تقربن زیاده
ایدوب محرم اسرار • ومظهر احکام وآثار ایدندی • کاو دخی تنفیذ احکام حکومت
وتمشیت مصالح مملکت • وضبط ثغور وتدبیر امور جمهورده بر درجه آثار کفایت اظهار
اتدیکه خدمت شیرده ساعت بساعت رتبت قربتی زیاده اولوب بر مرتبه یه
ایردیکه زمرهٔ ارکان دولت وجملهٔ اعیان حضرتدن تجاوز اتدی • دمنه کوردیکه شیر
درجهٔ رفعت کاوه کردونه ییوردی • واجلال واکرامن دایرهٔ اعتدالدن کچوروب •
ومباشرت امورنده اکا مقدار ویرمز اولدی • ومشاورت آراده اکا اعتبار قلمز اولدی •
دست حسد بصر بصیرتنه سرمهٔ نفرت چکدی • وبرق خشم خرمن دماغنه شعلهٔ غیرت برقدی •
رباعی طوتب زنگ حسد آینه سینی • کل اتدی حیرت اودی سینه سینی
حسد هرجاکه آتش برفروزد • نهم از اول حسود انرا بسوزد • خواب وقراری کتدی •
وراحت وسکون ساحت سینه سنده درختی کوتردی • کله وشکایت اچون • و
اضطرابنی حکایت اچون کلیله خدمتنه کلدی • ایتدی ای برادر ضعف رای وسوء تدبیردن
بزه اولانی کوررمیسن که تمام همتی خدمت شیره مقصور اتدم • ولطف وحیله ایله
کاوی خدمتنه کتوردم • اول حضرتده قربت ومکانت بولدی • وجمیع ارکان دولتدن
ممتاز وسرافراز اولدی • بن منزلهٔ محلمدن • ومرتبهٔ اولمدن تنزل اتدم کلیله جواب
ویروب ایتدی **مصرع** جان من خود کردهٔ خود کرد راتدبیر چیست • بو تیشهٔ بلایه
پایکه ینه کندک اوردک • وبو غبار فتنه یه سن قالدردک • سکا اول منصبه اوکمشدر که
اول زاهده اولمش دردمنه ایتدی نه وجهله دراول **حکایت** کلیله ایتدی روایت
ایدرلرکه پادشاهلردن بریسی بر زاهده بر کسوهٔ زیبا • وخلعت دیبا عطا قلدی • وبر
دزد وطرار وعیارکه قادر ایدیکه حصار کیوانه نقب اوره ایدی • ودیدهٔ زهره دن

شرمه قبا ایدی و عجوز دهرک آغزندن صفرن آلیدی بو حاله مطلع اولوب عرق طمعی کرته
کلوب وخیال خلقیله خلوت زاهده واروب دست ارادتله دامن خدمتنه تشبث
قلدی وتعلم آداب طریقتله واطوار حقیقتده جد تمام کوستردی تا اول حیله ایله
محرم خلوتی اولوب برکجه فرصت بولوب خلعتی کتوردی چون صباح اولدی زاهد خلوتی خلعتدن
خالی وخرید جدیدی غایب ونا پدید بولدی بلدیکه اول کوته آستینک درازدستلکی
در مصرع دراز دستی این کوته آستینان بین جست وجوی ایچون شهره متوجه
اولوب کندی کیدرکن یولده کوردیکه ایکی نخچیر بر بریله جنک ایدرلر وسروسرولری ایله
بر برینی اوروب مجروح ایدرلر بو حالده ایکن بر روباه حریص کلوب اول آقن قانی یالردی
ناکاه بونلر طوتشورکن وبر بریله باشش اوریشورکن روباه میانه راست کلدی
وطرفیندن محکم زخم ییشوب دام هلاکه کرفتار اولدی زاهد بو صورتی تعجب ایتدی
واندن عبرت آلوب وتجربه حاصل قلوب یولنه کیتدی وشب هنکام شهره ایردی
ابواب شهری بسته کوردی متحیر قالدی زاهد بیچاره کبوتر آواره کبی اطراف شهری
طواف ایدوب اقامت ایچون بر مقام تجسس ایدرکن مکر بر کوچه ده بر زن روزنه خانه سندن
نظاره ایدرکن نظری زاهده راست کلدی سرکردانلغندن مرد غریب ایدوکن بلوب
منزلنه دعوت قلدی زاهد دخی دعا ایدوب دعوته اجابت ایتدی اول کاشانه
کوشه سنده بر کوشه کوستردیلر اوتوروب اوراد واذکارنه مشغول اولدی مکر اول عورت
ناپاک وبدکردار ایدی وفسق وفجور ایچون مهیا کنیزکلر وار ایدی بیت ویرردی
هر برینه درلو زینت کزردی هر کجه صحبت بصحبت اوجوارینک برسی
کرشمه جمال باکمال حورای جنانه جلوه تعلیم ایدر وآفتاب عالمتاب تاب عذارندن
آتش غیرتله یانوب کیدردی وچشم عاشق کشی سینه عشاقی خدنک غمزه یه نشان
قلمش ایدی ولب جان بخشی تلخ کامه شکر کبی حلاوت ویرمشدی قطعه
قمر همشیره سیدی غبغبینک شکر همشیره سی شیرین لبینک کلینه سنبلی قلمش
پریشان اصلمش برقلینه بیک دل وجان لبندن لعلک اولمشدی بیری سنک
دهانندن شکر قلمش دلی تنک بر جوان زیبا روی مشکین موی سرو بالا وماه
سیما شیرین زبان باریک میان ایله که ترکان خطایی چین زلفندن سنبل کبی
پیچ وتاب ونوش لبان سمرقندی شوق شکر شور انکیزندن دل عشاقی اضطرا
ایدی بیت رویی چه کونه رویی چون آفتابی زلفی چه کونه زلفی هر حلقه پیچ

ایله

بره

ونایی بیت خرامنده ماهی چو سرو بلند مسلسل دو گیسو چو مشکین کمند زلیسین زنخ
کوی انگیخته بر و طوقی از غبغب آویخته بر آن طوق و گوی آن لب مهرجوی زمه
طوق برده ز خورشید گوی بیت حجاب اولمسه زلفینی سحابی یقردی آفتابی
حسنی تابی نطاق تعلقی میانهٔ جانه بند و طوق تعشقی گردن عروس دله پیوند
اتمشلردی و پیوسته مهر و ماه کبی بر منزلده قران و زهره و مشتری کبی بر برجده
اجتماع و اقتران ایدرلردی جوان غیرت عشقدن قومزدیکه غیرلر دخی اول جارینک
جرعهٔ وصالندن بهره مند اولالر و تشنگان بیابان طلب هزار تعب ایله چشمهٔ
زلالنه یول بولدی رباعی گورمسم بردم سنی غم دردناک ایلر بنی غیر ایله گورسم
سنی غیرت هلاک ایلر بنی اول عجوزهٔ بدکردار کنیزکک بو معامله سندن عاجز
قالمش و کثرت خرج و قلت دخلدن بی طاقت اولمشدی اما چون جاریه حجاب
و حیایی میاندن گوترمش ایدی و هوای جانانه نقد جانن کف دسته کتورمش ایدی
ممتنع اولمق ممکن اولمادیغی بالضروره اول جوانک هلاکنه قصد ایلدی و اول گیجه که
زاهد آنک خانه سنده مهمان ایدی صحبت تزیین ایدوب فرصت گوزتدی و
جام مالامال شراب ایله عاشق و معشوقی پایمال خیل خواب ایتدی چون اهل خانه شراب
خواب ایله مست و خراب اولدیلر بر مقدار زهر هلاهل حل ایدوب بر ماسوره یه قویدی
و ماسوره نک بر طرفن دهاننه و بر جانبن منخر جوانه قویوب دلدیکه نفخ ایده تا اول
زهرک بعضیسی جوانک دماغنه گیره چون آن عطسه ایتدی بینئی جواندن خروج ایدن
بخار قوتیله زهرک کلیسی گلوی عجوزه یه گیتدی و فی الحال تأثیر ایدوب هلاک اولدی
و بسیط خاک وجود زن ناپاکدن پاکیزه و پاک اولدی مصرع هم در سر آن روی که در
سر داری بیت من حفر بئرا لاخیه وقد وقع فیه زاهد بو حالی مشاهده ایتدی و اول
شب بو العجبی که روز قیامتدن اکثا دراز گلمش ایدی هزار تعب ایله پایانه یتردی
تا شول وقت که زاهد صبح نورانی زاویهٔ شب ظلمانیدن محجوب محراب افقی
والصبح اذا تنفس سجاده سیله مزین قلدی و مضمون آیت عالی رایت یخرجهم
من الظلمات الی النور عالمیانه روز روشن کبی معاین و مبین اولدی بیت
یافت صفا گنبد آیینه رنگ شد رخ آیینهٔ چینی ز زنگ زاهد داخی اول
طایفهٔ بدبختک ظلمت فسق و فسادندن خلاص اولوب بر منزل دخی طلب ایتدی اتفاق
بر کفشگر که کندوی زاهدک مرید و معتقدلری عدادندن عد ایدردی بر سبیل تبرک

آنی اونه ایلندی وجماعتنه لوازم خدمت ومراسم ضیافتی کما ینبغی وصیت ایدوب کند و
بعض احبابنک دعوتنه کتدی مکر آنک خاتوننک بر جوان خوش طبع زیبا خوب
آراسته روی سلسله موی بیت بذله کوی عشق ساز و شوخ چشم و غمزه زن
خوب روی کا چنین باشد بلای جان بود دوستی وار ایدیکه میانلرنده بنای میل
وتعلق وقواعد مهر وتعشق مشید واستوار ایدی آنلرک میانلرنده دلاله بر حجام عورتی
ایدیکه دلهٔ محتاله یه مکر وحیله اوکردی فن سحر ونیرنجاتده بر مثابه ده ایدیکه افسونله
آب وآتش امتزاج وسهیل ثریا یه ازدواج ویرردی ودم کرم وکلمات نرمله پولادی
موم وصخرهٔ صمایی ارید وب صوم ایدردی قطعه زن مکاره ایدی اهل تلبیس
مکرده انکشت کردیدی ابلیس طشی ساده ولیکن ایچی پر رنک لبی ورد دروٗنی
سحر نیرنک النده سبحه وباشنده میرز ولیکن غول کبی رهبر شر هوس ایامنی
کورمش کچورمش هوا یولنده چوق یلمش یورمش زن کفشکر چون وار اغیاردن
عاری بولدی فضای دماغی هوای وصال یار یله طولدی فی الحال زن حجامه کیفیت حالی
اعلام ایدوب بایدی دلبره خبر ایله بوکیجه شکرنی غوغای مکس در وصحبت بی تشویش
شحنه وعسس بیت بلای شحنه آشوب عسس یوق سنکله بندن ارتق
هیچ کس یوق اشارت دلاله ایله چون دلدار آشنا نکاه در حلقهٔ خانهٔ نکارده
حاضر اولب منتظر فتح الباب ایدی ناکاه کفشکر بلای ناکهانی کبی کلوب اول بیکانهٔ
خانه سی اوکنده کوردی مکر که بوندن اسبق بو تهمت خبری سمعنه یتشمش و
بحکم من یسمع یخل قلبنده فی الجمله یر اتمش ایدی بو زمانده اول جوانی قپوسی اوکنده
کوردی یقینی غالب اولب مضمونه جازم اولدی وعرق غیرتی مضطرب ونایرهٔ حمیتی
ملتهب اولب اوینه کلدی زن بدبختی محکم لت ایدوب تأدیب بلیغ اندکد نصکره بر ستونه
بند ایدوب کندی وکندو وار وب بالین آسایشه باش قویوب یاتدی مرد زاهد
بو فکرده که بو بی شفقت بی جرم وبی جنایت بو عورتی بو قدر لت اتمک روش
مروتدن دور ایدی کرک ایدی بن شفاعت ایدوب بو شناعتدن منع ایدیدم در
کن ناکاه زن حجام آواز ایدوب ایتدی ای یار جفاکار بو جوانه نچون بو قدر انتظار ویررسن
کناه دکلمیدر اللهدن قورق تیز یوری وار مصرع فرصتی فوت ایلمه یوز طوتمش
ایکن روزکار زن کفشکر آواز حزین ایله آنی قاتنه دعوت ایتدی وایتدی بیت
آسوده دلان حال دل زار چه دانی خونخواری عاشق جکرخواره چه دانی ای فاخته

پروانه کنان بر سر مردی • در دل مرغان گرفتار چه دانی • ای یار مهربان ناله و زاری
انیتت • و بنوم حالم معلوم ایله اندن سرزنش ایت • بو شوهر بی رحم اول شوخ
چشمی فتوده کوروب ناکاه دیوانه کبی ایچری کیروب • بنی لت بی لقعا ایله بی طاقت
ایدکدنصکره بو ستونه محکم بند ایدوب کندی بیت آه کم سر و ناز پروردکی •
اولدی استونی خانه ٔ دردکی • اکر بو مضروب شکسته یه مومیای شفقتک • و اول مجروح
دلخسته یه مرهم مرحمتک وار ایسه لطف ایدوب بنی بندون خلاص ایله • و نه قدر
زحمت ایسه دستور ویر که بندن بدل سنی ستونه بند ایدم • و دفعی واروب
دلدارمه اعتذار ایدوب • و سنی بنددن خلاص ایدوب وضع سابق اوزره اولام
اکر بن بی طاقته بو جرافقی روا کورر سک هم بنی رهین نعمت • و هم جیبمی ممنون منت
قلورسن • زن حجام وفور محبت • و کمال مرحمت مقتضاسنجه رضا ویردی • و آندن
بدل کندوی بند ایدوب انی طشره کوندردی • زاهد بو کلامی استماع ایتمک ایله سررشته
سبب جنک زن و شوهر جنکنه دوشدی • بو اثناده کفشکر بیدار اولوب عورتنه آواز
ایتدی • زن حجام ناکاه آوازندن بله و کیفیت حاله مطلع اوله و بو خوفدن جواب ویرمدی
کفشکر هر بار که فریاد ایتدی زن حجام جوابه اقدام ایتمدی • کفشکر بو حالدن غایت منفعل
و آتش خشمی و نایره ٔ غضبی تمام مشتعل اولوب فی الحال نشکرده سن الله الوب کلدی
زن حجامک بورنین کسوب النه ویردی • دوستکه کوندر خوش تحفه در دیدی • زن
ترسدن و هراسندن فریاد ایتمیوب صبر ایتدی • و کندو کندویه ایتدی عجب حالتدر بیت
عشرت دکری کرده • محنت دکری دیده • چون زن کفشکر کلدی • زن حجامی
بو دام بلایه کرفتار کوروب بغایت ملول و دلتنک اولوب زار و زار اغلادی • و
بسیار اعتذاردن صکره بندن کیدروب وضع سابق اوزره کندن ینه ستونه بغلدی •
زن حجام بکجه التسون ضروری بورنین النه آلدی • و افتان خیزان و ترسان و لرزان اوینه
کلدی مصرع کر اغلر جیرتندن که کلردی • زاهد بو احوالک جمله سن مشاهده قلدی • بو امور
بو العجبدن که وراء پرده ٔ غیبدن عرصه ٔ ظهوره کلمش ایدی حیرت اوزره حیرتی زیاده
اولدی • اما زن کفشکر چون بر ساعت کچدی • دست مکر و دغای قبله ٔ دعایه آچدی
و ایتدی بیت ای پادشاه کردکارا • خدایا قادرا پروردکارا • سکا مخفی دکلدر
هیچ بر راز • دروغ و راستدر قاتکده ممتاز • سن بلورسنک بو حلالم بکا افترا
ایدوب فعل حرامله تهمت ایتدی • و بو معصیت سببیله که بندن صادر اولمادی جزاء

عقوبت روا کوروی • الهی فضل و عنایتکدن مدد قل که بو عضو مقطوعی که زینت چهرهٔ جمالدر
یکانیه رد قل • بنوم صدقم یوزن پرنور ایله • دروغ و تشنک نقابن دور ایله • ما
کیدر یوزدن طومانینی کمانک • یوزن آچ کونکبی رآز نهانک • خلاص ایت دامنم تهمت
الندن • یغم قورتاری و محنت الندن • عورت تضرع ایکن کفشکر بیدار ایدی چون
نالهٔ زاری آمیز • و دعای شور انکیزن اشتدی فریاد ایدوب ایدی که ای نابکار تیره
روزکار بونه حاجاتدرکه دیلرسن • و بو نجه مناجاتدرکه ایلرسن • بلزمیسن که فاجرلرک
دعاسی اول درکاهده روا اولمز • و فاسقلرک نیازی اول آستانه ده اعتبار بولمز •
ناکاه زن نعره اتدیکه ای ستمکار دل آزار کل قدرت الهی و فضل نامتناهی کور که چون
بنوم دامن عصمتم بو تهمت آلایشدن پاک ایدی • ایزد سبحانه و تعالی بو شکسته نک بورنن
ینه عطا قلوب درست ایدی • و بن بیچارهٔ خلایق میاننده فضاحت و فضیحتدن صقلدی •
مرد ساده خاطر زن فاجردن بو کلماتی اشیدیجک متحیر و متعجب اولدی • و چراغی کتوروب
کلدی • زن سلامت کوردی • و بورنن برقرار بولدی • و زخمندن هیچ علامت احساس
اتمدی • فی الحال کناهنه اقرار • و افتراسنه اعتراف ایدوب اعتذاره مشغول اولدی •
و تلطف تام • و تعطف تمام ایله دست و پایندن بندی کیدردی • و توبهٔ نصوح ایدیکه من
بعد بی بینهٔ باهره • و بی حجت ظاهره بونک امثالی افعاله اقدام اتمیه • و هر غماز فتنه
سازک سوزیله زن پارسای و عیال پاکبازن آزرده قلمیه • و بقیهٔ عمری بوزن مستورهٔ
مستجاب الدعوتنک فرمانندن تجاوز ایلمیه • بو جانبدن زن حجام ستم دیده • و بینی بریده
خانه سنه کلدی متحیر که نه حیله و نه تدارک ایده • و بو واقعهٔ شوهرینه نه صورتده کوستره
و خویش و بیکانه نک سؤالنه نه طریق ایله جواب ویره • و دوستلره و همسایه لرینه
بو بابده نه یوزیله اعتذار ایلیه • بو اثناده حجام جامه خوابندن طوروب عورتنه
صباح قریبدر آلت و اسبابمی آلیور که فلان خواجه خدمتنه کیدرم دیدی • زن توقفله
جواب ویردی • و اسبابنی آلیورمکده بر نجه مدت مکث اتدکده نفکره کیه دن بر اوستره
چقروب تنها صونی ویردی • مرد حجام خشم تمامله شب تیره ده اوسترهٔ زن جانبنه
اتدی • و دوشنام شنیع کلامه آغاز اتدی • ناکاه زن فریاد ایلدی • و مدد بورنم
دیو کندوسن یردن یره اوردی • حجام متحیر قالدی • اقربا و همسایه لر حجامک اوینه
جمع اولدیلر زنی خوان آلوده • و بینی بریده کوردیلر • حجامه زبان ملامت دراز و انوا
اطاله و سرزنشه آغاز اتدیلر • اول بیچاره حیران قالدی • نه امکان مجادله و آر نه

٤

اقرار ایدجک

اقرار ایده جك حالی وار • چون چهرهٔ روز جهان افروز • و رای پردهٔ ظلمتدن نمایان • و آینهٔ
گیتی نمای • خورشید جام جمشید کبی درخشان • اولدی بیت چو صبح اولدی و یوز
کوستردی خورشید • فلك الدی الینه جام جمشید • اقربای زن جمع اولب حجامی قاضیه
ایلتدیلر • اتفاق زاهد دخی خانهٔ کفشکردن چقوب مرید عیار احوالنی استفسار ایچون
محکمه یه وارمش ایدی • چون خصماء حجام قضیهٔ قاضیه مرافعه ایتدیلر • اتفاق قاضی بیوردیکه
ای استاد کناه ظاهر و سبب شرعی ثابت اولمدین نچون بو عورتی مثله قلدك •
حجام متحیر اولب تقریر حجتده عاجز اولدی • قاضی داخی الجروح قصاص نص قاطع موجبجه
قصاص امر ایلدی • زاهد چون بو حالی کوردی • قاضی حضورینه کلوب ایها القاضی
بو امروه فکر وافی • و دیدهٔ فراستله نظر کافی بیورمق کرك • زیرا که بنوم جامه می دزد
المادی • و روباهی نخچیر هلاك قلمادی • زن فاجره نك زهره سن زهر چاك ایتمدی • زن
حجامك بورنن کفشکر قطع ایلمدی • بلکه بو بلالره ابتلایه باعث بنه کندو نفسمز اولمشدر
رباعی نه اولدیسه بزه باعث بز اولدق • جزای فعلمز بودر که بولدق • هوا غولنه
اویدق یولدن آزدق • و قاسر نامه سنی الکی یازدق • قاضی حجامدن ال چکوب
زاهد جانبنه توجه ایتدی • بو معنی بیان و بو مجملی ترجمان تفصیل ایله عیان ایتمك کرك
دیدی • زاهد دخی سرکذشتن من اوله الی آخره قاضی یه حکایت ایدوب اکر بن
مرید جمع ایتمك سوداسی اولمسه ترهات دزده فریفته اولب اول عیار مکاره
فرصت بولب بنوم جامه می آلمزدی • و روباهك حرص و شرهی زیاده اولمسوب خونخوار
لکدن فراغت قلسه نخچیرلرك آسیب ضربندن هلاك اولمزدی • و اکر زن بدکار جوان
غافل زهر هلاهل ایله هلاك قصد ایتمسه شرینی برباد قلمزدی • و اکر زن حجام اول فعل حرامه
مددکار اولمسه کفشکر آنی مثله ایتمزدی • هرکه که اساءت ایلیه احسان توقع ایتمك کرك • و
کلمکه نی شکر دلیه تخم حنظل اکمك کرك بیت چنین کفت دانای آموزکار • مکن بد که
بد بینی از روزکار • بو مثلی انکیچون کتوردم تا بلهسن که بو کرداب بلا و محنته سن
سنی آتدك • و آب رنج مشقتی سکا سن فتح ایتدك بیت سن ایتدك کندو کلزارکه
بیرن خار • پدیدکاه اولسن بلبل کبی زار مصرع آخر زکه نالیم که از ماست که بر ماست
دمنه ایتدی بلی راست سویلرسن که بونی بکا نینه بن ایتدم • ولیکن سن بو بابده نه تدبیر
ایدرسن • و بو عقده نك حلنده نه حیله و تدارك ایدرسن • کلیله ایتدی بن اول اشکا
بو علاوه موافقت ایلدم • و بو طریقه سلوك ده مرافقت کوستردم • حالا دخی بو بابده

کندومی برطرف بلورم • وبوخصوصه دخل اتمدن تمام احتراز قلورم • مکر سنک حقکده بنه
سن فکر ایده سن که دیمشلردر **مصرع** هرکسی مصلحت خویش نکومی داند • دمنه ایدی
بنوم فکرم بودر که ممکن اولدوغی مقدار بذل مقدور وحرف مجهود ایدوب کاوی پایهٔ سندن
اندرم • وحضور ملکدن دور ایدوب بلکه مملکتدن سوررم که مذهب حمیتده اهمال
وتقصیره رخصت بولمزم • واکر طریق تغافل وتکاسله سلوک ایدرم ظنم بودر که ارباب
خرد ومروت قاتنده معذور اولمزم • اندن صکره منصب جدید دخی توقع قلمزم • وکندو حدندن
زیاده منزله طلب اتمزم • فضلا وحکما بیورمشلردر که عقلا اکرچه خصوصده بذل مقدور ایدهلر
میسر اولمزدر • اول طلب اتمک شول منصبی که سابقده متصرف اولمش اولالر • اکنجی پرهیز
ایلمک شول مضرتدن که برکره آنی تجربه قلمش اولالر • اوچنجی مالک اولدقلری منفعتی محافظه
اتمک • دردنجی ورطهٔ آفتدن خلاص اولمده مبالغه • بشنجی زمان مستقبلده جلب
نفع ودفع ضرر ملاحظه اتمک • بنده همان انکاسعی ایدرم که بنم اولکی منصبم میسر اولا • و
جمال حالم اول رونق ولطافتی بولا • پس طریق بودر که کاوه برمنصوبه چکم که یاروی زمیندن
وجود نطفهٔ دوره یاخود بو سرمنزلدن رخت اقامتی بر وادیه دخی اندره • بن اول
کنجشک ضعیفدن کمرم که باشهدن انتقامنی آلدی کلیله ایدی نجه اولمشدر اول
حکایت دمنه ایدی ایکی کنجشک بر درخت کوشهسنده آشیانه طوتمشلردی • ومتاع
دنیادن آب ودانه ایله قناعت اتمشلر ایدی • بر قلهٔ کوهده که اول درخت انک دامننده
واقع اولمشدی • بر باشه مقام اتمش ایدی که وقتها بر کوشهدن برق خاطف کبی چقردی
وصاعقه وار طیور مرغزار کرمن جاننه اوتلر اورردی • هرکاه که کنجشکلر بچهلر کتوره لر
وصد خستهمرتبهٔ پروازه یتوره لردی • ناکاه اول باشه مکمن کاهدن ظاهر اولوردی
وبچهلری بر بر شکار ایدوب کمین یرو کمین بچهلرینه طعمه قلوردی • بیچاره کنجشکلره
بحکم حب الوطن من الایمان اول منزلدن جلا اتمک متعذر وبیداد باشهدن جفاسنه
دخی دخی آنده اقامت متعسر اولمش ایدی **مصرع** نه روی سفر کردن ونه روی اقامت
اتفاق بنه بر نوبت بچهلر قوت بولوب پروفر وبال ایله جنبشه کلمشلردی • وپدر مادر
دیدار فرزندلریله خوشحال اولوب انلرک پرواز واهتزازلریندن شاد وخرم اولمشلر
ناکاه اندیشهٔ باشه خاطرلرینه دوشوب بالکلیه بساط نشاطی دروب اضطراب تمام
ایله کریه وزاری یه آغاز ایدرلر • بو بچهلردن بریسی که علامت رشد وحدس
ناصیهٔ حسنده هویدا ایدی آنلردن کیفیت حالی وفرح ترحدن باعث نه ایدوکن استفسار

هدن

فقط

دی

دی

ایدی

٥٠ 60

اندی ایدیلر کرای پسر وای باغ جگر — از ما مپرس کاتش دل تا چه غایتست
آزاب ویدین پرس که او تن جان ماست پس سبب تشویش و اندیشه و قصه و
غصه باشه وبیداوبیشه علی التفصیل اعلام اتدیلر پسر ایتدی ای پدر و مادر حکم
قضا و قدره عدم رضا اکرچه که طریق بنده کان خدا دکلدر اما مسبب الاسباب
هر درده بر دوا مقرر و هر رنجه بر شفا میسر المقدر — اولمدن عزیز
جان وارور اوکلر دنیه ده نه یان وارور ممکن که اکر بو غائله نک ر
سعی بلیغ ایدرسز و بو عقده نک حلنده جهد تمام ایلیه سز بو آفت بزدن مندفع و
بو قاوت وخی سزدن مرتفع اوله کنجشکلره بو تدبیر بغایت دلپذیر کلوب
بریسی بچه لرک تعهد حالی ایچون قالدی بریسی بو درده دوا طلبی ایچون بر وا
کلدی چون بر زمان طیران قلدی خاطرینه بو خلجان اندیکه آیا نه جانبه کیدم
و درد درون و حال دکرکونم کمه تقریر ایدم — بدرد دل کرفتارم دوای دل نمیدانم
دوای درد دل کارست بس مشکل نمیدانم قضای الهی مکر بر سمندر معدن آتش
جقوب فضای صحرای کشت ایدردی کنجشک نظری انکا راست کلدی چون اول
شکل عجیب و هیکل غریب کوردی کندویه ایندی و آرین باری درد درونم بو حیوان
بو العجبه اعلام ایده یم که مصرع شاید کره از کار فرو بسته ما بکشاید پس تعظیم
تمامله سمندر قاتنه واروب ولوازم ثنا و سلام و مراسم اعزاز و اکرامی یرینه کتوردی
سمندر دخی غریب پرورلک و مسافر نوازلق شرایطن تقدیم اتد تصکره بیورد یکه
بشرکده آثار ملال و ضمیر کده غبار انفعال وار اکر رنج راه و شدائد سفردن ایسه بز ما
سانه هما یتمزده آرام ایله تا راحت اولاسن و اکر بر حالتک دخی وار ایسه اعلام
ایله باشد که بزوم کفایتمز ایله درد که جان بولاسن کنجشک بیچاره حال رازنی بر در
دیله که اکر سنک خاره بر ذره سن اشته تائیر ندن پاره پاره اولیدی سمندره شرح
ایلدی — باهرکسی که شرح دهم داستان خویش صد داغ تازه بر دل آن ناتوان
نهم سمندر چون بو کلمات شررانگیزی اشتدی کانون درونی شعلهٔ رقتله پر آزر
اولوب ایدی غم یمه که بن بو تمام غموی اوستکدن کوترین و بو کیجه انلرک خانه و آشیانه
لرین آتش فنایه اوره یم همان بکا منزلکدن نشان ویر و بونی طورمه سن آشیا
وارکه بن سنی قنده ایسک بولورین زینش دکه البته مرحم اورورین کنجشک سمندره
آشیانه سندن نشان و یروب علامات و اماراتنی بیان قلدی و دلشادمان و

فغفغ

زه

دل

ن

نکه

نشاط و اوانله آشیانه جانبنه روانه اولدی و اول زمانکه سمندر مهر آتش شفق
سپهرده نهان اولوب عصافیر انجم حوالی آشیانهٔ آسماندن طیران قلدیلر سمندر بنی
نوعندن بر جمع کثیر و جم غفیر ایله هر بری منقار و چنکالنه بر مقدار نفط و کبریت آلوب
عفریتلر کبی آتش فشان آشیان گنجشکه روانه اولدیلر آنلرک دلالتیله خانهٔ باشه یه
واروب اول زمانده که باشه بچه لریله گریبان خوابه باش چکمش ایدی و صیاد اجل
دیدهٔ بصیرتلرینی سوزن غفلت ایله دیکمشدی چنکال و منقارلرنده اولان نفط و کبریتی
آشیانه لرنه نثار ایدوب دوندیلر گیتدیلر شعلهٔ قهر الهی اول ظالمک خانه سنه دوشوب
خواب غفلتدن اول وقت اویاندیلر که دست تدارک اول نائره نک اطفاسندن قاصر
ایدی لاجرم پدر و مادر و پسر سرتاسر خانه و آشیانه لریله خاکستر اولدیلر فقطع
دابر القوم الذین ظلموا و الحمد لله رب العالمین ستمکر ز ظلم آتشی بر فروخت
چو زد شعله اول هم او را بسوخت بو مثلی کتوردم تا بیلهسن هر کمسه که دفع عدوده
مجد و انتقام خصمده مجد اوله گرچه اول خرد و ضعیف و خصمی بزرگ و قوی دخی اولسه
امید نصرت ممتنع و رشتهٔ فرصت منقطع دکل کلیله ایدی حالا شیر اکا سائر ارکان
میاننده مزید امتیاز ویرمش و لوای تقرب و دولتی فرق فرقدانه یتورمشدر
پس ملکک خاطری آندن متنفر و مزاج شریفی اکا متغیر قلمق بغایت مشکلدر که پادشاه
برکسنه یه تربیت ایتسه لر سبب کلی آنی خوار اتمزلر و هر کمی که چاه مذلتدن جاه منزلته
یتشدره لر بی جرم عظیم عاطفتدن دور ایلمزلر جوب را آب فرو نبرد حکمت
چیست شرم دارد ز فرو بردن پروردهٔ خویش دمنه ایدی سبب کلی بو تمیزی
که ملک آنک تربیه سنده افراط و سائر ارکان حقنده تفریط ایتمکله آستانه سنه
ملازمتدن جمله سی متنفر قلمشدر و آنلرک منافع خدمت و فوائد نصیحتی آندن منقطع
اولمشدر بوندن ملکه و مملکته نجه آفات و مخافات متوقعدر حکما بیورمشلردر که آفت
ملک و خطر مملکت بو آلتی علتدن ناشیدر اول حرمان یعنی دولتخواه لرین کندودن
مهجور اتمک و ارباب رای و تجربه یی حقیر و خور طوتمق ایکنجی لجاجت جنک و جدال و
اوضاع مخالف و ناهموار احوال اوچنجی هوا یعنی شعف مصاحبت غوانی و رغبت
شکار و ادمان شراب و میل لهو و استماع اغانیدر دردنجی خلاف روزکار
یعنی اول وقایع که واقع اولور مثلا وبا و قحط و حرق و خسف و زلزله و غرق بشنجی
جهل یعنی مقام تندخولق یعنی خشم و غضبده افراط و فرمان سیاستده تهور و عدم

احتیاط • آلتنجی جهل یعنی مقام صلحده جنك ومحل جنکده صلح ووقت ملاطفتده مخالف
وزمان غنفده لطف — جنك وصلح بی محل نابد بکار • جای کل کل باش وجای
خار خار • کلیله ایتدی جزم ایلدم کم مکری میان جانه چکمش سن • وتخم انتقامی خاك
هلاك شنزبه ده اکمش سن • ودیل شکستنك قهرکدن اکا برضرر ایرشه • ونایرهٔ
شرکدن اکا برشر ریته • فامّا غافل اولمه که مقدمات آزار واضرار اوننجه وبرمز
وحاسدك قصد فاسدی ینه کندوسنه عاید اولر — هرکه بدی کرد هم
بجز بد ندید • آفت آن زود بوی در رسید • هرکمسه که بصر بصیرت • وعین
عبرت ایله ملاحظه قله • وبو عالم مکافات ایدوکنه عالم اوله شك دکلدرکه جانب
خیر ورحمته مائل اوله کرك • ودست وزبانن آزار وایذای خلقدن محافظه
قله کرك نیتکه اول پادشاه عادل قلمشدر • دمنه ایتدی نجه مسموعك اولمشدر
اول **حکایه** کلیله ایتدی روایت ایدرلرکه زمان قدیمده بر پادشاه ظالم وار ایدیکه
دست تعدّی وتسلّطی کریبان رعیّتی چاك المش ایدی • وقدم طغیانی جادهٔ عدل
واحساندن طشره کمشیدی — شیر ستمکه کویا اولمشدی به وریدن • جور و
جفا وشردن اولمشدی آفریده • ظلم وستمی بر غایته ایرشدیکه هر آن وهر
ساعت عامهٔ رعیّت دست دعایی رفع ایدوب اکا نفرین ولعنت ایدرلردی
وبید اویله شویله آدچقرمش ایدیکه سلاطین زماننده اکا ممك ظالم درلر ایدی
اتفاق بو پادشاه برکون شکاره کتدی چون کار شکاردن فارغ اولب مسند
سلطنته جلوس ایتدی منادیلره ندا ایتدردیکه ای عامهٔ رعایا • وای کافهٔ برایا شوآیق
ازماندن الی هذا الآن حجاب خجالت دیدهٔ بصیرتمی رؤیت روی صوابدن منع
اتمش ایدی • ودست عصیانم محرومان غم دیده • ومظلومان محنت رسیده یه خنجر
ستم چکمش ایدی حالا بشارت اولسون که رعیّت پروررلك معاملنده صافی دم • و
معدلت کسترلك رکابنده ثابت قدمم • امیدوارم که من بعد بر آفرین نك خرمن
حالنه آتش تعدیدن شرر ایرمیه • وبر ستم دیده نك کف پای خار زار دن ضرر کورمیه
تعدیده
— زمینی ایلیم عدلمله معمور • جهانی ایلیم جود مله مسرور • رعایا بو نوید ایله
حیات تازه • وراحت بی اندازه بولدی • وفقرا به مژده ایله روضهٔ امیدده
غنچهٔ دللر شکفته اولدی — ازین نوید مبارك که ناکهان آمد • بشارتی
بدل مژدهٔ بجان آمد • القصه ایام دولتنده احکام معدلتی بر مرتبه ایردیکه

آهو بستان شیردن شیر الجردی • وخرکوش تازیله بازی ایدردی • وشاهین قاز
ایله بر مواده دمسازو همپرواز اولمش ایدی — زعدل اوشنده باز سفید
جفت کلنگ • زامن اوشنده شیر سیاه یار شغال • نه آن فراز برد در هوا بدان
چنکال • نه این دراز کند در زمین بدین چنکال • اجرای احکام نصفت وعدالتدن بر
مقامه واردیکه نام نوشیروان زوایهٔ نسیانده قالدی • تا بوسببله لقبی شاه عادل
نامنه مبدل اولدی • برکون خواص حرم سلطنتدن بریسی فرصت بولب کیفیت حالدن
سؤال ایلدی • وحرارت جور وجفادن حلاوت مهر ووفایه مبدل اولمغک سببن
صوردی شاه ایدی بن اول کون که عزم شکار التمشدم • وقصد صید ایچون برمرغزاره
چقمشدم • فضای شکارکاهده تک وپوی ایدرکن • وهر جانبه نظاره ایدوب کیدر
ناکاه کوردم که بر روباهه سکر دوب کیدر • وسک عقبنه دوشوب دندانیله سکرلر
چکوب دیدر • بیچاره روباه پای لنکله بر سوراخه کردی قورتلدی سک دونوب
کیدرکن بر پیاده بر سنک آتوب سکک پاینی شکست ایلدی • بر ساعت کچدکدن
پیاده نک ایاغنی بر آت دپوب سکک انتقامن آلدی • بر مقدار کچدکدن آنک دخی
آیاغی بر سوراخه کچوب خرد اولدی • چون آنلری بو کیفیتده اوزره مشاهده ایلدم
کندو نفسمه ایتدم کوردوکمی نه عمل ایتدیلر ونه جزا بولدیلر • وجزاء سیئة سیئة
مثلها — کیک موری خورد باز آمد قصاص از کیک خواست • بعد از ان
آمد عقاب واین عمل با باز کرد • قتلت قتلت وسیقتل قاتلک • معلوم
اولدیکه هر عمله مکافات اولورمش • واحسان واسائت هر کشی ایدوکن بولورمش
— نیک درباب وبد مکن زنهار • که بد ونیک باز خواهی دید • بو مثلی اول
اجلدن کتوردمکه مکافات آزار وانتقام اضراردن کچه سن که مبادا آنک شامتی
سکا عاید اوله • ومن حفر بئرا لاخیه وقع فیه • فحواسی سنک حقکده ظهوره
کله • دمنه ایتدی بن بو واقعهده ظالم دکلم بلکه مظلوم وستمکر دکلم بلکه ستم کشتهیم
مظلوم اکر ظالمدن انتقام صددنده اوله طریق مکافاته نه لازم کلورمش • و
آزارندن از اقصد ایله عندالله مجرم وکنهکار اولورمش • کلیله ایتدی فرضا که
بو عملدن سکا شائبهٔ خلل لازم کلمش • اما کاوک هلاکنه نیجه قادر اولورسن
آنک قوتنک عشر عشیری قدر قدرتک یوقدر • وآنک اتباع واشیاعی سنک
احباب واصحابکدن چوقدر • دمنه ایتدی بنای امور وفور قوت وزور واساس

کارکرنت

کار کثرت اعوان و انصارده مبتنی دکلدر بلکه رای رابست و تدبیر درست بو جمله دن
مقدم در زیراکه اول نسنه که رای و رویتیله میسر اولور غالب بو در که زور و قوت
اندن عاجز قالور بیت کار ما بست کند عاقل و دانا بسخن که بصد لشکر جرار
میسر نشود کوش هوشکه ایشتمدی که زاغ حیله کار اول مار ستمکاری حیله ایله
بچه هلاک ایلدی کلیله ایتدی بچه اولمش در اول **حکایت** دمنه ایتدی امثالده
کلمشدر بر زاغ بر کوه کمرنده خانه و بر سنک شکافنده آشیانه طوتمشدی اول
سوراخ جوارنده بر مار اژدر کردار که آب دهانی زهر هلاک و ممات و لعاب
دندانی مبطل مزاج بقا و حیات ایدی توطن اتمش ایدی مار زاغک بچه لرین هرکاه
شکار ایدردی و جکر زاغی آتش فراق اولاد ایله بر داغ چون مار ستمکارک ایذا
و آزاری حددن کجدی و زاغ بیچاره نک کارجانینه و کارد استخوانینه یتدی
ضروری مارک هلاکی تدارکن اتدی و دوستلرندن بر شغاله حالن حکایت و دوشمن
ستکاردن شکایت ایدوب ایتدی بر فکر ایلدم که بو مار بچه خوارک بلاسندن
قورتلم و بو ظالم جان شکارک جفاسندن خلاص اولم شغال ایتدی بو بلانک دفعنده
و بو غائله نک رفعنده نه چاره فکر ایلدک زاغ ایتدی فکرم بودر که چون دیشی ماری
خواب آلوده کورم منقار خونخوارم ایله چشم جهان بینن چقرم تا بر دخی بنوم
قرة العینم یا وز نظر ایمیه و فرزندلرم انک شر شرندن مامون و ضرر زهرندن
مصون اولا شغال ایتدی بو تدبیر غایتده منخسف و صوب صوابدن غایتده منحرف
در عقلا قصد اعدا و دفع بلاده بر حیله تدارک ایدرلر که اننده خطر جان اولمیه زنهار
بو فکردن فارغ اول که تا اول ماهی خوارکبی اولمیه سنک هلاک خرچنکه سعی ایتدی
و سو تدبیرندن چنک خرچنک هلاکه کرفتار اولدی زاغ ایتدی نجه اولمش در اول
حکایت شغال ایتدی بر ماهی خوار بر جویبار کنارنده وطن طوتمش ایدی و
کمال همتن صید ماهی یه صرف اتمشدی هر کون حاجتی مقداری ماهی شکار ایدردی
حضور و رفاهیتله روزکار کچوررردی چون پیرلک موسمی کلدی و ضعف
قوتدن بغایت نحیف و قوای بدنی روز بروز ضعیف اولدی شکار ماهی دن
قالدی و شست غم و دام ایله کرفتار اولب کندو کندویه یوم ایدوب ایتدی
بیت دریغ قافلهٔ عمر انچنان رفتند که کردشان بهوای دیار ما نرسید
حیف که نقد عمری بازیچه ایله باده ویروب قدرین بلمدم و پیرلک وقتی الجون

قوت لا یموت ذخیره قلمادم حالا طاقتم طاق و کسب قوت مالا یطاق در پس لازم
اولدی که بنای امرمی قواعد حیله و مکر اوزره بنیاد ایدم و دام فریب و رزق ترتیب
ایدوب خانهٔ تدبیر تزویر آباد ایدم بیت شاید که بدین بهانه روزی گذرد پس غمگین
واندوهگین لرگبی نالهٔ حزین و گریه و انین ایله کنار آبه گلوب اوتوردی اتفاق بر خرچنگ
انی اراقدن گوروب یانینه گلدی و بساط انبساطی بسط ایدوب ایتدی ای
عزیز سنی بغایت غمناک گورورم موجبی ندر و چهرهٔ حالکده غبار ملال و انفعال مشا
قلورم سببی نه نسنه در پیر جواب ویردیکه نجه غمناک اولمیم بلکه دست اندوه ایله نجه
گریبان چاک اولمیم که سن بیلورسن بنوم مادهٔ معیشتم و سرمایهٔ عیش و عشرتم بوکه منحصر
ایدی که هر گون بر ایکی ماهی شکار ایدردم بکا آندن سدرمق و قوت لا یموت حاصل اولوردی
و ماهیلره چندان تفاوت و نقصان لازم گلمزدی بنوم اوقاتم دخی پیرایهٔ قناعتله آراسته
اولوردی برگون ایکی صیاد بو جویبار کنارندن گچوب سویلشرلردیکه بو آبگیرده ماهی بی
حد و غیر متناهی در آنلرک تدبیرین ایتمک گرک بریسی ایتدی فلان آبگیرده بوندن زیاده در
اولا آنلرک امرین بر طرف قلالم بعده بونلرک حقندن گله لوم حال بو منوال اوزره اولرسه
جان شیرندن ال یومق گرک و زهر مرگ و هلاکه راضی اولمق گرک خرچنگ بو خبری اشتدی
علی الفور گلوب گماهی حالی ماهیلره اعلام ایتدی ماهیلر بو خبر موحشدن جوشش و خروشه
باشلدیلر و ترسان و هراسان اولوب برگ گبی لرزان اولدیلر عاقبت اتفاق ایدوب
خرچنگله ماهی حضورینه گلدیلر ایتدیلر بو عزیز سندن بزه بر خبر نقل ایتدی که قاوتندن
عنان تدبیر دست تصرفمزدن گتدی بیت چند آنکه سراپای بهم می نگریم پرگار
صفت ز عجز سرگشته تریم حالا گلدک که سنکله مشاوره ایده وز که خردمندان اگر
دشمن دخی اولرسه چون آنکله مشاوره و حسن تدبیرینه مراجعت ایده لر گرکدر که
شرط نصیحتی دریغ بیورمیه سن خصوصا شول امرده نفعی بینه انگا عاید اولا سن
خود بوگه مقر و معترفسن که سنک ثبات ذاتک بزم دوام عمرمزه منوط و بقای حیا
ثبات وجودمزه مربوط در پس بزم امرمزده نه صواب گوررسن و خلاص
یابنده نه تدبیر بیوررسن ماهی خوار ایتدی بلی بن بو خبری صیادلرک گندو آغزلرندن
اشتدم آنلر ایله مقاومت میسر دگلدر و بو عقده نک حلنده چوق فکر ایتدم بوندن
غیری بر چاره متصور دگلدر که بو نواحیده بر غدیر کبیر و بر آبگیر آینه نظیر وار در که
غایت صفادن چشمهٔ خورشیدن زیاده و حکایت صورتده جام جمشیدن

ترتیب

هده

خوارج

تنگ

کشاده در

کن ده در کمال صفاسندن قعرنده دانهٔ ریک عدّ اولنور • وبیضهٔ ماهی جوفنده بر بر
کورینور بو جمله ایله نه غوّاص وهم قعرینه ایتشمک میسّر • ونه سیّاح فهم ساحلنه ایرشمک
متصوّر در • هیچ بر صیّادک دست تسلّطی اول آبکیره ایرمامش • اول غدیرک ماهیلری
زنجیر آبدن غیری قید وبند کورمامش — آبکیری بسان دریا بست • نه که دریای
بی سر وپاست • سویلدیکه اکا انتقال وتحویله مجال بوله سز بقیة العمری امن وراحتده • و
عیش عشرتده وفراغتده اولاسز • ایدیلر صواب تدبیر اما سنک معرفتکز انتقال وسنک
مظاهرتکز ارتحال امر محال در • ماهی خوار ایتدی بن قادر اولدوغم قدرت وقوّتی سزدن
دریغ اتمزم • اما وقت تنک • وزمان فرصت اندک در قورقرم که ناکاه صیّادلر کله فرصت
فوت اولوب تدبیر ضایع اولا • وماهیلر تضرّع ایدوب آغلشدیلر • ومنّت بسیار ایله
بونک اوزرینه قرار کلشدیلر هر کون ماهی خوار کله • ماهیلردن کوتوری بیلدوکی قدر آله اول آبکیره
صاله • پس ماهی خوار هر صباح کلردی ماهیلردن دیلدوکی قدر آلوردی • اول حوالیده
بر پشته وار ایدی • آنده ایلتوب کمین یر وکمین ذخیره قلوردی • بینه کلیجک کوردی که
سایر دخی کنار غدیرده مضطرب ومنتظرلردر • وانتقالده بربریندن استعجال کوسترلر •
خردجشم غیرت ایله آنلرک سهو وغفلتنه نکران ایدی • زمان هزار دریغ ایله آنلرک
حال زارینه کریان هر آینه هر کمسه که لایقی دشمنه اعتماد • وخبیث بدکوهرک تدبیر با
تزویرینه اعتقاد ایلیه آنک سزاواری بودر • بو حال اوزره چون برقج کون
کچدی • خرچنکه دخی آبکیر مواسی وغدیر ایله آشنالق سوداسی دوشدی • قصد ایتدیکه
بر سبیل تعجیل اول دخی تحویل ایلیه • ماهی خواره تضرّع ایلدی • ماهی خوار فکر ایتدیکه بنوم
بوندن عظیم دشمنم بو قدر اولی بودر که آنی یارانته ایشدررم پس کنار آبه کلدی خرچنکی
کردننه آلوب ماهیلرک خوابکاهی جانبنه متوجّه اولدی • خرچنک چون ارقدن نه
ماهیلرک استخوانن کوردی حالی بیلدی وکن بیلدی • ومآل فکر ایدوب کندو کندویه ایتدی •
خردمندک دشمنی قتلنه قصد ایدیجک قادر اولدغی قدر مقاومت اتمه کندو فانسه سعی
ایدوب جاننه قصد اتمش اوله • واکر معذوری معروف قله حالی بو ایکیدن خالی دکلدر •
اکر مظفّر ومنصور اولورسه سکّهٔ مرد ده قبزر • ومردانه لک نامن صحیفهٔ روزکارده یزر •
اکر مغلوب ومقهور اولورسه باری معذور اولوب عدم غیرت وحمیّت ایله مطعون
ومشهور اولمز — چو خصم قصد تو کرد از برای قصد ضرر بجد وجهد بکوش ار بعقل
مشهوری • که کر مراد بدست آیدت بکام رسی • وکر بهم نرسد آن زمان تو معذوری •

پس خرچنک حلقه وار ماهی خوارک بوینینه صاریلوب حلقنی محکم صقدی ماهی خوار
بیر ضعیف ایدی طاقتی طاق اولوب جانی بدنندن چقدی خرچنک کردنندن اینوب
کلدوکی یوله کتدی وماهیلرک بقیه سنه یاران غائبک تعزیه سیله یاران حاضرک تهنیه
سنی جمع ایدوب صورة حالی اعلام ایتدی جمله سی بو خبری استماع ایدیجک شاد وخرم
اولوب وفات ماهی خواری حیات تازه وعمر بی اندازه عد ایدیلر رباعی دمی
حیات پس از مردن چنان دشمن کمان مبر که زصد ساله زندکانی به بمرک خصم شماتت
نمی کنم لیکن دمی فراغ ز دشمن زهر چه خواهی به بو مثللی کتوردم تا بله سنکه چوق کمسنه لر
کند ومکر وحیله لری ایله هلاک اولدیلر ولا یحیق المکر السیئ الا باهله بیننه
انلره عاید اولر اما بن سنی بر طریقه ارشاد ایده یین که اکر اتمام مرامکده اکا سالک اولاسن
بی خطر وحذر خصمکه ظفر بولاسن زاغ ایتدی سزدن بزه اشارت بزدن سیزه اطاعت
مرا بمیکده ارشاد میکنی ساقی خلاف رای تو کردن طریق یاری نیست
شغال ایتدی صواب اولدر که اوچوب هوایه چقه سن وآبادانلق مقابله سنه کلوب
بام لر سینه بقه سن هر قنده که بر آیه کوره سن قپوب هوایه قلقه سن اما بزوجهله
که عیوندن غائب اولمیه سن مقرردر که بعض کمسنه بر آیه طلبنه عقبوکه دوشه
کرک چون مار مقابله سنه کله سن انلرک نظرندن بر آیه مار اوستنه براغه سن
چون ماری انده کوره لر لاجرم اول انی وآدی عدمه کوندررلر اندن بر آیه الالر
بو طریق ایله هم دشمنکه ظفر بولاسن وهم شرندن امین اولاسن زاغ اشارات
شغال ایله هوایه پرواز ایدوب بر شهر مقابله سنه کلدی ناکاه کوردیکه بر خاتون
بر التون هیکلی بر بام کوشه سنده قویوب اغتساله اشتغال قلدی زاغ فی الحال
اینوب چنکالنه آلدی واول دستور اوزره که شغال نصیحت اتمش ایدی مار اوزره
آتدی اول کمسنه لر که زاغ عقبنجه کلمش ایدی سر ماری سنک ومار ایله تار مار ایلدیلر
زاغ کنار خلاصه یتشدی مصرع خصم از میان برفت وسرشک از کنار هم دمنه
ایتدی بو مثللی اول اجلدن ایراد ایلدم که بله سن اول نسنه که رائی رویتله میسر در زور
وقوتله متصور دکلدر کلیله ایتدی ای دمنه شنزبه قوت وشوکت ورای وفکرده
بی بدل وفهم وفراستده وعقل وکیاستده بی مثل مثلدر بو مقوله کمسنه یه مکر ایله ظفر نجه
میسر ور که هر جانبی که سن مکر ایله حفر ایدرسن اول فکر ایله سد ایدر وهر کرهی که
انکشت تزویر ایله حل ایدرسن اول دست تدبیر ایله عقد ایلر مکر که داستان مکر خرکوشی

پرهوشکه

موشکه بتشمدی که روباهه قصد ایدوکی بنده کنذ وکرفتار اولدی • دمنه ایدی نجه اولمش در
اول **حکایت** کلیله ایدی روایت ایدرلر که برکرک کرسنه برصحراده کیدردی • و
بوی طمعه ایله تک وپوی ایدردی • ناکاه کوردیکه برخرکوش برخاشاک سایه سنده
یاتمش • وخیل خواب جمیع جوانبن احاطه اتمش کرک اول نعمتی غنیمت بلدی • وآهسته
آهسته یاننه کلدی • خرکوش انک نهیب دمندن • وآسیب قدمندن خروش ایدوب
دیله دی که طریق فراراختیار ایده کرک آنی استقبال ایدوب ایتدی ~~~ بیابیا
که مراسوخت آتش دوری • مرومروکه بجان آمدم زمهجوری • خرکوش کرکک
هیبتندن مدهوش اولب ضروری تضرع وزاریه آغاز اتدی • وروی نیازی خاک
یاینه سوروب ایتدی • بلورم که آتش جوع امیرسباع ملتهب در • ونفس اماره سی
غائله اشتها سببیله مضطرب بندن که بوجثه ضعیف • و بوبدن نحیف ایله برلقمه اکا نه
قدر غدا اوله کرک • وغلیان دیک جوع وضربان عرق شهوتی نه دکلو فتور بوله
کرک • اما بوحوالیده برروباه وار در که غایت سمزلکندن حرکت ایده میوب آدمن آده من
تحانم بودر که انک لحم لطافتده معادل آب حیاتدر • وشحمی حلاوتده مماثل شربت نبات
اکر امیر قدم رنجه بیورب • ونه قدر زحمت ایسه انک کوشه کاشانه سی جانبن مقدم
مبارکیله مشرف قله آنی دام حیله ایله صید • وقید فریب ایله بند ایدوب خدمت امیره
کتورم اکر اول نعمت ایله قناعت بیوررسه فبها ونعمه • والا بن خود حاضرم • ودرود
بریدا جله ناظرم **مصرع** دیکر ازادر کمند اور که ما خود بنده ایم کرک انک خواب خرکوشنه
آلدندی • وافسانه وافسوننه فریفته اولب راه خانه روباهه روانه اولدی • مکر اول
اطرافده بر روباه آکاه وار ایدی که فن مکر وتلبیده ابلیسه درس ایدردی • ونیرنک
تحیل وتزویر وتسویلده وهم وخیاله سبق ویرردی • خرکوشک انکله قدیمی ماجراسی
وار ایدی • چون بووقت فرصت بولدی • فرصتی غنیمت بلوب انتقام داعیه سن فلکی
خانه روباهه کلیجک کرک طشره قیوب کنذ وسوراخه کردی • وظائف سلام وتحیتی برینه
کتوردی • روباه دخی تعظیم واکرام ایله رد سلام وتملق تمام ایدوب ایتدی ~~~ خوش
آمدی زکجا میرسی بیا بنشین • بیاکه امید متمت بردو دیده جا بنشین • خرکوش
ایتدی نجه اوقاتدر که آرزوی شرف ملاقات ایدردم • اما موانع روزکار غدار و
عوائق زمانه ناپایدار سببیله بوسعادتدن محروم ایدم ~~~ فرشته ایست
برین بام لاجوردانده وو که پیش آرزوی عاشقان کشد دیوار • بواثناده اتفاق

طمعه

بسطاقی نثار اوسمی نهاده بر عزیز که مصر کرامنده سلطان سرافراز و عرصهٔ ولایتده
بر پیر جریده نواز در رباعی دلی مفتاح کنج حکمتدر رخی مصباح کنج عفتدر علم غیبی اکا جبلّی در
شیخ دوران فرید شبلی در خزارات متبرکه دن بو دیاری مشرف قلدی بو جناب
تقدّس مآبک صیت وصدای ورع وتقوی کسب واختیار غزلت وانزواسن استماع
ایدوب بو سدّیه توصّل ده بو بنده یه توسّل ایتدی تادیدهٔ حالی جمال جهان آرا ایله منوّر
ومشام جانی فوایح انفاس مشک سایله معطّر اوله اگر ملاقاته اجازت اولورسه فبها
واگر بر مانع وارایسه بر نوبت دخی قضای مافات بیوریله یا از بن در باز
گردد چون بلای ناگهان یا فرو آید بدینجا چون دعای مستجاب رو باه بر انتباه
بو مقالک مآلنده نقش وحیله مشاهده ایدوب بو کلماتک جرآتنده صورة مکر معاینه
ایتدی گندو گندویه ایتدی اولی بودر که بو افرده بینه آنلرک طورنه سلوک ایلیم وآنلرک
شربت زهر آمیزین آنلره تجرّع ایتدرم پس روباه دخی ریش خند وخوش آمده
آغاز ایدوب ایتدی بز آینده وروندهیه کم خدمتی اول اجلدن برمیان المنتز درکه ودر
زاویه‌ مزی عزیزلره اول سببدن مفتوح طوتمشز درکه آنلرک جمال انفاسی بکمالنده
بقدر الاستعداد استفاده واستمداد ایده وز علی الخصوص بو عزیز معارف یاردن که
سن توصیف قلدن وبو شیخ قدسی شعاردن که سن تعریف بیوردن یتن
مهمان دارلقدن تقصیر می ایلرن وخدمتکارلقده تهاونی روا گورزن با وجود که بلوریده
الضیف اذا نزل برزقه بعض اکابر بیورمشلر در رباعی هر کرا بینی بعالم روزی
خود میخورد گر ز خوان تست نانش باز خوان خویشتن پس ترا منّت ز مهمان
داشت نباید بهر آنک میخورد بر خوان احسان تو نان خویشتن بلی توقّع ایدرم که
اول عزیزه خبر ایده سن تا بر مقدار توقّف بیوره لر که کوشهٔ کاشانمی جاروب
دنبالم ایله سپورم وشانِ مهمانه مناسب بساط دوشیوب ضیافت ترتیبین ایدم
خرکوش تصوّر ایتدیکه حسن اداو تقریر وتدبیر مکر وتزویری روباهه تأثیر ایلدی فی
الحال ملازمت گرگله مشرّف اولسه گرگ دیو جواب ویردی رباعی بو کلن خرشد
آگهی در دشمن صحبت ملامی در تکالیف تکلّف دن مبرّادر وآرایش جای وجاهدن
معرّادر امّا چون همّت عالی اقتضا ایدر که تکلّف دن بری اولمیه مانع دگلز مهمان
مصلحت اوزره اول دیدی وطشره چقوب ماجرای نقیر وقطمیر گرگه تقریر ایتدی و
روباهک فرنفته اولدغندن بشارت ویردی سینه بحکم لکل جدید لذة روباهک

نزل ٤

لهم دشمنی

طعم وشحمن مجددا التعريف ايدوب لطافت وطراوتن توصيفه آغاز قلدی گرگك آجلغندن
صفراسی بولندی وگوشت روباهی تذكر اتمك ايله آغزی صولندی وخرگوش بو
خدمت واسطه سيله خلاص اولم صندی هيهات هيهات مصرع زهی تصور باطل زهی خيال
محال اما روباه بوندن اسبق شرط حزم واحتياطی رعايت ايدوب خانه سی
ميانندہ برجاه عميق حفر اتمش ايدی وتدريج ايله خاكن چقروب اوستنی خاشا
كله ستر اتمش ايدی برمخفی طريق دوزتمش ايدی كه وقت ضرورتده آندن چقمق
ممكن اوليدی چون خرگوش طشره صاوودی سرچاهه كلوب خار وخاشاكن برو
جهله ترتيب ايلديكه ادنا اشارتله زايل اوله پس اول طريق مخفی باشنه واروب آواز
ايدوب ايتدی ای مهمان گرامی لطف ايدوب بزی خاكدن كوترك وكلبهٔ احزانه قدم
كتورك آنلرك دخولنه مقارن روباه اول سوراخدن چقوب قچدی خرگوش نشعف
تمام وگرگ جايع تعجيل تام ايله اول كلبهٔ تاريكه كردیلر وسرچاهه قدم بصدقلری كبی
قعر چاهده بولندیلر گرگ شويله تصور ايتديكه خرگوش اكا آل ايتدی فی الحال اول
دردمندك بندبندن جدا ايدوب قودی كتدی بو مثلی ايرادن غرض بودر كه
مرد عاقل هرگز مكر وحيله دن غافل اولمز وهر خردمند كه حزم واحتياطدن بهره مند
اولميه اكا فريب ايله ظفر بولمز دمنه ايتدی بيوردغك واقعدر اما كاوشترا
غرور ايله لا يعقلدر وبنوم عداوتمی بلمز منم فكر غدر ومكردن غافلدر نكبابه
نكبتله خرمن دولتنی وقت غفلتده صاورسم گرگ وتيشهٔ غدری بيخ درخت
وجودنه حالت فراغتده اورسم گرگ زيرا هر تير غدر كه كمان غفلت وكمين صداقتدن
كشاد بوله زياده جايكير اولور ايشتدمكی اول خرگوشك تير مكر وتزويری هلاك
شيرده نجه تأثير اتمشدر چون آنك مكرندن غافل ايدی باوجود كه اهل فراست
وصاحب كياست ايدی مغاك هلاكه دوشدی كليله ايتدی نجه روايت اولنمشدر اول

حكايت دمنه ايتدی اخبارده كلمشدر كه بغداد نواحيسنده بر مرغزار وار ايدی
كه خاكی عبير وعنبر كبی معطر ونسيمی نسيم وگوثر كبی روح پرور عكس انوار ازهارندن
فلكك حسرتا خنده هزار ستاره تابان اول ستاره لرك نظاره سنده نه فلك
سرگردان ايدی وحوش بسيار وسباع بی شمار اول مرغزارده قرار اتمشلر ايدی
لطافت هوا وطراوت فضا وكثرت آب ونعمت بی حساب سببی ايله اول ديارده
وطن طوتمشلر ايدی اول نواحيده بر شير خونخوار وار ايديكه دايم وديدار نامباركن

اول بیچاره لره آشکار ایدردی • وعیش زندکانیلرن منغص ایدوب هرکون برین وایکی

سن شکار ایدردی • برکون اتفاق ایدوب جملهسی شیر قاتنه کندیلر • وعجز

وانقیاد اظهار ایدوب ایتدیلر بز ملک سباعک خدمی ورعیت وحشی یوز برکون

زحمت بسیار • ومحنت بی شمار ایله بزدن برسین شکار ایده و یا اتمیه بز دآیم آنک

بیمندن کشاکش بلاده یوز • اول دخی بزی جست وجوی ایله تکاپوی عناده ور حالا

برفکر ایلدک که هم ملکه سبب حضور وفراغت • و هم بزه موجب امن وراحت اوله

شویلکه هرگاه بزه متعرض اولمیوب هردم بزم وقتمز پریشان اتمیه • هرکون هنگام

چاشتیده مطبخ ملکه بر شکار وظیفه کوندرلوم • و بو خدمتک اداسنده تقصیر

وتهاون رواکورمیهلوم • شیر بو قضایه رضا ویردی • پس بو عهدی مقرر قلوب هرکون

قرعه آترلردی • وحوشدن کیمک نامنه کلسه بر سبیل وظیفه آنی مطبخ شیره ارسال

ایدرلردی • تا بو حال اوزره نیجه مدت کچدی • اتفاق برکون قرعه بر خرکوشک نامنه راست

کلدی • وزمانه آنی هدف تیر بلا قلدی — آسمان بار امانت نتوانست کشید

قرعهٔ کار بنام من دیوانه زدند • خرکوش بر موش سرتحیری زانوی تفکره

قیوب بر مقدار تدبیر اندکدنصکره یاشش قالدرب وحوشه ایتدی اگر بنی ارسال

اتمهده فی الجمله توقفه مجال ویرهسز بر فکر ایلدم غالب بودر که آنک سببی ایله بو جبارک

پنجهٔ جورندن • و بو قهارک شکنجهٔ قهرندن جملهکز خلاص اولهسز • وحوش

منت ایلدیلر • و دعا ایدوب تمنا ایلدیلر • خرکوش شول قدر توقف ایلدی که

وقت چاشت کچدی شیرک دیک جوعی غلیان • وسبعیسی هیجان ایدوب خشم و

خوشدن ابرکی جوشش و ببرکی خروشه آغاز ایدوب اضطرابدن کاه طوروب

وکاه اوتردی • وغضبدن دنداننی بربرینه اوروب صدای مهیب وغریو با

کوش کاوزمینه وسمع شیر گردونه یتدی • — اولوردی زهرهسی چاک اول غریونی

اشتسه کوه قافک نره دیوی • خرکوش آهسته آهسته شیره قریب واردی •

بغایت دلتنگ بولوب کوردیکه آتش جوعی خرمن صبرن باده ویرمش • وفروغ

خشمی سینه سندن کرهٔ اثیره ایرمش — تنور شکم دمبدم تافتن • مصیبت

بود روز نایافتن • غایت غضبندن دم انتقامی زمینه اورر • واساس میثاق

وبنای اتفاقی یقمغه طورر • نرم نرم ایلرو واردی • خضوع وخشوع ایله سلام ویردی •

شیر ایتدی نه طوشدن کلرسن • وحال وحوشدن نه خبر بلورسن • خرکوش ایتدی

دیه

نبیی

عهد سابق اوزره بن بنده ایله مطبخ عامره یه بر خرکوش ارسال اتمشلر ایدی انکله بله عزیمت
ملازمت اتمش ایکن اتفاق فلان بیشه ده بر شیر نر برقرشو کلوب انی المدن
آلدی هر چند فریاد ایلدم که بو خرکوش غدای ملک وحوش در قطعا دکلمدی و
اصلا التفات ایلمدی وخشم تمام ایله شتم ودشنام وفحش کلام ایلدی ایتدی ای
شوم وای حیشوم میشوم رایحه ادراکدن محروم بلمزمیسنک بو بیشه بنوم شکار
کاهم وصیدی وظیفه در کاهمدر ای ملک اول قدر لاف وکزاف ایدوب قوت
وشوکت عرض ایلدی وملکه اطاله لسان ایدوب هرزه وهذیان سویلدیکه بن مدهوش
اولدم عاقبت قاچوب علی التعجیل کلدم تا صورت حالی معروض رای عالی قلم شیر چون
خرکوشدن بو خبری کوش ایتدی درون دلنده عرق حمیتی نابض وعشق دماغنده
یوسبعیتی نابض اولب ایتدی من آنم در شیوه طعن وضرب بشیر آن در
آموزم آداب حرب کدامین هنر بر آن دلیری کند که سر پنجه بر صید من افکند
پس ایتدی ای خرکوش جایزمیدر که انی بکا کوستره سن تا سنک دادک بنجه آلرم وبنوم
انتقامی بجه حاصل قلورم کوره سن خرکوش ایتدی نچون جایز اولمیه اول ملک حقنده انواع
ترهات سویلدی وبی ادبانه کلمات ایلدی بن قادر اولسم انک قاننی شراب ناب
کبی ایچردم وکاسه سرین ملکک کمتر سککنک سفال آبخوارن ایدردم اما
خدادن دیلرمکه ناکهانی هر اوجه کورم نیجکده آنی بونی دیدی همان اوکنه دوشدی
شیر آسوده دل انک خواب خرکوشنه الدانوب عقبنجه روان اولدی خرکوش شیری
بر چاه عمیق کنارنه کتوردی که انک غایت صفادن آینه چینی کبی صورتلری راست
کوسترردی وبی ضبط وخطا صفت چهره نظاره درست ادا ایدردی صفادن
شویله کم مهر منور کوسترردی انکا نسبت مکدر ایتدی ای ملک خصم نابکار اشبو چاه
ده در بن انک هیبتندن وهم ایدرم اکر ملک بنی یانینه آلورسه خصمی انکا کوسترم
شیر خرکوشی دوشنه آلوب چاهه نظر ایتدی کندونک واول خرکوشنک صورتین صوده کوروب
خیال ایتدی که اول شیر بدفعال واول خرکوشدر که کندو ایچون ارسال اولنمشدی فی الحال
خرکوشی قویوب کندوسن اول چاهه آتدی بر ایکی غوطه ایله نفس لعین زبانیه جحیم
تسلیم ایتدی خرکوش سلامت ایله دونوب وحوشی کیفیت حالدن خبردار ایتدی
انلر دخی وظایف شکر الهیه قیام ایدوب ریاض امن وسلامتده فارغ بال ورفاه
حالله بیچون وچرا اچرا ایدوب بو بیتی لسان حالله ادا ایلدیلر یکی شربت آب

شش

عدودن انتقام آلمق نه خوشدر ۝ از پی بدسگال به از عمر منفتاد و هشتاد و سال

جهاندن کشی کام آلمق نه خوشدر ۝ بو مثلدن معلوم اولدیکه خصم نه قدر قوی و زور

آور اولورسه کمین غفلتدن انکا ظفر میسّردر ۝ و دشمنک معینی و ظهیری نه قدر کثیر اولورسه

تیر غدارک آنده تأثیری متصوّردر ۝ کلیله ایتدی اگر هلاک کاوه بو تدبیر ایله ظفر بولورسک

شیره آندن ضرر متطرّف اولمیه فی الجمله وجهی وار و بونعا آندن اعتذار ممکن در ۝ اگر لی

مضرّت شیر بیر تدبیرک آنده جایگیر اولمیه زنهار بو فکردن واز گل ۝ و بو مکردن احتراز

قل که هیچ بر عاقل راحت نفسی اِچون ولی نعمتنه زحمته قایل دکلدر ۝ کلام میاننده

بو کلمه ایله تمام اولدی ۝ دمنه بر مدّت ترک ملازمت ایدوب بر گوشه‌ده

عزلت ایتدی ۝ تا بر کون فرصت بولوب شیر حضورینه واردی ۝ و غم دیده‌لرکبی

یوزن طوتوب ستم دیده‌لرکبی بوینن اکوب قرشوسنده طوردی ۝ شیر ایتدی خیلی

مدّتدر کورنمزسن خیر میدر ۝ دمنه ایتدی ملک دولتنده امیدم درکه خیر اوله ۝ شیر ایتدی

جهره‌کده اثر غم و بشره‌کده زنک الم وار حکمت ندر دمنه ایتدی ۝ نظم اگرچه قصه

حکمت کرکدر ۝ ولیکن قصه‌یه خلوت کرکدر ۝ الحکمة ۶ وسن مزید البیت الخالی ۝

پس شیر خلوت ایتدی ۝ و دمنه فاتحه دعوت ایدوب ایتدی ۝ بر حادثهٔ عظمی یه

وقوفک حملا نور على التعجیل عرض حضور فائض النورمه تفصیل ایلکه مهمات کلیه‌نک تأخیرنده

نجه محافات کار امروزی فردایه حواله ایتمه هزار آفات وار ۝ بیت بلورسن مختلف در

حکم اوقات ۝ دیمشلردر که فی التأخیر آفات ۝ دمنه ایتدی هر کلام که مستمع آنک

استماعندن امتناع ایده متکلم آنک کلمه‌نه اقدام ایلمک کرک ۝ هر مقال که بو نه قلید

آتش فکر و تأنّی ایله خلاص بولمیه قاله کتورمک کرک ۝ سامع دخی احوال متکلمی تمام ملاحظه

قلوب بلمک کرک که خیر اندیش و عاقبت بین میدر ۝ یا ضرر انکیز و نفاق آیین میدر ۝

چون بلکه قائلک اداسنک نعمت و حقوق تربیتدن غیری غرضی یوقدر ۝ کلامنی سمع

رضا ایله اصغا ایتمک کرک خصوصا شول موادده که فوائدی فی الحقیقه انکا عاید اوله ۝ شیر

ایتدی سن بلورسنکه بن سائر ملوکدن فضیلت رأی ۝ و حزیت عقل ایله مستثنی و ممتاز

و هر متکلمک کلامنی استماع تمیز ملکانه ایله بش بخاد ضمیر ایتمک ایله اقران میاننده سر

افرازم مهمان بی تکلّف ضمیرکده مضمر اولانی اظهار ایله ۝ و بی توقّف خاطرکه خطور ایدن

خاطره‌کی ایلیه سویله ۝ دمنه ایتدی بن دخی بو مرتبه جرأته اول جهتدن رخصت

بولدم که ملکک عقل و دانشنه اعتمادم حددن زیاده در ۝ بو دخی ظاهردر که بندن

مکن تا خیر سر کار آر
که در تأخیر آفات بسیار

صادر اولان کلام محض دیانت و عین امانتدن ناشیدر • و شک و شبهت و غرض و
علتله آلوده دکلدر • و محک طبع ملکده عیار نقد اخلاصم کالشمس فی وسط السماء
ظاهر و هویدادر بیت بحمد الله ز من شه محکست • که قلب خالص ماهی شناسی
شیر ایتدی بلی سنک وفور امانتک عین حضورمده ظاهر • و آثار دین و دیانتک جبین و
قیافتکده باهردر • مطلقا سنک کلامک شفقت و نصیحته محمولدر • و شائبهٔ شبهه پیرامن قبولنه
وصولدن معزولدر • دمنه ایتدی مقرر بودر که بقایای کافهٔ وحوش و دوام عمر ملکه وابسته
در پس رعایادن هر برسی نه که پاکیزه نهاد و پاک اعتقاد اوله • واجبدر که اظهار حق
و تقریر صدر اتمک ایله پادشاهدن نصیحتی دریغ اتمیه لر • نتکم بیورمشلردر که هر کمسه که
پادشاهدن حقی ستر و طبیبدن مرضی کتم • و احبادن فقرینی اخفا ایلیه کندو کندویه
خیانت ایدوب کندو نفسنه خیانت اتمش اوله • شیر ایتدی خبر صدق و اخلاصک
و اثر فرط اختصاصک بوندن سابق سمع شریفمه واصلدر • و بالجمله امانت و دیانتکه
اطلاعی کلی حاصلدر • حالا شویلکه نه حادثه اولمشدر تا کیفیت حاله وقوفدن صکره
تدبیرنه اشتغال اولنه • دمنه چون شیری بو افسونله شیفته • و بو افسانه ایله فریفته
ایتدی • دهان بیانی آجوب زبان روان ایتدی بیت که شاها اوله دولت
رهنمونک • ظفر یارک اوله دشمن زبونک • شنزبه امرای کشور ایله خلوتلر • و ارکان
دولت ایله مشورتلر ایتدی • و ایتدی شیری آزمایش ایتدم و اندازهٔ زور و قوت و
رأی رؤیتن بلدم • هر برسنده خلل کلی و ضعف قوی مشاهده قلدم بیت زآن
بود آنکه مارا در کمان بود • خیالی داشتیم و نه چنان بود • بن بو حیرتدیم که ملک
اول کافر نعمتک اکرامنده افراط ایدوب حددن کچردی • و مملکت و سلطنتده کندویه
شریک و ملکه جملة الملک ایدوب عنان فرمان و زمام احکامی آنک دست تصرفنه
ویردی • و بو نعمت مقابلهسنده اندن بو خیانت وجوده کلدی • و اول عارفه
اراسنده نهاد بدنژادندن بو داعیه ظهور قلدی • هر آینه بحکم ان الانسان
لیطغی ان رآه استغنی • بر کمسه که اجرای امور فرمانده کندوی مطلق العنان کوره
و زمام احکام خاص و عامی قبضهٔ اقتدارینه رایکان کتوره دیو طغیان زاویهٔ دماغنده
آشیان قلمه کرک • و عرق عصیان دل پرغلنده جریان اتمه کرک بیت
کسی راکه کسی زچاه خمول • بر آرد رساند بر اوج قبول • عجب کر نه دعوی شاهی کند
سر سرکشان در کمند افکند • شیر ایتدی ای دمنه نه عجب سوز سویلدک حقیقت حالی

ندن بلدک کیفیت کاره ندن جزم ایلدک حال بومنوال اوزره اولسه که تقریر کدن
اکلنور انک تدبیری ندر • دمنه ایتدی انک رفعت و درجه و علو مرتبه سنی نه
مثابه ده ایدوکی ملکه معلوم در • چون پادشاه هر خدمتکارلرندن برینی درجه حرمت و مال
وحشمت و شکوه و شوکتده کندولره مساوی کوره لر • واجب درکه آستانه دولتلرندن
بالکلیه مردود و مطرود باکه بو توده خاکدن وجود ناپاکنه نابود ایده لر • والا سلطنت
الدن کیدر • و ممالک غیره انتقال ایدر بو کارک چاره سنه اول وجهله که ضمیر منیر پادشاه
جهان اقتضا قیله بزم خاطر فاتر و ذهن قاصر فرقنده واصل اوله • اما بو مرتبه عقلم جازمدر که
تدارک حال شنزبه ده تعجیل لازمدر • اگر تکاسل جائز اوله ممکن که کار بر مرتبه یه تیشه
قدم تدبیر انک ساحت مساحتندن عاجز اوله بیت مخالف تو یکی مور بود و ماری شد
برآور از سر آن مور و مار گشته و مار • مده زمانش ازین بیش روزگار مبر • که ازدها شود
از روزگار مایه مار • ومثلدر که بنی آدم ایکی قسمه منقسمدر بری عاجز بری صاحب حزم در
عاجز اولدر که زمان حدوث حوادثده سراسیمه و پریشان و متردد حال و سرگردان
اوله صاحب حزم اولدر که عقل و کیاستله هر مشکلک عقبه سنده حاذق • ودیده فراستله
هر امرک عاقبتنه ناظر اوله • بو دخی ایکی قسمدر اول اولدر که بر خطر هنوز ظهور ایتمدین مبادی
فکرله غورنه ایره و غیریلر هر کارک خاتمه سنده بلدکلرین اول دیده عقلله فاتحه سنده
کوره • و اواخر اموری اوایلنده تدبیر ایدوب • اول الفکر آخر العمل مفهومن پیش نهاد
ضمیر ایدنه • بو مقوله کمسنه چون بلیه که بر بلا نازل اولسه کرک قبل النزول شرطه تدبیر ایله
ساحل نجاته وصول بوله کرک بو که احزم درلر • ایکنجی اولدر که چون بلا نازل اوله
متزلزل اولمیوب حیرت قلبنه یول بولمیه • لاجرم بو مقوله شخصه رای صواب و وجه تدبیر
پوشیده اولمیه • انکا حازم درلر بو اوچ طایفه نک مناسب حالی که بری عاقل کامل
و بری نیم عقل • و بری جاهل غافلدر اول اوچ ماهینک حسب حالی درکه • بر آبگیرده
مجتمع اولمشلردی • شیر ایتدی نه کیفیتله اولمشدر اول حکایت دمنه ایتدی روایت
ایدرلر که بر آبگیر بی نظیر وار ایدی که عین شارعدن دور • ودیده تعرض ابناء السبیلدن
مخفی و مستور ایدی • آبی صوفیلر اعتقادی کبی صافی • و تماشای صفاسی تشنگان آب
حیاته کافی ایدی • بو غدیر دریا مثالک بر آب روانه اتصالی وار ایدی • اول آب
زرفده اوچ نفر ماهی شنکر فکه حوت آسمان انلرک رشکندن تابه غیرتده بریاندی
تمکن و توطن اتمشلر ایدی • اول ماهیلرک بریسی احزم • بریسی حازم • آخر بی

حکایه

عاجز ایدی

عاجز ایدی ناکاه ایام بهارده که جهان آرایش کلزاردن نمودار باغ جنان اولمشدی • وبساط
بسیط غبرا ریاحین رعنا وازاهیر غرا ایله حدیقهٔ خضرای سمایه دونمش ایدی • وفراش صبا
سطح زمینی رنکارنک فرشلر تزیین • وصباغ صنع چمن جهانی الوان ازهار ایله رنکین ایتمش
ایدی — بهار ایله جهان کرم اولمشدی • برک سنکین دلی نرم اولمشیدی •
برک لاله ایله اولمشدی یوزی خون • کوز یاشینی جوی اتمشدی فلکون • قضای الهی بر نجه
نفر صیاد ماهی اول نواحیده کزرکن اول آبکیره راست کلدیلر • اول اوج دانه ماهی آنده
کماهی بولدیلر • عرق طمعلری حرکته کلوب آنلری صیده قصد اتدیلر • وبربریله میثاق ومیعاد
ایدوب آلات اصطیادی کتورمکه کتدیلر ماهیلر بو واقعه‌دن آکاه اولب عین آبده آتش
اضطرابه دوشدیلر • چون غدیر فلک آبکونده ماهیان انجم جنبشه آغاز اتدی اول ماهی که
عاقل وکامل ایدی چون هزار بار روزکار غدارک دست بردن کورمش • وسپهر ستمکارک
محنت ودردن مشاهده قلمش ایدی • بساط تجربه‌ده ثابت اولدی وصیادلرک قید و
بندندن خلاص تدبیرن ودام فریبندن نجات فکرن قلدی — خردمند دانا کسی را
شناس • که محکم نهد کار خود را اساس • کسی را که محکم بنا شد درست • بنای مهمش
بود سخت وسست • پس طریق فرار اختیار ایدوب بی مشورت یاران غدیرک آب
روانه متصل اولان جانبندن روان اولدی • علی الصبح صیادلر کلدیلر آبکیرک ایکی طرفن
بغلدیلر شول ماهی که پیرایهٔ خرد ایله آراسته اما ذخیرهٔ تجربه‌دن بی بهره ایدی •
چون بو حالی کوردی اهمالندن ندامت اتدی وکندی ملامت ایدوب ایدی حیف که
غفلت اتدم دریغ که تکاسل ایلدم • غافللرک سرانجام کاری بویله اولور • مکاسللرک مآل
حالی بوکه وارر کرک ایدی که اول بر ماهی کبی نزول بلادن اوکدن کندو غمم بیدم • وآفت هجوم
اتمدین خلاص تدارکن ایدیدم — علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد • دریغ سود
ندارد چو رفت کار از دست • ولیکن چون فرصت اولدی زمان مکر وحیله وهنکام
فکر وخدعه در • اکرچه دیمیشلردر که وقت نزول بلاده نهال رای وتدبیر اول قدر بر ویرمز •
وزمان مضاء قضاده بذر حیله وتزویر چندان ثمر ویرمز • اما بو جمله ایله مرد خردمند
منافع دانشندن هیچ بر وقت قطع امید اتممک کرک • ودفع مکاید دشمنده تأخیر و
تقصیر جایز کورممک کرک • پس فی الحال صویو زینه کلوب کندوسن مرده صورتنه
کستردی صیادک بری آنی او حالده کوروب مرده خیال ایدوب کوتروب صحرایه آتدی •
اول داخی هزار زور وزار ایله کندوسن جویباره یتشدروب ساحل نجاته وکنار

يتدی **بيت**. ای دوست گر خواهی رهائی • که بی مردن نیابی آشنائی • اول ماهی عاجز
تدارک نوائبدن فکر عواقبدن دور • و دیدهٔ بصیرتی پردهٔ غفلتله مستور ایدی • وزیر بالا
یوزروی تا عاقبت کار دام صیاده گرفتار اولدی • بو مثلک مضمونندن معلوم اولدی که ملک
شنزبه بابنده شتاب ایدوب فرصت و قدرت وار ایکن تیغ آبدار ایله جان خاکسارینه
آتش دمار اوروب خرمن عمرن باد فنایه ویرمک گرک • و عرصهٔ زمینی و ساحهٔ خاطرنی
انک خبث عقیدت و خبث مکیدتندن پاک ایدوب مدة العمر اول ناپاک و بی باکک هلاکنی
نوید صبح شادمانی و برید فتوح کامرانی بلمک گرک • **بيت** جو قدرت یافتی بر خصم غدار •
بسنگ ابتلا مغزش برون آر • شیر ایتدی دیدوکک معلوم اما گمانم اتمزم که شنزبه
مکر و خیانت فکرن ایتمش اوله • و سوابق احسانی لواحق کفرانله مقابله روا گورمش اوله که
بو غایته دک ایولکردن غیری نسنه گورمامشدر • و الی هذا الآن انک بابنده دقایق لطف
و احسانمز دریغ اولنمامشدر • دمنه ایتدی بویله در اما ملکک اول ایولکلری آنی یرامز
ایتمشدر • و انعام و احسانی آنی مقام عصیانه گتورمشدر • **بيت** هر کجا داغ بایدت
فرمود • چون تو مرهم نهی ندارد سود • لئیم جاهل اول زمان ناصح یکدل اولور که امیدوار
اولدوغی مرتبه یه واصل اولمیه • اما چون مقصودی حاصل اوله لاجرم دیگ طبعی غلیان
ایدوب شانه مناسب اولمین مناصبک سوداسی سویدای دلنده هیجان ایدر • اولولر
بیورمشلردر که سفله و بدگوهرک بنای خدمتی قواعد بیم و امید اوزره در چون ضرر خوفندن
امین اوله سرچشمهٔ اخلاصی بولندرسه گرک • و چون حصول امانی ایله مستغنی اوله
آتش کفرانی یلکلندرسه گرک شیر ایتدی خدام لئیم خلقت و دنی همت حقنده ملوکه
طریقه سلوک ایتمک گرک که آنلردن اثر کفران و عصیان ظاهر اولمیه • دمنه ایتدی بو طایفه
شفقت و عاطفتدن اول قدر محروم و مهجور قلمق گرک که بالکلیه ناامید اولوب
اعدا جانبنه مایل اولالر • بونلر چندان نعمت و احسانه مستغرق و مغرور اولمامق گرک غایت
ثروت و نهایت کبر و نخوتدن فرعونیت دعواسن قلالر • بلکه واجبدر که دائما
خوف رجاده دائر اولوب مدار حاللری وعد و وعید و بیم و امید اوزره اوله • زیرا که
امن و ثروت سبب نخوتدر نخوت باعث عصیان • و کفران نعمتدر • و یأس
و خبث موجب جرأتدر رجا جرأت مورث نقص سلطنتدر • **بيت** نومید دلیر
باشد و هیم حره زبان • ای دوست جهان مکن که نومید شوم • شیر ایتدی ای
دمنه بن سویله گمانم که شنزبه نک آیینه دلی بو بیر تنگ زنگردن مصفادر • و چهره

یره

حالى

حالی بو خیال خالندن معرا درکه زیرا که تا شمدیدک ابواب عاطفتم انک بابنده کشاده و انعام
واحسانم سائر ارکاندن اکثر زیاده ایدی بعد ما کان بندن کورمادیکی مهر و شفقت و رحمت
مشاهده قله آیا نه سببدن انک مکافاتندن قصد خیانت و فکر مضرت ایدر اوله

حکایت

بیت چو دل بی دوستیش خویش را علم سازد ، چرا بدشمنی آخر علم برافرازد

دمنه ایتدی ضمیر منیر ملکه مخفی اولمیه که کج فراجدن هرکز استقامت کلمز و بدطینت و
زشت سیرت تکلیف تکلفه ستوده خوی و پاکیزه خصلت اولمز و کل اناء یترشح
بما فیه **مصرع** از کوزه همان برون تراود که دروست مکر قصۀ عقرب کشف ملکک
سمع شریفنه واصل اولمامشدر بشیر ایتدی نجه اولمشدر اول **حکایت** دمنه ایتدی
بر کشف بر کج دم ایله همدم اولب هردم دعوای وداد و اتحاددن دم اوررلر دیی
ودایم کمال اخلاص و اختصاصدن خبر ویررلر ایدی **بیت** روز با شب معاشر و همدم
شام تا صبح مونس و محرم اتفاق بر وقت بسبب ضرورت جلای وطن اتمک
لازم کلوب مرافقت و موافقت ایله بر مامن آخره متوجه اولدیلر قضای الهی راهی نهر
عظیمه راست کلدی چون عقرب اول نهردن عبور اتمک متعذر ایدی متحیر قالدی کشف
ایتدی ای یار عزیز نه باعث اولدیکه زورق فکرک نهر حیرته صالدک و نه حادثه اولدیکه
اندوه و همم بحرینه طالدک عقرب ایتدی ای برادر بو نهردن کذر اتمک فکری بنی کرداب
اضطرابه براقدی نه آبدن عبور اتمک میسردر و نه تاب آتش فراقه طاقت متصوردر
بیت سن کیدرسن سنک آردجه کوزم یاشی کیدر مشکل اولدر که اکنی قالور
و یولداشی کیدر کشف ایتدی غم حکمه بن سنی بی تکلیف و زحمت بشتمه کستی سیله بو آبدن
کچورسم کرک و سینمی سپر بلا کرکانه قلوب بو کرد آبدن کناره یتورسم کرک که دیمشلردر
حیفدر که دوستلرک ایله بر یار الکه کتوره سن و آسانلق ایله یتیره سن **بیت** ای
دوست برو بهر چه داری یاری بخر و بهیچ مفروش پس سنک پشت عقربی
پشتنه آلدی و سفینه سینه سن آبه صالب روان اولدی حباب وار میان آبدن
یوزرکن ناکاه لوشنه برنا سزا آواز یتشدی و حرکت عقربدن پشتنده خراش
احساس ایدوب ایتدی ای برادر بو نه صدادر که بن استماع ایلرین و بو نه عملدر که
سن اشتغال اوزره سن عقرب جواب ویردیکه ای برادر سنان نیشمی سنک جوشن
وجودکه آزمایش ایدرم کشف پر غضب اولب ایتدی ای بی مروت سنک ایچون بو کرداب
بلای ارتکاب ایتدم و جان شیرین و وجود نازنینم غرقاب خطره آتدم حالا بن زحمت

حکمم سن حضور ایدرسن هم بشنم کشتی سی وسینم سفینه سیله بو آبدن عبور ایدرسن اکر التزام
منت الموهوب حق صحبت قدیمه اعتبار اتمزسک باری بونیش اورمغه سبب نه
چون نوش نداری فرم نیش آخر چون دوست نه مشو دشمن باری باوجود محقق درکه
بو حرکتدن بکا آسیب مضرت یتیشه کرک ونیش دل خراشک بنم بیت ناتراشیده مه تاثیر
اتسه کرک غالب آنست که دست دل خود ریش کند هرکز از روی جدل مشت
زند بر دیوار عقرب ایدی معاذ الله که بو مقوله معانی جمیع اوقات زندکانیمده ضمیرمه کلمش
وخاطرمه خطور ایلمش اوله اما بو قدر وار که بو حرکت بنم مقتضای طبیعتم ونیش زنلک
لوازم جبلتمدر بو بابده بکا خاره وخار اوبنت دوست وسینه دشمن علی السوادر رباعی
هرکرا عادت ذمیم بود بی ارادت از وشود صادر نیش بر سنک میزند عقرب
کرچه بروی نمی شود قادر کشف بو حالی تعجب ایدی وتفکره یه طالب ایدی حکمااست
بیورمشلردر که نفس خسیس وشخص خبیثه مروت اتمک ممان داماننده خار وکرمیانده
مار تربیت اتمکدر بد اصل را چه کونه توان کرد تربیت کسی درون خانه
چرا مار بر ورد حنظل تربیت ندهد طعم نیشکر کل بر نچیند انکه همه خار پرورد کلام
اکابردر اول کسه که اصلنده نسیب اولمیه امید وارم کرم اندن نصیب اولمیه نطفهٔ
خبیثه دنیادن کیمه تا ولی نعمتنه کفران واسائت ایلمیه ز بد اصل چشم بهی داشتن
بود خاک در دیده انباشتن بو مثلک مفهومندن بو معلوم اولور که ملک شنزبه نک عدم
اصالتندن وخست ذات وخباثت صفاتندن اندیشناک اولمق کرک وزیردستان
مشفق ودوستان صادقک نصایحن کوش هوشله استماع بیورمق کرک هر کم که ناصحلر
کلامنه اکرچه که بحکم الحق مر درست وبی محابا اولا التفات قلمیه انک عاقبت حالی ندامت
وملامتدن خالی اولمیه بیمارکی که چون اوامر طبیبه دین استحقاقله ناظر اوله وشربت
وغداسنی کندو اشتهاسی حسبیله استعمال قله لاجرم ضعف قوت ونحافت بنیت اکا
زیاده استیلا بوله ناصح از روی درشتی سخن ار کفت چه باک صبر تلخست و
لیکن بر شیرین دارد ضمیر منیر ملکه که مرآت حقایق ومشکات دقایقدر پوشیده
اولمیه که عاجزترین ملوک اولدرکه عواقب اموردن غافل ومهمات ملکه دینه استحقاق
ناظر اوله وحزم واحتیاطده قاصر اولدوغی سببدن بر حادثهٔ عظمی ظاهر اولیجق خواه
وزرانی سوء رائی وضعف تدبیر ایله متهم قلوب واقع اولان خطالری انلرک
کردننه حواله قله فکری که ترا بکار خود باید کرد بهر چه بد بکری رها باید کرد

وانکه کو

وانکه که بدین کونه خطای کرد • در کردن دیکران چرا باید کرد • شیر ایتدی زیاده درشت کلمات اندک • و سرحدادبدن طشره کندک • اما چون معرض نصیحتده سن قول ناصحی خشونتی سببیله رد ایتمک اولمز • شنزبه هر نه قدر عداوتی مقرر ایسه ظاهردر که اول انیه قادردر • اول الحبب الوقت بکا طعمه در • زیرا که انک مادۀ حیاتی اجزای نباتیدر • بنوم مددوحر کتم جسم حیوانی در و لحم لطیف آهوی بیابانیدر • اجزای نباتی همیشه مغلوب اعضای حیوانیدر • آنده نه قدر قدرت و قوت اولا که صفحه ولنده بنمله مقابله صورتن تصویر قله • یا سویدای ضمیرندن بنمله مقاتله سوداسی جایکیر اوله • مدعی راکی رسد با جون لاف جدال • کی تواند پشه با پیل دمان پهلو زدن • شنزبه اکر بنوم آفتاب دولتمه کرافق پروردکاریدن تابانددر • ماه کبی دعوای مقابله ایده کاسته و ناقص اولور • بنوم ما بیجه جتر همایون همای آشیانه کم نمودار سایبان آسماندر خورشید مانند تیغ حکمیه عاقبت تولر • تهی دست کو مایه داری کند • جو لنکست کو راهواری کند • من آن صیدرا کرده ام سربلند • منش باز در کردن آرم کمند • دمنه ایتدی ملکه لایق بودر که اول بکا طعمه دردیو مغرور اولمیه • و کندونک قوت و غلبه سنه اعتماد جایز کورمیه • اکر کندو بنفسه مقابله دن عاجز ایسه معاونلر مظاهرتیله جمعیتنه تمادردر • و سحر و مکر و دستان غدرده خودنمانی سام و سامری ساحردر • قور قم بودر که جیون وحوشی مخالفت ملکه تحریص ایده • انکا موافقت ایده لر • بر فرد نه قدر زور مند • و مرد نبرد اولورسه ظاهر بودر که قامت قدرتی جمع کثیر ایله مقاومتدن قاصردر • پشه چو پر شد بزند پیل را • با همه مردی و صلابت که اوست • مور چکانرا چو بود اتفاق • شیر ژیانرا بدرانند پوست • شیر ایتدی سنک صدق کلامکه کمال وفور و خلوص مناصحتک ضمیرمه آشکاردر • اما بوصورته بکا دامن کیردر که روزکاردر که انکا مزید تقرب و اعتبار ایله اختصاص ویردم • و رویت ترتیب و تفویتن اوج آسمانه ایرکوردم • و مجالس و محافلده آنی مدح ایدوب علی ملاء الناس خرد و دیانت و اخلاص ایله دولملکتوردم • حالا وضع سابق مخالف بر فعل صادر اولورسه تناقض قول و خفت عقلدر • و رکاکت رایه منسوب اولب قولم قلوبده مردود • و عهدم خواطرده نامقبول اولور • هر سری راکه خود برافرازی • تا توانی ز پا نینداازی • دمنه ایتدی رای صائب و تدبیر درستک فایده سی بودر که چون بر دوستدن اثر عداوت • و بر خدمتکاردن ملامت و خیانت کوره ممان دم اطراف کارلردن فراهم قلوب روی موافقت و

مرافقتی آندن دوندره لر • وخصم انلرک نار دمارله خان و مانلرن کونیدر مدین آنلر انک
آب بوارله حیاتی اوجغین سوینده ره لر • و ندان باوجود که آدمینک قدیمی ممدی • وتحصیل
منافعده اکثر اعضانک مقدمی درچون معلول اوله قلعدن غیری ایله دواقلمزلر • وطعام
که بدل ما یتحلل و مدد مادهٔ حیات درچون معده ده فاسد اوله دفعدن غیری روا کورمزلر
بیت زان کسی کو ل غزده ات شاد نکردد • کر خود بمثل جان تو باشد کم او کیر
عاقبت دمدمهٔ دمنه شتربه ده تأثیر ایدوب ایدی حاصل کلام صحبت شتربه دن نفرت
تمام ایلدم من بعد انکله ملاقات مقولهٔ محالاتدندر • اولی بودر که مهمان برکمسنه کوندرم
تا کیفیت حالی اعلام ایده واجازت ویرم وارض الله واسعه دلدیکی یره کیده دمنه
دیدی اندیکه اکر بو کلام سمع شتربه یه واصل اوله درحال برائت ساحت زمتنی ضمیر
منیره روشن قله وانک مکر وحیله سی نهان خانهٔ خفادن عرصهٔ ظهوره کله • ایدی ای
ملک رای مزبور طریق حزمدن دور • و نهج احتیاطدن بغایت مهجور بر کلام مادام که
قلبده طوره قالهٔ کلمیه دایرهٔ اختیارده داخلدر اما بعد الاظهار انک تدارکی جونع
اقتداردن خارجدر بیت سخن تا نکفتی توانیش کفت • ولی کفته را باز نتوان
نهفت • بر کلام که دهاندن • و بر تیر که کماندن چقه نه اول وسته کلور • نه بو شصته
نظم چون اغزدن چقه سوز دنمز آیرق • کیرو دونزمی یایدن آتلن اوق • قفسدن
مرغ وحشی کا یده پرواز • طوتلمز ایلسک بیک حیله آغاز • امثال مجدندر هرچه
بزبان آید بزیان آید • دمیشلردر که زبان ترجمان دلدر • و دل والی ولایت بدندر
وکلام متکلم جواهر کنجینهٔ سینه در • تا درّ درج دهان مسمار صمتله مسدود اوله • و سر حقه
نطقه مهر سکوت اوله زمین زندکانی دایم ریاحین سلامت بتررر • و درخت حیات
میوهٔ امن وراحت ویرر • اما چون کلبن بلاغت متبسم و بلبل فصاحت مترنم اوله
معلوم دکلدر که رایحهٔ کلزار سخن سبب تفریح وتقویت دماغی اولاجقدر • یا علت ظهور
مادهٔ زکام و موجب انواع رنج اولیسردر زیرا که نیجه دهان بستهٔ محلبندهٔ نزکته ایله
هزار عقده حل اتمشدر و نیجه فصیح زبان بر عبارت بی محل ایله کردننه بند کران اورمشدر
قطعه اکر چشم خرد در سخن نکاه کنی • بضاعتست که هم سود وهم زیان دارد •
زبان که داد که ناکفته نکته کس را • بدرد دل کند آواره یا بجان آرد • ای ملک شو یلکه
شتربه یه بو خبر واصل اوله صورت حالی فهم ایدوب فضیحت مآلی معلوم قله کرک ممکن که
مکابره یه کلوب جنک و جداله آغاز قله • یا برفتنه قوبروب بر حادثهٔ عظمی یه باعث

اوزلبه

اولە ارباب جرم کناه ظاهره عقوبت پنهانی جائز کورمشلردر • وجرم پوشیدەیه عقاب
آشکاره تجویز بیورمشلردر • صلاح اولدر که انک خیانت خفیەسی سیاست مخفی ایلە
تدارک اولنە شیر ایدی کمان مجرده کنی مقربلرن مهجور ایدوب بی وضوح یقین سوابق
حقوق مبانی منثور قلمق کندو الیلە ایاغنه تیشه اورمق • و بالکلیه جادهٔ مروت و
منهاج فتوتدن برطرف اولمقدر **قطعه** دکلدر پسندیدۀ شرع و عقل • که بی بینت ثنا
فرمان قله • مضای قضای حکمی انک • کیمه جان ویره کیمی بیجان قله • دمنه ایدی ارباب
فرمانه آنلرک فراستلرندن راست برهان و بینه اولمز • چون بر مکار غدار کله ملک
کرکدر که اکا دیدۀ تفرس ایله نظر قله که خبیث عقیدەسی طلعت نازیباسندن روشن و
ف دبیتی صورة بدسیرتندن معاینددر • علامت خیانت و انحراف باطنندن بریسی
بودر که متلون و متغیر کلە کرک چپ و راست • و پیش و پست نظر ایدوب مجادلەیە
مهیا • و مقاومەیە آماده اولە کرک شیر ایدی ایود دیک و آقعابو علامتدن بری
ظاهر اولسە لاجرم غبار تهمت رهکذار حقیقتدن مندفع • و حجاب کمان حجرهٔ اطمینانندن
مرتفع اولور • دمنه چون بلدی که دم فتنه انکیز ایله شیر جانبندن آتش بلا تیز اولدی
دیلەدیکه کاوی دخی کوره اول طرفدن دخی فروغ درزوغله شعلهٔ نایرهٔ فسادی
کرهٔ اثیره ایرکوره **بیت** میان دو کس جنک چون آتش است • سخن چین بدبخت
هیزم کش است • فکر ایتدیکه شنزبه و آرمق دخی مت و ده شیر ایله اولمق کرک تا
سؤ ظندن مبرا • و تهمت اقراندن معرا اوله • ایدی ای ملک فرمان عالی شرف
صدور بولسە واروب شنزبهٔ کورم مکنون ضمیر و مخزن خاطرندن خبر بلوب عرصهٔ عرضه
ییشدرم شیر معقول کوروب اجابت بیوردی • دمنه دخی غمناک صفت شنزبه قاتنه کلوب
شرط سلام و تحیتی یرنه کتوردی • شنزبه آنک حالنه لایق تعظیم ایدی و ظائف تلطف
و تملقی تقدیم ایدوب ایتدی ای دمنه **مصرع** یاد میدار که ازما نمی آید یاد • مدتدر که
دیدۀ احبابی انوار طلعتکله روشن • و کلبهٔ یارانی ازهار ملاطفتکله کلشن ایتمدک
بیت بعمرها نفسی یاد دوستان نکنی • که یاد تو نتوانند که یک نفس نکنند • دمنه
ایدی اکرچه که بو دل مهجور ملاقات ظاهری • و مصاحبت صوریدن دور قالمدی مع ذره
خانهٔ خزانهٔ دل خیال دیدار ولدار ایله معمور **قطعه** غرور اباخیال او تماشاست روحانی
کر انجا در نمی کنجد خیال نفس انسانی • برون پردهٔ عقلست جان حجره نبیانرا • بغمزه
سوی یکدیکر اشارتهای پنهانی • زاویهٔ عزلت و کوشهٔ خلوتده بالغدو والآصال

وظائف دعا و ثنایه که موجب مزید دولت و اقبال • و سبب ازدیاد جاه و جلال در اشتغال حسب
حالم دشتنزبه ایدی اختیار عزلت • و انزوا خلوه سبب نه در دمنه ایدی بر کمسنه که
عنرک اسیر فرمانی اولب کندو نفسنه مالک اولمیه • و بیم و خطر بر لحظه تنفس قلمیه • و بر آن
لکجمیه که کندو تن و جاننه لرزان و هراسان اولمیه • نیچون کوشه کاشانه اختیار المیوب
خلوتی آشنا و بیکانه بند المیه بیت بخود ترک المیه و ویرانه کنجن • مقام ایدنمیه غمخانه
کنجن • رباعی از فتنه این زمانه شور انکیز • برخیز و بهر جا که توانی بکریز • در پای
کر لختی نذار یاری • دستی زن و در دامن خلوت آمیز • کلیله ایدی ای دمنه • بو
معانی بیان • و بو مجملی منصه تفصیلده عیان ایله تا فایده کلامک عام • و منفعت نصیحتک
تام اوله • دمنه ایدی عالمده آلتی نسنه وار در که آلتی نسنه سز میسر دکلدر • مال دنیا نخو
متابعت هوا محنت سز • مجالست شاه بلیت سز • مصاحبت اشرار ندامت سز •
طمع لئیمان مذلت سز • ملازمت سلطان خطرسز و آفت سز • خمخانه دنیا بر فرودک
ساغر خالی باده مال و منال ایله خالی اولمز که سرمست و بی باک اولب کریبان عصیان
و طغیاندن باشن چقرمیه • و هوای نفسه برکمسه قدم بصمز که معرض هلاکه دوشمیه
زن طایفه سیله بر مرد مجالست اتمز که • انکا انواع بلا ایتشمیه ارباب فساد ایله بر فرد
اختلاط ایلمز که عاقبت الامر ندامت المیوب • کندو بی ملامت اتمیه • مردم دون و سفله
دن برکمسه نسنه توقع اتمز که ذلیل و خوار و بی قدر و بی اعتبار اولمیه • عام و خاصدن بر
شخص صحبت سلطانله اختصاص بولمز که سلامتله اول کرداب بحر عنا و کرباب کرب و بلادن
خلاص اوله • مثنوی صحبت شاه را زروی قیاس • همچو دریای بیکرانه شناس
بر چنین بحر پر ز خوف و خطر • هر که نزدیکتر پریشان تر • شتنزبه ایدی کلامکدن
متفهم اولور که سزدن سکا بر مکر ایتشمش اوله • و انک مخافتندن هولناک و هراسان
اولمش اولاسن دمنه ایدی بو سوزی کندومه نسبت دیمزم • و کندو نفسم ایچون غم یمزم
بلکه بو بابده احباب طرفن کندو جانبمدن ترجیح ایدرین • بو ملال و انفعال که بکا مستولی
اولمش در سنکچون درسن بلورسنکه سوابق محبت و مقدمات مودت ما بینمزده نه وجه
ایله ممهد و مؤکد در • و عهد و پیمانلر که میانمزده واقع اولمشدر اکثری بو زمانه دک
وفا و انجازه یتشمشدر • بن قادر دکلم که نفع و ضر و خیر و شردن نه حادث اولسه
سمع شریفکه یتشدرمیم • شتنزبه بو تشبیبدن که فهرست دیباچه بیم و نهیب در •
لرزان اولب ایدی • ای یار غمخوار • و ای دوست هوادار • دیلرم که بی توقف بنی کیفیت

نثر

کاردن

کاردن خبردار ایده سن • و دقایق مصادقت و مخالصتدن هیچ دقیقه دریغ بیورمیه
سن • دمنه ایتدی بر معتمددن اشتدم که شیر زبان شریفنه کتورمش که شنزبه
کوندن کونه سمریوب کیدر • و وفرت لحم و کثرت شحمدن تکلف ایله حرکت ایدر • بو
درکاهده انک وجودی و عدمی علی السویه • و بود و نابودی سواسیه در سلطنت
امورنده انک نه فایده‌سی وار • و آنی اکل ایلمکدن غیری نه منفعة وار در • بکون کافهٔ
وحوشی انک سر و کوشنه و بر دوشیله ضیافت اتمک کرک • و یارن طعام چاشنت و
غذای شاهی و راتبهٔ خاص و شیلان عامی سایر اعضا و اندامندن ایلمک کرک • چون بن
بو کلامی اشتدم و انک تهور و تجبرن فهم اتدم کلدم تا سکا تنبیه ایدوب حسن
عهد و پیمانه برهان اقامت ایلیم و شول نسنه که شروع مروت • و مذهب اخوتده فرض و
واجب ایدی مؤدی قلم • حالا صلاح حالی بونده اکلرم که بر تدبیر ایده سن • و تعجیل
تمام ایله بو رنجه شفا و بو درده دوا طلب قله سن • شاید بر حیله ایله بو ورطه‌دن خلاص
و بر لطیفه ایله بو مهلکه‌دن نجات بولاسن • چون شنزبه دمنه‌نک کلماتن استماع
ایتدی • شیرک عهد و مواثیقی یادنه کلوب ایتدی ای دمنه ممکندر که شیر بکا قصد ایلیه با
وجود که بندن شمهٔ خیانت • و ذرهٔ جنایت ظاهر اولمدی • و قدم ثباتم جادهٔ اخلا
انحراف بولمدی • اما سنک سوزنک دخی صدقنه ظنم • و حقیقتنه کمانم وار در
غالبا ارباب شقاق بنی انکا نفاق اتمشلردر • و تزویر فریبله آنی خشم و غضبه
کتورمشلردر انک خدمتنده سخن چین و نفاق آیین بر طایفه وار در که هر بری صنعت و
کذب و غدرده استاد • و صفت حیله و مکر ایله معتاد کرک آنده آنلری آزمایش اتمشدر
و انلردن انواع خیانت و جنایت کورمش و اشتمشدر اول بابده غیریلر حقنده دخی
نه سویلیه‌لر اعتماد و اعتقاد ایدوب انلره مناسب هر آینه شآمت صحبت اشرار ایله
اخیار حقنده سوء ظن ظهوره کلور • و کمان خطا ایله راه صواب پوشیده اولور بطک
تجربه‌ده خطاسی بو معنایه دلیل کافی • و بو صورته اشارت وافی در • دمنه ایتدی
نیجه اولمشدر اول حکایت شنزبه ایتدی بر بط مگر بر شب ماه تابی میان آبده
صورت ماهی کوروب خیال اتدی • و شست قصد ایله صیدینه دورشدی • نسنه بولمادی
چون نیجه نوبت بو منوال اوزره آزمایش اتدی کوردیکه انک بو صیادلقدن حاصلی
حرمان حاصل تشنه در سرابدن و مفلسان کنج اندیشدر • بتفرج منازل خرابدن کلیا
صید ماهی ترک ایدوب بالکلیه کند و مهمندن فراغت اتدی سایر لیالیده دخی هر بار

صندل

ماهی کورسه عکس صورة ماهی تصور ایدوب صیدنه قصد ایتمز و مطلقا اکا التفات ایتمزدی
وایدردی ع من جرب المجرب حلت به الندامه • آخر بو تجربه آنی متنبه اولدیکه و آنما
کرسنه کچورردی • و بی برک و نوا روزکار کچورردی • اکر شیر بندن قولاً و فعلاً بر نسنه
نقل ایده لر • بحکم من یسمع یخل • اکا اعتقاد و اعتماد ایدوب قلبنده کراهت و نفرت
ظهورنه باعث اوله • موجبی همان غیرلر حقنده حاصل اولان تجربه اوله کرک حال بوکه
بنوملا آنلر • بیننده نسبت همان مناسبت زاغ و هما در • و آنلر ایله بنوم میانمده فرق
بین الارض والسما در • بنی آنلره قیاس ایتمک قیاس مع الفارق در • و کوهر
خرمهره دن تمییز ایتمک ضمیر نقادشیره ناموافق در • و غیر لایق مساوی کار پاکان را
قیاس از خود بگیر • زانکه ماند در نوشتن شیر شیر • هر دو گون زنبور خورد از
یک محل • زان یکی شد نیش زین دیگر عسل • دمنه ایدی شیرک نفرتی بو دکلدر بلکه
ملوکک عادتیدر که بی استحقاق بر کمسنه یه سمند دولته بندورلر • و بر مستحقی بی سبب
ظاهر منزل نکبته اندررلر • شنزبه ایتدی اکر بو کراهتکه شیردن نقل ایدرسن
بی علت اوله • و بی غضب که آندن روایت ایلرسن بی سبب وجوده کلمه هیچ
بر چاره ایله پای قرار جادهٔ استقامته ایرمک • و هیچ بر حیله ایله دیدهٔ امید
چهرهٔ مرادی کورمک یوقدر زیرا غضب که سببدن منبعث اوله ایراد معذرتله آنک
دفعی میسردر • اکر عیاذاً بالله غضب بی سبب اوله یا بهتان و تزویر ایله فراج شیری
تحریف و تغییر ایتمش اوله لر دست تدارک آندن قاصر • و اندیشهٔ تلافی آندن عاجز
اولمغی مقرردر • زیرا که بهتان و بهانه نیه کرانه اولمز • و مکر و فریب بر مرتبه ده نهایت
بولمز • شیرک بندن نفرتنه بنده کناه اکلمزن مکر اولکه بعض رائی و تدبیرده آنک
مصلحتی ایچون بینه اکا مخالف ایلمش اولم • و سوانح مهماتده کاه کاه صلاح وقت و اصلاح
مملکت ایچون خلاف رضاسی و نقیض مقتضاسی اوزره سوز سویلمش اولم •
شاید که اول استقلال و جرأت و قصد قدح حرمته حمل ایدوب اسائت ادب • و مباسطت
بی سببدن عد ایتمش اوله • اما بنده دن صادر اولنلردن هر جزئی بر فایدهٔ کلیدن خالی دکلدر
با وجود که آنک جانب شکوه و شوکتنه • و جناب عرض و قاعدهٔ حرمتنه رعایت ایدوب
هیچ بر زمانده کستاخانه • و بی ادبانه وضع صادر اولمامشدر • و شرط تعظیم و تکریم
و فرط توقیر و تمجیده شایبهٔ تقصیر و تهاون وقوع بولمامشدر • کم احتمال ویریردی
کم نصیحت موجب وحشت اولوب کم خیال ایدردیکه محبت سبب عداوت اولیدی

وآروسب درشد انجاجه امیداست • زایل شدن عارضهٔ صحبت بیمار • اگر بوده
اولمز ایسه شایدکه نخوت سلطنت • واستغنای حکومت موجب نفرت وعداوت
اولمش اوله • زیرا که مقتضای جبروت ولازمهٔ عظموت ناصحلره بالطبع منکر اولمقدر
وخاینلره • وخوش آمدگویلره مایل اولوب حرمت ومحرمیتله مخصوص قلمقدر • بو جهتدن اهل
درکه علما بیورمشلردر قعر دریاده نهنگ آغوشنه ایتمک • ولب ماردم بریده دن قطرات
زهر نوش ایتمک ملازمت سلطاندن سلامتهٔ اقربدر • وتقرب ملوکدن امن و
فراغته اولی والسبدر بن بلورم که خدمت ارباب سلطنت خطر بسیار • ومباشرت
اعمال مملکتده ضرر بی شمار وار در بعض حکما پادشاهلری آتشه تشبیه ایلمشلردر که اگرچه
پرتو عنایتلری ایله کلبهٔ تاریک امید وارلری روشن ایدرلر • اما شعلهٔ سیاستلری
ایله دخی خرمن سوابق وحقوق خدمتکارلری کلخن ایدرلر • عقل صحیح قاتنده واضحدر
کیمک که آتشه قربی زیاده اوله • اثر ضرردن زیاده مشاهده قله • اما آنلر که ایرقدن
نورانیتنی تماشا ایدوب احراقدن بی خبرلردر تقرب ملوکده لذت وملازمت سلطانده
منفعت ظن ایدرلر • ان بعض الظن اثم • حقیقت بودر که اگر آنلر سیاست شاهی و
کمالی هول وهیبت پادشاهی یه واقف اولالردی علم الیقین بلالر • وعین الیقین
عنالر گوره لردی • بالای بلاسنه دکمز • وهزار ساله عنایت بر ساعت سیاسته مقابله
اتمز • بو قضیه نک مصداقی همان مناظرهٔ باز وخروس در • دمنه ایتدی نیجه روایت
اولنمشدر اول **حکایت** شنزبه ایتدی بر باز تیز پرواز • بر خروس بلند آواز
ایله محاوره یه آغاز ایدوب ایتمش که ای مرغ آشنا روی • وبیگانه خوی صداقت نمای
عداوت جوی نیچون قلبکزده صفا • وعهدکزده وفا یوق • وآیا اینکو ز نقض حقوق
وبغض وعقوق وجور وجفادر • حال بوکه عنوان صحیفهٔ اخلاقکزه مناسب وفادر
وباوجودکه • ان حسن العهد من الایمان • دلیل کامل ایماندر • مذهب مروت ومشرب
فتوتده دخی جزاء اساءت اساءت • ومکافات احسان احساندر • خروس ایتدی
بزدن نه بی وفالق گوردوکز • ونیجه بدعهدلک مشاهده قلدوکز باز ایتدی بوندن
زیاده بی وفالق اولورمی که آدمیلر سزک حقکزده اول قدر تلطف گوسترلر • وبیز
زحمت ومشقت چکمدین آب ودانه گوزی که ده مادهٔ حیاتکز در آماده قلرلر • ودائم
عین عنایتله احوالکزه ناظر اولوب حفظ وحراسکزده قائم اولورلر • وآنلرک دوستنع
قلبکزده فتوریوق • وگوشه وتوشه جنبندن قصوریوق • هرگاه که سزی دعوت

طلس [?]

ایده‌لر سنّت اجابتی رعایت ایمیوب قچرسز ۰ واو تاماندن اول بامدن بو بامه اوچرسز
بودکلو حقوق نعمت ۰ وعهد خدمتدن کچرسز بیت بودکلو حق خدمتدن کچرسز ۰ ویلی
نعمتلر یکوز قورقچرسز ۰ بیت بز باوجود که وحشی یوز اگر بر مدّت آنلر ایله الفت ایده‌وز
واللرندن طعمه یییه‌وز حق نان ونمکی بلوب الیمزه گیرن شکاری آنلره ویررز والقا
انلردن اراق دوشسک قچرد یو واز ایله ۰ بروآزگنان بینه کلورز بیت مرغ دست
اموز را چند انگه کس دور افکند ۰ بانشاط بال آید باز چون گوید بیا ۰ خروس
جواب ویردیکه راست سویلرسن اما سزک جنسکزدن بریان هرگز گورمش سز بز
سیخده بزم نوعمزک کباب دوقونه دوقونه کورمشزدر ۰ اگر سز دخی آنی کوریدوکز انلرک
اطرافن حرم بیت الحرام ایسه دخی طواف ایمیه ایدوکز ۰ واگر بز کوبکو قچرسق سز کوه بکوه
قچیدوکز ۰ بو مثلی اول اجلدن کتوردم که تا بلهسن اول طایفه که مصاحبت ملوکه
مائل در ۰ آسیب سیاستدن غافلدر ۰ شول کمسنه که انلرک زهر قهرندن چاشنی
طاتمش اوله نه قدر عاقل ایسه باده حیرت ۰ وجرعه خشیتدن بی خود ولا یعقل در
بیت نزدیکان را بیش بود حیرانی ۰ دانند ایشان سیاست سلطانی ۰ دمنه ایتدی
ظاهر بودر که شیرک سکا بو قصدی نه علّت مجرّد استغنای سلطنت ۰ ونخوت جبروت
وعظمت دکلدر که سنک هنر بسیار ۰ وفضیلت بی شمارک وار در سلاطین ارباب فضل
وهنردن هیچ بر زمان مستغنی اولموق بو قدر نشنز به ایتدی شاید که بنوم هنر وفضیلتم
اکه سبب نفرت وموجب عداوت اولمش اوله کورمزمیسنکه اسب راه وار هنر سببی
ایله پای بسته ۰ وشاخ میوه دار ثمری واسطه سیله سر شکسته در ۰ عندلیب کندو
هنرندن حبس قفسه کرفتاردر ۰ طاوس کمال حسن وجمالندن بال کنده وشرمسار در
ع الدر یحبس والمهند یغمد بیت هنر عیب من شد وگرنه سرم را ۰ نه از
خاک بلکه گهر بودی افسر ۰ بیت هر آینه بی هنرلر چون هنرمندلردن ازیددر وانلرک
میاننده بنای خصومت ذاتی مؤکّد وشدیددر ۰ کثرتلری جهتندن غلبه ایدوب تقبیح
اهل هنرده اول قدر جدّ وجهد ایدرلر که حسناتلرین معرض سیئاتده عرض ایدوب امانتلرن
صورت خیانتده ۰ ودیانتلرن کسوه جنایتده کوسترلر ۰ وزیور فضل وهنری سرمایهٔ
بازار دولت ۰ وسرنامهٔ منشور سعادت اولمق کرک در ۰ وسیلهٔ نفرت وکراهت
وذریعهٔ نکبت وشقاوت قلرلر بیت چشم بداندیش که بدکنده باد ۰ عیب
نماید هنرت در نظر ۰ ارباب اولو الالباب بو بابده بیورمشلردر که قطعه کر هنری سر

ف

افرخ

زمیان

زمیان برزند • بی هنری دست بآن در زند • کار هنرمند بجان آورند • تا هنرش را
بزبان آورند • هم عیب جوی بی انصاف اوصافنده ومثلدر مثنوی ویئ انصاف
جو بینا بود • در نظر وکرچه که مینا بود • وانکه ندارد دل رحمت پذیر • تهمت نشبینه
نهد برحریر • رسم بزرکان بود انصاف کار • کار خسان نیست بجز خار خار • دمنه
ایندی ممکن که بد سکالر بونی قصد ایتمش اولالر • اما بو تقدیرجه تأمل کار نجه اولور
وعاقبت حال نیه وارر شتربه ایندی شویله که یتر تقدیر انلرک هدف تزویر
راست کله حیز وجودم مرکز آندن مضرت کلمز • واکر قضای ربانی • و تقدیر یزدانی
انلرک مرادنه مساعد اولرسه هیچ بر تدبیر ایله انک دفعی مقدور ومیسر اولمز
ع تقدیر چو سابقست تدبیر چه سود • بیت انکسه چون قضادن یتر تقدیر سبز
اولمز انکا هیچ رائی و تدبیر • دمنه ایندی مرد خردمنده واجب در که هر حالده فکر و
اندیشه کندویه پیشه ایلیه • وعقل دور اندیشی هر امرده رهبر و پیشوا ایدنه که هیچ
بر فرد اساس کارنی قواعد افکاره مبتنی قلمدی که مقصودنه ظفر بولمادی شتربه
ایندی فکر و تدبیر اول وقت تأثیر ایدر که قضا انک عکسنه امضا قلمامش اوله • اما
فرمان قضا مضا • وحکم قدر نفاذ بولدقدنصکره نه چاره نفع پذیر اولر • نه حیله دستکیر
بند تقدیر و قید قضادن مکر وغایله • وفکر و دهاء ایله تیسیر دکلدر بیت هر آتش که
دست قضا بر فروخت • همه فکر و تدبیرها را بسوخت • چون آفرین کار جل وعلا
بر حکمی نفاذه • و بر قضای امضایه یتشدرمک دلیه بنیالرک چشم ظاهرینی • ودانالرک
دیده باطننی میل غفلت ایله تیره وخیره قلور تا راه ریا اول حکمدن پوشیده اوله
اذا جاء القضاء عمی البصر بیت بوقت نفاذ قضا و قدر • همه زیرکان کور کردند
دکر • مکر سن قصه دهقان وکل وبلبلی ایشتمامش سن • دانلرک مناظره و
محاوره لرین کوش ایتمامش سن • دمنه ایندی نه کیفیت ایله اولمشدر اول حکایت
شتربه ایندی روایت ایدرلر که بر دهقانک بر باغی وار ایدی بغایت زیبا وخرم
و بر بوستانی وار ایدی غیرت کلستان ارم • صفای آب و هواسی نسیم بهاره
اعتدال ویرردی • وشمامه ریاحین روح افزاسی دماغ جانه معطر قلردی
مثنوی کلستانی چو کلزاری جوانی • کل سیرابی آب زندکانی • نوای عندلیبی عشرت
انکیز • هوای عطر سری راحت آمیز • کوشه چمنده بر کلبن وار ایدی که نهال طوبی دن
دراز • وشاخ سدرة المنتهی دن سرفراز • هر سحر چین اول کلبن اوستنده بر کل ر

ع عذار غنچه لبان ترکان چین کبی آچلردی باغبان اول کل رعنایه عشق بازلغه آغاز ایدردی
وبلبل شیدا کبی کوکل شهبازی آنک مهری هواسنده پرواز ایدردی بیت کل
بزیر لب نمیدانم چه میکوید باز • بلبلان بی نوا را در فغان می آوری • برکون باغبان تعهد
معهودی اوزره کل وکلبن سیرانه کلوب کوردیکه بر بلبل نالان صحیفهٔ کل خندانه یوز سوروب
منقاریله شیرازهٔ جلد زرنکارن شوکر واجزای اوراقن پریشان ایدوب برک خزان
کبی روی زمینه دوکر بیت بلبل که بکل درنکرد مست شود • سررشتهٔ اختیارش
از دست شود • باغبان اوراق کلی بو بله پریشان وخاکه یکسان کورنجک کریبان شکیبی دست
اضطراب ایله چاک • وچهرهٔ افلاکی دود آه ایله نمودار روی خاک ایتدی • ایکنجی کون دخی کلزاره
وار دی • احوال کل وبلبلی اول منوال اوزره کوردی • وآتش فراق کل وباغ •
اوردی داغ بر داغ • اوچنجی دفعه دخی کوردیکه بلبل زار سینه منقاریله اوراق کلی تار
مار قلمش ع دوکلمش برک وباری خار قالمش • دهقانک عنان قراری قبضهٔ
اختیاردن کیتدی • وخار هجران ویارهٔ الم وستم اغیار یله کار جاننه • وکارد استخوانته
یتدی • آخر کار بلبلی دام فریب ودانهٔ حیله ایله شکار ایدوب محبس قفسه کرفتار
ایتدی بلبل زار دخی طوطی وار دهان کفتاری آچوب ایتدی • ای دهقان نه سببله بنی
حبس اتمکی روا کوردک • ونه جرم ایلدم که بکا عقوبته رضا ویردک بو فعله باعث اکر
استماع نغماتم ایسه آشیانم خود بوستانک • ووطن خانم اطراف کلستانک ایدی
اکر خاطرکه بر معنی دخی ظاهر اولرسه • یا بندن بر کناه صادر اولدیسه لطفایله بنی
آندن آکاه ایله بیر دهقان ایتدی بیت تاکی آزاری مرا یارب تمانی ای رقیب • تاکی
پوشی رخش یارب تمانی ای نقاب • هیچ بلبلوری سنکه ساغر فهریله روزکار مه زهرلر
نوش ایلدرک • وهجران یار نازنین ودلدار مه جبینمله دل ناتوانمه نه قانلر یوتدردک
طریق مکافاته اول کارک سزاسی • واول کردارک جزاسی بودرکه سن یار ودیاردن
دور • وتماشای کلزاردن مهجور قالوب کوشهٔ محبس قفسده زاری ایده سن • بن
دخی درد هجران جانانله زاویهٔ کلبهٔ احزانده نالش ایلیم بیت بنال بلبل اکر با منت
سر یاریست • که ما دو عاشق زاریم وکار ما زاریست • بلبل ایتدی ای باغبان بو سوزدن
فارغ اول واندیشه قل که بن بو مقدار جریمه ایله که بر کل پریشان ایتدم محبوس اولدم
سن کو کل پریشان ایدرسن حالک نجه اولور مثنوی کنبد کردنده زروی قیاس
هست به نیکی وبدی حق شناس • هر که نکویی کند آنش رسد • وربدی کرد زیانش رسد

وعرق رخسار مهرویان زهره
جبین کبی قطرات شبنمه
اوستنه شبنم صباچلوردی
صح

وطورجاغمه

نله

بو کلام دل دمعانده تأثیر تمام ایدوب بلبلی آزاد ایدی • بلبل دخی دل شادان وزبان روان
ایدی ای باغبان چون بو احسانی بکا ارزانی بیوردک • البتّه بحکم هل جزاء الاحسان
الّا الاحسان • انک مکافاتنه سعی ایلمک واجبدر • امدی بشارت اولسون که بستانکده
فلان درخت دبنده بر آفتابه مدفوندر که درونی زر صافی • ونقره خام ایله مملو ومشحوندر
دهقان بو بشارتله شادمان اولوب تعیین ایدوکی محلّی حفر ایدی • سخن بلبلی راست
بولوب ایدی ای بلبل عجبدر که قعر خاکده آفتابه کورر سون • زیر خاشاکده دامی کورمز
سن بلبل ایدی بلمزمیسنکه اذا نزل القدر • بطل الحذر • ع باقضا کار زار نتوان
کرد • چون قضای ربّانی نازل اولور نه دیدۀ بصیرتده نور قالور • ونه تدبیر خرد نفع و
فایده ویرر نیتکه دمثلدر مثنوی بسر پنجه دست قضارا مپیچ • که دست تو قدرت ندارد
بهیچ • نباید حذر با قدر سودمند • هر آنچه از قضا آید آنرا پسند • بو مثلی اول اوا جلدن
کتوردم تا بلسنکه بن ضعیف حریف پنجۀ قضا وقدر دکلم • و فرمان تقدیره تسلیمدن
غیری تدبیر یوقدر بیت سر ارادت ما و آستان حضرت دوست • که هرچه بر سر ما میرود
ارادت اوست • دمنه ایدی ای شنزبه بن حق الیقین بلدم • وعین معاینه قلدم که
شیرک سکا بو قصدنه سبب نه نفاق دشمن • ونه کثرت هنر ونه نخوت ملوکدر بلکه
اکا باعث انک کمال مکر وغدری • وتمام عنف وقهریدر که کامکار وجبّاردر • قهّار و
مکّاردر اگرچه که اوائل صحبتی مورث حلاوت وحیاتدر • امّا اواخر خدمتی مثمر مرارت هادم
اللّذات در • شویله بل که اول بر مار زهرناکدر بیرونی نقوش رنکارنکله آراسته • و
درونی پر زهر هلاکدر • شنزبه ایدی ای دمنه نجه ایده لوم الدن نه کلور نجه آنا میدر که طعم
نوش کرم کوردم • شمدی هنکام زخم نیش ستمدر • ونجه یدلر که مسند راحت
ده صفا سوردم • حالا وقت هجوم محنت وغم در بیت ای دل عزده وصل چشیدی
یک چند • اکنون الم فراق می باید دید • ای دمنه فی الحقیقه بنوم اجل کریبانم طوتوب
کشان کشان بو بیشه یه کتوردی • والّا بنوم شیر ایله مصاحبت نه لیاقتم وار ایدی
و وزیر امیر سباع اولمغه نه اثنمک حواجنه یاررِدی • بر شخص که بنوم جنّولی شیر مادرندن
حلال بله • وپنجه وچنکالنه طاقت ومقاومت محال اوله • بن دخی انک حوصله سنه
موافق • والخا طعمه اولمغه لایق اولم کرک ایدی که هزار کمند ایله بنی انک خدمتنه کتوره
میه لردی • وصد هزار حیله وبند له دام مصاحبتنه کرفتار ایده میه لر بیت من کیم تا
دولت وصلش هوس باشد مرا • این که از دورش همی بینم نه بس باشد مرا • امّا تقدیر

آلهای دمنه بنی بو ورطه‌یه آتدی • حالا دست تدبیر و آمن تدارکدن قاصردر • و ترک چشم و فکر
عواقب سببی ایله باران نوائب متواتر • بن طمع خام و فکر ناتمامدن کندوم ایچون
برآتش افروخته قلدم که هنوز دودی دشمندیر تف اندوه و تاب ملالندن یاندم
یاقلدم • بن اندم کندو گلزارم برن خار • یر پدرکم اولام بلبل کبی زار • چون
کنم خود کرده‌ام خود کرده را تدبیر چیست • حکمای سلف • و اکابر خلف ارباب حرص و
طمعک فساد حال و مآللرینه تمثیلات واضحه ایله تنبیه اتمشلردر • و دنیادن قدر کفافله اکتفا
ایتمیوب زیاده طلب قلانی شول شخصه تشبیه اتمشلردر که بر کوه الماسه ایره و هر پاره
که قصد ایده انک فوقندن دخی اعلاسن گوره و کثرت قیمت خیاله طمع ایدوب دخی ایلرو
واره کیدرک بر مرتبه‌یه و آصل اوله که مطلوبی حاصل اوله • اما ریزهٔ الماسله پای
خراش اولدوغی سببدن راه خلاص متعذر اوله • و اول غافل شراب حرص ایله مست
لایعقل اولب کیفیت حالندن خبردار اولمیه • لاجرم حسرت تمام ایله اول کوهده دام دمار
و شباک هلاکه گرفتار اوله • و حواصل طیور و بطون مار و مورده قرار قله • بیت • از
زیادت طلبی کار تو آید بزیان • سو و اگر خواهی زاید آزه زیادت مطلب • و دمنه ایتدی
بو کلماتی غایت معقول و موجه بیوردک • و آقا هر کیشی که بر گرداب بلایه دوشمشدر
انک منشأ فی الحقیقه حرص و طمع اولمشدر • بیت • بگذر طمع که آفت جان و دلست •
طامع همه جا و زهمه کس منفعلست • کاسهٔ سر که درو سودای طمعه مآلی اوله سرانجام شراب
ناب سرور صفادن خالی قلسه • نجه کمسنه‌لر غایت حرص امید دولته و ورطهٔ نکبته
دوشمشدر • و بو منفعتله مهلکهٔ مضرته یتشمشدر نته که اول صیاد طمع خام ایله صید
روباهه قصد ایتدی • و عاقبت دام شکنجه • و پنجهٔ پلنگه گرفتار اولدی • شتربه ایتدی نجه
اولمشدر اول • حکایت • دمنه ایتدی بر کون بر صیاد بر صحراده گزرکن کوردیکه بر روباه چست
و چالاک بازی کنان اول دشتده گشت ایدردی • و تمام شیوه و ناز و جلوه و اهتزاز
ایله اول صحراده گزر صیاد انک پوستینک آشفته‌سی اولب • و موینک الفتسی اولوب
قوت طامعه‌سی بونی اقتضا اتدیکه روباهک عقبنه دوشدی گیتدی • و سوراخنه واقف
اولوب قربنده بر حفره حفر ایتدی • و خس و خاشاکله ستر ایدوب اوستنه بر جیفه تعبیه
قلدی • و کندو کمینگاهده اوتروب صید روباهه مترصد اولدی • قضای الهی روباه بر
انتباه سوراخدن چقدی • و رایحهٔ جیفه خواه و ناخواه آنی حفره کنارینه چکدی • چون
خاشاک اوزره جیفه اول وضع اوزره مشاهده ایتدی • انده آثار مکر معاینه ایدوب

کندویه

کندویه ایتدی اگرچه بو حفره هواسی حیات بخشدر • اما صحرای سلامتک غایت خوشدر
دماغ آرزو بو مرده رایحه‌سیله معطردر • اما مشام حزم بوی بلا ایله وحی مکدردر • عقلا
براوه که آنک رایحهٔ خطر اوله متعرض اولمامشلردر • وارباب حزم بر جهته که آنک احتمال
ضرر اوله خوض قلمامشلردر **بیت** هرکجا خطر مشکلی باشد • جهد کن تا برون خطر باشد •
اگرچه جائزدر که بو خاشاک اوستنده بر جانور اولمش اوله بوده ممکندر که آلتنده
بر آدم یا بر آدم تعبیه اولنمش اوله **بیت** هر بیشه گمان مبر که خالیست • شاید که
پلنگ خفته باشد • بهر تقدیر احتیاط واجبدر • واحتراز مناسب **قطعه** بر ترا
چون دو کار پیش آید • گر ندانی کدام باید کرد • آنکه در روی مظنهٔ خطر است •
انت برخود حرام باید کرد • وآنکه بی خوف وبی خطر باشد • بهمانت قیام باید کرد •
روباه بو اندیشه ایله هوای جیفه‌دن فراغت ایتدی • وراه سلامتی طوتدی گیتدی
اتفاق بو اثناده بر پلنگ گرسنه طعمه سوداسیله بالای کوهدن ایندی • واول جیفه
رایحه‌سیله کندوسن اول حفره‌یه آتدی • صیاد آوازی داخی استماع ایدوب حفره‌ده
جانور حرکتن احساس ایدوب روباهی صنوب غایت شره‌دن بی تأمل کندوسن
حفره‌یه آتدی • پلنگ آنی جیفه‌دن منع ایدر خیال ایدوب فی الحال صیادک شکمن یرتدی
وسر پنجهٔ هلاکله تار وپود وجودن پاره ایتدی • صیاد حریص شرهی شآمتی ایله دام
فنایه گرفتار اولدی • روباه قانع قناعتی برکتیله ورطهٔ بلادن نجات بولدی • بو مثلدن
معلوم اولور که طلب زیاده آزاده بند • وبنده سرافکنده ایدر **بیت** زیاده از سرت
ار یک کله بدست آرای • بخاک پای عزیزان که دردسر باشد • **شنزبه** ایتدی بن اول
زمان غلط ایتدم که ملازمت آستانهٔ شیره رغبت ایتدم • وبلدم که اول قدر خدمت بلکه بش
وبحکم لاوفاء للملوک • بونلرده وفا وحقیقت اولمز ایمش • دیمشلردر که برکمسه ایله صحبت
ایتمک که قدرین بلمیه • وبر شخصه خدمت ایلمک که قیمتن بلمیه • اول مثابه‌ده‌در که تحصول ایله زمین
شوره‌ده تخم ایکه‌سن • یا کوش اصمه اخبار فرح وغم تلقین ایده‌سن • ویا صحفهٔ
آب روانه آبدار غزللر یازه‌سن • یا سنگ خارادن گنج توقع ایدوب قازه‌سن •
قطعه زباد شاه وفا جستن آن چنان باشد • که میوها طلبیدن زشاخ سرو سهی •
نهال بید ثمر ای شکر نخواهد داد • هزار بار گران جوی خلدش آب دهی • **دمنه** ایتدی
بعد خراب البصره تلهف وتأسف فایده ویرمز • همان تدبیرده اول تدارکک ایله که
فت فرصت الگه کرمز • الفرصة تمر مر السحاب • **شنزبه** ایتدی نجه ایده یم

نبلیین نه چاره فکر ایده بن بن اخلاق شیری بلورین اعتقادم بودر که آنک بنوم حقمده لطف
وچیزون عنزی فکری یوقدر • اما حاسدلر سبب بنوم هلاکمه قاصدلردر بویله اولیجق ظاهر
بودرکه اسباب دردو بلا آماده • وابواب رنج وعناروی حالمه کشاده در • ومیل میل شاهین
میزان حیات بلهٔ بقادن کفهٔ فنا وفواته زیاده در • زیراکه چون ظالمان مکار • و
غدآران ستمکار ایله متهم سنیت اولب خدنک غدر بر کماندن کشاده ویره لرکارکر اولمق مقرر
واهل نفاق • وارباب شقاق بر مظلومک هلاکنه مساق سعی تشمیر • ونطاق اتفاقی برمیان
ایدوب آل بیر اتسه لر البته انکا ظفر میسر در • نیتکه کرک وزاغ وشغال اتفاق اول
شتره قصد ایدیلر وعاقبت انکا غالب اولب کندو مرادلرینه ایروب بندیلر • دمنه استفسار
ایدیکه نجه اولمشدر اول حکایت شتربه ایدی روایت ایدرلرکه • بر زاغ غمزه کار وبر کرک
خونخوار وبر شغال مکار بر شیری شکاری خدمتنه بل بغلمشلر ایدی • وبونلر بر شارع
عام قربنده مقام قلمشلر ایدی • اتفاق کلوب وکیدن قافله دن بر تاجرک راحله سی
بی طاقت اولب اول حوالیده قالدی بر مدتدن صکره قوت بولب طلب علف ایچون هر طرفه
تک وبوی ایدرکن اول بیشه یه راست کلدی • چون شیری اول هیبت وهیبت اوزره
کوردی • خدمت وتواضع دن غیری چاره بولمادی • شیر دخی انکا استمالت ویروب
حالن وخاطرن صوردی • کیفیت حالنه مطلع اولیجق نیت اقامت وحرکتدن سؤال ایدیب
شتر ایتدی بیت بیش ازین در کار خود کر اختیاری داشتم • چون نداد یدم عنان
اختیار از دست رفت • ملک هر نه فرمان ایدرسه هر اینه صلاح احوال بنده کانی
متضمن اوله کرک بیت صلاح ما تو به میدانی ازما • شیر ایتدی اکر کنف حمایتمزده
اقامته رغبت قلورسن امیدورکه سایهٔ دولتمزده اسیب رنج ومحنتدن اسوده اولاسن
شتر شاد اولدی • وخلیع العذار وکسسته مهار اول بیشه ده کشت وکذار ایدوب
بر مرتبه یه واردیکه بغایت فربه اولدی • برکون شیر شکاره کیدوب اتفاق بر پیل
مسته راست کلدی • ومیانلرنده جنک قوی • ومحاربهٔ عظیم واقع اولب شیرک بعض جوا
مجروح افتان وخیزان اول بیشه یه یتیشدی • ولرزان وریزان بر کوشه ده دوشدی
زاغ وکرک وشغال که شیرک هر لیسهٔ فریسه سی کاسه لیسلری ایدی بی برک ونوا
قالدیلر شیرک کرم اصلی وآز محبت جبلی سی • وملوکک کافهٔ خدمنه • وعامهٔ حشمنه محض
عاطفت • وعین مرحمت وشفقتی مقتضاسی اوزره آنلری بوحالده کوریجک زیاده
متأثر اولب ایتدی ای بیچاره لر سزوک محنتکز دخی بکا بنوم زخممدن دشوار اولدی

در

ریجی

اکر بو حالس

بو حوالیده بر شکار کوره سز بکا خبر ایدک که وارهیم سزک نفقه کوزقیدین کورهیم بونلر
سمعاً و طاعه دیوب هر بری بر طرفه کیتدیلر • و هر بار که اطرافی طواف ایتدیلر جنس جانور
اثر کورمدیلر • بالضروره تدبیر و مکر و حیلیه آغاز ایتدیلر • و بر بریله مشورت ایدوب
ایتدیلر بشتر بو بیشه ده اولمادن بزه نه فایده • ملکه آندن نه منفعت میسردر • و نه
بزمله انک میاننده الفت متصور • پس مناسب بودر که شیری تحریک ایدوب اپی قتل
ایده وز تا بر قچ کون ملکه طلب طعمه و لقمه دن فراغت حاصل اوله • و بزه دخی حالمزه
کوره فایده و منفعت واصل اوله • شغال ایدی بو خیال و آمنیه دن ال چکک و بو فکر
محال بر امنیه دن دور اولک آن اتمک که ملک اکا امان ویرمش • و عهد و پیمانله کندو خدمتنه
کتورمشدر کیمکه ملکی غدره تحریص ایدر نقض عهده تحریک ایلیه جنایت ایتمش اولور • و
خاین هر حالده مردوددر • و خداوند و خلق آندن ناخشنوددر • زاغ ایدی بو بابده
بر حیله میسردر • و بو عهدی شیرک عهده سندن ازاله متصور • سز بونده توقف ایدک بن
وارهیم بو مهمی بتورهیم • و عن قریب یارانه بشارت خبرین کتورهیم • پس زاغ
اشارت یارانله شیر خدمتنه واردی وصف عبودیتی یرینه کتوروب طوردی • شیر ایدی
هیچ جانور کوردوکزمی • و هیچ صیددن خبر کتوردکزمی • زاغ ایدی ای ملک
غلبهٔ جوعدن هیچ بریمزک دیده سنده نور و فر • و اعضامزده حرکته قوتدن اثر
قالمامشدر • اما خاطر فاتره بر چاره خطور ایتدی شویله که ملک اکا رضا ویروره جمله مزه
رفاهیت تمام و نعمت مستوفی حاصل اوله • شیر ایدی خلاصهٔ فکرک سویله کوره لوم
و محک اعتبار تمام عیار اولورسه سکهٔ قبول اوره لوم • زاغ ایدی ضمیر منیر ملکه مخفی دکلدر که
بو شتر میانمزده اجنبی در • و بزه آنکله مصاحبتدن فایده عاید دکلدر • عجالة الوقت
بر صیددر که کندو ایاغیله کلمشدر • و ما حضر بر شکاردر که کندو اختیاریله دامه دوشمشدر
شیر چون زاغک بو کلامن اشتدی • و آتش خشمی مشتعل اولوب ایتدی شعر
عفاءٌ علی هذا الزمان فانه • زمان عقوقٍ لا زمان حقوقِ • فکل رفیقٍ فیه غیر موافقٍ
و کل صدیقٍ فیه غیر صدوقِ • صد هزار لعنت و نفرین بو زمانه رفیق و همنشینلرینه که
شیوهٔ مکر و نفاق • و شیمهٔ غدر و شقاق میانلرینه نطاق ایلمشلردر • و رشتهٔ رفق
و فتوتی قطع ایدوب دایرهٔ لطف و مروتدن طشره کیتمشلردر قطعه اهل زمانه را
وفا نیست یارشان مطلب وفا که غیر جفا نیست کارشان • سک به ز کرکیان
خموشی که از حیل جز بر کنار سفره نباشد شکارشان • ای شیر روی نقص عهدی

نجه مدتدن جانز گورمشلردر • و قتل مستأمنه قنقی ملتده رخصت ویرمشلردر بیت هر شاخ
پایدار که از تست پایدار • مشکن بدست خویش که آن هم شکست تست • زاغ ایتدی بو باده
ملک بیوردوغی عقدنامه عین صدق و محض صوابدر فاما حکما بیورمشلردر که بر عضوی بر نفسه بر نفسی
بر اهل بیته بر اهل بیتی بر قبیله یه و بر قبیله‌یی بر شهره و بر شهری ذات فرخ پادشاهه که
موقع خطرده اوله فدا ایلمک واجبدر که سلامت سلطان بر اقلیمه فایده رساندر ع سلامت
همه آفاق بر سلامت اوست • نقض عهده دخی بر مخرج میسردر بر وجهله که صاحب عهدک ساحهٔ
ذمتی وصمت عذردن بری اوله • و ذات شریفی محنت فاقه و زحمت مجاعتدن خلاص بوله
شیر چون بو کلماتی اشتدی باشن اشاغه ایدوب سکوت ایتدی • زاغ فی الحال یاران حضورینه
واروب ایتدی قضیهٔ شیره عرض ایتدم اگرچه که اولا سرکشلک ایتدی اما آخر رام اولدی •
حالا تدبیر بودر که جمله‌مز شیر قاتنه واره‌وز و شیرک درد مجاعتن • و رنج جراحتن اکثا
اغلایه‌وز که مدتها دیدر که بز بو پادشاه کامکارک پناه دولت و سایهٔ سعادتنده
فراغ بال و رفاغ حال‌له روزکار گچوررز • حالا که بو حادثه واقع اولدی مروت مقتضاسی
بو دکلدر که جسم و جانمزی کا فدا ایتمیه‌وز • و الا کفران نعمت ایله موسوم • و سمت
مروت و صفت فتوتدن محروم اولورز • صواب اولدر که جمله‌مز ملک حضورینه واره‌وز
و انک شکر انعام و لطف و اکرامن اداقله‌وز • و مقرر ایده‌وز که بز بوندن غیریه قادر دکلز که
جانلرمزی و تنلرمزی وجود شریف ملکه فدا قله‌وز • پس یاراندن هر بریسی ایتسون که
لطف ایلسون ملک بوکون چاشنیء بندن دادسون • و سایرمز آنی بر وجهله دفع ایلسون
یمکن که قضیه شیره مقرر اوله • پس اتفاق ایله شیر قاتنه گتدیلر و بو فصولی بتمامها
انها ایدوب آتش تزویرلرینی دام فتنه انگیزلریله تیز ایتدیلر شتر ساده دل دخی
انلرک تخییل و تسویلاتینه الدانوب مواضعهٔ مذکوره اوزره اتفاقله حضور شیره
گلدیلر چون تقریر شکر و ثنا • و تقدیم ستایش و دعادن فارغ اولدیلر زاغ حیله باز
زبان فصاحتله طوطی وار تکلمه آغاز ایدوب ایتدی بیت شها بزم طربن شاد
مان اول • سریر سلطنتده کامران اول • بز بنده‌لرک راحتی ملکک صحت ذاتیه
ملکی صفاتنه وابسته‌در • حالا چون ضرورت واقع اولدی دفع مضرت ایچون جان و باشمی
خاک پای ملکه فدا ایدرم • و بو جسم نحیفی ملکک حوصلهٔ شریفنه غدا و سد رمق رجا
ایدرم • یاران ایتدیلر سنی اکلدن نه غدای صالح حاصل اولور قرعا بیجک انک یوق
ملکک عائله جوعی سنکله نجه زائل اولور • زاغ چون بونی اشتدی ساکت اولب

وز

بلکه

باشن اثبغه اتدی • بعده شغال دخی آغاز کلام ایدوب ایتدی بیت ای شهی که بهنکام
کمین رسول اجل • زنبجهٔ تو بر وروزنامهٔ احال • مدة مدید در که سایهٔ دولت روز
افزونکده آسیب باب آفتاب حوادثدن آسوده یم حالاکه اول حضرتک دولتم که ستارهٔ
اقبالن افق حالمدن طلوع قلدی • و ملک بنی طعمه ایدوب اندیشهٔ جاشت و زحمت مجاعتدن
فارغ اوله سائرلر جواب ویردیلرکه دیدککک فرط هوا آداری • و محض حق کذاریدر
اما سنک اتنک زیانکاردر مبادا که اتنک تناولی ایله رنج ملک منزاید اوله بیت
در مطبخ شاه جز نکور انکشتند • لاغر صفتان زشت بور انکشتند • شغال چون بونی
کوش ایتدی خاموش اولدی • کرک دخی دهان تزویری آچوب ایتدی بیت شها
اقبال دولت اولدی یارک • عدو هیچا کونی اولسون نکسارک • بن دخی نفسمی ملکه فدا
ایدوب امیدوارم که ملک خندان خندان بنوم لحمی آرایش دکان دهان • و زینت
قنارهٔ دندان ایلیه بیت قصاب وار مردم جسمت بنازکی • حزکان قناره کرده
و دلها بروزده • یاران ایتدیلر بو سوز محض اخلاص • و عین علامت اختصاص در
اما سنک لحمک مورث مرض حیاقدر • و خرده قایم مقام ضد تریاق • کرک کیرو چکلدی
پس شتر کردن فراز کل طویل احمق بهاد ینی دراز ایدوب زبان نیاز ایله کلام آغاز
ایتدی • و اداء وظائف دعاو ثنادن صکره ایتدی بیت ای شهی که کشت دست چرخ فرو
بر آستان تو در های فتح و فیروزی • تو آستانهٔ بنده سی و بو دولتخانه پروردهٔ
سمین شتوبلیه که مطبخ ملکه لایق • و معده شریفنه فی الجمله موافق اولم نه محل توقف در • نه
مقام تکلف بیت بر نخیزم ز سر کوی تو تا جان در آم • در رسد کار بجان از سر
جان برخیزم • سائرلر متوقف الکلم ایتدیلر که بو سوز فرط محبت • و صدق عقیدتدن
فائض در • فی الواقع سنک لحمک غایت لطیف و خوشکوار در • و دمک مزاج ملکه شربت
نبات • و چشمهٔ حیاتدن ساز کاردر • رحمت سکا و احسنت سنک همتکه که ولی نعمتکدن
تن و جانکی دریغ ایمدک • و بو معامله ایله عالمده ذکر جمیل یادکار قودک کتدک بیت مست
جوانمردم درم صد هزار • لیک چو با جان فتد انجاست کار • پس جمله سی شتره حمله
ایتدیلر • اول مسکین یرندن ساکن اولدی • تا اعضا و اجزاسن بر بریندن جدا ایتدیلر
وزاغ و کرک و شغال دوه سی اولمشدر یه دو نوبت نچه زمان آنی غدا ایتدیلر • بو
مثلدن معلوم اولدیکه ارباب نفاقک تیر مکر و خدنک تزویری خصوصا که کمان اتفاقدن
کشاد بوله تا ثیر ایتمک اولمز • دمنه ایتدی بو تقدیرجه نه تدبیر ایدرسن • و ارباب

غدرک دفع مکرنده نه فکر ایلرسن بنم بو جواب ویردکه حالا بو بابده اندیشهٔ صوب صواب
دن منحرفدر • اما چون بهر حال جنک هلاکدن خلاص احتمالی محالدر جنک وجدال وحرب وقتاله اقدام ده
اولمق لازمدر زیرا هر نفس که حمایت مال • ومحافظت نفس وعیال ایچون قتل اولنه زمرهٔ شهداده
داخلدر • وفحوای حدیث من قتل دون ماله فهو شهید اکا شاملدر • اندن صکره اجل مقدر
بنجهٔ ستیزده مقرر اولرسه باری ناموس وعاری رعایت ایدم • وغیرت وحمیت الدن قومیوب
دنیادن نام نیک وذکر جمیل یادکار قیوب کیدم بیت بنام نکو کر بمیرم رواست • مرا
نام باید که تن مرک راست • دمنه ایتدی عقلا وقت جنکده مسابقت • وهنکام جریده مسارعت
روا کورمزلر که بادی اظلم در • ومباشرت اخطرده عدم مبادرت طریق اسلمدر بلکه ارباب
حزم اتمام امر خصمده مدارا روا کورورلر • ودفع مناقشه ده رفق وملاحظه بیورورلر مثنوی
قریب خویش از خصم ناخوش ابیت • بر افسانندن آب زآتش به است • مرادی که در لطف لطف
کرد تمام • چه باید بسوی قهر دادن لجام • وارباب خرد وشیر مردان بیشهٔ هنر دعدوی
ضعیف عد ایتمزلر که قوة وزورده قادر دکلسه شاید که مکر وحیله ده قادر اولمیه • وزرقی
وتزویرده آتش قوپره که شرر ضرر آب تدبیر ایله سکون بولمیه پس خود سلطنت بشری
نه مرتبه ده در بیلنسن • وانک ابتلاسنه که شرح وحددن مستغنی در وقف
اولوب دورسن پس انک عداوتندن تمام حذر اوزره اولوب غائله جربندن غافل اولمه که هر کمسه
عدوسن تحقیر ایلیه ومحاربه دن اندیشه قلمیه پشیمان اوله نیتکه موج دریا اولدی طیطوی تحقیر
سببیله شنزبه ایتدی نجه اولمشدر اول حکایت دمنه ایتدی روایت ایدرلرکه
سواحل دریای هندده طیوردن بر نوع اولوردی اکا طیطوی دیرلر انک بر جفتی کنارنده در
یانک مسکن طوتمشلر ولب آبده نشیمن ایتمشلردی • چون بیضه موسمی کلدی ماده سی
نرینه ایتدی بیضه ایچون بر محل تدارک ایدهکه فراغ خاطر ایله ساکن وخوف وخطردن امین
اولاوز نر ایتدی بو حوزه بیضه ایچون غایت خوشدرکه • موضع دلکش ومقام فرح بخشدر
بو محل جنت مثالدن حالا تحویل محالدر • ماده ایتدی بو سوز محل تأملدرکه اکر موج دریا حرکته
کله وبچه لربزی زیر وآمنته آله • ونتیجهٔ رنج اوقات وآبا ثمری ضایع قله اکا نه تدبیر
متصوردر ونه چاره میسر نر ایتدی بن کمان ایلمزکه موج دریا بو جرأتی ایده بله
وبزمله عداوتی مقرر قلوب بزه اهانتی واساءتی جایز کوره که بزم بچه لرمز غرق بحر
هلاک اولالر آندن انتقامی آلی بلورن • وتیغ انتقام ایله انک حقندن کله بلورین
بیت چرخ بر هم زنم از غیر مرادم کردد • من نه آنم که زبونی کشم از چرخ فلک

ماده

ماده ایدی کند وحدندن تعدّی اهل خرده لایق دکلدر • وطورندن زیاده لاف وکزاف
ارباب انصافه موافق دکلدر صورتده عیب اولمسون دیرسن نه قدرت وقوت ایله موج
دریای انتقام ایله تهدید ایدرسن • بو فکری قومماق بیضه الجون بر محل رضین وموضع
حصین اختیار ایله • واستماع نصیحتدن امتناع ایلمه که هر کیمسه که خیرخواهلرک سوزنه
اویمیه • وناصحلرک کلامنی قولاغنه قومیه اکا اول بلا ایشه که اول سنک بشنه
یتشدی تا نزاع ایتدی نتیجه اولمشدر **حکایت** ماده ایتدی مکر بر آبکیرده که آبی صفای
ضمیردن آینه کبی عکس پذیر ایدی • ولطافت وحلاوتده عین حیات وسلسبیله
نظیر ایدی • انکی بط وبر سنک پشت ساکن اولمشلر ایدی • ومجاورت سببیله مصاحبتلری
مصادقته یتمش • وهمسایه لک همخانه لکه • وبیکانه لک آشنالکه یتشمش ایدی
بیت خوشست عمر که باروی دوستان کذرد • خوشا دمی که بیاران دلستان
کذرد • ناکاه دست روزکار جفا پیشه ناخن هجر ایله رخساره حاللرن خراش
وتخمیشه باشلدی • وسپهر مینافام صورة مفارقتی مرآت اوقاتلرنن اظهاره
آغاز قلدی • وأی نعیم لا یکدره الدهر • خوشست از جام وصل دلبران
می • ولی مستش خمار هجر دربی • برین خوان کس مجاید لقمه نان • که سنکی ناید بیش
در زیر دندان • اول آبده که انلرک مادهٔ حیات ومدد معاشی ایدی • روز بروز
تفاوت ظاهر ونقصان فاحش بروز ایتدی • بطلر چون مآل حال وحال مآله واقف
اولدیلر • وطن مالوفدن فراغت ایدوب عزیمت جلای متصمم قلدیلر **بیت**
سفر بهتر اندرکه در جای خویش • دلش از غم این وآن ابترست • که هر چند
رنج سفر بد بود • ولی از جفای وطن بهترست • پس دل غمکین ودیده نمکین ایله
سنک پشت فاتنه کلدیلر • وسخن وداع وکلام هجرانی درمیان ایدوب ایتدیلر **بیت**
مارا ز تو چشم بد ایام جدا کرد • چشم بد ایام چه کویم که چها کرد • سنک پشت
چون ساز مسافرت یارانی اشتدی • سوز مفارقتدن نالش ایتدی • ودرد درونن
فریاد ایدوب ایتدی • بو نه جکر دوز خبر اولد • ونه جان سوز ستر بکا سزز حیات نجه
میسر در • وزندکانی نه وجهله متصوردر **رباعی** ای بی تو حرام زندکانی
خود بی توکدام زندکانی • هر زندکی که بی تو باشد • مرکیست بنام زندکانی
حالا بکا طاقت تصور وداع ممتنع در • آیا تحمل بار فراق نه کیفیتله ممکن در **بیت**
هنوز سرو روانم ز چشم ناشده دور • دل از تصور دوری چو بید لرزانست

بطلر جواب ویردیلر که بزم دخی جگریمز نیش خار فرقتدن ریش در و سینه‌مز سوزش
نار غربتدن پر تشویشدر اما قرینه در که سیلاب غذابه قلت آب خانه وجودیمزی
آتش عدمه اوره و خرمن حیاتمزی باد فنایه ویره لاجرم بحکم ضرورت حرقت فرقت
و کربت غربت اختیار ایده وز و ناچار یار غمکسار و دیار بهشت آثاری ترک ایدوب
گیدرز سنک پشت ایتدی ای یاران مضرّت نقصان آب بنوم یانمده صد چندان
درکه بنوم بی‌آب حالم خراب ایدر کرم ایدوب حق صحبت قدیمی رعایت ایدک و بو درماندهٔ
محنت آباد هجرانی زار و سرگردان قومیک قندم گیدر سکوز بله آلوب گیدک بیت
تو جان منی و عزم رفتن داری چون جان برود این تن بیجان چه کند بطلر ایتدیلر ای
یار کریم و همدم قدیم بزه سندن مفارقت عذاب الیم در هر مقامده که آرام
ایدرز آستانهٔ حضورک حبورنه قدر موفور اولسه شرف دیدارکدن دور و تما
شای جمالکدن مهجور اولیجق نه دیده‌مزده نور قالور و نه سینه‌مزده حضور بیت
گلشن فردوس سنسز چاه زندان در بکا گلخن دوزخ جمالکله گلستان در بکا بزم
سنک جنبکدن غیری مطلوبمز و مرافقتکدن اوزکه مقصودمز یوقدر اما نجه ایده لوم
بزه روی زمینده سنکله یوروب گیتمک و بو جنّهٔ دگران و پای ناتوانله وادی و بیابان
و بو ادئ بی‌پایان قطع ایتمک متعسّر در سکا دخی بزمله دمساز اولوب فضای آسمانده
پرواز ایلمک متعذّر بو تقدیرجه بزه سنکله مرافقت و سکا بزمله بو سفرده
موافقت نجه میسّر اولور کشف ایتدی بو کاره چاره بنه سزک رائی صائبکوزه
منوط در و بو مشکلک حلّی بنه سزک فکر ثاقبکوزه مربوط در بن جای فاتر ایله که
خیال درد هجرانله خسته در و بو ذهن قاصر ایله که بار فراق یاران ایله شکسته در نه تدارک
قله‌بلم و نه تدبیره قادر اولم مصرع دل شکسته اولسه اولمز رائی و تدبیر درست بطلر
ایتدیلر ای یار عزیز بو بابده بر حیله فکر ایتدک اما سنده خفّت علامتن گورورز
و سنی متهوّر اولمق احتمالی ویررز شاید که بزم فکریمز ایله عمل قلمیه‌سن و قرار
ایتدوکک عهده اوزره استوار اولمیه‌سن سنک پشت ایتدی بو میسّر میدر که سز بنوم
صلاح حالم ایچون تدبیر اختیار ایده‌سز و بن موجبیله کار قلمیم و کندو مصلحتم ایچون عقد
ایتدوکم عهده اوزره قرار قلمیم بطلر ایتدیلر شرطمز بو در که چون سنی فضای هوایه
گتوره وز اصلا الک و ایاغک دپردوب اضطراب ایلمیه‌سن و مطلقا فتح
کلام ایدوب بر کلمه سوز سویلمیه‌سن زیرا هر حریف که گوزی بزه راست گله بر حرف

آنسه کرک

آنه کرک • وتصریح وتعریض ایله دخل وتعرض اتمه کرک واجبدر که چندانکه عبارت •
یا اشارت ایله بر سوز اشیده سن • یا خلاف معهود بر وضع وحرکت مشاهده ایده
سن • ره آه جوابی بند ایدوب حقهٔ دهانه مهر سکوت اوره سن • ونیک وبد
تعرضدن تمام احتیاط اوزره اولاسن بیت ایده سن حقه کبی اغزکی بند
اوراسن مهر برلب کیسه مانند • سنک پشت ایتدی فرمان بروآرم بیت بخاک
پای عزیزت قسم که درهمه عمر • خلاف رأی منیر تو یکنفس نزنم • عهد ایتدیکه اضطرا
اتمیوب هیچ کونده به جوابه متصدی اولمیه • وساکت وصامت اولوب هیچ
آفریده یه نفیاً واثباتاً تعرض قلمیه رباعی به پیری رسیدم در اقصای یونان •
بدو گفتم ای انکه باری وهوشی • ز مردم چه بهتر بهر حال گفتا • اگر راست پرسی
خموشی خموشی • پس بطلر بر چوب کتوردیلر • ومیانن سنک پشتنک دهاننه ویردیلر •
وکندولر ایکی جانبنه پوشوب کوتردیلر • چون اوچوب اوجه جقدیلر کیدرک بر دیه
مقابله سنه کلدیلر اهل قریه دن برنا وپیر وزن • وفرزند وصغیر وکبیر بو حالدن
خبردار اولدیلر • وتماشا ایچون طشره چقوب زبان تعجب ایله هر طرفدن فریاد ایتدیلر
کورک که بطلر کشفی نجه کوترورلر • چون بو صورتک مثالی اول قومک مرآت خیالنده
ارتسام بولمامش ایدی کیده رک غریو وغوغالری زیاده اولدی • سنک پشت
بر ساعت سکوت ایتدی • عاقبت تحمل ایتمیوب خلقک سوزینه جواب ویروب
ایتدی بلی مصرع رقیبک کور لکینه کور کوزینه • همان دم که جواب ایچون اغزن
اچدی • اوج هوادن اوجدی روی زمینه دوشدی • بطلر آوازیله سرزنش
آغاز ایدوب ایتدیلر ای سخیف ادراک • وخفیف الدماغ • وما علی الرسول الا البلاغ •
دوستلردن نصیحت اتمک • ونیک بختلردن اشتمک • وموجبیله ایش اتمک بیت
اکادیر عاقل اولنلر خردمند • که کوش هوشله اصغا اید پند • بو مثلک نتیجه سی اولدر
کیمکه احبابنک نصیحتن سمع قبول ایله اصغا اتمیه کندو هلاکنه سعی اتمش اوله • وچهره
وقاحت وقباحتدن نقاب فضیحتی کتورمش اوله بیت انکس که سخنهای عزیزان
نکند گوش • بسیار نخاید سر انکشت ندامت • نزاییدی بو مثلی استماع قلدم
ومضموننه مطلع اولدم • اما خوف اتمه یرک بکله که وهام عالمده الآمدن عیزی نسنه
کورمز • وبددل ترسنده هرکز مرامنه ایرمز • سوز همان بو درکه موج دریا بزم
جانبمزی حمایت قلور • وبزی رعایت کند ولوازمندن بلور • بالضروری ماده انکی

مساعت

ایدوب مهم بیضهٔ اول مقامین اتمامه یتشدردی • بر زماندن صکره چون بچه لر براهین
بیاض بیضهٔ چاک ایدوب کریبان حیاتدن باش چیقردیلر دریا تموّج ایدوب آنلری
زیر دامن هلاکه چکدی • مادّه چون بو واقعهٔ مشاهده ایتدی غراب اضطرابه دوشوب
ایتدی ای خاک ربته روزکاربن بلوردم که آبه اعتماد و هوایه استناد جایز
دکلدر استمدیکی که دیمیشلردر — بو عمر وزور بازویه ایتمه • بیله آلدانه وصوّیه طایانمه
بچون جانمزی آتش هجر ایله کویندردک • وخانمانمزی سیلاب عنا ایله خراب ایدوب
چراغ عمرمزی باد هلاکله سوندردک • باری اندیشه ایله که آنک سببی ایله دل
ریشه مزه مرهم ایرشه • نزا ایتدی سوزک بلوب شویله بن ممان اول عهده اوزره مقرّم
وقولم عهده سندن کلوب موج دریادن انتقام آلمه بلورم بونی دیدی فی الحال سائر
طیور حضورنه واردی • و هر نوعک رئیس وپیشواسن جمع ایدوب قصهٔ غصه سن
انلره شرح ایلدی • وانلردن معاونت ومعاضدت التماس قلدی • وزبان نیازله
بو ترنمه آغاز ایدوب ایتدی — احوال دردمندلی مابی نهایتست • هنکام
دستکیری و وقت عنایتست • اکر عزیزلر بو واقعه ده همت وبک جهت اولمیه لر
واتفاق ایدوب بنوم دادمی موج دریادن آلمیه لر • آنک جرأتی زیاده اولوب من
بعد سائرلرک بچه سنه دخی قصدات کرک چون بو رسم اوزره مقرّمقرر • وبو
قاعده مستمر اوله لابد تو آلده • وتنا سلدن قطع امید ایتمک کرک • یا باشمز الوب
هر بریمز برجانبه کیتمک کرک — یا بصد خواری ببابد ساخت باخار غمش
یا قدم در تخت آباد عدم باید نهاد • طیور مختلفة الطباع • اولی اجنحهٔ مثنی وثلاث
ورباع • بو واقعهٔ استماع ایدیجک شکسته بال • وپریشان حال اولدیلر • وعاقبت
بر اندر پر • وسر اندر سر تا سر ملازمت حضرت سیمرغه عزیمت ایتدیلر • وصو
حادثهٔ عرصهٔ عرضه ییشدروب ایتدیلر اگر رعایا غمندن بروا ایرایسک • وستم
دیده لرک ستمکارلردن حقن آلیورسک فرمان فرمای مرغان • وقهرمان جنود
سلیمان اولمغه ارزانی سن • واکر مظلوملر حالندن فارغ البال اولوب دفع ظالم
ورفع مظالمده اهمال واهمال روا کورسک محقق بل کرقم سلطنت سلیمانی صحیفهٔ
دولتکدن سترده اولوب منشور سلطانی غیرک ذمت وهمتنه حواله اولیسر —
غم زیردستان بخور زینهار • بترس از زبردستی روزکار •
سیمرغ آنلره استمالت ویروب خدم وحشمی ایله دار السلطنتدن اول عائله نک دفعنه

ره

نوچ

توجه ایدوب و مرغان انک معاونت و مظاهرتیله جری الجنان اولوب جانب ساحل دریایه
هنده روانه اولدیلر • چون سیمرغ بر سپاه ایله که حد و عدّنه هیچ بر مستوفینک
حوصلهٔ احاطه‌سی وفا اتمزدی • و اعداد صفوفی میزان کمان و مکان امکانه صغمزدی
بیت همه مبارز و تند و دلیر و خون آشام • همه دلاور رزم آزمای و کینه گذار
فکنده در بر خود درع و جوشن از پر و بال • کشیده نیزهٔ و خنجر ز پنجه و منقار
حوالیٔ دریایه ایشدیلر • برید صبا که سلسلهٔ جنبان موجدر اول خبری دریایه ایشدردی
چون کنه حوصله سنده سیمرغ و لشکر طیور ایله طاقت مقاومت گورمدی • ضروری
طیطوییه بچه‌لرین بینه ویردی • بو افسانه‌یی انکلم و ترانه‌یی ترنّمدن غرض بودر که
دشمن اگرچه بغایت حقیر دخی اولرسه خوار عدّ اتمک گرک که سوزن کوته
قامت و ضعیف بنیت ایشلر اشلرکه نیزهٔ دراز قد و قوی خلقت اندن عاجزدر
حکما بیورمشلردر که هزار مردم صداقتی بر فردک عداوتنه مقابل اتمک غیر جایزدر
بیت دوستی را هزار شخص کمست • دشمنی را یکی بود بسیار • شنزبه
ایدی جنگه بن باری اولوب خصومته بن باعث اولمزم • ناکفران نعمت و عدم مروت
ایله موسوم اولمیم اما چون شیر بکا قصد ایده صیانت نفس • و محافظت تنده
مقدار مقدوری دریغ قلمزن تا ناصیهٔ حالمی رقم خوف و خشیتله مرقوم • و سوء غیرت
و عدم حمیت ایله موسوم قلمیم • دمنه ایدی چون شیری گوره‌سن که یایه
وگاه طورر و گاه قالقر وگاه اوتورر و پنچه‌سیله روی خاکی خراش ایدوب
دنبالن زمینه اورر شعلهٔ خشمی آتش حشمی گبی علو حکمش بلسنکه قصد ایلمش
و سنک قتلکه بل بغلمش در شنزبه ایدی معقول بیورزدک واقعا اگر بو علا
برسی معاینه اولرسه هر آینه رخسار یقیننده حجاب ظن و تخمین مرتفع
اولرسه که قصد عذرنده شک و شبهه مندفع اولسه گرک چون آتش فتنه
بو جانبدن دخی اشتعال بولدی دمنه خندان و شادمان کلیله جانبنه روان
اولدی کلیله ایدی کار نه مرتبه‌یه وآردی • و مهم نه درجه‌یه ایردی • دمنه
جواب ویردیکه بیت از بخت شکر دارم و از روزگار هم • بحمد الله که اسباب
حضور مکمّل و فراغت تمام محصّلدر • و بو کار دشوار کمال رفق و سهولتله میسّردر
دمنه بوی دیدی • و روزگار زبان مکافاتله بو بیتک مضمونن گوش هوش
مندان محفل بصیرته ایشدردی بیت خوش گرفتند حریفان سر زلف ساقی

گاه

بلک

کز فلک شان بکذرد وکه فرو آری کیرند • پس ایکیسی دخی خدمت شیره واردیلر اتفاق
گاو دخی آنلرک عقبنجه کلدی • شیر چون ارقدن شتربه‌یی کوردی • و دمدمهٔ دمنه
درکار اولوب خروشه آغاز قلدی • و چشم برخشمی مشتعل اولوب دُم استیلاسی
روی زمینه اوردی • و غایت غضبندن چنکالن تیز ایدوب بربرینه سوردی
بیت چوب اژدرکی آغزندن آتش • غضبدن اولدی آتش کبی سرکش • یانوب
قزدی اچی حامه دوندی کوزی خشمیله رنکین جامه دوندی • شتربه یقین
وارچون عین الیقین بلدیکه شیر اکا بتر قصدی راست ایدی • کندو کندویه ایتدی
حکار است و مثلدر که خدمتکار ملوک خوف و حیرتده • و ملازم سلاطین بیم و
دهشتده هم خانهٔ ماره و هم خانهٔ شیره بکزر که اکرچه شیر غابده • و مار خوابده
اوله نه آنک شرر شترندن رها متصوردر • و نه بونک ضرر زهرندن خلاص متصوردر
بیت مکن ملازمت پادشه کز آن ترسم که همچو صحبت سنک و سبو شود ناکاه
ناچار اسباب کارزاری درکار ایدی • چون جانبیندن اول علایم که دمنه نک
ویرمشدی معاینه اولدی • میانلرنده آتش جدال اشتعال بولوب حرب و قتاله
اشتغال ایتدیلر • و خروش و فغانی عرصهٔ زمیندن کوش آسمانه یتشدردیلر
بیت اولردی زهره‌سی چاک اول غریوی • ایشتسه کوه قافک نرهٔ دیوی
کلیله چون حالی بو منوال اوزره مشاهده ایتدی • دمنه‌یه متوجه اولوب ایتدی
بیت صد حیله و نیرنک بر آنکیخته • و آنکه زمیان کار بکیر بخته • یاران دو صد
ساله فرو نشاندی • این کرد بلا را که تو انکیخته • ای نادان وخامت عاقبتکی
هیچ کورمیسن • و ای فتان شناعت خاتمه که نظر قلمیسن دمنه ایتدی نه خصوصده
عاقبت وخیمه ملاحظه قلدک • ایتدی بو فتنه‌ده که سن اویاندردک • و بو آتشکه
یاقلندردک • بو کارده ییدی ضرر ظاهر و آردر • برسی بودر که بی ضرورت ولی
نعمتکی ورطهٔ زحمته آتدک • و نفس ملکی بلای عظیمه مبتلا ایتدک • ایکنجی بی وفالوغ
نقض عهد ایله موسوم قلدک • و بو بدنام لغی انکا روا کوردک • اوچنجی بی سبب
قتل گاوه سعی ایتدک • و آنی ورطهٔ هلاکه ایتدک • دوردنجی اول بی کناهک
خوننی کردنکه آلدک • بشنجی جمیع سپاه سپاهی پادشاه حقنده بدکمان ایتدک تمکن
آنک خوفندن ترک دیار ایدوب برمنزله دخی انتقال قله‌لر • و خانماندن آواره
اولوب محنت غربت • و بلای جلاده فرومانده قاله‌لر • آلتنجی سپه سالاری لشکر

ایله

خوابده

سپاهی

سبائی عرضهٔ تلف ایدک لاجرم اونلرک عقد جمعیتی من بعد نامنتظم اولسه گرک
یدیجی کند و عجز و ضعفکی اظهار ایدک واول دعوای که بو کاری رفع و تلطف ایله اتمام ایدم
دردک پایانه یتشدرمدک غایت غباوت و نهایت غوایتکی کورکه الفتنة
نائمة لعن الله من ایقظها وعید و تهدیدندن تحرز ایتمدک ودمنه ایتدی مکر سن اشتمدک
اولاکه دیمشلردر نظم کاریکه بعقل بر نیاید دیوانگی در و بباید کلیله ایتدی سن بو
بابده دستور خرد اوزره نه وضع ایتدک که وقوع بولمادی و دستیاری معارف فکریله
نه طرح ایلدک که تا طریق رفق و لطفی برطرف قلهسن و خشونت و عنفه محتاج اولاسن
بلمزمیدک که رای راست و اندیشهٔ درست جرأت و شجاعتدن مقدم در الرأی
قبل شجاعة الشجعان نظم کارها راست کند عاقل و دانا بسخن که بصد لشکر
جرار میسر نشود بکا همیشه سنک اعجابک و غرور رای ناصوابک و بود و نبود
غدارک جاه و دولتنه که عشوهٔ سراب و نشوهٔ شراب کبی ناپایدار در مفتون
اولدوغک معلوم ایدی اما آنی سکا اظهاره تأمل ایدردم که شاید کیدرک متنبه
اولیدک و خواب غرور و غفلت و خمار پندار و جهالتدن افاقت بولیدک چون
اول وادیه قدم بصدک و وایم بادیهٔ ضلالت و هاویهٔ غوایتده حایر و هایم
سن ودمیدر که کمال خرق و جهالت و تمام حمق و عناوتکدن بر شمه اظهار ایدم
و قبایح اقوال و معایب افعالکدن بعضن اگرچه که بحردن قطره و هاموندن ذره در
کالشمس فی وسط النهار سکا آشکار ایدم نظم تا که بدانی که چها کرده نقشی
غایبشه خطا کرده از همه در سبیح شماری نه در همه سند تو باری نه ودمنه
ایتدی ای برادر بدایت عمردن تا بو غایته دک کمان ایتمزم که بندن بر قول نامقبول و
فعل نامعقول وجوده کلمش اوله شویله که بنده بر قباحت کوره سن و بر نا ستوده
صفت مشاهده قله سن مقتضای مروت و اخوت بو در که لطف ایدوب تنبیهده
تقصیر بیورمیه سن و حسن نصیحتده مسامحه روا کورمیه سن کلیله ایتدی سنک
معایب ذاتنک و قبایح صفاتنک اول قدر چوقدر که نطاق حصر و ضبط و کسر و بسطله
احاطه احتمالی یوقدر اول بو که کندوکی بی عیب تصور ایدرسن بر دخی بو که گفتارکی
کردارک اوزره راجح طوترسن پادشاهه بوندن ضرری و آضح نسنه یوقدر
وزیرنک قولی فعلی اوزره راجح اوله دیمشلردر که اهل عالم قول و فعلده درت
قسمدر اول اول طایفه در که ایلمیه سویلمیه بو قسمه ما فقدن و صفت بخیلاندر

ایکنجی اولدرکه سویلمدن ایلیه • بو عادت جوانمردان • وخصلت ارباب مروت واحسان
اوچنجی اولدرکه سویلیه واندن ایلیه بو سیرت اهل معاش • وسمت اوسط اشخاص
نوع انساندر • دردنجی اولدرکه نه ایلیه • ونه سویلیه بو خصلت دونان • وصفت خسیس
همتاندر • سن اول طایفه دن سنکه کردن اقوالکی زیور افعال ایله آرایش قلمزلر
بن هر باری که سنک احوالکی تفحص • واوضاعکی تفرس قلدم قولکی فعلک اوزره راجح
وجهلکی فضلک اوزره غالب بولدم • شیر سنک قولکله برفعل خطره مباشر اولمش در
سویلکه عیاذا بالله • اکا برآفت یتشه بو ولایتده هرج ومرج ظهور ایدوب شور شر
واضطرابدن رعایانک حضوری وحبور • وتمام نفوس واموال مخاطره تلف وورطه
تاراجه دوشوب کلیا بوافعالک وبالی طوق لعنت اولب سنک کردنکه کچر قطعه
هرکه بدکار یا بد اندیش است • روی نیکی وکر کجا بیند • هر که شاخ مضرتی کارد •
میوه منفعت کجا بیند • ومنه آیتدی وزیر ناصح ایدم ملکک بوستان حالنده نهال
نصیحتدن غیری نسنه دکمدم • وتخم اندیشه منفعتدن غیری حبه اکمدم کلیله ایتدی بر
نهال که آندن بو نوع ثمره ظهوره کله که کوررسن بیخی برکنده اولمق یکدر • وبرو دهان
که بو مقوله نصیحت قلدکم نتیجه سن مشاهده قلرسن خاکله طولمق یک اول سنک قولکدن
نجه منفعت حاصل اولورکه حلیه علمدن عاطلدر • وعلم بی عمل فی المثل موم بی عسل در
وکفتار بی کردار درخت بی برک وبار کبی لایق نار در مثنوی علم کر اعمال کشت نیش نیست
کالبدی دارد وجانیش نیست • خاصه نه بهر ثمر آید بکار • علم علم درخت وعمل اوراثمر
شاخ که بی میوه بود ناخوشست • مطبخیا نرا مدد آتش است • اکابر
فضائل شمیم صفحات دفاتر وه قلم برله رقم بیورمشلردر که التی نسنه دن فایده میسر
دکلدر • قول بی عمل • ومال بی خرد • وعلم بی حاصل • وصدقه بی نیت • وزندکانی بی
صحبت • پادشاه اکرچه که فی حد ذاته عادل وکم آزار اوله • وزیر بد نیت وناپاک
طینت آنک منافع عدل ورأفتی رعایادن منقطع قلور • وانک خوفندن مظلوملر که
قصه پر غصه سی عرضه عرضه سلطان یتشمز اولرنتیکه بر چشمه پاک وآب
تابناکده صورت نهنک معاینه اولنه هیچ بر تشنه ورنسنه فرضا که آتش عطشی
حاشاک وجودینه یتشه اکا ال اوزاتمز • واقدام اقدامی انک پیرامننه دراز اتمز
بیت رسیده ام من تشنه جکر بچشمه صافی • ولی چه سود که بارای آب خوردن
نیست • ومنه ایتدی بنوم بو طریقه سلوکدن مقصودم وصول شرف خدمت ملک ایدی

جج

بجدینه

بحمد الله مأمول احسن وجوه اوزره حصول بولدی بعده نبع یه لایق اولن حسن خدمت
وصدق واستقامت • وصیانت حق ولی نعمت ایدی اول داخی بقدر الطاقه درنع
اولنمدی • کلیله ایتدی بلی ارکان کاردان ووزراء کافی وکارگذار زیب وزینت
بارگاه ملوکدر • اما سنک غیرلر ملازمت ملکدن دور ومهجور اولمسن مدار
علیه سلطنت ومشار الیه مملکت اولوب تقرب حضرت سکا مقصور اولا • بو
خصلت غایت غباوت • وفرط حماقتدن ناشی در که سلاطین مصیح سننه یله
وبرکسه ایله مقید اولمق ممکن دکلدر • مرتبهٔ سلطنت مثابهٔ حسن وجمالدر نیتکه
بر محبوب دلاویزک عاشق افتاده سی زیاده اولدقجه ظهور جلوت حسنی افزون
اولور • سلطانک داخی هرچند که اعوان وانصاری • وخدمتکار کارگذاری بسیار
اوله کثرة خدم • ووفرت حشمه میلی متزاید اولور • بو سودای خام که عرصهٔ دماغکده
مقام اتمشدر امارت نهایت ملامتدر • وعلامت غایت سفاهت نیتکه حکما بیورمشلردر
که علامت حمق بش نسنه در غیرک مضرتنی کندو یه منفعت تصور قلمق • وبی ریاضت
عبادت ثواب آخرت رجا اتمک • وخشونت وخصومتله معاشقت نسابه مباشرت
اتمک • وراحت وحضور ایله دقایق علوم وقوف وعثور قصد ایلمک • ونقض
حقوق • وبغض عقوق ایله ناسدن صداقت توقع اتمک • ای دمنه بن بو سوزلری
سکا فرط شفقت ووفور محبتدن سویلرم • عین الیقین بلورم که سنک شب
تیرهٔ شقاوتک بنوم ضیاء شمع موعظتمله روشن اولمق ممکن دکلدر • وظلمت
جهل وکدورت حقد وحسد که طینه تکده سرشته اولمشدر بنوم پرتو انوار نصیحتم
ایله مرتفع اولمق ممتنع در **بیت** باب کوثر وزمزم سفید نتوان کرد • گلیم بخت کسی
را که بافتند سیاه • بنوم مله سنک مثلک همان اول شخص مثلی در اول قرغه ایتدی
ریح بیهوده چکمه • وتخم نصیحتک زمین شوره ده اکمه • وصدد استماعده اولمیلره
کلماتک ضایع ایله اول قبول ایتمدی • وعاقبت آنک سزاسن بولدی • دمنه
ایتدی نیجه اولمشدر اول **حکایت** کلیله ایتدی روایت ایدرلر که بوزینه جنسندن
بر کروه بر کوهده اولورلردی • وآنک میاه وکیاسیله روزکار کچورورلردی
قضای الهی بر شب تیره ده که بی حرولر بصر بصیر تندن خیره لشکر سرما اول میمونلرک
آرام صبر وسکونن یغما • وکشور درون وبیرونن استیلا قلدی • وصدمت
صرصر زمهریردن ریکلرنن قانلری • وتنلرنن جانلری افسرده اولدی **بیت** ایلی

دوشمندی سرمادن چنارک اپاغی طوکنیدی چشمه سارک اولب بردستادن منجمد آ
بوقورخودن هوا کیمندی سنجاب اول بیچاره تمتع هوا وسورهٔ سرمادن زیاده
آزرده اولدیلر وآسیب برف وباران طوفاندن پناه طلب ایدوب اطراف کوهی طواف
ایدرکن ناکاه برطرفده بر مینا پاره سن بولدیلر وبرق ولمعانی سببیله آنی آتش
کمان قلدیلر وحمالت الحطب وآرهیزم جمع ایدوب انک کرد اکردنه اوردیلر واغزلریله
دمبدم اوفردیلر مکر اول حوالیده بر درخت اوستنده برمرغ بو احوالی مشاهده ایدردی
فریاد اتدیکه یاران بو هوادن چکک که بو آتش دکلدر دم سردیله آنی کرم ایده مزسز صوق
دمردوکرسز رنج وردوله اول سنک سخته نرم ایده مزسز آنلر بونک کلامنه استماع
ایتدیلر واول کاربی وفادن امتناع کوسترمدیلر اتفاق بو اثناده برآدم چقاکلدی
آنلری بوحال اوزره وحالدین بومنوال اوزره مشاهده ایدنجک مرغه پندونصیحته
قصد ایدوب ایتدی ای مسکین زحمت چکمه وتخم نصیحتکی بیهوده یره اکمه ونفسکه عذاب
ایتمه که بونلر سنک نصیحتنک ایله منتفع اولمزلر وسنک کفتاریکله بوکاردن فراغت
قلمزلر سن رنج بیهوده چکرسن ونفسکه تعذیب بلای ندن ایدرسن بومقوله
کمسنه لرک تربیت وتقویتنه سعی ایلمک وآنلردن رشد وصلاح وفوز وفلاح رجا
ایتمک اکا بکزر که تخم حنظلدن نیشکر اومه سن وزهر هلاهلدن خاصیت تریاق
فاروق طلب قلسن قطعه هرکه دراصل بدنهاد افتاد هیچ نیکی ازو مدار امید
زانکه هرکز بجهد نتوان ساخت از کلاغ سیاه باز سفید مرغ آنک کلماتنه
التفات اتمدی کلامنی بعدمسافه دن استماع ایده مزلر صانوب غایت شفقتدن
بالای درختدن آشغه اندی تا مضمون نصیحتی آنلره اعلامده زیاده اهتمام ایلیه
وآنلری اول رنج بیهوده دن خلاصده سعی تمام کوستره فی الحال میمونلر مرغک اطرا
فنه
جمع اولدیلر واپاغن یره بصدر میوب باشن تننده جدا قلدیلر بنوملهسنک
حالک همان اول منوال اوزره درکه بن کندوا اوقاتمی ضایع ایلدم وبی فایده کلمات
سویلرم باوجودکه سکا منفعتی یوق بکا مضرتی احتمالی وار قطعه کر مستمع قبول
نصیحت نمی کند بیهوده بار بردل نازک چرا نهی کفتی که بر براق سعادت سوار
شو تا دررسی بمنزل واز رنج وارهی دمنه ایتدی ای برادر اکابر فضیلت
کستر وعظ ونصیحت بابنده شرطا ماننده یرنه کتورمشلردر اهل فضله اقامت
مراسم مواعظ ونصایح لازمدر چون مستمع سمع قبول ایله اصغا ایده قطعه

مدار بند خود از هیچ کس دریغ و بگو • اگرچه از طرف مستمع بود تقصیر • سحاب قطرهٔ باران
ز کوه وا نگرفت • اگر در دل خارا نمیکند تاثیر • کلیله ایتدی بن منافع نصیحتی سندن در
یغ ایتمزم اما نه فائده که چون اساس کارکی مکر و حیله اوزره بنا قلمشدور رسن • و افکار کده
استقلال و استبدادی پیشه نهاد ایدیدر رسن • بئس الاستعداد الاستبداد
بر وقت نادم اولاسنکه ندامت فائده ویرمیه • و طاشلر ایله دوکنوب ناخن ملامتله
روی سینه کی خراش ایده سن سودمند اولمیه • هر کمسه که مکردن اندیشه ایمیوب
حیله و غدری کندویه پیشه ایلیه عاقبتی و خاتمتی شآمته یتشه و آخر الامر گرداب
ندامت و غرقاب ملامته دوشه نیتکه اول شریک عاقل دوشدی • و حبالهٔ حیلهسی حلقهٔ
دام بلا اولب شریک غافل صدق و استقامتی برکاتیله مرحله و مقصوده یتشدی •
دمنه ایتدی نیجه اولمشدر **حکایت** کلیله ایتدی روایت ایدرلر که ایکی شریک وار ایدی
برسی عاقل و برسی غافل • بری فرط ذکا و کمال فهم ده بر مرتبه ده ایدی که
سحر و تدبیر و مکر و تزویر ایله آبی جریاندن • و مرغی طیراندن قوردی • و بر عقلی ایله صفحهٔ
امروزدن احوال فردای بربر اوقوردی • اکا تیز هوش دیرلردی • و برسی
کمال نقصان و غایت نادانلغندن سود و زیان میاننده تمییزه عاجز ایدی اکا جا
دیرلردی • بونلر سیاحت هواسی • و تجارت سوداسی دوشوب موافقت
و مرافقتله سفره توجه ایتدیلر • و مراحل و منازل قطع ایدوب کیدرلر • قضای الهی کیدرکن
یولده بر بدرهٔ دینار خالص تمام عیار بولدیلر • و آنی غنیمت عظمی و نعمت مستوفی بلوب
متوقف اولدیلر • شریک دانا ایتدی ای رفیق عمک **مصرع** سود ناکرده در جهان
بسیار • اولی بودر که سودای سفردن فراغت ایدوب بو بدرهٔ زر ایله قناعت
ایدهوز • و بو نعمتی غنیمت بلوب صحت و سلامت ایله گوشهٔ کاشانهمزه کیدهوز
رباعی چند گردی گرد عالم بهر زر • بیش گردد زر شود غم بیشتر • کاسهٔ
چشم حریصان پر نشد • تا صدف قانع نشد پر در نشد • پس کیرو دوندیلر
شهره قریب بر منزلده ایندیلر شریک غافل ایتدی ای برادر کل بو غنیمتی سنکله
برابر قسمت ایدهلوم • و دغدغهٔ شرکتدن خلاص اولب حصهلرمزی مصارفمزه
صرف ایدهلوم • شریک عاقل دیک تزویری آتش تدبیر ایله قیندوب جواب
ویردیکه حالا فکر قسمت سمت استقامتدن منحرف در بو بابده رای صواب اولدر که
خرج ایچون محتاج اولدوغمز قدر اخراج ایدوب باقیسن احتیاط تمام ایله برجا

ودیعت قویاوز • وبرقاج کوندن برکلوب بومنوال اوزره برمقدارن آلوب بقیه
سن آنده محفوظ قله‌وز • تا آفتدن بعید وسلامته قریب اوله • شریک غافل
بو افسونله فریفته اولب افسانه سن حسن قبولله تلقی قلدی • ووجه مذکور اوزره
بقدر الاحتیاج برمقدارن اخراج ایدوب باقیسن بر درخت دبنده دفن ایدیلر • و
شهره کلوب هر بری کند ومعاملاتنه کتدیلر — بر سحرکه چرخ شعبده باز •
حیله صندوقن ایلدی سرباز • اول شریک که دعوای ذکاوت • وحسن تدبیر ولطف
تزویر ایله بتینه اقامت ایدردی اول درخت طرفنه واردی • واول دفینه‌یی تمامها
قبضهٔ تصرفنه آلدی • شریک آخر بو حالدن بیخبر الذه اولان نقدک خرجنه مشغول اولب
کیدردی • آخر خرجلقی تمام اولدی • ضروری شریک عاقل قاتنه واروب حالن اعلام
ایدوب ایدی ای برادر کل اول دفینه‌دن خرج اچون حصه اخراج ایده لوم که ضرورت
جانمه یتدی • تیزهوش تجاهل ایدوب نه محل ضرورت • ونه مقام منت دُر کل کیده
لوم دیدی • ایکیسی دخی معیت ایله موضع معهوده واردیلر • اولقدر که تجسس و
تفحص ایدوب آرادیلر کنجدن رنجدن غیری اثر کورمدیلر • تیزهوش خروش ایتدی
وکریبان حازمی محکم طوتدی • بو زری البته سن آلدک سندن غیری بر فرد بو که
مطلع دکلدی دیدی بیچاره هرچند که فریاد ایدوب ایمان غلاظ وشداد ایلدی
مفید اولمدی • القصه قضیه مجادله‌دن محاکمه‌یه • ومنازعه‌دن مرافعه‌یه یتشدی •
شریک عاقل غافلی محکمهٔ قاضیه کتوردی • ومضمون قصه وفحوای قضیه‌یی سمع قاضیه
یتوردی • حاذم معاذالله دیوجک قاضی تیزهوشدن صدق دعوی • وصحت
مدعاسنه بینه طلب ایتدی • تیزهوش ایدی ایها القاضی — برخور زعم خو
در سند قضا • احکام عمر تو بدر آرزی مسجل است • بنوم اول درختدن غیری که زر
انک دبنده مدفون ایدی شاهدم یوقدر • وامیدوارم که اول قادر برکمال اول
درخته که حافظ مالدر اصم مادرزاد کبی لال وابکم ایکن • شجرهٔ کلیم الله کبی قوت نطق
ومجال مقال ویره • بو خاین بی انصافک مجمع دفینه‌یی آلوب بنی محروم ایتدی خیا
اقامت شهادة قله • قاضی بو سوزدن متعجب اولدی • وقال وقیل بسیاردن
صکره بوکون اوزرینه قرار قلدیلر • علی الصباح قاضی بالذات پای درخته حاضر
اولوب درختدن اقامت شهادته ناظر اوله • وشهادتی مدعای تیزهوشه موافق
واقع اولرسه موجبنجه حکم ایدوب قضیه فیصل بوله • پس شریک عاقل خانه‌سنه

ایلشن که

لکنته

کلوب

کلوب تمام قضیه‌یی پدرینه عرض ایتدی • وروی کاردن رفع حجاب ایدوب ایتدی ای پدر
بن سکا اعلام ایدوب خیال شهادة درخت ایتدم • وموافقتک امیدیله بو خیال حیله‌یه
بوستان قضاده دکدم بو مهمک اتمامی سنک حسن اهتمامکه وابسته‌در • اکر موافقت
بیوره‌سن بو قدر دینار • وبوندن غیری بر مقدار دخی اله کتوره‌وز • وبقیة العمری
فراغت ورفاهیله کچوره‌وز • پدر ایتدی بو امرده بکا متعلق خدمت ندر • وبنوم اهتمامه
وابسته نه نسنه‌در • پسر ایتدی اول درخت معتل خلال اجوف مثال مجوف‌در • وتجویف
درونی بر مثابه‌ده‌در که میاننده ایکی شخص پنهان اولمق میسردر • بو کیجه لازم‌در که
واره‌سن اول درختک درونه کیره‌سن • یارینکه قاضی کله درختدن شهادة طلب قیله
رسم شهادتی کماینبغی یرینه کتوره‌سن • پدر ایتدی ای پسر حیله ومکردن واز کل
قضا که خلقی فریفته قلدک خالقی نیلرسن • بر تقدیر که سحر تزویرک قاضی شهره تأثیر
ایده حاکم محکمه دهره نه حیله وتدبیر ایلرسن **قطعه** شرّت همه داری فلک میداند
کوموی بموی ورک برک میداند • کیرم که بزرق خلق جهان بفریبی • با اوچه کنی که
یک بیک میداند • ای پسر مکر واحتیال که بنه صاحبنه وبال اولمشدر • وجزاسی
بنه اکا عاید اولوب آنی رسوا وبرده درین قلمشدر • بن خوف ایدرم که سنک مکرک
مهمان اول غوک مکری کبی اوله • پسر استفسار ایتدی که نیجه اولمشدر اول **حکایت** پدر
ایتدی روایت ایدرلر که برغوک بر مار جوارنده وطن طوتمشدی • واول افعی خونخور
مسکنی قربنده نشیمن اتمشدی • هرکاه که غوک بچه پیدا ایدیدی مار بچه‌لری
بربر شکار ایدردی • ودل غوک آتش حرماندن بریان • وخنجر هجراندن افکار ایلردی
مکر بو غوک ایله بر خرچنک میاننده سررشتهٔ مصادقت مبرم ومستحکم اولمشدی
بر کون غوک خرچنک قاتنه کلدی ایتدی ای رفیق موافق بکا بر تدبیر لائق فکر ایله
که خصم قوی ودشمن غالبم واردر • نه انکله مقاومت ایدوب بو مقامده اقامت
مقدوردر • ونه بو دیاردن فراغت ایدوب برجانبه نقل ورحلت میسردر • زیرا که
ساکن اولدوغم فضای فرح بخش • ومأوای دلکش بر مرغزاردر که سواد
مینارنکی روضهٔ مینوکبی روح افزادر • وبرچشمه‌سار‌در که نسیم دلکشاسی طرهٔ
حورا کبی عنبربوی • وعطرسایدر **مثنوی** صد هزاران کلی شکفته دروسبزه
بیدار وآب خفته‌در • هر کلی کونه کونه از رنکی • بوی هر کل رسیده فرهنکی **نظم**
حوالیسی سراسر کلستاندر • کلستان جابجا آب رواندر • اولب رشک ارم هر

گلستانی • صوینه تشنه آب زندگانی • هیچ عاقل کند واختیار یله بو گلخن منزل
بهشت آیینی قویب گتمز • واراوبیله طلبن بو نمونه فردوس برینیدن تفریق اتمز •
جای من کوی معانست چه زیبا جاییست • هیچ عاقل بجهان ترک چنین جا نکند •
خرچنگ ایتدی غم یمه که خصم توانای گمند حیله ایله بند اتمک میسردر • ودشمن غالبی
وآنه فکر یله دام مکره چکمک ممکن (بیت) که هیچ وبناده بر بیتر الیش اولمز • تونله کم
آدم اگه جان بولمز • غوک ایتدی سنک بو بابده کتاب حیله دن نه یاد داشتکدر •
بو خصم بداندیشک دفع غائله سنده نه چاره فکر ایدرسن • خرچنگ ایتدی فلان
محلده اژدرها کردار بر سوسمار مارخوار واردر که بر گنج ماهی طوته سن وسوراخ
سوسماردن منزل ماره دک بر بر آیه سن • مقرردر که سوسمار ماهیلر بر بر افطار
ایدرک گرک • وچون سوراخ ماره یتسه لاجرم اول دخی بن دندان سوسمارده
قرار ایته گرک • وسنی انک شر شرندن • وحرز زهرندن خلاص قلمه گرک • غوک
بو تدبیر ایله که موافق تقدیر ایدی ماری هلاک اتدی • وچون بو قضیه اوزره ایکی اوچ گون
گچدی سوسمار بو واقعه یه دوشدیکه طلب ماهی ایچون حرکت قلدی • واول صورتی که عادت
قلمش ایدی اعاده قلدی پس همان اول طریقه که بونندن سابق مرآوات ایله انکا سالک
اولمش ایدی • روانه اولدی وچون مار وماهیدن اثر بولمدی عاقبت غوکی جمیع
بچه سیله افطار اتدی • بو مثلی گتوردم تا بیله سنکه سرانجام حیله گرفتار گلدر • عاقبت
مکر وغدر خاک ریلودر (بیت) قوسک مکر وحیله وادسیز کام • بلا دامنه دوشرسن
سرانجام • کسر ایتدی ای پدر سوزک اوزانه • ودور ودراز اندیشه اتمه که بو کار
اندک مؤنت وبسیار منفعتدر • عاقبت بر بیچاره حرص مال • وحب عیال سرمنزل
دین ودیانتدن بادیه جور وخیانته چکدی • وسر انما اموالکم واولادکم فتنه
ظهوره یتدی • طریق مروتی برطرف قلوب بساط فتوتی بالکلیه دوردی • وبو
مقوله امره که شرع وعرفده محظور ومنکر ایدی • واول شب مظلمه بابی درخته وارد
ومیانی مجوف بولوب جوفنه گردی • علی الصباح قاضی روشن رای آفتاب محکمه
آسمانده بیدار اولدی • وخیانت صبح کاذب روز روشن گبی عالمیانه آشکار
اولدی • قاضی وسایر مشاهیر شهر بابی درخته حاضر اولدیلر • وخلق انبوه گروه صف
بغلیوب دیده تعجب ایله ناظر اولدیلر • قاضی جانب درخته خطاب ایدوب صورة دعوی
مدعی وانکار مدعی علیه شرح اتدکدنصکره کیفیت حالی استفسار قلدی • درون درختدن

خ

برآواز گلدیکه

برآواز کلدی که مالی جازم آلدی • واول ظالم تیزهوش ظلم صریح ایلدی • قاضی متحیر
اولب بر زمان تأمل ایتدی وفراستله جزم ایتدیکه میان درختده بر شخص پنهان واردر •
آنی اخراج تدبیر صائبه محتاج در بیت بهر هر نقش کز چشم خرد پنهانست
جز در آینهٔ تدبیر نگردد ظاهر • پس فرمان ایتدی تا هیمهٔ فراوان دردیلر • واطرافینه
آتش سوزان اوردیلر • پیر حریص بر زمان غیرت ایتدی • چون کوردی که کار
جاننه وکارد استخوانننه یتدی • امان طلب ایتدی قاضی امان ویروب طشره
چقدی استمالت ویردی • وحقیقت حالی صوردی • پیر نیم سوخته صورت واقعه کماهی
عرض ایلدی • قاضی کیفیت قضیه یه واقف اولب جازمک برائت ساحت ذمت
وصدق امانتن • وتیزهوشک جور وجنایت وغدر وخیانتن خلائقه اعلان و
اعلام ایلدی • اتفاق بو اثناده پیر با تزویر درد خجلته تحمل ایده میوب رخت
جانی جهان فانیدن کوتروب سرای جاودانه رحلت قلدی • وحرارهٔ نائرهٔ
دنیا بیلن شرارهٔ عقبی یه واصل اولدی • پسر بدگهر ادب بلیغ کوروب زجر عنیف
کوردکدنصکره پدر مرده سن کردننه آلوب کوتردی • شهره کتوردی • جازم
برکت صدق وامانت • ومیامن حسن استقامتله اول مالدن حصه سن آلوب
سرانجام مهامننه قیام کوستردی • بو مثلی کتوردم تا بیله سنکه عاقبت مکر ناپسندیده
وخاتمت غدر شوم ونکوهیده در بیت هرکه پا در مضیق مکر نهاد • عاقبت سر بباد
خواهد داد • حیله ماریست کو دو سر دارد • هر یکی گونه گون خطر دارد • آن سرش
خصم را کند دل ریش • وین رساند ضرر بصاحب خویش • دمنه ایتدی مکر سن
بنوم فکرمه مکر نام ویردک اوله • وتدبیرمه حیله وتزویر لقب قلدک اوله • امابن
بو مهمی تدبیر صائبله بو درجه یه کتوردم • وبو اصل کار دشواری فکر ثاقبله بویله آسان
قلیدرم کلیله ایتدی سنک عجز رائی وضعف تدبیرده اول مثابه ده سنکه زبان آنک
تصورندن قاصردر • ومخدوم وولی نعمتکه منفعت مکر وحیلک بودرکه کوره سنکه
عن قریب آنک وبالی سکا نجه ایرسه کرک • ومقدمات نفاق وشقاقک • نه
نتیجه ویرسه کرک • دمنه ایتدی دو رویلکدن نه زیان که گل رعنا دو رویلک
سببیله زیب وزینت بستاندر • ودو زبانلکدن نه باک که کلک دبیر دو زبانلک
واسطه سیله مالک وملکه پاسباندر بیت تیغ کم یک روی در خونخوارلکدر صنعتی
شانه ایکی یوزلودر گیسوی دلبر در بری • کلیله ایتدی ای دمنه زبان آورلکی فوکه سنی

اول كل دوروی وكلسونكه مشاهدهٔ جمالك ایله كلشن دیده روشن اوله بلكه اول
خاردن آزارسن كه آندن حلقهٔ ایذاو ضرردن غیری نسنه حاصل اولمز • ومنه ایدی بیتر
تعبیر وتقدیر اندك شاید كه شیر و سنزك میاننده بنای مصادقت سنه بنیاد • وخانهٔ
مصالحت سنه آباد اوله • كلیله ایدی دیدوكك احتمال خیال محالدر مكر سنك معلومك دكلدر
كه اوج نسنه بر قرار در • اوج نسنه واقع اولمادین اما بعد الوقوع قراری قبیل ممتنعاتدندر
وثباتی مقولهٔ مستحیلاتدن • اول آب چشمه وكاریز اول زمان شیرین ولذیذ اولور كه
بحره واصل اولمیه • چون دریایه اتصال بوله بر دخی اندن لذت وعذوبت امیدی محال
اوله • ایكنجی حال متعلقات وخویش چندان صلاح پذیر اولور كه شریر وبد اندیش
آنلرك میاننده تغییر وتشویش ویرمیه • اما چون ارباب شقاق آنلرك میاننده نفاق
رخصت بولالر من بعد آنلردن امید وفاق واتفاق منقطع اولوب بر بریندن متنفر اولورلر
اوچنجی مشرب مصادقت ومصاحبت اول وقته دك صافی اولور كه مردم سخن چین •و
فتنه انكیزك كلام نفاق آمیزنی استماع ایتمیه لر • چون مردم دوروی • ودو
زبان ایكی صدیق صادق میاننده افساده مجال بوله • بعده آنلرك دعوای محبتنه اعتماد
وادعاء صداقتنه اعتقاد جایز دكلدر • من بعد كاه فرضا كه سرپنجهٔ شیردن خلاص
اوله ممكندر كه انك تلطف وتملقنه اعتماد ایلیه • وبار مصاحبت مصادقتنه رغبت كوستره
فرضا كه بالفرض ما بینلرنده ابواب مخالطت مفتوح اوله • هر بریسنك قلبنده اول عداوتدن
كدر • واول جراحتدن اثر قالمق كرك • دمنه ایدی بن ملازمت شیردن فراغت
ایدوب كوشهٔ كاشانه ده معتكف اولسم معقولمیدر • ودست ارادتله دامن صحبتكه
تشبث ایدوب سر عزلتی كریبان خلوته چكسم حضوركده مقبولمیدر • كلیله ایدی حاشا كه
بن بر دخی سنكله نفسمه مصاحبته رخصت ویرم • ویا سنك مرافقتكله من بعد رغبت
كوسترم بن همیشه سنك مجاورتكدن ترسان وهراسانم • وپیوسته سنك مصاحبتكه
قلبمله انكار ایدرم • علما بیورمشلردر كه مصاحبت جاهل وفاسقدن اجتناب واجبدر
وخدمت عاقل وصالحه التزام لازم مخالطت اهل فسق وفجور تربیت ماره بكزر كه هر چند
ماركیرانك تعهدنده زحمت چكه آخر لعاب دهاندن وزخم دندانندن چاشنی طا
طالنه كرك بت هر كیمك كم رفیقی ناصح اوله • نه قدر طالع ایسه صالح اوله نظم
باشش چو عطار كه پهلوی او • جامه معطر شود از بوی او • چند چو آتش كه آهنكر آن •
دود شراری دمی از هر كران • سنده نه طریق ایله امید وفا • وخلوص صفا متصوردر كه

بر پادشاه که سنی بو مرتبه ده عزیز و مکرم و محترم قله که انک سایهٔ دولتنده آفتاب
و آز لاف ارتفاع اوره سن • و آستانهٔ آسمان نشاننه انتساب ایله پای افتخاری فرق
فرقدانه قویه سن بو معامله روا کوردک • و حقوق اکرام و عاطفتی عقوق کفران
نعمته مبدل قلدک بیت نه از خود نه از خود تراشرم باد • نه از مروت تیز آزرم باد •
بن اکر سن اصل کسدن انقطاع اختیار ایدم خرد ارجمند معذور طوتمه کرک • و اکر
سن مقوله ناکسدن بعد المشرقین فرار ایدم • عقل صواب بین استصواب ایتمه
کرک بیت قطع صحبت کردن از یاران صوری خوشترست • وز حضور ناموافق بی‌حضوری
خوشترست • نتکه مصاحبت اخیار و ابرارک منفعتی بسیاردر • مجالست اشرار و فجارک
مضرتی بی شماردر • بی تمیزلر صحبتنک تأثیری تیز اولر • و حذری از عمدهٔ وجود بولر • پس
اول کمسه که عاقل و کامل اوله • کرکدر که مصاحبی مردم دانا و ستوده معاش و راست
کوی و نیک خوی ایله اوله • و همدم کذاب و خاین • و بدخوی فاسق و فاجردن اجتناب
قله بیت چو نتوان در بروی خلق بستن • بخلوت خانهٔ تنها نشستن • رفیق نیک باید
کرد حاصل • که صحبت را نشاید هر سیه دل • چه راست این سخن از عاقلی یاد • که رحمت
بر روان پاک او باد • هر کمسه که یارنا اهل ایله مصاحبت اختیار قله • و یار نادانله
مستظهر اوله انک اول واقعه یتشه که اول باغبانه یتشدی • دمنه ایدی نیجه اولمشدر
حکایت کلیله ایدی قدیم الزمانده بر باغبان وار ایدی که سرمایهٔ عمرنی عمارت باغ و بستانه
صرف ایتمش ایدی • و بضاعت قدرتنی زراعت کل و کلستانه بذل ایتمش ایدی • عمری حاصلی
بر بوستان فردوس مماثلی وار ایدی • که نزهت اشجاری دیو باغ ارمه خاک حسرت
بر قمشدی • و لطائف ازهاری سینهٔ باغ چراغ غیرت یاقمشدی • الوان انوار اشجارندن
جلوهٔ طاوس ظاهر • و اوراق ازهار کلزارندن فروغ تاج کاوسی باهر • عرصهٔ
زمینی چهرهٔ شاهد حله پوش کبی منور • نسیم هواسی کلبهٔ عنبر فروش کبی معطر •
درخت جوانبختنک کثرة اثقال اثماردن پیرلرکی قامتی دال • و میوهٔ شکر آمیزنک
رشکندن حلوای بهشتی منکسر البال • انوار اثمار ربیعی و خریفی غایت لطافت • و نهایت
حلاوتدن سیب آسیبی ذقن سیمین دلبرلرکی داللر صید ایتمش • و رنک زیبا و بوی
راحت افزا ایله عالمی قید ایتمش ایدی • درخت امرودک هر شاخی آب حیاتله طولو
کوزه و جلاب بابله مملو مراجیلر آصمش • بهی پشمینه پوش صوفیان شب خیز کبی
رخسارهٔ زرد ایله پنجرهٔ خانقاه ابداعدن باش چقرمش • و روی کرد آلودیـ

نه جانه

اهل دردک چهرهٔ زرد زعفران اندودندن نشان ویرمش • کوی زرین نارنجی میان برک
سبزدن کرهٔ مهر انورکبی سپهر اخضردن تابان • ومجمر مطلای ترنجی نکهت دلارایب
ورایحهٔ روح افزایله صحن بوستانی درخشان • زرد آلو وشفتالوسی وسیب نارکبی آبدار
برطرفی نمونهٔ کونهٔ عاشق • برجانبی نمودار رخسار دلدار • برکونه سنده انجیری نظر که
چاشنیکر قدرت نعمت وصف جمالن • والتین طبقنه قومیش • وخشخاش وقندن
برحلوای زیبا مهیا قلمش • برطرفده دخی انکور پرنورکه دبیر حکمت شرح لطف وکمالن •
وانبتنا فیها حبا وعنبا حاشیه سنه یازمش • وکف برک اخضرده آبلهٔ تر • وصفحهٔ زمرد
ده لعل وکوهر ویاقوت احمرکبی ظهور ایتمش • وچمن زاری کنارنده کوی زرنکار سبز خط
وطرف عذار ماه تمام کبی افق سپهر مینا فامدن یوز کوستروب جلوه قلمش • دهقان چرخ
درختهٔ اول قدر پیوند ایتمش ایدیکه فلکبندن برو آی بدر • وزن فرزند کمتندی • واول بوستانده
بحر زمان ایدیکه لیل ونهار تنک وتنها روزکار رنجور ردی • آخر الامر کربت غربتدن دلتنک
اولدی • وحشت وحدتدن کوکلنه دهشت یول بولدی ع کل وبنفشه همه هست ویار نیست
چه سود • القصه تنهالک غمندن دلخسته وخاطر شکسته جانب دشته کشته چقدیب
برکوه دامنده که عرصهٔ امل کبی فضاسی نهایت بذیر دکل ایدی تفرج ایدرکن قضای
الهی برخرس زشت سیرت قبیح صورة ناپاک طینت ناخوش طلعت دخی تنهالک
وحشتندن فراز کوهدن جانب دشته متوجه اولمشدی • فی الحال که ما بینلرنده ملاقات
واقع اولدی طرفیندن رابطهٔ جنسیت واسطه سیله سلسلهٔ محبت حرکته کلدی • ودل رو
ستایی جان ودلدن مصاحبت خرسه مایل اولدی بیت ذره ذره کاندرین ارض
وسماست • جنس خودرا همچوکاه وکهرباست • خرس چون روستاییدن بو
تعلق وتملقی مشاهده قلدی بالکلیه انک وابستهٔ صحبتی اولدی • وادنی اشارتله عقبنه
دوشوب اول باغ بهشت آسایه کلدی باغبان دخی برموجب • اکرموا اضیافکم
اول حریف شریف وضیف ظریفی تمار لطفله تکریم وتشریف ایدوب اول واسطه ایله
میانلرنده علاقهٔ محبت مؤکد • وزمین دل وجانلرنده بیخ نهال مودت برومند
هرکاه که باغبانه فتور طاری اولب • بردرخت سایه سنده بستر استراحته حضور
ایله خرس غایت شفقت ونهایت هوادارلکندن باشی اوجنده طوروب
مکس رانلق ایدردی ع مکس نیز نخواهم که کند سایه بر آن لب • برکون باغبان
عادت معهودی اوزره خوابه واردی خرس داخی مکس رانلغه اشتغال ایدوب

بن

هرچندکه

88

هرچند که طاوزباب ایدردی • بو اسمک مأخذ اشتقاقی موجبنجه کوب آب لفظیدر و حال
بینه معاودت قلرکردی • و هر طرفدن دفع و منع اتسه برجانبدن دخی قدوم و هجوم
ایلرکردی • آخر الامر خرس آشفته اولب بر سنگ سنگینی قبل مگس قصدنه قالدروب و معان
مسکینک باشنه اوردی • مگسلره نهیب سنگدن آسیب ایرشمدی • اما سر و معان
باغبان بریشان اولب خاکه یکسان اولدی • بو اجلدندر که دشمن دانا بهر حال دوست
نادانندن اولی در بیت دشمن دانا که غم جان بود • بهتر ازان دوست که نادان بود •
امثال عربدن کلمشدر که عدو عاقل خیر من صدیق جاهل بو مثلی گتوردم تا بله سنگه
سنکله مصاحبت و مصادقت ممکن بولنی منتج اولرکه سر عرصهٔ تلف • و سینه
خدنک بلایه هدف اوله بیت صحبت ابلهان چو دیگ تهیست • کز درون خالی از برون
سیهیست • دمنه ایتدی بن سؤال ایلدکلم که دوستنک نفعن و ضررن بلیم • و خیرن
و شرین تمیز قلیم • کلیله ایتدی بلی سن حافظه اول مرتبه ده دکلسن اما غبار
غرض دیدهٔ تبصیرنک تیره و خیره قلمشدر ممکن که بر غرضه بناءً دوستک جانبندن و آز
کلهسن • بعده اعتذار ایچون هزار توجهات ناموجهه تشبث قلهسن نیتکه شیر
و شتربه بابنده انواع فتنه لر پیدا قلدک • و هنوز دین و دیانت • و صدق
و صداقت دعواسن ایدرسن • دوستلکله سنک مثلک اول بازرگان مثلی در
ایتدی بر شهرده که موش صد من آهن ییه عجبمیدر که موش گیر بر کودک گوتره
دمنه ایتدی نجه اولمشدر اول حکایت کلیله ایتدی روایت ایدرلر که بر بازرگان اندک
مایهٔ تجارت ایچون سفره نیت اتدی • دور اندیشلک یوزندن بر دوستنده صد
آهن ودیعت قودی کیتدی • تا وقت ضرورتده آنی سرمایهٔ روزگار ایله • و رشتهٔ
معاشنی انکله استحکام بوله بازرگان چون مقصدنه واروب مقصودنه ایروب
دونب بینه مقام معهودنه کلدک • بر زماندن صکره اول آهنه محتاج اولدی مگر که
امین متدین آهنی صاتمش • و ثمنن لوازمه صرف اتمش ایدی • بازرگان کلوب
ودیعهٔ موعودن طلب ایدیجک حرامین ایتدی ای خواجه بن اول امانتی صیانت ایچون
مخزنه قومش ایدم بوندن غافل ایدمکه اول لوتده بر موشه آشیان ایمش بن
واقف اولنجه موش فرصتی غنیمت بلوب آهنلری دشندن یکورمش • بازرگانه
حقیقت حال معلوم ایدی • اما تجاهل ایدوب ایتدی راست بیورورسن موش
اکل آهندن قتی حظ ایدر • و اول لقمهٔ تر و شیرینی صابونی حلوا الرکبی یودر بیت

موش را لقمهای آهن هست • همچو پالوده راحة الحلقوم • غرّ امین بازرکاندن بو سوزی
ایشیدجک شاد اولدی • وکوکلندن ایتدی که بازرکان نادانی کورکه بر کفتار ایله فریفته
اولدی • وآهندن بالکلیه یأس ایدوب مطالبه‌دن فراغت قلدی پس اولی بودر که آنی بجز
دعوت ایدوب رسم تکلفاتی یرینه کتورم تا بو واسطه ایله برائت ساحت ذمتم مؤکد •
وبنای دعوای صدق امانتم مشید اوله پس خواجه خانه‌سنه دعوت ایتدی • وصلای
ضیافتی سمع بازرکانه یتشدروب ایتدی بیت کر بمهمانی قدم در کلبهٔ ما می نهی •
لطف میفرمای وبر چشم ما پا می نهی • خواجه ایتدی معذور بیورک که بو کون بکا بر مهم
ضروری واقع اولدی • اما ان شاء الله علی الصباح کمر خدمتی درمیان ایدم • چون مهمان
منزل میزباندن طشره چیقدی قپوسی اوکنده آنک پسرلرندن برینی اوینار کوردی •
فی الحال زیر دامننه آلوب خانه‌سنه ایلتدی • وعلی الصبح درخانهٔ میزباندن حلقه کبی حاضر
اولدی • ومیزبانی پریشان حال کوروب سبب تفرقهٔ خاطرن صوردی • میزبان دخی
کریان وغریوان جواب ویردی که دونکی کون بنم زاده‌لرم کوزدن برسی غایب اولدی •
نیجه نوبت شهرک کوچه‌لرن کوشه بکوشه ارادم • اول کم شیء بولمادم • ونیجه کره
نشانه جست وجو ایله هر کوی • وهر کناری کیسوی نکار کبی طاره دم حالندن خبر
بلمدم بیت یعقوب صفت ناله کنان میکنم افغان • کای یا خبر یوسف کم گشته که دارد
بازرکان ایتدی دونکه بن بوندن کیتدم بو صفتله که بیورر سن بر کوده کی مشاهده
ایتدم که بر موش کبیر کوتروب کیدردی • وهواده پرواز ایدردی • غرّ امین
آواز حزینله ایتدی که ای بیخبر نیچون نامعقول سویلرسن • ومحال کلمات ایلرسن
وبو کذب صریحی کیمدر که نسبت ایدرسن • مکر بنی سخره واستهزا ایلرسن • بر موش
کبیر بو جثهٔ صغیر ایله که نصف من اغلچق بر جسم کبیر که اون مندن زیاده اوله
نیجه کوتروب هواده اوچه بازرکان تبسم ایدوب ایتدی بونه محل تعجبدر اول یرده که
موش یوز من آهنی یه موشکر اون منی جثهٔ نیچون هواده کتورب اوچمیه •
غرّ امین بلدی که حال ندر ایتدی غم یمه که موش آهنی یمه‌مشدر • خواجه جواب ویردی که
دلتنک اولمه که موشکر پسرک کوتورمامشدر • آهنی کتور کوده کی کتور • بو مثلی
کتوردم تا بله‌سنکه بر مشربده که کمسنه ولی نعمتنه غدر ایتمک جایز اوله ظاهردر که غیر یله
نه خیر اندیشه قله • چون سن ولی نعمتکه بونی روا کوردک من بعد کمسنه‌نک سندن
امید وفاسی • وسکا خلوص وصفاسی قالمدی • وبکا روشن اولدیکه سنک

یه

ظلمت

ظلمت صحبتکدن پرهیز لازمدر • وخبث طبیعت ولوث عقیدتکدن احتراز واجبدر بیت
پیوند دولت آمد از چون توئی بریدن • سرمایهٔ سعادت روی ترا نه دیدن • چون مکالمهٔ
کلیله و دمنه بو معامله یتشدی • شیر کار شنزبه دن فارغ اولدی • وآنی سرپنجهٔ سیاستله
قتل ایدوب آلودهٔ خاک وخون اولدی • اما چون کار کاوی برطرف قلدی • وقوّهٔ خشمی
ساکن اولوب حدّت نفسی تسکین بولدی • برزمان باشن اشغه ایدی • وتأمّل بحرینه
توغّل ایدوب کندو کندویه ایتدی دریغ شنزبه بو آل و بال • و بو حسن وجمال
و بو هنر و کماله بلزم بو بابده اصابتیمی ایدم • ویا راه صوابی قویوب طریق خطایه می
کیتدم • وآنک حقنده بکا ایتدکلری کلمات جهت امانتدنمی ناشی در • ویا طریق
خیانتدنمی منشی در • یا ربن نقدی کندو المله تاراج ویردم • ویار وفادارمی کندو
المله شربت هلاک اچردم بیت یار با یار خود آخر این کند کافرم گر هیچ کافر این کند
القصّه شیر سرندامت غلامه قویوب کندویه زبان ملامتی دراز ایتدی • ونفسنک
تلوّن وتهوّر وخفّت شتاب زده لکن تمام قلدی • وخیال شنزبه لسان حال الله
یور یاغی جان کدازی سمع شیره یتشدردی نظم ای دوست کسی بی سببی یار کشند
وآنکه چو منی یار کشد وفادار کشند • چو دوست مکید دشمنت کیر مرا • کس دشمن خویش را
چنین زار کشد • شیرک خنده دامنی بو واقعه قتا وتندن کریه یه مبدّل اولدی •
وبت لازمیسی بو واقعه قتا وتندن فراید بولدی بیت دست مجانت چرا در
سینه خار غم نشاند • تا ازین خار غم دیگر چه گل خواهد شکفت • دمنه چون آثار
ملالی جبین شیرده ظاهر • وامارات ملامتی سیمای حالنده باهر کوردی کلیله ایله
کلماتی قطع ایتدی • وفی الحال حضور شیره واروب ایتدی بیت شها اقبال وبخت اولسون
سکا یار • همیشه دشمنک اولسون نکونسار • موجب اندیشه نه • وسبب تفکر و
تأمّل نه نسنه در • بوندن خرّم زمان • وبوندن فرخنده آوان اولورمی که ملک میدان
فرصت ونصرتده خرامان • وسر بدسکال خاک هوان • وخون مذلّتده غلطاندر •
بیت صبح امید تیغ ظفر برکشیده بین • روز عدو بشام هلاکت رسیده بین •
شیر ایتدی هرگاه که آداب خدمت • واطوار صحبت • وآثار دانش وکفایت
شنزبه یادمه گلسه رقّت طبعمه غالب اولور • ولشکر اندوه وحیرت کشور شکیب وصبری
غارت قلور • الحق پشت وپناه سپاهم ایدی • وضابط کشور • وقائد لشکر واتباع
واشیاعم آنک زور بازو وسیله استظهار ایدرلردی • دمنه ایتدی ملک اول کافر

نعمت ایچون رقت و مرحمت معانی دکلدر بلکه بو ظفر مقابله سنده که میسر اولدی وظایف شکر الهی یه قیام کرک و بو نصرت سببی ایله که اکی ویروی ساحهٔ دلده ابواب مسرت کشاده اولمق کرک صبح ظفر از مشرق امید برآمد اصحاب غرض راشب سود ابرآمد بو فتح همایونی که روزنامهٔ دولت آنکله زیب و زینت بولور و بو ظفر مبارک میمونی که کارنامهٔ سعادت انکله مطرز و موشح اولور صفحات ایامده دیباجهٔ معالی و عنوان مفاخر بلمک کرک

امروز بخت نیک بشارت رسان ماست اقبال رابردهٔ امید صد نوا نشست

روز بیت این که دل بهزاران دعاش جست عهد بیت اینکه بهزار آرزوش خواست

ای پادشاه عالم پناه برکمیه عفو و احسان که اتنع احتمال خطر جان اوله خطادر و خصم بد اندیشی محبس کورده محبوس قلمق کار عقلادر انکشت زینت دست و آلت قبض و بسط در هر بار که انکا بر آفت طاری اوله بقای جثه باقی ایچون قطع ایدرلر و دندان که زیب و زیور دهان و آرایش صورة انساندر هر کاه که انکا بر عارضه جان کاه راه بوله زحمت جراحتن عین راحت بلوب قلع ایدرلر

بیت عدو مکدر کرانی ایده سن یاد هلاک ایله کیچون اولمایه سن شاد

اکرچه شیر بو کلامله فی الجمله آرام ایدی اما کردن کاوک داغنی عاقبت دمنه آلوب سرانجام کاری فضیحته یتدی و تخم کفار ز روغی بو برك و نهال کردارینی بومزی ویردی که قصاص کاو ایله قتل اولندی پس معلوم اولدی که عواقب حیله و غدر همیشه مذموم المنشدر و خواتیم خدعه و مکر نامبارک و شوم اولیه کلمشدر

بیت بد اندیش هم در سر شر شود چو کژدم که با خانه کمتر شود

اکر بدکنی چشم نیکی مدار که حنظل نمی آرد انکور بار

مپندار ای در خزان کشته جو که کندم ستانی بوقت درو

مثل این چنین کفت آموزکار مکن بد که بد بینی از روزکار

باب دوم بد کردار را عاقبت کار سزا و جزاسی بولوب و خاتمت خائنه واسناسنده اعمال قبیحه بلدرر

رای بندی داستان سامی و نامه اطلاع حاصل اولدی که حیله و مکر جمال یقینی حجاب شبهه ایله ستر ایدوب ولی نعمتی جادهٔ مروتدن منحرف و بی وفا و بد عهدلک صفتیله متصف قلدی و کلام فریب آمیز و فتنه انکیزی مؤثر واقع اولوب بو که باعث اولدیکه شیر کندو رکن دولتی هدم ایدی و بیخ شوکتی قلعنه سعی ایلیدی حالا حکیم سخندانه متوقعدر که احوال ایدوب بیان بیوره که عاقبت کار دمنه نه رتبه یه وشیر اول حادثه نک وقوعندن صکره چون کندو عقلنه رجوع ایدوب دمنه حقنده بدکمان اولدی انک امرینه و حیله تدارک قلدی و حقیقت غدرنه نه طریق ایله وقوف بولدی و دمنه نه حجت ایله متمسک اولوب نه جهتدن کندویه مخلص تصور

کسی نیک بیند بهر دو سرای که نیکی رساند بخلق خدای

صح

مجلس ثانی

اندی • وسرانجام حالی نه مرتبه یه یتدی — شها لطف خدا اولسون پناهک
چراغ عقل اولسون شمع راهک • حقیقت حزم • وعاقبت اندیشلک مقتضا
بودر که سلاطین عظام مجرد بد کلام وزخارف متکلمه اعتماد ایدوب برفعله اقدام ایلمیه
وتأویل قاطع • وبرهان ساطع ایله براعر که حقیقته مطلع اولمدین آنک باننده برحکمی
امضایه یتشدرمیه — زصاحب غرض تا سخن نشنوی • که گر کار بندی پشیمان شوی
اما شویلکه اتفاق کلام اهل نفاق معرض قبولده واقع اوله • وعمل ناپسندیده • وقول
ناستوده وجوده کله آنک تدارک وتلافیسی بونک ایله میسر اولور که صاحب غرض
بر وجهله گوشمال بوله که سایرلره سبب عبرت اوله • واول عقوبت وهمیندن هر احد
اول فعل بد • وناشایسته دن کندن امتناع قله — بر انداز بیخی که خار آورد
درختی بپرور که بار آورد • جهان سوز را کشته بهتر چراغ • یکی به در آتش که خلقی بداغ
بوقولک مصداقی حکایت شیر ودمنه در که چون حیله وغدر نه واقف اولوب افعال
مکرانه مطلع اولدی اکابر وجهله سیاست بیوردیکه سایرلره که دیدهٔ اعتباری
روشن اولوب • فاعتبروا یا اولی الابصار • آیتنی تکرار ایدیلر • وصورة واقعه
بو صفت اوزره واقع اولدی که • چون شیر کارگاوی برطرف قلدی • وآنک امرنده
تعجیلدن پشیمان اولوب انگشت ندامتی دندان ملامتله چیندی • ودیکی غیرتی آتش
حیرتله قیندی — می کشید از حسرت وغم آه سرد • کاینچه من کردم درین عالم که کرد
همواره کندویه عتاب ایدردی که نیچون عقاب شتزبه ده شتاب ایلدم • وبومهم خطره
نیچون تأنی وتدبیر یوزندن نظر ایتمدم — عنان نفس بدست هوا رها کردم
خلاف عقل وخرد کردم وخطا کردم • کنون بدانم ودانستم ندارد سود
چه سود گفتن بسیار کاین چرا کردم • شتزبه مدت بومنوال اوزره غصه وملالده
بکجدی • وتوجع خاطر • وتوزع ضمیری سبیله عیش حشم • وسپاه منغص وتباه اولدی
ومصالحت رعیت مهمل ومعطل قالدی • والناس علی دین ملوکهم اول بیشه
اهالیسنه سرایت قلدی • وجمله سی شکسته بال • وپراکنده حال اولدیلر —
دل همچو لاله سوخته واز سوز آه من • در هر که بنگری بهمین داغ مبتلاست • هر باریکه
حقوق خدمت وسوابق ملازمت شتزبه یادی ایلردی • ندامتی اشتداد وملالی
ازدیاد بولوردی • وشب وروز آنک حدیث انیس دل • وذکری همیم ضمیر قلوردی —
ازیاد تو نیستم زمانی غافل • یاد تو گویم نام تو یا میشنوم • وخوشدن

هر بر سیله خلوتلر ایدوب تسلی ایچون آنلردن نکاه حکایت وکاه نصیحت طلب ایلردی

هر کیجه بلنکه دخی بو مقوله کلام سویلیدی و سوز سینه و درد درونن اعلام ایلدی

بلنک ایندی ای ملک افکار بسیار بر کارده که دست تدبیر آنک دامن تدارکندن قاصر اوله

جنونه مؤدیدر و بو مهمک تلافیسنه قصد کرجمله مقوله محالاتده داخل اوله و آنی روش

عقل و دانشدن خارج در ــــ انداخته تیر را بشصت آوردن نتوان آوردن

هرکمه که بو امرک حصولنده عدم حصولی ظاهر در و غالب اوله ساعی و طالب اولمکی کر

مطلوبه واصل اولمقدن عبری حاصل اولانی دخی ضایع قله نتیکه اول روباه قصد مرغ

ایدی اول پوست پاره که آنکله استظهار ایدردی الدن چقردی شیر ایتدی نجه در اول

حکایت بلنک ایتدی مکر بر روباه کرسنه طعمه طلبنه سوراخندن چقوب جوانب دشتی

کشت ایدردی و لقمه کسبنه اطراف بیابانی قدم حرص و شره ایله طواف ایدوب کزردی

ناکاه بر جا بنده بر رایحه که مدد قوت جسم و ماده فتوح روح ایدی مشامنه تیشوب

ایدی ــــ بوی کباب میرسد از مطبخ بدل بمعام اشنا نفس روح پرورست

پس اول توجه ایله کیدرک بر پوست پاره سنی کوردی که سباعدن برسی اتن ییوب

پوستن آنده قومش کتمش ایدی خشم روباه بیجان اول پوست پاره یه راست

کلنجک جسمنده حیات تازه ظاهر اولدی و اول قدر قوتلو اندامنده قوه تمام مشاهده

قلدی ــــ مژده بودم بوی یار دلنواز آمد بمن یاد کر جانی که از من رفت باز آمد بتن

پس غم مجاعی فراموش ایدوب اول پوست پاره یی در آغوش ایدی و سالم و غانم

دونوب ماواسی جانبنه کتدی و ایتدی ــــ چون یار بدست آید خلوت زمه خوشتر

اتفاق میان رهکذارده بر دیه کنارنه کلدی کوردیکه فربه ماکیانلر طاوس جبان کبی

عرصه فضا و منصه صحراده جلوه یه کلمشلر و زیرک نام بر غلام آنلرک نکهبانلغنده

کمر اهتمامی در میان اتمش لاجرم اشتهای روباه حرکته کلدی و آنلرک

خیال مغزی و کوشت نغزی ذوقیله پوست پاره فراموش قلدی بو حال اثناسنده

ناکاه بر شغال کلوب روباه ایله مرحبا ایدی و بشره سنده علامت حیرت مشاهده

ایدوب ایتدی ای برادر سنی غایت اندیشه مند کوردم سببی نه در روباه ایتدی

ای عزیز بو شکارلری کورمزمیسنکه هر رنک ره زبان حالی ولحم طیر مما یشتهون

معناسنک تکرارنه جاری و سرایت ولکم فیها ما تشتهی انفسکم سرتاپا آنلرک

اعضا و اجزاسنده ساریدر ــــ سرتا بپای همه روح مجسم است

این رابد...

روحی بدین لطافت وپاکیزه کی کمست • مدّه متمادی بلیّهٔ مجاعتدن طاقتم طاق او
لمشکن اتفاق کنجور خزاین ارزاق بر پوست پارهٔ بکا ارزانی بیوردی • حالا جاذبهٔ
لشتهایه بو داعیه دوشدیکه بو مرغان کبک خرامک بریسن دام چنکه آلم • وکام
آرزوی آنک کوشتی لذتی وخونی شربتیله شیرین قلم ــ عیش من تلخست
کر یار از لب شکرفشان • شربتی بخشد مرا کام دلم شیرین کند • شغال ایدی
میهات میهات مدّتی مدیدر که بکینه بو مرغانک کمینده اوتردم • وآنلرک برینک
صیدی کمانینی قوروب قصدلری بیتینی وردم • فامّا اول غلام زیرک نام که آنلرک
پاسبانیدر • طریق محافظتده بر وجهله جدّ واهتمام ایدر که نقاش متخیّله
آنک حراستی خوفندن آنلرک قصد مثالن لوح تفکره چکمز • ومعقانی آنک
سیاستی وهیمندن آنلرک صید خیالن زمین خیاله دکمز • بن بو معامله نقدم
حرف ایدوب بو آرزوده روزکار کچوردم • ومجرّد بو مالخولیا ایله کیجه کوندزه
وکوندزی کیجه یه ییتوردم سنکه بی تعب ـ بمیمین • وبی عرق جبین بر پوست پارهٔ
اله کتوردکسن غنیمت بل • وبو سودای بی سود وطمع خامدن فراغت قل ــ
دلارامی که داری دل درو بند • دکر چشم از همه عالم فرو بند • روباه ایدی ای
برادر تا اوج مراده کام دلله عروج میسّر اوله • حضیض خسّت ودنائتده نامرلق
قالموغنی فاحشدر ــ ناتوان بر مسند عزّت نهادن پای خویش • از چه باید
کرد بر خاک مذلّت جای خویش • همّت عالی بکا مانع در که بو محقر ایله قانع اولم
ولذّت کوشت فربه دن فراغت ایدوب بر پوست لاغری غنیمت بلم • شغال
ایدی ای خام طمع وحرص مذمومه علوّ همّت نام ویرمشسن • وشره نامحموده علامت
دولت لقب قومشسن • بوندن غافلسنکه حضور فراغتده • وراحت قناعتده در
ــ درین بازار اکر سودیست با درویش خرسندیست • خدایا منعم کردان بدرویشی
خرسندی • مناسب بودر که اول نصیب ایله که الرزق مقسوم دیو اشندن نا وله
اولمشسن خرسند اولاسن • وتعب بی فایده وطلب محالدن که نتیجهٔ از
من طلب ما لا یعنیه فاته ما یعنیه اکا مترتّبدر اجتناب وامتناع قلهسن ــ نظم
رزق مقسومست روزی کمان مقرّر کرده اند • بیش ازین وبیش ازان حاصل نمیکردد
بو طمعکده فورقرم که اول پوست پارهٔ داخی الدن چیقره سن • وبالکلّیه خائب
وخاسر اولب • الحریص محروم رقمیله ناصیهٔ حالک مرقوم قلهسن خوشن

بجهده

مشابه ورسنک حالک اول دراز کوشنک حسب حالنه کم قولقدن چقدی قوری ایسترکن

انت کمثل العیر طلب القرنین ۰ وضیّع الاذنین ۰ روباه ایتدی نه وجهله اولمشدر

اول شغال حیوانات عجم دن ایدی بیت بود استر خری که دم بنود دستش

روزی غم بی دمی فرود دستش ۰ در دم طلبی قدم همی زد ۰ دم میطلبید ودم نمی زد

ناکاه زراه اختیاری ۰ بکذشت میان کشت زاری ۰ دهقان مکرش زکوشه دید

برجست وازو دو کوش ببرید ۰ بیچاره خر آرزوی دم کرد ۰ نا یافته دم دو کوش کم کرد

هر کس که زحد برون نهد کام ۰ اینست سزای او بسر انجام ۰۰ روباه غایت حرص وطمعندن

یوزنی درمم ۰ وشغاله ورمم ایدوب ایتدی بیت من خیال یار دارم کر کسی را دولت

کو خیال اوشوم خالی خیال باطلت ۰ سن تماشا ایله که لطف وحیله ایله یوزلرک بر بنی

خیال صیدنه نجه کتورسم کرک ۰ وکمند بند ایله اول صید همایونی دام قیدنه نجه کسم کرک

نجه دیدی همان تیز پرتاب کبی جانب مرغانه شتاب ایتدی ۰ وپوست پاره اول

مقامده قودی کیتدی ۰ شغال چون کوردیکه انک نصیحت بی غرضی دل سنکین روباهده

تأثیر ایتمدی آندن اعراض ایدوب دونوب کیتدی ۰ قضای کورکه بو اثناده بر زغن فضای

هواده پرواز ایدرکن نظری اول پوست پاره یه راست کلدی ۰ آنی جانور مرده خیال

ایدوب نشاط تمام ایله اوج هوایه کوتردی ۰ اول جانبدن روباه بی انتباه هنوز

مرغلر قربنه وارمادن زیرک بکین کاه دن چقوب بر سنک سنکین ایله روباه

مسکینک باشنه بر زخم اوردی که بیچاره بیم جاندن صحبت مرغانی اونتدی

وتعجیل تمام ایله افغان وخیزان پوست پاره جانبنه توجه ایتدی ۰ چون موضع

معهوده کلدی پوستدن اثر بولمادی ۰ ودوستدن خبر بلمدی ۰ پس قبله کاه

دعایه متوجه اولدی ۰ دیلدیکه بر سبیل تضرع حالی ادا ایلیه ۰ وجانب آسمانه نظر

ایدنجک کوردیکه زغن بر دوست وبر پوست دیوب کیدر ۰ وپوست پاره سی

چنکال لنده طوتوب زبان حال ایله بو ابیاتک معناسن سمع روباهه القا ایدر بیت

مدتی جام جم بدست تو بود ۰ چون بینداختی کسی چه کند ۰ برده بودی دوات

آمن بود ۰ چون تو کج باختی کسی چه کند ۰ کوهر شب چراغ بود لیک ۰

چون تو نشناختی کسی چه کند ۰ روباه الم حرمان مرغان ۰ وحسرت فقدان

پوست حیواندن اول قدر باشن دکلنه اوردیکه مغزی پریشان اولدی

بومثلی ایراددن مراد اولدرکه ملک کندو ایله ارکان دولتدن برر کیمسه

ایدوب

ایدوب باقی ارکانک تعمیرندن واز کلدی • ومقربان درکاه • وسرداران سپاه وسرو[ران]
وجوشنک تعهد حال • و تفقد احوالن بالکلیه فراموش قلدی • باوجود که شنزبه
کشته دن رشتهٔ امید منقطع در • ومن بعد مدد وتدارک و تلافی ممتنع • ممکن که بو سببله
خدمتکاران قدیم دخی شرف ملازمتدن دور ومهجور قله لر • وشاید بو اغماض واسطه
سیله باقی ارکان دولت دخی خدمت آستانهٔ سلطنتدن اعراض ونفور قله لر •
شیر تأمل تمامدن صکره ایتدی اگرچه که بو کلام عین مصلحت ومحض نصیحتدر • فاما شنزبه
بابنده خطا واقع اولمشدر • اگر بنوم اضطرابم انک تلافیسی جهتندن در • بلنک
ایتدی ای ملک غم بیهوده • و اضطراب بی فایده دن نه حاصل اوله که انک تلافیسی
دست حیرت وضجرت ایله میسر اولمز بلکه رای راست وتدبیر درسته وابسته
چو در طاس رخشنده افتاد مور • رهانندش را چاره باید نه زور • صلاح بودر که
ملک سباع جزع وفزعی قویب بنای کارینی اساس تدبیر اوزره مبتنی قله • وتحقیق
احوال شنزبه ده بر وجهله تدقیق بیوره که انک غث وسمینی خاطر عاطر نازنینه
روشن وظاهر اوله • اگر واقعا اول احوال شنزبه دن سمع شریفه ایصال اولنمشدر
واقع اولمش اوله • سزای غدر وکفران • وجزای ظلم وعدوانن بولمش اوله • واگر انک
حقنده افترا ایدوب غیر واقع معاسد اسناد اتمش اوله لر • کردن مفسد بدفرجام
علف شمشیر تلف وبنام تیغ انتقام اولمق گرک ـــ انرا که بد است دفع کردن نیکوست
شیر ایتدی وزیر مملکت سنسن بوزمانده سنک رای اصابت شعارکله استظهار
ایدوب فکر دور اندیشکی جرمنافع • ودفع مکاره مده بیشوا ایدردوم حالا دخی اعتمادم
سکا در بو بابده هر نه طریق که رای روشننکه موافق کله دریغ ایتمه • و بنی شرطه ء
تدبیر صوابکله ورطهٔ گرداب اضطرابدن خلاص ایله • بلنک متعهد اولب ایتدی
ملک همتنده اومرم که عن قریب بو مهمک حقیقتی حجاب خفادن منصهٔ ظهوره کتورم
وادوات تدقیق ایله پردهٔ تعویقی چهرهٔ تحقیقدن کوترم • چون شیر بو وعده ایله
تسلی بولدی • چون وقت کیج اولب کیجه دن خیلی زمان کچمشدی • بلنک اجازت
طلب ایتدی • و بو میناق اوزره قرار ایدوب • وثاقی جانبنه کتدی • قضای
الهی کیدرکن کوزی کلیله ودمنه مسکننه راست کلدی • کوردی که مابینلرنده مباحثه
وجانبیندن رفع صوتله محاوره وار • بلنک بنجه زمان ایدیکه دمنه یه بدگمان ایدی
بو وقتده که آواز مخاطبه ومعاینه آنلرک منزلندن کوشنه یتشدی • دغدغه سی

ن

فیسی د

زیاده اولدی ایلرو واروب ورآء دیوآرده طوردی • وکوشش موشن آنلرک کلماتلرینی
استماعنه اوردی • کلیله ایتدی ای دمنه عجب کار ایدک • وعظیم فتنهٔ خفته
بیدار ایدک • وملکی نقض عهدله موسوم وناصیهٔ حالنی غدارلق رقمیله مرقوم فلکک بیجان
شنزبه یه خیانت نامنی طاقدک • سباع ووحوشک بیننده برق فتنهٔ آشوب
برقدک • ظنم بودرکه آنک تبعه ووبالی سکا لاحق اولوب دام آفات ومخافات مکافاته
کرفتار اوله سن • واول اندوکک سیئه نک جزا وسزاسن برموجب جزاء
سیئة سیئة مثلها عن قریب بوله سن هرکه تیغ ستم کشیده برون
فلکش هم بران بریزد خون • مقرردرکه چون بوبشه ایالیسی کیفیت حالکه
واقف اولالر • هر بریسی خلافکه مدد کار اولوب سنی اول آستانه دن رد ایده
بلکه جمله سی سکا آیق طولایب سنک باشکه قصد ایده لر • ایله اولسه من بعد بکا سنکله
همخانه لک طریق صلاحدن دور • وسنکله مصاحبت ومجالست دایرهٔ حزم واحتیاطدن
بغایت مهجور • بابدان کم نشین که صحبت بد • کرچه پاکی ترا پلید کند
آفتابی بدین بزرکی را • ذرهٔ ابر ناپدید کند • لطف ایله وارسته یدن صکره بربار
آخر اختیار ایله • وبو ملا اختلاط وامتزاجدن هزار مرحله کنار ایله که من بعد بکا سکا
موافقدن امتناع واجب در • وسنکله مصاحبت ومرافقت خلاف رای صائب
دمنه ایتدی ای یار غمکسار • وای انیس روزکارم بنی نظرا فقدن دور ایتمه • و
شرف مصاحبتدن محروم ومهجور قلمه • وشنزبه امرنده بکا زیاده ملامت بیورمه که
مضی ما مضی • ولامانع لما قدر الله وقضا فعل کذشته تذکر سبب ملالدر • وبراوک
تدبیری حیز تدارکه کلمیه خیال محال • وسودای فاسدی دماغکدن کدر • وشادمانی
وفراغته یوز دوندرکه دشمن عالم عدمه کتدی • وساقی دوران ساغری حضور
شراب سرور ایله پر ایتدی • ابواب فتوح لحمد لله مفتوح اولدی • هوای آرزو غبار
اغیاردن صفا بولدی غنچهٔ امید چمن نو بدیده شکفته در • دیدهٔ غم والم خواب
عدمده خفته ساقیا می بده غم مخور از دشمن ودوست
که بکام دل ما آن بشد واین آمد • کلیله ایتدی باوجودکه جادهٔ مروتدن طشره کیدک
وبنیاد فتوتی تبر غدر ایله زیر وزبر ایدک • هنوز دل پرغلکده داعیهٔ فراغت وار
وامید وارسنکه اوقاتک سلامتله کچه ایلمی هیهات هیهات دمنه ایتدی بویله
دکلدر که شناعت خیانتدن • وسوء خاتمت مکر وخدیعتدن آکاه اولمیم • با قباحت

لر

در

بگاه

همه

بقچه

نیمه وکرانست اخلاق ذمیمه بندن پوشیده اوله اما حب جاه حرص مال بکا اوراک مالدن
مانع اولوب طول امل بنی بو مقوله عمله تحریض ایلدی والحالة هذه بو کاره چاره دن قاصرم
بو امر خطیرک تدارک وتدبیرندن متقاصرم چون کنم خود کرده ام خود کرده را تدبیر نیست
بلمنک بو فصل خطابی استماع ایتدی کاهی احواله اطلاع ایدوب مادر شیر خدمتنه
شتاب ایتدی وایتدی ای ملک روی زمین بر سره واقف اولدم بیورر سک
اعلام ایده یین اما بشرط آنکه پیمان وایمان ایله که بلا ضرورت اعلاننه اقدام
ایتمیه وبرید باد صبا که محرم اسرار ازهار بهار در اول گلشن رازدن شمه
رنک وبو استشمام ایتمیه پس عقد وپیمان وتاکیدات ایمان فراوان ایتدکدن صکره
کلیله ودمنه میاننده جاری اولان احوالی بتمامها بیان ایتدی کلیله نک ایذا وملامتن
ودمنه نک اقرار وندامتن عرض حضورنده بر وجه استیفا تقریر ایتدی وینه
عقد عهدی تجدید ومقدمات تاکیدی تمهید ایدوب ایتدی کرم قل آنچه بو سرد دهانی
بو یوزدن کمسه یه علم بیانی بو سرّی ستر ایدوب پرده پوش اول دهانک
غنچه کبی طوت خموش اول مادر شیر کیفیت حادثه دن زیاده متعجب ومتأثر
اولوب بارنده سی عادت معهودی اوزره شیری کورمکه کلدی بغایت متحیر ومتفکر
بولوب ایتدی ای پسر وای پاره جکر موجب ملال وسبب انفعالک ندر
ماه تمامک نیچون اولمش هلال سرو روانک ندن اولمش خیال
حیرت واندوهکه علت ندر فکرت انبوهکه حکمت ندر شیر ایتدی موجب فکرت
وحیرتم قتل شنزبه وتذکر اخلاق واوصافندن غیری نسنه دکلدر اول قدر قصد
ایدرم که ذکری فکرمدن کیده وهرچند جهد ایلرم که خالی خیالمدن غیبت ایتمز هرکاه که
مصالح ملک وسپاه هده تدبیر وتأمل لازم کله وبر ناصح مشفق ومهربان
موافق وچاکر وفادار وامین مصلحت کذاره احتیاج واقع اوله خیال شنزبه
مقابلمه کلور ولسان حاله ایدر در فاعل خدمت وآیین وفا
بسیار بجویی ونیابی چو منی مادر شیر ای نور عینم تیقن ظلمت شکک اوزره غالب
اولمغ فراست دل بی غل کبی شاهد عادلی اولور مضمون کلام شاهدن
منفهم اولان بودر که آنک دل آکاهی شنزبه نک برات ساحت ذمتنه کواه اوله
هر آینه چون آنک قتلی برهان واضح ویقین صادق ایله اولمادی وصاحب
غرض صونوق نصیحتده آنک حالن خلاف واقع اوزره عرض ایلدی ملکک

خاطر آینه مثالی غبار تأسف وزنکار تلهفدن خالی اولمیه‌جک اگر فرزند
ارجمندم کلام تمام ذنامده تأمل بیوره ایدی و توسن تیزگام غضبی نشکیمه شکیب و
لگام تأنی ایله رام ایده ایدی وظلمت شک وشبهه پرتو عقل نورانی ایله مضمحل قله
ایدی بو ورطه غم دوشمزدی وزنبور اندوه والم باشنه اوشمزدی وبساط
نشاط وانبساطی دورمزدی ـ باستکی کار عالم بر آر که در کار گرهی بنا ید بکار
چراغ از بگرمی نیفروختی نه خود رانه بروانه رانسوختی شکیب آورد بند ها را کلید
شکیبنده را کس پشیمان ندید شیر ایتدی ای مادر مهربان ودیدوکک کبی واقع
نفس ظالم بو بابده عقلمه غالب اولدی وآتش غضب بنیاد صبر وحلمی برباد قلدی
معلوم ومجزوم درکه آنک تدارکنده تأسف بیهوده‌دن فایده حاصل اولمز و
اول جراحت مرهم ندامت وملامتله التیام بولمز فاما فاد کلی بودرکه رعایا بنی
هدف تیر بلا ایتمشدر وبی وفا وستمکارلک قرعه‌سن بنوم نامه آتمشدر
هرچندکه کارکار واید رم نا کاوی جنابنکه تهمت ایدوب اکا بر جنایت اسناد و
نسبت ایلیم واسطه ایله آنک قتلنده سائرلر قتنده معذور اولب طرز آشنا و
طعن بیکانه‌دن دور اولم هیچ بروجهله بر طریق تصور قلمزن وچندانکه میدان
تفرس میاننده فرس فراسته عنان ویرم آنک برائت ساحت ذمتنده کمانم
آرتر قتلنه بر مذهبده رخصت بولمزن بیچاره شنزبه اهل تمکین وصاحب وقار
ایدی هم رأی روشنی وسیرت پسندیده‌سی وار ایدی بو صفات حسنه
ایله که اول موصوف ایدی اکا خیانت وجنایت وکفران نعمت نسبت ایتمک
معقول دکل ایدی بو مقوله کمسنه اول قبیله‌دن دکلدر که تمنای فاسد وسودای
محال ایتمک دماغنده جای کیر اولمش اوله وبو ملمعه مقابله ومعامله خیالی خاطرنه
کلمش اوله بونک بر لرانک حقنده انواع شفقت واصناف عاطفتدن
اهمال واقع اولماشش ایدی که سبب نفرت وعداوت وموجب خصومت
وخشونت اولیدی بن دیرم که بو امری تفحصده مبالغه بیورم وحقیقت حالی
عین یقین ایله معاینه قلم بو صورت اگرچه سودمند اولمز واول بلیه
بو قضیه ایله حیز تدارکه کلمز اما شایدکه نفسه آندن فی الجمله تسلی حاصل اوله
وفتنه انگیز وسخن چین گوشمال بوله وبنوم عذرم خلایق قتنده فی الجمله
مقبول اوله اگر سن بو سردن بر اثر بلدک یا خبر استماع قلدک ایسه شفقت

مذهبنی سال

مادر آن

ما در آنه بودر كه بندن دريغ ايتميوب تنبيه ارزانی بيوره سن نه ايتدكم
لطف ايله عيان ايت • نه سره واقف اولدكم بيان ايت • مادر شير ايندی
ولده كوهر اسرار ور آردر • زبانمن ولی مسمار ور آردر • بو خصوصده بر خبر استماع قلدم
اما اظهارنی جائز كورمزن • و بر سره مطلع اولدم لكن افشاسنی معقول بلكه مشروع
اكلمزن • زيرا كه كتماننك بعض اركانه عهد و پيمان اولنمشدر • و اخفاسی بابنده
تاكيدات فراوان قلنمشدر • قلوب الاحرار قبور الاسرار بو بر ميكده كفتم كه
جيست راه نجات • بخواست جام ومی وكفت راز پوشيدن • پادشاه عالم عالم
دركه رازی فاش اتمك عيب تمامدر • و افشاء اسرار نقص ما لا كلامدر • علماء فضيلت
نصاب بو خصلتدن اجتناب ده تاكيدات بی حد • و تهديدات بی حساب بيورمشلردر
و الا بنامه سمع شريفه انهاايدردم • و خاشاك اندوهی ساحهٔ سينهٔ فرزند دلبند
كيدرردم • شير ايندی بو بابده تاويل علما جو قدر • و اقاويل حكمايه نهايت يوقدر
بعضيلر كه افشای رازدن احتراز بيورمشلردر • قائلك صلاح و سلامت ذاتنه نظر
قلمشلردر • و بعض آخر بو مصلحت كليه يه بنا كه آنده نفع عام متصور اوله اظهار اسراره
رخصت ويرمشلردر • فرضا كه بر انسان ناحق يره بر مسلمانك قتلنه قصد ايليه • و بو سره
بر مسلمنی محرم ايدوب كتماننده پيمان و ايماننی حددن كچوره • اول محرم اول مسلمانك
صيانت نفسی و دمی ايچون اول رازی اظهار ايدوب اول سردن خبردار ايليه ظاهر
بودر كه بحسب الشرع مواخذ اولوب عند الله معاتب اولمه كرك • بلكه بو صورت مثلنده
كتمان راز اهل فساده مشاركتدر • ممكندر كه بو خبرك مخبری بو سری سكا اظهار المكله كندوی
ميانه دن چقروب آنی سنك عهده اهتمامكه حواله قلمش اوله • و يا بندن دهشت ايدوب
سنی بو سرك افشاسنه واسطه اتمش اوله • توقع ايدرم كه بی توقف بنی بو سردن
خبردار ايده سن • و شفقت و نصيحتكه لايق اولانی دريغ بيورميه سن
رازت بميان آر كه ما محرم رازيم • بكذر ز سر ناز كه ما اهل نيازيم • مادر شير ايندی
بو اشارتكه بيوردك بغايت ستوده • و بو معانی كه بيان قلدك زياده پسنديده در
فاما اظهار سرده ايكی شر عظيم مضمردر • اولا اول كمسنه ايله كه اكا اعتماد ايدوب محرم اسرار
ايدنمشدر عداوت لازم كلور • ثانيا خلق آنك حقنده بدكمان اولوب آنی محرم راز
ايتمكدن احتراز ايدرلر • هم احبا نظرندن مردود و مطرود اولور • و هم مظهر طعن اعدا
و كرفتار طنز حسود اولور • كلمات حكمت نكات حكماده كلمشدر كه هر كمسه كه حقه ء

ضمیر بنده کوهر اسرار ره مهر اسرار آرا اولمیه لاجرم سر آنک قصد سرین کمر درمیان اندوه عالمده سلامت
یوزن کورمیه **مصرع** کرچه که شها صدق نهان ایلمک اولمز • اما دیمشلر درکه **مصرع**
سر ویرمک اولر سری عیان ایلمک اولمز • مکر که ملک اول رکابدار حکایتن استماع بیورمش
اوله که چون ناخن نفاق ایله رخساره عهد میثاقی خراشش ایدوب سر پای شاهی فاش
ایدی • دست روزکار سرینی دولتی تیغ خون پاش بوار ایله قلم وار تراشش ایدی •
بنیر استفسار ایدیکه نجه اولمشدر اول **حکایت** مادر سیر ایتدی سوالف ازمانده بر پادشاه
عظیم الشان وار ایدیکه مسند تخت سلطنت زیور بذل معدلتیله زیب وبها بولمشدی • واطراف
واکناف مملکت شعشعهٔ تیغ سیاستله پرنور وضیا اولمشدی — زمینی قلمیله علی معمور
زمانی امنیندی بذلی مسرور • برکون اتفاق عزم شکار ایدی • وقصد صید ایدوب جانب
مرغزاره کیتدی • اول محلده که آشیانهٔ هوا انواع طیور ایله طولدی • وعرصهٔ صحرا اجناس
وحوش ایله نمودار عرصات اولدی • ملازمان رکاب سعادت انتسابک هر بری
بسط وقبض وجری ورکض وهنک وفنک وطعن مشغول اولب پادشاه خشمندن
رکابنی مزید اختصاص ایله ممتاز اولان خواص خدم ایله قالدی • رکابدارنه تشریف خطاب
بیوروب ایتدی کل سنکله سوار اولدوب خیل سیل رفتارلره بر مقدار عنان و
یروب میدان کوسترهلوم که بکا بو داعیه دوشمشدر که بنوم زیر رانمده اولان
رخشمی تیزدر • و یا سنک زیر عنانکده اولان ابرشمی سبک خیزدر • رکابدار
فرمان جهان مطاعه سمعاً وطاعه دیوب پارهٔ باد پاینی میدانه سوردی • پادشاه دخی
سمند آتش سرعته عنان ویردی چون بر مقدار نخجیر کاهدن مفارقت ایتدیلر •
عنان آتش پارهٔ چکوب رکابداره ایتدی بو مسافهٔ مساحتدن غایت غرض بودر که
حالا خاطرمه برخاطره خطور ایدیکه تندباد شروری بنیاد حضور • و بنیان سروری
مبناء منثور ایدی • سائر خواصک بو سر محرمیتیله اختصاص اولمدیغی اجلدن دیلدم که
بو بهانه ایله خلوت میسر اوله • و بر وجهله که کمسه کمان ایمیه بو رازی اظهار ایدم
رکابدار چون شاهدن بو کلمانی ایشتدی • زمین خدمتی لب عبودیتله تلثیم ایتدی •
وشرط مدحت و محمدتی تقدیم ایدوب ایتدی — خسروا مهر رخک تابنده اولسون دایما
روزکارک فرخ و فرخنده اولسون دایما • اکرچه که بو ذرهٔ بی تاب کندوده مظهر انوار
تشریف خطاب اولمغه لیاقت بلمزدی • اماچون پرتو آفتاب عنایت شاه کامیاب
التفات ارزانی بیوردی • امیدوار کوشش نسیم صبا که محرم اسرار حقایق بهار در

درمیه

بوچمن

بو چمن ازهار ندن نشمهٔ رنک وبوی اشتمیه، وول که کنجور خزاین جواهر اسرار در بو
رازک سرحد اظهاره قدم دراز ایتمیه — صنم بمانه کبی کاسهٔ سیر
ومیم کمی یه یوسرون اثر، پادشاه ایتدی آکاه اول که بن برادر مک باد نخوت وآتش
کینه سندن برآزرم، بجه کون که انک احوال درون وبیروننی تفرس ایدردم بو کون
صفحات حرکات وسکناتندن رنک سوداى سلطنت، وبیرنک هواى ایالت مشاهده
قلدم، وبنوم هلاکمه قصد کین، وکرکمیتی عین الیقین بلدم پس بکا بو داعیه دوشندکه
اندن آسیب ومضرت یتشمدین خرسنک وجودن شاه راه سلطنتدن کاماطة الاذی
کوترم، وچمن زار ولایتی اول خار دل رشیدن پاک، وچشمه سار آمالی خاشاک نشو
صافی ونابناک ایدم، ایله اولسه سکا لازم اولدیکه دایم انک احوالندن خبردار
اولب بنی محافظت خدمتنده قایم اولهسن ان شاء الله چون مأمول حصوله موصول اوله
آستانهٔ کردون رفعتمده درجهٔ آفتاب دولتک بر مرتبه یه ارتفاع بوله که پایی
مباهاتی فرق فرقدانه قویه سن، رکابدار فرمان بردارم دیو خدمت اندی
واول عهدی عهده سنه آلوب اول مهمی ذمت همتنه حواله قلدی، وایمان فراوانله مبرم
وتأکیدات بی پایانله مستحکم ایلدی، هنوز منزل معهوده واصل اولمامش ایدی
که جریدهٔ احوالنه بی وفالق رقمی چکدی، وزمین عصیانه غدر وکفران تخمن اکدی
ورشتهٔ میثاقی مقراض نفاق وشقاقله کسدی، وبو نجه عقودی وحقوقی قدم عقوق
ایله باصدی، القصه رکابدار فرصت بولب برادر پادشاهه ماجرای علی ما جرا حکایت
ایتدی، برادر پادشاه چون کیفیت حالدن آکاه اولدی منت پذیر اولب رکابداری
مواعید بسیار ایله تسلی قلدی، وتدبیر صائب ایله کندوسن اول ورطه دن خلاص ایلدی
اتفاق آز زماندن نیتکه عادت انقلابات دوران، وتحویلات احوال حدثاندر،
پادشاهک بهار دولتی نکبای نکبت ایله خزان، وشکال زندکانیدن شکوفهٔ کامرانی ریزان
اولدی — قیوب یرلو یرنده رخت وبختی، دکشدی تختهٔ تابوته تختی
کدام باد بهاری وزید در آفاق، که باز در عقبش نکبت خزانی نیست، دوام پرورش
اندر کنار مادر دهر، طمع مکن که درو بوی مهربانی نیست، چون مسند شاهی شکوه
برادر مهتردن خالی قالدی، برادر کهتر پایهٔ تخت سلطنته قدم باصدی، وشهریارلق تاج
کامکارلق فرقنه اصدی — درریاض ملک ودولت غنچهٔ شادی شکفت،
بوستان سلطنت را تازه شد از سر نهال، اول فرمان واجب الاذعان که زبان

بشدن

شاهد جریان قلدی قتل رکابدار اولدی بیچاره زبان تضرع و تظلم ایله فریاد و فغان
ایدوب ایندی ای معدن مروت وجود وای سایهٔ واجب الوجود — گناه من بجز
اخلاص من چیست جزای بنده کردم من نه این بود پادشاه ایندی ای رکابدار اعظم
جرایم خدمتکار افشای اسراردر برادرمک پروردهٔ نعمی و برآوردهٔ دست همتی ایکن بو
سرّی که جملهٔ خواص دن اکا محرم تبیله سکا اختصاص ویرمش ایدی فاش اتمکی روا
کوردک بی وسیلهٔ حقوق بکا سندن عقوقدن غیری نه متیسّر در ومن بعد سکا
اعتماد ایدوب اخلاصکه اعتقاد نجه متصور در — از همدم بیوفا جدایی خوشتر
رکابدار اول قدر که استغنا و استغفار جزع و زاری اتدی کارا میبوب بردار اولدیب
و عاقبت مرغ جانی دام سیاست سلطانیه کرفتار اولدی — کر زبان تو راز دار
بود تیغ را بر سرت چه کار بود بو مثلدن ظاهر اولدی که افشای اسرار موجب شرور
بسیار در وارخاء عنان زبان مثمر مضار بی شمار در بو معنای اشعار ده کافی در
بو دعوای اثباته بو ابیات وافی در — بلور سن سر کوهر در صقله آنی
نهان ایت مخزن سینکده آنی دکرمه اکا الماس زبانی نجه سن کشف سر سردن حقوق
نجه سر واری افسردن چقردی شیر ایندی ای مادر مهربان سرّن آخره اعلام ایده نک
غرضی فی الحقیقه آنک شیوعی اولمق کرک والا کیدر که محرم اسراری مهمان کندو اولید
چون که غیره اظهار اتمکی جایز کوردی اول داخی آخره اشکار اتسه معذور طوتمق کرک
زیرا که شی کندو یارنه متحمل اولمیجق آخر تحمل اتمسه عجب دکلدر — راز خود را چون
تو خود محرم نهٔ دیگری خود محرم آن چون بود بر دخی بو که کشف اکرچه که افشای
راز اولدوغی جهتدن معیوبدر اما اظهار حقی متضمن اولدوغی سببدن فضایلدن
محسوبدر جناب شفقت مآب مادر کامیابدن تضرع ایدرم که بو سرک افشاسنده
اظهار حق نیت اتمک ایله کردن حمامهٔ جانی طوق منت جاودانی ایله مطوق ایدوب
بو بار کرانی دل ناتوانمدن کوتره اکر صریح قادر اولمزسه کنایه ایله اعلام بیوروب اکر
عبارته کتورمزسه باری اشارتی دریغ بیورمیه — و کل اظهاره لازم عبارت
که عارف اولنه بس در اشارت مادر شیر ایندی فرمان بردارم اما بشرط آنکه
کنهکار بدکردار که بو فتنه غبارین قوپرمشدر جزا و سزاسن بوله وجمال صفح
جمیل انک دیدهٔ علیلندن که رؤیت طریق صدق و مروتدن دوردر مستور قله
واکرچه علمای دین و ائمهٔ حق الیقین صفحات دفاتر مآثرده فضیلت صفح و منقبت

بجهت رکابدار ناکهان صدقنی سرسوزن اظهار دعوی پاک
اولور کوهر اظهار حفظ پاک

۲ بو کلام

عفو

عفو ایله منسوخ قلمشلردر و شیوهٔ اغضا و اغماضه تخصیص و تحریض بیورمشلردر اما اول
جرایده که آنک اثری اهل علله سایر و ساریدر و ضرر نهانی و بنی آدمه شایع و طاریدر
عقوبت عفودن اولیدر بو گناه مقابله سنده که مفاسدی فی الحقیقه نفس پادشاهه
عایددر اگر اغماض و انتقام ظهور ایتمزسه بو بابده طریق مسامحه قوت بولسه ره
سیاسته کتمسه سایر مفسدلره دخی موجب جرأت و اقدام اولور و ستمکارلرک
جبهٔ انکله قوت بولور و هر برسی دلازارلق و بدکارلقده آنی دستور معتمد و
وثیقهٔ معتبر بیلور پس اکا عفو و اغماضه راه مجال اولمامق گرک و نص قاطع
ولکم فی القصاص حیوة موجبنجه آنک تدارکنده تساهل و اهمال قلمامق گرک
هر انکشت بازار خلق فرماید عدوی مملکتست او بکشتنش فرمای بو تشبیهدن غرض
بودرکه دمنهٔ مکار و غدار که ملک روزکاری بو کاره تحریک ایتدی بغایت نمام
و غماز و شر و فتنه سازدر شیر ایتدی بو خاطره خاطر فاتره خیلی زماندر که
خلجان ایدر اما ای مادر غمخواره العارف تکفیه الاشاره پس فارغ
اولکه بو امرده تأمل تمام ایتسم گرک و بو قضیه تحقیقنده طریق تأنی اوزره گیتسم گرک
مادر شیر گیتدی و شیر تفکر بسیاردن صکره صغار و کبار حشمندن کم وار ایسه
احضار ایتمک امر ایدوب امرا و ارکان و وزرا و اعیان دیوانه جمع ایدوب امتثالا
للامر العالی رعایا و اشراف و اعالی درگاه شیرده مجتمع اولیجق بر مقتضای فرمان
دمنه‌یی کشان کشان دیوانه گتوردیلر چون دمنه گلدی شیر آنک جانبندن
اعراض ایدوب فکر دور و درازه طالدی دمنه گوردیکه در بلاکده در و راه رها
بسته‌در و امید خلاص منقطع و رشتهٔ اغماض گسسته‌در امسته خواص ملکدن
برسنه صورویکه بو جماعتک اجتماعنه حکمت ندر و ملک گرداب تفکره دوشمکه
باعث و علت نه مادر شیر ایتدی ملکی سنک قید حیاتک متفکر قلمشدر و نکبت
وجودک آنی گرداب حیرته صالمشدر چون سنک غدر و خیانتک ظاهر و جرم جنایتک
واضح اولدی و اول افترا و بهتانلرک وزیر مهربانی حقنده سندن وقوع بولمشدر
عرصهٔ خفادن منصهٔ ظهوره گلدی و روی حیله و مکر چهرهٔ خیانت و غدر گردن پردهٔ
غفلت مرتفع اولدی جایز دگلدرکه سنک آتش تزویر سعایتک آب شمشیر
سیاستله سوندرمیه‌لر و سنجلین مظهر شری وجوده خیر محض قصاسنده قویب
تنگنای عدمه گوندرمیه‌لر دمنه ایتدی کافهٔ دولت و عاقلهٔ مملکت اکابر

در

منقدمین حکمندن بر وثیقه مُهمل قومشلردر ٭ آسایشن متأخرین الجون مسالک واضحه وضعنده مساعی جمیله لرین دریغ بیورمشلردر ٭ آنلرک جملهٔ کلمات دلاویز و حکمت آمیزندن بریسی بودر که هرکسه که خدمت پادشاهیده بکدل و یکجهت اوله مرتبهٔ تقربه یتیز و صول بوله ٭ و اول کمسه که مقرب سلطان اوله محسود جهانیان اوله ٭ و ملکک دوستی و دوشمنی اکا عداوت قله ٭ دوستلری آنک جاه منزلتنه حسد قله لر ٭ و دشمنلری مصالح مملکتده آنک تدبیری و مناصحتندن بحضور اوله لر ـــ هرکه نزدیکتر بمجلس شاه ٭ خطری عظیم تر باشد ٭ والمخلصون علی خطر عظیم ٭ بو سببدندر که اهل حقیقت دیوار امن و راحته بینت و برویب دنیای ناپایدار غدارون یوز دوندرمشلردر ٭ و خدمت مخلوقدن فرار ٭ و عبودیت مملوکدن عار ایدوب عبادت خالقی ٭ و طاعت مالک ازلیه خلایقی اختیار ایتمشلردر که اول درگاهده ظلم و ستم و سهو و غفلت اولمز ٭ و اول آستانه جزاء حسنه سیئه و پاداشت عقوبت اولمز ـــ آن عدل الهیست که بر یک نمطست آنجا ستمی نیست که اینجا ستمست ٭ و آنجا غلطی نیست که اینجا غلطست ٭ باقی همه جایگاه رضا و سخطست ٭ اکثر خلایق خلاف اوصاف خالق اوزره منطودر جادهٔ عدالتدن که رعایت حاق و سطدن عبارتدن دور ٭ و عین اعتبارلری ملاحظهٔ جانب استحقاقدن محجوب و مستوردر ٭ گاه مجرمان لازم العقوبه اخلاص مخلصینه لایق جزاسنی کورزلر ٭ گاه ناصحان واجب التربیه ارباب خیانتک خیانتنه مناسب عذابله مؤاخذه قلرلر ٭ زیرا که دامن حاللری لوث هوا ایله آلوده ٭ و کاکل افعاللری دست خبط و خطا ایله فرسوده در ٭ غازهٔ غرضله عارض اقواللری گلگون ٭ و گونه دریا ایله چهرهٔ اعماللری دگرگوندر ـــ مساوی قلرلر خیر له شر ٭ برابر بلکه بیکدر نفعدن ضرر ٭ لایق بو ایدی که بو مملوک سلوک طریق ملازمت ملوکه رغبت ایتمیوب گوشهٔ عزلت و کاشانهٔ خلوتی عالمه و برمیه ایدی ٭ و خدمت سلطاندنکه نمودار آتش سوزاندر احتراز ایدوب کنج و ایاغیله بو چاه بلایه کرمیه ایدی ٭ هر کمسه که قدر فراغتی بلمدی ٭ و خدمت مخلوق اوزره طاعت خالقی اختیار قلمادی انکا اول بلا یتشدی که اول زاهد گوشه نشینه ایرشدی ٭ مادرشیر ایتدی نه کیفیتله اولمشدر اول **حکایت** دمنه ایتدی روایت ایدرلر که بر زاهد وارایدی که اعباء تکلفات دنیادن قبای عبا ایله اکتفا ایتمشدی ٭ و مشتهیات نفسانیه دن گوشه و توشه ایله فراغت و کشکینه و پشمینه ایله قناعت قلمشدی ـــ هرکه اکم بو

نزده

ربای فقر ایله اولمکسوت کمّا اطلس زرنفتدن حاجت وکل خلعت اکّا اول برصلاح
شعار کمال زهد و تقوی ایله بین الناس اشتهار بولمیجق وصیت وصدای ورعی مسامع
جهانیانه واصل اولیجق اطراف عالمدن اصناف بنی آدمدن قدم غزمله جناب باب ارشاد
مآبنه متوجه اولدیلر چون نورانیت عبادت جبیننده لایح و روحانیت صلاح
وطاعت ضمیر غیب بیننده واضح ایدی انک حقنده معتقدلرک اعتقادی کوندن کونه
متزاید اولدی اول ولایتک برشاه صوری درویش سیرت پادشاهی وار ایدی
طلب رضا واطیٰ متابعت هوای پادشاهیدن تقدیم ایدردی احوالندن کلیا منهج
اخلاق انبیا و مذهب سیرت اولیا اوزره کیدردی ــ سیرت پاکیزه
خوی وخوش وکردار نیک با فقری خوش بود باشهریاری خوش نست چون
برکوشه نشین احوالندن خبردار اولدی نعم الامیر علی باب الفقیر
کویان ملازمت خدمت بره بیل بغلدی واحوال عاقبت واهوال آخرتی اکوب
زار زار اغلدی وانفاس متبرکه سندن استمداد ایدوب ملوکه لایق نصایح
التماس ایتدی پیر زاهد ایتدی ای ملک حق تعالینک ایکی سرایی وار در برسی
فانیدرکه اول دنیادر وبرسی دخی باقیدرکه اول عقبادر مقتضای همت عالی
اولدرکه چون سلطنت جهان فانیدن الک یویه سن سریر سلطنت عالم باقییه
قدم قویه سن ــ ملک عقبی خواه کان خرم بود ذره زان ملک صد عالم بود
جهد کن تا در میان این نشست ذره زان عالمت آید بدست پادشاه ایتدی
ای پیر صافی ضمیر نه چاره و تدبیر ایله اول مملکتی تسخیر میسّردر زاهد ایتدی بیچاره لره
چاره ساز ومظلوم سوز ومظلوم نواز اولمق ایله منصوردر و هر پادشاه که آخر
حضور وجبور وراحت ورفاهیت دلیه واجبدر که دنیاده آسایش رعیته
کوشش ایلیه ــ کسی خسبد آسوده در زیر کل که خسبد از وحردم آسوده دل
کسان برخورند از جوانی وبخت که برزیردستان نگیرند سخت چون زاهد
نصیحتدن فارغ اولدی وخزانهٔ دل پادشاه جواهر وزواهر زواجر ایله طولدی
نصایح دلبند پر صافی ضمیر قلوب شاهده برمثابه ده تأثیر ایتدیکه دست ارادتله دامن
همتنه تشبث ایدوب شرف صحبتیله دائم مشرّف و مغتنم اولوردی ولجام کلام
نصیحت انجامیله توسن هوای بدفرجامی رام قلوردی اتفاق برکون پادشاه
مصاحبت درویش آگاه ایله مشرّف ایکن ناکاه دادخواهلردن برجمع کثیر وجمّ

عفیر فریاد آتش تأثیری کره فلک اثیره چیقدیلر زاهد چون بو حالی کوردی آنلری حضورینه
دعوت ایدوب هر بری نک حالنی علی حده صوردی و پادشاهه آنلرک مهامنه متناسب
احکامی تلقین بیوردی پادشاه بوندن زیاده حظ ایدوب التماس ایتدیکه
بعض وقتده دیوان مظالم رعیت انک نظرینده عرض اولنه زاهد دخی مهمات رعایا
ومصالح برایا عدل وانصاف ایله فیصل بوله واکا دخی الدال علی الخیر کفاعله مضمونی
موجبنجه مثوبات جمیله عاید اوله دیو مسئولن قبول وملتمسن مبذول بیوردی
ودفع مظالمده موجب حال ومال اوزره زبان زاهده هر نه فرمان که جریان بولردی
پادشاه طوع ورغبت ایله اصغا واستماع ایدوب تنفیذ وامضا قلردی تا قضیه بر مر
تبه یه واردیکه اکثر مهمات ولایت بلکه کلی مهمات سلطنت اول بر صاحب
کراماتک کف کفایتنه مفوض اولدی عاقبت سودای حب مال وطول رشته
آمال سودای دل زاهده یول بولدی ودیوار زهد شیخ صلاح شعارده رخنه پیدا
اولدی وسر درویش هوای توکلدن فارغ اولوب تشویش تمنای اسباب تجمله
طولدی بونک امثالی الی هذا الآن هزار بهزار اولدی بیت پیر زال دهره کم مفتو
ومسحور اولمادی جرعه دنیا ایله کم مست ومخمور اولمادی دنیا بر پیر زال مکار
در که نجه شیر مردلری کید ومحنت محبتنه کرفتار ایتمشدر وبر زال غدار در که نجه
تهمتن لری چاه بلا وغار عنایه آتمشدر بیت رستم زالی ستم دستنده ایتمشدر زبون
بیژنی چاه الم قعرنده قلمش سرنکون طاغنک هر طاشی بر اسفندیارک باشیدر
بر سیاوشک هر آقن صوی کوزی یاشیدر لاله سی بر یوسفک بر آهن خونیندر
بر زلیخانک کلی رخساره رنکیندر چون زاهد شوربخت شور آیه ریاضت بر نه
شوربای ریاست وشربت لذت سیاست نوش ایتدی ذوق چاشنی
عبادتی بالکلیه فراموش ایدوب حب الدنیا رأس کل خطیئة حلقه سنی
درکوش ایتدی پادشاه کوردیکه زاهدک تصرفاتی موجب صلاح مملکت وتدبیراتی
سبب انتظام مصالح سلطنت در زمام اماتی علی التمام انک کف اهتمامنه تفویض
ایتدی درویش که سابقا نان غمن یردی حالا جهان غمن یر اولدی وخیال تحصیل
کلیم ایدرکن تدبیر تسخیر اقلیم ایدر اولدی بیت جهان برخانه در آرایشی چوق
الجنه کیره نک آسایشی یوق دوشر درویش اسیه تشویش تا نه وکر
سلطانسه فکر جهانه اتفاق برکون اول درویشلردن بریسی که احیانا خدمت زاهده

کلورلر وکیدرلردی • وانفاس متبرکه‌سندن استمداد همّت ایدرلردی • زاهدی
زیارته کلدی چون اوضاع واطوارن احوال سابقه ناموافق کوردی • زیاده تعجّب ایدی
وآتش حیرت قلبنده مشتعل اولب کندو کندویه ایدی — آب حیوان تیره کون
شد خضر فرخ پی کجاست • خون چکید از شاخ کل باد بهاران چه شد • چون زاهد شب لباس
عباسیله کوشهٔ افقدن بدیدار اولدی • وناسک قوی وحواسی کریبانن خوابه
باشن چکوب غوغا وحرکتی سکون بولدی • زاهده زبان اعتراض دراز ایدوب
ایدی — دران چمن که بودی کلی بیار نماند • خزان درآمد وسرسبزی بهار نماند •
ای طاوس سدره مقام حضائر قدس وفرادیس انسده خرام ایدرکن • غیابت الجب
جاهه دوشمکی سبب نه • وای بلند پرواز اوج هوای استغناده عنقای قاف قناعت
شکار ایدرکن بغاث الطّیور دنیای دونه بونجه طلب نه — مجموع روزکار تو
روز امید بود • آن روز خوش کجا شد وآن روزکار کو • زاهد اول قدر که زبان
اعتذار بر کار ایدی بر کلامه که محل اعتبارده تمام عیار واقع اوله قادر اولامادی • مهمان
ایدی ای زاهد فرزانه • بو افسون وفسانه میل هوای نفسه محضا بهانه در • محصل
کلام • وخلاصه فی المقام اولدر که خاطر مبارک دام حطام دنیایه مبتلا اولب ضمیر اشرف
چنکال حرص وجاه ومال کرفتار اولمشدر — همای چون تو عالی قدر حرص استخوان
سهلست • دریغا سایهٔ همّت که بر مردار فکندی • کل کرم ایله دامن تجریدی غبار اغیار
ایله مغبر • ومشرب تفریدی خس وخار دنیای غدار ایله مکدّر ایتمه • وعنان نفسی دست
هوایه ویرمه • ونوالهٔ زهر آلودی علایق کام دله تشدرمه — برخوان دهر دست
ارادت مکن دراز • کآلوده کرده اند بزهر این نواله را • زاهد ایدی ای مرید معتقد
آمد شد خلق توجّه جانب حقه چندان مانع اولمدی • اکرچه ظاهر توجّهم جانب نفسه
ومصالح اینسه در • اما معنیده مقام انس وجناب قدسه در قلبم اول شغل
اوزره در که بلمش ایدک • وحالم اول منوال اوزره در که مشاهده قلمش ایدک • مهمان
ایدی ای سلیم دل سن حالا حالکدن غافل سن • وشراب غرورله مست ولا یعقل سن •
بصر بصیرتک پردهٔ غفلتله بسته در • ومزاج طبیعتک امراض اغراض خسیسه ایله خسته در •
— چکلدی چشمکه چون میل غفلت • دلوکه طوکدی میل جاه ودولت • طوتبدر غفلت اویخوسی
کوزوکی • انکچون الکلمشسن کندوزکی • اما اول زمانکه خمار غفلت باشکدن کیدوب
عرض مرض غرضدن افاقت بوله‌سن حقیقت حاله مطلع اولب اندوکک افعاله پشیمان

اوله سن لیکن صوک پشیمانلغک فائده ویرمیه وضایع اندوککک کنجینهٔ هرچند که اله کتورمک
دلبه سن اله کرمیه کارها کرده وآه کار چون پشیمانی سودی ندارد سود سنک
مثلک مهمان اول کور مثللی در که اول ماری تازیانه تصور ایدوب کندودن دور ایتمدکی سببدن
حزیع حفرهٔ کور وطعمهٔ مار و مور اولدی زاهد ایدی نه کیفیتله اولمشدر اول **حکایت**
مهمان ایدی برکور و بر بینا مرافقتله مسافرته نیت ایدوب بر طرفه کتدیلر وقت شام
قریب اولیجق بر مقامده نزول ایدوب اول کیجه انده یاتدیلر چون وقت شبکیر اولدی
وبنا شیر صبح طلوع ایدوب کاروان صبا آمد شد آغاز قلدی همراهلر دخی بر مقتضای
شعر بکّر صاحبتی قبل الهجیر ان ذاک النجاح فی التبکیر اول منزلدن رحلته ساع جدّی شمر
ایتدیلر اعمی نک بر تازیانه سی وار ایدی اتفاق اول حالده الندن دوشردی چون سوار
اولدغی مرکبی تحریک ایده وکاه کاه آنی کوشمال وتعریک ایده کاحتیاجی وار ایدی باب تفحصده
مبالغه قلدی قضای الهی مکر که بر مار زشت دیدار ثعبان کردار بروت مواددن اوشمش
واثر سرمادن عصای موسی کبی منجمد اولوب انده دونمشدی النه راست کلدی تازیانه
تصور ایدوب آلدی کوردی که کندو مقرعه سندن نرم واستحکامده اندن محکم شاد وخرم
اولدی وجوع تعاجل وعلاقه سنک ایدوب یوله کردی رفیقلر بری بری ایله مصاحبت
ایدوب کیدرکن وخفت صحبتله شدائد طریقی تخفیف ایدرکن ناکاه مرد بینا نکاه ایدوب
کوردی که اعمی النده بر مار ازدر طوتوب کیدر بلدیکه آنی مقرعه سی خیال ایدر فریاد
ایتدی که ای رفیق اول تازیانه تصور ایتدوکک افعی در وزهر زبانندن غیری سکا
نفعی نه در زهر دهانندن حذر کورمدین ونیش دندانندن چاشنی بیلدین الکدن کیدر
اعمی چون بو سوزی اشتدی حزم ایتدی که بصیر لطائف الحیل ایله مقرعه سن المغه عزم
ایتدی ای یار حیله کار حصول دولتده جدّ وجهدک نه مدخلی وار طالع وبختک درکار
حضرت پروردکار مقرعه مقابله سنده نعم البدل تازیانه ارزانی بیوردی سن مانعمی
اولورسن اکر طالع مساعده وبخت موافقت قلورسه سنده بولورسن
طمع دستنی کرم قل ایله کوتاه سکا داخی بکیت سن ویره الله ای بصیر بن که حدّت
ذهن وصحّت ضمیرده فخر معرة النعمان ابی العلاء حریردن دعوی تفاضل ایدردم
ممکندر که فسون وفسانه ایله خزانهٔ غیبدن حواله اولان تازیانه المدن کیدرم بینا
ایتدی ای همدم بن سنک تازیانکه طمع ایدوب بیندم اما مقتضای حقّ مرافقت بودر
که سنی بو مخاطره دن آکاه ایدم ای برادر کرم ایله تریاک نصیحتم کار کور نوش

دارو

دارویٔ موعظتدن تأثیر متیسر ایکن اول مار زهرناکی الدن کیدر ، نابینا کوردی که ابلهدن رنا و
اهتمام اتدی اندن اعراض ایدوب ایتدی — ای مدعی مبالغه از حد چه می بری
این نکته کوش دار که روزی مقررست ، بصیر هرچند که باب بلاغده تقصیر ایتمیوب سر
حد مبالغه دن طشره کتدی ، و مدعی سن ایمان فراوان و تأکیدات بی پایانله مؤکد و مؤ
اتدی اصلا فائده ویرمدی ، اعمی آنک نصیحتنه التفات ما کوسترمدی ، چون تف
و تاب آفتاب عالمتاب کوره کرهٔ خاک کرم اولدی ، و افسرده لک نهاد ماردن کیدوب
درشتلکی تمام نرم اولدی ، اثناء حرکتده دندان زهرناکله اعمی بی ادراکک النه بر زخم
اوروب فی الحال هلاک اتدی ، بو مثلی اول اجلدن کتوردم که سن دخی دنیایه اعتماد
جائز کورمیه سن ، و آنک صورتنه که مار منقش مثابه‌سندر کوکل ویرمیه سن ، و
آنک ملایمت و ملاطفتنه میل و محبت کوسترمیه سن ، زخمی قاتلدر ، و زهری
هلاهل ، زاهد چون درویش خیر اندیشدن بو کلماتی اشتدی ، زمان تجرد و فرا
تذکر ایدوب ، و پردهٔ اعتاقی عین انصافدن کوتروب احوالنه نظر اتدی کوردیکه
واقعا دامن حالی طهارت اصلیدن خالی ، و لوث تعلقات جاه و ماله مالی بلدی که
اول دوستک نصیحتی محض شفقتدن ناشی ، و عین محبتدن منبعث ایمش ، فوارهٔ
دیده سندن اشک ندامت متواتر ، و تنورهٔ سینه سندن شرارهٔ ملامت متطایر
اولدی ، و اول کیجه صبحه دک شمع سوزان کبی زار زار اغلدی ، و پروانه وار شعلهٔ شوق
دیدار ایله جکرن طغلادی ، و کار و بار و خلائقی قویوب ینه خدمت خالقه بل بغلدی
چون زاهد سفید لباس صباح سجادهٔ نورانی شعاعی والصبح اذا تنفس فرابه
بایدی ، و راهب سیاه پلاس رواح واللیل اذا عسعس صومعه سنه متواری
اولدی — حبس سحر چونکه زاهد خورشید ، اولدی نور آنی کسوتیله پدید
نور ایمان کبی چون اتدی ظهور ، کفر دیجوردن ایلدی مستور ، و اضع سابق اوزره
صومعهٔ زاهد که عزلهٔ علائق و عوائق ایدی ، اراذل خلائق ایله طولدی ، شورهٔ زار
قلبنده ینه عواصف نخوت ، و عواصر کبر و رعونت اسدی ، و تیشهٔ هوای سحر کاهی
بیخ درخت اندیشهٔ شبانه یکسدی ، و احکام قبض و بسطی موجبنجه کمین آصدی ، و کمین
بصدی — هرکجه دیرم که یارن ترک ایدم سوداسنی ، صبح اولیجق تازه لر عشقک ینه
غوغاسنی ، القصه زاهد جان و دلله حب ریاسته مائل اولوب عن صمیم القلب
حکم سیاسته متعلق اولدی ، و امور مملکتده استقلال قصد ایدوب امرای و وزرایه

بد

غنی

عمّالندن بزار ایدوب کیدرک فصل قضایاده جادهٔ عدالتدن عدول ایدر اولدی • اتفاق رعایا
بعضنک قتلنه که بحسب الشرع ممنوع وحرام ایدی اقدام ایلدی • ورثهٔ مقتول درکاه پادشاهه
واروب زاهدک اعدن تظلّم ایتدیلر پادشاه حضورنده اول مظلومک حالی معلوم اولنجق قضیّه‌لر
دار القضایه حواله اولندی • وحکم قضا امضاء قضاة بو منوال اوزره نفاذ بولدیکه زاهد طریق
قصاصله قتل اولنمق بیوردلر • اول قدر که شفعا کتوردی • ومال ومنال للوعده‌لر ویردی
مفید اولمدی • خدمت خالق صحبت مخلوقه فدا ایتمک شامتیله ورطهٔ هلاکه کرفتار اولدی
نعمت دنیادن ایرلدی • دولت عقبی دخی میسّر اولمدی • بومثلی اول اجلدن کتوردم که
چون بن دخی جناب محراب الهیدن یوز دوندروب جانب بارکاه پادشاهی قبله‌کاه
ایدندم • وحظ فرمان خالقدن باشی چکوب خدمت آستانهٔ مخلوقه باش اندردم
هر بلا وعقابه لائقم • وهر عذاب وعنابه مستحقم ـــ هر بلا که دسک سزاوارم
هرنه درسک یوزا اولقدر وارم • دمنه چون بو فصل بو اصلی تقریر ایتدی • حضار مجلس
انک بلاغت وبیان • وفصاحت لساننده متعجّب اولدیلر • شیر دخی سر تأمّلی زانوی تفکّره
قیوب متحیّر اولدی که دمنه یه نه وجهله جواب ویره • بو امرنه ممرده شروع بیوره
سیاه کوش که جملهٔ طایفهٔ وحوشدن مزید تقرّبله اختصاص بولمشدی • چون اهل مجلسی
متحیّر ومدهوش کوردی • دمنه یه متوجه اولوب ایتدی • ای مغلوک مذمّت زمرهٔ
ملوکی سنک نه حدّک در بلمزمیسنکه انلرک فرق فرقد سای السلطان ظل الله فی الارضین
تاج کرامتیله سرافرازدر • اول پادشاه که دادکستر ورعیت پرور اوله • بر ساعت عمری
التمش یل عبادته برابردر سجّاده‌نشینان محراب عبادت • وواجداران ولایت کشف
وکرامتدن چوق کمسه‌لر بر مقتضای خدمت الملوک نصف السلوک خدمت سلاطینه یل
بغلمشلردر • وانی سبب صلاح خاتمت • ووسیلهٔ فلاح عاقبت اکلمشلردر • اول
جمله‌دن حکایت پیر روشن ضمیر بو حاله شاهد عدلدر • دمنه استفسار ایتدیکه نیجه
اولمشدر اول **حکایت** سیاه کوش ایتدی روایت ایدرلر که شهر فارسده بر شیخ
وار ایدی که میان فارسانِ میدان ولایتدن کوی کشف وکرامتی چوکان همتنه کتور
وکوشهٔ ترک تاج ترکش سپهر برینه • وفرق فلک مقعّرینه تیور مشدی • اکابر
روشن ضمیرلر دی چون طنطنهٔ کراماتی اطراف روم وشام وحلبده منتشر
ودبدبهٔ مقاماتی اکناف دیار ترک وعجم وعربده مشتهر اولدی ـــ کون کبی دهر
طوتدی شهرت شیخ • نور ویردی جهانه طلعت شیخ • عرفای عراق ظرفای خراسان

کبی خطّ محبّته باش اندر ویلر • وصادقان ترکستان کبی صدق واخلاص ایله دامن
اختصاصنه ال اوردیلر • اتفاق ماوراء النهردن بر درویش عزیمت احرام زیارت
حرمینی تصمیم ایدوب محنت عظیم وبلای الیم ایله نواحی سمرقنددن دار الملک فارسه کلدی •
لاجرم هر کمسه که پای طلبی خار تعبله افکار امنیه دست امیدی کل مراده یتمیه
جور خاره قنغی بلبل کم تحمّل اتمیه • اکه لازمدر که میل صحبت کل ایتمیه — بلبلی کو ستم
خار تحمّل نکند • بهتر آنست که هرگز سخن گل نکند • درویش مسافر قطع بادیهٔ حرماندن
صکره کعبهٔ امن وامانه یتشوب لب ادبله خاک آستانهٔ شیخی تقبیل ایدوب • دست طلبله
حلقهٔ باب کرامت مآبنی تحریک ایتدی • خادم خانقاه چقوب کوردی که بر درویش غریبدر
ایتدی • بر لحظه تحمّل ایله که حضرت شیخ ملازمت سلطانه کیتدی قدومی وقتی قریبدر • درویش
چون ملازمت سلطانی اشتدی ایتدی — دریغا بونجه راه ودرد ودشوار •
دریغا بونجه درد ورنج بسیار • بر شیخ که اهل دنیا سلکنه سلوک ایدوب هوای مصاحبت
ملوک ایده • ومسجد وخانقاهی قیوب خدمت آستانهٔ پادشاهه کیده بکا اندن نه فتح
میسّر اوله • نه وجهله صواب ظهور ایده • پس خانقاهدن چقوب جانب بازاره وارد
وکدون قلب مشوّش شندن که کورهٔ ریاضتده تاب بولمامشدی کم عیارلک سکّه سن شنجک
نقد وقتنه اوردی • وسوء ظنّی سبیله کوکلدن انک حالنه اعتراض • وشرف ملاقا
ابا واعراض کوستردی — این حدیث که میگذرد بر کنار آب • مارا که غرقه ایم
چه دانی که حال چیست • اتفاق درویش اسواق شهرده کزرکن • وهنکامهٔ بازاردن
کشت وکذار ایدرکن ناکاه شحنهٔ شهرک کوزی انکا راست کلدی • قضای کورکه مکر که انک
شکلنده بر دزد اول کیجه زنداندن قاچمشدی • وپادشاهک چاشنی غضبدن
شحنه وعسسک جانی اجمشدی • دزد بولب سیاست اولنمق بابنده اهتمام کوستر
شحنه امر بو درویش مذکوری کورجک دزد کریخته خیال ایدوب فی الحال طوتوب سیاستگاهه
کتوردی • درویش دلریش چندانکه دعوای صدق واستقامت ایدوب برات ساحته
برهان اقامت ایتدی مفید اولمادی • وقطع یددن غیری صونع ال ویرمدی • جلاد بی
رحم کارد آبداری دست درویش اوزره قویوب بی محابا قطع ایدجک محلده های
هوی بیر روشن ضمیر کلدی ییتدی • وشیخ بر مرکب عظم ایله خضر کبی اول سرحلقه یه کلوب
کیفیت حالی استفسار ایتدی • وحالت درویش انکا منکشف اولب ایتدی ای شحنه بو
بزم آستانه مز درویشلرندندر بو تهمت اولنان جریمه‌دن بی خبردر • ودامن عصمتی بو

تندن

ملتبس

معصیت لوثندن مطهر اندن ال چك دخی ظلمکی بر بیره دخی اک شحنه چون شیخك بو التفاتن
کوردی حرکتنك ایاغنه دوشب رکابنه یوزن سوردی وفرماننه اطاعت جاننه
منت بلدی ودرویشه اعتذار ایدوب بند وبلادن رها قلدی بیچاره بادل صد پاره
دست جلاد وقید بیدادن آزاد اولب شیخ پاك نهاد وپاکیزه اعتقادك رکابنه
دوشوب کتدی شیخ کرامت پیشه دست مبارکن دوشن درویشه قیوب ایتدی
ای درویش درویشلره اعتراض وسوء اندیشه مناسب دکلدر اکر ملازمت سلطانه
مرتکب اولمیه لر ایدی سنك کبی مظلوملری ظالملر الندن خلاص یولمیه لر ایدی
قالاردی ظلام ظلم اچره رهبر اولماسه لنور همت شیخ درویش بلدیکه آنده اعتراض
کمال جهالتدن اولمش وارباب فقره سوء ظن ان بعض الظن اثم فحواسی مقتضاسنجه
غایت غباوتدن اولمش زیرا که ارادت انلرك کامل ارادت حقده فانی ومضمحل درلر
اهل کمالدن برفعل وجوده کلمز که مراد حق اولمیه وبر جزئی صدور ایلمز که اکرچه ظاهرا
مخالف عقل ومنافی طبع اوله ضمننده بر مصلحت کلی مخلوط اولمیه بو مثلی ایراددن
غایت غرض بودر که سلف صالحین ملازمت سلاطیندن اکابر دین وائمه مهتدین
ایکن عار اتمشلردر ای خوب بین سن بو دیانت ودین ایله عار می ایدرسن
بو حاله اورنایه کلوب سنده نه درسن دمنه ایتدی بعض اکابر اهل سلوك ملازمت
آستانه ملوك اختیار اتمشلر دیدیکك حقدر اما اول بر مصلحت کلیه متضمن اولدیغی درر
انلرکه بو طریق خطره کیتمشلردر بی اطماع آلهی اقدام اتمشلردر وامن متمثلرین مطلقا
اغراض دنیویه واعراض نفسانیه ایله آلوده قلمشلردر ولکن بز مایه لو کمسه اول
پایه یه قچن میسردر وبز مرتبه لو کمسه اول رتبه نجه متصوردر وبو نذن مقدم پادشاه
ظل الله در دیدوکك مقدمه دخی مسلمدر اما اول پادشاه حقنده درکه ناظم مصالح خلایق
اوله واحوال وافعال احکام حقه مطابق ورضای خالقه موافق اوله نه کمسنه بی استحقاق
تربیت بیوره ونه بی سبب عقوبت روا کوره وملازمان ستوده خصالی مقرب و
مقبول وخدمتکاران بد سکالی غل وذلله مقید ومغلول قله کلیم حال نیك مرادنی
ایلیه تازه آب رحمتله اول که غدار اولا ودل آزار کوکنی قازه تیغ هیبتله مادر بشر
ایتدی بو سوزکه سویلرسن حقدر اما سنك حقکده فایده سی یوقدر زیرا کم جمله
عالم بلور که شنزبه ملکك ستوده سیرت مقربلرندن وپسندیده سریرت مصاحبلر
بذن
ایدی وحرتبه یقینه ایردی که خرمن خانمانن سنك آتش سعایتك باد فنایه

ویردی وشآمت غدر ومکر کله قواعد عهد ومواعید ملکده رخنه ظاهر اولدی دمنه ایدر
ضمیر منیر ملکه پوشیده دکلدر که بنوم ملکه شنزبه میاننده اسباب منازعت وودایع
خصمتدن جزوی وکلی نسنه واقع اولمامشدی باوجود که آنک بکا قصده قدرتی ودرکاه
پادشاهیدن ردّ اتمکه وشکایت وارایدی بنوم حقمده لطف مروت وکمال شفقت و
مرحمتدن غیری نسنه کورمدم فقیر دخی بحمد الله نظر ملکده اول قدر خور وبی اعتبار دکل ایدم که
آنک حالنه حسد ایدوب آنک دفعنه مشغول اولیدم لکن ملکه خیرخواهلق ایدوب حق نعمتی
یرینه کتوردم واول کلمات که آندن اشتدوم ایدی بعده آثارین مشاهده اتدم ایدی
بی غرضانه ملکک سمع اشرفنه یتشدردم بکا واجب ایدیکه حق نعمت ملکی بلم وکاوک
صورت غدر وخیانتن بلدوکم اوزره ملکه بلدردم وملکه دخی لازم ایدیکه استماع
کلام ناصحی کندویه واجب بله وتصدیق وتحقیق اتدکدن صکره مقتضای مضمونیله عمل قله
چون ملک بنوم کلام نصیحت انجاممه شرف اصغا بیوردی ومصداق دعوای وبرهان
مدعامی عین یقینله مشاهده قلدی مقتضای رای شریفی اوزره بو امری بو وجه اوزره
نفاذه یتشدردی فرمان پادشاهکدر بنده نک دولتخواهلقدن غیری نه کناهی
واردر اما ارکان واعیاندن نقش اختصاص ملک کیفیت حالنده عیان اولندیلر
دوقریب وبعیددن دعوای اخلاصده زیاده فریدکیلردن چوق کمسنه لرکه ویله بو
آوازه شرکلردر حالا بندن عیاندر که تمام صدق وکمال استقامت شعارو حسب
حالمدر وهم ایدوب بکا خصم اولمشلردر بن کمان اتزم که بنوم نصیحتم مکافاتی واستعفا
خدمتم نتیجه سی بو اولا که ملکی بنوم قید حیات وبقای ذاتم متحیر ومتفکر قله چون دمنه
کلامنی بو مقاعده تمام اتدی شیر ایدی بونک حالی قضاته حواله اولنمق کرکدر تاک
امرنده تفحص تمام ایده لر وشرع وعرفله تفتیش ایدوب اظهار حقده کما ینبغی اهتمام ایده لر
زیرا که امور سیاستده وفور فراسته اعتماد اتمک ضلالدر واحکام رعیتده بی الهام
حجت وایضاح بینت بر حکمی امضا ایلمک وبالدر دمنه ایتدی نجه حاکمدر که پادشاه
عادللک دل بی غلتده منصف اوله ونجه قاضی در که فراست ملکدن مزید صدق واستقامتله
متصف اوله بحمد الله تعالی که ضمیر منیر پادشاه بر آیینه پر صفا بلکه بر جام جهان نمادر که
خدام سده فلک احتشامدن هر برینک صورت حال ومآلی آنده هویدادر
تکرار کرده دفتر اسرار کن فکان رای نواز ورآی ورقهای روزکار لاجرم چون رای
عالم آرا آنک ریب وریادن وزنک افک وفرادن معرا ومبرادر وانعم که بو حقیرک

مثل

امرینی تفتیش وتنفیرده تقصیر روا کورلمیه و اهمال ومسامحه یه مجال ورخصت ویرلمیه تا
بنوم برائت ساحهٔ ذمتم دلیل قاطع ایله ثابت ومبرهن واعدانک اکاذیبی بتاشیر
صبح صادق کبی عالمیانه روشن ومعاین اوله مصرع رازکس مخفی نماند با فروغ رای تو
شیر ایتدی ای دمنه غرضم بوکه بو مهمی تحقیقده مبالغه سر حد افراطه ایته کرک بو خصوصده
بر وجهله تدقیق اولنه کرک که هیچ کندوکی کون کبی بلورته کرک مصرع سعی خواهم
کرد اندر کاو کاو این سخن تا بدان غایت که چون موی از خمیرم برون خود تومیدانی
که من اسرار نهان سپهر جملکی از بر تو نور ضمیر آرم برون دمنه ایتدی ای پادشاه فلک
درکاه بو بابده بن بنده بی کناه اولدوغم سببدن الحاح وابرامده زیاده اهتمام ایدرم
والا عتبهٔ ملکده روز وشب ملازم اولب خدمتی کندومه لازم قلمزدم ویای شکسته
ایله تملق بلا ودست بسته ایله متعرض قضا اولمزدم بلکه فسیحوا فی الارض مضمون
موجبنجه باشم آلوب بر طرفه کیدردم درخت اقامتی بو منزلدن کوتروب بر اقلیمه دخی نزول
ایدردم که عرصهٔ ارض عریض الساحه در ومیدان خلاص ممتنع المساحه در مادر شیر
ایتدی ای دمنه دلر سنک زبان آورلکله بو جرمدن کندوکی تنجیره سن وبی قتل
وقصاص بو ورطه دن خلاص اولاسن هیهات هیهات سنک حالک نقیر وقطمیر
تفتیش وتنقیر اولمادن بو امهال فکر محال وطیف خیال در دمنه ایتدی بو آستانه
ده بنوم دشمنم چوقدر وبکا حسد ایدر صاحب غرضها یوقدر تضرع ایدرم که بو کمینه نک
امری بر امینه حواله بیوره که دینی حالی عرض میل وعرض غرضدن خالی اوله و بو قضیه‌یی
تفتیش ایدوب کوره وکیفیت واقعه‌یی علی ما هو الواقع مسامع جلاله ایرکوره ملک
دخی انی رای مشکل کشاسنه که آیینهٔ کیتی نمادر عرض ایدوب هر نه قضایه رضا ویره تنفیذ
وامضا بیوره که بو بی کناه مجرد رشک وتشنیع ایله تباه اولب یوم محشرده وروز مکافات
خیر وشرده بنوم ایچون ملک مستحق عتاب ومستوجب عذاب وعقاب اولمیه مصرع
من از کشتن نمی ترسم ولیکن مبادا خون من دامن بکیرد شیر ایتدی ممکن میدر که
بن جادهٔ انصافدن بر ذره انحراف ایدم یا میسر میدر که نهج عدالتدن بر قدم طشره کیدم
اما فکرم بودر که شویلکه سندن بو خیانت صادر اولمش اوله سنی عبرت نمای
دوران ایدم دمنه ایتدی ای ملک بو خیانته سبب اقدام یا شنزبه یه قصد انتقام
ویا کسب مناصبده زیاده اهتمام اولمق کرک جملهٔ انام وکافهٔ خواص وعوامه معلومدر که
کاو ایله بنوم بینمده بو باعث انتقامدن نسنه واقع اولمامشدر اکرچه منصبم آندن دون

ومرتبه‌م وار ایدی اما کوکلم شرف تقرب ملک ایله جمیع مناصبدن مستغنی ایدی
باوجود که عدل ملکی بلمش ایدم و آثار انصافن کرآتله مشاهده قلمشدم معلوم
ومجزوم ایدی که بنی عدل عالم آراسندن محروم قلمزدی و رشتهٔ امیدم میامن
همت وادآکسترندن منقطع اولمزدی اهل مجلسدن بریسی ایتدی ای ملک دمنه
نک کلامی ملکی تعظیم واحترام جهتندن دکلدر بلکه دلرکه بو سحر ایله ضمیر ملکی تسخیر ایدوب بو
فسانه ایله بو ورطه‌دن کرانه بیشه دمنه ایتدی ای صنعت نقافده ماهر و وقت
شعاعده ثانی ساحری ساحر قصور فهم درانکه کلامم ناتمامک دلیل ظاهردر
ووفور جهل غوانکه سودای خامک برهان باهردر ملک سنک کبی یری وکوکی بلمز
واسماندن ریسمانی فرق ایلمز دکلدر که مدحی قدحدن و بندی بندن تمییزه قادر
اولمیه کمانم بودر که فکر شاهانه و تمییز ملکانه ایله حالا سنک فهم سفیهکه وبنوم طبع
مستقیمه واقف اولمشدر سنک حرفات غرض آمیزک بنوم کلمات نصیحت پذیر ایله فرق
وتمییز ایلمشدر که فکر کشورکشاسی شمع شبستان سلطنتدر ورأی عالم آراسی
حلال مشکلات مملکت — حال بلمزمی صندک رأی عالمکیر ایله عالمی تسخیر
ایدن سرپنجهٔ تدبیر ایله سیاه کوش ایتدی سنک سوابق جنایت وخیانتکدن
اولقدر متعجب دکولم که بو مضیق مخمصه ده بلاغت اقوالکدن و فصاحت وحرب امثالکه
متنجم دمنه ایتدی بلی مقام بند در مقام ریشخند دکلدر اکر شرف حسن وقبول
بولسه مستکام مثل در محل کسل دکلدر اکر سمع رضا ایله اصغا بیورلرسه
مادر شیر ایتدی ای غدار هنوز امیدوار سنکه شعبده ومکر ایله بودام بلادن خلاص اوله‌سن
دمنه ایتدی اکر احسان اسائه مجازات وخیره شر ایله مکافات روا کورلورسه
الدن نه کلور لا رادّ لقضائه ولا مانع لحکمه اما ملک واقف درکه هر خائن الخائن
خائف صفتیله متصف در خائنک نجه زهره‌سی واردرکه ملک حضورنده تکلمه جرأتی
اوله شویله که بنوم حقمده بدکمان اولوب خانهٔ عقلی خراب ایده و عاقبت نادم
اوله ندامت فایده ویرمیه و روزکار اوله تنجلیع برجاکر جان سپار استیه الته
کرمیه — هرکه درکار ها شتاب کند خانهٔ عقل را خراب کند هر کمسه که امورنده
تعجیل ایده فضیلت تحملدن دور اولوب انکا اول فضیحت یتشه که اول زن بازرکانه
یتشدی شیر دمنه یه متوجه ایدی بو نکتهٔ استماعی ایدی صوردیکه نجه اولمشدر
اول حکایه — دمنه ایتدی روایت ایدرلرکه شهر کشمیرده بر بازرکان وار ایدی که

متنجم

مال ومنال كثير وثروت بسيار ايكه شهر ايدى • خورشيد طلعت وناهيد صوت بر زن

نازنين وآرا ايدى كه نه چشم سپهر مدور انك نظيرى مهر منور كورمش ايدى • و نه

آينهٔ دهرده آنك عديلى بر ديكر كورنمش ايدى • رخ زيباسى روز وصال كبى

تابان ايدى • وزلف چليپاسى شب هجران كبى بى پايان ايدى

طوغماميشدى مثلى مادر دهر • يوزى آينه وآكه كوچهٔ شهر • كهر خادم اولبديدى شكرينه

قول اولمش سرو قد رعنا سينه • اولب ميمنزه كل شكر لبينه • قمر ميمنهرى ايدى غبغبينه

جوار خانهٔ بازركاننده بر نقاش وآرا ايدى كه چابك دستلكده انكشت نماى

جهان • ونقش بندلكده مانى كارخانهٔ دوران ايدى • خامهٔ چهره كشاسنده جان

صورتكران چين صورة بى جان كبى حيران • وطبع رنك آميزندن دل تحرير كشان خطا

باديهٔ حيرتده سركردان ايدى — بچابك دستئ آن فرزانه استاد •

كشيدى نقشها بر آب چون باد • چو زلف روى خوبان دلفروز • ببستى

نقش شب بر تختهٔ روز • چو او بر لوح صورت كلك راندى • چو صورت عقل بر جا

خشك ماندى — صوده چون شكل ماهى رسم ايدردى • كوروب قلاب انكشتن

يزيدى يشه انجه صورت شير • بيننه اوغره مز اودركردى نخجير • اكر كاغذه تصوير

ايليه اوده • نى خامه بينوب اولوردى يردوده • القصه انكله زن بازركان

ميانلرنده معاشقه دوشدى • ونقاشه اول نقش زيبايه ميل بى محابا ظاهر اولدى •

سلطان عشق مملكت قلبنه كه دار الملك محبتدر مستولى اولب سپاه شوق منفت اقليم

وجودنى نهب وغارت قلدى • چشم جوادينى نركس كبى علت سهر عارض اولدى •

ديده بى دارى ابر بهارى كبى هر شام وسحر اشك بارلغه آغاز ايتدى — خرم

اول دلكه عشقه منزل اوله • جمله كارى انكله حاصل اوله • كاهه صيمز ملامى كوهن • دلده قوز

سلامت اندوهن • مست اولر دلبرى خيالندن • قورتلور عقلنك عقالندن • جانانه

دخى جوانى كوريجك دل وجانله كوكل ويردى • وخانهٔ صبر وشكيبى آتش فنايه اوردى •

— دل رفت وسينه نيز تهى شد زجان كنون • اى صبر باز كرد كه اينجا نه جاى

تست • الحاصل جانبيندن جاذبهٔ عشق دركار اولب بى وسائط ووسائل تعشق

وتعلقلرى زياده اولدى • بركون جانان جوانه ايدى اى يار جان اكرچه كه نيجه زماندركه

تشريف حضور ارزانى بيورمزسن • وكوشهٔ كاشانه مزى جمال عالم آرا كله

آراسته قلورسن • اما بلورسنكه شايبهٔ تكلف ودغدغهٔ توقفدن خالى دكلدر •

فجردى

اكر

واکر رفع صوت ایده سن همجوارلر اشتمک وار • واکر سنک اناسن رقیب بی
دین سنک کوش ایتمک وار عجبا میسّر دکلمیدر بو صفتده که مسلّم زمان • وسرآمد دوران
سن بر فکر ایدوب نقش بندلک کوستره سن و بر نسنه تألیف ایلیه سن که بنوم ایله
سنک میانکده علامت اوله • و هیجان مصاحبت • و توقان شوق مواصلته امارت
اوله • نقاش ایتدی ای نکار بر دوزنک جار ایده یین که نقش بند روزکار صفحهٔ لیل و
نهارده انک مثلی بر کار پرکار کورممش اوله — بیاضی اوله صنکه عارض یار •
سیاهی اوله کویا روی اغیار • جون سن بنی اول نشانه ایله کوره سن زاویهٔ خانه
دن قدم رنجه بیوره سن • آنلر جون بو مواعدهٔ ایتدی • و بو عهد اوزره قول و قرار
بر کندی • نقاشنک شاکردلرندن بریسی که صفت نقش و حیله ده استاد ایدی •
ورای دیواردن ماجرای علی ما جری اشتدی — لب نکشایی اکرت موش هست
کز پس دیوار بسی کوش هست • بر نجه کوندن صکره که جار تمام اولدی • و وعدهٔ قربوب
انجازه یتشوب مهم سرانجام بولدی • اتفاق بر کون نقاش بر مصلحته کندی • و
انده خیلی توقف ایتدی • شاکرد فرصتی غنیمت بلوب موضع معهوده واردی • زن جون
جاری کوردی • یار وفا داری صنوب طشره کلدی • میان یار و اغیاری فرق ایده میوب
بیکانهٔ آشناوی تمیز قلمدی — درد اکه تن بصحبت وبرعیش زد قدم • دیدار
شد میسر و بوس و کنار هم • غلام جون لباس التباس ایله مقضی المرام اولدی
و مصلحتی تمام اولب جاری معاینه قودی • نقاش قنده ایسه جقا کلدی • جون
آرزوی دیدار دلدارده حسنمی جار • و عالم باشنه طار اولدی • ناجار جاری
بوروندی • و عادت معهودی اوزره نکاره کوروندی • زن کمال تعلقندن استقبال
ایدوب تملق ایتدی • و ایتدی ای یار مهربان بوندن خود حالا کیتدک • نه عجب میل
مواصلت ایتدک • جون بلدیکه قصه ندر کلمسنه بر بهانه ایدوب فی الحال دوندی
کیتدی • و جاری آتشه اوروب غلامی رد و جانانه سن ترک ایتدی • اکر
اول زن امرندن شتاب المسه لوث مواصلت غلامله آلوده اولمزدی • وانکله جوان
میاننده رشتهٔ مصاحبت انفصام بولمزدی • بو مثلی کتوردم تا ملکه معلوم اولاکه
امضا و قضا • و تنفیذ احکامده بلکه مطلقا تمام مصالح خاص و عامده شتاب ناصوا
و هر امرده اهتمام لازم و تأنی تمام واجبدر — قو التعجیل که اول شیطان انشیدر
تأنی صبر له رحمان اشیدر • حقیقت بودر که بن بو سوزی بیم جان • و هیبت و هم

ن

بدر

سیاست سلطاندن دیلرم • و بو بابده چندان کندم ایچون غم یرم که اکرچه حرکت
خواب نامرغوب و آسایش نامطلوبدر • اما اینمانکونوایدر کم کل نفس ذائقة الموت مفهوم
موجبنجه آخر الامر البتّه مقرّر • و آندن خلاص غیر متصوّردر • بو دکل جبّاران جهان که
فلکه کلک سیمرغه سنک دیمزلردی • و امکان حرک و احتمال موتی بر امن ضمیرلرینه کتورمز
شکنجهٔ پنجهٔ اجله کرفتار اولوب بلدیلر که و آیرهٔ فنا و فواندن هیچ براحده نجات
میسّر دکلدر • و بروج مشیّدیه عروجله مغاک هلاکدن خروج متصوّر دکل
قنی اول پرویزدن شاه اولنلر • سریر سلطنتده ماه اولنلر • بیرلرشمدی یر آلتنده
قره طپراغه اولمشلر برابر • آر رسنک فرّه فرّه هر غباری • بو لرسن بردبارک شهر
ساقی دوران الندن هرکم • برجرعه حیات نوش اتدی که عاقبت • کلّ من علیها
فان جامندن فان اجدی • و خیّاط روزکار کیمه خلعت بقا کیدردی که آخر قماش
فنادن انکا قبا بجدی • کردون در آفتاب سلامت کرانشانز • تا خوجه صبح
آولش اندک بقا نکرد • خیّاط روزکار ببالای هیچکس • پیراهنی ندوخت که ازا
قبا نکرد • اکر بنوم بردکل بیک جانم اوله و بلسم که جمله سن ملکه فدا ایتمکله اکا بر
فائده مترتّب اوله بالکلّیه جمله سن ترک قلیدم • و آنی سعادت دو جهانی و
سلامت جاودانی بلیدم • جان شیرین کر قبول افتد تو جانانی بود • کی بجانی
باز ماند چون کرانجانی بود • امّا ملک براعرک طول و عرضنده نظر فرض عین بل عین
فرض در که هر کشوری لشکر ضبط اولنمز • و خدّام کافی و کافله خیال باطله ایله قصد ایلمک
اولمز • و هر وقت کفایت مهمّاتک عهده سندن کلورییار رخدمتکار بولنمز • و بر
جاکر کر محلّ اعتماد اولوب لایق تربیت و سزاوار عاطفت اوله اکر
سالها باید که تا یک سنک اصلی ز آفتاب • لعل کردد در بدخشان یا عقیق اندر یمن •
مادرشیر کور دیکه ملک کلام دمنه یه سمع رضا • و حسن اصغا ایله استماع ایلر اکا
بواندیشه دوشدیکه ناکاه شیر آنک خرافات تقریر • و زخرفات تزویرندن
متأثر اوله • و فصاحت لسان • و بلاغت بیانی شیری بو قضیّه تحقیقدن فار
قله • شیر جانبنه متوجّه اولوب ایتدی ای پسر • وای پاره جکر سنک سکوت و سکونکدن
و ظاهر حال درونی بیرونکدن بو منفهم اولر که دمنه اقوالنده صادق و سایر
زور و کذب اوزره متفوه اوله عجبدر که سن بو عقل متین • و بو ذهن دور
بین ایله غثّ و سمینی فرق المزسن • و بو فهم تیز و طبع کوهر ریز ایله دری

لردی

ابتر

یاری

غ

لر

خرمهره‌دن تمیز ایلمزسن • چون کلمات صادقه‌دن متأثر اولمزسن • هذیانات
فریبنده‌یه میل ایتمه باری — نوای بلبلت آخر کجا پسند آید • چو گوش بر غغان
هرزه‌گو داری • پس خشم تمام ایله مجلسدن حالقوب مقامنه گیتدی • بو کلام طبع شیرده
تأثیر ایدوب امر ایتدی تا دمنه‌یی برفتنه قید و بند ایله زندانه ایلته‌لر • واره قضات
امرین کماینبغی تفتیش ایدوب گوره‌لر • حق ظاهر اولنجق امر شرع شریف نه ایسه یرینه
گتوره‌لر • چون مجلس آخر اولوب شیرک دیوانی صاولدی • مادر شیر ملکک خلوتنه
واروب ایتدی ای فرزند دلبندم دایما دمنه‌نک احوال عجیبه‌سن • و اوضاع غریبه
ایشدردم حالا جزم ایتدم که اعجوبهٔ زمان • و نادرهٔ دوران ایمش گوربو اراجیف
اکاذیبه نجه آب و تاب ویرر • وهر سؤاله صورت صوابده نجه فوری جواب ویرر •
بو مصنوع مخمصه‌ده بو دقیق مخلصلردن فهم اولنور که اگر مقامده وسعت اولیدی
و کلامه ملک جانبندن فی الجمله رخصت و فرصت بولیدی • بو حیله کندوسن بو
دریای زرفدن خلاص قلیدی • ای پسر محقق و مقرردر که آنک قتلنده ملکه و مملکه و
کشوره و لشکره نفع عظیم واردر • اولی بودر که اکا کلامه رخصت • و جوابه فرصت
ویرلمیه • و آنک قتلی بابنده تردد و توقف جائز گورلمیه • شیر ایتدی ای مادر
خواص ملوکک حالی حقد و حسددن خالی دگلدر • علی الخصوص آنلر که عاقل و خردمند • و کامل
و هنرمند اوله‌لر • و هنرلری وسیله‌سیله درجهٔ عزته منتسب کماللری سببیله
شرف قربت بوله‌لر که اهل هنرک حسودی چوق • و بی‌هنره حسد ایدر یوقدر • دمنه
دخی نهال برگ و بار هنر و کمال ایله سرافراز و تقرب و انتسابله اقرانی میاننده ممتازدر
ممکندر که ارباب حسد آتش سعایتله خان و مان تقربنی گوندرمکه قصد ایده‌لر • بلکه
آب شمشیر سیاستله حرارت غریزیه‌سن سوندرمکه جهد ایده‌لر **نظم** حسد اهلنده
بودر رسم عادت • گوره برکمه‌دن رشد و سعادت • طوتر زنگی حسد آینه‌سنی •
یاقر میم رشک او دینه سینه‌سنی • اولر هر دولت اهلینک حسودی • حسد در بخت و
دولت او دودی • مادر شیر ایتدی حسد بر آتشدر که چون مشتعل اوله خشک
و تری یقر • و بر سیلدر که بنای فکر و صبری یقر • بلکه آنک سببیله کشی دائرهٔ دیندن
چقر • و غایت حسد آنی اقتضا ایدر که کشی کندو کندویه نسبت احساندن دخی قاچر
اول اوچ نفر حسودک قصه‌سی چهرهٔ مقصودن نقاب خفای آچر • مادر شیر ایتدی
ملک بو مشکلک یوزندن برقع احتجابی گوتره • و بو قصه‌نک عروس عرصهٔ خفادن

سن

نك

منقصهٔ ظهوره کتون • شیر ایدی روایت ایدرلرکه اوج رفیق بر طریقده کیدرلردی
مرافقت وموافقتله بیابان قطع ایدرلردی • ناکاه اثنای راهده اوچندن بریسی
اول ایکیسنه ایتدی ترک یار و دیار ایتمه‌کوزه سبب نه • ومشقت سفری راحت حضر
اوزره اختیار ایتمه‌کوزه موجب نه در • انلردن بریسی ایتدی بنوم ترک مسکن وجلای
وطن ایدوب مذاق فوائد حضردن مذاق شدائد سفری ترجیح اتدوکمه باعث اولدرکه
ساکن اولدوغم شهرده بعض اوضاع که حادث اولوردی حسد ایدردم • وجرم حسدم خرمن
صبرمی برباد ایدوب آتش رشکله یانوب کیدردم • آخر دردمه بو دوایی فکر
ایتدم که بر قاچ کون جلای وطن ایدم • وباشمی آلوب بر جانبه کیدم • تا اول
احوالی مشاهده ایتمیم • واشنا وبیکانه‌دن دخی اشتمیم • رفیق آخر ایتدی بکا دخی
همان بو داء مخوف دامنکیر اولوب وطن مألوف • ومسکن معهوددن جدا ایلمشدر
رفیق ثالث ایتدی • مرحبا بالوفاق • علی احسن الاتفاق • بکا دخی بو بلا باعث
جلا اولوب بنی دخی بو درد دشت پیما وصحرا نورد ایتمشدر بیت سخن درست بکویم
نمی توان دیدن • که میخورند حریفان ومن نظاره کنم • رفیقلر چون بر برینک حالنی
بلدیلر بحکم جنسیت خوش حال اولوب ملاطفه ومصاحبت ایله کیتدیلر • بر کون
اتفاق میان رهکذارده بر بدره زر خالص تمام عیار بولدیلر • وبو نعمت وغنیمت
ایله شاد ومسرور اولدیلر • وهمان اول مکانده نزول ایتدیلر • وبر بریله مشاوره
ایدوب ایتدیلر • محنت فاقه‌دن جکرمز خون • ودرد فقر ایله حالمز دکرکون ایکن •
اتفاق کنجور خزائن ارزاق بو احسانی بزه ارزانی بیوردی • اولی بودرکه بو زری
علی السویه بوننده قسمت ایده‌وز • وهمان بو منزلدن دونوب کیده‌وز • وآنی
نعمت وغنیمت بلوب سرمایهٔ کار • وپیرایهٔ روزکار ایدینه‌وز • چون قسمته
قصد ایتدیلر • عرق حسد هر برینک جسدنده نابض • وبوی طمع غش دماغنده بایض
اولدی هیچ بریسی راضی اولمادیکه کندودن غیره اول بدره‌دن بهره واصل اوله •
پس متحیر وفرومانده قالدیلر • قصور همتدن نه بوکه اقدام ایدن بلورلرکه میان راه
آنی قیوب کیده‌لر • ووفور حسددن نه بوکه رضا ویررلرکه علی سبیل التساوی
هر برینه قسمت ایده‌لر • بر کون بر کیجه بو تردد اوزره میان بیابانده حیران وسرکردان
قالوب مهلری فیصل بولمادی • وبو منازعه‌دن آنلره جوع مفرط • وعطش مهلکدن
غیری فائده حاصل اولمدی • حکمت الهی مکر اول نواحی‌نک پادشاهی قصد شکار

ده

ن

ایکن

ایچون صحرایه جهندی اول معامده ایردی • واول اوچ نفر شخص میان بیابانده کوردی میانلرندن
ستایشۀ حیرت تفرس ایدوب کیفیت حاللرین صوردی • آنلر دخی واقعه علی ما هو
الواقع عرض ایدوب ایتدیلر که بز اوچ کمسنه یوز صفت حسد ایله آراسته • و پیرایۀ
رشک وطمع ایله پیراسته • بو سببدن ترک یار • وجلای دیار اختیار ایدوب
خیلی زماندر که سرکردان • وبی سامان بو دشتی کشت ایدرز • و بو طریق دور
ودشوار • وبیابان مغیلان زارده روز وشب کیدرز • حالا که بو مقامه وصول
بولدق • وبو حاله مبتلا اولدق ضروری بر حاکمه محتاج ایدک که • علی وجه الاستحقاق
بوزری بزه قسمت ایده ایدی • وباب تقسیمده جادۀ عدل وصراط مستقیم اوزره
کیده ایدی • چون قدم مبارک پادشاه بو مقامه واصل اولدی • بلدک که دعا عاجز
مستجاب اولب مرادمز حاصل اولدی ع شکر لله میسر انچه ما میخواستم • یاد
ایدی چون حالکز بو منوال اوزره درکه بیان ایدوکز سیزه لازم اولدیکه صفت
رشک وحسدیکوز نه مرتبه ده در عیان ایده سز • تا مرتبۀ استحقاقکزی بلم
واول نسبت اوزره بوزری سیزه قسمت ایدم • ایچلرندن بریسی که اوچندن پیشی
ایدی ایتدی بنم صفت رشک وحسدم بر حدده درکه هرکز دیلمزم که بر انسان بندن
ذره دکلو احسان صادر اوله • ویا شفقت ومرحمتدن بر فرده کا بنامن کان راضی و
شاکر اوله • ایکنجیسی که مزرع حسدک ایکنجیسی ایدی ایتدی سن بو مدعی اوزره که
ادعی ایدرسن ارباب مروتدن ایمشسن دعوای حسد ایدوب ندرسن • بن بو
پایده بر مثابه ده یم که اصلا راضی دکلم که کورم بر کشی بر کشیه کندو درم ایله کرم ایلر
ویا کمسنه بر کمسنه یه کندو مالیله خوشحال قله • اوچنجیسی که ارباب حسدک خلاصه سندن
ایدی ایتدی معلوم اولدیکه ایکیکوز دخی دعواکوزده زور وصفت حسددن بغایت
دور ایمشسز بو دعوی بکا لایق درکه بو صفتده بر مرتبه ده یم که غیری یا بنده
دکل بنوم حقمده دخی بر احددن کرم صادر اولدوغنه راضی دکلم • ملک چون آنلرک
حالن کوردی • انکشت حیرتی دندان عبرتله ایصردی • وبو تباه کارلرک کلماتندن که
رقم شقاوت • ام یحسدون الناس • آنلرک الواح صفت وذاتنده لایح ایدی
متعجب قالدی • بر زماندن • صکره ایتدی ای حرامزاده لر کندو فتواکوز ایله بو مال حلال
سزلره حرام اولدی • وهر بریکوز کناهنه جزا لازم کلدی • پس امر ایتدی تا شخص
اولی نسی وارایسه آلوب سر و پا برهنه • وتشنه وکرسنه اول بیابانه صالی ویردیلر

وحسود ثانی تیغ بی دریغ ایله باشن جسدندن آیردیلر • وشخص ثالثی انواع عقابله
معاقب قلدقدنصکره انک دخی اغربن قیردیلر • وشآمت حسد ایله اوچ کمسنه دام
هلاکه گرفتار اولدیلر • بو مثلی ایراددن مراد اولدرکه حسدک بر مرتبه سی واردرکه حسود
غیرک دکل کندونک سعودینه دخی راضی اولمز • بوندن معلوم درکه سائرلره نسبت نه مثابه
ده اوله گمانم بودرکه حالا دمنه همان بو منوال اوزرینه اوله • مادری ایتدی بن بودرکاهک
مقربلرندن براحدده صفت حسد فهم اتمزم • وهیچ برسنک دامن حالی بو جنابت
لوثیله آلوده اولمق گمان ایلمزم • ظنم بودرکه انک قتلنه جمله نک اجماع واتفاقی اصلاح
ملک • ونصیحت ملک جهتندندر • والا اول درده علاج بو دارویه محتاج دکل ایدی •
شیر ایتدی بن بو بابده شبهه دن خالی دکلم اول سببدن دمنه نک سیاستی
امرنده شتابدن اجتناب ایدرم که مبادا غیرلره منفعت ایچون کندومه مضرته قصد اتمش
اولم چون حقیقت حال هنوز منکشف اولدی • انک قتلنی تأخیر اتسک عذرم خلایق
قبول اتمزمی وبو بابده شنزبه امری بزه • اسوه حسنه یتمزمی • صواب اولدرکه
گمان مجرد ایله عفر مند اهل کفایتی ضایع اتمیم • وتا جمال یقین نقاب ظندن وتخمیندن یوز گوسترمیه
هیچ بر امر نفاذه وهیچ بر قضای امضایه یتشدرمیم • وبو کلامک مضموننده بعض اکابر
بیورمشدر بیت گوهر دریای ادراک لطیف وپاکیدر • زاده طبع شریف وخاطر دراکیدر •
تجاوز گوسترمیم که نظم چو چشم افتد برگناهی کسی • تأمل کن اندر عقوبت بسی •
که سهلست لعل بدخشان شکستن • شکسته نشاید دکر بار بستن • شیر آنکه مادری میاننده
کلام بو محلده تمام اولب هر بری کندو مقاملرینه کتدیلر • اما چون دمنه قید وبند اتدیلر •
وغل وذلله زندانه ایلتدیلر کلیله میانلرنده اولان علاقه اخوت وشفقت قرابت
وحقوق صحبت مقتضاسی اوزره دمنه یی گورمکه وخاطرن صورمغه زندانه کلدی •
وهمان که اول حالده انی گوردی باران سرشک سحاب دیده سندن یاغدی • ودود
سیاه آتش آه کانون درونندن آسمانه آغدی • وگریبان صبری چاک اتدی • وآواز
دردناک ایله نوحیه آغاز اتدی ایتدی بیت بویله گورمکدن سنی محروم اولیدم
کاشکی • کلمیدم عالمه معدوم اولیدم کاشکی • بیت مراد دوری دوستان عزیز
جگر خسته دار ودل آزرده نیز • اگرچه که محنت بند ومشقت قید بلای عظیم در اما
درد محنت فراق • ورنج حسرت اشتیاقک بکا آندن الیمدر نظم فرقت شمع
زنخکله وآرمیدر بر کیجه کم • آتش غمده دل بریانم اولمایه کباب • وآرمیدر بردم که

مبجر جان کداز یار یله • چهره زر من خون دیده اولمایه خضاب • کلیله ایتدی ای برادر
بن بدایت حالدن حقیقت مآله واقف ایدم • هر بار که پند و نصیحتدن مبالغه ایدردم
اصلا التفات اتمزدک • و رای ضعیف و فکر نحیف و تدبیر خائب و تأمل غیر صائبکه استظهار
ایدردک • ای دمنه بن مآل حالک بویله اولاجاغن سکا دیردم ع بو بلالر
دیدکومک بیکده بر بیدر دخی • اکر مبادی احوالکده سکا نصیحتده اهمال ایدیدم سنکله
بو خیانتده شریک اولوب حالا سنکله بو کلامه اقدام ایده مزدم • ای غافل بلمز
حکما تمام اجلندن اولدن اولردیدکلرینه نکته ندر اندن مراد حصول مرگ و
ممات و حلول هادم اللذات دکلدر بلکه بر رنجه گرفتار اولکه هرکز حیاتدن حظ
ایتمیه • و چاشنی مرگ کام آرزوسندن گیتمزدیمکدر • نتیکه سن حالا بو بلایه
مبتلاسن لاجرم ممات بو حیاتدن هزار بار اولیدر بیت چنین که محنت دلت
راز غصه فرسودن • هزار بار بهست نابودن از بودن • دمنه ایتدی ای برادر فی
الواقع کلام حقی تبلیغده تقصیر ایتمدک • و شرط نصیحت و حق اخوتی اداده تهاون
بیورمدک • ولیکن شرۀ نفس • و غلبۀ حرص و تمنای جاه عقلمه غالب اولوب فکر
عواقب کارگر اولمادی • و پردۀ غفلت و حجاب عزت بصر بصیره می ستر
ایدوب زواجر نصیحتک قلبمده اثر قلمادی • بن بو امرک وخامت عاقبت و شآمت
خاتمتنه جازم ایکن اکا شروع ایتدم • و جمیع خطر و ضرری قبول ایدوب بو طریقه کیتدم
اول بیمار کبی که مخالف غدانک ضررینه واقف ایکن اشتهاسی اوزره عمل ایدر •
پس بو مقوله کمسنه یه که متابعت هوا • و مطاوعت اشتهادن اباو امتناع ایلمیه هر نه
ادبار که اقبال قله • و هر نه بلایه که مبتلا اوله تحمل لازمدر که اکر شکایت ایتسه همان
کندودن ایتمش اوله بیت من ناله زبیگانه ندارم که دلم را • هر غم که
رسیدست هم از خویش رسیدست • کلیله ایتدی عاقل اولدر که هر امرک فاتحه سندن
خاتمه سنه ناظر اوله • و هر تخمی اکمدین برین • و هر نهال دکمدین ثمرین ملاحظه قله • تا
اول فعلدن پشیمان • و اول عملدن پریشان اولمیه که اول پشیمانلق موجب ملال
خاطر احباب • و اول پریشانلق سبب جمعیت دل اعدادر • دمنه ایتدی ای برادر
بی خصم اولمق دون همتلر صنعتیدر • و همیشه راحت و رفاهیت سفله و بی همتلر
حالیدر • صاحب همت عالی اکثر صعب خطرلردن • و کلی ضررلردن خالی اولمز بیت
کی بچوگان هوس بردن توان گوی مراد • یا درین میدان نهی اول ز سر باید گذشت •

کلیله ایتدی دولت بی ثبات بو قدر درد و بلا و رنج عنایه دکرمی • وفی الجمله عقلی اولان کمسنه
محراب عبادت خانهٔ رحمانی قویب خدمت آستانهٔ سلطانه باش اکرمی • دنیای
غدار • و دولت ناپایداره اعتماد و اعتبار ایتمسک حالا خلاب عذاب و کرداب عقابه
کرفتار اولمزدک • دون حقد و حسد بذرن اکمسک بو کون بر محنت و ثمر نکبت حاصلن
کوترمزدک دمنه ایتدی راست بیوررسن • بو زهری بو شربتن بن تعبیه ایتدم
عاقبت آنی اچمک کرک • و بو تخم بلای زمین خاکه کندوم اکدم ظاهر بودر که بننه
آنی بچمک کرک بیت دهقان سالخورده چه خوش گفت با پسر • کای نور
چشم من بجز از کشته ندروی • کیمک که اکدوکی زهر کیاه و بذر هلاهل ایدن کل
انکبین و نی شکر توقع ایتمک تمنای باطلدر محققدر که رشتهٔ صلاح حال منقطع در
و امید فلاح احتمال ممتنع در نه سر انکشت تدبیر ایله کره تقدیر منحل نه آیینهٔ اندیشه
ده چهرهٔ خلاص کورنمک محتملدر تحقیق بلدم • و عین الیقین مشاهده قلدم که کوهر
شاهوار دولت مخاطرهٔ دریای محنتسز دکمز ایمش بیت بس آسان می نمود اول
غم دریا ببوی سود • غلط کردم که یک موجش بصد کوهر نمی ارزد • کلیله
ایتدی حالا بو ورطه دن نه شرطهٔ تدبیر ایله خلاص فکر ایدرسن • و نه راه نجاته ظفر
ملاحظه ایدرسن دمنه ایتدی بیت در تنکنای عشق نتوره جستن خلاص • مشکل
توان که رشتهٔ تدبیر بسته اند • اکثر بودر که کشتی حیات کرداب بیم هلاکده
غرق • و کار و بار بقا نار بوار و فناده حرق اوله • پس کرکدر که زبون اولوب
ضعف قلب کوسترمیم • و بو بابده ممکن اولدوغی قدر حیله و مکر و تدبیر و فکری
دریغ قلمیم • بکا اصل خوف کلی سنک جهتکدندر که مبادا سن بنمله متهم
اولاسن • مابینمزده اولان علاقت اخوة سببی ایله ورطهٔ محنته دوشه
اکر عیاذا بالله که سکا تکلیف ایدهلر که کیفیت حالی بلدوکک کبی تعریف ایدهسن
اول وقت بکا ایکی نوع بلا و مشقت متوجه اولور • اولا بو کم بنوم جهتمدن سکا زحمت
منطرق اوله • ثانیا بو که من بعد بکا امید خلاص قالمز زیرا که سنک صدق کلامک
خاص و عام و کافهٔ انام میاننده روشن و هویدا در • و سندن که بنای
افعال و اقوالک قواعد صدق و صیانت • و دعائم دین و دیانت اوزره مبتنی در
کتمان شهادت احتمال محالدر • بو تقدیرجه بزوم مابینمزده ملاقات یوم مکافاتده
میسر اولور • و مصاحبت عرصهٔ عرصاتده وجود بوله • کلیله ایتدی ای دمنه

دیدک

ویدگک کبی واقعا بن عقابین عقابه صبر ایدوب شکنجه ایله بنجه طوتمزم • وحق صریحی
کتم ایدوب خانهٔ خیانتی تعمیر • و دیوار صدق و استقامتی هدم ایده مزم • صوعبدن
دخی واقع حالی بنوم مذهبمده اعلام اتمک لازمدر • بو قنده که منافقه و مصادره
احتمالی اوله صلاح بودر که گناهکه اعتراف ایدوب صادر اولان جرائمه اقرار ایده سن •
و نفسکی شرطهٔ توبه و انابتله گرداب عذاب آخرتدن خلاص قله سنکه عین
الیقین معلومدر که بو قضیه‌ده سنک سرانجامک هلاک اولسه گرک چون چنگال
نکال و بیادن رها محالدر • باری کندک چنک عقاب عقبایه گرفتار اتمه • و چون خمخانهٔ
فناده شراب تلخ عذاب تجرع اتمک مقرردر باری دار الملک بقاده شور آبهٔ
عقابدن چاشنی طاتمه • دمنه ایتدی بو خصوصده تأمل ایده یین ان شاء الله تعالی
خاطره خطور ایده‌نی بی قصور حضور موفور الحبورکه عرض ایدوب بو بابده هر نه
حیله که ممکنسه ایدم سنک اشارتکسز اتمیم • و بو مضیقدن خلاصده هر نه طریقه که
گیدم بر قدم سنک اجازتکسز گیتمیم • کلیله مغموم و مهموم دونوب گیتدی • و تو
تاب تب اندوه ایله محموم اولب بالین ملالته باشن قویب یاتدی • اول گیجه صباحه
دک تملق و اضطراب ایدوب علی الصبح نقد جانی متقاضی اجله روان ایتدی ع
رفت و چندین آرزو با خاک برد • اما اول زمانده که کلیله و دمنه میاننده بو قدر
مباحثه و محاوره واقع اولدی سباعدن برسی زندانده محبوس اولب برگوشه‌ده
بازوی جاری اولان ماجرایی نقیر و قطمیر اشتدی • و وقت فرصتده گرک اوله دیو
واقع اولان کلماتی بی غلط و خبط حفظ و ضبط ایتدی ع هر سخن وقتی و هر نکته
زمانی دارد • چون صباح اولدی شیر زرین چنک شاه سیاره کان بیشهٔ زمرد
رنک آسماندن نمایان اولدی • و دمنهٔ تیره رویی و سیاه نامهٔ شب ماه زندان
خفاده متواری و پنهان اولدی بیت کوروندی طرهٔ شبدن رخ روز •
جمالی اولدی آفاقک دلفروز • ینه مجلس مظالم قایم اولب قضاة احضار اولندی
و مادر شیر حدیث دمنه‌یی اعاده ایدوب ایتدی ای جان مادر ظالملری ابقا مظلوملره
ستمدن بدتر • و بدکردارلره احسان نیکوکارلره اسائه برابردر بیت نکویی با بدان
کردن چنانست • که بد کردن بجای نیک مردان • هر کیمسه که فاجر اولب بر فاجری
فجوردن زجر • و بر ظالمی ظلمدن حجر ایلمیه فسق و ظلمده آنلر ایله شریک • و عقاب
عقابده آنلره مشارک اوله • و من اعان ظالما سلط الله علیه • انک حقنده ظهور

نه
قف
ده
ل

کله بیت بدمکن و یار بدان هم مشو • وز بدکس خوش دل و خرم مشو • تیسیر قضایه
بیوروی تا دمنه نک قضیه سنی فصل اتمه ده تعجیل ایدوب خیانت و دیانتدن هر کونه
ظاهر اولورسه علی التفصیل پایهٔ سریر اعلایه عرض ایده لر • پس اشراف انام • وقضاة
وحکام وخواص وعوام اول مجمع خاص ومحفل عامده حاضر اولوب قاضی القضاة حضار
مجلسه متوجه اولوب ایتدی ملک دمنه نک حالنی تفتیش وتجسسده اول متهم اولدوغی
خصوصی تنقیر وتفحصده حدندن زیاده مبالغه لر ایدوب بیوردی که تا بو مهمک چهرهٔ
حالی شبهه دن معرا اولمیه مهم آخره تعرض اولنمیه • وانک حقنده امضا اولنان حکمده
لازمدر که شرط عدالتی مرعی طوتوب جادهٔ انصافدن جانب اعتسافه میل وانحراف
قلنمیه • پس هر بریکوزه واجبدر که بو بابده هر نیه واقف ایسکوز کتم ایتمیوب
اظهار ایده سز کم بونک ضمننده اوچ فائده مندرجدر که • اول بو حقه معین وظهیر
اولوب لوای کلمهٔ صدقی اعلا اتمک هم دین وشریعتده قدر تمامی • وهم آیین مروتده
حرمت مالاکلامی واردر • ایکنجی بودر که بنای ظلمی تقمیع • وخانهٔ ستمی تقلیع واهل
تزویر وتلبیسی پایمال • وارباب غدر وخیانتی کوشمال اتمک موافق رضای خالق
وملائم طباع اصناف خلائقدر • اوچنجی اصحاب جور وفساد • وارباب غدر و
خلاص اولمغک نفعی کامل وفائده سی کافهٔ انامه عام وشاملدر • چون کلام آخره
اولدی حاضر اولان جمله وحوش ساکت وخاموش اولوب هیچ برجانبدن جواب
اکر خطا اکر صواب صادر وظاهر اولمدی زیرا که دمنه نک بو فعلنه جازم دکللر
ایدی کمان مجرد ایله بو کلامه اقدام ایده مدیلر که مبادا آنلرک قولیله بو حکم مرتبهٔ
امضایه یتشه وشاید که خلاف حق بر کلمه اخراج دم معصومه باعث اوله چون
دمنه بو حالی مشاهده ایتدی باغ ارم کبی کوکلی خرم طوتدی • اما غمکینلر کبی
یوزن ورهسم ایدوب ایتدی ای اکابر دین ودولت • وای مشاهیر ملک ومملکت
اکر اول اسناد اولنان تهمتدن ساحهٔ ذمتم بری اولمسه سزک بو سکوتکز
ایله کوکلم شاد اولیدی • وبو بابده واقع اولان سؤاله جوابده خاموش اولماکوز
ایله بوزق کوکلم اوی آباد اولیدی • بنوم بی کناه اولدوغم بو دالدر که جمله کوزک
زبانی بو خصوصده لالدر • اما بی جرم اکر مقدوری مقداری کندو امرنده سعی
ایلیه معذوردر • بن سیزه یمین تکلیف ایدوب تحلیف ایدرم که سزدن
هرکسنه که بو تهمتدن کلی وجزوی برنسنه یه واقف اوله کتم ایتمیوب سویلیه

اما واجبدرکه

اما واجبدر که جانب اعتقادن اجتناب ایدوب طرف انصافی رعایت ایلیه زیرا که کمسنه
قولی آخرک بابنده نص قاطع منابه سنده اوله لازم در که مبنی سهادنی ظن و اوهامی
ووهم باطل اوزره اولمیوب صدق وافی در و یقین کامل اوزره اوله تا انوا
رایت مثل الشمس فاشهد موجبیله عامل اولب اوا اندوکی شهادتک جزاسی عاجلده
و آجلده انکا حاصل و واصل اوله هر احد که بنی ظن و شبهه و کمان مجرد ایله معرض تلف
و موضع هلاکه آته اول جزای بوله و اول بلایه مبتلا اوله که اول طبیب بی علم و عمل
اولمشدر قضاة لستفسار ایدیلر که نجه اولمشدر اول **حکایت** ومنه آیندی روایت
ایدرلر که بر طبیب وار ایدی پیرایه تجربه دن خالی و سرمایه دانش و درایه دن عاری
بو جمله ایله بینه حلقه طبابت ایدوب فن طبده دعوای حذاقت ایدردی اگرچه که
بیمارخانه عالمده اول دخی طبیب ایدی اما علمده بی بهره و عملدن بی نصیب ایدی
تشخص امراض ابدانده بر مرتبه ده نادان ایدی که صداع تقریس دن تمییز قلمزدی
و تراکیب معاجنده بر مثابه ده جاهل ایدی که تریاق فاروقی سم هلاهلدن فرق ایده
معرفت ادویه ده طبایع عشب و مقادیر عقاقیردن غافل ایدی و کمیت اغذیه و
کیفیت اشربه دن تمام لا یعقل ایدی **بیت** بد علاجی که هر که چهره او دید دیگر نه
دیدی روی حیات اول شهره دهر بر شهرده جهالت دکانن اچمشدی و مزارع
اعمار ناسه هلاک تخمن صاچمشدی و صحیح و علیل و عزیز و ذلیل اول طبیب جاهلک
شربتن اچمشدی ناموافق علاجله عمارت اعمار خلایق خراب ایدی و قبض ارواح
و نقص اشباحده گویا ملک الموتدن قایم مقام و نایب مناب ایدی **بیت**
با وجود قابض ارواح مثل او طبیب هیچ حاجت نیست کس را قبض عزرایل را
اول شهرده بر طبیب لبیب وار ایدی کمال هنر ایله آراسته و یمن معالجه و برکت دم و
قدم ایله پیراسته دمی عیسی کبی جان بخش و قدمی خضر کبی دلکش نته که عادت
روزگار ستمکاردر که همیشه هنرمندلر آنک نواله خون احشاندن بی نوا و بی
هنرلر موائد فوائد بی کرانندن امتلا در **بیت** هنر نمی خرد ایام از آن شکسته دلم
کجا روم بتجارت بدین متاع کساد بو جالینوس عصر و بقراط دهرک طالعی نحو
بیوز طوتب کوکب نور باصره سی کسوف ضعفه مبتلا اولدی و علی سبیل التدریج
اول عزیزک چشم جهان بینی مشاهده روز روشن و تماشای طرف گلشندن
قالدی تا اول زمان که چشمه چشمی عین نور و نور عینندن دور اولدی کوشه

کاشانه ده عین انساندن انسان عین کبی مخفی و مستور اولدی • چون اول طبیب عام
فریب بر مقتضای چو بشنید نهی کرد و از ترّهٔ شیر • شغال اندر آید به بیشهٔ دلیر
میدان علم ابدانی بدیعلردن خالی کوردی • صنعت طبابتده دعوای حذاقته آغاز ایدوب آز
مدّتده اول ولایتده طبیب مسلّم و حکیم محترم اولدی پری نهفته رخ و دیو در کرشمهٔ
حسن • بسوخت عقل ز حیرت که این چه بو العجبیست • شهریار شهرک ملک بر دختری وار
ایدی که مطلع ملاحتدن انک کبی بر آفتاب دخی طلوع اتمش دکل ایدی فرشته
خوی پری رو حور عشوه • تذرو آرایش و طاوس جلوه • اول سرو آزاده کندونک
بر برادرزادهسنه نامزد ایدوب آیین شاهانه و آذین خسروانه اوزره عقد نکاح
و سور و زفاف بیوروب ماهی ایدی آفتابه مهمان • زهره ایله مشتری قلدیلر
قران • اول ایکی اختر سعدک مقارنتندن صدف رحمده بر گوهر شاهوار منعقد اولوب
اول سرو رفتار و شکر گفتار هنگام وضع حملده بر عارضهٔ دشواره گرفتار اولدی
ناچار معالجه ایچون اطبّایه مراجعت ایدوب اول طبیب دانای حرم پادشاه دعوت
ایدیلر • و عرضی مرضی انکا عرض ایدوب • بر موجب اذا لم تکن المرض فالمعالجة فی المعالجة
معالجه ده معاجله التماس ایتدیلر • طبیب حاذق دخی مزاج مریضه موافق علاج تدبیر
ایدوب ایتدی بو دوایه بر دارو ایله دوا میسّر درکه انکا مهران درلر شویله که اندن بر مقدار
سحق ایدوب حریردن کچوره لر • و بر ز مشک و عود قاری ایله خلط ایدوب شربت ایدوب
ایچوره لر فی الحال مرض مزبور آندن زایل اولوب شفاء کلّی حاصل اوله • بو دارو اکرچه که
قلیل الوجوددر • اما شربتخانهٔ همایونده بالفعل موجوددر نقرهٔ خامدن بر ظرف ایچره
تعبیه اولنمشدر • و انکا زر خالصدن بر قفل اورلمشدر • لیکن ضعف بصر سببی ایله
آنی بوله بلمک میسّر دکلدر • اول زمانده طبیب نادان دخی آنده حاضر ایدی ایتدی اول
دارونک اسمی و رسمی • و وصفی و ظرفی فقیره معلومدر • و اول اخلاطک ترکیب و ترتیبنده
حقیرک نظیری معدومدر • پس بر موجب فرمان شاهی شربتخانهیه واروب حقّهٔ
مزبوره صفت مذکوره تفحّص قلدی • چون اول وضع اوزره حقّه لر متعدد ایدی داروی
مذکوری تمیزده عاجز قالدی • و تشخیص ایده مین اولان حقّه لرک برینی آلدی • اتفاق
اول مهران دیدکلری دارو دکل ایدی • بلکه بر مقدار زهر هلاهل ایدی که شاید مهم
اولادیو اول ظرفده محفوظ ایدی • حقّهٔ اچوب ایچنده اولان زهری سائر اخلاط
ایله خلط ایدوب • وصف مذکور اوزره شربت ایدوب مریض مزبوره ویردی • حریف

چون اول زهر تلخی نوش ایتدی جان شیریندن ال یویب • تماشای عالمدن کوز یوموب
غوغای جهانی فراموش ایتدی بیت کوزن یومدی تماشای جهاندن • فراغت بولدی
غوغای زماندن • ملک اول حالی مشاهده ایدیجک سوز فراق آتش تأثیردن شعلهٔ
آهی فلک اثیره یتشدروب بیوردی تا بقیهٔ شربتی اول طبیب نادانه ایچوردیلر • انک
دخی خرمن حیاتن کویندروب چراغ روحنی سوندروب منزل وجوددن ولایت عدمه
کوچردیلر • بو مثللی کتوردم تا بله‌لر که هر بذر عمل که زمین جهل اوزره زرع اولنه برمرله
و بیر میسر و کلدر • و بیر قضاکه کمان مجرددن کشاد بوله صواب میسر و کلدر • حضار مجلسدن
برسی ایتدی ای دمنه سنک خبث سیرتنک خواصه واضح • ولوث سریرتنک عوامه
ظاهردر • وسقامت طبع • واعوجاج مزاجکه ونسکل و قیافنکه برهان باهردر • قاضی
القضاة ایتدی بو مجملی تفصیل لابد • و بو دعوایه اقامت دلیل لازمدر که بلا بینه
کلام بی فروغدر • و دعوای مجردک اکثری دروغ غدر اول کمسنه ایتدی علمای
فراست شعار • و حکمای حکمت اشتهار بیورمشلردر که هر شخصک که قامتی قصیر
و عین یمینیسی عین یسریسندن صغیر اولوب کوزلرنده حرکت و اختلاج دائم
و بورننده انحراف واعوجاج لازم اوله • و کوزلری ایچرو کیره و آلتی طشره چیقه
و متصل تقلیب حدقه ایدوب همواره اشغه باقه • البته انک ذات نامبارکی مجمع
فساد و مکر • و منبع حیله و غدر اولمق مقرردر • علامات مزبوره بتمامها بونده موجوددر
و امارات رشد و خیر ناصیه حالنده مفقوددر • دمنه ایتدی احکام الهی ده امکان
میل و مداهنت ممتنعدر • و اول حضرتک افعالنده کمان و سهو و غفلت و خطا و ذلت
محال بیت غلط و سهو بر من تو رواست • بر جهان آفرین غلط نرود • بو دیدکک
علائم دلیل حق • و برهان صدق اولمق میسر اولسه • و آنکله صدقی کذبدن • و صوابی
خطادن فرق ایدوب حقی باطلدن تمییز اتمک متصور اولسه خلق عالم اظهار حقده شاهد
و بینه‌یه محتاج اولمزلردی • قضات دخی محاکمه و مرافعه‌دن آسوده اولوب غوغای
خصما ایله بشلرین آغرتمزلردی • بوندن غیری لازم کلورکه هیچ بر نیککاری ثنا
و مدحته لایق • و بدکردار قدح و مذمته مستحق اولمیه زیرا که بالضروره معلومدرکه •
اول مخلوق که بو علامتلردن جبین آفرینشنده انک صفحات فطرتنده مرقومدر • بو
علامتک لوازمنی کندودن دفعه قدرت نهاد خلقتنده معدومدر • پس بو حکمه کوره
سن بیورسن لازم کلورکه اصحاب خیر و حسنات ثواب ایله مجازات

وارباب شر و سیئات عقابله مکافات اولنمق صفحات احکام شرع و عدلدن محو اوله • و
بو جنایت که نعوذ بالله بکا تهمت اولنور بو علامتلر مقتضاسی اولب دفع حجر امکا نده
اولمسه انک سببیله بکا مناقشه و عتاب اولنمق کرک وکل که مصادره و عقاب اوله بیت
مکن درین جهتم سرزنش بخود روی • چنان که پرورشم میدهند می رویم • پس بن سنک
فتوا کله بو بلادن قورتلدم • و بو مقدمات موجنجه بو ورطه دن خلاص اولدم جهالتکه برهان
باهر • و حماقتکه دلیل ظاهر بو کفایت المز می کم بو اصل افاضل بیننده که هر بری مجمع فضایلدر
و بو مجلس اماثل مجلسنده که هر بری عقل کامل و رای شامل ایله میان حق و باطلی سیف
صارم کبی قاطع و فاصلدر • دعوای دروغ • و کلام بی فروغ • و قول بی حجت • و مدعای
بی منت جرات امکله غایت جهل و غوایت • و نهایت حموق و عناوتک اظهار ایلدک
بر خرد از طرح سخن رای تو • وانست که تا کجا نادانی تو • دمنه چون
کلامنه بو وجهله آب و تاب ویروب کلام خصمه بولنسوق اوزره جواب ویردی
حضار مجلسک هر بریسی صوت کالحوت درج دهانلرینه مهر سکوت اوروب مقابل ده
بر حرف کلامه اقدام ایده مدیلر قضاة بینه دفع مجلس ایدوب امر ایتدیلر تا دمنه یی
زندانه ایلتدیلر • و ماجرای نقیر و قطمیر حضرت شیره تقریر ایتدیلر ایله دوب
دمنه زندان ایچنده • قودیلر کلیله اخوان ایچنده • چون دمنه زندانه کردی
کلیله نک بر دوستی وار ایدی اکا روزبه درلردی زندان اوکندن کچوب کیدر کن
اتفاق دمنه نک کوزی انکا راست کلدی حضورینه دعوت ایدوب ایتدی
ای یار عزیز خیلی زماندر که احوال کلیله دن خبردار دکلوزه امیدوار ایدک که ایام
محنتده احیانا بزی کورایدی • و بو بد حال و منکسر البالک برین خاطرندن صوریدی
بار محنت دمنده یار کرک • غصه وقتنده غمکسار کرک • سن آندن
نه خبر بلورسن • و کلمدوکن نه وجهله توجیه ایدوب اهمالنه نه طریق ایله اعتذار ده
کلورسن • روزبه چون کلیله نامن اشتدی درون دلدن بر آه جانکاه ایدب
و فواره دیده که یاشندن سیلاب اشکی روان ایدوب ایتدی دل بشد از
دست دوست را چه جویم • نطق فد و بست حال خود بکه کویم • دمنه روبهک
طبطاب و اضطرابندن بر التهاب اولب کیفیت حالن • و سبب ملال و انفعالن صور بجا
روزبه ایتدی نظم جانهای بسوخت ز هجران همدمی • مجروح سینه ایم و ندارم یم
مرهمی • چون شمع سوخت رشته جانم ز تاب دل • وز سوز سینه می توانم دمی

ای دمنه

ای دمنه اول یار گرامی سر منزل فنادن دار الملک بقایه رحلت ایتدی • و قلوب اخوان
و یارانه داغ هجران قویوب گتدی **بیت** ای همنفسان آه بی یار بماندیم • در دست
غم هجر گرفتار بماندیم • دمنه چون کلیله نک وفاتی خبرن اشتدی بیهوش
اولب کندودن گتدی • بر نجه زمان مدهوش یاتدقدن صکره عقلی باشنه گلوب بحر
گبی جوشش • و ابر صفت خروش ایتدی • و قطرات حسرات • و مجاجات عبراتی
کتوائر الدر من الضرع • و تعاقب الویل علی الزرع چهره سنه روان ایدوب سوز و نیاز
و ناله جانگداز ایله بو نوحه یه آغاز ایدوب ایتدی **قطعه** دردا که بیخ گلبن شادی
بریده گشت • واحسرتا که شاخ طرب بار نماند • ای دل فغان برآر که آرام جان برفت •
ای دیده خون ببار که نور بصر نماند • دمنه چون جزع و زاری • و فزع سوز گدازی
مرتبه ٔ افراطه یتشدردی روزبه پند و نصیحت و تسلی و تعزیته بشلیوب ایتدی •
ای دمنه معلومدر کم میدر موقع دیوان ازل افراد و آفرینشدن هر ذاتک منشور
حیاتن طغرای اجل ایله مرقوم قلمشدر • و نقاش صور کاینات نقش بنای صفحات
ممکنات • کل شیء هالک الا وجهه • حکمی ایله سلک شهوده چکمشدر • استاد
کارخانه ٔ قدم هر احدک قبای بقاسن طراز عدم ایله مطرز ایتمشدر • معمار معموره ٔ
جهان هر موجودک بنیان وجودن اساس فنا اوزره بنا اورمشدر **بیت**
تا فلک معمار این معموره شد بی خار غم • یک گل شادی بباغ زندگانی کس نیافت •
بو بر شربتدر که قمو فراجق لازمدر • و بار محنتدر که جمله مز چکمک واجبدر •
بو زخمه صبر مردن غیری مرهم ممتنعدر • و بو داء غصه یه دارو ی تحملدن غیری دوا
محال **بیت** صبوری ضروریست کین درد دلرا • بغیر از صبوری دوایی نباشد •
دمنه بو کلماتله فی الجمله متنصح و متسلی اولب ایتدی ای روزبه بو ماتمدن نه قدر که
جزع و فزع ایدم • و فغان و فریادی مرتبه ٔ افراطه یتشدرم هنوز حق ادای
واجبده مقصورم که کلیله بنوم مشفق یارم • و ناصح برادرم ایدی جمیع حوادثده
اکا پناه ایدردم • و مهمات روزگارده آنک رای و تدبیری و نصیحت دلپذیری ایله
بسطها ایدردم • دل هشیاری بر خزانه ایدی که هر نقد اسرار که آنده ودیعت
قونلسه دست دزد روزگار عیاره اکا وصول بولمزدی • و جاسوس زمانه چندانکه
انک بر آمنندن دوران حیله شمه سنه مطلع اولمزدی • دریغ هزار دریغ که اول
یار مهربان سایه ٔ شفقتی بندن دور ایتدی • و حیف هزار حیف که زندان خانه ٔ

دنیاده بی رفیق و همدم و بی انیس و محرم بنی قودی کتدی بیت باکه کویم راز دل
چون محرم راز نماند چاره سازی چون کنم چون یار دمسازم نماند من بعد بکا نعمت حیوا
نه لذذ و چاشنی زندکانیدن نه حلاوت میسردر که اکر بو هنکامه ده افحام
عوام انامه که اولئک کالانعام مفهومی آنلرک حسب حالی در بعض خیالات و اوهام
خطور اتمک احتمالی اولمسه نماندم کندومی تیر غم و تیغ الم ایله اولدرردم و
تنهالک رنجندن و بی کسلک دردندن قورتلردم زیرا که بو ورطهٔ محنته که بن کرفتار اولدم
بر یار صافی نیت و صادق عقیدتنک شرطهٔ مظاهرت و رهبر معاونتی اولمینجه کنار
خلاص کوزتمک محال در و ساحل نجاته ایرمک نه احتمال بیت این دم که از کوی امید
آواره می باید شدن چون چاره ام از دست شد بیچاره می باید شدن روزبه ایتدی
ای دمنه اکر کلیله نک شمع بقاسی باد فنا ایله مرده و کلبرک حیاتی هوای هاویه ده
مرکله پژمرده اولدیسه بحمد الله که سائر یارانک نهال اختصاصی تازه و سرسبز در
بیت غم مخور کر زین چمن شاخ کلی پژمرده شد روی نسرین تازه است و جعد
سنبل تابدار دمنه ایتدی راست سویلرسن بقای ذات شریفکله هر خللک
تدارکی میسر و وجود بهینهٔ لطیفکله هر زللک تلافیسی مقرردر من بعد کلیله کبی
بنی صادق یارک و مشفق برادرک بل لطف ایدوب سنده بنی خدمت اخوته قبول
قل روزبه نشاط تمام و انبساط مالا کلام ایله قدم خدمت اوزره قیام ایدوب
ایتدی بنی بو مکرمتله زمین منت ایدوب لوای قدری ذروهٔ رفعته یتشدردک
بلمزم که بو دولت و ودادارم بو عنایتک غدرنک عهده سندن نجه کله بلم و نبوم زبان
ثنا کسترم بو نعمتک شکر یله نجه شکربار اوله پس بر بریله مصافحه ایدوب خلوص
نیت و صفای طویتله صفقهٔ عهد و صداقتی تجدید و پیمان و اصماته قواعد عقد اخوتی
تاکید و تشیید ایتدیلر بعده دمنه ایتدی فلان موضعده کلیله ایله بر دفینه مز واردر
اکر طلب کنجه قدم رنجه بیوروب آنی بولهسن امیدور که دنیاده سعیک مشکور
و عقاده مثاب و ماجور اولهسن روزبه دمنه نشان ویردوکی مکانه واروب
دفینهٔ بولوب کتوردی دمنه کندو حصه سین افراز ایدوب کلیله نک نصیبن
روزبه ویردی و التماس ایتدیکه هر کاه که بارکاه شیره واروب اول درکاه ده
اسرار و اخبار دن هر نه خبردار اولرسه آنی آکاه ایده روزبه دمنه نک مأمولی
قبولده مجهودینی مبذول مطلوب تا دمنه نک وفاتی زماننه دک شرط معهودی

لذت

عقباده

لنی

مرعی

مرعی • وعهدی مشروحی مقبول طوتدی ع شرطست که شرط را بپایان برند • برکون
علی الصبح مادر شیر کلوب بردن مجلس گذشته دن خبر صوردی شیر دخی صورت قضیهٔ اول
وجهله که قضاة عرصهٔ عرضه یتشدرمشلر ایدی حسن تقریر ایله آینهٔ ضمیر مادرنه تصویر
ایدی • مادر شیر دمنه نک هر سؤال صورته صوابده جوابندن وکلماتنک آب وتابنه
حباب وار سیلاب اضطرابه • وشرر مثال آتش التهابه دوشوب ایدی • اکر بو
بابده کلام رآسته اقدام ایدم سخن درست درشت اولدوغی اجلدن • بحکم الحق مرّ • و
کام رای ملک آرای ملکه تلخ کلسه کرک • واکر اهمال واغماضه رخصت ویرم جانب
شفقت وحقاوت مادرانه مهمل وناحری قاله کرک • شیر ایدی قرع ابواب مباحثه
میل ومحابا ومسرّه ومداریه رخصت یوقدر سنک کلام نصیحت انجامک بی شبههٔ
شایبهٔ تهمت • ومظنّهٔ خیانتدن دوردر • وکلام ناصح مشفق درست اولدوغی
اجلدن هر نه قدر درشت اولرسه معذوردر • مادر ایدی حال بومنوال اوزره اولیجق
ملک کذبی صدقدن • وباطلی حقدن فرق ایتمیه • وکندویه خیری شردن • ونفعی ضرردن
تمییز قلمیه • دمنه فرصت بولب فتنه لر بیدا قله که افهام ثاقبه نک تدارکندن
قاصر • ورای صائبه آنک تلافیسی عاجز قله شیر ایدی مادر مهربانمدن دلرم • که
بوکون بوندن حاضر اوله • واحوال دمنه یه عین دقتله ناظر اوله که شاید مهم دمنه
آنک حضورندن فیصل بوله • پس فرمان شیر بونک اوزرنه جاری اولدیکه رسم سابق
اوزره حکّام بنه جمع اوله لر • وجمع عادة دمنه نک تفتیش امرنده اهتمام قله لر •
برموجب فرمان اشراف واعیان • واکابر وارکان دیوان شیرده مجتمع اولب قضاة
همان روز سابق مکرّر قلوب حضّار مجلس دن دمنه حقنده شهادة طلب ایتدی لر •
هیچ کمسه آنک بابنده بر کلمه سویلمدی • وخیر وشردن بر نکته درمیان ایلمدی • قاضی
القضاة دمنه یه متوجّه اولب ایتدی اگرچه که حاضرلرک ظاهر حالی سنک استغنا منکه
دالدر • امّا باطنا جمله سی خیانتکه متفق المقالدر • بو حالده سکا بو طایفه میاننده احتمال
زندکانی تصوّر محالدر • حالا سنک صلاح حال ومآلک الیق وافق بودر که کناهکه
اقرار وجرمکه اعتراف ایدوب شرطهٔ توبه وانابه ایله نفسکی ورطهٔ عقوبت آخرتدن
خلاص قله سن • وسکا هر کون احدی الرّاحتین حاصل اولب ایکی جهادک برسنه واصل اوله
یا بودر که خلقی محنت شرّکدن خلاص قله سن • یا بودر که سن بو زندان محنتدن خلا
بوله سن • ب زیرکان کویند کاندر مرگ نوعی راحتست • درمیان این سخن بر

ل

سن

ص

خلق منت می نهند • بوندن غیری ای ومنه شویله که گناهکه اعترافی جایز گوره سن
ایکی فضیلت عظمی یه دخی فایز اولاسن • اولا عقاب عقبی خوفندن عذاب دنیایه
رضا ویروب دار بقا وسرای صفایی فنای فنا وفضای عنا اوزره ترجیح ایدرسن
ثانیا حسن تقریر ولطف تعبیره بلاغتک وزبان آوارلکدن • وسخن گسترلکده
براعتک کون گبی ظاهر ایکن • وهر سؤال بی نظیر جوابلرک وارایکن • وهر نکته یه
دلپذیر اعتذارلره قدرت تامه ایله قادر ایکن • جانب اعتسافدن جانب انصافه
میل ایدوب طوعا لا کرها گناهکه اعتراف ایتمکله سنک فضل جلادت نشانک
وفرط صلابت وجرأتک بین الانام • علی مرور الشهور والاعوام • اشتهار تمام
بولوب بو روزگار غدار ناپایدارده کو دارینک • وذکر جمیل یادگار قور گیدرسن
ای ومنه ارباب عقل صحیح قتنده بو نکته مکشوف وواضحدر که نیک نام ایله
ممات هزار بار بدنام ایله حیاتدن مرغوب وراجحدر بیت مردن کس به نیک
فرجامی • بهتر از زندگی به بدنامی • ومنه ایندی سجاده نشینان محراب شریعت
کمان کماننده تیر قضایی هدف مضایه گشاده ویرمشلردر • وان بعض الظن اثم مضمونندن
تغافل ایدوب بی حجت ظاهره • وبی بینه باهره بر حکمی نفاذه ییتدرمشلردر وفرض
ایده لوم که سیزه رمد غرض رؤیت حق صریحدن مانع اولوب حمله گوزک قلبنده بنوم
حقمده سوء ظن واقع اوله • بن کندو حالمی بلورن • وعین یقین ایله برائت ساحت
ذمتم معاینه قلورن • کشی کندونک بنیان جزم ویقینن آخرک وهم وتخمینیله
منهدم ایتمک نه قاعده شرع قویمه موافقدر • نه طایفه طبع مستقیمه مطابقدر • باوجود که
سز بنوم خیانتمه ظن غالب دعوی ایدرکن بی نص قاطع قتلمی روا گورمزسز بن صدق
واستقامتمه جزم ویقینم وار ایکن کندو هلاکمه سعی ایدوب قتلمه نجه راضی اولهیم
وان سلم که اولم عند الله نه تأویل ایله معذور اولوب • ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة
خطابنه نه طریق ایله جواب ویرم • عین الیقین بلورم که هیچ بر نفسک بنوم
ذمتمده اول قدر حقی یوقدر • پس اول فعلی که غیرلر حقنده جایز گورمیم • ومذهب
مروتده انکار رخصت یولیم کندو بابمده نجه روا گورم • بیت من اگر خویش را نمی
شایم • دگر آن را چه سان بکار آیم • ای قاضی بو سوزدن فارغ اول که اگر نصیحت
ایسه بوندن اولی وواجبدر • اگر فضیحت ایسه قضاته غیر مناسبدر • زیرا
هر حاکم که فصل خصومتده هر کلمه سی نص قاطع وسیف صارم مثابه سنده اوله

كلامندن

کلامنده هزل ولغودن اجتناب واجبدر • وخطا وسهودن احتراز لازم • بو عجبدر که
حضرت قاضی شمدیه دک عدالتله موصوف واستقامتله مشهور ومعروف ایدی •
غالبا بنوم شآمت بخت ونحوست طالع مقتضاسی بودر که بو واقعه ده جانب احتیاطه
مائل اولمیوب کندونک ظنی وسائر ارکانک گمانیله عامل اولوب دیده انصاف واستقامتی
علت انحراف وسقامتله باطل اولمشدر **قطعه** طرب برای دل هرکس از تو معمورست
چراغم دل امید وار من باشی • گلی تو نشکفنست در بهار جهان • روا بود که همه خار
خار من باشی • قضاة محکمه دانش وری که قباله افضل گستری • وهنرپروری
آنلرک توقیع احکام باحکامیله مسجل دربو مسئله ده بو وجهله فتوی بیوردیلر که
هر نقد شهادتک سکهٔ یقین ایله آرایش بولمیه • دار الضرب اعتبارده تمام عیار
واقع اولمیه • هر کمسه که معرفتی قضیه یه شهاده ایلیه انکا اولیتیه که اول
بازداره نیتندی قضاة استفسار ایدیلر که نیجه اولمشدر اول **حکایت** ومنه آیدی
روایت ایدرلر که بر مرزبان وار ایدی شرف ذاتله معروف • وکرم صفاتله موصوف
بیت با ادبی جانفزا با سخن دلپذیر • با خرد بیکران با هنری بی شمار • بو مرزبانک
بر خاتونی وار ایدی که حسن ولطافتده آفت جان • ولطف وملاحتده فتنهٔ
جهان ایدی • لبی آب حیات گبی نوشین • ودهنی شربت نبات گبی شیرین دیده سی
چشم نرگس گبی پرخواب • طره سی جعد سنبل گبی پرتاب **بیت** یوزن صان آتش
ایدی عارضی آب • فروزاندی گویا ماه ومهتاب • جمال وحسنی دلبر بالغله کمال زهد
وپارسالغی جمع اتمش ایدی • ورخسار فتنه انگیزن خال عفت وپرهیز ایله آراسته
قلمش ایدی **مثنوی** قمر ایرمش دگلدی پایهٔ سینه • گنش دوشمش دگلدی سایه سینه
صویه عرض اتمزیدی گندوزینی • که عکسی حسنی گورمیه یوزینی • یوزن گوره دیو چشم
ستاره • گجیله ماهه اتمزدی نظاره • **بو مرزبانک** بلخی نژاد بر غلام بدنهادی
وار ایدی بغایت ناپاک • وزیاده ناحفاظ وبی باک • نه مردم دیده سن اول حرام
زاده حرامدن منع ایدردی • ونه آیینهٔ سینه سن اول بدنهاد زنکار فسق • و
فساددن پاک طوتردی • غلام مزبور مرزبان مذکورک خدمتنده صید جوارح طیوره
نامزد اولوب بازدارلق منصبنه متعین اولمش ایدی • برگون بو غلامک تذرو نظری
اول کبک خرامک حسنی شهبازنه ربوده اولوب مرغ دلی اول مستوره نک عشقی
دامنه گرفتار اولدی **بیت** باز این دل غم دیده بدام تو در افتاد • پس

ون

بانک

مرغ همایون که به تیر نظر افتاد • علامک شهباز ملبی اول همای آشیانۀ عصمتک عشقی
هواسنده شویله پروازه کلدی که هر باری که دعوت بقفزه سن صالدی کلمدی
وهرچند که ساعد عفته کتورمک ولدی کتوره مدی • ضروری حلقۀ مواصلتی دیر لدی
و باب مصاحبتی فتحه قصد ایلدی • بازدار هر بار که افسون و فسانۀ برکار ایدوب عزیمت
تدبیر ایله اوپری تسخیره دعوت ایلدی مفید اولمدی • وهرچند که اول مرغ همایونک صید
هواسیله باز حیلۀ پروازه کتوردی شکار وصال نکاره مجال بولمدی بیت
بر و این دام مرغ دکر نه • که عنقا را بلندست آشیانه • چون بو طمع خام دن یأس
تمام کلدی • و نوید وصال محالدن نا امید اولدی • جنبت طینتی و کثافت طبیعتی
مقتضاسنجه عرق شرارتی حرکته کلوب قصد ایلدی که انک حقنده تیر غدری درکمان ایدوب
فضیحتی یا بنده کمر مکری برمیان ایده • پس بر صیاددن ایکی طوطی آلوب زبان بلخی ایله
برینه بو الفاظی تعلیم ایلدی که بن کدابانو بیله در بانی هم بهلو کوردم • بری
دخی بو کلماتی اوکر تدیکه بنده کوردم غیر یمدن هلاک اولدم • بر قچ کون اول
ابتر ورد سز ایدوب اول لایفهم لره بو ایکی کلمه ء ازبر ایتدردی • بر کون مرزبان
بزم شراب اراسته ایدوب مجلس عشرتده اوتورمش ایدی • بازدار کلوب
هدیه رسنده طوطیلری کتوردی • طوطیان شیرین کفتار شکر افشان نغمه آغاز ایدوب
همان اول ایکی کلمۀ بر حکم عادت تکرار ایدیلر مرزبان زبان بلخی بلمزدی • اما آنلرک
لطافت آوازی • و تناسب الفاظلری ایله استلذاذ ایدوب • و نغمات دلآویز و
ترنمات عشرت انکیزلری ایله متأنس اولوب طوطیلری حرمنه کوندردی • وخاتونه
سپارش ایتدیکه آنلره تیمار ایده • و آنلرک تعهد حالنه مقید اولوب کوره کوزده بیچاره
خاتون زبان بلخی بلمیوب روز وشب آنلری پرورش • و اول دوست روی
و دشمن خویلری نوازشه مشغول اولدی بیت نفس را پروردم آخر شدم رسوای
ازو • من چه دانستم که خصم خویش رامی پرورم • القصه مرزبان طوطیلره شویله
مائل ومهربان اولدی که بر آن آنلرک دلپذیر آوازی • و بی نظیر الحانی استمسه
نه عزم بزم شراب • و نه میل آرام خواب ایلوردی • و بر دم آنلرک صورت خوب و
هیأت مرغوبی تماشا ایتمسه • و تکلم دلکش و ترنم جان بخش استمسه نه آینۀ
عشرتده صورت لذت کورردی • و نه شراب صحبتده کیفیت راحت بولوردی • بر
زماندنصکره اتفاق بلخی لردن بر طائفه خانۀ مرزبانه مهمان اولدیلر • مرزبان

دخی مهمانلر ایچون بر مجلس خاص مهیا ایدوب طوطیلری دخی انده احضار ایتدی • انلر
دخی ترنم طریقیله اول ایکی کلمه که غلام بلخیدن تعلم ایتمشلر ایدی تکلمه آغاز ایتدیلر •
مهمانلر بو الفاظی استماع ایدیجک متحیر اولوب بر برینه باقشدیلر • آخر حجابلرندن بنشلرین
آشفته ایدوب اول حالی استغراب ایدشدیلر • مرزبان کوردیکه یارانک آتش
نشاطی سوندی • وانشراح وانبساطی اسباب بی آبه دوندی انقلاب حاله وفرحدن
ترحه انتقاله باعث نه ایدوکی صوردی • مهمانلر هر بار که زبان اعتذاری بر کار ایدوب
حصار انکاره تحصن ایتدیلر کارگر اولمدی • ومرزبانک آینهٔ خاطری غبار تشویش
وزنکار دغدغه دن جلا بولمادی • آخر انلردن بریکه اظهار حقده جری • وواقع تکلمده
میل ومحابادن بری ایدی ایتدی • امیر کبیر مگر که بو طوطیلرک مفهوم کلامی معلوم ضمیر منیر
دکلدر مرزبان ایتدی بلی **بیت** من ندیدم شبی سلیمان زا • که شناسم زبان
مرغان زا • بز بونلرک معنای کلامن بلمزز • اما نغمهٔ دلاویز • وزمزمهٔ شور انگیزلرندن
زیاده تلذذ ایدرز • سز اگر مضمون کلاملرین بلهسز امیدوارز که بزه دخی اعلام
ایده سز انلر دخی حق تعبیر ایله طوطیلرک فحوای کلامن مرزبانه تقریر ایتدیلر • مرزبان
چون اهلی بلخدن بو جوابی اشتدی بزم سروری تلخ • وبدر حضوری سلخ اولوب ایتدی
ای عزیزلر معذور بیورک که بو خبر شدیدک بزه واصل اولمادی حالا چون حقیقت
حاله وقوف حاصل اولدی • دخی عذر بهانه مجال قالمدی • بزم آیینمزده رسم دکلدر که
اول خانه ده که بر عورتدن فعل حرام صدور بوله انده اقامت جایز اولوب اول مقامده
خورد وخواب • واکل طعام وشرب شراب حلال اوله بو گفت وگو اثناسنده
غلام بازدار آواز بلند ایله ایتدی ای خواجهٔ بزرگوار بو خبرک حقیقتنه بنده مطلع در
واول کافر کفران نعمتلر حقنده طوطیلرک مضمون کلامی مطابق حال وواقع در **نظم**
مگر بر گون یوزی آیینی دربان • گوروب اولدی قشی یا بینه قربان • قالوب زلفی
کمندنده گرفتار • بوبی سروینه اولمش درهوادار • گوروب سنبللرین آشفته
اولدی • دماغی دود سودا ایله طولدی • چون ایردی عاقبت روز وصاله • ایرشدردی
وصالی اتصاله • مرزبان مهمان دم مجلسدن طوروب عورتنک قتلنه فرمان ایتدی
خاتون دخی رسول گوندروب ایتدی که ای قهرمان کامران **بیت** گر روا گورسک
هلاک وگر سز اگورسک امان • تیغ فرمانک قضاده نقش قاطع درمیان • اما بو امرده
تأمل وتأنی واجبدر • وتعجیل وشتاب غیر مناسب **بیت** مشتاب بقتل من که در دست

اهل

مده

توأم

ارباب شرع وملت • واصحاب علم وحكمت جميع افعالده عموماً • وسفك دماده خصوصا
تأنى وتحرّى واجب كورمشلردر كه اكر قتله استحقاقى اوله فرصت باقى در • اكر عياذا
بالله بر سبيل تعجيل بر بيكناهك قباله قتلى تسجيل اولنه بعده سيف حيف ودريغ زره ندا
تأثير قلور • ونه انامل ندارك وسر انكشت تدبير ايله كره ملامت انحلال پذير اولور بيت
بى تأمل مكوش در آزار • تا پشيمان نكردى آخر كار • مرزبان عورتى اول حوالده دعوت
ايدوب پرده آلتندن صورة حالى بو منوال اوزره بيان ايتدى كه اى شوربخت طيور جنسى
انسان نوعندن دكلدر كه انلرك كلامى غرض آميز اولمق احتمالى اوله • انلر آيينه كبى
هر معاينه ايدرلرسه آنى حكايت ايدرلر • بازدار انلرك مدعاسنه موافق شهادة
ايدر بو اول مقوله كار دكلدر كه زبان آوارلك ايله آندن اعتذار ميسر اوله مصرع
كر كناه اينست نتوان كرد استغفار ازو • خاتون ايتدى اى امير لطف ايله بو امرى
تفتيش وتفقدده تقصير روا بيورمه كه موجب تأسف وموروث تلهف در • اما بعد التحقيق
شويله كه قتله في الجمله استحقاقم اوله نه محل تردد • ونه مقام توقف در مصرع
بندن غرضك جان ايسه جانا نه تكلف • مرزبان ايتدى بو مهمى تحقيق نه طريق ايله ميسردر
ايتدى بلخيلردن استفسار اولنسون كه بو طوطيلر لغت بلخدن كلمات معهوددن غيرى
كلامه قادر لرميدر شويله كه بو ايكى كلمه‌دن غيريدن عاجز اولالر محقق اولركه اول ناحفاظ
وبى دين مرادى بندن حاصل اولميوب غرض فاسدنه واصل اولمدوغى اجلدن انلره
بو كلماتى تلقين ايتمشدر • واكر اول لغتده بو كلماتدن غيرى كلامه قادر اولهلر بو بيچاره
قانى سكا حلال وشراب زندكانى بكا حرام اولسون • مرزبان چون خاتوندن بو
كلماتى اشتدى حقيقت حالى تفحصده شرط احتياطى مرتبهٔ افراطه يتشدردى
ومهمانلره منت ايتدى تا بر هفته ايده اقامت ايدوب كتمديلر • واول قدر زمانده چندان
سعى ايديلر طوطيلرك زبانندن بو ايكى كلمه‌دن غيرى بر حرف استماع ايتمديلر • چون
مقرر اولديكه عورت اول تهمتدن مبرا • وبازدارك آنك حقنده شهادتى محض افترادر
بيوروديكه بازدارى كتورك • بازدار النده باز • دلنده نياز تعجيل تمام ايله كلدى • مكر
تشريف وانعام احتمالن ويررودى • خاتون ايتدى اى كمان كبى اكرى يترك طوغرى
سويله كوردكمى كه بن محراب رضاى الهيدن يوز دوندرم • وعنان نفسى هواى
معاصى ومناهى الله ويردم بيت موا غولينه اويدم يولدن آزدم • وفسق نامه
سينى اكر يازدم • آيتدى بلى كندو كوزمله كرآتله كوردم • چون بو كلامى تمام

مىده

نك

اندی • فی الحال الندە اولان باز تیز چنکال صچردی • ومنقار خونخور ایله چشم جهان بینین
چیقردی خاتون ایتدی ای بی شرم لاجرم کورمدوکنی کوردم دنیک سزاسی بودر که
کورودک وجزاء سیئة سیئة مثلها بیت برکند به آن چشم که بد بین باشد • بدبین
همه جا درخور نفرین باشد • بعده فرمان مرزبان بونک اوزرنه جاری اولدیکه
باز دار غدار آری بردار ایدوب عبرت نمای جهان ایدیلر • بو مثللی کتوردم که تا ملکه
معلوم اوله که برکسنه بلمدکی نسنه ایله تهمته جرأت • وکورمدکی نسنه یه علی العمیا شهادة
موجب خجالت دنیا وفضاحت آخرت در • چون کلامن تمام اتدی • تمام کلامن علی
التفصیل تسجیل ایدوب صورة حالی علی ما هو الواقع حضرت شیره اعلام ایدیلر • مادر شیر
آنده متوقف ایدی کیفیت حاله واقف اولیجق ایتدی ای پسر بو کلو اهتمامک ثمره سی
بو اولدیکه بو ملعون بدکمان اولدی مقرر در که بعد الیوم آنک حیله ومکری زوال
ملکه وهلاک ملکه مقصور اولوسر • ومن بعد حال شاه وسپاه تباه اولب شنزبه حقنده که
وزیر مخلص وقهرمان مشفق ایدی اندن نه ظهوره کلدیسه سائر ارکان حقنده دخی
اول صدور بولسر زیرا که نفس خسیس دن فعل خبیث صادر اولر • وطینت بد سرشتدن
خوی بد وخصلت زشت وجوده کلور قطعه ز بوم شوم توقع مدار یمن همای •
طمع مبند که کنجشک فعل باز کند • چنین که پایهٔ مفسد بلند شد چه عجب • که دست فتنه
بهر جانبی دراز کند • بو کلام ضمیر شیره تأثیر تمام ایدوب دور ودراز اندیشه لره
دوشدی وایتدی ای مادر بکا بلدر که بو سرّی ندن بلدک • وقصهٔ دمنهٔ کمک زبانندن
استماع قلدک بیت بکا بو قصه نک سرّین عیان ایت • بو واقع اولان احوالی
بیان ایت • تا بن دخی دمنه نک قتلنده فی الجمله معذور اولب دوست ودشمن
میاننده ظلم ایله مذکور • وغدر ایله معروف ومشهور اولمیم • ایتدی ای ملک برکسنه که
سکا اعتماد ایدوب سنی محرم اسرار اتمش اوله سن آنک سرّینی اسرار ایمیوب
اظهار ایلمک مذهب شرع ومروتده حرام در • ونقد رازی که خزانهٔ دلده امانت
قونلە صیانت اتمک خلاف شیمهٔ کریمهٔ کرام در اما بو قدر قادرم که اول کسنه دن
اجازت دلیم اکر جائز کورر سه واقع حالی خاکپایه انها ایلیم شیر بو که رضا ویردی
مادر دخی طوردی کندو منزلنه کتدی • وپلنکی دعوت ایدوب شاننه لائق مراسم
تعظیم وتکریم اتدکدن صکره ایتدی بیت ای شده چون روزکار قهر تو میرد آزمای
وی شده چون آفتاب صیت تو کشور کشای • انواع تربیت واصطناع که ملک

سباع سنک بابکده بیورمشدر نه مرتبه ده بیداد و آثار تمشیت وتقویت
سلطانی بیشانی حال و مالکده روز نورانی کبی ظاهر و هویدادر ٭ بو سببدن بو نعم
مقابله سنده شکرگذارلک بکا فرض و واجب در ٭ تا بر موجب لئن شکرتم لازیدنکم
روز بروز آثار عواطف شاهانه سنک حقکده زیاده ٭ وابواب عوارف خسروانه
سنک شانکده گشاده اوله ٭ پلنک ایتدی ای ملکه اول عواطف ملکانه ٭ و مراحم پادشاهانه
که ملک روزگار بو بنده خاکساره مقدارم حقنده مبذول بیورمشدر ٭ ومن بعد دخی
بیورلسه گرک آنک وظائف شکرن نه عبارتله ادا ممکن و میسر در ٭ و بنده بری معابله
سنده نه قوت و مکنت ایله سپاس و منت متصور ٭ اولنجه قلمه ول ذکرینی
انک ٭ ایده مز بنده بر شکرینی انک ٭ اما معلوم جهانبانا ندر سنده بندک بقدر الامکان
هواداراک دایره سنده برکار روا اردوران ٭ و خدمتکارلک هوا سنده ذره مثال
جولان ایدردم ٭ الان دخی امید درکه ملکه زمانک فرمان عظیم الشاننه اطاعت و اذعان
کمرین عن صمیم الجنان برمیان ایدم ٭ مادر شیر ایتدی ٭ بیت ٭ بنیاد نهاده جون گردان
آنرا بکرم تمام گردان ٭ وما الاحسان الا بالتمام ٭ ملک اول زماندن که قصه غصه
سن سنکله درمیان ایدوب بو سری اسرارکاندن نهان وسکا اعلام اتمشدی
سن ذمت همتکه آلمشدک که شنزبه نک خصم غدارندن انتقامی بابنده شرائط
سعی و اهتمامی یرینه کتوره سن حالا حق نعمت ٭ وصدق عبودیت مقتضاسی
بودر که اول وعده انجازه یتوره سن ٭ و خدمتنه شتاب ایدوب بو بابده
هر نه که اشتدک و مشاهده ایتدک درست و راست و کم وکاست خاکپاینه یتشدره سن
والا قیدر که دمنه بر فتنه مکر و فریب ایله کندوسن بند و بلادن خلاص ایله ٭
و ملک منشور حیاتنه طغرای آزادی چکوب قتل و سیاستدن واز گله ٭ بو تقدیرجه
مقرر در که انک آتش شرتی نجه خاندانک اوجاغنه صوقوبنه گرک ٭ علی الخصوص
اول کمسنه لری که بو بابدن بر کلام سویلدیلر ٭ و آنک هلاکنه سعی و اهتمام ایلدیلر ٭
غمازلق ٭ و غرض برد ازلق ایله علی التمام عرصه تیغ انتقام اتسه گرک ٭ پلنک
ایتدی ای ملکه بو مهمی اتمام بنوم ذمتمه ٭ اهتمامده در بو مدته دک کتم شهادته اقدام
بو جهتدن ایدیکه ملک دمنه غدارک حقیقت حالندن خبردار دکل ایدی
اگر اول زمانده بو قضیه یه خوض ایدوب واقع حالی حضرتنه عرض اتسم چون
دمنه نک مکر و مکیدتنه وقوفی ٭ و کیفیت غدر و خدیعتنه اطلاعی یوق ایدی

بیلمکی که

یمکن که عز حضورنده کلام نصیحت انجام غرضه محمول اولوب موقع قبول بولمیه‌یدی
حالا که الحمد لله پادشاه احوال دمنه‌یه کمراهدن فی الجمله آگاه‌در . بو مهمی که
فایده‌سی صلاح حال ملک و مملکته عایددر . مهمل قومق نجه میسر خصوصا بن چاکر که
اگر هزار جانم اولسه و ملکک بر ساعت فراغتنه فدا قلسم هنوز ذمتمده اولان
حقوق نعمتک بیکده برنده ادا متصور دکلدر بیت اگر بهر دو جهانش بهاکنم موئی
هنوز در دو جهان شرمساری باشم . پس ایوان مادر شیردن دیوان شیره کلدی
و کلیله و دمنه‌نک ماجراسن نجه که کوش ایتمش ایدی مجمع وحوشده تعبیر دلپذیر
ایله تقریر ایدوب علی رؤس الاشهاد اول شهادتی ادا قلدی . پلنکوک بو
خبری افواه انامده منتشر و السنهٔ خاص و عامده مشتهر اولیجق سباعدن اول که
کلیله و دمنه‌نک کلماتن استماع ایدوب آنلرک احوال نیک و بدینه مطلع اولمش
ایدی پلنکک شهادتنه موافق بن دخی شهادت ایدرین دیو دیوان اعلایه برکسه
کوندردی . شیر امر ایتدی آنی دخی احضار ایتدیلر . اول دخی زنداندن اولان ماجرای
علی ماجری اکابر و اعیان میاننده باسرها بشره علی وجه الشهاده اعلام و انها ایلدی
ارباب جرح آنک شهادتنی قدح ایدوب ایتدیلر که چون کلامک غرض آمیز دکلدر
نچون ادای شهادتده تأخیر و اظهار حقده تقصیر ایلدک جواب ویردیکه چون بر شاهد
ایله حکم ثابت اولمز تعذیب حیوان بلا فایده صواب کورمدم . شیر آنک جوابنی
پسند ایدوب بعد التزکیه و التعدیل بو شهادتله دمنه‌یه سیاست لازم کلدی
قضاة دخی اول حکمی امضا ایدوب کافهٔ وحوشدن عام و خاص شربه اجون
دمنه‌یه قصاصه اتفاق ایتدیلر بیت هر تخم بدیکه تخم آزار بکاشت . هنگام
درو بر عقوبت برداشت . شیر بیوردی تا دمنه‌یی محکم قید و بند ایدوب محافظه
سی باینده شرط احتیاطی حد افراطه ییتشدردیلر . و طعام و شرابدن ممنوع اولوب
کوشهٔ زنداندن آتش جوع و عطش ایله سرطان کبی پیچان اولوب اندوکی خیانت
و جنایتک شآمتندن روح خبیثی دوزخ زندانندن زندان دوزخه روان اولدی
و مضمون فقطع دابر القوم الذین ظلموا . آنک شاننده مکشوف و عیان اولدی
بیت خائنی صمنک که برخوردار اولور . یا کسیلور باشی یا بر دار اولور
بوندن معلوم اولدی که مکارلرک عاقبتی وخیم . و غدارلرک انجامی ذمیم و آخرلری
هلاک . و سرانجاملری مغاک خاکدر بیت هر که در راه خلق دام نهاد . عاقبت

مجلس ثالث

هم خود شد بدام افتاد مثنوی شاخ نیکی سعادت آرد بار • کل بچیدی کسی که کار و خار •
چون یقین شد جزای نفع و ضرر • نیکویی کن که نیکویی بهتر •

رای برهمنه ایتدی ای حکیم ربانی
معلوم اولدی اول دوستلرک داستانی که برغماز فتنه سازک آتش غمز و افسادیله
خانهٔ صداقتلری برباد اولب عاقبت حاللری عداوته مفضی • و بربی گناهی بی سبب
قتلی مقتضی اولدی • وحق جل و علا اول غدار و ستمکارک مکافاتن ایدوب جزا و
سزاسن بولدی • آلان برهمن روشن روان‌دن مرجودر که بیان بیوره شول
دوستلرک حالن که یکدل جهت اولب نهال مهر و محبت و لطف و مروتدن برخوردار اولهلر
و رفع خصم و قمع عدووده همپشت و یکرو اولب رضای یارانی گوزدوب مقتضاسی
اوزره تقدیم قیلهلر برهمن ایتدی قطعه ای خسرو زمانه که از روی معدلت • مسند
فراز گنبد اخضر نهادهٔ • یا ابلق سپهر ترا رام گز ظفر • صد داغ بر جبین مه و خور نهاد
عقلای کامل الذات • و حکمای ستوده صفات بیورمشلردر که بازار کاینات صدیق
صادق‌دن گرانمایه • و یاران معتقددن بلند سرمایه یوقدر بیت زانکه در آفاق زبرنا
و پیر • هیچ کس از دوست ندارد گزیر • هر آینه اول طائفه که سبیکهٔ صداقتلری
دار الضرب اخلاصده وفادارلق سکه سیله آراسته اوله • و نهال مودتلری روضهٔ
اختصاصده یکجهتلک رشته سیله تربیت بوله مادهٔ راحت روح • و مدد فیض
فتوح در • و فوایدی بغایت چوق • و منافعنه نهایت یوقدر جمله سندن بریسی بودرکه
ایام دولتده مدد مواد بهجت و معاشرة اولب هنگام نکبتده سالک منهج معاونت
و مظاهرت اولورلر مثنوی گر کند رشته یار موافق • که او لا هر بر نیک اولنده صادق •
ایکی کشی التین گورمز بلوکز • ایکی گوز یرینی گوررجی بر گوز • کمانیله قچن آنی بیرا ایدربتر
عدونک قلبن ایلر گندویه بیر • قچن کم بربرندن آیرلورلر • الشنده هر بریسی
عاجز قالورلر • یاران همپشت و دوستان یکروحک‌ده مشهور اولان
امثالک بریسی حکایت زاغ و موش و کبوتر و آهودرکه دفاتر خواطر اکابرده
مثبت و مسطوردر رای استفسار ایتدیکه نجه اولمشدر حکایت برهمن ایتدی
روایت ایدرلرکه ناحیهٔ کشمیرده بر مرغزار بی نظیر • و چشمه سار دلپذیر وار
ایدی که الوان ازهار گوناگونی صفحهٔ سبزه زار گردونی گوستردی • و عکس
انوار ریاحینی پر زاغی بال طاوس باغه دوندردی • چشمه‌لر عیون حیوان

کبی

کبی برجانبنده روان ایدی • لاله‌لر شمع سوزان کبی هر طرفده فروزان ایدی
مثنوی روان هر چشمه‌سی چون آب حیوان • چراغ لاله هر جانب فروزان •
نسیم صبحی کل جیبن ایدوب چاک • صبا نرکس کوزن قلمشدی غمناک • آغجلر رقصه
کرمشلر سبک خیز • شکوفه اوستنه اولمش درم ریز • اول مرغزارده جانوران
شکاری بسیار اولدوغی اجلدن صیادلر اکثر اول طرفه کلور کدرلردی • و
صید وحوش وقید طیور ایچون داملرین آنده تعبیه ایدرلردی • اول راغ حوالسنده
بر زاغ فراغ باللو بر درخت طوبی مثال اوزره آشیانه طوتمش ایدی • واول
نهالک صفحات اوراقنده حب الوطن مطالعه ایتمش ایدی • بر کون اول درخت
اوزره چقوب زیر و بالایه باقوب چپ و راسته نظر ایلردی • ناکاه کوردیکه
بر صیاد دام الندن دامن بلنده توبره باشنده دانه مشتنده بر سبیل تعجیل
اول درخته متوجه اولب کلور زاغ بوندن زیاده خوف ایدی • و دور و دراز
اندیشه‌لره دوشوب کندویه ایدی مثنوی یارب این شخص را چه افتادست
که بدین اضطراب می آید • هیچ معلوم نیست کر چه سبب • اینچنین باشتاب می آید •
یمکن که بنی صیده قصد ایدوب بنی شکار ایچون بتر تدبیری شصت تزویره راست
ایتمش اوله • حالا مقتضای حزم بودر که یرمی بکلیوب طورم • تا پردهٔ غیبدن
نه ظهور ایدر کورم ع تا ببینم که چه از پرده برون می آید • پس زاغ اول
قرار ایتدوکی شاخدن بر سوراخ بولب کیردی • وحال صیاده دیدهٔ ترصد ایله
نکران اولب طوردی • صیاد دخی اول درختک دیبنه کلوب دامن قوروب
اوستنه دانه اکوب طوردی • بر ساعت کچدین بر قج نفر حمامه کلوب حوالی دامه
نزول ایتدیلر • آنلرک سرداری و سرفرازی مطوقه نام بر کبوتر بازپرواز ایدی
که ذهن پاک و طبع دراک و عقل شامل و فهم کامل و کیاست تام • وفراست مالاکلام
ایله بنی نوعندن ممتاز ایدی • بو کبوترلر اکا متابعته مباهات ایدرلر • و اکا ملازمت
و مطاوعت ایله ابتهاج و مفاخرت کوسترلردی • و لیل و نهار آنک خدمتنده
که سرمایهٔ صلاح و پیرایهٔ فوز و فلاح ایدی روزکار کچورلردی • همان لحظه که
اول دانه‌لر زیر دامن کبوترلرک دیدهٔ طمعنده جلوه ایتدی • چون استعجال
قل قیردی عنان اقتدارلری قبضهٔ اختیارلرندن کیتدی • مطوقه شفقت و
مرحمت یوزندن که مهترلردن کهترلره لازم در زبان نصیحت ایله اول کبوترلره

جانب تأنی و فکر عواقبه تحریک ایدوب ایتدی ای یاران یک دل حزم کامل و رأی
شامل مقتضاسی بودر که حرص تماملە هر کوردوککز دانه یه اوشمیه سز ٭ تا طمع حامله
دام بلایه دوشمیه سز بیت ز راه حرص بتعجیل سوی دانه مرو ٭ بهوش باش که
دامیست زیر هر دانه ٭ جواب ویردیلر که ای مهتر بزم کارمز اضطراره یتشوب قلبمز
تمام اضطرابده و آتش جوع ایله تنور سینه مز کمال التهابده ٭ حوصله مز دانه
دن خالی و معده مز دغدغه استشها ایله مالی ایکن استماع نصیحته مجال نجه میسّردر
و ملاحظه عاقبته پر و بال نجه متصور اکابر سلف بیورمشلردر بیت گرسنه بر بلا
دلیر بود ٭ زانکه از عمر خویشتن سیر بود ٭ مطوّقه محقق بلدیکه اول گمراه بادیه حرص
کمند بند نصیحت ایله طریق صلاحه کتورمک متعسّردر و رسن منع و ملامتله چاه
غفلت و جهالتدن خلاص ایلمک متعذّردر بیت هر که در بندگی حرص افتاد ٭
مشکل از بند غم شود آزاد ٭ دهقان خیال هرچند که زمین دلنده آنلرک صحبتندن
عزلت تخمنی دکدی فائده تقدیر رسن تدبیرن کسوب زنجیر تسخیر ایله کام و ناکام
جانب دامه چکدی مصرع ای بی بصر من میروم او میکشد قلاب را ٭ القصه دوکلی
کبوترلر ترک حزم ایدوب بی اختیار دامه عزمی جزم ایتدیلر ٭ هماندم که شره تمام
ایله دانه یه اوشدیلر گرداب دام شباک بلایه دوشدیلر ٭ مطوّقه فریاد ایدیکه
بن سزه دیمدمی که تعجیل و شتابک آخری خرابدر و بی تأمل و تأنّی براری ارتکاب
خلاف رأی صوابدر بیت طریق عشق پر آشوب و آفتست ای دل ٭ بیفتد آنکه
درین راه با شتاب رود ٭ نچون شره مذمومه ایله کوکلوکزه یول ویردوکز
نچون بی تحقیق طریق مضیق غمغصه کیردوکز کبوترلره حیرت و خجلت مستولی اولوب
هرچند که کندولرین ملامت و ایتدکلرینه ندامت ایتدیلر فائده مند اولمادیلر
و دام کبی جمگر سرتاسر چشم اولوب چندانکه راه خلاص کوزتدیلر چاره بولمادیلر
بو اثناده همان صیاد بی امان کاندن بتر جگر کی یکیندن چقوب فرح فراوان ایله
دام طرفنه دوان اولدی تا صیدلری قید ضبطنه چکوب غنیمت بی کران ایله
فرحان و شادمان اولوب منزلی جانبنه روان اوله ٭ کبوترلر چون صیاد
جلادی بو شتاب ایله کوردیلر طبطاب و اضطرابه آغاز ایدوب هر بری بر سبیل
استقلال کندو خلاصی اچون پر و بال اوردیلر ٭ مطوّقه ایتدی ای عزیزلر هر بریکز
على حده کندو خلاصکوزه همت ایدرسز ٭ بر بریکوز حالندن اهمال و غفلت ایلر
سز

بوصداقت

بو صداقت علامتی دکلدر ع این چنین‌ها نه شرط یارانیست • مذهب
فتوتده • وآیین مروتده صدیق صادق اکا درلر که محب ومخلصنک استخلاصن کندو
خلاصندن اهم بله • ومهمدم قدیمنک مهمنی کندو مهمندن مقدم کوره • نتیکه اول ایکی رفیق
برکشته روی دریای کشت ایدوب کیدرلردی • وبربریله صدق ووداد وکمال اتحاد
دعوی ایدرلردی • ناکاه ساحله قریب بر یرده کشتیلری شکست اولوب ایکیسی دخی حباب
کبی روی آبه دوشدیلر کنار دریاده بر شناور که صنعت سباحتی ورد سر المشدی
نیلوفر کبی آنلری میان آبده کورجک فی الحال زورق مثال کندوبی دریایه آتدی • واول
غریقلری استخلاصه همت بیلکنن آچوب هر قنقیسینه که خلاص دومنن طوتغلتدی
فریاد ایدوب ایتدی بو کرداب بلاده قوبنی زار • خلاص ایت یارجی ای
خضر دلدار • اکر سزده بو همت یوغ ایسه که خلاص یارانی کندو حیاتکزدن ترجیح ایدوب
احباب قدیمی کندو نفسکزدن تقدیم ایده سز باری واجبدرکه قموکز معاونت وموافقتله
قوت ایده سز که شاید بو حرکت برکتیله دامی بر یردن قالدروب جمله کوز خلاص اوله سز
کبوترلر فرمان مطوقه‌یه سمعا وطاعه دیوب علی الجمله بقدر الاستطاعه قوت ایدوب
حمله قلدیلر اول حیله ایله دامی کوتروب پروازه کلوب بر جانبه متوجه اولدیلر
صیاد بو حالی کورجک فریاد ایدوب بیلدنجه سکرتدی • وعاقبت درمانده اولوب
برکوشه‌ده دوشه‌لر دیو کوزن هوایه دکوب عقبلرنجه کندی • زاغ بو احوالی
اول کوشه‌ده تماشا ایدوب کندو کندو بله اندیشه ایدوب ایتدی عهد بعید • ومدة
مدیدکدر که تا بو صورت عجیبه کتم عدمدن عرصهٔ وجوده کله بندخی بو واقعه امثالندن
ایمن دکلم اولی بودرکه • آنلرک عقبنه دوشوب عاقبت حاللری نیه منتهی اولور بلم • وبو
تجربه‌یی سرمایهٔ کار وذخیرهٔ روزکار ایدینوب وقت احتیاجده بنای امورمه دستور
العمل قلم بروز تجربه ز روزکار بهره بکیر • که بهر دفع حوادث تر بکار آید ٥
پس آنلرک پینه دوشوب پروازه کلدی مطوقه اصحاب ایله دامی کوتروب
اوج هوایه بال استعجال ایله اوچوب متصل کیدردی صیاد حریص شوخ چشم دخی
طمع خام والم فقدان دام ایله عقبلرینه دوشوب دیدهٔ تفقد ایله حاللرین ترصد
ایدردی ٥ مطوقه کوردیکه شوخ صیاد آنلرک صیدی صددنده در • وقوت طامعه‌سی
اقتضا ایدرکه هیچ بر لحظه طورمیه واوترمیه تا آنلری هرقنده کیدرلرسه بولوب
اله کتورمیه ٥ یارانه متوجه اولوب ایتدی بو ستیزه روی وجفاخوی طمع خام وجهد تمام

ایله بزی صید ایچون کمر قصدی میان جانه شویله بند اتمش در که دایرهٔ شفقت و مرحمتدن
هزار مرحله طشره کتمش در تا اول شخص خبیثدن بعید • و چشم عیونیدن ناپدید اولمیه وز
بزدن نا امید اولمز • صواب بودر که آبادانلقلره اوچه وز • و صحرای قیوب باغلر جانبنه
بال و پر آچه وز • تا نظری بزدن منقطع اولوب قطع امید ایده • و خائب و خاسر و منفعل
منکسر دونه منزلنه کیده • کبوترلر مطوقه نک اشارتنه موافق حرکته آغاز ایدیلر • و
کشت دشت و هوای صحرادن واز کلوب باغات و عمارات طرفنه پرواز ایدیلر •
صیاد بیچاره چون انلرک بواشدن عاجز اولوب کبوترلر آواره کی برزمان حیران
و سرکردان عاقبت حیف و دریغ و حزن بلیغ و حسرت اندوه ایله دونوب خانه سنه
کلدی • زاغ کبوترلرک عقبنجه روان اولدی • تا انلرک کیفیت خلاصی معلوم ایدوب
آنی اول واقعه نک رفعنده • و آنجلیس غائله هائله نک دفعنده ذخیره قله مثنوی
عاقل آنست که در تجربهٔ نفع و ضرر • ز حریفان دکر بهره خود بردارد • هرچه دانست کزان
نفع رسد بستاند • آنچه از وی ضرری فهم کند بکذارد • کبوترلر کمین کین صیاددن
امین اولیجق رفیقه و آمدن رقیبه لردن استخلاصده مطوقه یه مراجعت ایدیلر • اول
خردمند راست تدبیر سار فکر ایله اول امرک غورنی خوض و تقدیر ایدوب بیوردیکه بی
معاونت یار وفادار • و بی مظاهره صدیق حق کذار بو کرداب دشواردن قصد کنار
خیال محال در ع بی همرهی این کار بسر نتوان برد • بو مقامه قریب زیرک نام
بر موش تیزهوش وار در که بنوم له صدق و صفا دعوی ایدن خواصدن مزید
حسن و فا ایله اختصاص بولمشدر • و چاره ساز و مهم پردازلقده سائر خلان دوست
نوازدن فرط امتیاز ایله ممتاز اولمشدر بیت رفیق و مخلص و یار و وفادار • وفا
دار اولمق اولمشدر انکا کار • آنا زمدر که انک جانبنه شتاب ایده وز • و تراب
پاینه یوز سوره وز که شاید انک مدد کارلیغیله بو بند بلادن رها ال ویره •
و بو کرداب مخاطره دن احسن وجوه اوزره خلاص یوز کوستره • پس اول ویرانه که
موش تیزهوشک خانه سی انک حوالیسنده ایدی نزول ایدیلر مطوقه سوراخ
قپوسنه کلوب دست ضراعتله حلقهٔ در ارادتی تحریک ایلدی • موش تیزهوش
آواز مطوقه یی کوش ایدیجک خروش ایدوب بی اختیار طشره کلدی • چون یار قدیمی
بستهٔ بند بلا کوردی • جوی خونابه دیده کریاننده روان ایتدی • و دود آه درد
آلودی جکر بریاننده آسمانه ایرکوردی و ایتدی مثنوی چه حالست این که می

بلنم

بنیم چه حالست • درین حالت شکیبایی محالست • مص ای یاران چرا فارغ نشینم
چو یار خویش را در بند بینم • ای رفیق غمگسار رنجه حیله ایله بو درده مبتلا و نه وسیله
بو بنده گرفتار اولدک • مطوقه جواب ویردیکه چون انواع خیر و شر • واصناف نفع و
ضر احکام باحکام قضا و قدر • و فرمان واجب الاذعان خالق القوی والقدر منوط
و مربوطدر • و شادی و غم و صحت و المدن هر امره که کاتب قدرندن دیوانهء حانهء
ازلده جف القلم واقع اولمش اوله لابددرکه عرصهء عدمدن منصهء وجوده کله لاجرم
اندن احتراز نه فائده ویرر • واجتناب نه نتیجه اولور مثنوی چون قضا لوحنه چکلدی
بنده یازلدی پنجه میر علم • گاه اولدکم حوادث تقدیر • سروه آزادکن اورر زنجیر
بنی و یارانی قضای ربانی • و تقدیر یزدانی بو ورطهیه براغوب • و ای کوسترمیوب
دانهء کوز و حزه جلوه کر قلدی • باوجود که انلری تأنی و تأمل و تصبر و تحمله ارشاد
ایدوب تعجیل و شتابدن زجر • و تهتک و اضطرابدن حجر ایلدم مفید اولمیوب
دست تقدیر دیدهء عقل و بصیرتمز میل و غفلت ایله خیره • و مشرب رای و تدبیر
کدر جهالت ایله تیره قلوب آخر کار جمله مزی بند محنت و دام بلیته گرفتار ایتدی • مثنوی
ایتدیلر ای عجب که سن مقوله کمسنه بو حسن فرآسته • و بو حدس و کیاسته نازلهء قضایه
مقاومت قلامیه • و تیر تقدیری سپر تدبیر ایله باشدن صاومیه مطوقه ایتدی ای
زیرک بو سوزدن فارغ اول که بندن دکل اندن که زور و قوة عقل و بصیرتده • و جاه و دولت
و هنر و فضیلتده • و یسار و ثروت و مکنت و غناده • والحاصل جمیع اسباب دولت
و امورده بنادن هزار بار بندن و سندن زیاده اولنلر بنانی احکام ازلیهیه دست
رد اورمزلر • و ساعد تقدیری پنجهء تدبیر ایله بوره مزلر • لاراد لقضائه • ولامنع لحکمه
چون قاضیء نافذ الامر قضا قبالهء ارادتی قلم مشیتله امضا ایلیه • قعر ماددن ماهیء بحر
سمایه ایدکوره • و اوج هوادن مرغ هاویه بشرآیه اندره • افراد آفریدهدن هر احد
مجتمع اولسه اول قضای دست تصرف ایله رد • و حکم قدری دیوار عقل ایله سد ایلمک
ممتنع در مثنوی ازلده هر نه یزدی دست تقدیر • اولنمز تا ابد بر نقطه تغییر
اولاجق نسنه اولور دادو بیداد • گرک کوکلکی غمکین طوت گرک شاد • دیرلر
برابر جمله عالم اجتماع ایدهلر بر حرفنی کم • نه سوز سینه ایله صاولر اول
نه آب دیده ایله محو اولور اول • نه پازو سن قلور کوزیشلری تر • نه باد آه ایدر
اوراقن ابتر • شویله که جریان فرمان قضاده دانای کامل نادان جاهل ایله یکساندر

و میدان تقدیرده کدای حقیر الثن سلطان جهانله هم عناندر **بیت** بزور و زر نشاید
ردّ احکام قضا کردن • نمی زیبد کسی را در قضا چون وچرا کردن • زیرک ایتدی ای
مطوقه ملول اولمه وکوکلکی خوش طوت که هر خلعت که خیاط قدرت مقراض اراد تله
املازمان عتبهٔ عبودیتدن بر نیک قامتنه راست بچه کرک که کریبانی رشتهٔ دولتله
آراسته وکرکسه دامانی طراز محنت ایله پیراسته اوله بی شبهه محض عنایت وعین
کرامت اوله کرک غایه مافی الباب بزنه انک کنه حقیقتنه واقف اولمیه • وانک
ضمننده اولان لطیفهٔ خفیهیه عارف بولنمیه بو معنیده بیوریلشلر در **بیت**
بدرد وصاف ترا حکم نیست خوش درکش • که هرچه ساقیٔ ماکرد عین الطافست •
بوسرکذشتلر که نظر جلیده آندن بحضور اولورسن نظر دقیقده صلاح حلال ومآلی آنده
بولورسن که دمیشلر در نوش صفانش جفاسز میسّر دکلدر • وکل راحت خار محنتسز
منصور دکل **ع** با مرادا کر ز ضمن نامرادیهاست • چون زیرک بو فصل پر
اصلی تعبیر دلپذیر ایله تقریر ایتدی • دانک سؤول بندلرین که مطوقه انک ایله مقید ایدی
کسمکه مشغول اولدی • مطوقه ایتدی ای مهربان اول یارانمدن بو بار کرانی رفع ایله و
خاطرک آنلرک مهمندن جمع ایدوب بعده بنوم بندمی قطع ایله موش انک
کلامنه التفات ایمیوب کارنه مشغول اولدی • مطوقه بنه تفرع ایتدی که ای
زیرک اکر بنوم رضام طلب ایدرسک • وحقوق مودّت وسابقهٔ اخوتی کوزه درسک
شرط بودر که اول یارانی بندن قورتره سن • وبو کرم ایله داغ منتک رآن جانمه
اوره سن • موش ایتدی ای برادر بو حدیثی مکرر ایتدک • وبو بابده مبالغهٔ سرحد
افراطه یتوردک • مکر سنک کندو نفسکه حاجتک یوقدر اوله یوخسه ذمتکده نفسکک
حقنی بلمیوب نفس مقدم نکته سندن غافل میسن • مطوقه ایتدی بو بابده بنی
ملامت ایلمه کم بو طیورک حمایتی منشوری بنوم نامه یزلوب آنلرک تعهد حاللری
ذمت اهتمامه تفویض اولنمشدر • اول جهتدن کم بونلر بنوم رعیتمدر • اوستمده حقلری
ثابتدر • واول سببدن که بن آنلرک مقتدا وسردارییم • بنوم دخی آنلرک ذمتنده
حقم واردر بعده که آنلر رعیتلک حقنی رعایت ایدوب آنلروک معاونت ومظاهرتیله
بیداد صیاد جلاددن آزاد اولدم بکا دخی آنلرک لوازم حقوقنه التزام ایدوب
مهترلک مراسمن ادا اتمک لازمدر • هر پادشاه که کندو آسایشن طلب ایدوب
رعایای بستهٔ بند بلا قومغی روا کوره • آز زمانده مشرب عشرتی تیره • ودیدهٔ

حال

دولت وسلطنتی جیره اوله **بیت** بنا ساید اندر دیار توکس • که آسایش خویش
خواهی وبس • موش ایدی پادشاه رعیت بیننده جان منابه سنده دُر
بدنده • ودل منزله سنده دردرونده • پس اولی بودرکه اوّلا انك حالی تدارك اوله
زیرا که اگر دل صلاح اوزره اوله فاعضادن چندان ضرر ارغز • واگر عیاذًا بالله
فساده مائل اوله سلامت اجزا اصلا فائده ویرمز نتیکه صاحب نبوّت کبری که شیب
عیب کذبدن مُعرّا ومُبرّا در بیورمشدر الا انّ فی الجسد مضغة اذا صلحت صلح الجسد
کله واذا فسدت فسد الجسد کله الا وهو القلب **بیت** جاکران کم اگر شوند چه عجب •
ازسر شه مبادی مویی کم • مطوّقه ایدی احتمال درکه اگر اوّل بنوم بندلرمی قطعه اشتغال
گوستره سن آیینهٔ خاطره زنگ ملال • وتیغ دندانکه سایبهٔ کلال منطرق
اولب یارانك خلاص یابنده تکاسل واهمال ایده سن • امّا چون بن بسته اولم
تیشهٔ دندانك نه قدر شکسته اولورسه • وملالك نه قدر اکمال بولورسه مقرّردر
بنوم جانبمدن تغافل وتکاسل قلمسك گرك • وضمیرکده بنی قید وبندده قومغه جواز
ورخصت ویرمسك گرك • ودخی هنگام بلاده بربریز ایله مشارکت وموافقت
واقع اولدی شرط حقیقت وفرط مروّت بودرکه وقت خلاصده دخی موافقت
اوزره اولب حقّ مرافقتی رعایت قله سن • **مصرع** کشینك یار غم خواری که کدر
بلا وغصّه ده یاری که کدر • صفا وفتنده چوق بولنسی یار • ولی یار اولدر اوله و
موش ایدی بلی عادت اهل مکرمت • وعقیدهٔ ارباب فتوّت بودرکه بیورر سن
بو خصلت حمیده • وسیرت پسندیده نك فایده سی غایت چوق • وثمرتنه
نهایت یوقدر • جمله دن برسی بودرکه خلفك سنك حقکده اعتقادی اشتداد
اوزره در • ورعایانك کرم ومروّتکه اعتمادلری مبرم ومستحکم اولر **بیت** دوستی را
کسی چنین باید • که از وکار بسته بکشاید • پس زیرك جد تمام وجهد مالا کلام ایله
اولانشهٔ دندان ایله بندیارانی قطع ایدوب بعده گردن مطوّقه دن دخی بار
گرانی رفع ایلدی • چون موشك کاری تمام اولدی • ومهمّی سرانجام بولدی • مطوّقه
جمیع کبوترلر ایله **مصرع** دهن خشك ولب تشنه وچشم تر له • آنی وداع ایدیلر •
وسپهر سلامت رهبر ایله ایمن ومطمئن آشیانه لرنه گتدیلر موش دخی
سوراخنه گردی • چون زاغ زیرك بو حالی گوردی • وبنددامی شیشه تابله
کسوب احبابك استخلاصه یابنده حسن اهتمامن مشاهده قلدی • عن صمیم القلب

که

فاد آزره

انک محبت ومودتنه رغبت اندی • وآنکله مصادقت ومرافقت نعمت جسیمه • و
غنیمت عظیمه بلوب کندویه ایتدی بن اول کبوترلره واقع اولن وقایعدن امین دکلم
لاجرم بو مجلسده بر صافی ضمیر • وصاحب تدبیر ایله که وقت بلاده ظهیر • و مستحکام
مخنتده دوستکر اوله مصادقتدن **رباعی** که قنده بولنور یار وفادار • بولنمز دکمه
کز دلدار غمخوار • جهان دارنده کرچه یار چوقدر • سنک یارک چکلر درسکا یار • چون
کانون درونده بو آرزوی دیکی جوشش آغاز ایلدی • آهسته درموشه کلوب
زبان نیاز ایله آواز ایلدی • موش ایتدی کمدر • زاغ ایتدی بن کمترم که زاغم
بنی نوعم میاننده مختزم • بر مهم ضروری سببیله خاکپایه یوز سورمک استرم
بو زیرک بر موش تیز هوش ایدی • روزکارک کرم وسردن • واپامک نیک
و بدن چوق کورمش ایدی • واول موضعده کذرکاه اچون بنجه سوراخلر آباد
قلوب هر بریسندن اخزه راه اتمش ایدی • وهر واقعه نک علاجنده قبل
از وقوع اهتمام ایدوب هر کارک تیمارینی مقتضای مقامه کوره اتمام ایتمش
ایدی • چون زاغ ایدوکن بلدی • زیاده بحضور اولب ایتدی • ای زاغ بر بر ایزده یا
بین المشرقین اراغ ایکن طلب معارفتنه نه باعث اولدی • و میانمزده کمال
میاننده مناسبت یوق ایکن مصاحبت ایجاب ایدر نه سبب حادث اولدی
زاغ صورة حالی بدایتندن نهایتنه دک حکایت اندی • وکبوترلر حقنده انک
عهد وکمال وفادارلغنه اطلاعن بیان ایدوب ایتدی چون کوردم که اول بیچاره لر
سنک عنایت ومعاونتک وسیله سیله دام محنتدن خلاص اولدیلر • ومصادقت
ومرافقتک بهره کنیله اول ورطه عنادن رها بولدیلر سنک کمال وفادارلغکه • و
نهایت حق کذارلغکه جازم اولب وفور همت • وخلوص طویت • وصفای نیت
وصدق عقیدت ایله باب سعادت مآبکه عازم اولدم • تا فرط مخالصتکه شرط
مخالطتی یرینه کتورم • وسنکله همنشین وهمدم اولب هردم دعوای وداد و
اتحاددن دم اورم • وخار مباینت ومخالفتی رهکذار مصاحبت وموافقتدن کوترم
بیت دارم بسوی تو بسی دل نکرانی • حال دل خود با تو بکفتیم و تو دانی
موش ایتدی بنوم نوعم ایله سنکله مصاحبت بزم شرعیتزده منهی در • و
سن زور وتزویر ایله معروف بن بو فکر وتدبیر ایله مشهور ایکن مابینمزده
احتمال مواصلت دایره عقلدن بغایت دور ومهجوردر بیت بیازار تو شود

جز زبان عمان نمی‌بینیم • که بعد المشرقین آمد میان ما درین سودا • یوری و آرصوق
ومور دوکه • برنسنه که حقیر امکانده اولمیه بیر امننه دگزنمه کرا استحصال محال
استعمال ایتمک ممان بر تیه دَه کمی یورتمک • و دریاده آت سکردتمک • و تار
عنکبوت ایله عنقا شکار ایتمکدر • بو افعال صاحبنک مآل حالی بیدادر که احباب و اعدا
میاننده رسوا اولوب ارباب عقل و اصحاب فضل قتنده کند و جهلن آشکار ایتمکدر •
بیت این دام بر قصد شکار دگری کن • کان صید که تو دیدی بشکار تو نیا
زاغ ایتدی ای موش بو سوزی فراموش ایله که اصحاب همت ارباب حاجت جهه
باب مرحمتی سد ایلمزلر • واهل مروت درگاهنه پناه ایده نی بدخشونتله رد
ایلمزلر • بن حوادث زماندن بو بارگاهه پناه ایدوب وقایع دوراندن بو
ملجای ارباب رجایه التجا ایلدم بیت جز آستان توام در جهان پناهی نیست •
سر مرا بجز این در حواله‌گاهی نیست • حالا چون حلقه کبی بو سعادت بابنه
لازم اولدم • و دولت کبی بو حرم کرمک حریم حرمتنه ملازم اولدم • نه احتمالدر
تیغ جفا و ستمندن سپر کبی یوز دوندرم • و محالدر که تیر جور و سهم ستم زخمندن
کمان کبی بر جانبه دخی مائل اولوب کز کبی بو هوادن کیرو دونم بیت
گر بشمشیر سیاست بنوازی حاکمی • ور بتشریف غلامی بپذیری بنده ام •
موش ایتدی ای زاغ کرم ایله باب حیله بنوم جانبمه آچمه • و دام زرقه بنی
صید ایچون دانه فریب صاچمه که سنک بنی نوعنک طبعی بلورکی سنکله
بکا مصاحبت عظیم شنیعدر • و چون مابینده جنسیت یوقدر سنک صحبتکدن
اجتناب بکا فرض عین در • بونک برله که بر مقتضای قول حکیم بیت روح را
صحبت ناجنس عذابیست الیم • سنک مصاحبتنک بی کمان در بو عمر • و
اژدها جاندر • غائله مکر کیدن بر آن امن و اطمینان بکا امکان دگلدر هر کمه که بر
شخص ایله صحبت ایلیه که آندن امین اولمیه اول واقعه مبتلا اولا که اول کبک
دری اولمشدر • زاغ ایتدی نه کیفیت ایله اولمش در حکایت موش ایتدی •
روایت ایدرلر که بر کبک دری بر کوه دامننده خرامه کلمش ایدی • و آوازه
قهقهه • و صدای غلغله سی سامعه دهره • و کنبد سپهره طنین و ولوله ویرمش
ایدی • قضای الهی بر باز شکاری اوج کن • واوج هواده اول حوالیدن
کچرکن باصره سی کبک خرامانه راست کلوب آواز قهقهه سی سامعه سنه

سینه

واصل اولر لوح خیال بازه طرح مصاحبتی مرتسم اولب الحاصل جان ودلدن آنکله سنا
مائل اولور جون سیلاب محبت باشدن آشر خاطره بو اندیشه دوشرکه
بو عالمده هر شخصه بر همدم مناسب و بر محرم مصاحب بالضروره واجب در تا ایام
دولتده یاری و هنکام نکبتده غمکساری اولب حالت صحتده قلبی مصاحبتدن
صفا و وقت مرضده روحی موانستیله شفا بوله معنی مزبورده مثل مشهوردرکه
السنهٔ ناسده مذکوردر هرکه بی یار بود پیوسته بیمار بود بو نکتهٔ اداده
بو بیت مبیندرکه زادهٔ خاطر حزیندر بیت جهانده هر کیمک کم یاری یوقدر •
درخت عشرتینک باری یوقدر • بو کبک بیت بر یار خندان روی خوش رفتار
و سبک روح و شیرین گفتاردر قلب نه دکلو پر غم ایسه بو جنس
انیسک صحبتیله تازه و خرم اولر و سینه ده نه قدر الم اولرسه بو نوع
همدمک الفتیله منشرح و بی غم اولور رباعی یار باید چه کونه یار باید • یاریکه کره
زکار من بکشاید • هرکه جمال خویشتن بنماید • زآئینهٔ دل غبار غم بزداید •
پس آهسته جانب کبکه روان اولدی کبک ناتوان بازی کورجک عذر کنان
بر سنک شکافنده پنهان اولدی باز اول سوراخ قربنده نزول ایدی و زبان
نیاز ایله کیفیت حالی تقریره آغاز ایدوب ایدی ای کبک سوابق ازماندن الی
هذا الآن سنک فضائلکدن غافل ایدم و سنک وفور کمالاتک بکا مستور
اولدغی اجلدن شمدیه دک واقع اولان تقصیرایده معذور ایدم الحالة هذه
آوازهٔ قهقهک واسطه سیله کوکلمه نشاط تازه و روحمه انبساط بی اندازه
حاصل اولب خرام دلفریبکه صمیم جان و دلدن مائل اولدم سندن التماس
ایدرم که من بعد ترس و هراس ایتمیوب بنومله استیناس ایده سن
و وحشت و خشیتی قویوب کمال اخلاص ایله آستانهٔ آشنایمه اختصاص ایده سن
بو برکت مصاحبت ایله بیکانه لک یکانه لکه مبدل اولور و شجرهٔ وداد و ثمرهٔ
مراد ویرر بیت نخلیست محبت که ازو میوهٔ مقصود • هر چند کسی بیش برد
بیش برآید • کبک زبان تضرع و اعتذاری درکار ایدوب ایدی ای قهرمان
کامکار لطف ایدوب بو غمکین کوکلمی عفوک بشارتیله شاد ایله و بن مسکینه
دیدهٔ مرحمت ایله نظر ایدوب ارحم الراحمین جانبن یاد ایله بر کبک آخر دخی
شکار ایتدم طوت فرض ایت که بانک صدقه سی قوشیجه جانمی آزاد ایت

بيت من و ديدار تو هيهات چه فكر بيست خطا • من و وصل تو عفى الله چه
خياليست محال • هرگاه كه آتش و آب بربرينه امتزاج ملكه بنوم مله سنك
ميانكده مصاحبت اول زمان متيسر اولور وهرگاه كه سايه و آفتاب مابينده
امتزاج و ازدواج اوله سنكله بنوم مابينمده موافقت اول وقت وجود بوله
مصرع زين فكر در گذر كه بجايى نمى رسد • باز ايتدى اى عزيزم سنده انصا ف
ايله كه بو مهربانلقده نه غرضم اولا كه سنكله تلطف و مدارى مستلزم اوله نه
چنگالمده كلال و انفعال وار دركه سنك امثالكك صيدنده عاجز اولم نه
منقارمده قصور و انكسار واركه كندو طعمه مك ايسكارندن فرومانده قالم مآل
بودر بوندن غيرى دگلدر كه سنكله مناسبت و مصاحبت سوداسى و مؤا نست
و مجالست تمناسى سكا مهر و محبت باعث اولدى و سنك ترنمات عجيبك
و حركات دلفريبك تماشاسيله دل بى غمده ميل بى محابا حادث اولدى اگرچه
بكا سنكله مصاحبتدن فوايد بسيار حاصل در سكا بندن منافع بى شمار متوا صل در
اول بودر كه چون بنوم ابناى جنسم سنى گوره لر زير بال حمايتده پرورش
ويرم و انلكدن دست تعدى كوتاه ايدوب پر امنكه قدم ستمى دراز ايتميه لر
و سكا ديده حرمتله نظر ايدوب چشم رعايتى سندن پوشيده طوتميه لر و
سن بى باك و خرم فراغت خاطر ايله هر دم اطراف كوهى طواف و اكناف
دشتى گشت ايده سن ثانيا سنى آشيانه المتوب شاهانه يه گوتورم
تا جايگاه منيع و آرامگاه رفيعده ساكن اولب بنى نوعكدن حيثيات ايله سرافراز
و اقرانكدن رفعت درجات ايله ممتاز اوله سن ثالثا سنك قبيلكدن شانكه
لايق بر محبوب صورت مرغوب سيرت موافق جفت بولب سكا تزويج ايدم
تا دست معاشرتى ايله در آغوش و محنت غربتى فراموش ايدوب روزگار
حضور و رفاهيت ايله گچوره سن بيت نه از زمانه جفا و نه از سپهر ملال •
اميد حاصل و جام مراد مالامال • كبك ايتدى سن امير مرغانسن عنان
اختيار طيور سنك قبضه اقتداركده در بن سنك رعايا و خراج گذارلركدن
بريسين بو مقوله كمسه نك افعالى و اقوالى سهو و زلت و خطا و غفلتدن
خالى اولمق احتمالى محالدر اول وقت كه بن سنك حسن التفاتكه استظهار
ايدوب سنك لطف و احسانك و كرم و عنايتك ايله اميدوار اولم ممكن كه بندن

ایکی

بر نادره صادر اولا که خاطر عاطره مخالف و مزاج مبارکه ناملایم گله لاجرم سر پنجهٔ
غضب خداوندی ساعد عهد سابقی بوروسه گرک و تیغ خشمله گردن رفیق
موافقی اوروسه گرک همان اولی بودر که بیت قلوب سند قناعت بوریاسن
گیوب دنیا گبی عزلت بلاسین • گوشهٔ خلوتده توشهٔ عزلت اختیار ایدوب
ملازمت بارگاه حکامدن که متضمن خطرات کلی در فرار ایدم بیت تماشای
رخ خورشید خدخود نمی بینم • همان بهتر که چون سایه پس دیوار بنشینم • باز
ایتدی ای برادر بلمزمیسن که دیدهٔ دوست مشاهدهٔ عیبدن نابینا در وهر
زشت که دوستدن صادر اوله بغایت رعنادر بیت زهر از دوست
چه واند شکر • عیب از دوست چه بیند هنر • کبک هربار که زبان اعتذاری
برکار وفکر نهایتی تکرار ایتدی باز مقابلده شافی جوابلر و دلپذیر نصیحتلر و
شعری اداراله وخطابی قیاسلرله و عهد و پیمان و وعده و ایمانله مؤکد تضرع
والتماسلرله اول مرغ رمیده پی وآم صحبته رام ایدوب محصل کلام کبک غش
قلبندن مرغ وحشتی ازعاج وخواه وناخواه خمیردن قل چیگر کبی سوراخدن
اول ساده دلی اخراج ایلدی چون طشره گلدی ایکی یار بر برین کنار ایدوب
تکرار بنا معاهدهٔ سوگند بسیار و تأکیدات بی شمارله محکم واستوار ایتدیلر
پس باز آنی عزت وناز واعزاز واکرام ایله اول معامدن گوتروب آشیانه سنه
اول مسکن خاص ونشیمن نزهت اساسده کمال اخلاص واختصاص ایله بر بریله
الفت واستیناس ایتدیلر چون حال بر قچ گون بو منوال اوزره گچدی کبک دری
بازدن بو اعتباری گورجک تکالیف وتکلفدن بری وگستاخانه اوضاع
جری اولوب ناهر جای تکلم وناهموار ترنم وبی تقرب خنده لر وبی سبب قهقهه
ایدر اولدی باز عالی همت اگرچه که کبک بو اوضاعندن اغماض ایدوب آب
عفوله دیوان جرائمندن خط سهو وخطاسنی محو ایدردی • واما شمشیر
کینه نیام سینه سنده جای گیر اولمش ونهال غضب زمین قلبنده رسوخ
واستحکام بولمش ایدی اتفاقا بر گون مزاج بازه ضعف کلی عارض
اولوب برمرتبه یه وارد یکه طلب طعمه ایچون پرواز ایمدن قالدی ناچار اول
صباح شامه دک واول گون اخشامه دک آشیانه سنده قرار اختیار قلدی
چون گیجه اولدی حوصله سی غدادن خالی وآتش جوعله کانون درونی مالی

لر

اولب

اولب نفس سبعی که نهادِ بازده مرکوز ایدی حرکته آغاز ایتدی کبک اچون سینه سنده
اولان کینهٔ دیرینه لر که مرور زمان ایله جمع اولمش ایدی بازی خشم آلود
ایدوب هرچند که ناصح خرد صورة عهد و پیمانی منصهٔ نظرینده جلوه کر قلدی گوشهٔ
چشم قبولله نکاه ایمدی و کبک قانن دوکمکه و اینله حوصله سن پر ایمکه بهانه
طلب ایتدی کبک بشرهٔ بازده آثار غضب مشاهده قلوب عین الیقین کندو
هلاکنه کمر کینی درمیان اندوکن بلوب دل پر درد و غم و برورده ندن برآه سرد
ایدوب ایتدی بیت چو عاشق می شدم گفتم که بردم گوهر مقصود • چه دانستم که
این دریا چه موج بی کران دارد • ای دریغ که بدایت حالدن نهایت کاره نظر
ایمدم و ناجنس ایله پیوند ایدوب کوهر بند اکابری که بیور مشلردر ع
که از مصاحب ناجنس احتراز کنید • کوشش هوشمند ایمدم لاجرم کشتی
عزم بر کرداب دوشمشدر که ملاح تدبیر آنک خلاصندن نا امیددر ورشتهٔ
حالم بر وجهله منعقد اولمشدر سر انکشت تحمل ایله انکا انحلال احتمالی خیالدر بیت
نه از رفیق وفا و نه از حیات امید • نه از سپهر بشارت نه از زمانه نوید • بو
نوع کلمات جان گداز ایله نیاز ایدوب اغلردی و نالان و کریان و آتش
حسرت یاد ایله جکرن داغلردی باز همچنان مخلب ازاره آتش خشمله تاب
و منقار خونخواره زهرآب ظلمله آب ویروب سفک خون کبکه بهانه آرردی
کبک چون بازک بوحالن مشاهده ایتدی فرط احتیاطی یرینه کتوروب
شرط ادبی مرعی طوتدی باز کوردیکه آنک قتلنه باعث نسنه حادث اولمدی
و هرچند که قصد ایلدی هلاکن ایجاب ایدر بهانه بولمدی بی طاقت اولب کبکه بی
سبب غضب ایتدی و قتلنه بوفسون و فسانه ایله بهانه ایدوب ایتدی روا میدر که
بن تاب آفتاب دن التهاب و اضطرابده اولب سن هوای سایه ده آرام و
خوابده اولاسن کبک ایتدی ای امیر جهان کیر حالا ظلیهٔ شب کلمش و طلایهٔ
روز عالم کیتمشدر و اقصای خاوردن تا منتهای قیروان جمله جهانی حجاب
ظلمانی احاطه ایتمشدر اول حضرت نیجه آفتابدن زحمت ده در یا بو حقیر بی استطاعت
نیجه هوای سایه ده استراحتده باز ایتدی ای بی ادب مخالف سوزلرسن
همی و بنی تکذیب ایدوب بنوم کلامی رد ایلرسن ایلمی جزاو سزاکی سکا
کوسترم دیدوکی برا اولدی و منقار خونخوار ایله سینه سن چاک ایدوب

بدوکی بر اولدی • بو مثلی اول اجلدن کتوردم که بله سنکله هرکمسه که خلاف جنسله
مناسبت ایدوب مغرّتندن ایمن اولمدوغی شخص ایله مصاحبت ایلیه اول کمسه
• دری کبی روز عمری شام و شب اجلی تمام اولب وانه صحبته میل اتدوکی سببدن
کرفتار دام انتقام اوله بن دخی همان بو منوال اوزره سکا بالنوع مخالفم و سکا
طمع اولدوغم اجلدن بالطبع خائفم پس سنکله بنوم میانمده ابواب مجالست
نه وجهله کشاده و اسباب موانست نه طریق ایله آماده اوله زاغ ایدی ای زیرک
سنده انصاف ایله سویله و کندو عقلکه رجوع ایدوب دیدهٔ تأنّی ایله نظر ایله که
سکا ایذادن بکا نه فایده حاصل اولور و سنی اکل اتمدن نه منفعت زائده
واصل اولور باوجود که سنک بقای ذاتک و حصول موالاتکده بکا نجه فایده متیسّردر
هیچ روا میدر که بن سندن نجه منفعت اومرکن سن بندن مضرّة احتمالی
ویره سن یا جائز میدر که بن سنک طلبکده راه دور و دراز قطع ایدم سن بندن
ابا و اعتراض بیوره سن وحضرتکدن ملتمسم اجابته مقرون اولمیوب ناصیهٔ
امیدمه دست ردّ اوره سن و بو سیرت خوب ایله سکا لائق میدر که
بنوم حق غریبمی ضایع قلوب بو غریبی آستانهٔ مرادبخشکدن نا امید و بی
نصیب قله سن • بیمار غریبان سبب ذکر جمیل است • چونکه این
قاعده در شهر شمائلیت • یا بو اخلاق حمیده و اوصاف پسندیده مقتضاسی
بو میدر که جیب دعای فوائح اجابتکه منجر و مشام رجای رائحهٔ روح پرور ملاطفتکله
معطّر قلمیه سن ع از تو غریب کی بود رسم غریب پروری • موش
ایدی ای زاغ ایکی خصمک بر برینه معاداتی البتّه یا عارضی و یا ذاتی در عداوتکه
عارضی اوله انکا زوال احتمالی وار در و بر حیله ایله انک ارتفاعنه مجال میسّر در
اما شول عداوت که اصلی و خصومت که جبلّی اوله علی الخصوص که عداوت قدیمیه
خصومت حادثه دخی منضم اولب سوابق مخاصمت لواحق منازعته اقتران بوله
هیچ وجهله انک ارتفاعی دائرهٔ امکانده داخل اولمز و زوالی علی کلّ حال محال
اولب خصمینک ایکیسی دخی معدوم اولمایینجه انک عدمی وجود بولمز عداوت
ذاتیه دخی ایکی نوع در برسی بودر که اثر خصومت و ضرر عداوت خصمیندن
برینه منحصر اولمیه بلکه بو آندن متضرّر اوله کاه اول بوندن متأثر بیل ایله
شیر کبی که میانلرنده بی محاربه ملاقات جمله محالاتدندر اما شویله دکلدرکه

کاه

نصرت مواره برجانبه مقرّر اولب هزیمت هرکره برطرفه مقصور اوله بلکه بعض
اوقاتده شیر ژیان ظفر بولب بعض ازمانده پیل دمان پیروز اوله بو نوع
عداوت اول مرتبه مؤکد دکلدرکه آنک زخمی مرهم پذیر اولمیه اول سببدن
که نسیم نصرت هرقنقی جهته که تنسم ایده هرآینه اول طرفه تسلی قلب و
تشفی صدر حاصل اوله ایکنجی نوع بودرکه همیشه مضرت برجانبه واقع و منفعت
طرف آخره راجع اوله موش ایله گربه وگوسفند ایله گرگ گبی دائم برطرف
مظفر و منصوردر و زحمت هزیمت طرف آخره مقصوردر بو نوع عداوت ترفع
اولمق ممتنع در بر عقده درکه نه گردش آسمانله انحلال بولور و نه اختلاف
زمانله زوال پذیر اولور پس برخصم ایله که قصد جانده فرمان روان اوله باوجودکه
جانب آخردن نه ماضیده بر سابقه واقع اولب نه مستقبلده بر بلا محتمل
اوله مصادقت و مصاحبت نه طریق ایله ممکن اولب مابینده بعد المشرقین وار
ایکن ملاقات و موالات نه کیفیت ایله وقوع بوله نظم آن لحظه که روز
وشب بهم بپیوندند • یارشته مهر و سایه برهم بندند • من با تو نشینم و دران
حالت نیست • ارباب خرد تمام برمن خندند • زاغ ایتدی ای زیرک بحمد الله که
بنوم سنکله عداوتم اصلی و میانمزده منافرت و مخالفت جبلی دکلدر اگر
ابنای جنسمک سنکله بالعرض عداوتی وار ایسه بنوم آینه قلبم غبار خلافدن پاک
وآبگینه خاطرم اشعه مهر و محبتکله تابناکدر هرآینه چون قاعده من
القلب الی القلب روزنه محقق و مقرردر امیدوارم که اول حضرتک دل
بی غلی بنوم صدق عقیده و خلوص طویتمه شهادت قله ع تو مبندار که دلبر
زدلت آگه نیست • موش ایتدی ای زاغ سوّد مبالغه دن طاشره گیدرسن
بکا مصادقت و مصاحبت تکلیف ایدرسن فرضا که بن کند و نفسمه جبر ایدم
سن دخی بو مدعی اوزره صبر ایده سن ممکن که ادنا بهانه ایله شیشه عهدی
سنک غدر ایله کسر ایدوب همان عادت اصلی و عداوت ذاتیه معاودت
قله سن ماء راکد گبی که مدّت مدید بر یرده طورسه اگرچه که بعض عوارضه
متغیر اوله اما مقتضای ذاتی اولان صفائی باقی قالور مثلا آتش اوزره صودوکسه
سوندرر و شعله نارگبی که هر بار سورت ضرری و شرّت شرری فتور
بولسه خار و خاشاکه تیشه کوندرر و دشمنک مصادقته اعتقاد وما[ر]

لره

افعینك تمام جثنه اعتماد جائز دكلدر حكما بیورمشلردر كه دشمنك قول زوریله
مسرور ودعوای محبتی ایله مغرور اولمق نامعقولدر وهر باركه اظهار صداقتده
مبالغه قلیه اكا باور قلمامق كركدر بیت امید دوستی تو ز دشمنان
چنان بود كه طلب كردن گل از گلخن ◦ هر كمسه كه عهد دو دشمنه اعتماد و پیمان
اعتقاد ایلیه وافسون وفسانه سن رضا ایله اصغا و سمع قبول له استماع
قیله اول واقعه دشواره كرفتار اوله كه اول اشتر سوار اولمشدر زاغ استفسار
ایتدیكه نجه اولمشدر حكایت موش ایتدی بر اشتر سوار اثنای سفرده بر موضعه
یتشدی كه آنده كاروانلر نزول اتمشلر ایدی ◦ وآنده آتش یاقوب قیوب كتمشلردی
تنكه دیمشلردر بیت قونب كه جدوكی منزلده قوغری كاربان آتش ◦ آنلر رخت
اقامتی كوتریجك كاروان صبا آمد شده آغاز قلدی وحروجه باد سحر خیز اول
آتشی تیز ایدوب آندن متطایر اولان شراره لر اطراف بیابانده اولان
خار و خاشاكه یتشوب اول نواحیده اولان درختان بالكلیه طوتشوب اول
صحرانك هر كوشه سنده بر لاله زار بدیدار اولدی میان بیابانده مكر بر مار
عظیم واقعی جسیم مقیم ایدی آتش اطرافن دایره هاله و شعله جواله كبی
احاطه ایدیجك عاجز و فرومانده قالوب هیچ بر جانبه یول بولمادی و
هر طرفه نكاه ایتدی راه رها كورمدی آز قالدی كه تاب آتش ایله تابه ده ماهی
كبی قوریله وهر چهار بواره خرمن حیاتی صاوریله چون اول سواری كوردی
تضرع وزاری یه آغاز ایدوب ایتدی بیت چه شود كر بكرم مرحمتی فرمایی
كره از كار فروبسته ما بكشایی ◦ سوار غایت مشفق ورحیم ومهربان كریم
ایدی چون مارك استغاثه سن اشتدی وحرارة آتشدن ماكی اضطرابن
ونهایت التهابدن موكیبی بیچ وتابن مشاهده ایتدی كندو كندویه ایتدی
اكرچه كه مار حیوان زیانكار و دشمن بدكماندر اما حالا چون فرومانده و
عاجزدر اكا مرحمت اتمك مذهب مروتده جائزدر واولی بودركه قلاب همت ایله
بو كرداب محنتدن آنی طشره چكم دیو بو تخم خیری كه ثمره سعادت دنیا ومنتج
كرامت اخرادر دیوان اخشتم زمیننده اكمك پس یاننده اولان توبره النده
اولان نیزه نك اوجنه بغلیوب مار طرفنه اوزتدی مار توبره كبی حصار
وحصین استوار كوریجك بی اختیار كندوسن اچنه آتدی سوار نیت

كهن عدوبه

ای

خیرله اول مظهر شرّی ضرر شرّندن خلاص ایتدی بعده توبره دن چیقوب بعض
مؤثّر کلماتله نصیحته آغاز ایدوب ایتدی ای مار بلورمیسن نیجه ورطه‌لردن اوشواردن
خلاص اولدک و نیجه گرداب بلالردن نجات بولدک واجبدر که بو نعمت شکرانه
بر کوشه اختیار ایدوب من بعد مقام ازا وصدد اضرارده اولمیه‌سن که
موذی دنیاده بدنام و آخرتده دشمن کام در ورحمت حقدن دور ومرحمت
خلقدن محروم ومهجوردر بیت بترس از خدا ومیازار کس • ره رستکاری
همینست وبس • مار ایتدی ای سوار بو سوزدن فارغ اول که تا بن سنک
بزم عیشکی زخم نیشم ایله تلخ ایتمیم بو مقامدن کتمیم سوار ایتدی ای مار بو نه
گفتار اولورکه بن سکا شفقت ومرحمت ایله بنده قصور ایتدم سنی میان آتشده
قیوب نار نوره ایتدم بن اولمسم سیل فنا بنای بنیه‌کی یقردی وشعلهٔ
آتش خانهٔ حیاتکی یقردی احسان ایلمشده ایذا سزامیدر وکرم جزا سنده
الم روامیدر بیت از جانب من طرح وفا دار بود • از پیش تو آیین جفاکار
مار ایتدی بلی انسانیتده قصور قومادک اما محلنده واقع اولمدی ولطف و
احسانکی دریغ بیورمدک لکن مستحقنه وصول بولمادی سن بلورسنکه
بن مظهر شرّ ومنبع زهر ومنشا اضرارم جمیع جانورلر بنوم شرّ شرّمدن اشنور
خصوصا نوع بشر ضرر زهرمدن قاچر قشنور چون بنوم کبی مظهر شرّی خیر
محض قضا سنده قیوب تنکنای عدمه کوندرمدک وبنجیلین منشا فسادک
آتش افسادینی سیل دمار ایله سوندروب کار آب وجودنی نار بوار ایله
کوندرمدک هر آینه انک مکافاتنده انواع آفات ومجازاته حاضر ومنتظر اولمق
کرک که شریرلره خیر ایتمک خیرلره شر ایتمک برابردر بلکه بدکارلره احسان نیک
کارلره اسائتدن بدتردر قطعه چنانکه در روش شرع وعقل ممنوعست •
بدی نیست پاکان ونیکوان کردن • بجای دو صفایی که مردم آزارند • بهیچ
وجه نکویی نمی توان کردن • بر وجی بوکه قلنا اهبطوا بعضکم لبعض عدو
نص صریحی موجبنجه سزکله بزم میانمزده عداوت قدیمی قائمدر دوربینلک
وعاقبت اندیشلک مقتضاسی اوزره دشمن مقتول وخصم مخذول
اولمق لازمدر وبحکم اقتلوا الاسودین بزی قتل بحسب العقل والنقل سزه
فرض عیندر چون بو بابده فرمان شرعه ومقتضای عقل وطبعه مخالف فعله

سیه

بود•

بقیه

ارتکاب ایدوب زخم یرینه مرحم وینش محلنه نوش ارزانی کورودک البته
سکا زهر ومامندن چاشنی طاندرسم کرک وبن وندامندن شراب لعاب تجرع اندر
کرک تا استماع قلنلر بو فعل منکرده ابتاعدن امتناع قله‌لر وسائرلر دخی تجربه
آلوب سندن عبرت ونصیحت آلالر سوار ایتدی ای قهرمان ستمکار بو نه افسا
درکه سویلرسن وبو نه بهانه درکه ایلرسن انصاف ایله احسان مقابله‌سنده اسائت
نجه ملتده روا کورمشلردر وکرم مکافاتنده جنایت قنغی شریعتده رخصت
ویرمشلردر خیر ازاسنده شری هیچ بر عاقل معقول کورمز ونفع خداسنده
ضرری کافر قاضیسی دخی بیورمز مار ایتدی ای سوار سن بو که نه انکار ایدرسنکه
بو عادت انسانلردرکه منده مبکزوده نیک وبد برابر واسائت واحسان یکساندر بیت
کور احسان ایدر عصیان عجبدر عجبدر عادت انسان عجبدر قدم مرحم یرینه
نیش اورسنز ونوش محلنه نیش رواکورورسنز بن بو دعویده سزه بتنك
فتوی کوز ایله عامل اولورم وبو معامله‌ده سزدن نه کلد ایله آلدم سزه انکله ویررم ع
یک لحظه بچز آنکه فروشی همه سال هرچند که سوار زبان محاوره‌ یرکار
ایتدی سوار مساعده ساعد ماره طارکلوب ایتدی ای سوار چاره کار همان
بو ایکی امرک بر سن اختیار در اولا زخم سکا جی اوره بن ویا شتر کدیمی ابتدا
قلدبن القصه سوار هر بار که حصار انکارده تحصن ایتدی مفید اولمیوب آخر
کار بو عهد اوزره قرار ایتدیلر که مار دعواسنی شهود عدول ایله اثبات ایتمکله
سواری اسکات ایده سوار دخی آنک زخمنه جان وولدن خریدار اوله وکندو
هلاکنی عن صمیم القلب اختیار قله پس مار اطرافه نکاه ایتدی ناکاه کوردیکه بر کاو
بیابانده کزر ومیان صحراده رعی وچرا ایدر ایتدی ای سوار کل بو مشکلی بو سلیم
دلدن استفسار ایده‌لوم پس مار وشتر سوار اتفاق ایله کاو قاتنه کلدیلر
مار دهان زهربار وهلال نثارن اجوب ایتدی ای کاو روزکار درکه بو بیابان
جهانده کشت وکذار ایدرسن جزای احسان ندر نجه بلورسن ونجه اشتیدر
ایتدی اومیلر منبجه صورسک مکافات احسان اسائتدر وباداش انعام
جنایت بو دعوانک صدقنه ولاالله بو حکایت الزمدر که بن نجه مدتدر که بونلردن
برینه خدمت ایدوب هر سال صحرای وجوده غزال چینی کبی بر کوساله کتوروب
خانه خداوندی پر شیر وروغن ایدردم وآنک وجه معاشنی وجهت انتعاشی

سم

نه

سن

بنوم ذمتمده اولب بنوم حق خدمتمی بله وشکر نعمتمی قلدردم چون پیر اولدم نتایج
بچه‌دن قالدم بنوم تعهد حالمی ترک ایدوب حقوق ماضیهٔ اونتدی و بنی صحرایه
صالی ویروب تک وتنها قیوب کتدی چون بو علف زارده بر مقدار اوتلیوب
بی کار و کامکار گزدوم بدنمده فی الجمله سمن ظاهر اولدی برکون صاحبم بو جانبه
گذر ایدوب دیده وقت ایله بنوم حسن و بال و یالمه نظر ایتدی چون بنوم ضخامت
تن و انداممی کوردی تعجب ایدوب بشاشت تمام ایله دوندی معاینه کتدی یارند
بر قصاب کتوروب بنی آکا بیع ایتدی برکون سلخ خانه ایلدوب ذبح ایتمک
مقرردر انسان طایفه سنه احسانک مکافاتی بودرکه بیان ایتدم ع حال من
اینست یاران باکه کویم حال خود • مار ایتدی اوشنده حکایت حال مکافاتی اشتدک
و مذهب آدمیانده احسان مقابله سنده اساءت لازم ایدوکن استماع ایتدک
ممان بی توقف زخمه آماده اولب عهده وفا و شرط معهودی ادا ایتمک گرک بن
سوار ایتدی بزوم شریعتمزده شاهد واحد ایله حکم ثابت اولمز و شهادهٔ حد نصابه
وارنجه قضا امضا بولمز مار بینه آفاقه نظر ایتدی اتفاق کوزی بر درخته
راست کلدی ایتدی کل بو درختدن دخی کیفیت حالی صوره‌لوم بو بابده اولد
نه در کوره‌لوم پس اول آغج دبنه واردیلر مار اندن دخی صوردی که مکافات
احسان نه‌در ایتدی مذهب انسانده جزای احسان اساءتدر و مشرب آدمیانده
پاداش منفعت مضرتدر بوبرهانکه بن بو بیابانده بر درخت سایه وارم
ولیل و نهار برایاغ اوزره طوروب آینده‌یه و رونده‌یه خدمتکارم بنی انلر
هرکه مانده و درمانده‌کی که بو بیابانده تاب آفتابدن جگری بریان اوله کلور سایهٔ
دولتمده بر ساعت آسوده اولب راحت اولور چون شدائد راهدن فراغت
و نکایه مواددن افاقت بولر کوزلرین آچوب زیر و بالامه باقر ایدرکه بونک
هر شاخندن بو دکلو چوب دسته و بو قدر تبر صاپی واوزده کندن بو
مقدار تخته شوبله که باننده تبر بولنه با کسر چقوب فی الحال شاخلریمی بر قاچن
کسر بونک برله که بونلر بندن صفا بولرجفا قلورلر با وجود که بندن راحت کورلر
زحمت ویررلر بیت من در اندیشه که چون بر سر او سایه کنم • او دران
غم که چه سان بر کندم از بنیاد • مار ایتدی ای سوار شاهد امری دخی بر
طرف اولدی شمدیدن صکره دخی نه بهانک وار البته شرط معهودی ادا ایتمک

کرکدر وزخم نیشمه رضا ویرمك کرك سوار تعلّل ایدوب ایتدی تعدیل شاهد
لازم ایدی اولمدی بو بابده تزکیه واجب ایدی بولمدی ناحق بیره قان دوکمك
عدالتکه لایق دکلدر وبی بیّنه قضا رضای حقه موافق دکل باوجود که جان بغا
عزیز ومیوهٔ زندکانی زیاده لذیذدر قلبی تعلّق دنیادن قلع ایلمك صعب کار
وخلعت حیاتی بدندن خلع ایلمك امر دشواردر اما من بعد شرطم بونك اوزرینه
اولسون که اگر بو قضیّه یه بر گواه دخی بولنه بی مضایقه رضا ویرم وشرط معهودی
تقدیم ایدوب بو بلایه کندوی تسلیم ایدم بو اثناده اتفاق بر روباه اول نواحیده
کزرکن آنلری بو مناظره ده کوروب مشکللری نه ایکی دیوجان وولدن قولق اوروب
تفصیل حاله واقف اولوب طوردی چون مار آنی کوردی سواره ایتدی کل امدی
قضیّه بو روباه دن صوره لوم بو بابده اولدخی نه جواب ویرر کوره لوم سوآر
هنوز تفصیل حالی اعلام وجواب سؤالی تمام ایتمدین روباه بر انتباه آواز بلند
ایتدی ای مرد بلمزمیسنکه مکافات نیك بد وجزای احسان اسائتدر اما سن
مار حقنده نه احسان ایتدوك اولاکه مستحق پاداش اسائت اولاسین سوآر چون
حقیقت حالی حکایت ایتدی روباه ایتدی سن مرد عاقله بکزرسین نیچون بیهوده
سوز سویلرسن وحق صحیحی ستر ایدوب کذب صریحی کندوکه نسبت ایدرسن
بیت زعاقل کی روا باشد سخنهای خطا گفتن • مار ایتدی بلی سوآر آست
سویلر اوشنده اول توبره که آنکله بنی ورطهٔ آتشدن خلاص ایتدی روباه تعجب
صورتن کوستردی وایتدی بو کلامه باور نجه متصوّردر که بو قدر جسامت هیکل
وضخامت پیکر ایله دوت اکبره بکزر برا ژدر بو توبره یه که اکا نسبت دائره علی نور
اصغر در صیغه بلمك نجه ممکن ومیسّردر مار ایتدی بو مجملی مشاهده ایله بیان سهلدر
وبو دعوایی برهان عیان ایله اثبات آساندر والحاصل اگر اعتماد اتمزسك اوشنده
خرّ واوشده نزد بان روباه ایتدی اگر بو قضیّهٔ علم الیقین بلم وبو خصومتی
اکمل وجوه اوزره فصل ایدم پس تحقیق دعوی وتصدیق مدّعی ایچون سوآر توبره
اغزین آچی ویردی مار دخی کلام روباه ایله مغرور اولوب توبره نك ایچنه کردی
روباه چون آنی کوردی آهسته سواره ویدی ای جوان دشمنك زندانده کوردك
وخصمك خطر جانده بولدك فرصتی غنیمت بل • ومجال ویرمه امرنی تدارك قل بیت
دشمنه کر فرصت آل ویره مهمان • قیدنی کور بر نفس ویرمه امان • پس

بيت
ايله
دن
تك

سوار توبره نک آغزینی محکم طوتوب سنک خارایه شویله اوردیکه مارک زهره سی
چاک اولوب کشتهٔ زهر هلاهل اولدی ۶ وبنی آدم انک شرر وضرر زهرندن قورتلوب
روی عالم انک خبث خبیثندن پاکیزه وپاک اولدی مصرع اینچنین بدزندکانی
کشته به ۶ بوحکایت فایده سی بودرکه خردمنده لازم درکه طریق حزمی ناجری
قومیه ۶ وخصم فتنه انکیزک رای فریب آمیزنه مغرور اولمیه ۶ وهیچ وجهله
انک عهدنه اعتماد ۶ وقولنه اعتقاد قلمیه ۶ تا انک دام بلاسنده درمانده قالمیه ۶
رباعی اول که قول خصمه مغرور اولور ۶ شمع عقلی تیره وبی نور اولور ۶ دوست
اولمغی دشمن اول وقتی اولور ۶ کم قرالق شب یوزندن دور اولور ۶ زاغ ایدنک
بوکلام لآلی انتظام عین حکمتدر ومحض نصیحتدر قبول سامعه ایله اشتدم و
بوجواهر زواهر مأثورهٔ مآثری که معدن عقل وکام خرددن مستخرجدر آویزهٔ
کوش هوش ایتدم اما سنک کرم ذات ومکارم صفاتکه لایق بودرکه دیر
موافقتی فتح باب ایدوب دریچهٔ مخالفتی سد ایده سن وبنوم کلامیمه باور
قلوب احکام ومیمنهٔ براهین عقلیه ایله رد ایده سن وحکمانک بوقول و
پندینی که بیورمشلردر لیملر مصاحبتندن فرار ایدوب کریملر مجالستن اختیار
ایتمک کرک کوش هوشکه بند ایده سن که کریم برساعت مصاحبتده انواع شفقت
وملاطفت بیورر ورعونت وخشونتدن احتراز ایدوب بیکانه لکه مبدل قلور
اما لئیم حق صحبت قدیمدن اغماض ایدوب ادنی بهانه ایله یوز بیللق دوستدن
اعراض ایلر بواجلدندرکه آزاده لرک صداقتی تیز وعداوتی دیر واقع اولور
کوزهٔ زرین کبی که کیچ شکسته اولوب تیز صلاح بوله ولئیم طبع وسفله خراجلرک
بناسی سریع الانهدام اولدقدن غیری اصلا اصلاح پذیر اولمز کوزهٔ
سفالین کبی که تیز شکست اولور وهیچ وجهله صلاح بولمز بیت بینلر باغ
حکمتدن یمشلر ۰ بومعنای بغایت خوش دیمشلر ۰ ای زیرک بن دخی اول
قبیله دنم که دیانتمه اعتقاد قلانه وصداقتمه اعتماد اولنه باوجودکه بر صدیق صادقه
محتاجم وبر رفیق موافقه کیم طوق ایسه بن اچم بوبر جاده بوجنابه الچی
ایدوب هیچ بوطریق ایله بویولدن دونمزم وبودعاده بومحرابه توجه
ایدوب هیچ بروجهله بوقبله دن یوز دوندرمزدم و اصلا طعام طاتمزم
تا بنی نعمت ملاقات شریفکله مشرف ایتمیه سن وقطعا آرام اتمزم تا کوش

جائمی ور ملاقات لطفکله مفرّط قلمیه سن **بیت** دامن چون تو نکاری زکف
آسان ندهم • که بخونابه بسیار بدست آمده • موش ایتدی سنک موالات
و مراعاتکه جانله خریدارم وصدیق صادق و یار موافقه احتیاجده بن دخی سنی
قدروآرم موالاتکدن بو قدر کریزم و مجالستکدن بو دکلو پرهیزم اول
اجلدندرکه اکر بنوم حقمده مکر و غدر فکر ایده سن عقل قاتنده عذرم واضح اوله
و نادمیه سنکه بر سست عنان دوست بولدم و بر لیّن لزم خلقت و ضعیف
حقیقت شخصله آشنا اولدم اوّلا اول کلامکدن سنک دعوای صداقتکه صد
بلمشدم و سنک صحبتکه جان و دلله مایل اولمشدم **مثنوی** چون درین دل برق مهر
دوست جست • اندران دل دوستی میدان که هست • هیچ عاشق خود نباشد
وصل جو • که نه معشوقش بود جویای او • تیس طشره کلوب سوراخی قپوسنده ظهور
زاغ صورتیکه بخون ایلدوجه کلوب بو مشتاق ایله موانست ایدوب شرف مجالستکله
مشرف قلمزسن مکر خاطر شریفده هنوز خلجان خوف مشاهده ایدوب خفقان
بیم معاینه ایدرسن موش ایتدی هرکاه که برکسه کندو نفس نفیسن صدیق
صادقی یولنه فدا قله و وقت مضایقه ده نقد جان عزیزن یارلذیذی اچون
هبا قله دین واجب الادا ایله آنک کبی صدیق محبت موافق و برادر صادق
دیمکه لایق در و مراتب صداقتده آنک مرتبه سی عالی و درجه سی فائق در
و اکر مهمات امور دنیویه بابنده ملاطفت بیوروب مال و منال ایله مواسات قله
آنک دوستلغی متوسط الحال در اول مقوله کمسنک منتهای مصادقتی حدّ اعتدال
در و بیشلر درکه اول کمسنه که دوستنه مراعات و قتی مصلحت اچون جاه و ماله
مواسات ایلیه شو حسابده بکزر که کندو سودا اچون دانه صاچر پرورش طیور
مقصودی دکلدر چون بو اصل صداقت غرض آمیزدر ممکندرکه عاقبتی عداوت انکیز اوله
بیت هر نفسی کان غرض آمیز شد • دوستی دشمنی انکیز شد • اما شول
کمسنه که جام محبتی شویله نوش ایلیه که یاری بولنده کندو وارلغن فراموش
ایلیه اکسیر اکبر کبریت احمردن صد مرتبه اولی در و میدان محبتده جان فدا قلمق
بیدا درکه مال اوا المکدن هزار بار اعلادر **ع** الجود بالنفس اقصی غایة الجود •
بیت هست جوان مرد درم صد هزار • کار چو با جان فتد انجاست کار •
پوشیده دکلدرکه سنک شرط موالاتکی قبولده و باب ملاقاتکه دخولده بونک بر

فکی

دی

که

بکاخطرجان

بکا خطر جان واردر   زمین دلده بنای صداقتک بر درجه ده استواردر که طریق با
بذل نفس وفدای جان بکا آسان کاردر   اگر سکا فی الجمله سوء ظنم اولیدی مصاحبتکه
مایل اولمزدم   وگوشهٔ کاشانه ده اوتوروب کنج آشیانه دن قدم بیرون قلمزدم
قلم سنک مصاحبتکه تمام واثقم   روحم سنک مصادقتکه تمام عاشقدر   وطلب
صحبتمده صدق نیتک وخلوص طویتک شائبهٔ شبهه دن بریدر بوجمله ایله بنوم
جانبمده اولان خلوص خصوصک بکده بریدر   ای زاغ اگرچه که سنکله بنوم
میانمزده بنیاد عهد وپیمان پایدار   وبنیان امن وامان استواردر   اما سنک
نوعکدن بعض یارانک وار که بنوم ایله آنلرک بیننده بغض وخصومت دایم   وشعلهٔ
عداوت قائمدر   محتملدرکه آنلرک برسی بنی کورجک بکا قصد ایده لر   ونیش
جنک خون فشانلریله رنک شرپایمدن قصد ایده لر   زاغ ایتدی بنوم ایله یارانم میا
نه طرز بودرکه بنوم دوستم ایله دوست   ودشمنم ایله دشمن اولالر
موش ایتدی بلی هرکمه که دوست دوستمن ایله یار   ودشمن دوستنه مددکار
اوله احبا زمره سندن مردود   واعدای عدادندن معدوددر   بو اجلدندرکه
ارباب حکمت احبابی اوچ قسمت اتمشلردر   دوست خالص ودوست دوست
ودشمن دشمن   دشمنی دخی اوچ تقسیم اتمشلردر   دشمن ظاهر ودشمن دوست
ودوست دشمن   بو بابده بیورمشلردر   بیت   از دشمن خود چنان نترسم
کز دشمن یار ودوست دشمن • زاغ ایتدی ای زیرک مضمون کلامک معلوم اولدی
شویله که سنکله بنوم میانمزده ارکان مودت بر مرتبه ده مؤکد   وبنیان
محبت بر مثابه ده مشید اولمشدر که من بعد بکا اول کمسنه یار اوله بلور که فی الحقیقه
سکا یار اوله   وبنوم ایله مصادقته اول کمسنه سزاوار اولور که سنک رضاکی طلب
کار اوله هرکمه که سکا محب اوله اکا محبت بکا واجبدر اگرچه که بکا اغیار اوله
واول کمسه که سکا عدو اوله بکا عداوت لازمدر اگرچه که بکا خویش وتبار اوله
بیت   بر رخ هرکس که نیست داغ غلامی یار • گر پدر من بود دشمن اغیار اوست
خلوص محبتکدن صدق نیتم   وخصوص مودتکده عقد عزیمتم اول مثابه ده در که
اگر چشم وزبان که دیده بان قلعهٔ جان   وترجمان بیان جنان در سکا خائن
ومخالف ومباین کورم بر اشارتله ایکیسن دخی ساحل وجودن گرداب
عدمه کوندرم   بیت   عضوی ز تو گر دوست شود یا دشمن • دو دشمن دو...

رلن
بنج
نده
بيغ

دوکش زخم دوتن • موش بو کلمانک استماعندن قوی دل اولب ایلر و کلدی
وزاغک حال وخاطرن صوردی والحاصل اول ایکی یار بر برن کنار ایدوب مشاهدهٔ
جمال ایله خوشحال اولدیلر ولیل ونهار زبان اشتیاقی بر کار ایدوب مصاحبته
استعمال قلدیلر چون بر موجب اکرموا الضیف فکم وظائف ضیافتی نقد
ومراسم تکریم وتعظیمی تکمیل وتتمیم ایدوب ایدی ای برادر اکر رخت اقامتی مسکن
اصلیدن کوتروب اهل وعیالک بو منزله کتورهسن طوق منتک تا قیامت
کردنمه بند ایدوب غبار اندومی آیینهٔ دلدن کوتدهسن زیرا بو بقعه که
بو مسکنک مسکنی در ماوای خوش وموضع دلکش ومرتفع فرح بخش در زاغ ا
بو ماوانک آب وهواسی وفسحت بقعه ووسعت رقعهسی بابنده سوز
یوقدر لیکن شارع عامه قریب واقع اولب ره رو وکاروان وآمد شد مسافراندندر
حصول ضرر انبوه محتمل ووصول آسیب ومکروه متوقع در اما فلان جایکاه که تعرض
ابناء السبیلدن دوردر بر مرغزاردر که غایت صفاده محور حوز کبی پر نور و
لطافت مواده باغ ارم کبی مقام حضور وحبوردر مثنوی لب جوی سراسر سبزه
تر • صبا بوبی شکوفیله معطر • کنار باغ وراغی سنبل وکل • میان سبزه
زاری پر قرنفل • طعمه ولقمه اول نواحیده وافردر ودست آشوب وفتنه
اول حوالیدن قاصردر بوجملهدن غیری بنوم احبابمدن بر کشف انده توطن ایده
اول مقامه شرف ویرمشدر اکر رغبت بیوررسک اتفاقله اول منزل بهشت
آیینه واره لوم وبقیة العمری اول مرغزارده کامران وکامکار روزکار
کچوره لوم موش ایدی بیت تا دامن کفن نکشم زیر پای خاک • باور مکن که
دست ز دامن بدارمت • ای انیس دل ناشادم وجلیس حجرهٔ فوادم
شرف مجاورتکدن غیری امیدم وسعادت مصاحبتکدن غیری مرادم یوقدر سن
افتاب کبی هر منزله کیدرسن بن سایه کبی یانکجه یوز اوزره یوررم وا
فشان هر جانب که خرام ایدهسن بن دامن کبی اردکجه باش اوزره
سورنورم تا کریبان جامهٔ حیاتم چنک هادم اللذات ایله چاک وچشم جهان
بینم صرصرک ومماته بر خاک اولمیه دست ارادتم دامن صحبتکدن آیرلمیه
ودیدهٔ دلم مشاهدهٔ میل ومحبتکدن ایرلمیه بو بقعهده که حالا ساکنم وطن
اصلی ومستقر اسم دکلدر بلکه تصاریف روزکار بو مقامه بنی اختیار کتورمشدر

ارم

بیندی

ب

سنین

بنوم سرگذشتم اوزندر و عجایب و غرایبی حد و عددن افزوندر ان شاء الله تعالی
اول زمان که قرارگاه مقرّ اوله و خاطر عاطر شدّه مسافرت و زحمت مهاجرتدن
آسایش بوله تصدیع جائز اوله مهردن ذرّه و بحردن قطره روایت اولنه
چون میانلرنده کلام بو مقامده تمام اولدی زاغ فی الحال دم موشی بشوب
بال عزیمت ایله پروازه گلدی و مقصد معهوده متوجه اولوب نچه زمان کندکدن
صکره منزل مقصوده ایرشدی سنگ پشت مکر اول مرغزار میاننده اولان
چشمه نک حوالیسنده گشت ایدردی چون ارقدن صورة زشت زاغ ظلمت
سرشتی احساس ایتدی ترس و هراس اکا غالب اولدی فی الحال صویه طالدی
زاغ موشی هوادن آهسته اندروب سنگ پشته آغاز آواز ایلدی سنگ
پشت قعر آبدن صدای آشنایی ایشدوب شرایط استقبالی مرعی طوتدی
و دیدار گرامی ایله شاد و زندان محنتدن آزاد اولوب ایتدی بخت سرگشته
من باسر سامان آمد • وقت شادیست کنون کان گل خندان آمد • پس بربریله
گورشدیلر قوچشدیلر و اوپشدیلر خاطرن صورشدیلر کشف استغفار ایتدن
بو آنه دک نه حالده و بو زمانه دک نه استعالده ایدک زاغ سرگذشتی
کبوترلر بند دامه گرفتار اولدوغن تا آندن نجات بولنجه و موش ایله مصاحبت
قراردادوغن تا مسکن مألوفه واصل اولنجه نقیر و قطمیر تقریر ایدوب کلک تعبیرا
ضمیر کشفه تحریر و تصویر ایدوب کشف چون بر سبیل اجمال تفصیل حالی معلوم
ایتدی بشره سنده بشاشت تازه و نشاشت بی اندازه حاصل اولوب ایتدی
ای مونس خاطر بی آرام خوش آمدی علیک السلام والاکرام بزوم
بختمزک سعادتی در که سزوک رخش کری بوجانبه چکدی و طالعمزک قوتی در
کوکب جمالکز افق وصالدن طلوع ایتدی موش دخی لسان اعتذاری
برکار ایدوب ایتدی بو الطاف بی نهایتک معذرتی نچه زبان خامه ایله تقریر
اولنمق میسّردر و بو التفات بی حدک محمدتی نچه خامه زباندن تحریر اولنمق متصوّر
بز نا آفتاب حوادثدن سزوک سایهٔ عنایتکزه پناه ایلیوب طور رز
و وصول آمانی و آمالی حصول دولت وصالکزده اکلیوب طور رز
این عنایت ازلی بود که ره بر سیدم • ورنه بدایت ابدی گشت که رویت
دیدم • چون شوائد سفردن آسایش بولدیلر و اول مسکن نامنده غبار

که

یله

که

اغبار

وچشم زخم روزکاردن سالم ومصاحبت یار وموافقت دیار ایله غانم اولب
روز وشب تماشای جمال وشکر وصال الله مواظب ومداوم اولدیلر زاغ موشه
متوجه اولب ایتدی ای زیرک اکر مصلحت کوررسک وعدهٔ کریمهٔ انجازه یتشدروب
سرکذشتکی سنک بیشت حضورنده حکایت ایله تا ما بینکزده قواعد موانست
استحکام بوله اول نوادرکه استماعیله اهل مجلسه تمام استراحت ما لاکلام
حاصل اوله بیت بکشا لب وزین حدیث شیرین • کام دل ما بپرداز شکرکین •
موش سمعًا وطاعة دیوب بو سؤاله جوابده کشفه خطاب ایدوب ایتدی
ای برادر بنوم منشا ومولدم دیار هندده بر شهر درکه اکا ماروت درلر بن اول
شهرده بر زاهدک زاویه سنده وطن طوتمشدم وکوشهٔ صومعه سنده
کندم ایچون بر آشیانه دوزوب دست ارادتله اول آستانه یه التجا ایتمشدم بنی
نوعمدن بچه لر بنوم درکاهمه کلوب ملازمت ایدرلردی وهرکاه خدمت ایچون
بار کاهمه کلوب کیدرلردی مرید معتقدلرندن بر مرد صادق هر صباح زا
ایچون بر سفره طعام احضار ایدردی زاهد انک بر مقدارن وظیفهٔ چاشتیه
صرف ایدوب باقیسن شام ایچون ادخار ایلردی بن دیخی ترصد ایله کوزه دو
زاهد حجره دن چقدوغی کبی کندوی سفره ایچنه آتوب حرادم اولدوغی قدر ایچنده
اولان طعامدن یردم باقیسن تمام سایر یارانمه انعام واحسان ایدردم زاهد هر
چند که حیله ایله بنی صید ایتمکه قصد ایلدی کارکر اولمدی ودام مکرله قید وبند ایتمکه فکر
ایلدی فایده بولمدی اتفاق بر کیجه زاویهٔ زاهده بر مهمان اولب منزلنی مشرف
قلدی چون مراسم سلام ولوازم اطعام واکرام تمام اولدی مایدهٔ بر فایدهٔ
کلام چکلوب سماط محاوره وسفرهٔ مسامره میانه کلدی زاهد اثنای کلامده
انک مولود ومقصودن صوردی وسبب ارتکاب سفر وموجب اجتناب حضور
حضری استفسار بیوردی مهمان بر مرد ایدی جهان آزمای وبر فرید عالم پیمای
بیت سفر کرده در بحر وبر سالها • شده مطلع بر بسی حالها • زاهد جوابده
کاه اختصار وکاه ایجاز وکاه طناب اطنابی دراز ایدوب غرایب اخبار
وعجایب امصاردن هر نسنه که انک دیدهٔ شهودنده ارتسام بولمشدی تعبیر
دلپذیر ایله تقریر ایدر زاهد اثنای مکالمه ده کاه الکرین بر برینه اوروردیی
یعنی بو صدا ایله اول کوزه آسیمن خوردهٔ سفرهٔ اول درآز دستلردن قورقردی

زاهد

رودم

مهمان بو صورتدن که بی حرمتلک علامتی ایدی زیاده منفعل و بو حرکتدن دائرهٔ ادبدن
بغایت دور ایدی آتش خشمی مشتعل اولب ایدی ای زاهد صفت استهزا
وسمت سخریتدن سکا احتراز غایت لازمدر و جادهٔ حددن جانب هزله میل
کافهٔ خلقه عموماً و ارباب تاج و خرقیه خصوصاً زیاده ناملائمدر قطعه
با استهزا و سخریت مکن میل • که آنها لائق ازادگان نیست • کسی کو هزل بازی
ساخت پیشه • از وی آب رو تر در جهان نیست • زاهد ایندی حاشا که هرگز
سکا هزل بنوم دامن حالمه آویخته و غبار استهزا هوای صفای دل بی غلمه آمیخته
اوله بو حرکت که بندن مشاهده ایدرسن کشور سفرهٔ لشکر فاره دن حمایت ایچون
درکه بنوم مملکت نعمت مستولی اولب خوان خانمه دست تعرضی دراز ایتمشلردر
آنلرک طغیانندن نه سفره ده خردهٔ نان قورتلور و نه خانه ده و آنه دن نشان بولنور
بیت صد همچو من بجد نتوان شد منع کرد • آن لحظه که دست بیغما بر آورند • مهمان
صورویکه آنلرک جمله سی اقدام و حمله ده بر برینه نظیرمیدر و یا بعضی بعضندن
جری و دلیرمیدر زاهد ایندی ای مهمان آنلرک برسی پهلوان بلکه جملیه سلطان
و قهرمان منزله سنده در روبرو سفره یه کیروب الجنده نه وار ایسه قاپر
و کوز کوره یورلش ایدوب نازو نعمتدن بولدوغنی چالر و چاپار مهمان ایندی
البته آنک سائرلرندن جراتنه بر حکمت و اقدامده تقدمنه بر علت لازمدر
بونک مصداقی مهمان اول حکایتدر که اول شخص اول عورته ایندی زاهد ایندی
اگر زحمت اولمزسه بیورک نه کیفیت ایله اولمشدر اول حکایت مهمان ایندی بو
کلدوکم راهده شبانگاه فلان کویده بر آشنانک خانه سنه نزول ایتدم طعام
شام ینوب وظیفهٔ ضیافت تمام اولدقدن صکره بنوم ایچون جامه خواب دوشه
واروب یاتدم هنوز خوابه وارمدن مرد آشنا عیالی قاتنه کندی و اهلی ایله
مکالمه یه آغاز ایتدی بنوم ایله آنلرک میاننده حجاب مهمان بر بوریا ایدی بو سببدن
آنلرک معاوضه لرینی استشید ردم و ما بینلرنده جاری اولان گفت و گونک جمله
سن گوش ایدردم مرد ایندی ای خاتون نیتم بودر که یارن بو اوبه نک اعیانی
دعوت ایدوب بو مهمان عزیز حضورنده که عالم غیبدن بزه هدیه در جمع ایدوب
بنوم حالمه لایق و آنلرک شاننه موافق ضیافت یراغنی کورم عورت ایندی
هی ار نه عجب سویلرسن سنک اول قدر مالک یوقدرکه مؤنت عیالکه کفایت

غبار

دیلر

ن

ایده وبو منصب وجاه وبو مکنت دستگاه ایله خاطره که ضیافت عالمی خیالن کتورر
وویک دماغکده اطعام وانعام سوداسی خامنی پیشورر سس هیهات هیهات ع
سودای خام نخته فکر محال کرده • کوز آچ سندن صکره زن وفرزندوکی غیره محتاج
ایمه وبو کون که جمعه قادرسن فردا ایچون ذخیره مهیا قلمادین کیمه مرد انیدی ای عزت
اگر توفیق معین وسعادت قرین اولب بو نیت قوتدن فعله کلورسه نه محل ندامت
ونه مقام ملامتدر که فی الحقیقه ذخیره آخرتدر وجمع مالک مآلی وبال وادخار واحتکار
انجامی ضلالدر نیته که اول کرگ طمع کارک حسب حال اکا دال ورزن سؤال
ایلدیکه نجه اولمشدر اول حکایت مرد انیدی روایت ایدرلر که بر صیاد وار ایدی
هنرمند وصنعت اصطیادده استاد وبی مانند آهو بیم دامندن کناره چقمزدی سیه
نخجیر وهم سهمندن صحرایه باقمزدی سس دیده وری پرهنری تیز هوش • حیله گری
سخت دلی سخت کوش • اتفاق برکون دامن بر کوه دامنده قوردی وتیرو
ایله کنده وکمین کاهده اوتوردی ناگاه بر صید اول قید بند وبر شکار اول دام گرفتار
اولدی صیاد تیز تاب کبی کمندن چقوب شتاب تمام ایله دامه متوجه اولبجق
آهو هول جاندن قوت ایدی ودامی قوروب صحرا جانبنه طوندی کتدی صیاد
صاحب تدبیر بونی کورجک دستنده اولان کماندی شستنده اولان تیری نخجیر
جانبنه آتدی اتفاق پیکان تیر نخجیر بیچاره نک پاینه راست کلوب اوفاتدی
صیاد یتیشوب امرین تمام ایتدی وپشتنه آلوب سرور موفور ونا محصور ایله یولنه
کتدی ناگاه اثنای راهده بر کراز کمراهه راست کلوب صیادک اکا دخی دیک طمع
قایندی والذه اولان خدنک الماس رنکی اکا حواله ایدوب بتقدیر الهی پیکان
تیر شریان شکاف خنزیرک کاف نافنده اوینادی خوک دخی الم زخم تیر زهرآب
داده دن تیغ ناب داده ایله ایشکم صیادی چاک ایدوب ایکیسی دخی طرفة
العینده آلوده خون خاک اولوب هلاک اولدیلر بو واقعه اثناسنده بر کرگ
کرسنه اول موضعه یتیشوب کوردیکه اوچ کشته نجه کشته هر بری کرگنک صحرای
آرزوسنده برپشته کرک بو صورتدن که هنوز آیینه خیالنده ارتسام بولمشدر
حظ تمام ایتدی وکثرت نعمت وفرصت غنیمت ایله مستظهر اولب کندو کندویه
ایتدی سس که بسی روزکاری آید • که چنین نعمتی بدست آید • بو نعمتلرک
حقن بلزسم کافر النعمتلر وفرزند حرقوم اولورم واسراف واتلاف ایدرسم

غفل

غفلت وجهالت ایله موسوم اولورم سنكام تأمل واعتبار در وزمان تصرف
وادخار در حالا صلاح ومآله انسب بودر كه بوكون زه آرزوبی هدف مراد ه
ییتدرم كه حكما بیورمشلردر مصرع مخور جمله ترسم كه دیرا بیستی • به پیرانه سر بدبود
نیستی • بخور چیزی از مال وچیزی بنه • تمام ی به یكباره ازكف مده • زپس
كرك غایت حرصندن زه كمانی دندانینه آلوب دندان شره ایله چینمكه آغاز
ایدی نیش دندانندن كیش كمان قریلوب بركوشه سی حربله كرك
قلبنه طوقنوب اول دردبی حرز اول دردن طوردوغی یرده جرد اولدی
بوشلك محصلی بودر كه جمع ماله حریص وفرمان آز وآرزویه مطیع ذخیره قونمق
عاقبتی وخیم در وخاتمتی عذاب الیم در بیت آنچه درای بخور امروز وغم دهر
چون بفردا برسی روزی فردا برسد • زهی شوربخت وشوریده رخت
اول طایفه كه اول حالده فكر مآل بلكه خیال محال ایلمه ایله جمع مال ایدیلر وعاقبت
كار حسرت بسیار وندامت بی شمار ایله قوویلر كیدیلر نظم تاكی ای خواجه
جمع مال كنی • كه بمرگ از تو باز خواهد ماند • كنج قارون اگر ذخیره نهی • همچو حرص
وآز خواهد ماند • چون زن میزبان بو كلمات حكمت بنیانی استماع ایدی
شوهرینه ایدی ای عزیز اطفال اچون كیلارده بر مقدار برنج وكنجد ادخار
ایتمشدم حالا ظاهر اولدیكه جمع وادخار نامبارك وشوم وارباب احتكار
میانی تفویض وتوكلدن محروم وناصیهٔ حالی رقم شآمت وسمت شقاوتله
مرقوم ایمش صباح تمام اون نفر كمسنه یه كفایت ایدر طعام مهیا ایده
یوزسن كمی ولرسك دعوت ایله ومهمانك پاینده ضیافتی رعایت ایله
الحاصل زن صمیم دلدن مردك نصیحتنه قائل اولوب چون سحر كه بسهم شعاع مخروطی
جانب افق شرقیه مائل وآب چشمهٔ آفتابله آیینهٔ دیده‌لردن غبار غم
خواب زائل اولدی بیت سحر كاه چون چشمهٔ آفتاب • فرو شست از دید
كرد خواب • زن كنجدی مقشر ایدوب یودی • وقورتسون دیو آفتابه قودی
وكندو كار آخره مشغول اولدی وشوهرینه تأكید وتهدید ایدوب تنبیه ایلدی
كنجدك تمام تركلكی كیدوب خشك اولنجه اوستنده حاضر اوله تا مور وطیور یای
تاراج ودست تعرضی دراز ایتمیه دیو حفظ وحراستله ناظر اوله اتفاق
شوهرك كشور چشمنه لشكر خواب غلبه ایدوب بو اثناده بر كلب نجس وخسیس كلوب

ه ادلوب
تخور
ها
ی كه

آب دهان ولعاب زبانیله اول کنجدی تلویث وتنجیس ایلدی زنان چون بو حالی
کوردی آندن طعام اتخاذ اتمکدن احتراز ایدوب کوتروب بازاره کتوردی بن
دخی بازارده بر مهم ضرورم وار ایدی اکا کیتدم وآنک عقبنجه دوشدم کندم
کوردم که بر کنجد فروش دکاننه کلوب آنی کنجد غیر مقشره برابر بازار ایتدی
ومقابله ده بر از طوروب فریاد ایلر که ای زن البته بو معامله ده بر حیله مقرردر که
مقشری غیر مقشره صاعا بصاع بیع ایدرسن بو مثل موجبنجه بنوم دخی خاطرمه
بو خلجان ایدر که اول موشک جیره نک بو قدر جرأت وقدرتنه البته بر علت
وحکمت واجبدر اما رائی غالب بودر که خانه سنده بر مقدار دیناری وار درکه
اکا استظهار ایدوب بو مرتبه شجاعت وجرأت اظهار ایدر اکر مهال حالی خوا
افلاسدن خالی اولمه شاخسار کردارندن بو لطافت وطراوت بدیدار اولمزد
نیتکه دیمشلردر بازار دنیاده اول کمسه که بی زردر اول مرغه بکزر که بی بال وپردر

نظم بی زر منشین که کار زر دارد زر • بنشین همه اعتبار زر دارد زر •
کویند که اختیار از زر بهتر • مشنو که اختیار زر دارد زر •

ای برادر بو مقرردر که
اول موشک بو زور وقوتنه باعث زر در همان بیل وتبر کتور که سوراخنی
زیر وزبر ایده لوم وسرانجام کارینه وارر کوره لوم زاهد چون مهمانک
بو اقدام وابرامن کوردی فی الحال اریننه امتثال ایدوب بیل وتبر کتوردی
بن اولدم سوراخ آخرده بو ماجرای علی ماجری استماع ایدردم واقعا آشیانده
زر سرخ تمام عیار هزار عدد دینار وار ایدی هر زمانک اوزرنده غلطان و
تماشای وکشاسیله شاد وخندان ایدم قلبم صمیم جاندن اکا متعلق جانم درون
دلدن اکا مشغوف ومتعشق ایدی نظارسیله چشمم نور موفور حاصل اولوب
وملاحظه سیله کوکلمه سرور نامحصور واصل اولوردی همانکه مهمان ومیزبان
زمینی قازوب پایان آشیانه ایردیلر وخلاف معهود اول دینار معدودی
آنده موجود بولدیلر ونه کوردیلر **بیت** درستی چند چندان رخ چو خورشید •
درخشان از صفا چون جام جمشید • وجیهی سرخ رویی سکه داری عزیزی
قابلی صاحب عیاری کهر بکرفته خوبان سراسر دست ولی سیمین برانرا کرده
پابست فرح بخش دل دلهای پریشان کلید قفل مشکلهای دوران مهمان
زاهده ایدی اول موشک مایه جرأتی وپیرایه قوتی بو ایدی زیرا که زر مدد روح

ك

نا

بى

خفى

وماده

وماده فتوح در کوره سنکه من بعد کوشهٔ حفرهٔ ثقوب جانب سفره یه کمه کرک
و نان جنندن نان و کل جاندن بیزار اولب غارهٔ نعمه قطعا جرأت ائمیه کرک
و علایم افلاس و افتقار مشاهده ایدوب ضروری اول سور اخدن انتقال ایدم
همان اول زمانده که بو بلای ناکهانی بیچاره یه واصل اولدی و فضای آسمانی بو حفرک
منزلنه نازل اولدی کورم که موشلر میاننده بنوم اعتبارم انحطاط پذیر اولب تعظیم
سابق و اکرام معهودمده تفاوت فاحش پدیدار اولدی و یارانک چراغ مهر و
شفقتی باد اعراض ایله منطفی اولب آیینهٔ انقیاد و متابعتی چشمهٔ خرشید کبی
صافی ایکن غبار فرار و زنکار ایله او کار اولدی قطعه ور دل کس مهر و وفایی نما
باغ حرا مهر کیاهی نماند مایهٔ صد برک و نوا بود زر زر بشد و برک و نوایی نماند
اول موشلر که قدیم الزماندن بنوم زیرهٔ خوارخوان نانم و خوشه چین احسانم
ایدی وبی کسب و کار بقیهٔ طعام و لقمهٔ سفرهٔ انعام ایله روزکار کچوررلردی
همان توقع نعمت و طمع دعوت پایندیله مقید ایمشلر چون مقصودلری بندن حاصل
و وظیفه لری بندن واصل اولمدی خدمت ملازمتدن ابا ایدوب بنی تک و
تنها قودیلر کندیلر و محبت و محمد تمدن و آز کلوب مساوی و غنیمه آغاز ایتدیلر
مثل مشهوردر که الستهٔ ناسده مذکور من قل دیناره قل مقداره محقق بلد
بو بازار روزکارده بی زردن بیزار و مالداره هوادار اولورلر ایمش و
مفلس تهی دستک تیر قصدی هدف مراده ایرغرامیش و بوستان خیالنده
نهال آرزو مقصود ثمرن ویرمزامیش کلمات اکابردندر هر کیمک که برادری
اولمیه هر یره که واره غریب اوله خویش و قریب فایده ویرمیه و کیمک که
فرزندی اولمیه صفحهٔ روزکارده ذکری باقی قالمیه و هرکمسه که مفلس و بی
دولت اوله دوستلرندن حرمت و محبت بولمیه بلکه تهی دست اولنلرک
حقیقتده دوستی اولمیه زیرا که هرکمسه که قاضی الحاجات ایکن محتاج اوله
ارباب احتیاجدن اول جماعتدر که عقد ثریا کبی آنک درکاهنده مجتمع اولب سلک
ملازمتده انتظام بولهلر رشتهٔ جمعیتلری انفصام بولب آن واحدده
بنات النعش و آرتار و مار اولهلر بو اجلدن که سفله دونلرک صداقتی اغراض
نفسانی و منافع دنیویه یه مقصور و مبتنی در دم ذوق و صفاده یار
اولورلر چو محنت وقتی اوله بیزار اولورلر باخطاجی که مست می تو

ند

م کر

شود

همچو زنبور بر نوی جوشند ٭ باز وقتی که ده خواب شود ٭ کبه چون کاسه رباب

ترک صحبت کنند دلداری ٭ دوستی خود نبود بنداری ٭ اخبارده کلمشدر که بعض

ارباب دولتدن استفسار ایتدیلر که نه مقدار دوستک وار ایدی اول دوستم

وار ایدوکی معلوم دکل زیرا که حالا خوشش حالم و مالم چوق ٭ و ثروت و قدرته

نهایت یوق ٭ بازار صحبتم رایج ٭ و دری دولتم مقصد ارباب حوایج ٭ هر احدینی مکرم

و محترم کورر ٭ و بکا محبت و مودت لافن اورر ٭ اکر عیاذاً بالله دیده اقبالم خاک

ادبار ایله طوله ٭ دوست و دشمندن اول زمان ممتاز اوله دوستک حقیقتی

زمان نکبتده معلوم اولور ٭ یار اغیاردن وقت محنتده امتیاز بوله **بیت**

صفا و فتنده چوق کشی اولر یار ٭ ولی یار اولدرر که اوله وفادار ٭ صحائف لطایف

حکایه

حکاده مسطوردر که افاضل روزکارک برسندن استفسار ایتدیلر که خلوع فقرانک مجلسندن

نفرت ایتدکلرینه علت ندر ٭ و اغنیانک خدمتنه رغبت نه حکمت در

جواب ویردیکه مال محبوب القلوبدر ٭ و بازار دنیاده زر متاع مرغوبدر کیمده که

مال احتمالی ویره لر جان ویردن اکا مائل اولوب مراسم تعظیم و تکریمنده شرط

لر

مبالغه تقدیم ایدرلر ٭ چون کف دستی پنجه چنارکی درهم و دیناردن خالی کوره

دامن مجلسندن ال چکوب پیرامن خدمتنه قدم باصمزلر ٭ و اکا دیده

حقارتله نظر ایدوب کوزلرینه کوسترمزلر ٭ و کدکلرینه آکمزلر **نظم**

چون کل چمن دامن پر زر بنمود ٭ بلبل بهزار صورت د معاشقش بنمود ٭ و آنکه که

بیاد رفت برکیش که بود ٭ کس نام کل از زبان بلبل نشنود ٭ اتفاق بو اثناده

موشلردن بر آشنا که بنوم آستانم ملازمی تباشیر صبح شادمانی ٭ و بنوم ایله

بر آن صحبتی سرمایهٔ سعادت جاودانی بلوردی ٭ و پیوسته شرط مهر و وفا و فرط

صدق و صفای بو بیتک فحواسیله بیان و ادا ایلردی ٭ چنان در عشق

بکوشم که کر تیغ زنی بر سر ٭ بوقت امتحان باشم چو شمع استاده پا بر جان

بیکانه وار اوکمدن کچوب بنوم ایله آشنالق ایلمدی ٭ و بنوم جانبمه التفات ایلمدی

بکا

و بر کلمه سویلمدی بن اکا متوجه اولوب ایتدم ای استاد نه آب د قضا اسدی که

کرد بلاسی هوای و الای یار آنی مکدر ایتدی ٭ و اول دعوای محبت و دای مهر و

شفقت لر که بنوم حقمده سزدن ظهوره کلمشدر نیچه اولدی بو نه کندی موشک

طاق ابروسنی درهم ٭ و عتاب آمیز کلمات ایله درهم ایدوب ایتدی نه عجب

ایلدیکی سنی

الا ایمش بن نکه کمسه بیهوده ملازمت ایدرمی وبی سبب تعب چکوب بی فایده
خدمتنه کلوب کیدرمی اولدم که دینار ودرمک وآرو نعم وکرمک بیار
ایدی جمله‌ء متاع خدمتنکه خریدار ودو کلمز لیل ونهار درکهکده کمربسته
خدمتکار ایدی اول زمان نعمت ودولتله سیر ایدک شمدی آج اولدک
وملجاء ارباب احتیاج ایکن حالا فلس احمره محتاج اولدک حکما بیورمشلردرکه
مرد محتاج نیتکه لذات دنیادن بی بهره در محتمل درکه درجات آخرتدن دخی بی
نصیب اوله لاکه کاد الفقر ان یکون کفرا • سببی دخی بو کرکشاید
کندونک قوتی وعیالنک نفقه‌سی یابنده مضطرب اولب طریق آکتابده
بر فعل نامشروعه ارتکاب قله وآنک تبعه‌سی موجب وبال ونکال آخرت
اولب دنیاده وعقباده عقل ذل ایله مقید اولدوغی عقباده زندان شقاوه
مؤبد ومخلد حاله ع چون کافر درویش نه دنیا ونه دین • حسرة الدنیا
والآخرة ذلک هو الخسران المبین • پس بو مقوله لمه نک که ادبار اکا
اقبال واقبال آندن ادبار ایلیه ودولت دنیادن محروم اولب سعادت
اخرادن بهرمند اوله‌جغی دخی معلوم اولمیه مصاحبتندن دور اولب مجالستندن
نفور قلنه ارباب عقل وخرد حضورنده معذوردر بن ایدم بچون بشویله
درس بلمز میسنکه فقیر بر پادشاه درکه الفقر فخری تاجی انک ذات
کرامتنه راستدر والغناء داء والفقر شفاء دیباچه‌سی آنک قامت
شهامتنه بی کم وکاست در شعر الجوهر فقر وسوء الفقر عرض • الفقر
شفاء وسوء الفقر مرض • رتبت فقردن نچون اغماض ایدوب صحبت
فقردن نه سببله اعراض ایدرسن موش جواب ویردیکه هیهات
هیهات اول فقر که پسندیده اولیا وستوده انبیادر افلاس وا
اکثا نه نسبتی واردر اول فقر آندن عبارتدر که سالک طریق حقیقت نقد
دنیا وسرمایه آخرت سود وسوداسنده اولمیه وترک علائق خلایقی تاج
تارک ایدوب ماسوای بالکلیه فراموش ایلیه تا ساقی باده کثرتدن وحدت
جرعه‌سن نوش ایلیه لا یصل الی الکل الا من انقطع عن الکل اول فقرک
مظهری درویش بو فقرک صاحبی گدادر گدالک ایله درویشلک میانی بین
الارض والسماء در درویش اولدر که تارک دنیا اوله گدا اولدر که دنیا آنی ترک ا

عیال
تن
فتفار ک
بلبه

ارباب فقر حقیقی بیور مشلر درکه الفقر کنز من کنوز الله زلال سرچشمهٔ توحید درکه
چهرهٔ نفس مقدّسی غبار تعلّقدن تطهیر وتنظیف ایدوب خلعت خزانهٔ تفرید وتجرید
درکه گنجور قدرت قامت روح مطهّرنی انکله تکریم وتشریف ایدر اکسیر فقر کیمیای
کن فیکون وسرّ فقر دایرهٔ تقریر وتعبیردن بیروندر نظم اوّل قدم فقر سر باختن
سر آن همه اغیار برداختن است چون باخته شد سر وبرداخته سر بی در وسر بی
کار وکر ساختن است اما فقر افلاس که احتیاج الی الناسدن عبارتدر جمله
بلالرک رئیسی در وموجب عداوت خلائق ومستوجب انکار نعمت خالق
ورافع حجاب حیا وهادم بنای مروّت ووفا وجامع سر وآفت وقاطع
حبل حمیّت ومستلزم ذلّ ومسکنت ومستتبع هوان ومذلّتدر هرکه که
علّت احتیاجله خسته ودام افلاس ایله پابسته اوله البتّه روی غیردن پردهٔ
حیایی رفع ایدوب صفحهٔ حالندن الحیاء من الایمان نقشنی منمحی قله وزندگانی
منغّص اولوب همان راحت ساحت سینه سندن رخت اقامتی کوتروب
لشکر غم مملکت بغداد نه مستولی اوله وشمع حضوری بی نور روایت طریق
حقدن صدر حله دور اولوب مقدّمات تدبیر نافع ورائب صائب انک بابنده
انتاج نتایج منافعدن خائب وخاسر واقع اوله وخلقک انک حقّنده حسن
ظنّی منعکس وبنیاد اعتقاد واعتمادی مندرس اولوب دیانت وامانتله موسوم
ومعلوم ایکن جنایت وخیانتله تهمت اولنه وناگاه بر کیمسه دن بر ظلم وبر
گناه صادر اولسه جرم الحاکم اولنه وبالجمله هر خصلت که توانگرلره سبب
مدح وتحمیدتدر مفلسلره موجب قدح ومذمّتدر مثلا اگر شجاعت اتسه تهوّره
حمل ایدرلر اگر سخاوت ایلسه مسرف درلر اگر حلیم اولسه عاجز وناتوان در
اگر وقور اولسه کسلان وگران جاندر اگر بلاغت اظهار اتسه مکثار ومهذار
اولور واگر صمت وسکوت اختیار اتسه صورة بی جان ونقش دیوار اولور
اگر گوشهٔ خمولده منزوی اولسه سفه وجنونه نسبت اولنور اگر خندان و
گشاده روی اولسه هزل ومجنونله تهمت اولنور اگر طعام ولباسده فی الجمله
تکلّف گوسترسه کاو تن پرور واگر لقمه وخرق ایله قناعت قلسه خر لاغر درلر
اگر بو مقامده اقامت ایتسه خام وناپخته درلر اگر مسافرت ومهاجرت قلسه
سرگشته وبخت برگشته درلر اگر تجرّد اختیار اتسه تارک سنّت اولور اگر تأهّل

است

در

وتزوّج

وتزوج ایله بدنفس وبنده شهوت اولور والحاصل مرد محتاج ابنای زمان عنده
مردود وبی حرمت اولور اگر بو حاله آندن سنایبه طمع دخی توهم اولنه قلوبده
انکا عداوت پیدا اولوب جمیع احباسی انکا انکار ایدرلر وجمله اصحابی اندن
بیزار اولوب مصاحبتندن عار ایدرلر که حرص وطمع مورث ذلتدر وفراغت
وقناعت باعث عزتدر من طمع ذلّ ومن قنع شبع ع خوری ز طمع
خیزد وعزت ز قناعت • چون اول موشدن بو فصل پر اصلی گوش ایتدم
راست سویلرسن اشیدردم دیرلر که درد بی درمان ومحنت هجران
وفرقت یاران وغربت اوطان زحمت فاقه ایله یکسان بلکه بونلر آندن دخی
آساندر واصحاب تجریدن ظهوره گلمش امثی رباعی ز احتیاج بتر در جهان
بلایی نیست • بهیچ وجه تهی دست را اندآبی نیست • کسی که گشت ولش مبتلای
رنج طمع • بگو بمیر که این درد را دوآیی نیست • مضرت ضرورت وکثره خرز
قلتده بو کفایت ایدر که کشی کند واقران وامثالندن سؤال اتمک لازم اولور
بلکه ارازله عرض احتیاج وابتذال اتمک واجب اولور اشانه بو نوع حیاتله ممات
یکساندر که دهان اژدهایه برمق بصمق وشیر گرسنه دن لقمه قپمق وپلنگ
خشم آلوده له هم کاسه ونهنگ زهر آلوده له هم گوشه اولمق اوانیدن
سؤال وارازله احتیاج وابتذالدن آساندر بو اجلدندر که بیورمشلر در راحت
نوآله ذلّ سؤاله دگمز وحلاوت عمل مراره عزلدن بدل اولمز بو ایکی بیت که
بعض اکابرک انوار خاطر وقادنده لامع در بو کلمات حکمت نکاتی اوجز عبا
جامع درست چهار چیز که اصل منافعست ومنال • نیرزد آن بچهار دگر بآخر حال
پس اول موش ایله مناظره دن فارغ اولوب ینه در سوراخه گلدم گوردم که
اول دینارلری مهمان زاهد واحدًا بعد واحد صایدیلر وبر بساطه بسط ایدوب
اوزرینه یایدیلر وبر زمان آنلرک شکل تابان وشعشعه لمعاننه حیران اولدیلر
بعده مناصفه طریقی ایله قسمت ایدوب حصه لو حصه لرن آلدیلر بن گوکلمدن ایتدم
القدم فی النار چون زاهد حصه سین درکیسه ایدوب بالینی آلتنه قودی
قلبمده خناس حرص وآز وسوسه یه آغاز ایتدی که اگر بو دینارلردن برمقدار
آلونمه گیره برکره دخی نسیم فتوح وشمیم فوت روح مشام دل مخزونمه وخاطر مجروحمه
ایره واصحاب واحباب ینه خدمتمه شتاب ایدوب مجلس آراسته

رنله

وصحبت پیراسته اولا بو فکری مقرر ایدوب اول قدر صبر ایدم که یاندیلر خوابه واردیلر
بن دخی مهمان دامن عزمی بر میان ایدوب آهسته آهسته بالین زاهد جانبنه
روان اولدم مگر مهمان مکار کار دیده و ویغ بر کار اول محلده بیدار اولوب بنوم
احوالمی تجسس ده جنسی چار ایمش ناگاه اباغمه بر چوموق اوردی که رنجندن طاقتم
طاق اولدی بر زمان بیهوش اولوب آنده یاتدم بعده عقلم باشمه کلوب یاره
کثرت وافتان وخیزان سوراخمه کتدم آنده اول قدر توقف ایدم که اول زخمک زحمتی
فی الجمله ساکن اولدی خاطرمه همان اول خاطرهٔ سابقه خطور ایلدکی فی الحال سوراخدن
چقوب ینه اول جانبه متوجه اولدم مهمان بو نوبت دخی باشمه بر دسته چوب
اوردی که بر زمان سراسیمه اولدم وجان هولندن کندومی سوراخ طرفنه آتدم
آنده بچه زمان بیخود و لا یعقل یاتدم بعد زمان عقلم باشمه کلوب کندومی تدار
ایدم چون تلخ زخملردن چاشنی طاتمدم جانم آجیسندن حلاوت مالی و
حرارت فقر وابتذالی اونتدم وایدم بیت چو نالد کسی از تنگ دستی • چه
نعمت بهترست از تندرستی • وعین الیقین بلدم که جمله بلالرک مبداٴ ودکلی
جفالرک منشاٴ حرص وطمع ایمش تا ژنغ دآینه طمع قلمدی حلقن خلقهٔ دامه
کرفتار بولمدی وتا آدمی قبای عبای حرصی اکننه آلمدی عزتی بلاسی ذلته مبدل
اولمدی عزیزلرک آینهٔ چهرهٔ حرمتی تیره ایدن زنگ طمع در اکابرک مقدار
وزن عزتن معیار اعتبار ده سبک قلان سنک طمع در بیت ای برادر طمع مکن طمع
آدمی را خراب سازد وخوار • دو سخن بشنو ار همی خواهی • که شوی از حیات برخور
در دامن قناعت کش • طمع از مال مردمان بر دار • عجبدر اول کمسه لرک حالی که
کثرت مالده فراغ بال در فارغ حال خیال ایدرلر بوندن غافللر که وحدت واسبا
وجمع دنیاده دولت وعزت کمان ایلدیلر بونی بلمزلر که عزت وحرمت قناعتده
در بیت عزت آن یافت که بر کند دل از بهر جهان • راحت آن دید که زو دست
طمع باز کشید • پس بو حادثه دن بنوم حالم بر مرتبه یه وارد یکه نهال طمعی زمین
دلمدن بالکلیه قطع ایدوب لباس شهرتی قامت طمعمدن بتمامه خلع ایتدم وقضا
خدایه رضا وردم وتوشهٔ قناعتله کوشهٔ فراغتده منزوی اولدم وفرمان
قهرمان روزکاره کندومی تسلیم ایتدم وزبان فکرت ولسان عبرتله کندو کندو
ایتدم دنیای غدار روزکار ناپایدار بو وقایع ونوائبک ضمننده کندو خصا

محاسن ومعایب نقایصنی اظهار ایدوب غایتی بوکه دیدهٔ پردهٔ غفلت ایله محجوب
ومستوردر آنک بر آمنی رؤیت عیوبندن دوردر والا نجه دره دولت واردرکه
کتابه سنده آنک نشان حیله ومکری یازلمامش اوله نجه نازنینه خلعت کیوردی
عافیت دست تعدی ایله خلع اتمدی نجه زمینده نهال دولت دیکدیکه آخر بیخنی
شکنجه ایله قلع اتمدی کیمه خوان نعمت انعام اتدی که جام انتقامله قانن اچمدی
کیمه خانهٔ دولت بنیاد اتدیکه خراب آباد محنتدن آکا هزار رخنه آچمدی بیت
وارمی بر خاطر که چرخک آنده باری اولمیه • قانی بر رخ که حوادثدن غباری اولمیه
قطعه زن ناحفاظست دنیای دون • که هرگز از وشوهری بر نخورد • که بر پایهٔ
تخت اوبا نهاد • که از دست او تیغ بر سر نخورد • آه بو گنج سپنج اکا دکرمی که
انکچون بو قدر رنج چکه لر • ویا زمین دلده تخم غم بوده نابوده ون وغصهٔ زبان
وسوده ن اکه لر بیت دینی آن قدر ندارد که بور شک برند • با وجود وعدمش
راغم بیهوده خورند • آه بو افکاردن صکره سودایی دیاردن فرار وخانهٔ
زاهددن کنار ایدوب مطوقه نام حمامه لر اچنده بنام بر کبوتر دوستم وار ایدی
انکساره مهر ومحبتی وسیله سی ایله بنوم ایله زاغ میاننده مصاحبت ومصادقت حاصل
اولدی زاغ دخی بکا حضرتنک لطف وخروقی حکایت ایدوب نسیم شمائلک آنک
بوستان معاوضه سندن مشام سامعه مه واصل اولدی وسنک محاسن ذات
ومکارم صفاتنک ذکری مقتضی ارادت ومتقاضی صداقت اولب آنک مرافقت
وموافقتیله کلدم که سنک سعادت مصادقتکله مستسعد اولم وشرطهٔ مصاحبتکله
ورطهٔ کربت وغربت وذلت غزلتدن نجات بولم وحشت وحدت صعب
کاردر وبلای جلا امر دشواردر جهانده مجالست اخوانکبی راحت روح وروان
ومهجران یارانکبی مورث غموم واحزان یعنی نه واردر بیت وصلت دوست
راحت دلدر • فرقت دوست زهر قاتلدر • الشکر لله که نخل دولت خار دلآزار
نکبتدن قورتلوب شب تیرهٔ روی محنت صبح روشن رای راحته مبدل اولدی
بو در بنوم سرگذشتم که بالتمام خاک پایکه اعلام اتدم وحالا جوارکه التجا ایدوب
شرف مصاحبتکه حسن قبول رجا ایدرم بیت از تو بیاکه مرا از مدد وصیقل
لطف • زنک اندوه ز آیینهٔ دل بردآری • سنک پشت چون بو فصل
قصور استماع اتدی بسط ملاطفت وطرح ملایمت آغاز ایدوب ایتدی بیت

نجانه که چنین مهمان فرود آید • همای سدره در آن آشیان فرود آید • نجه سعادتدر
سنک شرف مجاورتکله برابر اوله و نجه دولتدر که سنک بهجت مجاورتکله
مقابله قله نیتکه سن بنوم امدادمه و دآمدن استمداد ایدوب بنوم مله مناسبت و
مصاحبته امید وارسن بن دخی سنک مرافقتک و موافقتکله استظهار ایدوب
عن صمیم القلب مخالصت و مصادقتکه منت دارم و ناچار اغ روحم شعلهٔ حیاتکله افرو
اوله پروانه وار شمع جمالک عشقنه کرفتارم بیت چون ذره بخورشید رخت مهر
بستم • کر تیغ زنی از تو نخواهی به بریدن • بو فصل بر اصلدر که تقریر بیورلدک
انواع تجارب و مواعظ عجایب مندرج در بو تجارب حکمیله عاقله مناسب بودر که
حطام دنیادن کفاف قلیل ایله اکتفا ایدوب اول قدر قدرتیله که غیره عرض
احتیاجدن مستغنی اوله قناعت ایلیه هر کمسه که کوشه و توشه دن کفایت
مقداریله قانع اولمیوب زیاده طمع قله و دایرهٔ انصافدن طشره چقوب
بادیهٔ حرص و شره دن سرکردان اوله اول کربهٔ حریص کبی پایمال نوایب دوران
اولوب عبرت نمای جهان اوله موش صورد یکه نجه اولمش در اول **حکایت**
کشف ایندی برشخصک بر کربه سی وار ایدی هر کون لقمه و طعمه دن اول مقدار
وظیفه که آنک آتش جوعن تسکین ایدردی اکا مقرر قلمشدی اما غایت حرص
اول خام طمعک نهادنده غالب ایدی وظیفهٔ مقررهسنه قناعت المیوب زیاده
طلب ایدردی بیت عزیز من در درویشی و قناعت زن • که خواری از طمع و عز
از قناعت زاد • اتفاق بر کون بر کبوترخانه حوالیسندن کچرکن کبوترلرک
صدای دلاویزی و نغمات طرب انکیزی کربه نک عرق اشتهاسن حرکته
کتوردی بی اختیار کندوسن اول برجه پرتاب ایتدی اول منزلک نکهبانی اول برجک
حارسی که اول میدانک فارسی بلکه ابو الفوارسی ایدی فی الحال کمند حیله ایله آنی
طوتوب خار وجودن کلشن حیاتدن کلخن هلاکه ایلتوردی و آندن سابق که مغز
سروللهم برندن دماغ اشتهاسنی معطر ایده باشن تننددن اوزوب پوستین
بدنندن یوزوب و خس و خاشاکله پر ایدوب کبوترخانه قپوسنده بردار
ایتدی اتفاق صاحبی اول موضعدن مرور ایدرکن کربه یی اول حالده کوردی
ایدی ای شوخ چشم و حریص اکر اول لقمه ایله که سکا روزمره واصل اولوردی
قناعت ایده ایدک بو سنک بدنکدن یوزمزلر ایدی و کاه ایله پر ایدوب

که

خته

صندکه

ت

سنی

سنی عبرت نمای دوران ایتمزلردی مثنوی قناعت کن ای نفس باندکی
که از حرص خوری رنسد بی تنگی • نداننت قارون نعمت پرست • که گنج قناعت
بکنج اندرست • کند مرد را نفس اماره خوار • اگر هوشمندی عزیزش مدار • بو
مثلک فایده سی اولدر که سن اولقدر قوت ایله که آنکله سد رمق حاصل اوله واول
سوراخ ایله که شداید گرما و سرمادن آکا پناه اوله قناعت قلوب مال ضایع
ایچون غمناک و اندوه ناک اولمیه سن بیت غم مخور جانا من از فوت شدن
مال و منال • شادی باش این مرده نیل دشوار • شویله بلکه آدمک شرفی هنرده
و کمالی مال و جمال دکلدر • کیمک که گردن حالی گوهر هنر ایله آراسته اوله فقیر واند
بضاعت اولمق ایله میان خلقده شانی حقیر و مهان اولمز شیر کبی که باوجود
زنجیر ایله مقید در شوکت مهابتنه نقصان کلمز و آنک چهره حالی زیور هنر و
کمالدن خالی اوله نه قدر مال دار اولورسه عقلا قاتنده ذلیل و بی مقدار اولور
سک کبی هرچند زور و زیور وجل اطلس و طوق مجوهر ایله آراسته اوله ارباب
اعتبار قاتنده مهان و خوار اوله مثنوی آنکه بزندان جهالت کمست • هست گدا اگرچه
زرش صد خمست • مرد که از علم توانگر بود • کی نظرش بر در و گوهر بود •
بوندن غیری کدر کربت غربتی ساحه، ولکدن کیدر و مهاجرت وطن و مفارقت
مسکنه اعتبار ایتمه که عاقل هر یرده هنر و فضلله فرزانه در جاهل مسقط رأسنده
علت جهلله غریب و بیگانه در ع صاحب هنر بهیچ مکانی غریب نیست •
وجمع مال ایدی معرض تفرقیه دوشدی دیو ملول اولمه که دنیانک مال و منالی
حیز زوالده در و اقبال و ادباری انقلاب و انتقالده در همابیور مثلدر که
آلتی نسنه دن ثبات و بقا توقع ایتمک جائز دکلدر • اول سایه ابر که بر لحظه ده
زایل اولور ایکنجی محبت ارباب غرض که ادنی بهانه ایله شعله برق کبی ناچیز اولور
اوچنجی عشقه زن که جزئی سبب ایله سکون بولور دردنجی سرمایه جمال که نه قدر
کمال بولورسه آخر کار ذلم یکن اولور بشنجی ستایش دروغ که آنک فروغی
اولمز • آلتنجی مال دنیا که بر عروس بی وفادر و بر جو فروش و گندم نمادر
و بر متاع در که عاقبت فرسوده دست فنادر بیت بزین و زینت و مال
و متاع دنیی دون • مباش غره که باکس وفا نخواهد کرد • خردمنده لایق
بودر که نه کثرت مالله شاد و فرحناک و نه قلب حالله غمگین و اندوه ناک اوله

ک

همّت عالی ماتنده حاصل کاینات جو بر برک کاهه دکمز پس عاقل اولان طلب
حصولنده خرمن عمر عزیزی باد هوا آیه ویرمز وفکر بود و نابودندن چندان غم
وغصه یمز آنلر که همتلرن ساحة میدان قناعتە سور دیلر نه وجود درهم و دینار
و دنیا و ستعار ایله افتخار و استظهار ایدیلر و نه عدمیله تأسّف و ملالت
و تلهف وشامت اظهار ایدیلر **نظم** نه خوش عاقل درشول کشی یاری • که حالی
دهره قلمز اعتباری • کوروب بو چرخ کرد ونن انقلابن • زمانک انقضا و
اضطرابن • نه اقبالندن اولور تند سرکش • نه ادبارندن اورر جانه آتش •
حقیقتده مآلە اول کمسنه مالک اولور که مآل حالن فکر ایدوب • مالن خیرات و
حسناته صرف ایلیه و متاع دنیانک اول کمسه قیمتن بلور که سلوک راه آخرت
ایچون مزاده ذخیره مهیّا قله و اعمال پسندیده بر مال در که اکثار نوآکی ممکن و کلدر
وحوادث روزکار و تصاریف لیل ونهار الی دست تفرّقی درآز ایتمک
ممتنع در فایدهٔ حطام دنیا سفر آخرت ایچون هدیه زاد و زوآد در و سلوک
طریق معاده تحصیل اسباب استعداد در که ناکاه بحکم فاخذناهم بغتة بیک
اجل کلور امان ویرمز و استرداد ودیعت روح ایچون بر آن زمان ویرمز
بیت بازکن از خواب نازآن نرکس رعنا که عمر • میرود چون دور کل با چشم
برهم عنبرینی • ای زیرک اکرچه که بنوم پند و نصیحتمدن بی نیازسن و
خیری شردن و نفعی ضردن تمیزده ممتازسن امّا دیلدم که وظایف حق
اخوّت و شرط محبّتی ادا ایدوب سنی اوصاف حمیده و اخلاق پسندیده
تحریک ایتمک ایله کوشش موشکلی تفریک ایلیم تا دامن حالک لوث تعلّقدن
پاک و اینهٔ خاطرک غش و تشویشدن صافی و تابناک اوله بلمش اولکه
من بعد بنوم صادق یارم و موافق برادرم سنک حقکده میسّر اولان مؤاسات
و متصوّر اولن مصافات و مؤالات بی قصور ظهور بولمه کرک و اکرچه که
فرض محالدر سنک جانبکدن نه قدر آثار اعراض و انقباض مضایقه اولمه بنوم
طرفمدن شواهد اخلاص و اختصاصدن غیری نسنه مشاهده اولمه کرک چون
کشف کلامن تمام اندی زاغ موش بابنده آنک بو ملاطفتندن قلبنه
راحت تازه و نشاط بی اندازه حاصل اولب ایدی ای برادر عمرک مدید اولسون
بهجت و سرورمی مزید اتدک و مکارم ذاتکدن برشمه اظهار ایدوب محاسن

صفانکدن بوذره اشکاره فلک ع این همه آثار جهان افروزیست • اصدق
اصدقا واخلص احبا اولدرکه هرکاه که حوادث دهر درکاه حمایتنه پناه ایده‌لر آنلره
عین عنایتله نکاه ایدوب مسؤللرینی قبولده مجهودنی مبذول قله وحاجتلرینی
جاننه منت بله هرکسه که دوستندن برمرادن درتغ ایلیه واجیدرکه اول
دوست آندن مفارقته سعی بلیغ ایلیه که اول دوستلغه لایق دکلدر وکفتاری
کرداره موافق دکل اخبارده کلمشدرکه بر عزیزی اصحابندن برسی برکیجه
زیارته کلوب دق باب اتدی اول عزیز آنی کیم ایدوکن بلوب آیا آنک
ناکاه کلمسنه نه باعث اولدی وبی‌کاه بو حرکتنی ایجاب ایدرنه حادث
اولدی دیو دور ودراز اندیشه‌لره دوشدی آخر الامر برکیسه التون
وبرتیغ برکوهر وبرجاریه خانه پروراولوب قپوی آچدی دوستیله مصافحه
قلوب اوپدی قوجدی بعده ایتدی سنک بو بی وقت کلمکه اوچ حکمت
فکر اتدم برسی بوکه احتمال ویردم که سکا برحال اولوب ماله محتاج اوله‌سن
ایکنجی شایدکه برعدوک اوله سکا قصد ایده‌سن انک دفعنه مدد طلب قله‌سن
اوچنجی محتملدرکه تنها لکدن بعض مهماتک مهمل قله آنک اتمامی ایچون خادم مصلحت
کذار التماس ایده‌سن انکا بناءً بو اوچ امره مناسب اسباب مهیا اتدم اکر
مراد مال ایسه اوشده کیسهٔ دینار واکر مدد کرکسه اشته شمشیر آبدار
اکر خادم لازم ایسه اوشده جاریه خدمتکار ع بهرچه حکم کنی نافذست فرمانت
اول دوست انکا منتلر ایدوب عذرلر دیلدی وبو حسن معامله بناءً اعتقاد
واعتمادی محکم وقواعد تعلق وارتباطی مبرم ومستحکم اولدی بیت چوکار
تو ازحد برآمد چنان کن • که یارترا از تو کاری برآید • نظر بر مراد آیاران ممان
که بی زحمت انتظاری برآید • بر کریم کرداب محنته دوشسه ینه ارباب
کرم انکا دستکیر اولور نیتکه بر بیل خلایه دوشسه ینه بنی نوعندن معاونتله
خلاص بولور پس دل دریا مثاله موشک تعهد حالندن شایبهٔ ملاله یول و
برمامک کرک وناموس ومروته ناظر اولوب انک زحمتن خاطر عاطره کتورممک
کرک عاقل اولدرکه کسب شرف ایچون راحت وفراغتی برطرف ایده وروزکارده
نام نیک وذکر جمیل یادکار قویه کیده بیت جهان چوکشت بکام تو نام نیک
اندوز • که غیر نام نیکو نیست حاصلی زجهان • هر غنی که خوان نعمتده اهل فقر

زده

بده

رده

وارباب حاجاتک شرکنی اولمیه توانکرلر عدادندن محسوب دکلدر واول کمسه که
حالت حیاتنده بدنام ودشمن کام اوله ناجی جریدهٔ احیاده مکتوب دکلدر بیت
سعدیا مرد نکونام نمیرد هرگز • مرده آنست که نامش بنکویی نبرند • زاغ بو افسانهٔ
تکلم وبو ترانهٔ ترنم ایدرکن ناکاه کوردیلرکه بر آهو تیر پرتاب کبی سرعت وشتابله
کلور عقبنجه صیاد اولمق احتمالن ویروب فی الحال کشف صویه طالدی زاغ بر
درخته چقدی موش دخی بر سوراخه کردی آهو کنار آبه کلوب ترسان وهر
طوردی زاغ هر جانبه نظر ایتدی کلور کیدر کورمدی سنک پشته آواز ایتدی
تا صودن طشره کلدی موش دخی حاضر اولدی سنک پشت کوردیکه آهو چرا
طورر کتمز واول صویه متصل باقر اما ایچمز ایتدی اگر تشنه ایسک ایچ خوف ایلمه
هیچ آهو دخی قریب کلیجک کوردیکه آشنادر استقبال ایدوب مرحبا
ایتدی واستفسار حال ایدوب ایتدی ای یار گرامی زکجا آمدهٔ بیگانه مباش
کاشنا آمدهٔ آهو ایتدی ای برادر خیلی زماندر که گزردم وابنای جنسمدن آیریلوب
تک وتنها بو صحراده رعی وچرا ایدردم شمدیدک نه بیم دام صیاددن خاطرمده کرد
وار ایدی ونه وهم سهم تیراندازدن درونمده درد وار ایدی حالا کوردم که
بر پیر با تزویر کمان وتیر ایله بکا کمین ایتمش کویاکه بنی صید ایچون باشستنه برآته
یمین ایتمش ناکاه انک شست حیله سنه پایبست اولمدیوب بو
جانبه کلدم سنک پشت ایتدی خوف ایتمه هرگز صیادک دیدهٔ
دامی بو حوالی کورممشدر وبوندن کیمسه که تیراندازلرک تیر قصدی بو نواحی یه ایره
شویله که بزم صحبتمزه رغبت قلهسن سایر یاران سلکمزده منسلک اولاسن
وبزم خانهٔ مصاحبتمزده شرف موانستمز ایله اختصاص بولهسن اکابر بیورمشلردر
هر چندکه اصحاب واحباب زیاده اوله ابواب ذوق وسرور کشاده و
اسباب عیش وحضور آماده اوله بیت هر جاکه رسم مهر ووفا بیشتر بود •
جمعیت حضور وصفا بیشتر بود • ودیمشلردر که دوستنک بیکنی بر بلمک ودشمنک
قلیلنی کثیر عد ایلمک کرک بیت دوستی هزار کس شاید • دشمنی را یکی
بود بسیار • موش دخی محله مناسب بر حکایت ایلدی زاغ دخی مقتضای
مقامه ملایم بر داستان سویلدی آهو کوردی که لطیف طبع پاکیزه مشرب
مصاحبلردر دل وجاندن مصاحبتلرینه راغب وصمیم جاندن شرف مجالسلرینه

طالب اولدی ع بایار موافق آشنایی خوشتر • پس اول مرغزارده
بر کنارده مقام اختیار قلدم یاران وصیت ونصیحتلر ایدیلر زنهار بو نواحیدن
که بزم حوزهٔ حمایتمزده در قدم بیرون اتمه و بو سرچشمه حوالیسنده کی حصار
امن وامان درطشره کتمه آهو شرط مزبوره قائل وموجب وصلته عامل اولوب
دائم مابینلرنده مجلس مصاحبت قائم اولردی و بو موضع دلکش ومجمع فرح
بخشده هر وقت جمعیت ایلرکردی ومداعبه وملاعبه ایله حکایت وسر
سویلرکردی برکون اتفاق زاغ وموش وکشف مقام معهودده کلدیلر آهو
کلمدی بخه زمان انتظاردن صکره اول کناری آرادیلر بولمادیلر وشانهٔ
جست وجوی ایله اطراف مرغزاری کیسوی نکارکبی طرادیلر برخبر بلمدیلر بو حال
انلره موجب ملال وانفعال اولدی وفرقت یار غمکساردن دیدهٔ اشکبارلری
خونابهٔ حسرتله مالامال اولدی زاغدن التماس ایتدیلر که بر پروازه کلوب دیدهٔ
تجسس ایله جوانب صحرای ناظر اوله واحوال غایبدن خبر بلوب بینه مقام
معهوده حاضر اوله بیت صبا ز منزل جانان دریغ مدار • وز و بعاشق مسکین
خبر دریغ مدار • زاغ پر وبال استعجال ایله پروازه آغاز ایدوب اوج هوادن اطرا
صحرایه نظر ایتدی آهو مسکینی بر فضاده بستهٔ بند قضا کوروب یارانه خبر ویردی
سنک پشت موشه ایتدی بو واقعه نک دفعی سنک همت ومعاونتکه وابسته
وبو غائله نک رفعنده سندن غیریدن رشتهٔ امید کسسته در ع شتاب که
وقت کارها درکذرست • موش زاغی رهبر ایدینوب کتدی و آهوی دامه مبتلا کوروب
ایتدی ای یار عزیز بو عقل وذکا ایله بو زندان بلایه نه سببله کیردک وبو کیاست
وفراستله دام حیلیه نجه اولدیکه بوین ویردک جواب ویردی که تقدیر الهی بینه
تدبیر نه مفید اوله وقضاء ربانییه ذهن وذکا نه چاره قلور بیابان تقدیردن
سر منزل تدبیره یول اوزندر وقضاء قضادن تا سر حد رضا صحرای املدن افزونتر
بیت ما از برون در شده مغرور صد فریب • تا خود درون پرده چه تدبیر می
کنند • موش ایتدی راست ودرست سویلرسن که دیمشلردر بیت چونکه سوق
ایده براستی تقدیر • آنی عوج ایده بیلهمی تدبیر • پس آهونک بندن کسمکه مشغول
اولدی بو اثناده سنک پشت دخی یتشدی آهونک بو حالندن ملال وانفعال
اظهار ایتدی آهو ایتدی ای یار غمکسار سنک بو مقامه کلمک بنوم واقعه‌دن دشوار

کذشت

ف

درکه

اگر صیادن ناگاه گله موشن نبوم بندم کسمش اوله بن آیاغم قوتیله باشن قورتارسم
اوله زاغ دخی پر و بال ایله خلاص بوله موش دخی بر کنج سوراخده کندویی
پنهان قلور اما سنک نه اقامت ایدوب انکله مقاومته طاقتنک وار در و نه بال
و پر اچوب اوچمغه و بر طرفه چقوب قچمغه قدرتنک وار بو تکلفدن انده توقف ایلب
ایدی و بو سنابدن تأنی صوب صوابه اقرب سنک لبث ایتدی ای رفیق شفیق
تأنی و توقعه نجه طریق میسّر در که بر عمر که فرقت احبابله که انده نه لذت و بر جانکه
حسرت اصحابله نهایت بوله انده نه راحت متصور در بیت بکا سنسز نه جان
گرک نه جهان • تنده صحت اولمی اولمه جان • بن هر کنده معذورم که سنک
سوزن و دیدارک بنی بو منزله بی اختیار گتوردی و آرزوی جمالک ساحت سینه دن
راحت صبر و سکونی گوتردی بو قدر مفارقتکه لازم گلدی و بو دکلو مباعدتکه
ضرورت اقتضا قلدی بنای صبر جانب انهدامه مایل اولب رفیق تحمّل طریق انعدامه
سالک اولدی ای برادر مضطرب اولمه که معاونت یارانله عن قریب بو عقده گشاده
بوله و فراغت تمام ایله مقام معهود جانبنه خرام میسّر اوله اما علی کل حال
لوازم شکر گذاری لازم در و مواجب سپاس داری واجب علی الخصوص که
جسمکه زخم و جانکه زیان ایرمدی و چشم جهان بینک هنوز دیدار صیاد جلادی
گورمدی بو اثناده اتفاق صیاد ارقدن ظاهر اولدی و موش مکر دامی
کسمکدن فارغ اولمشدی آهو هول جاندن بر جانبه چوب قاجدی زاغ پرواز
ایدوب بر طرفه اوچدی موش کندوسن بر سوراخده پنهان قلدی کشف
بیچاره همان مکاننده قالدی صیاد گلوب دامی کسلمش بولدی انگشت
حیرتی دندان تعجب ایله ایصروب متحیر و متفکر اولدیکه آیا بو دامه بو بندی کیم کسمش اوله
و آهویه بو موادرلق کمک مدد کارلغی ایله وجوده گلمش اوله بو اثناده چپ و راسته
نظر ایتدی ناگاه نظری سنک پشته راست گلوب ایتدی اگرچه بو متاع حقیر ایله آهو
جسته و دام گسسته نک الی تلافی و تدارک اولنمز باوجود که بو فقیر بو معصیت تهمتندن
معصوم در اما انجه آتمک گرک تهی دست دونوب گتمک صیادلر مذهبنده نامبارک
و شوم در ضروری آنی طوتدی توبره سنه ایتدی و پشته آلوب ماواسنه گیدی
و صیاد گیدیجک یاران حاضر اولب کشف غایب بولدیلر بلدیلر که یار مودار بند
صیاده گرفتار اولمش ناله صفیری فلک اثیره و فریاد آتش تأثیری زمهریره

سپ ایله ایدیلر و ناله‌ء حزین دل عزیوان وگریان اندیلر ماتم بیورب
روزی که چشم ما ز جمالت جدا بود • چندان چشم کار کند اشک ما بود • بجه درد و محنت
درگه حسرت و دارد لدار ایله برابر اوله و نجه آتش مصیبت درکه حرقت فرقت یار و حا
مقابل قله اول کمسه که بر یار دیدارندن دور یا بر گلعذار وصالندن محروم و مهجور اوله
بلورکه سرگشتگان بادیهٔ فراقک بای حیرتی گلده در و تنهانشینان زاویهٔ اشتیاقک
در دو حسرتی دلده در سپ ترا که درد نباشد ز حال ما چه تفاوت • تو قدر تشنه چه
دانی که بر کناره جوی • یارانک هر بر سی بو حاله موافق بر داستان روایت ایلدیلر
و مقتضای مقامه لایق بر شور انگیز و درد آمیز مثل و حکایت سویلدیلر جمله سنک
مضمون کلامی و فذلک مرامی بو معنای متضمن ایدیکه سپ دل نداری بی لب
شیرین جانان لذتی • بی عزیزان نیست عمر نازنین را غزتی • آخر الامر آهو زاغه
ایدی ای برادر اگرچه بزم کلمانمز غایت بلاغتده و اراجیف حکایاتمز نهایت فصاحتده
اما سنک پشته آندن نه فائده عاید در و نزول نازله دن صکره ناله و زاری و گریه
و سوگواری درد سرودن غیری نه مفید در شرط حسن عهد حقیقتده اوفق و رعایت
حقوق اخوت و صداقته الیق بودر که اوچمز دخی ال بیروسا ایدوب کشف اچون متضمن
خلاص و متکفل نجات اولور اهل شجاعتک اقدامی هنگام مقابله‌ده و ارباب امانتک
دیانتی اوقات معامله‌ده و احبابنک عهد و حقیقتی زمان محنت و آوان نکبتده در
سپ مرا یار باید در ایام غم • بشادی بناشد مرا یار کم • موش ایدی
ای آهو بو کاره بنوم خاطرمه بر چاره خطور ایدر که سن بال استعجال الله اوچه سن
بر جانبدن صیادک اوکنه کچه سن و کندوکی ضعیف و خسته و مجروح و شکسته
صورتنده گوستره سن زاغ دخی سنک گاه ارقه قوته و گاه گوزکوکه قصد
ایدرکی باشنک اوستنده دونه لا محاله چون چشم صیاد سکا راست گلوب بو حالکی
گوره و زاغ ایله معامله‌کی بو منوال اوزره مشاهده قله سنی صیده قصد ایدوب
داعی و بوبره‌ء و سنک پشتی براغه سنی طوتمغه متوجه اوله هر گاه که سکا یقین گله
لنگان لنگان اوکنجه یوریه سن اما بو مرتبه‌ده که سندن رشته الطمع قطع ایمیه و
سنی طوتمدن نا امید اولب قیوب گتمیه بو اسلوب اوزره بو ساعت آردکجه
تکاپو یه مشغول قله زنهار حرکات و سکناتکده طریق اعتدالی مرعی طوت نه بالکلیه
قچوب گیت نه طورب کندوکی تسلیم ایت شاید که بو اثناده سنک پشتی خلاص ا

تذکیر ایدوب بو حکایه بو بیت ایله ختم ایدرلر که اوچ طایفه‌نک حالی اوچ وقتده معلوم اولور دار ایله

یدوب

زاغ

قچورم و ممکن که بلادن مأمن صفایه کچورم یاران آنک رأینه آفرین ایدیلر و آهو و
وضع معهود اوزره صیاده کورندیلر صیاد خام طمع چون آهویی کوردی افتان
وخیزان کیدر وزاغ آنک اوستنده پرواز ایدوب چشمنه قصد ایدر آهویی
طوتمغی مقرر اندی و توبره یی بشتندن قویب عقبنه دوشدی کیتدی موش
فی الحال کلوب توبره نک بندن کسوب سنک پشتی خلاص ایتدی بعد زمان صیاد
آهویی حیبت وجویدن و عقبنجه تک و پویدن عاجز اولب اندن یأس ایدوب
توبره سنه کلدی سنک پشتی بولمادی و توبره یی کسلمش کوروب هرباری که اطرافی
ارادی نام و نشان بولمادی حیرت اکا غلبه ایتدی و زبان عبرتله کندو کندویه ایتدی
حالات عجیبه مشاهده ایتدم که هیچ احد اکا باور قلمز و احوال غریبه معاینه قلدم
بر فرد حکمتنی بلمز اول آهو بندن گسمک بعده کندویی بیمار صورتنده کوسترمک
وزاغ انک اوستنه چقمق و توبره کسوب سنک پشت قچمق بو حرکاتنک مجلی و
بو مشکلاتنک تأویلی نه اوله درکن خوف وخشیت و وحشت و دهشت اکا
غالب اولب ایتدی غالبا بو مقام پریلر جایکاهی و غوللر خوابکاهی در لازم
اولدیکه بو موضعدن کیدم و من بعد بو صحرانک وحوشندن رشته طمعی قطع ایدم
پس صیاده آواره دام آسیخته و توبره صدپاره کوروب قاجدی و نذرلر ایدوب
اندلر اجدی که اگر صحت ایله اول بیابان کنارن سلامته یتیشه بر دخی بقیة العمر
اول صحرانک خیالن بر آمن خاطرنه کتورمیه و سائر صیادلره دخی نصیحت ایدوب
اول اطرافی طواف واول دشتی کشتدن منع ایلیه چون صیاد کیتدی یاران ینه
بر یره کلدیلر و فارغ و ایمن و مسرور و مطمئن مسکنلرنه رجوع ایتدیلر بوندن صکره
نه دست آفت آنلرک دامن روزکارلرینه یتیشدی و نه ناخن مخافات رخساره
حاللرنی خراشش اندی و یمن وفاق و حسن اتفاقلریله عقد معاشرتلری انتظام
و اتساق بولدی و برکت معاونت و مرافقتلری ایله عقد مصاحبت و مصادقتلری
مبرم و مستحکم اولدی قطعه رشته تا تنهاست اورا زور زالی بکسلد • چون دو تا شد
عاجز آید از گسستن زال زر • گل که تنها بوی آخ خشک کردد زود دماغ •
ور شکر تنها خوری سم کرم کرداند جکر • بودر اول دوستانک داستانی که
زمان دولت و نکبتده و فرط محبت و مودتدن دم اوردیلر و وقت راحت
و محنتده قدم صدق و اخلاص اوزره طوردیلر چون ایام نزول نوازلده پای

ره

مصادقتلری

مصادقتلری متزلزل و هنگام حلول نوایبده حال مخالصتلری متحول اولمدی لاجرم
میامن معاضدت و مظاهرتلریله بو وکلو ورطات هایله دن نجات بولدیلر و عقبات
آفاتی ورای ظهورلرنده قویب سریر معاشرتده سرور موفور ایله ساکن و مسند
رفاهیتده حضور نامحصور ایله متمکن اولدیلر عاقل کامل و هوشمند فاضله لازم درکه
بو حکایات عجیبه نور عقل صایب و فکر ذهن ثاقب ایله تأملی ذمتنه فرض و
واجب بله که حیوانات ضعیفه نک یمن مرافقت و موافقتلرندن بو قدر ثمرات
ستوده و نتایج پسندیده حاصل اولیجق اگر طایفهٔ عقلانک خلاصهٔ عالمیان
و نقادهٔ آدمیان در خانهٔ مصاحبتلرن بو طرزه اوزره آباد ایدوب اساس مصادقتلر
بو طرح اوزره بنیاد ایده لر پیدادر که انک فوایح فوایدی مشام خاص و عامه نجه
واصل اوله و آثار منافع صفحات کردارلرندن نجه لایح اولب میامن برکاتی
روزکار صغار و کباره نجه حاصل اوله نظم هر که حق صحبت یاران شناخت •
عمر جز اندر ره ایشان نباخت • یار جو در کار نباشد غم اوست • کار که بی یار
بر آید کم اوست • صحبت آنکس که بصدق و صفاست • دامن او گیر که اهل وفاست
میل کسی کن و فایت کند • جان هدف تیر بلایت کند • بهر جهان دوست که جانی بود
دوستی که جان و کرانی بود •

رای دابشلیم برهمنه ایتدی ای حکیم شجرهٔ وفاده نه ثمر ورر
و مقدمهٔ اتفاق نه منتج اولور بلدم و اول دوستلرک داستانن که صفا قلب
صادق و موافقتلری موافق اوله کوش اذعانله استماع قلدم و عین ایقانله کوردم
و برهان عیان ایله مطلع اولدم بیت کیمک کم یاری و آرانده غم اولمز •
انک کم یاری یوقدر خرم اولمز • حالا بر روشن ضمیردن متوقع درکه عبارت
دلپذیر ایله تقریر و تعبیر بیوره اول دوشمنک مثلن که لایه سنه اعتماد و دعوای
اخلاص و اظهار اختصاصنه اعتقاد جایز اولمیه که وصیت جهاندیده بیورلمشدر
که عاقل حازم کمال تنبه و تیقظ اوزره اولب لازم درکه علی کل حال خصم بدسگال
صداقت احتمالی ویرمیه که هیچ وجهله دشمندن صداقت گلمز و دشمن
نه قدر ملایمت کوسترسه دوست اولمز بیت ز دشمن دوستی جستن چنانست
که یک جا جمع کردن آب و آتش • پیدپای ایتدی بلی خردمند و هوشمند
تدقیقات دشمنه التفات ایتمیوب متاع تزویر و شعبده سنه خریدار اولمز که

مجلس رابع

دشمن حیله کار کندونك صلاح حالی ایچون کمال محبت و مودت اظهار ایدوب
ظاهرن خلاف باطن ایله آراسته قلور و دقائق زرق و لطایف حیله پیش نهاد ایدوب
آنك ضمننده کلّی مکرلر و عظیم مکرلر تعبیه ایلر پس عاقل حازمه لازم در که هر نه آیدی که
دشمندن زیاده تملّق و تعلّق کوره سوء اعتقادی انکا دخی زیاده اوله و خصم
هرچند که دعوای ملایمتدن دم اوره طریق مخالفتده دخی ثابت قدم طوره زیرا که
اکر رخنهٔ حیله سن سد غائلهٔ خدعه سن ینه انکا رد ایتمیوب بو بابده غفلت
روا کوره دشمن بد سکال که مرصد احوال در ناکاه کمین ایدوب تیر قصدیـ
هدف مراده یتشدره بیت مکر دشمندن صقین اولمه ایمن • عذر ایدوب ناکاه
سکا ایلر کمین • هر کمسه که وقت فرصتده تدارکنی فوت ایده نادم اوله اما حسرت
ندامت فائده ویرمیه و هرچند که لیت و لعل ایله تعلّل ایده سن سودمند
اولمیه و الکا اول بلا یتشه که زاغدن بومه یتشدی رای استفسار ایدی که نجه در
اول حکایت برهمن ایتدی روایت ایدرلر که ولایت چینده بر کوه پرشکوه
وار ایدی که غایت رفعت و مناعتدن نیّر شعاع لعل کمان باجرون کف دولاب
کرنه چقنجه چوق زحمت چکردی و دیده بان وهم کوشهٔ بام رفعته نردبان
خیالله چقردی بیت کسی ندید فرازش مکر بچشم هنر • کسی نرفته نشیبش مکر
بپای کمان • اول کوه بلندده بر درخت سدره مانند نیمش ایدی که اصلی تحت ثراده
ثابت و فروعی فوق سمایه یتیشدی مثنوی سنوکلو سرفراز اولمشدی شاخی
که کچمشدی بو فیروزهٔ کاخی • لباس خضر وشی خضرا همیشه • ییمش دهر
الندن زخم تیشه • نه اورمش آیغنه یالنه دوران • نه دوکمش برکن شاخی
بر دهقان • اول درختك کماج شاخنده غیر متناهی آشیانهٔ زاغ وار ایدی و اول
زاغلرك بروز نام بر ملك بناجی وار ایدی که جمله سی انك فرماننه رام ایدی بر کجه
شاه بومان که اکثر شبا هنك ورلردی اول عداوت قدیمی سببیله که زاغ ایله
بوملر میاننده قایم ایدی لشکر جرار و سپاه خونخوار ایله زاغلره شبیخون ایدوب
کثیرو لشکرن خراب و خانه و آشیانه لرن بباب ایدوب بیت بیاردی
حردی برآورده دست • سر دشمنان کرده چون خاک پست • اول شب تاریکی
و تارده صدهزار زاغ شب کردار آتش بوار و نار کارزاده برباد اولدی
و فحوای فاقتلوهم حیث وجدتموهم • مصدوقهٔ حاللری اولب چشم

دوران ابربهار کبی آنلر بر حال زارنه کریان اولدی • ملک بوم خرم و مظفر
ومنصور وفرح ومسرور اول زمیندن رجوع قلدی چون باز بلند پرواز صبح
بال وپر آچوب وغراب سیاه روی شب آشیانهٔ غروبه اوچوب
خیل نجوم لشکر بوم کبی زوایهٔ خفاده مستور اولدی بیت تیغ کشید اختر عالم
فروز • لشکر شب کرد هزیمت ز روز • پیروز جمیع لشکرن جمع ایتدی و
حکایت هجوم سپاه بومی درمیان ایدوب ایتدی بو ملکک شبیخونن کورد
وجرات شجاعتلرن مشاهده قلدوکزی آشیانه کوزوده کشته لرینه
بچه کوزوزخی خسته وبال شکسته ونیم کشته در بوندن دخی دشوار بودرکه بو
بدکردارلر کندولرک جرات وقوتلرن بلدیلر وبو طایفه ایله جنک اورمغه
قدرتلرن معلوم قلدیلر وبزم مسکن وماوءمزه واقف وخانه واشیانه لریمزه
مطلع اولدیلر ظاهر بودرکه چون بوکره بی بیکر وقبیح منظرلر بوقدر نصرت و
ظفر بولدیلر جرات واقدامکز زیاده اولوب دخی دلیر اولدیلر شویله اکلنورکه
توقف ایتمیوب بر کره دخی اقدام اوروب کله لر وبر دفعه دخی وار
قوتلرن بازویه کتوروب دست برد عظیم کوستره لر بو وجهله که بیمار آن
زحمت هزیمته اوکلی شربتدن اچوره لر یمکن که اکر بو نوبت دخی وضع سابق اوزره
شبیخون ایده لر بزم لشکر یمزدن بری سن زنده قومیوب تیغ هلاکدن کچوره لر
بوامرده مشاوره ده مبالغه لازمدر وبو غائله نک دفعنده تدبیر مناسب نه
ایسه فکر ایلمک واجبدر نظم هنوز اول این حمله و شمنست • وکر بارش
آغاز مکر و فنست • کر این سیل را ره ببندد کسی • خرابی بدیدار از وی بسی •
ره فتنه امروز محکم بکیر • که فردا نباشد تدارک پذیر • چون پیروز کلامن تمام
ایتدی بش نفر زاغ لشکردن ملک حضورنه کلوب مراسم دعا ولوازم ثنا
ادا ایتدیلر بونلر مکر بو طایفه میاننده فضیلت رای ومزیت عقل ایله موصوف
ومعروف ورزانت فهم ومتانت فکر ایله مشهورلر ایدی هر نه امرکه اشارت
بیورسه لر اسرار فوز نجاح آنده واضح ایدی وهر نه رایکه استصواب
ایدسه لر آثار خیر وصلاح آنده لایح نظم برای روشن وفکر صواب بندیی
زروی آینهٔ روزکار زنک ملال • بعقل کامل وتدبیر راست کردندی • هزار مشکل
دوران بنیم ساعت حل • زاغلر جمیع امورلرن آنلرک تدبیرلرینه اعتماد ایدرلر

لم

دوکزی

در

ء

دی

ودفع نوائبده آنلرک رأی اصابت پذیرلرینه استظهار واعتقادی کوسترلردی
ملک دخی آنلرک فکرینی متیمن طوتوب ابواب مشکلات مهمات ملکی آنلرک کلید اندیشهٔ
صواب اندیشی ایله فتح ایلردی چون پیروز آنلری کوردی هر بیرینی عواطف شاهانه
ایله نوازش قلوب شانلرینه لایق خلعت وانعام واحسانلر بیوردی واینتدی بوکون
زمان امتحان ذهن وعقل واوان تجربهٔ فهم وفضلدر هر گوهری که درج ضمیرکزده
مخزون قلمشدر اوله سررشتهٔ بیانه چکوب طبق عرضه قویمق گرکسز وهر نقدیکه وار
القرب قلبکزده تمام عیار بوله سز سکه خانهٔ امتحانده بازار ظهور عیانه گتورمک گر
زاغلر دخی باب مدح وثنای فتح ایدوب ایتدیلر سنشها اول همیشه پناه
جهان • ثنا خوانک اولسون زمین وزمان • رأی عالی بو بابده هر نه بیورسه
صوب صوابه اقربدر وعالم غیبدن ضمیر منیره هر نه لایح اولورسه اولی وانسب
اوله بز بنده لر بو عقل قاصر ایله نه فکر ایده وز ایدن اولی مرات خاطر پادشاهیده
منوید اولمیه وبو چاکرلرینک تدبیرله صفحهٔ ضمیرده نه تحریر ایتمک گرک که آندن
اعلا لوح وآتش شاه منت هیده ارتسام بولمیه اما بحکم الامور معذور امرنوبرده
مقدار وسع مقدور جز مبذول اولمق لازمدر اگرچه که خاطر شاهی که مشکلات
واردات الهی در مکنون ضمیر قاصر ومخزون باطن وظاهر جزه عارف وعالمدر ع
آنچه میگویم نزد رای عالی روشنست • ملک بر سینه خطاب ایدوب ایتدی سن
بو بابده نه درسن وبو عقده نک حلنده نه فکر ایدرسن ایتدی ای ملک وزیر
مشیرلر که بزدن سابق شیر تدبیره زنجیر تسخیر اورمشلردر بو مقوله وقایعک
حدوثنده بر حیلهٔ معقول کورمشلردر که چون بر کمسنه قوی ایله مقاومتدن عاجز
اوله هرآینه لازمدر که وطن مالوف ومسکن معشوقن جلا قلکه بلکه مال و
منالک ترکن اوره که مقابلده بنجه خطر ومخافت ومقاتلهده بنجه ضرر وآفت واردر
خصوصا که خصمدن بر دفعه گوشمال بولمش وغنیمت یرینه هزیمت کورمش اوله
هر کمسه که تهور تمام ایله حربهٔ حربی نیام انتقامدن چقروب بر دشمن ایله که
شربت ضربندن بر کره چاشنی طاتمش اوله وشراب ضربندن بر دفعه جرعه
اچمش اوله محاربه داعیه سن قله بی اشتباه گذرگاه سیلده بنمش بلکه
دریای نیله کندوسن آتمش کبیدر کشی کندونک قوت وزورینه اینانمق
وپنجه بازوسنه طینمق میدان رزمده طریق خردمندن دوردر که تیغ وخنجر هر طرفندن

کسز

کسمک اولسه

کنی

بکسنک اولرسه ورنج ظفر ایکی جانبدن اسمک متیسردر بیت حزکن زیبکار کمز
که از قطره سیلاب دیدم بسی • ملک چون انک کلامن استماع ایتدی اعراض ایدوب
زاغ آخره ایتدی بو خصوصده سن نه درسن و بو احوالده نه تدبیر ایدرسن
ایتدی رأی وزیر سابق بنوم تدبیریمه موافق دکلدر بلکه اول فکر اهل عقله لایق
دکلدر زیراکه حملهٔ اولی وصولت نخست ایله بو قدر ذلت و حقارتی قبول ایتمک
غیرتسزلک علامتی و حمیتسزلک اماراتی در بیت اشتمدی جوان و کور عدو
پیر • که آله بوم شوم زاغدان بیر • صوب صواب بو اقربدر که حربه حربیه طیانوب
طوره وز و شوکت شوکی تیز و چنکال جدالی خونریز ایدوب بوم شوم ایله جنک
جنک اوره وز مثنوی اکر بر نیاریم تیغ نیام • بمردی زما بر نیارید نام • بخود
ننک را رهمنونی کنیم • که پیش زبونان زبونی کنیم • اکر یار باشد جهان آفرین
بتیغ از عدو باز خواهیم کین • و دست عنتریله مخذرهٔ مملکتی اول شهریار کامکار
در آغوش ایدرکه آب شمشیر آتش بار ایله نام خصم بدکرداری صفحهٔ روزکاردن
یویه ولب مراد ایله ساغر صفای اول تاجدار نامدار نوش ایدرکه سفال تمنای
دشمن بدسکالی سنک بوار ایله صیه حالا مصلحت وقتی بودرکه قراول نصب
ایدوب اطرافه دیده بان کوندره وز و جنک و جدال اسباب رزمله حاضر
و حربه و قتاله دیدهٔ حزمله ناظر اولوب اکر دشمن بدکمان کمانی کبی برجانبه
اکلرسه بز تیر کبی راست واره وز و نیزه کبی طوغری طوره وز و میدان
کارزارده پایدار اولوب مردانه لک کوستره وز که اهل جهانه داستان رستم
و دستان سام و نریمانی اونوده وز تا چهرهٔ عروس ناموس غبار عاردن
پاک و عرصهٔ جنک نام و ننک ایچون آمیختهٔ خون و خاک اوله ملوک نامداره
لازمدرکه هنکام کارزارده عواقب کاره اولقدر اعتبار قلمیه و روز جنک
و وقت نام و ننکده مال و جانه چندان نکران اولمیه ملک روی توجهی برنه وخی
توجیه ایدوب ایتدی بو سؤالده سنک جوابک و بو مهمده سنک تدبیر صوا
ندر وزیر آخر ایتدی ای ملک کامیاب بو بابده رأی حقیر استصواب بودرکه
صاحب وقوف ایلچیلر کوندره وز دشمنک تفحص حال و تجسس مافی البالنده
مبالغه ایدوب مصالحه میللری و آرمیدر کوره وز اکر بزدن باج و خراجله راضی
اولورلرسه و ملاطفتمزی حسن قبولله تلقی قلورلرسه بزدخی بحکم الصلح

یک

خیر قواعد کارمزی اساس صلح اوزره قیوب مقدور وقت اولدغی مقدار اخراجه
التزام ایده‌وز وشدّهٔ کارزار وزحمت شبیخونلردن امین اولوب کندو
دیارمزده آسایش وآرام ایده‌وز بیت اولنجه صلح میسر عدو ایله عاقل •
ره وفالی قلور ترک ایدرمی هرگز جنک • عدوی کلیله اولسه محال صلح محال •
آنک سؤالنه اولور جواب شافی سنک . ملوکک رای راست وتدبیر درستندن
بری بودر که چون دشمنک شوکت ظاهره سین وقدرت قاهره سین کوره و
ممالکه فساد استیلاسی منتشر اولوب رعیت معرض هلاکه و ورطهٔ تلفه دشمک احتمالی ویره
حیله نقشن کوستروب کعبتین خصمی رفق ولطف ایله ماتش قله و مال ومنالی سپر
ملک وکشور و وقایهٔ رعیت ولشکر ایدوب ششدر بلادن بو حسن تدبیر ایله رها
بوله زیراکه میان بساط تجبّر وتمرّدده اوتروب نقش خصمی عیانه کلمش ایکن
دواد ییمک و میدان ستیزده طوروب دشمن غالبه کحرکة المذبوح حمله ایدوب
جان ویرمک صوب صوابدن منحرف وسمت استقامتدن دوردر ومقتضای
عقله مخالف وبرانهٔ تجربه‌دن مهجوردر مصرع زمانه با تو نسازد تو با زمانه بساز
ملک زاغ آخره متوجه اولوب ایتدی ای وزیر بو بابده سن نه تدبیر ایدرسن
و بو بیابان بی پایانده نجه شاه راهه کیدرسن ایتدی ای ملک وداع وطن
و ترک دیار ورنج غربت وبلای جلا بنوم رایمده هزار اولی در آندنکه شیشهٔ
ناموس قدمی زمین مذلته اوره‌وز واول دشمنک همیشه بزه تضرع وتذلّلده
اوله تواضع کوستره‌وز بیت مسیح اولامی باز چو اوله تیهو یه شکار • کم کوربدر
شرزه اوله آهو یه شکار • فرضا که بز تقبل باج وتحمل خراج التزام کوستره‌وز
بوملر بزم مغلوبیتمزده جازم اولسه‌لر کرک وبزی طمع ذمتلریزه لازم قلسه‌لر کرک
ارباب تجربه دیمشلردر که دشمن ایله مدارایه اولقدر مراعات ایتمک کرک که حاجتک
آندن روا اوله بو بابی اولقدر فسح ایتمک کرک که مرتبهٔ افراطه تیشوب سنی
ذلیل وحقیر ودشمنک جری ودلیر اولمیه آنلر بزدن جزئی جزیه ایله قناعت ایتمک
خیلی تکلف در پس بزم درد فرزه درمان ودوا صبر وتوقف در سؤیله که ضرورت
اقتضا ایده محاربه دخی جائزدر زیرا که زحمت جنک جنک غیرت نام وننکدن
اهوندر بیت مرده بودن بزیر سنک اندر • به که زنده بزیر ننک اندر • ملک
بشنجی ویره که کارشناس ورلر ایدی ایتدی سنک فکر مشکل کشایکه تمام اعتماد

ورای عالم آرکه قوی اعتقادم وار در **قطعه** در مضیق عقدهای چرخ دین وملک را
همچو رأی صایبت مشکل کشای کس ندند • جز بتدبیر همایونت مرادی کس نیافت
جز بیمن همتت فرمایی کس ندید **بیت** سن بوامرده نه فکر اوزره قرار ایدوب جنک
وصلح جلای وطندن قنقسن اختیار ایدرسن کارشناس ایتدی ای ملک مقطوع
ومجزوم درکه بوم طایفه سی ایله مقابله شوم در اولی بودرکه تأخیر ویی اقتضا ایمیه
انلر ایله محاربه دن ابا ایده وز زیرا که بز آنلرک جنکنده زبون وآنلر بزدن جنکده
دلیردر هم قوتلری بزدن زیاده وهم عددلری بزدن کثیردر کشی نه
قدر که قوی اوله خصمنی ضعیف عد ایتمک کرک کم موجب غرور ومیشه مغاک هلاکه
قریب وساحه نجاتدن دوردر اکرچه که بو ملک حیله وخدعه لری جوقدر اما
حالا حرکتنی اعاده ایتمک احتمالی بو قدر اولجلدنکه اول قوم صاحب حزم در حازم
علی کل حال دشمنک حیله ومکرینه جازم در ویکین غدرندن امین دکل در زیرا
میانلرنده مسافه قریب اولسه محتمل درکه فرصت کوزده اکر بعید ایسه جایزدرکه
ایلغار ایده مقابله قلسه ممکن که یکین ایتمش اوله مصالحه انسه شاید که سینه ده
غدر تخمین ایکمش اوله بو برهان موجبنجه حالا آنلرک جانبندن جنک عقده توقفده در
فرضا که آنلرک قلبلرنده داعیه حرب متمکن اوله بزه آنلرک ایله محاربه جایز دکلدر
ارباب عقل ممکن اولدقجه جنکدن پرهیز ایتمشلردر زیرا که نقد حیاتکه بازار کار
زارده برمتاع درکه چارسوی روز کارده مثلی بولنمز وشراب شمشیر آبدار
شربت خوشکوار درکه بدل ما یتحلل واقع اولمز ملک ایتدی آنلرکله مقابله جایز
اولمیجق بو غایله نک دفعنده نه رواکوررسن ایتدی بو امرک غورنده تفکر وافی
واصل وفصلنده تأمل کافی واجبدرکه ملوکه فکر ثاقب ورأی صایب وتدبیر
راست ایله اول مقاصد ومطالب میسر اولورکه خزاین بسیار ولشکر جرار بی شمار
متحصل اولمز **بیت** شمشیر یکی تا صد نتوان کشت • برای لشکری را بشکنی پشت
بو مقصد شاهراه اهل رأی روشن پادشاه در مشاوره وزیر صاحب تدبیر
انک زیاده تنویرنه وثمره فوائدنک تکثیر وتوفیرنه باعث در بحارکی مدد
مواد انهاردن حاصل اولور وعدد قطرات امطاردن اکا فائده واصل اولور
وهذا هر صاحب دولت که مقبول القول وامانت کذار ناصحلرک رأی اصابت
شعارلری ایله عامل اولمیه آز زمانده ساعد بختی سوار ساعده سعادتدن محمد

که

ایله

مهجور اوله

ب

وهر طالب سعادت که میامن عقل وبرکت ادراکدن بهره مند اولب اسماع اقوال اربا
عقلی حسب حال وشعار روزکار ظله اقبال اکا قرین وادبار وآزرده دولتدن دور اوله
الحالة هذه بحمد الله که ملک کمال عقله آراسته وپیرایهٔ حسن تدبیر ایله پیراسته در
بیت ای در بنای عقل تو ملک هنروری • وی پرتوی ز رای تو خرشید خاوری
تدبیر صائب تو باندیشه صواب • تمهید وآده قاعدهٔ عدل گستری • فکر حراجه
دفع بود پیش رای تو • خرمهره را چه قدر بنزد یک جوهری • اما چون ملک
بنی بو مهمده عزت مشاورتله معزز قلدی وبو امرک اتمامنده بن بنده نک لطف تد
وحسن اخفامنه اعتماد بیوردی دیلرم که بو بابده خاطر فاتر وضمیر قاصره لایح اولا
بعضنی دیوان عالیده وبعضنی حجرهٔ خالیده سمع شریفه یتشدرم بن بنده نیتکه
جنکی تجویز ایتمزم تواضع وتذللی ده جائز کورمزم وبحکم النار ولا العار بر بیوک
محتاج واجه عرض احتیاج وتحمل خواجه که بزم اسلاف آبا واجدادمزدن ابا ایتمشلر در
بیت خصم را کردن نهم بی اعتباری آورد • مردن اولیتر که در بی اعتباری زیستن
مرد بلند همت عمر طویلی دوام نام وبقای ذکر جمیل ایچون استر والا نعوذ بالله
عمر کثیر که ذلتله کچه عمر نوح دخی اولسه عمر قصیردن وجوه ایله مرجوحدر بلکه
ممات اول آصل حیاتدن هزار بار راجح دیمشلردر که ملوکه اظهار عجز غیر جائزدر که
اظهار عجز کار عجائزدر هرکمسه که دشمنه تواضع قلوب زبونلق کوستره
اکا ابواب بلا کشاده اولب تأذی وتضرری دخی زیاده اوله بیت همت بلند
دار و زبونی مکن که چرخ • هر جا زبون تربیت برو چیره تر شود • باقی فصوله
خلوت کرکدرکه رای ملک آرای ملکه مرفوع قلنه حضار مجلسدن بریسی ایتدی
ای کارشناس فائدهٔ مشاوره اولدر که عقلا جمع اولب مقتضای عقللرینی
اوزره نقل کلامی نقل مجلس ایده لر شاید بر نیک تدبیری هدف صوابه راست
کله اکابر بیورمشلردرکه ثمرهٔ مشاوره عقولک بعد المحاوره برامر اوزره اجتماعی
وعقلانک آرای متخالفه لرندن بر رای اوزره اتفاق واجتماعیدر هر مهمه که جماعت
عقلا جمع اولب شروع قله انک مداخلی ومخارجی احسن وجهله ملحوظ اولب عاقبتی
فوز ونجاته وخاتمه سی خیر وصلاحه موصل اوله نیتکه حکیم ایدر مثنوی مکن تکیه بر کنج و
تیغ وسپاه • ز فرزانکان رای وتدبیر خواه • شود رای نیکی ترا دستکیر •
بجایی که ضایع بود تیغ وتیر • پس کلامی خلوته حواله ایتمده نه مصلحت وار اوله

بیر
نی

کارشناس

کارشناس ایتدی هر مشاوره متیمن دکلدر و اسرار ملکی و مهمات عرفی و معاملات
رسمی کبی دکلدر هر دانا و نادانله در میان ایتمک جایز اوله ارباب دانش بیورمشلردر
اسرار ملوکک فاش اولمغه باعث یا وزرانک تهاون و تقصیری و یا رسول و جاسو
تزویری تشهیری محتمل درکه بر محلده بر جاسوس بولنوب تجسس ایله بزم اقوا
حاضر و دینجی ترصد ایله بزم احوالمزه ناظر اوله و کوردوکن و اشتدوکن فی
الحال خصم بدسکاله ابلاغ قله آنلر دخی ساحهٔ حال و عرصهٔ مالکلرن خاشاک مکردن
جاروی فکر ایله پاک ایدوب رخنهٔ فتنه‌سنک حیله ایله سدّ ایده‌لر و تیر تدبیر
نشانهٔ آرزویه وارمدن سینه بزه ردّ ایده‌لر فرضا که مجلسمزده جانب خصمدن
جاسوس اولمیه شاید که حضار مجلسدن بر نیک بر جلیس و انیسی اولوب و مشاوره‌ده
واقع اولان اسراری استفسار ایدوب بو اراده جاری اولان آرادن خبردار
اوله و آز زمانده اسرار ملک روزکار افواه و السنه‌ده انتشار و اشتهار بوله
و دوشمن و دوست میاننده شایع اولوب اظهار اسرارک ضرر و فسادی خراج ملک
و ملکه ساری اوله بو اجلدندر که اسرارده مبالغه حدّدن کچورمشلردر بیت
نجه زیبا دیمش اول مرد هشیار • که کسه صقین سرّ ایتمه اظهار • کتمان اسراره
سایر ناسدن ملوکک احتیاجی اوفردر زیرا که تدبیر ملکه هرناکس واقف
اولیجق ملکه اختلال کلی اولمق احتمالی اکثردر بلکه مقرردر بیت اکرچه تو داند که رای
توجیست • بدآن رای دانش بباید کریست • چوق اولمشدرکه تاج و افسر
بلکه کاسهٔ سر افشای سرّ سببی ایله یوق اولمشدر بیت نجه‌سن کشف
سرّ سردن جقردی • نجه سردارک افسردن جقردی • نیتکه شاه کشمیر وزیرینه
مافی الضمیرن اظهار ایتدوکی سببدن آز وقتده اوج دولتدن حضیض ذلته هبوط
و نزول بلکه ستارهٔ عمری افق فناده فوآته غروب و افول ایتدی بیروز استفسار
ایتدیکه نجه اولمشدر حکایت کارشناس ایتدی شهر کشمیرده بر پادشاه وار ایدی
که لکام تسخیری کام توسن خنک فلکه اورمشدی و پنجهٔ تدبیر ایله ساعد روزکا
بورمشدی بیم شمشیر آتش تاثیر و آب تصویرندن بادکل نه زهره‌سی وار
ایدیکه سمت راستدن انحراف ایده ایدی و وهم سنان جان ستاندن برق
نشان و صاعقه‌فشاندن ایک نه قدرتی وار ایدیکه روی خاکده اکری کیدیدی
بیت جهانرا خلعت امن آنچنان داد • که تیغ از ننک عریانی شد آزاد •

که
سلرک
لمزه

زعدلش جان مظلومان سحرگاه • فراموش کردیتر اندازهٔ آه • بو پادشاه فلک
دستگاهنک حریم حرمت و پردهٔ عشرتنده بر محبوبه‌سی وار ایدی زلف
عنبرینکی دعوای طولدهٔ شب یلدا آیه اطاله ایدردی و روی تابان وجهر لمعانی
ماه چارده شبه‌یه طوغ و یا طوغدم دیردی زاهد قائم اللیل انک جمال با کمالنی
عالم مثالده کورسه کندودن کیدیدی و صوفی شب خیز انک صورتی مثالنی
مرآت خیالده مشاهده ایتسه صبح پاک دامنی کبی کریبان خرقهٔ پرهیزی چاک ایدیدی
مثنوی در منظوم اسیر دندانی • چاه زندان ذقن زنخدانی • زلف پرچینی رشک مشک
خال مسکینی حبة السودا • ملکک اول نگاره اولقدر تعلقی و تعشقی وار ایدیکه مشاهدهٔ
جمالنی حیات فانی و تماشای زلف و خیالنی سرمایهٔ عمر زندگانی بلوردی هر زمان
جاذبهٔ عشق جانانه کوهر جان ملکی سلک مسلکه چکردی و آینهٔ خال دلارام زمین دلنده
مهر و محبت تخمنی اکردی طرهٔ طراری نقد شکیب و صبری جیب دلندن قپردی و غمزه
عیاری دلهٔ تخانه کبی خانهٔ دروننده متاع صبر و سکونی چالر و چارپردی بیت
من نه باختیار خود میروم از قضای او • کیسوی چون کمند اوجی بردم کشان کشان •
اول شوخ فتنه انکیز چون مرغ دل شاهی مقید دام زلف دلکش ایدوب کوردی
کمان ابروی بنا کوشنه دک چکوب خدنک غمزهٔ هدف سینهٔ شاهه پیوسته
اوردی و ساعت بساعت نشترین عشوه‌لر و رنکین کرشمه‌لر ایله پای دلنه بند
او زره بند اوردی بیت رسم عاشق کشی و شیوهٔ شهر آشوبی • جامهٔ بود که بر قامت
او دوخته بود • استغنای حسن مقتضاسنجه تجرد عشق شاهی ایله قناعت ایتیوب
اطراف جوانب و اقارب و اجانبدن بولدوغی زنجیر تسخیره چکمک دیلردی آخرکار
محرمان بارکاه شاهدن بر سرو رفتار و شکر کفتار جوان طناز ایله که خط سبزی
خضر کبی لب آب حیاتده پرورش بولمشدر و سبزهٔ خطی چمن جنان کبی کنار
جویبار کوثرده پرورده اولمش کرد لعل درفشانده بتلمش سبز خط خالدن
اول خط حوالیسنی زین ایتمش نقط عشق بازلغه آغاز ایدی جوان غلبات عشقه
و جذبات شوقه و شوب سوزکداز مهر و محبت آتشینه طوتشوب بو مرتبه‌یه
وارمش ایدیکه جریدهٔ حالنده دفتر صبردن بر رقم و صحیفهٔ جمالنده اثر حیاتدن بر
قالمندی بیت هر که با عشق آشنا شد زحمت جان بر نیافت • درد پر درد
محبت باز درمان بر نیافت • متصل عاشق و معشوق میاننده چشم و ابروی

ایله

ایله سؤال وجواب وغمزه واشارات ایله خطاب وعتاب اولوردی • برکون پادشاه حسن
عشرت قوروب جانان ماهتابان کبی مقابله‌ده اوتوروب جوانک پای خدمت
اوزره طوروب مشتری کبی برق اوروب الفقصه ابواب معاشرت هر جهتدن
کشاده واسباب مواصلت هر نوعدن آماده ایدی • وپادشاه جمال دلارای
جانانه دیدهٔ دل وجانله نکاه ایدوب صفحهٔ رخسارنده رقم فی احسن تقویم مطالعه
ایلردی نگارانک بو نظاره‌سندن غافل وجام مدام عشق جوانله مست ولایعقل
ایکن ناکاه جوانه نکاه ایدوب لب شیریننده بر تبسم ایله دامن روزکاری
پرشهد وشکر ایتدی ع بزن یک خنده ودامان عیشم پرشکر کردان • جوان
دخی مقابله‌سنده کوشهٔ چشم جادوسندن بر کرشمه ایله عالمه هزار شور وشر برقدی
بیت نرکس بازندهٔ او نیم باز • بیمی اوز غمزهٔ وکر نیم باز • پادشاه بو حالده
آکاه اولوب آتش غیرت کوکلنده مشتعل وملتهب اولدی • ومیانلرنده علاقهٔ
معاشقه وار ایدوکن بلوب درون دلدن منفعل ومضطرب اولدی • وصحبت
دلارامدن بالکلیه ال چکوب سودای عشقندن فراغت ایتدی • ولسان حالله ایدردی
قطعه وار کلدم ای صنم سکا خریدار اولمدن • کل یوزوکه هر سحر بلبل کبی زار اولمدن
بن دخی ال چکشم سودای زلفکدن سنک • چونکه سن اوصمدک اغیار ایله یار اولمدن
پس کندو کندو ایله فکر ایدوب ایتدی بو بابده شتاب مذهب خردده صوب صواب
منحرفدر • وبو ایکی شوربختی سیاستده استعجال دوربین وعاقبت اندیشکه مخالف
ع صبر بهتر در ورا از هرچه هست • پس طریق لطفی قویوب مضنون عنفه کتمدی
وصحبتی همان اول منوال اوزره که طرح اولنمشدی حفظ ایدوب تغییر وضع ایتمدی
اگرچه که اول شب باده نشوهٔ قهوهٔ خوشکوار وانوار مصباح دیدار دلدارله
چهره‌سی کل کبی اولمشدی • اما قلبی پروانه‌سی التهاب آتش اضطرابدن تمام یانمش
یانمش کل اولمشدی بیت پادشاه عاشق وسرمست زان شانه دلبری • چون
توان دید اورا ملتفت با دیگری • القصه چون تباشیر صبح ظاهر اولدی وجمشید
خورشید علم سفید نصرت تأییدی قبهٔ فیروزه رنک فلکه ایلتوردی • وخسرو
سیارکان سایبان ظلام ایوان صفهٔ سپهر مینا فامدن کوتردی بیت
عروس آفتاب خواب دیدار • بو نیلی پرده‌دن اولدی پدیدار • پادشاه‌نک
تخت حکومت اوزره کلوب صلای صدای عدل وداد خواهلری بند ستم وقید

ن

بدن

بیداون آزاد ایلدی **بیت** شه که عدلیله آشنا اوله اول • سایهٔ رحمت خدا اوله اول •
فصل خصومات ناسدن و غوغای عام و خاصدن خلاص اولمجق اول وزیر ایله
مدار امور مملکت و مستشار احوال سلطنت ایدی خلوت ایدوب جلاد خشم
مبالغه قلدی که حال شبانه وزیر صاحب تدبیر ایله میانه کتوردی و آنک مشورتیله
اول تشنگان بیابان عشقه شربت سیاست اچون فرمان فرمای عقل ایندی زنهار که
سرّکی اظهار اتمه و هر نه حکمی که رایک اقتضا ایده امضایه تیور عاقبت جانب خشم
و غضب غالب اولوب وزیره مافی الضمیرن اظهار و اول بابده انک مشاورتیله
استظهار ایلدی وزیر دخی تیز تدبیری آنلرک هدف تدبیرنه طوغلندیب
بو فکر رای پادشاه موافق کلوب اول ایکی شخصک بنیاد حیاتنک هدمنه تصمیم عزم
ایندی و مقرر اولدیکه هر برسن شربت زهرآلوده ساحل وجوددن گرداب
عدمه صالالر و برو جهله که وزیر ایله شاهدن غیری کمسنه اکا اولمیه امرلری تمام
و ماه عمرلرن مبتلای سرار حمام قلدلر تا پردهٔ فصاحت دریده و رشتهٔ دام
ناموس بریده اولمیه **بیت** کارهای اینچنین این به که پنهانی بود • آشکارا
گر کنی آخر پشیمانی بود • چون مشاوره امری تمام اولدی وزیر پادشاهی وداع
ایدوب اوینه کلدی دخترینی زیاده منفعل و ملول بولدی کیفیت حالدن
سؤال ایدیجک شویله معلوم قلدی که قزین مکر حرم پادشاهه وارمش بانوی
سرای جانبندن انواع اهانتلر کورمش و اقران و امثالی میاننده بویله حضور
اولمدن انکا خجلت و عار منطرق اولمش وزیر چون بو خبری اشتدی بحر غیرتی
جوشش ایدوب شرط احتیاطی فراموش ایلدی دخترینک خاطرن مراعات
اچون ایندی ای جگر گوشهم بی حضور اولمه که اول شورنجک عن قریب چراغ
عمری مرده و گل حیاتی پژمرده اولوب نام و نشانی صفحهٔ جهاندن فاینده بستره
اوله گرک دختری بو امری تحقیق و بو خبری تصدیق اچون کیفیت حالدن سؤالده
حد اعتدالدن تجاوز ایدیجک وزیر انکله سلطان میاننده جاری اولان ماجرادن
بر شمه بیان ایدوب بو سرّی اخفاده عظیم مبالغه قلدی دختر چون بو
بشارتی اشتدی بشاشت تمام ایله پدری حضورندن قیام ایدوب کتدی و
معامنه خرام ایلدی اتفاق بو اثناده خدام حرم پادشاهدن برسی وضع سا
اعتذاره کلدی چون مقدمات عذرینی تمهید ایلدی دختر وزیر ایدی معلوم

که

ع

بقدر

صغیر و کبیر

کرک

صغیر وکبیر در که بو مقوله جرایمدن اعتذار دکل بلکه تعذیر در   اما غم دکلدر که
عن قریب انک ماه عمری تمام اوله کرک   واندوکی فعلک جزا و سزاسنی بولسه
ع نزدیک شد که دور شود دشمن از نظر • خادم حرم دختر وزیردن بو
خبری اشتدی بهجت و بشاشت اظهار ایدوب ایتدی   بو نه حال فرح فزا
و نه مژدهٔ روح زادر که ع سامعه کردی جان و دل چون آنی استماع ایتدی •
اما بو خبر خیر نه وقت حیز وجوده کله که اول منبع شر کشر ضررندن امین اولاوز
و بو واقعه نه زمانده وقوع بوله که اول بی رحمک پنجهٔ شکنجه سندن نجات بولهوز
دختر ایتدی اکر اخفاء رازه قدرتک   و تحمل بار اسراره طاقتک وار ایسه
سکا حقیقت حالی حکایت   و قصهٔ قبیحهٔ مذکورهٔ بی قصور روایت ایلیم
خادم دخی بند سوکندلر رشتهٔ عهدی مؤکد قلوب دختر وزیردن مافی الضمیر
بو تزویر ایله خمیردن قل چکر کبی چکدی   و علی الفور پای بوسی سرایه واروب علی
التمام تفصیل حالی اعلام ایتدی   خاتون حقیقت واقعه یه واقف اولیجق همان
ساعت جوانی خلوته دعوت ایدوب بو سرّی اکا اظهار قلوب بو حالدن
انی خبردار ایلدی   زن و جوان اهل طغیاندن جمع کثیر ایله اتفاق ایدوب
عصیان ایتدیلر   و ناکاه پادشاه غافل شراب خواب ایله لا یعقل ایکن سفینهٔ حیاتن
غرقاب ممات ایتدیلر   سرّینی وزیره اظهار ایتمک ایله سر و جانن ویردی   و منصب
کامرانیدن بلکه مسند زندکانیدن قفس عنا و محبس فوات و فنایه کرفتار
اولدی   بو مثلک فایده سی اولدر که اکرچه ملوک وزرا ایله طریق مشاورت سلوک
لابد و آنلرک رای عالم آراسندن فایده مند اولمق لازمدر   اما اسرارلرینه
اغیار مطلع اولمق دخی واجبدر زیرا هر کاه که پادشاه با وجود که قدرت و آیینی
و تایید ربانی ممتاز و همت بلند و عزیمت ارجمند ایله سایردن سرافراز در کندو
سرّینی ستر ایده میه سایرلر که سایهٔ رأیندن ناقص و عقل و درایتده قاصرلردر
محافظه یه نجه قادرلردر ع چون نتوان که سر خویش را نهان کنی • پس چاره چی
که از دیکری اخفا کند • کارشناس چون بو حکایت پر لطافتی بو فصاحت و
بلاغت ایله روایت ایلدی   و بو دری بی همتای الماس عبارات غرّا ایله ولدی
حضار مجلسدن برسی دخی زبان اعتراض دراز ایدوب ایتدی سنک کلامکدن
خلق عالم بساط مشاورتی درکلر   و آب مرادلرین میدان رایی روی تبلری اوزره

ن

سوره‌لر حال بوکه ترک مشاوره مقتضای حکمتدن دور ومذهب شرع وعقلده منهی ومحظوردر
بیت بنای عقل خود را بر مشاوره نه نهی • نه حق شرع گذاری نه وآر عقل رهی •
کافهٔ انامه عموماً وسلاطین عظامه خصوصاً سوانح امور ومصالح جمهورده ترک
مشاوره وجه‌ له وجهله معذورلردر پیغمبر که ناموس اکبردر بحکم وشاورهم
فی الامور خدام عتبهٔ نبوت مشورت ایله مأموردر بیت شد پیمبر بمشورت
مأمور • تو چرا زین طریق باشی دور • کارشناس ابتدی صدر صفهٔ رسالت
سدهٔ سدهٔ نبوت مشورت ایله مأمور اولدوغنه باعث اول وکلدر که آنک رخنهٔ
رائینه غیرلرک حسن تدبیری سد ودریای خاطر فیاضنه سایرلرک انهار افکا
مدد ایلیه زیرا که ضمیر منیر صاحب ایالت ولایت ونبوت ورسالت علیه من
التحیات اکملها که مطلع انوار ان هو الا وحی یوحی در برآینهٔ جهان
نما درکه صور حقایق اشیا آنده واضح ومؤیددر بلکه باعثی تبیین منافع مشا
وتعیین فواید محاوره در تا عالمیان بو خصلت پسندیده ایله متحلی اولب ثمرا
بهره‌مند اولالر ونور چراغ مدد روغن ایله تزاید پذیر اولدوغی کبی عقول
قاصره‌دور غیرک مدد تدبیریله تنویر ایدوب خود رایلق وخودپسندلک ظلماتندن
قورتلالر اول بنوم کلامدن بو لازم کلمدی که ترک مشاوره البته لازم اوله
بلکه مقدمات مزبوره مقتضاسی بودر که هر فکر که بوتهٔ مشاورده خلاص بوله
وهر امر که محک آراده تمام عیاره کله خزانهٔ ولده مکتوم وختام ستر واخفا ایله مختوم
قلنه کتمان اسرار فواید بسیار متضمندر جمله دن بری بو که تجربه ایله معلوم اولمشدر که
هر مهمک کتماننده اهتمام اولنه حصوله وصولی قریب اولب تیز اتمام اولنه که
مضمون استعینوا علی قضاء الحوائج بالکتمان بومعنینک انباننده برهان
واضح البیاندر ودخی بودر که اگر تدبیر موافق تقدیر اولمیوب ما فی الضمیر قوتدن
فعله کلمیه باعث شماتت اعدا ومورث خجلت احبا اولمیه بیت انکه وصل تو
میسر نشود چندان نیست • که رفیقان زسر طعن زبان بگشاید • پیروز ابتدی
ای وزیر ناصح سنک تدبیر امورده اصابتک وتدبیر ثغورده حسن کفایتک
ضمیر منیرمه واضحدر وبو آراده مجمع اولان وزرا وامرانک جمله‌سنک ارا سنده
سنک رایک تاج وآج در پند ونصیحت یوزندن واداء حقوق نعمت
جهتندن خاطرکه سانح ولایح اولانی اظهار ایلمک واجبدرکه اظهار حقده

تقصیر قاصرلره مناسب در کارشناس خدمت ایدی وزبان حالله مدحنده ایدی

بیت ای آفتاب رأیک مهر منیر عالم • وی بدر قدرشانک ماه فلکدن اعظم •

هر خدمتکاره واجبدر که چون مخدومی بر امر اوزره عازم اوله اول بابده آنک رأینده
وجه صواب نه ایسه تنبیه اتمکی ذمتنه لازم بله اکر آنک عزمی خطایه مقرن بوله
رفق ولطف ایله آنک افسادن روشن ومبیّن قله تا روی رأی ووجه تدبیرندن
تباشیر استقامت لایح اولمیه اصلاحنه تعرّضدن اعراض قلمیه هر مشیر که
اداء حقوق ولی نعمتنده تقصیر ایدوب حقّ مشاوره دن حرجی طوتمیه وشرایط
امانت ولوازم استقامتی کما هو حقّها رعایت اتمیه آنی صدیق صادق خیال
اتمک کرک بلکه آنی دشمن ومنافق عدا ایدوب انکله مشاوره طریقنه کتمک کرک
هرکاه که پادشاه کندو اسرارینی اسرارده مُصِرّ اوله وبر وزیرکه آنی مشیر وامین
ومعتمد بوله ونیکوکارلره احسان ولطفی شهریارلق شریعتنده واجب بله وبد
کردارلره تأدیب وعنفی جهاندارلق طریقنده لازم اکلیه غالب بودرکه ملکی پایدار
ودولتی برقرار اولوب عنایت ربّانی اکا معین وناصر ودست قضای آسمانی
دامن دولتندن کوتاه وقاصر اوله **نظم** تا توانی بدین دو دادکرای • تا بود ملک
ازین دو پایه بپای • عالم آسوده کن بنعمت وجود • تا تو خوشباشی وخدا
خوشنود • پیروز استفسار ایتدیکه ملوک اسرارینی کملره اظهار اتمک کرک
کارشناس ایتدی اسرار ملوکک مراتبی متفاوتدر بعض راز اولرکه پادشاه
کندو دخی اکا محرم اولمز بعض محافظه ده اول مثابه ده مبالغه واجبدرکه غیرلر
دکل کویا کندو دخی اکا محرم دکلدر بعض اکابر بو معنی ده بیورمشلردر **قطعه**
انچه نا کفتنیست در دل خویش • دار پنهان بدان مثابه که دل • اکر ایستش مدّتی زمان
طلبند • نتواند که سازوش حاصل • **مثنوی** کر کدر بر اوله سر دار وسر دار •
ایکی اولسه ایدرلر سرّی اظهار • حکیم ایدر که ایکی لکدرر اول • که بو قدر ذرّه آندن
کچمکه بول • بعض دخی وارکه ایکی کمسنه نسبت رتبت محرمیت میسّر در بعض دخی
اوچ شخصه بلکه دخی زیاده یه وقوفه رخصت وارد در امّا اول سرکه بو ملک حقنده
خاطر فاتره غلجان ایدر ایکی شخصدن غیریه قابلیت میسّر دکلدر **بیت** ایکیدن کم
نکاه وزاید برسر • دوشیبن دلّه وردِ اولر آخر • پیروز چون بو کلامی
اشتدی خلوت خانه سنه متوجه اولوب کارشناس دعوت ایتدی واغاز

کلام ایدوب ایدی اوّل بزمله بوملر میاننده نه حادث اولدیکه بودکلو غضب
وعداوت باعث اولدی کارشناس ایتدی قدیم الایامده بزم طایفه‌مزدن
بوملر حقنده بعض کلام صادر اولوب اول سببدن ابواب عداوتی فتح وبساط
خصومتی طرح ایدوب الی هذا الآن کینهٔ دیرینه ساحهٔ سینه‌لرنده دائم و
مادّهٔ نزاع وجدال میانمزده قایم در ملک ایتدی نه کیفیت ایله واقع اولمشدر
اول **حکایت** کارشناس ایتدی روایت ایدرلرکه سلیمان نبی دن صکره انواع
طیور مختلفة الطباع اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع اتفاق واجتماع ایدوب
ایتدیلرکه بزه بر امیر مقتدا وبر کبیر پیشوا لازم درکه سوانح امورده آکا اقتدا
ومصالح جمهورده آکا التجا ایده وز بر خصم ظاهر اولورسه آکا استظهار ایدوب
آنک رفعتنه دورشه وز وبازار کارزارده آنی پشت وپناه ایدوب البته
ویرشه وز پس هر نوع امارت قرعه‌سن طیوردن بر جنبشک نامنه آتدیلر
وآخر آنک بطلاننه حجّت وبرهان اقامت ایتدی تا نوبت بومه یتدی بو طایفه
رأی بوکه مقرّر اولدیکه آنی امیر ایده‌لر وعمارت خراب آباد امارتی آنکله تعمیر
ایده‌لر بو تدبیری ردّ وقبولده چوق کفت وکو اولدی وبو امرده قیل وقال
سر حدّ اعتدالدن تجاوز ایدوب میانلرنده آتش جدال ونزاع اشتعال و
ارتفاع بولدی آخر کار قضیّه بونک اوزرینه قرار بولدیکه برکمسنه‌که بو
مجمعده داخل اولمیه وطرف حقدن جانب باطله مایل اولمیه حکم ایدوب هرنه حکم
ایدرسه قایل اوله‌لر وقضاسنی کلک رضا ایله امضا ایدوب اول حاکم
عادلک فرمانیله عامل اوله‌لر بو اثناده اتفاق ارقدن بر زاغ پیدا اولدی
ایتدیلر اوشده بر ساده دل بو مجلسده داخل دکلدر ونهال حالی جانب تعصبه
مایل دکلدر بونکله بو امری مشاوره معقول در بو بابده آنک تدبیری ارباب
خرد قتنده مقبول در باوجود بو دخی هم جنسمز در تا اصناف طیور تمام امر مزبور
متفق کلام اولمیه اجماع حاصل اولمز وبی اجماع مادّهٔ نزاع اندفاع ورشتهٔ
خصومت انقطاع بولمز ایولر بو معاوضه‌ده ایکن زاغ کلدی صورت حالی
بر بر صفحهٔ ضمیرنه کلک تقریر ایله تحریر ایدوب بو بابده اندن تدبیر صواب التماس
ایتدیلر زاغ تأمّل مستوفادن صکره ایتدی بو فکر زیاده فاسد وبو بازار
بغایت کاسددر بوم شومک منصب وامارته نه لیاقتی وار در واول

ب
وز
نك
ده

دیو دیدار

دیو دیدار واهرمن کردار رتبه‌سی آیالته ندن سزاوار در بیت ای مگس عرصه‌
سیمرغ نه جولانگه تست • عرض خود میبری و زحمت ما میداری • باز تیز تازه بلند
پرواز که نسر طایر آنک زخم چنگاللندن احتراز ایدوب آشیانه آسمانده پنهاندر
قوزمینه می کچدی طاوس زیبا هیئت و رعنا صورت که صحن بوستانک
زیب جمال و زینت پر و بالندن غیرت جنان در نشیمن فنایه می اوجدی همای
همایون فال که سایه پر و بالی فرق فرقدسای سلاطین کامکاره تاج افتخار در
اوج آسمانه می عروج ایتدی عقاب پر شکوه که عقبات کوه صدمات بال اقبال
جناح نجاحندن پر صدا ایدر عنقا کبی آشیانه عدمه می کیتدی فرضا که جمهور طیور نامدار
باسرها منقرض اوله و ضعیف حالی و شکسته بالی قالسه معقول بودر که بو طایفه
پادشاهسزلغی قبول ایدوب عار متابعت بوم و شنار مطاوعت مرغ
شوم می ناصیه حالکزه مرقوم قلمیه‌لر بیت کس نیاید بزیر سایه بوم • ور
همای ازجهان شود معدوم • باوجود که منظری کریه و مخبری قبیح در طبعی سقیم
و فکری غیر صحیح در بونک برله که درونی خشم و غضبله مشحون در صفت تکبر و
تجبری حددن بیروندر بو جمله عیوب‌له جمال روز جهان افروزدن که وجعلنا
النهار معاشا حکمی موجنجه سرمایه بازار معیشته محجوب قالمش در و نور
آفتاب عالمتابدن که وجعلنا سراجا وهاجا پروانه سیله چراغ انجمن جهان
و شمع شبستان سکان کون مکاندر محروم و مهجور اولمش در جمله‌دن بو دشوار
حدت خفت طبعه غالب و نهنک طیش عقلی سالبدر بو اندیشه ناصوابدن
واز کلک و بنای امور یکوز محاسن اساس حکمت اوزره قلک مهماتکزی
قانون عقله تطبیق ایلک و هر قضیه‌یی رای صایبله تحقیق ایلک تا دائما مرفه
الحال و فارغ البال اوله‌سز و طعن حساد و شماتت اعدادن رها بوله‌سز
اولا سزه واجب اولان بودر که بر امین تعیین ایده‌سز که عقل و کیاستی بی
نظیر و فکر و فراستی اصابت پذیر اوله تا هر مهم که عرصه وجوده کله
و هر صورت که منصه ظهوره جلوه قله ذهن ثاقب ایله اکا حوض ایدوب رای
صایبله آندن کفایت کوستره اول خرکوشک کبی که ماه جانبندن رسولم دیو
لطف حیله ایله بر غائله کندو قبیله‌سندن رفع ایلدی جمهور طیور استفسار
ایتدیلر که نیجه اولمش در اول حکایت زاغ ایتدی روایت ایدرلر که جزایر زیر

ر

درکه

بادوتا

بیللرولایتنده بر سبیل اتفاق باران اولمیوب تا در سحاب مدرار نیسان رحمندن
کام تشنه لبان اطفال مهد خاکه ادرار ایلمدی حرارت هوای گرمدن چشمه لر
سخن دللر چشمی کبی نم اولدی والتهاب مشعله آفتابدن خوشه قلقل
وگلبن قرنفل وطره سنبل زلف نگاری کبی پرپیچ وخم اولدی عیونک گوزلری
صوغولوب انهارک لبلری یاریلوب دکزلرک دللری طوتلوب ابکم اولدی بیت
صوسزلقدن قوردی شویله عالم • که گوزدن غیری یرده قالمدی نم • بیللر آتش
عطشدن ینوب یاقلوب ملکلرینه کلوب نالش ایدیلر ملکلری امر ایلدی که
تجسس آب ایچون هرجانبه شتاب ایده لر بو بابده شرایط تفحصی یرینه گتوروب
سراب کبی اطراف بیابانی طواف ایده لر بیللر بر موجب فرمان درد عطشه
درمان ارای اول بیابانی دوران ایدوب تا که بر سرچشمه راست کلدیلر که لسان
نازنده اکا عین القمر وزبان فارسیده چشمه ماه درلردی جاهی غایه زرف
وآبی زیاده شکرف ایدی ملک بیلان عامه خدم وکافه حشم ایله اول چشمه
جانبنه دوان وروان اولدیلر مگر اول چشمه حوالیسنده وحوشدن
بی نهایه خرکوش توطن ایدوب خواب غفلتده بی هوش یاتورلردی
لاجرم خرکوشلر بیللرک جوش وخروشندن سرآسیمه ومدهوش اولوب اکثرینک
سری بیللرک پای ثقلتی ایله شویله گوشمال بولدی که من بعد منزل حیاتده اقامته
مجالی اولمدی وشویله پایمال اولدیلر که بر دخی صحرای وجوده رجوع احتمالی قالمدی
بیت آهسته ران بجانب میدان که میشود • سرها بزیر سم سمندتو پایمال
خرکوشلر
القصه بیللرک بو جمله سیله اکثری کشته وبعضی خسته وپاشکسته وبقیه سی
سراسیمه وسرگشته اولدی یارنده سی بیللرک نهب دم وضرب قدمندن جان
قورتارنلر افغان وخیزان ملکلری قتنه واروب نفیر وفریاد آتش تاثیری
فلک اثیره یتشدروب اول خلقت زشت وظلمت سرشتلرک تغلب وتعدی
تظلم ایدوب ایتدیلر ظل الله فی الارضین اول پادشاه عدل آیینه دیمک اولور که
مظلوملره پناه اولوب ظالملری تباه ایدوب افتاده لره دستگیر اوله وجلوس تخت
سریر اول امیر بزرگواره لایق وسزاوار در که بیکسلره کس ودادخواهلره فریادرس
وبیچاره لره ظهیر اوله بیت آزان آمدی بر سرای سریر • کافتادگانرا شوی
دستگیر • ستنده اگر بز شاه ایسک آنلرک ظلم وبیدادنی اوستمزدن ارمغ گرکدر که

سندن

بو هجومله اکثرین هلاک ایتدیلر اکر بر حمله دخی ایدرلرسه بو برج خسته و شکسته و سرکشته
و نیم کشته که آنلرک صدمت پا و خرطوم ازدرسیالرندن رها بولمشلردر پایمال
اولب آغشتهٔ خون و خاک اولمق مقرردر بیت یکبار رخ نمودی و دل رفت عقل و
هوش • این بار جان ببر که متاع دکر نماند • تملک ایتدی بو امری جزئی فرض
اتمک کرک و آنده سرسری حوض اتمک کرک صواب بودر که بزم جنتنزده اهل
فراست و صاحب کیاست مدرک و متدارک کم وارسه عزّ حضورنده حاضر اولا
و بو بابده مشاوره اولنوب بو خصوصده دیدهٔ اجماع و اجتماعله ناظر اولالر که
بی مشورهٔ ارباب حزم براردده قصد و بو مهمّه عزم مقبللر قتنده نامقبول و
عاقللر رأینده خلاف معقولدر بیت هرکز آد انگشت بیاری • نکنند
بی مشوره کاری • بونلرک میاننده مکد برجر کوشش تیز هوش وار ایدی که
انکا بهروز درلردی جملهسی انک وفور عقل و کمال فهمنه معتقدلر و یمن رای و حسن
تدبیرنه معتمدلر ایدی چون بو مهمک اتمامنده ملکک بو قدر اهتمامن کوردی اقدام
اقدام اوزره قیام ایتدی و ایلرو کلوب جواهر مدح و ثنایه سلک اداده انتظام
ویروب عبارهٔ فصیح ایله فتح کلام ایدوب ایتدی رباعی شاها غم رعیت
بیچاره مخوری • آئینست رسم قاعدهٔ دادکستری • از حال بی کسان نظر لطف وا
کز تاج و تخت دولت و اقبال برخوری • اکر ملک مصلحت بیوررسه بن بنده سنی
بیلله رساله کوندرسن و بر امین نصب ایدوب بکا همراه ایلسونن تا بنوم
فعلمی و قولمی کورسون و اشتسون امیددر که ملکک یمن همّتی ایله بو غائله اوستمزدن
دفع ایدوب و حسن رأی و رویتمله بو ستمکارلرک ظلام ظلمنی بر حیله ایله دفع
ایدم ملک ایتدی بنوم سنک صدق و امانتکده و دین و دیانتکده و عقل
و درایتکده و فرط کفایتکده شایبهٔ شک و شبهه یوقدر که سنک کفتار و
کردارکی کرانکه تجربه ایتمشم و صدق و امانتکی دفعاتله کورمشم و اشتمشم و رأی
صواب نمای و فکر مشکل کشایکله نیجه نیجه ایش ایتمشم بیت سکهٔ کار تو زین
پس کار مود بارها • بر محک امتحان نقد تو بی غش یافتم • همان یمن برکتله
حرکت ایدوب اول نسنه که مصلحت وقت و مقتضای مقام و مناسب
حالدر اتمامنده اهتمام اتمک کرکسن بلورسنکه پادشاهک رسولی انک
ترجمانی بلکه کویا زبانیدر اول اجلدن دیمشلردر که پادشاهک عنوان نامهٔ

لر

مدار

ن

کرداری ومقنون ومکنون اسراری رسولینک کفتار ورفتارندن معلوم اولمق
مقرردر زیرا که آندن اکر برهنر وفضیلت ظاهر اولسه وافعال پسندیده و
اقوال ستوده صدور بولسه پادشاهک حسن اختیار وکمال خردشناسلکده
استدلال قلورلر وشویله که آندن خطا وخبط وسهو وغلط جهتندن بر نادره
صادر اوله پادشاهه سبب سوء ظن وباعث دخل وطعن اولب بد سکالکره طعنت
ومذمتنه مجال بوله آل علماء حکمت انتساب بو بابده بی حد وبی حساب تأکیدات
ایدوب بیورمشلردر که اول کمسنه که برجانبه رسول کوندرله لازمدر که قومک
عاقلی واقوالده جمله نک فصیحی وافعالده جمعینک کاملی اوله ملوک سالفه اکثر
رسالته حکماء فضیلت پروراختیار ایدرلردی بلکه بعض ملوک عقل وفضللرینه زیاده
اعتماد اتمکین طریق رسالته بالذات کندولر کیدرلردی بو بابی اولا فتح ایدوب
وطعت خلافتی اکتندن خلع ایدوب رسالته بنفسه کیدن حکیم خافقین اسکندر
ذوالقرنین ایدیکه ایدی بیت هنربرآنی که شیر آنرا انکار اند بپام خود
بپای خود وکذارند بعض افاضل فضائل حضائل ارسال رسائل حقنده بیورمشلردر
للّه درّ قائل مثنوی فرستاده باید که دانا بود بکفتن دلیر وتوانا بود ازو هرچه
پسند کوید جواب بنوعی که باشد طریق صواب سخنهای خویش آشکارا
کند بدانسان که مجلس تقاضا کند بساکس که از یکی حدیث درشت
بهم زد جهانی وخلقی بکشت یکی دیکر از کفته دلپسند میان دوصد طرح
یاری کند بهروز ایتدی ای ملک اکرچه بنوم نصاب معرفت رسالتدن فی
الجمله نصیبم واردر اما اکر پادشاه جهان پناه اهتمام بیوروب درج حکمتدن
برنیچه جواهر فاخر سلک اعلام وافهامده انتظام بیوره بنده آنی آویزه کوش جان
وقلادۀ کردن اذعان وپیرایۀ تاج افتخار وسرمایۀ بازار استظهار ایدینوب
جمیع احوال واطوار وافعال وکردارمده دستور العمل قلم واول قانون وقاعده یه
اقتداری ذمتمه فرض عین ودین واجب الادا بلم ملک ایتدی ای بهروز اعظم
آداب رسالت واتم اسباب سفارت اولدرکه تیغ زبان شمشیر آبدار کبی
تند وتیز وبران اوله اما بو جمله ایله سینه لمعۀ رفق وملاطفتندن خالی اولمیوب
جوهر لطف وملایمت صفحات حالنده لایح ونمایان اوله هر کلامک که مطلقا
خوف وعنفی ایهام قله واجبدرکه مقطعی رفق ولطف اوزره اتمام اولنه و

ده

هر مقالک که

وهر مقالك كه فاتحه سی تسكين تأثيره و غيرت اچون كلمات هيبت آميز ايله افتتاح
قلنه لازم دركه خاتمه سی افادهٔ انس والفت اچون كلام ولاويز محبت انكيز
ايله اختتام اولنه **بيت** لطافت سخن از سينه تخم كين ببرد • زبان رفع زابروی
وچشم چين ببرد • حاصل كلام لازم دركه كلام رسول قاعدهٔ عنف ولطف وخشم
وحلم وقهر ومهر وعناد وانقياد اوزره مبتنى اوله وبسط وقبض وابرام ونقض
ووعد ووعيد واميد واخذ واعطا واضحاك وابكا وترغيب وترهيب
وترميم وتخريب معنيلرين مشعر ومبنى اوله تا جهاندارلق ناموسی وشهريارلق
شكوهی مرعی قلنه هم اعدانك دخی ما فی الضميری وحال مآل تدبير وتزويری
استعلام اولنه اما سنك كبی مشير عاقل وحكيم كامل كه عقل مونسكا فله هر
مسئلك دقايق وحقايقنه واصل در باب رسالتده وصيت اتمك ممان
تحصيل حاصل در وارسل حكيما ولا توصيه **مسوی** بولر بر مصلحت خيرله انجام •
اولور بخته سنك رايكله بو خام • رسالت خدمتنه سن يار رسن • كه سوزده
دقت اتسك قل يار رسن • خوش اكلرسن محلن هر كلامك • بلورسن مقتضا
هر مقامك • اكرسن بو ايشه اقدام ايده سن • يقينم وار كه انى اتمام ايده سن •
پس بهروز شرايط خدمتی ادا ايدوب باركاه ملكی وداع اتدی وتا اول زمانه
دك توقف اتديكه غراب شب لباسن كيوب پردهٔ ظلامی طاق سپهر مينا فام
اوكنه چكدی وبعد زمان خوان سالار قدرت طبق سيمين ماهی زعفرانورله
برايدوب اوستنه غبار مسك اذفر وريزهٔ عود وعنبر اكدی **بيت** چون
نافه كشا وكيسوی شام • مه جلوه كنان برآيد از بام • **اول** هنكامده كه مركز
تدوير ماه دايرهٔ نصف النهاره مماس اولوب شعاع نير اصغر بساط بسيط اغبره
منتشر اولدی ورو یِ غبراء زاويهٔ غمرا انك شمع جمع جهان آراسيله حسن وبها
ونور وضيا بولدی بهروز آقصوكی واسر لكی كتدی • وطرفة العين الخ ره
فيللر جزيره سنه يتوب اول سركشلرك منزلنه قدوم اتدی اما بو عزمن قدم حزم
اوزره طوروب خاطرنه بو معنی خطور اتديكه بو ستمكارلردن بكا بيم جان و
خطر ضرر وار در اكرچه انلرك جانبندن قصد معلوم دكل در اما شرط حزم متين
ومقتضای عقل دوربين اولدركه جبارلر ايله اختلاط اولنميوب انلر ايله ملاقات
احتياط اولنه اول سببدن كه بونلر غايت كبر ونخوت ونهايت وعظمتلرندن

سن

ندن

فقرا وضعفا جانبندن بر و آیمزلر اگر صد هزار درمانده وزار آنلرک زیر پاسی
تعلبنده خاک راه اوله بورهگذاردن چهره جبر و تلرنه غبار قونذرمزلر بیت
تُرا ز حال پریشان ما چه غم چه تفاوت • اگر چراغ بمیرد صبا چه غم دارد •
صواب اولدر که ممکن اولدیقچه انلر ایله ملاقاتدن ابا ایدم وخدمت رسالتی مسافه
بعیده دن ادا ایدوب انلر ایله ارقدن مرحبا ایدم اگر تیز تزویر کلمات دلبند
آنلرک قلب وصلبنده تأثیر ایدرسه فیها والا باری اول بدلقالرک پنجهٔ قهرندن
رها بولب سلامت یقه سن طوتم گیدم پس بر موضع منیعه چیقدی و ملک
پیلانه مسافهٔ دُور و دِرازدن آواز ایدوب ایتدی ای شاه گردن کش
آگاه اول که بن رسول نور الله یعنی پیغمبر حضرت ماه آسمان بنام ایلچیه زوال
یوق وحرارات کلامی وخشونت بیانی جهتندن مناقشه وسؤال یوقدر که
وما علی الرسول الا البلاغ کلام رسول هرچند که درشت وبی محابا اوله سمع
قبولله اصغا واجبدر که پیغام ملوکده زیاده ونقص ایله تصرف مناسب درسی
بلورسنکه ماه جهان پیما میربان آرشب ونایب شهریار روز عالم افروز در
درگاه فلک اشتباه دن پیلان قوی هیکلک پشه قدر مقداری وسیمرغ
کوه پیکرک مگس دکلو اعتباری یوقدر هرکمسه که امرنه مخالفت ایدوب
حکمنه مطاوعت ایتمیه وپیغامنی گوش هوشیله استمیوب فرمان واجب
الاذعان موجبنجه ایش ایتمیه کندو الیله ایاغنه تیشه اورمش ولور وبند بلایه
بوین ویروب تیر قضایه گوگس گروب تیغ عنایه توشو طورمش اولور
ملک پیلان بو کلامی ایشیدوب ترسان وهراسان وبرپشه کبی لرزان اولوب
استفسار ایتدیکه مضمون رسالت وموجب فرمان ندر بهروز ایتدی ماه
جهان افروز بیوردیکه هرکمسه که کندونک قدرت وقوتنه وسطوت
وصولتنه اعتماد قلا وخشم وتهورنه وکبر وتجبرنه مغرور اوله وزیردستا
ورعایا وضعفای برایا دست ظلم وستمدن مغلوب ومقهور اوله عاقبت
ورطهٔ بلا ومغاک عنایه دوشه ومور آفات وخیل اکا زنبور عسل کبی اوشه
نظم تخم تکبر منشان سینه را • جای منه در دل خود کینه را • چند نهی
بر فرس جور زین • تیز مران که نماند چنین • ناگهت این آب ز سر بگذرد •
ناوک چرخ ست ز بر بگذرد نثر سن بو زور وغرور ایله کندوکی افضل بهائم

یرم

ل

ن

ظن

ظن ایدوب قوت وشوکتنکی که صدد زوالده ومعرض انتقالده در دایم وقایم
خیال ایدرسن غلیان دیک طغیانک وثوران غبار عصیانک سندی بر
مرتبه یه واردیکه بنوم چشمه سارمه قصد ایدر اولدک ولشکر اهرمن دیدار
اول پریلر جلوه کاهنه آلوکید اولدک وصورة زشت وروی ظلمت سرشتکز
ایله اول آبی مکدر وخاشاک جسم ناپاکز ایله اول مشربی ملوث ایتدوکز
آیا سن بلمزمیسنکه عقاب تیزپر اول چشمه بالاسندن کجسه صاعقه
غیرت پر وبالن یقمق مقرردر واکر عین الثور مرغزار سپهرده دینه نظر قله
انکا باقه سماک رامح سنان سطوتله کوزن چقرمق محقق در **مثنوی**
دیوکا بجا رسید سر ننهند • مرغ که اینجا بدید پر ننهند • تن ودجز بیدر قه بیرون
از هوا مرغ واز زمین کردون • بن کمال شفقتمدن سکا تنبیهی واجب کوردم
و وحامل اعباء رسالت حضورکه کوندروب سویله بیوردم که اکر مقام
اطاعتده قایم اولوب اول اتدوکک جرایمه نادم اولورسن وشمدیدک
واقع اولان قبایح افعال ومعایب احوالکه اعتراف ایدوب مضیق خلاف
طریق توبه وانصافه کلورسن جناب عزت مآبمدن خلعت عفو وکرامت
صفحیله اختصاص بولورسن واکر خیشوم هیشومک فوائد استشمام فوایح
نصایحدن محروم اولوب کلام جواهر انتظامی عند حصول الوصول آویزه کوش
قبول اتمیه سن آنکاه اول که فی الحال تیر شهاب وکمان هلال سپهر هاله و
رجوم نجوم سماک رامح مواکب کواکبله بر لشکر عظیم جمع ایدوب بر شبیخون ایدرکه
اول دشت وهامونی جوی خون ایله جیحون ایدرین اکر بو قضیه ده تردد
واراسه بر آن توقف ایمیوب کله سنکه بن چشمه ده حاضرم وخیر وشردن
سنک جانبکدن بر خبره منتظرم تا عین یقین ایله جمال جهان آرامی کوره سن
وکندوکی نه جیزده حلاج ایدوکن بلوب رخت اقامتی اول چشمه حوالیسندن
کتوره سن ملک پیلان بو خبری زیاده استغراب ایدوب شتاب تمام
ایلچی ایله چشمه جانبنه روان اولدی همان که کلدی صفحه چشمه یه باقوب صورت
ماهی آیینه آبده کماهی مشاهده قلدی بهروز ایتدی ای ملک کل چشمه دن
آبدست آل وانابت وعبادته مشغول اول باشد که ماه مقام ترحمه کله وتوبه
وانابتکی سمع قبول ایله اصغا قله همان دم پیل خرطوم طویلن اوزتدی

ک
م
ون
ین
کی
لیسند نام

وآسیب نفسی به تنیشوب آب سراب کبی اضطراب ایدیجک خیال ایدیکه ماهی اغضاب
ایدی رسول ماهه آواز بلندله خطاب ایدوب ایتدی ای رسول بکزرکه ماه
جهان تابی بو حرکتم اغضاب ایلدیکه هجوم فرطومدن جنبش ایدوب اضطراب ایلدی
بهروز ایتدی بلی توبه و انابتده مسارعت ایتمک کرک تا نائرۂ غضبی ساکن اوله
و حرکت و اضطرابی کیدوب قرارکاهنده متمکن اوله فیل فرمان ماهه اطاعت
ایدوب اندوکی کناهه استغفار و انابت ایتدی و عهد ایدوب شرط ایلدیکه
من بعد اول معامه خرام ایلمیه و لشکری اول سرچشمه حوالیسندن سورهنجه آرام
ایلمیه بهروز فی الحال فارغ البال قلدی و بو لطف حیله و حسن تدبیر ایله اول
بلای سیاهی آنلردن رفع و دفع ایلدی بو مثلی اول اجلدن کتوردم که سزوک
میانکزده بر پیر روشن ضمیر و مشیر صاحب تدبیردن لابدر که اتمام مهماتده انک
حسن اهتمامنه مراجعت اولنه و دفع اعدا و قهر خصماده انک رأی مشکل
کشاسیله اکتفا قلنه اکر بو بابده سزک براختیار مصلحت کذار امین مستشاریکوز
اولیدی هیچ روا کورمیدی که طغرای شاهی بوم شوم نامنه مرقوم اولیدی
وسزی انک شاهلغندن و سلطنت مرغانه و حکومت تخت سلیمان علیه السلام عدم
لیاقتنده آکاه قلیدی که با وجود بو قدر خصال ناممدوحله موصوف در و مکر و مکیدتکه
مانوس و مألوف و غدر و خدیعیله مشهور و معروف در پادشاهلره حیله
و غدر و خدعه و مکر کبی عیب متصور دکلدر **قطعه** هرکه بیکانه شد ز مهر و وفا •
در دلش بوی آشنایی نیست • سینه را که تیره کشت ز غدر • اندرو هیچ
روشنایی نیست • بی وفایی مکن که مردم را • هیچ عیبی چو بی وفایی نیست •
سلاطین جهان سایۂ رحماندر انلرک آفتاب عدالتی افق ظهوردن طلوع ایمینجه
عرصۂ عالم منور اولمز و مهاد امن و امانده آسایش عالمیان و آرایش ادنیا
انلرک ظلال نصفت و احسانلرندن غیری ره میسر اولمز بلکه بحکم و بالعدل اقامت
السموات خیمۂ آسمان ستون عدل سلطاندن غیریله قرار قلمز چون انتظام
حال سکان خطۂ زمین سلاطین عدل آیینک ابر جودنه منوطدر و اطناب
آسمان اوتاد و آرا جان ولایت جهان و ملوک زمانه مقید و مربوطدر و
احکام حکام میان دل و جان آدمیانده نافذ و جاری در و فرمان سلطان قضا
نازلکبی مجاری نفوس عالمیانده سائر و ساری در لاجرم پادشاه روزکار

اولان واجیدرکه وفادار وعدالت شعار اولوب مظلوملره فریادرس وظالملره جف
کار اوله آیینهٔ سینه‌سن زنکار کینه‌دن مصفّی ولوح خاطرن مهر ولطفیله مجلّی قله
شول رعایاکه بر حاکم مکّار وغدّار وبر ظالم قهّار وخونخوارک کمند فرماننه کرفتار اوله
بی شک آنکا اول بلا ایتشه که اول کربهٔ روزه داردن اول کبک وتیهویه ایتشدی
طیور باسرها صوردیلرکه نه وجهله اولمشدر اول **حکایت** زاغ ایتدی بن بر کوه
دامننده بر درخت اوزره آشیانه طوتمش ایدم جوارمده بر کبک خوش
خرام وخوب رفتار روآرا ایدی قراب جوار حکمیله میانمزده مهر ومحبت استوار
ایدی بکا متصل آنک دیداریله صفا وسرور حاصل اولوب صدای کفتار وتماشای
رفتاریله حضور موفور وحبور نامحصور واصل اولوردی ناکاه کبک غیب ایدوب
ناپدید اولدی ومدّت غیبتی مدید اولوب بینه عودت احتمالی بعید اولدی الحاصل
تمادی زمان غیبتندن کمان ایدم که اول بیچاره مرغزار فنادن کوهسار بقایه کتدی
مدّة متمادیدن صکره کوردم که بر تیهو کلوب آنک مسکننده قرار ایتدی چون بن
معاودهٔ کبک ناپدیددن قطع امید اتمش ایدم اغماض ایدم وتیهو ایله بیهوده
مجادله‌یه رواکورمیوب ایتدم **بیت** چو نیست رسم سپنجی سرای • یکی چو بِ
رود دیکر آید بجای • بو حال اوزره نیچه زمان کچدی وفلک دولابی نیچه کره دورین
تمام ایتدی برکون کوردمکه کبک دخی چقه کلدی چون خانه سنده بیکانه کوردی
خصومته آغاز ایدوب تیهویه ایتدی یا موسّع بنوم آشیانمده نیلرسن کیذو
ویرانک بانکه چی بقلدی بکا چون ظلم ایدرسن تیز خانمی بکا روانه ایله اکر
دیلرسک مانع وکلوز سنده بو حوالیده آشیانه ایله تیهو جواب ویردیکه حالا
خانه بنوم تصرّفمده در ذی الید بنم اکر حقّک وارایسه بیّنه اقامت ایدوب اثبا
ایله کبک ایتدی سنک یدک ید غصب وتغلّبدر بنوم یدم سندن سابقدر پس
بو خانه سندن ایسه بکا لائق در القصّه قضیه‌لری نزاع کلیّه مؤدّی اولدی ومتفضّل
میانلرنده آتش منازعه مشتعل اولوب مدّة مجادله متمادی اولدی هرچند که بن طریق
مصالحیه ارشاد ایدم مفید اولمدی آخر کار بونک اوزرینه قرار ایتدیلرکه بر حاکم عادله
مرافعه قله‌لر تا ایکی جانبک دخی کلامنی کوش تأنّی ایله استماع قله وبی میل و
محابا مقتضای شرع شریف اوزره قضا بیوروب منازعه‌لری انقطاع بوله کبک
ایتدی بو نواحیده بر کربهٔ زاهد روزه دار وعابد کم آزار واردر که هر روز و

تا شام صائم وهر شب تا سحر قائم در اول زماندن که نوبت جمشید زرّین سریر
خورشید والسماء وما بینهما ایوانی بنکاهنده چالنه تا اول آنه دک که بساط
مشکین شعار سلطان شام والارض وما سنناها دیوانی میدانینه صالنور تفصیل تفسینه
یونه ریاضتده آتش عطش جوع ایله تاب ویرر واول ساعتدن که مواکب کواکب
وسپاه نجوم ثواقب مضمار سپهر ومیدان آسمانده جولان ودوران قله تا اول وقته
دک که چهرهٔ صبح عالم آرای مطلع افقدن فروزان اولوب آثار طلیعهٔ آفتاب جهان
تاب ساکنان خطّهٔ زمینه نمایان اوله شمع وار قدم عبارت اوزره قرار
قلوب سوز عشق وشعلهٔ شوق ایله یانوب یا قلوب سبزه زار رخساره
باران اشکله آب ویرر **مثنوی** اولوب محظوظ جان آسایشندن • الن یوش
جهان آلایشندن • اوروب ایکی جهانه پشت پای • کیدرمش خاطرندن ماسوای •
اول صائم الدهرک مدد عیش ومادهٔ افطاری آب وکیاهه مقصوردر وسفک
ودم وهتک حرمت ذمم ساحهٔ باب ودیانت مابندن دوردر علم شریعت
وفن طریقت اهلینک کاملی وعلوم عقلیه وفنون نقلیه باسرها بالفعلی در علم
سنّت وحدیثده ابو هریره رضه نک تلمیذی وباب کرامتده مصر ولایتنک
عزیزیدر ومحکمهٔ دهرده آندن اعدل بر قاضی دخی متیسّر دکلدر وبلاد ماوراء
النهرده اندن اولی بر والی دخی متصوّر دکلدر صواب بودر که بو بابده اکا مراجعت
ایده وز قضیه مز فصل بولسون دیسه وز انک جناب شریعت مآبنه کیدوز
پس انک قصاسینه ایکیسی دخی رضا ویروب بعد التراضی خانهٔ قاضی جانبنه
روان اولدیلر بنده اندلیله کندم تا که به روزه وآری که تو آدر روزکاردن اوله
کرک کوردم وبین الخصمین محاکمه ده عدل وانصاف معاینه مشاهده قلدم مهمان کم
صائم الدهرک حسنی آنده راست کلدی آیاغ اوزره کلوب محرابه متوجّه اولدی
ورفع ید وتکبیر بلند ایدوب وظایف نماز ونیازه قیام ایدی ودور ودراز
صلوة شروع ایدوب تعدیل ارکان وخضوع وخشوعدن تمام اهتمام ایدی کبک
وبنهو چون آنی بو حالاوزره کوردیلر تعجّب ایدوب بر زمان توقّف کوستردیلر
روزکار هر بار کلن حال ایله بو مصراعی **ع** غرّه مشو که گربهٔ عابد نماز کرد •
ایلردی استماعندن امتناع قلدیلر چون نمازدن فارغ اولدی درمندانه شا
وستمندانه دعا ایدوب التماس ایدیلر که میانلرنده حکم اولوب قضیه لرن

ایله

کوره

گوره وخصوصلرن کمال عدل اوزره فصل ایدوب پایانه یتشدرن برنجه زمان اول
جانبندن گاه اقدام وگاه احجام وبونلر طرفندن الحاح وابرام مع اهتمام تام اولدقدن
صکره بیوردیکه کیفیت واقعه علی ما هو الواقع تقریر وصورت قضیه علی التفصیل
تصویر ایده لر گیبک حقیقت دعوی وصورت مدعاسن عرضه عرضه یتشدرجک
گوریه ایندی ای جوان پیرلک زمانی یتمش وقوای باطنی مختنده اولوب حواسی
ظاهر گیتمشدر ومشعله دار سپهر غدار شرر آثار ضعف حرقی بنوم فرقیمه
نثار ایتمشدر ودست برد خزان روزگار جفاکاردن نهال بوستان حیاتم
زبون اولمشدر وشب شباب که سراسر فوت ایدی صبح شیبه که مستجمع
عیبدر مبدل اولمشدر نه قدر زحمت ایسه دخی قریب گلکوز وصوت بلند ایله
تکلم ایدوب دعواکوزی کلمات فصیحه ایله تقریر ایدوب مادهٔ نزاعکزی عبارات
واضحه ایله تحریر وتعبیر قلوکز تا بن دخی مدعاکوزی گوش هوش ایله استماع ایدوب
جوابنی احاطه قلم وحقیقت حاله اطلاع حاصل اولوب مقتضای شرع اوزره قضیه کوز
فصله قادر اولم اما چون بو بابده بنوم جناب دیانت مآبمه التجا ایدیکوز لازمدر
فصل خصومتدن سابق سزی دوستانه نصیحتله نوازش بیورم وبر موعظتله
دین ودنیاکوزی متضمن اوله تذکر وتنبیهی دریغ ایتمیم اگر بنوم کلام نصیحت انجاممی
گوش ازعانله اصغا ایدوب حسن قبولله تلقی بیوره سز انک ثمراتی دنیاده
وعقبی ده سزه واصل اولوب عاجلا وآجلا فواید گوره سز واگر سمع قبولله اصغا
ایتمیوب موجب مضمونی ایله عملدن امتناع ایده سز بن باری مذهب دین ومروتده
معذور اولوب تهمت قصور وتقصیردن دور اولورم ~ من آنچه شرط نصیحت
بود بجای آرم • اگر قبول کنی ورنه هم تو میدانی • صواب بودر که هر بریکوز طلب
حقده طریق انصافدن انحراف ایتمیوب مال ومنال که معرض فنا وصدد زوالدر مفتون
اولمیه سز وطریق باطلدن حاصل اولان حطام دنیای فانی ایله نفسکوزی ثواب باقی
ونعیم مقیمدن محروم ومغبون قلمیه سز گیبک ایندی ای حاکم عادل اگر خلقک متمنی طلب
حقده سمت استقامته مایل اولیدی وصغار وکبار صفت دیانت وصیانتی
کندویه شعار ودثار قلیدی تنفیذ احکام وتصدیع حکامه احتیاج اولمزدی ورسم
مدافعه ومرافعه وتکلیف تحلیف صفحهٔ عالمدن محو اولوب اثبات حقوق واقامت
شهوده کمسه محتاج اولمزدی چون خصمادن هر بر نیک بعر بصیرتی رمد غرضه

مُبتلادر صورة حقّی عین انصاف ایله معاینه ایده میوب لاجرم بو کمینه نك نظر
اعتباریله که دیدهٔ خاطری کحل الجواهر صدقله پر نور وغبار غرض پیرامن آیینهٔ
دل بی غلّندن دور اوله افتقارلری ضروریدر تا جمال صوابدن نقاب خفای کتوروب
شاهد مشاهدهٔ صورة تحقق منصّهٔ دیدهٔ دللرنه جلوه کر قله قضاة پاینده بو معنی
بعض ثقات حکایت رسیدنده ابیات فارسیله اثبات اتمشدر کربهٔ روزه دار
استفسار اندیکه نجه اولمشدر کبک دری اول دُرّ غرّی زبان دریدن لسان ترکی ایله
ترجمه سلکنه نظم ایدوب **مثنوی** قاضی اولمش طورغز آغلر بر عزیز • کوروب آنی دیدی
بر اهل تمیز • بو نه وقت کریه وفریاد دُر • وقت شادی ومبارك باد در • دیدی
نیجون اغلماسون برکشی • جهله اجرای حکم اوله اشی • خصملر خود قضیهٔ عالم دُرُ •
انده کم مظلوم وکم ظالم درر • جاهلیکن قاضی حکمی هر زمان • انمیه عالم میانند ه
روان • دیدی کرچه خصملر دانا دُرُ • کوزلری علّتله تا بینا دُرُ • جاهلکن سن چو بو
علّتك • جمعسن شمع قضاة ملّتك • چون غرض اوله سنر مستور اوله • ظلمت علّتله
دل بی نور اوله • اول ایکی عالم غرضله کوردر • عین علمی نور حقدن دوردر • چون دلکده
درد علّت دور اوله • رؤیت حقده کوزك پر نور اوله • سنکه رشوت المدك
بیننده سن • چون طمع اندك اسیرُ بنده سن • قاضیه رشوتدن ایدلك احتراز •
حقه باطلدن ویررسن امتیاز • بحمد الله زنکار غرض آیینهٔ دل بی غلکی پتره قلمشدر
علم شریعتده نعمان زمان وعدل واستقامتده شریح دوران سن وزهد و
عصای مشرب وصلاح وعبادتده بسطامی مذهب سن بو بو مانلهٔ مبرهن و
محقق وبو بینه ایله مبیّن ومصدّق درکه امضاء قضا واظهار حقده سعی بلیغی دریغ
بیورمیوب حکم واجب الاتباع شرعدن امتناع ایده بی عقابین عقابه کرفتار
قلمق محقق در کربه ایتدی بلی راست سویلرسن اما سزده واجبدر که نهال غرضی
زمین دلکزدن قلع ایده سز ومحقق بیله سز که صاحب حق حقیقتده غالب مطلق در
اکرچه ظاهرا اندعاسی ثبوت بولب مراد حاصل اولمزسه وطالب باطل بحسب
المعنی مغلوب اولمق محقق در هرچندکه صورتا کردن تزویری زیور قبولدن عاری
اولمزسه ان الباطل کان زهوقا بنوم سزه نصیحتم بودرکه کردارینکی
ذخیرهٔ آخرت قلوب دنیای غدار وعمر ناپایدار که ابر تابستان ونزهت کلستان
کبی سریع الزوال دربقا احتمالی ویرمیه سز وخاص وعام اهل عالمی قریب وبعید

قدر

باینده

طل

بنی آدمی

بنی آدمی نفس عزیزک کبی بلوب کند و حقکوزده جائز کورمدوکوزی آنلرک بابنده روا
کورمیه سز کربه روزه دار بو نمط اوزره زبان وعظ و نصیحتی بر کار ایدوب
غایت رقتدن بر زمان اکلدی و بر زمان آغلدی و عقد نفاثات فسون و فسانه
ایله کوکللرین آلدی و دللرین آغلدی تا اول ایکی ساده دل آنک مجالستیله موانست
ایدوب مصاحبتنه مائل اولدیلر و ایمن و مطمئن بی توقف و بی تکلف قتنه کلدیلر
کربه روزه دار چون اول ایکی شکاری دام حیلیه کرفتار ایدوب ایکی تکاورکی کناره
چکدی همان بی اختیار بر حمله ایله ایکسن دخی طوتوب صوم صدساله سن انلر
شربت خون آبدار و نعمت کوشت خوشکوار ایله افطار ایتدی مقدمات روزه
و نماز و صلاح و پرهیز و احتراز نفس خبیثی و طبع خسیسی مقتضاسی اوزره بو
نتیجه منتج اولدی **مثنوی** ای بچه آدمی و آرا اهل نماز • صورتا صوفی طیلسانی دراز
ظاهرا طاعته موافقدر • لیک باطنده کی منافقدر • فرقی اوستنده تاجی قبه در
بتر ایمان ولنده جبه در • طیلسانی لسان کذب و دروغ • یوق درونندن ذره
دکلو فروغ • الینه عاصلق عصا آلمش • بوینی اوزره ریا ردا صالمش • خلق
ایچنده صلاحی آدایلر • فرصت آل ویرسه چوق فساد ایلر • بو مثللو کتوردم که
معلوم اولا غدار بدسیرته اعتماد و آنک رفق و تقریری ایله صدق ضمیرنه اعتقاد
جائز دکلدر بوم شوم غدر پیشه و مکر اندیشه لکده حالی همان بو منوال اوزره در
آنک معایب مثالیندن بیکده بری که سلک تعبیر و رشته تقریره منتظم اولدی
مصرع عمانه نسبت قطره در • کردونه نسبت ذره در • **بیت** کر صد هزار
قرن کنم وصف وی یکی • از صد هزار کفته نیاید مکر یکی • مبادا که سز بو امر خطیری آنک
ذمت دنی همتنه حواله ایدوب سریر سلطنتده آنی امیر ایده سز هر کاه که افسر
شاهی آنک تاریک نامبارکنه میسر اوله و بی شبهه سپهر ستیزه کار سنک ادبار ایله
آنی سنکسار اتسه کرک و هر زمان پایه تخت سلیمان آنک قدم شومیله همسر اوله فلک
اثیر غایت تأثیرندن آنک فرقنه آتش بوار نثار اتسه کرک چون آنک طینتی
ناپاک و جوهری ناقابل در سز آنی تربیتدن زحمت بیهوده دن غیری نه فایده
حاصل در **بیت** کوهر پاک کرکدر که اوله قابل فیض • یوخسه هر سنک وخز
لعل بدخشان اولمز • طیور زاغدن کلمات مزبوری استماع ایدیجک بالکلیه
اول فکردن نفور ایدوب اتفاق ایله حکم سابقی نسخ و عهد و عقد بیعتی فسخ

ایلدیلر اول خاک رتبهٔ روزکار و مهمان بی اعتبار و رآه دیوار ادبارده متحیر قالدی
واقرانی میاننده بویله خوار اولدوغندن نار عاره بوینیدی یاقلدی و زآغه زبان
ملامتی درآز ایلدی و ایتدی ای سیاه روی بی شرم و بی جفاجوی و بی آزرم حجاب
حیای یوزکدن کتوروب بکا بو حقارتی روا کوردک و بنی قدح و مذمتده سعی
بلیغک دریغ ایتمیوب سکا شآمت و خباثت و دنائت و خساستی بنوم نامه
اوردک میانمزده بر وحشت غباری قوپردک که صدهزار قرندن آنک دفعی میسر اولمز
اولمه کرکدی و بر فتنهٔ آتش یاقلندردک که آب دریای هفت اقلیم
ایله تسکین بولمه کرک اما بنوم جانبمدن نه سابقه اقتضا ایلدی که بو قدر
مهر و محبت روا کوردک و یا نه لاحقه مقتضاسی درکه بو دکلو لطف و مکرمت
سزا بیوردک شویله بیل که بر درختی قطع آلتیله لر آنک بیخندن بر شاخ چقوب
قرار اصلیه یتیه اولور و لکن دوحهٔ محبت ارّهٔ جفا ایله کسلسه مطلقا
آنک اصلندن نهال و فابتیه اولمز و جراحت صمصام مرهم و دارو ایله التحام
بوله اولور اما جراحت کلام هیچ مرهم ایله التیام بولمز **قطعه** جراحتی که
بتیغ زبان رسد بدلی • بهیچ مرهم راحت نکو نخواهد شد • میانهٔ تو و آن کز زبا
زدی زخمش • بغیر صحبت سنک و سبو نخواهد شد • پیکان تیر جرح پذیر ایله
سپر سینه‌دن چقمق ممکندر اما خدنک کلام که کمان زباندن کشاده بوله اخراج
اولنمق ممتنع در هر درخت مضرت نه قدر که شاخ اولسه بر حیله ایله قلع
اولنمق میسّر در اما نهال کینه زمین سینه‌ده راسخ اوله بر چاره ایله قمع او
متصوّر دکل مثلا آتش اکرچه که سوزندن در شرر حزری رشحهٔ آبله قابل زوال
لکن شعلهٔ حقدی جمیع میاه بحار و سیول انهار ایله اطفا محال در و زهر هلاهل
اکرچه ستم قاتل در مضرتی تریاقله بدندن ازاله قابلدر ولی زهر کینه بر تریاقله
سینه‌دن مندفع اولمق ممتنع در من بعد بنوم نوعمله سنک جنسک میاننده بر درخت
عداوت بتمشدر که بیخی قعر ثرایه و شاخی پنجهٔ ثریایه یتمشدر **قطعه** نهال کینه که
در سینه‌ها نشانده شود • مقرّرست و معیّن که بر چه خواهد داد • درخت حقد بدان
کونه میوه دارد • که طعم آن بمذاق دل کسی هراسان • آبوم شوم کلام زاغی
تقریر و تعبیرده فصل مرقومی کلک تغییر ایله صفحهٔ تقریره تحریر ایتدی و آزرده حال
و شکسته بال ملول و مخذول دوندی کتدی و زاغ ایتدکی وضعه ندامت و کندو نفسی

ن

لنمی

در

ملول

ملامت

ملامت ایدوب ایتدی عجب جاهلانه وضع و عامیانه حرکت ایتدم وکندو قوم و قبیلم ایچون
اعدای ستیزه رویی بیدا قلدم بنوم طوره نصیحت نه مصلحتمه یار ایدی و بو طایفه‌ده
مهترلر وار ایدی که اگر اونلری کهتری بو جرئته بندن بتر و بو سخن گذارلغه بندن سزاوار
ایدی مقطوع و مجزوم در که معایب بوم شوم نقیر و قطمیر آنلره مکشوف و معلوم در
بو احرک آغاز و انجامی بندن لطیف بلمشلردر و بو مهمک مدخل و مخرجی بندن دقیق
تصور قلمشلردر لکن مقتضای عقل کامل اوزره ملاحظهٔ حال و مآلده جانب تأنی و
تأمله مایل اولوب • من صمت نجی مضمونیله عامل اولمشلردر آلت زبان تیغ برا
تسکلنده آمزیده اولدوغنه حکمت اولدر که انکله بازی اولنمیه که تیغ بازلق هنگامه
بازلره لایق در و تیغ زبانی نیام کامدن بلا ضرورة اخراج ایتمک سربازلق و گردن
برازلق در بیت دل او جندن اقندی شمع باشن • دل او جندن بنفشه ویردی
باشن • نیتکه گردان دلاور زبان تیغی میدان کارزارده استعمال ایتمک گرک
مردان زبان آور دخی تیغ زبانی هنگام کارده اعمال ایتمک گرک مشکل بودر که
بو کلمات مواجهه‌ده واقع اولدی ولیس الخبر کالمعاینه لاجرم سینه‌سنده حقده
کینه زیاده جایگیر اولور که تقریر رو برو اولیجق زیاده تأثیر قلور و بمثلدر که
عاقل هرچند که زور و قوتنه اعتماد قلمه لایق بودر که افتتاح باب خصومته
و اقتداح ازدیاد عداوته بادی اولمیه و عده شوکتنه اتکا ایدوب سلسلهٔ
مخالفتی تحریک روا گورمیه هر کمسه که فرضا انواع نوشش دارو و اصناف
تریاقانه قادر اوله معقول و کل درکه اول امید ایله اندن تجرع سم قاتل و زهر هلاهل
اقدام و جرأت صادر اوله بیت هرچند که تریاق بدست تراه • زنهار که تو
زهر هلاهل نخوری • محققدر بونک اوزرینه متفقلردر که عاقلک فعلنک اثری
قولی اوزرینه راجح و کردارنک مزیتی گفتاری اوزرینه واضح اولمق گرک تا عوا
اموری قرین رشد و صلاح خواتیم احوالی مقترن فوز و نجاح اوله اولکمسنک قولی
فعلنه غالب اولوب کمال همتی گردون تقریرین حسن ادا و لطف تعبیر ایله تحسینه و
مهرهٔ عبارتن حلیهٔ فصاحت و زیور بلاغتله تزیینه مصروف قله آز زمانده
قولی بی عمل حسرت و ندامته و گفتار بی کرداری حیرت و ملامته مقتضی اوله بیت
اول راجح قول تمام فعلم که بو احرک فاتحه‌سندن خاتمه‌سنه نظر ایتمدم دیو طریق
تأنی و تأمل رفیقه گیتمدم اگر بنوم فرق شانم افسر ادراکله مزین اولوب خزانهٔ

بی کرانهٔ خرددن بهره مند اولیدم • اوّلا بو خصوصی عقلا ایله مشاوره ایلردم بعده
تکلمه آغاز ایدوب بر فصل کلام پاکین وبی عیب که شایبهٔ شک وریبدن بری اوله
بوتهٔ قلبده قال ایدوب سویلردم بیت سخن راسخت باسنجیده گفتم • دُر بی
ناسفتی این بود سفتم • چون بی اشارهٔ ناصحان عاقل ومشاورهٔ عاقلان کامل
بو امره شروع قلدم وبدیهه بو کلمات بیهوده ووحشت آمیز خصومت انگیزی
درمیان اتدم عجب دکل درکه اشرار زمره سندن محسوب اولب بدخوی ومحال گوی
وستیزه روی لغه منسوب اولم امثالده کلمشدرکه المکثار مهذار یعنی بسیار
گوی بیهوده گوی اولر باوجود که ظاهر افراد انسانی سائر انواع حیواندن لسانله
ممتاز وبیان ایله سرافرازدر ارباب عقل وخرد کلام بدی جراب ایله سکوته
ذن ووُن وادنی وزبان بسته لری درجاتله بیهوده گویلردن اعلی عد ایلمشلردر
بیت بهایم خموشند وگویا بشر • زبان بسته بهتر که گویا بشر • چو مردم سخن
گفت باید بهوش • وگرنه شدن چون بهایم خموش • بیت کشی خوشدر
دلن کندو ده طوتمق • اولسه غنچه گبی یوز دهانی • القصه زاغ بوندامتدن
هر زمان طبطاب واضطراب ایدی وکندویه بو نوعله ایله عتاب ایدرک اوجدی
گیتدی ملک بو ملاله بزم میانمزده مقدمات معادات بودر که سلک تقریره منتظم
وکلک تعبیر ایله صفحهٔ ضمیر منیره مُرتسم اولدی ملک ایتدی ای کارشناس کلام
عبرت انجامکی تمام اشتدم وآنک ضمننده مندرج اولان فرائد وفوائدی
اویزهٔ گوش هوش اتدم عقلا ایله مصاحبت وحکما ایله مشاورت علامت
حصول سلامت ابدی وامارت وصول سعادت سرمدی دُر دُرلردی علم الیقین
بلدم وعین الیقین مشاهده قلدم قطعه صحبت اخیار در مانند مشک کم نسیمندن
ابدر جانه اثر • فعلی انلارک دلیل معرفت • سوزلری در رهبر فضل وهنر • بعد ما که
خانهٔ دل وجان بو کلام روشن بیانک که شمع جمع آرای خلوت نشینان صوامع
قدس اولمغه ارزآنیدر پرتو انوار ایله منوّر اولدی بزم لشکریزک تدارک کندهٔ پروا
وآرسوختهٔ مشعل بو اراولدیلرنه فکر اولندی ودفع عار وطلب دثار واطفاء
شرر حزر ایچون نه تدبیر قلندی بیت تدبیر تو انجا که مهم پردازد • صد کار فرو بسته
بیکدم سازد • کارشناس زبان شکر وسپاس ایله ایتدی اول رأیلر که وزرای
دیوان آرای عرصهٔ انها اندیلر جنک وصلح وفرار وقرار وقبول تاج والتزام

خواجه‌دن هیچ برسی بنوم قتنده مقبول و بنوم رأیمده معقول دکلدر امید وارم که
مدبرک تدبیری بابنده برحیله تدبیر ایلیم که بزه بو شدتدن فرج تمام و اول مکار ستمکار
اخذ انتقام میسر اوله که چوق کمسنه‌لر حبل حلیه تمسک ایله مرادلرینه واصل اولمشلردر
واول امور عظامه که مکابره ایله اتمامی میسر اولمیه مکر و فریب ایله چاره بولمشلردر
نتکه ولایت کرکانک عیارلری اول زاهدک قربانی ایچون طیار اندوکی کوسفندینی
حیله ایله الدن آلمشلردر ملک استفسار اندیکه نجه اولمشدر اول **حکایت** کارشناس
ایتدی روایت ایدرلرکه ولایت کرکانده بر زاهد قربان ایچون بر قیون آلوب
بوینینه رسن طاقب صومعه‌سنه کیدرکن یولده طرارلردن بر نجه عیار اول کو
کوروب قوت سبعی که نهادلرنده مرکوز ایدی حرکته کلوب زاهدک بیننه دو شدیلر
چون قادر اولمادیلر که کرک و آرچنک جنکله و پلنک مثال پنجهٔ قهرله اول شکاری
چاره و ناچار الدن آلهلر لاجرم روباه وار تملق اظهار ایدوب فکر اندیلر که زاهده
خواب خرکوش ویره‌لر پس بو بابده هر بری داستان حیله‌دن بر فصل و
کتاب خدعه‌دن بر قاعده و بر اصل اختیار ایدوب قصد اندیلر که زاهد ساده خاطر
وصافی قلبک توسن عقلنی تازیانهٔ مکرله رام و رزق حلالن دام زرقله کندویه
حرام ایده‌لر بو نیت ایله هر بری واحداً بعد واحدٍ زاهدک یولنه کلوب برسی
ایتدی ای شیخ بو سکی نیلرسن بر دخی ایتدی ای زاهد پاک دامن صقین خرقکی تلوث
ایدرسن بر دخی ایتدی بو کلبی نیدرسن بکزر که شکاره کیدرسن بر دخی ایتدی
ای استاد بو کلب معلمی قنده بولدک بر دخی ایتدی ای صیاد بو تازیی کمدن آلدک
بری ایتدی بو کلبله بو شیخ بکزر که بو شهرک پاسبانیدر بر ایتدی بو سک شکاری
اینجو غالبا بو شخص پادشاهک سکبانیدر القصه عیارلرک جمله‌سی بو کلمده متفق
اولوب هر طرفدن هر بری بر حرف آتوب زاهد بیچارهٔ طعنه طاشنه نشانه ایلدیلر
و بو نمط اوزره هر بری بر افسون اقیوب بو نسق اوزره بر افسانه سویلدیلر
صوفی صافی ضمیر چون بو جمع کثیرک بو کلامنده اتفاقن مشاهده اتدی خاطرنده اول
کوسفندک سک اولماسنده شک ظاهر اولوب کندویه ایتدی مباداکه بونی صاتان
کمسنه سحار اولوب سحر ایله کوزمی بغلیوب بر بند ایله سکی بکا کوسفند صورتنده
کوسترمش اوله اولی بودرکه بوندن واز کلم و بایعک بیننه دوشوب نقد
اندوکمی ثمنی کیرو آلم دیدی غایت بلاهتندن النده اولان کوسفندی صالی ویره

وبابیعک آرودنجه بوله کردی طرارلر چون زاهدک کندوکن کوردیلر قورولرکی قیونی کتوردی
بومثلی اول اجلدن کتوردم که بزه ده حیلیه تمسک واجدرتا وشمنزه غالب اولاوز
وکمرمکره تشبث کرک که مطلوبزه ظفر بوله وز فیروز ایدی سن بوسؤاله نه جواب
فکر ایدوب بو بابده نه صواب کوردک عرض ایله کوره لوم ومعیار عقلده تمام عیار
واقع اولرسه بنا کارمزده دستور العمل قله لوم کارشناس ایدی چون بر
نفسک هلاکی جمیعکوزک بقاسنی متضمن اوله الحب العقل جائز کورمشلردر ونفع
عام ایچون ضرر خاصه ارباب شرع نقل وفتوی ویرمشلردر بونی صواب کوردم که بن
بنده وظایف حقوق نعمت بی نهایت ملکی ادا ایدم ونفسمی اصلاح مصالح ملک
ملک ایچون فدا ایدم پس ملک کرکدر که دیوان عالیده جمیع ارکان اعیان وتمام
خدم وحشم میاننده بکا خشم ایدوب بیوره تا بنوم پروبالمی یولهلر وزخم زده و
خون آلوده بر درخت آلتنده که بزم کارکلرمز آنک شاخلری اوستنده دربدغهلر
وملک تمام لشکریله بو معادندن کیده وفلان موضعه واروب بکا توقف ایده تا بن
دام حیله آنلرک کیننه وحسن فکر ولطف مکریله نیجه قهرلرندن قورتلوب کلم وصلا
وقت هر نه ایسه عرصۀ عزته عرضه قلم ملک آنک رأینه آفرین ایدی وهماندم
طاق ابروسن درهم وکلمات تخشنله ورهم ایدرک قهرآلود خلوتدن طشره کلدی
تمام خشم منتظرلر ایدیکه شاه وزیرک بوشورهلرندن نه ثمره حاصل اوله ومخفی محاوره
نه نتیجه ظهوره کله چون ملکی خشم آلود وپرغضب کوردیلر جملهسی بشلرن اشغه
ایدوب طوردیلر ملک بیوردی تا کارشناسک پروبالین یولدیلر وسرو تنن
خون آلود قلوب اول درختدن آشغه آتدیلر ملک جمیع لشکر ایله اول مقام معروف
وموضع مقرره عزیمت اتدیلر چون امرک اتمام بو مرتبه ایردی غراب غروب مهر
آشیانه افق شهردن پروازه کلدی وکوکب ثوابت وسیاره هوای فضای
آسمانده شب تیره کی طیران آغاز قلدی **مثنوی** چو دوردی روز روشن
کار وباری • سمن زار اولدی چرخک سبزه زاری • کوروب آثار لیل اولمش هویدا •
ملک قلدی هزاران شمع پیدا • دیک طغیانی ینه شاه بومانک چون
کانون دماغنده غلیان ایدوب خواص ارکان واعیاننه ایتدی چون
بزه زاغلرک کشورنه اطلاع میسر اولدی وانلر تیغ قهرمزدن لشکرلرینک اکثری
بی باو وبی سر وباقیسی بی بال وبی پر وخانه وآشیانهلرین زیروزبر

بلر

کیننه

ح

لرندن

وسرآسر

وسراسر نشیمنلری خاک ایله برابر اولدی مقرردرکه اکر بر دفعه دخی کره اولکی لشکر ظفر
رهبر ایله شبیخون ایدوب عرض کرد فراینده وز منصور و مظفر اولوب بقیة السیف نیک
بالتمام تیغ انتقامله روز حیاتن شام ایدوب خستکان علت هزیمنده باران کد
نوش ایتدوکی شربتدن ایچه وز دشمن مخذول مقهور اولوب بز شاد و
مسرور کوشهٔ کاشانه مزده حضور و حبور اوزره روزکار کچره وز چون
شاه شام تاج ظلامی بر سر واج نیل فامی دربر ایدوب لشکر بی شمار اختر ایله اکشور
ربع مسکونی مسخر قلدی و امیر سپاه زنکبار خیل رومی تبار تناره ایلغار ایچون
عباسی علملر قالدردی بیت چو خورشید تابنده شد ناپدید • شب تیره بر چرخ
لشکر کشید • ملک بومان دیوان ایدوب تمام خیل و خشمنه قصهٔ قصد شبیخون اسنی
درمیان ایتدی جملهسی بو عزیمت اوزره یکجهت اولوب همان اول زمان بر لشکر
بی میل و بی آمان بی حد و بی کران ایله زاغلرک مکانی جانبنه سیل کبی روانه اولد
مثنوی کروه رزم جوی و فتنه انکیز • همه پر کینه و بی باک و خونریز • بکین
خواهی میان آهنک بسته • دل چون سنک را در جنک بسته • چون لشکر بوم اول
مرز بومه قدوم ایتدیلر نه زاغلردن اثر بولدیلر و نه حاللرندن خبر بلدیلر لاجرم
مضطرب اولوب اول اطرافی طواف ایلدیلر کارشناس زیر درختده انلرک
احوالن کوروب اقوالن دکلردی و زار و زار اغلیوب حزین حزین اکلردی
ناکاه بر بوم انک آوازن اشیدوب ملکه خبر ویردی ملک بر قچ بوملهکه
مقرب درکاه و محرم اسرار شاه ایدیلر آنک یانه وغی بره کلوب انی اول حا
کوردی کمسون دیو صوردی کارشناس کندو حسبن و نسبن بلدردی و منصب
وزارت و رتبهٔ صدارتن بیان قلدی ملک ایتدی بلی سنی بلورم و خیلی
زماندر احوالک اشیدرم امدی خبر ویر بزه که زاغلر قنده کتدیلر و کمهلرندن
نه حیله قصد ایتدیلر جواب ویردیکه ای ملک بنوم حالم انلرک محرم سری دکل ایدوکمه
دلیل یتیزمی ویروبالم یولنمسی بو تهمتدن برائته ولالتده کفایت اتمزمی ملک
زاغانک کاتم السر وزیری و جمله تدبیر و مشاورتنده مستشار و مشیری
ایکن نه خیانت سببی ایله سکا بو جزای سزا کوردیلر و نجه کناه ایلدک که پروبا
یولوب تنکه بو قدر زخم اوردیلر کارشناس ایتدی مخدومم بنوم حقمده بدکمان
حسودله قدح و وقیعه مجال بولدیلر و بکا بو عقوبتی روا کوروب بونجه زمانه

بر وخدمات مبرور ومساعی مشکورم بالکلیه ضایع اولوب ومهبا منثور اولدی بیت
بلی فرد بود و منت هر خدمتی که کردم • یارب مباد کس را مخدوم بی عنایت • ملک ایتدی
نه سبب حادث اولدیکه سوء ظنه باعث اولدی کارشناس ایتدی بن شبیخون اتدکده
فیروز وزیرلرین جمع ایدوب بربر تدبیرلرن سویلدی جملهسی ملکی جنک و مقابلیه
تحریک ایدوب آتش شقاقی تیز اتمکه اتفاق اتدی چون نوبت بکا یتدی ملک بیوردی
یسن بونار عاری بجز آب تدبیر ایله سوندرمکه تدارک قلدک وخانمان خصم غداریه
نجه آتش تدمیر ایله کوندرمکه فکر ایلدک بنده ایتدم ای ملک بزه لشکر بوم ایله طاقت
مقاومت نجه میسر درکه آنلرک قدرت وقوتلری بزم صولت وصدمتمزدن افزوندر
وهنکام جنکده جرأت واقداملری ومرکز معرکهده قطب آسا قیاملری وآثره
بتغیر وتغیر بردن بروندر علی الخصوص توسن دولت ملک بومانک رأی اقتدار و
عنان اختیارنده زلول وزبوندر صاحب دولت قاهره ایله مجادله لافنی اورمق
علامت سفاهتدر وخداوند بخت روزافزونله ستیزه مقامنده طورمق نشانه
شقاوتدر بیت ستیزندکی با خداوند بخت • ستیزنده را سر برد چون درخت
مصلحت بودرکه رسول کوندره وز شویله که باد نخوت ایله آتش جنکی تیز ایدهلر بز
خانمانمزی عودکبی تفرقه اودنه اوروب دودکبی زوایای جهانده پریشان اولاوز
واکر کوش وفاقدن پنبه شقاق اخراج وغش دماغلرندن بوی خلافی
ازعاج ایدوب جانب صلحه میل ایدهلر ابقاء تخت وتاج ایچون باج وخراجدن هرنه
تکلف ایدرلرسه بی توقف تقبل ایدوب جانمزه منت بلهوز بیت چو سر بایدت
سر متاب از خراج • وکرنه سر باتو ماند نه تاج • ملک چون بنوم کلامم اشتدی
بحکم الحق مر کام آرزوسنه خوش کلمیوب ایتدی بو نه سوزدرکه سویلرسن
ونه بی ادبانه جرأتدرکه ایلرسن بوم دیدکک نه شومدرکه آنک قدوم ومجیئی
بنی تخویف ایلرسن وبنوم لشکرینک حشمی مقابلهسنده کوزکه کوسترمیوب
تخفیف ایلرسن بن بردفعه دخی نصیحت دهانن اچدم ومواد آرلق وحق
کذارلق یوزندن پند وموعظت جواهرن خاک پایینه صاچدم وایتدم ای ملک
جادهٔ صوابی قیوب جانب خطایه کیتمه وهوای نفسه اویوب بی تأمل وتأنی برامره
شروع اتمه همیشه تملق وتواضعی نفسکه پیشه قل وزور قوتکه مغرور اولمه عدودن
اندیشه قل توسن تند کام عنانن لطفله رام اولور وصید سرکش ملایمت و

نصکره یکه

ملاطفله

ملاطفله گرفتار قید دام اولدی مکن ستیزه که چرخ از ستیزه کاری خویش
ره ستیزه ببیند ستیزه کارانرا • ارکان واعیاننڭ بنوم اقرانم اولنلر فرصت
بولب بنی جنایت وخیانتله متهم قلوب متفق الکلمه ایتدیلر که سن بونلر طرفنه
میل ایدرسن وکندو جنسڭ و ولی نعمتڭ جانبن قویب نه سویلرسڭ عدو
طرفندن سویلرسن ملک ارباب حسدڭ قولیله ناصیه بند و نصیحتمه دست رد
اوروی و بکا خشم ایدوب بوغدایله که کورسن عقاب بیوردی اما بنم بو
فهم ایلدم که ضمیرنده سزکله جنک عظیم اتمک مضمر وخیاللرنده سزکله جدال وقتال
بلکه بالکلیه اصلکوزی استیصاله قصد ایلمک مقرردر شاه بوم چون کارشناسڭ
مضمون کلامن معلوم اتدی وزیرلرنڭ برسندن سؤال ایلدی که سن بو زاغڭ
حقیقت حالنی وحقیقت مقالنی نجه اکلرسن ایتدی انڭ امرنده بر آن توقف
ایتمیوب همان قیدن کورمک کرک و بو دیو وارونڭ سربریدن که باد خانه نیرنک
وفسوندر تیغ آب شکل آتش فعلله تننڭ آیروب هیکل نجس وجثه نجس در
بدنی عرصه خاکدن مغاک هلاکه کوندرمک کرک و نعمت فرصت قیلن که آندن زیاده
غنیمت میسر دکلدر راحت عظمی ومنفعت کبری و وسیله حصول امانی و مایه
سرور وشادمانی بلمک کرک بن بو خاکستر اچنده براخکر و بو اخکر نیم فسرده چمننده
بر شرر مشاهده ایدرم اکر مشتعل اولورسه هزار تدبیر ایله انڭ اطفاسی میسر
دکلدر ع نعوذ بالله ازین آتش ار برآید دود • هرکمسه که فرصتی غنیمت
بلمیه غالب بودر که اول قدرت بردخی اله کرمیه و بعده ندامت و ملامت فائده
ویرمیه هرکمسه که عدوسن ضعیف و تنها بوله اولی بودر که انڭ تدارکن قلوب
اندن خلاص اولمغه آروبجه زیرا که خصم اول ورطه دن رها بولیجق محتمل درکه قوت بولب
تیغ کینه ایله کمیننده اولب انتقامن اله زنهار ملک انڭ کفتارینه التفات
واعتبار اتمسون که نصایح حکماده کلمشدر که دوست نامحرمه اعتماد ایلمه بو قنده قالدی
قول دشمن مکار کینه جویه اعتقاد ایده سن بیت درین زمانه بر دوست اعتماد
نیست • چه کونه غره توان شد بگفته دشمن • کارشناس چون بو کلماتی اشتدی
دردِ دلله نالش اتدی و ایتدی بیت بکا یتمزمی بو جانمده کی ریش • کما ورسن
سن دخی ریش اوستنه نیش • بو کلام ملک بومانڭ قلبنده تأثیر تمام ایدوب
اول وزیرڭ اعراض اتدی و برینه دخی التفات ایدوب ایتدی بو خصوصده

نه درسن ویو بابده سن نه تدبیر صواب ایدرسن آتیدی بن انک عطاکنی
جائز کورمزکه صاحب مروت خصمنی ضعیف کوریجک ترحم و مرحمت ایله انک دردینه
دوا و جراحتنه شفا ویرمک کرک و مکارم و اوصافی انک حقنده اظهار ایدوب مراسم
واحسانی انک بابنده مبذول بیورمق کرک مشهوردر که قچانی قومق و آمان دینه
قیمق کرک و پایمال افتاده لره دستگیر اولمق کرک بیت زه نیک مرد آن آزاده
چو ایستاده دست افتاده گیر • تعض امور اولر که کشی کندو دشمننه دخی مشفق
و مهربان اولر نیته که خوف دزد اول زن بازرکانی شوهرنه مهربان قلمشدر
حکایت وزیر ایتدی بر بازرکان وار ایدی غایت مالدار ایدی اما بدسیرت
و زشت صورتلکی هزار مالی قدر وار ایدی بو جمله ایله بر کران جان و بخیل ناهمربان ایدی
بو مرد زشت طلعتک بر زیبا صورة و پاکیزه سیرت عورتی وار ایدیکه بدر منیر پرتو
لمعهٔ رخسار خورشید نظیری ایله شب تیرهٔ روز روشن قلوردی چراغ جهان
تاب افتاب که قندیل طاق نه رواق آسماندر شعلهٔ شمع روی دلاراسی
یاننده محو اولوردی زبان زمان جان جهان شرح جمالن بو بیتله متکلم ایدی بیت
ماه طلعت نگار زهره جبین • حسننک صانعینه یوز تحسین • هزار دستان
خیال بوستان حسب حالنده بو صوتله مترنم ایدی بیت نظیرن کورمشدر کمسه اصلا
نه یارتمش تعالی الله تعالی • بازرکان هزار جان و دل ایله انک وصلنه طالب اولب
نه انک افسانه سیله شیفته و نه افسونیله فریفته اولوردی و آنیا جور و جفاده ایدی
و همواره نفرت و اباده ایدی اما شوهرینه هر دم انک جفاسی وفای جدیده
باعث اولوردی و هر لحظه انک قهرندن مهر تازه حادث اولوردی نه بی تفرقهٔ خاطر
دست آرزو ایله سنبل زلفنه واصل اوله بیلوردی و نه بی خار زحمت گلستان
رخ نیدن گل بوسه آله بیلوردی • اتفاق بر کجه انک اوینه اوغری کردی
اول زمانده مگر بازرکان خوابه وارمش ایدی زنی بیدار ایدی دزدک حرکتن بلدی
خوف و هراسی اکا غالب اولب عزت و نازی فراموش ایتدی و ناچار شوهرینی
کنار ایدوب خواه ناخواه در اغوش ایتدی بازرکان اویاندی دولت بیداری
کنارنده کوردی کمال سرورندن جوشش و خروش ایدوب ایتدی بیت مگر بیدار
شد بختم که آن رویی که در خوابم • بنو امید بیشش دیدهٔ بیداری آید • آیا بو نه
شفقت درکه بر دوده غیبدن بنوم حقمده ظهوره کلدی یا بو بنده نه خدمتله بو دولته

لایق و بو سعادته سزاوار اولدی ع مهری که بنوبت از کجا پیدا شد • چون
اطرافه نظر ایتدی دزدی میان خانه ده کوروب ایتدی ع ای درد مبارک قدم
و میمون فال • مال و منالم سکا آنک شدی کی حلال • اولسون بیچ تکلف حکمه
استدک قدر آل که برکت قدمکله بو جفا کیشی وبی وفا بکا مشفق و مهربان
اولدی بو مثلک فایده سی اولدر که بعض مقام اولور که کیشی انتقام قصد ایندوکی
کمسنه دخی لطف و احسان ارزانی کورر حالا بو زاغک دخی حالی مناسب بو منوال
اوزره در ع رحم کن چون حال وی دیدیکه جای رحمتست • ملک اوچنجی
وزیره دوندی صوردیکه سنک رایک بو امرده نیه منجر اولمشدر ایتدی بے
اولی بودر که ملک لباس حیاتی آندن خلع ایتمیه بلکه خلعت امانله مخصوص قلوب
آثار تربیت و عاطفتی انک بابنده اظهار ایلیه تا اول دخی آنک مکافاتنده
خدمت پسندیده دریغ طوتمیه بلکه الدن کلدکجه زمان مخالصتی بر کار ایلیه
بر دخی عقلا جمعیت اعدای پریشان ایتمکه سعی ایدرلر و مجمعلرینه سنک تفرقه
آتوب ممکن اولدقجه میانلرنده مخالفت القا ایتمک قصد ایدرلر اختلاف کلمهٔ
اعدا موجب ایتلاف دل و انتظام حال اولیا در نتهکه دزد و دیو میاننده
اختلاف سبب جمعیت خاطر زاهد اولدی ملک استفسار ایتدیکه نه حال ایله واقع
اولمشدر اول حکایت وزیر ایتدی روایت ایدرلر که بر زاهد پاک طینت و
عابد پاکیزه سیرت بغداد نواحیسنده بر موضعده صومعه طوتدی و اوقات
صبح و شامده عبادت و طاعت جناب ملک علام جل و علایه اشتغال ایدر
چون تعلقات حطام دنیای فانیدن ال چکمش ایدی و صفحهٔ چهرهٔ روزگارده
و کعبتین سیاه و سفید لیل و نهارده عذروبی و فالتی نقش معاینه ایتمش
ایدی بلوردیکه نوشش مسرت بی نیش مضرت میسر اولمز و نقد کنج بی دردو
محصل اولمز مثنوی یک گل بی خار درین باغ نیست • لاله او بی اثر داغ نیست
تیغ زند بر تو و کوی خورست • زرد کند روی تو و کوی زرست • فراغت
نده
زاویه سنده قناعت کدبیابنده باش چکمشدی و نهال توکلنی زمین درو
دکمشدی و تخم تحلی مزرع دلنده اکمشدی بیت باطرح و قناعت و رضا افکندیم
وز دوست بهرچه می رسید خورسندیم • القصه مرید صادق قلندرن برسی
درونینک فقر و فاقه دن تشویشنه مطلع اولوب مدد معاشی ایچون بر کاو فربه

رنج

کام آرزو نیشکر آمیزندن جرب بر سبیل نذر زاهدک صومعه سنه التدی •
اتفاق بر دزد بو حالی مشاهده ایدی وقوت طامعه سی هیجان ایدوب صومعۀ
زاهده متوجه اولدی ناکاه بر دیو مکراه آدم صورتنده کیروب انکله همراه اولدی
دزد صوردیکه سن کیمسن و نه طرفدن کلوب نه جانبه کیدرسن جواب ویردی
یکه
بن بر غولم بو شکل ایله و بو صورت ایله متمثل اولدوغمه علت بودر که بو ممالک خلقی
بو شیخک ارشاد وهدایتیله طریق توبه و انابته سالک اولمشلردر اول سببدن
بزم خراج اظلال و اغوامز فاسد و بازار افسون و وسوسه‌مز کاسد اولمشدر دلرم
بر فرصت بولوب آنی هلاک ایدم و کلزار جهانی خار وجود زاهددن پاک ایدم بنوم حالم
بودر که اشیتدرسن حالا خبر ویر که سن نه کیشی سن و نه طرفه کیدرسن و
بو حرکتدن نه برکت رجا ایدرسن دزد ایتدی بن بر مرد عیارم پیشه‌م شب
و روز بو اندیشه‌ده‌یم که خلقک مالنی تاراج ایدم زاهد مزبورک بر فربه کاوی
وار ایمش حالا قصدم بودر که دراز دستلک صنعتنده سحر سامری کوستروب کاو
مزبوری اول کوتاه آستینک صومعه سندن بر حیله ایله اخراج ایدم دیو ایتدی
فرحبا بالوفاق • علی احسن الاتفاق ع ای جان جهان تو یار مایی •
الحمد لله که رشتۀ اتحاد ما بینمزده مبرم • و رابطۀ جنسیت که علت ضم در میانمزده محکم در
دعوای اتحادده بو قوی شاهدر که هر برمزک مقصودی واحد و مقصدی معبد زا
هددر
پس موافقتله یوله کیردیلر و شبانکاه صومعۀ زاهده ایردیلر زاهد وظایف
عبادتدن فارغ اولمشدی و سجاده سی اوزره کریبان مراقبه‌یه باش
چکوب دزد خواب خلوت دماغنه یول بولمشدی دزدک خاطرنه بو خاطره خطور
ایتدیکه چون غول آنی قتله مشغول اوله محتمل در فریاد ایدوب جوارنده اولان کمسنه
متنبه اولالر بو تقدیرجه کاوه دا آوردیمک میسر اولمز دیو دخی بو فکره دوشدی
یکه
دزد کاوی الیجق البته قپوی اچه کرک شاید جریر بابدن زاهد خوابدن اویانوب
غزایه مشغول اوله بو فرض اوزره اکا ظفر بولمق متصور اولمز پس دزده ایتدی
کرم ایله بر زمان توقف ایله که بن زاهدی قتل ایدم صکره سن کاوی آله کیده سن
دزد ایتدی لطف ایله سن بر آن آرام ایله تا بن کاوی آلم بعده سن انک
کی
امرن تمام ایده سن بو خلاف آنلرک میاننده قایم اولدی عاقبت مقاوله
مجادله‌یه نهایت بولدی دزد زیاده مضطرب اولوب اعلای صوتله زاهده ایتدی

آکاه اول که

آگاه اول که بو دیو سنی هلاک ایتمک ایستر ویوک دخی نائرهٔ حمیتی ملتهب اولوب
فریاد ایدیکه بیدار اول که بو دزد گاوی آلوب گیتمک ایستر زاهد آنلرک آشوب
عربده لرندن اویانوب خروش ایتدی اطرافنده اولان اصحاب متنبه اولوب
صومعهٔ زاهده شتاب ایتدیلر دزد و دیو هر بری بر طرفه قاچدیلر گیتدیلر زاهدک
نفسی و مالی اول ایکی ظالمک خلاف و جدالی سببی ایله صحیح و سالم قالدی بیت
چو در لشکر دشمن افتد خلاف • چرا تیغ باید کشید از غلاف • چون وزیر ثالث بو کلامی
تمام ایتدی اولکی وزیر بو ایکی وزیرک تدبیرندن پر غضب اولوب ایتدی شویله فهم
اولنور که بو زاغک مکر و فسونیله مفتون اولوب بو معامله ده غبن فاحش ایله مغبون
اولدوگکز زینهار زینهار خواب غفلتدن بیدار و شراب جهالتدن هشیار
اولک و گوش هوشکزی پنبهٔ پندار دن خالی قلک و بو امرک عواقبنده
ذهن نا قبلکز صاینی واجب بلک که عاقللر مکر اعدادن محفظ باینده طریق احتیاطدن
خروجی صواب گورمزلر و آنلرک گفتار دروغ و کلام بی فروغلریله طریق مستقیمدن
انحراف گوسترمزلر و عاقللر بو معنی یه التفات ایتمیوب جرأت تملق و ملایمتلرن
کلی تعلق و ملاطفتله تلقی قلورلر و عداوهٔ موروثه و خصومت قدیمه فراموش
ایدوب صلح و آشتی ایله گوکللرن خوش ایدرلر بلمزلر که دشمن هزار نقش
محبت گوسترسه هنوز زنگ عداوت لوح دلندن محو اولمز و چندانکه یاران
ملاطفت یاغدرسه هنوز هوای غمام کدورتدن محو اولمز بیت زلف هندو
تو گفتم که دیگر ره نزند • سالها رفت بر آن سیرت و سانیست که بود • بو عجب
درکه طرار بصره سزک بحر کنزده طرفهٔ بغداد گورنور و خرمهرهٔ بی اعتبار سزک نظر گوزده
گوهر شاهوار گلور و سزک حالکوز همان اول درودگر حالنه بگزر که گفتار و آرز
گفتارزن بدکرداره فریفته اولدی ملک استفسار ایتدیکه نجه اولمشدر اول حکایت
وزیر ایتدی روایت ایدرلر که شهر سرندیبده بر درودگر وار ایدی بلاهتده منبعه
زمان ایدی و بر زنی وار ایدیکه ملاحتده زلیخای دوران بر آهو چشم ایدیکه
بر عشوه ایله هزار شیر شکار قلردی و بر شیوه ایله روباه حیله عقل کاره خواب
خرگوش ویردی نظم نگار تیرمژگان قوس ابرو • مه عقرب ذوائب
سنبل مو • بت جوزا کمر خورشید ایام • اسد چشم و حمل دم حوت اندام •
درودگر اکا شیفته اولوب بر زمان انسز اولمزدی و بر ساعت آنی گورمسه راحت

وآرام بولمزدی زن اگرچه ضروری آنکله مصاحبت صوری ایدردی اما معنیده باشقه
اغیار ایله خوش اولب بزم عشرتده جام محبتی غیرلریاد نه نوش ایلردی آنلرک
جوارنده بر جوان وار ایدیکه قد بالاسی گویا بر سرو ایدیکه چمن باغ جنانده بتمش
وخط سبزی بر سبزهٔ تر ایدی کنار چشمهٔ حیوانی احاطه اتمش بیت
رخی چنانک ز خورشید و ماه نتوان کرد • خطی چنانکه ز مشک سیاه نتوان کرد •
زنک مرغ دلی آنک محبتی دامنه طوتلدی • جوانک دخی کوکلی شکاری زنک کمندنه
گرفتار اولدی آخر الامر واسطه میانلرندن کیدوب مراسله مواصله یه ومعاشقه
معانقه یه مبدل اولدی ومقدمات کلام وبیام عیش مدام وعشرت صبح
وشامه سرانجام بولدی حسودلردن بر طایفه که ایکی یارک مواصلتی رشکی آنلرک قاملری
تیرینی یاقلدی وایکی رفیق میاننده شمع صحبت افروخته اوله آنلرک دللری
فتیلی آتش حسدله یانه ویاقلوردی بیت هرگز حسد نبردم بر منصبی و مالی • الا
بر آن که دارد یا دلبری وصالی • اول حاله مطلع اولب نجاری کیفیت حالدن خبردار
ایتدیلر بیچاره نک اول قدر غیرت وحمیتی یوق ایدیکه بر طریق معقوله آنک تدارکنه
مشغول اوله یدی بیت پرشنر اولرده بی غیرت اولمق • چو غیرت اولمیه یک عورت
اولمق • پس عورتنه ایتدی سفر زادن مهیا قل که دوستلردن بعضی زیارت
اتمکه گیتسم گرک اگرچه مقصدم سفر بعید ومسافهٔ مسافرتم مدید دکلدر اما بر قچ
کون آنده توقف اتسم گرک بلمزم که سنک فراقکه نجه صبر ایده بلم وبار
استیاقکه نه طریق ایله تحمله قادر اولم زن دخی تکلیف ایله تحسر وتحزن اظهار
ایتدی وهزار زحمت خونابه ایله گوزلرندن ایکی قطره یاش آقتدی وفی
الحال توشه احضار ایدوب شوهرن اوپوب وفوجوب وداع ایتدی
چون نجار گیدوعورتنه زبان نصیحتی بر کار ایدوب ایتدی ای نگار زیبا
قپنوی آچق قمیوب محکم بند ایده سن واسبابی محافظ ایدوب بنوم بندو
گوش موشکه پیوند ایده سن بیت گنجکه مهر عیله مهر اوره سن • حق گوز
ارکبی طوره سن • زن شوهرنک پندینی قبول ایدوب سوگندله مؤکد قلدی
وهمان لحظه که ار گیدی جانانه خبر ایتدی وایتدی ع بیا بیا باغ که گلها شکفت
وخار نماند • چو آن وعده قلدیکه چون گجه دن بر قچ ساعت گچه طلوع صبح وصالمه
مترقب اول زن اول وعده ایله شادمان اولب کباب وشراب احضار ایدوب

ر
ع
تمکده

عشرت اسبابن مهیا قلدی بیت زهی سعادت طالع اگر شبی آن ماه • بکلبهٔ
من بی خانمان فرود آید • دوروکیدوب اخشامه دک بریرده توقف ایدوب بی کاه
بر مخفی راه دن خانه سنه کلدی • اتفاق اول زمان ایدیکه مهر ایله ماه بر برجده قرآن
اتمشدی و ایکی یار علی رغم الاغیار بر برنیک دیدار ایله خوش حال اولمشدی
کاه جوان ماه جبین بر نکتهٔ رنکین و خندهٔ شیرین ایله زن نازنینک خرمن صبرنه
آتش اوروی وکاه اول شوخ طناز عشوه وناز وکرشمهٔ دلنواز ایله جوان جا
متاع روانن غارت قلردی مثنوی رؤیت نازنین عقل فریب • پای تا سر همه
لطافت وزیب • این برخ شمع جمع مستان بود • وان بلب نقل می پرستان بود •
بیچاره اولقدر توقف اندی که انلر جامه خوابه میل اتدیلر آهسته آهسته بونلرک
بانندء بر کوشه ده سکوب یاتدی تا باقی مصاحبتلرن دخی مشاهده قله وحقیقت
حالی کندو کوزیله کوروب انک حقنده دیدوکلری واقع میدر بیله بو اثناده ناکاه زنک
کوزی ارینک یوزینه راست کلدی ارینک کیمسی بو حالی تحقیق ایچون بهانه ایلمش
بلدی فی الحال دیک یکری آتش فکر ایله ضیندی ومعشوقنه سر ایله ایدی جهر ایله بندن
صورکه بنمی زیاده سورسن یوخسه شوهرکی جوان رفع صوتله ایدی ای سرو چمن
ملاحت قامتک کبی راست سویله که جان ودلدن بکا می زیاده مایل سن حلالکه می
زن ایدی بو سؤاله سبب ندر بو محاله یعنی طلب نه جوان بیم جاندن سؤال اولی
تکرار ایدی وزبان الحاح پرکار اندی زن ایدی سوزک طوغروسی بودر که عورتلر
اکثریا سهو وغفلت یا لهو وشهوت جهتندن بومقوله حرکت ایدرلر وناحرم
ایله ممدم اولب بیکانه لرله مناسبت واجنبی لر ایله مجالست دن اعراض ایدوب
ومصاحبتندن نفور ایدرلر بیت ترک یاری کنند و دلداری • دوستی خود
نبود پنداری • اما شوهریمز نور مثابه سنده دربصرده وقان منزله سنده درجکرده
بلکه جان درجه سنده درتنده وروح مرتبه سنده دربدنده نهال عمر جوانیدن
برخوردار اولمسن اول عورت شوهرینی کندو نفس نفیسندن عزیز کورمیه و
زلف کبی قدی لام وشراب زندکانی حرام اولسون اول زن که حلالنی جان شیر
لذیذ بلمیه وسرمایهٔ حیاتی انک رفاع حالی وفراغ مالی وانتظام امور معاد ومآلی
ایچون دیلمیه بیت وفا مبادا امیدم اکر بغیر تو هست • حرام باد حیاتم اکر برآیی
تو نیست • چون درودکر بو فسون وفسانهٔ اشتدی کوکلنده رأفت رحمت

نانک

بیننده

آثاری ظهور ایتدی و عرق محبتی حرکت ایدوب کندو کندویه ایدی آز قالدیکه بو عورت
حقنده بندن مضرّت صادر اولوب خدای پروردکار حضورنده شرمسار و کناهکار
اولیدم بودرمنده حقنده بنجب سوء ظنّ ایتمشم بو مسکینه خود بکا عاشق زار اولمش
و بنوم محبتمدن شب و روز بی قرار ایمش آنک بو قدر تعلّق و تعشّق وار ایکن دینی
محبتده و آیین مروتی لایق بودرکه آنک خطاسن یوزینه اورمیم و بو مقوله نادره
اندن صادر اولدی اغماض ایدوب آندن اعراض کوسترمیم که هیچ آفریده یه سهو
و زلتدن عصمت و بر بنده یه سهودن خلاصه طاقت میسّر دکلدر حالا صلاح بودرکه
شراب عیشلرین تلخ ایتمیم و آب رولرین دوست و دشمن اوکنده خاک
فضیحته دوکمیم ظاهر بودرکه بو عورت بو نوع حرکتی سهو و شهوت جهتندن ایتمش
اوله بودرکه حمل المؤمن علی الصلاح آنی صلاحه حمل ایدوب نظری انک هنرینه
حمل ایدم و دیدم آنک عیبندن کف ایدوب قبایحن ذیل اغماض ایله ستر
ایدم بیت کر هنری داری و هفتاد عیب • دوست نه بیند بجز آن یک هنر •
پس مهمان اول کوشه ده خاموش اولوب اوتردی تا اول وقته دکین که انلر عیشدن
فارغ اولدیلر و رایت شب نکونسار و علم روز عالم افروز ملامت انجم سیار اولدی
بیت آچلدی طره شبدن رخ روز • صالندی نور صبح عالم افروز • مرد
بیکانه طوردی خانه سنه یوردی و زن جامه خوابدن کندوسن اوکوزیه اوردی
و زوج کر آهسته آهسته یرندن طوروب رفع و لطف ایله کلوب عورتی باشنه اوتردی
و آستینن لطف ایله غبار ملالی رنک چهره سندن کوتردی نرم نرم الینی آنک
اعضاسنه سوردی تا زن پر فریب کوزن آچوب اری کوردی فی الحال یرندن
طوریوب کلوب ایتدی بیت دمید صبح سعادت که یار باز آمد • هزار شکر که
آن غمکسار باز آمد • پس صوردیکه سعادتلو تجیج کلدوکن درود کر ایتدی اول
وقت که اول بیکانه ایله اشتغالی جامنی نوش و ساعد آرزو ایله میان شاهد
وصالی در آغوش ایدردوکن اما چون بلدم که سکا بر ضرورت حادث اولمشدر که
بو مقوله فعله باعث اولمشدر شرایط لطف و مروتی رعایت ایدوب حضورکزه مانع
اولمدم علی الخصوص که بو واسطه ایله بکا نه مرتبه مهر و محبتک وار ایدوکن بلدم و
بکا کمال میل و تعلّق اندوککه مطّلع اولدم و جزم ایلدم که حیاتکی بنوم مواصلتم ایچون
استرمشسن و نور باصره بنوم جمالم مشاهده سی ایچون دیلرمشسن و سنده ن

کردوکا

دما

بونوع

بو نوع حرکتک صدورنه علت البته یا سهو وغفلت ویا توقان شهوت ایمش
ابا ونفرت وغیره میل ومحبت دکل ایمش پس بکا بقدر الطاقه سنک خاطرکی
رعایت اتمک واجبدر ودایرهٔ عرضکی صیانت ایدوب ممکن اولدقجه حمای حرمتکی
حمایت اتمک لازم قلبکی قوی طوت خوف وهراسه کندوکه یول ویرمه و
وحشت ودهشتدن بری اول وبنی عفو ایدوب معذور بیورکه سنک بابکده
ارباب غرض قولنه اعتماد ایدوب من یسمع یخل مفهومی موجبنجه سکا سوء
اعتقاد اتمشدم بحمد الله والمنه که بنوم نظمهٔ موافق وخلقک مساوسنه مطابق
چقمدک زن دخی زبان سحرآمیزله کلمات مکرانگیزی درمیان ایدوب جانبیندن خشم
وخشونت وعنف ورعونت زایل اولب موجبات وحشتی بالکلیه فراموش
ودست مصالحه ومصافی ایله دوشش وموافقتی دراغوش ایدیلر ونجار زبان
اعتذار ایله بو معنی تکرار ایلدی بیت نزد خدا جرم تو ناچیز باد • من ز تو راضی شدم
او نیز باد • دیگر چو بلدک اصلنی مکر زنانک • صقین اولمه امین مکرندن انک •
که مکری محکم وکیدی متیندر • بولردن دور اولان حقه یقیندر • بو مثلی ایرادن
مراد اولدرکه سز دخی اول نجارکی اول زن بدکردارک گفتارینه فریفته اولدیکی
بو زاغ مکار وحیله کارک دام تزویرنه گرفتار اولمیه سز انک زرق وشعبده سیله
شرط احتیاطی الدن قومیه سز بیت بقول خصم بد اندیش غره نتوان شد •
کسی که کرد چنین عاقبت پشیمان شد • بعض دشمن اولدرکه خصمنک حالنه
مطلع اولمدوغی اجلدن الکا ظفر بولمیوب ضروری زرق وتزویر مقدماتنی ترتیب
ایدر وخیرخواهلق یوزندن نصیحت آمیز کلمات ایدوب اول حیله ایله کندوسن
اکا تقریب ایدر تا آخر کار واقف احوال ومطلع اسرار اولب بصیرت کامله
مترصد فرصت اولور طورر ووقتنده هر زخم که اورر صاعقهٔ آتش بارکی خرمن
وجود خصمک کلنی کوکه صاورر وخدنک مکری تیر قضا کبی بی ضبط وخطا هدف
مراد ونشانهٔ مقصوده راست اورر زاغ ایتدی ای ستمکار ودلازار بو جرب
زبانلق نه مفید اولور بو قدر سخن ارالق نه مصلحته یارر یعنی بکا اولان ظلمک وبنوم
حقمده واقع اولان جورک حیله ومکر ایله نه مناسبتی وار هیچ بر عاقل غیره راحت
اچون کندویه جراحت رواکورر می وآخره نوش وعیش اچون کندویه نیش ورش
اورر حی بنوم حالمی حیلیه نسبت غایت غباوتدن ناشیدرکه کون کبی روشن ومعا

بو عقوبت بنوم ملک زاغانه مخالفتهٔ باد آتشدر وزیر ایتدی ای بدفعال سنک
مکر وآلکه حسب حالک دلالت واضحه ایله واردر وخدعه واحتیالک برشته سنی
دلهٔ مختاله ایده بلمک محالدر تنکده مرداغ محنت طوع ورغبت ایله اورلمشدر وهر
زخمنده بر زحمت وهر جراحتنده بر راحت ملحوظ اولمشدر محصل کلام کام خاطرکده
اولان لذت انتقام بو عقوبت شراب بدکواردن مذاق امیدکه سازکار قلمشدر بلکه
کمسنه‌لر هلاک اعدا ایچون نفسلرینی فدا اتمشلردر ومخدوملری پاینده شکر نعمتی اداو
حق کذارلق نامنی جریدهٔ روزکارده املا اتمک سوداسیله کندولرن ورطهٔ عنا وکردآب
فنایه آتمشلردر نیتکه اول بوزینه اعدادن اخذ انتقام ایچون نفسنی فدا اتمکله حقوق
صحبت یارانی ادا اتمشدر ملک بونی صوردیکچه اولمشدر اول **حکایت** وزیر
ایتدی روایت ایدرلر که میمونلردن بر جماعت کیتره بر جزیره‌ده که میوه‌سی بی‌شمار
وآبی خوشکوار وهواسی فرح‌افزا سازکار ایدی ماوی طوتمشلردی برکون اول
قومک اکابرندن بر جماعت بر درخت سایه‌سنده اوتورمشلردی وهر طرفدن چوکا
زبان ایله سوز طوتوب اوتورمشلردی برزمان پسته کبی لب خندانله فندق وفستقدن خبر
ویررلردی وبرساعت لطافت انکور پرنور وحلاوت انجیر بی‌نظیردن حکایت
قیلورلردی ناکاه بر حرص زشت اول نواحی کشت ایدرکن آنلره راست کلدی وانلرک
بو جمعیتلرندن پریشان ومضطرب وکانون درونده آتش حسد ملتهب اولوب
کندویه ایتدی روا میدر که بو میمونلر بو مواضع نزهتده وحدائق خرمده که غیرت
بوستان ارم درتر وتازه میوه‌لر یبه‌لر واوتره‌لر وحریر نظیر چمنلرده ونسترن
یاسمین وسمنلر اوزره یاته‌لر طوره‌لر بن دلخسته وخاطر شکسته ایله آج ومحتاج
کچم وهر زمان کاسهٔ دوراندن شوربای مجاعت وشورباهٔ ریاضت ایچم هزار
زور وزار ایله بر جیفه آلومه کرسه عید اکبر قلم ومحنت بسیار برا استخوانه المار
نعمت وغنیمت بلم **بیت** رقیبان در بهار وصل او بشکفته همچو کل • چرا من در خزان هجر
بی‌برک وتوا باشم • پس آنلرک مجمعنه متوجه اولوب قصد ایدیکه جمعیتلرین بربنیان قلعه
وبنیاد حضورلرن برباد ایدوب اول مقام جنت نشانی مخلب تغلبله الدندن
اله بوزینه‌لر شور وشغبی حددن کچوردیلر وبر لحظه بی‌حد عدد بوزینه جمع
اولوب جنک ایتدیلر آخر الامر نیجه جنک وحرب سنک ایله حرص حریصی مجروح ولنک
ایدوب میدان فسیح جهانی کوزینه تنک ایتدیلر بیچاره حرص خام طمعک باغ آرزوسنده

میوهٔ مرادی ایرمدن برک و باری عشرتی پژمرده اولدی و زاویهٔ خاطری پرتو شمع
حضور ایله منور اولمدن چراغ وقوت و زوری مرده اولدی • القصه حرص ستمکار هزار
زور و زار ایله میمونلر میانندن قچوب کوهساره دوشدی و فریاد و خروش ایدوب
باشنه کندو جنسندن بی حد و بی قیاس وحوش اوشردی چون آنی اول حالده
کوردلر کیفیت حرب و کمیت ضربدن صوردیلر حرص فقیر صورت ماجرای نقیر و قطمیر
تقریر ایدی و ایدی بوندن آرتق کم ناموسلق و غیرتسزلق اولورمی که حرص قوی هیکله
بوزینهٔ ضعیف بیکردن بو عار لاحق اوله هرگز قدیم الایامدن بزم آبا و اجدادمز
بو بدناملکی کورمش و اشتمه مشلردر و بزم نسلمز بو اصل خجالت و حقارتی قبول اتمه مشلردر
شویله که واقع عار و اخذ نارده بزدن مساهله جائز اوله تا قیامته دک بو بدنام ملوم صفحهٔ
روزکارده باقی و پایدار قله صلاح بودر که همدستان اولوب بر شبخونله آنلرک روز
حیاتلرن تیره و غبار کارزار ایله دیدهٔ امیدلرن خیره قلهوز خرسلرک عرق
غیرتلری مضطرب و آتش حمیتلری ملتهب اولوب دهان لاف و کذافی آچدیلر و
آغزلرندن کف جدال و خلافی صاچدیلر و ایتدیلر نظم مخالف چو مورست ما اژدها
کجا کرد و از پنجهٔ مار دها • زمار ائیت جنک افراشتن • ز دشمن سر و تاج بکداشتن
بونک اوزرینه مقرر ایتدیلر که ممکن اولدقجه اسباب و اشغال آتش قتال اشتعال
ایدوب نار کارزار و شعلهٔ کیردآر ایله بوزینه لرک خانمانینه آتش اوره لر
و خانهٔ حیاتلرن یقوب و خرمن وجودلرن یاقوب کلین کوکه صاوره لر چون
شیر زرین چنکال مهر سپهردن فی عین حمئة چشمه سارنه باتدی و ثوابت
اکبر و اصغر حوالیٔ قطب شمالیده حرکته آغاز ایتدی بیت چو خورشید تابنده بنمود
پشت • هوا شد سیاه و زمین شد درست • بالکلیه اول کوهسارک خرسلری
بی حد و بی حساب حربهٔ خرایله بوزینه لر جزیره سنه شتاب ایتدیلر مکر شاه
بوزینه کان ارکان اعیاندن بر جمعله شکاره کیدوب اولکجه میان بیابانده قلمش
ایدی و سایر خدم و حشم هجوم دشمندن غافل هر بری کندو مقام و منزلنده آرام
قلمشدی ناکاه بر سپاه بچه سپاه بر بلای سیاه بوزینه لرک کشور لشکرینه قدوم
ایتدیلر بیت سپاهی چو مور و ملخ تاختند • به تیری جهان در جهان ساختند
بوزینه لرک اکثری هدف تیر دمار • و علف شمشیر بوار اولوب روی زمینی ودا
ایتدیلر و بقیة السیف مجروح و افکار هزار زور و زار ایله اول ورطهٔ خونخواردن

٤

کناره تیدیلر خرسلردن چون اول بیشهٔ بهشت نشانی انواع نعم ایله مالی واول
جزیرهٔ آبادانی اعدا و مدعیدن خالی کوردیلر همان اول مقامده پای اقامتی
دامن سکونه چکدیلر واول خرسن جفادیده وستم رسیده کندولره امیر ایدوب
دست تسلط وتغلبی دراز ایدیلر وهر نعمتی که بوزینه لر مرور زمان ایله جمع ایتمشلردی
ید غصبله نهب غارته آغاز ایدیلر چون بتاشیر صبح عیان اولوب چهرهٔ جهان رخسار
خوبان کبی تابان اولدی وجمشید خورشید خلیفهٔ زمان حضرت سلطان سلیمان
خان صاحب قران کبی سریر زرین اوزره جلوس ایدوب روی زمینه فرمانی
روان اولدی بیت چکوب لشکرینه سلطان خاور • جهانی سربسر ایتدی مسخر •
ملک بوزینه کان بوحالدن غافل شکارکناندن جزیره جانبنه مایل اولوب اثنای
راهده هر میلردن بر جماعت که میان کرداب بلادن نیم جان کناره امانه یتشمشلر ایدی
قرشو کلدیلر وخروش فریاد آتش تأثیری کوش فلک اثیره یتوردیلر ملک
کیفیت حالدن سؤال ایدوب صورت واقعه یه مطلع اولجق کانون دروننده دیک
غیرتی قاینوب وانکشت حیرتی دندان حسرتله چینیوب ایتدی دریغ اول ممالک محروسه
دست تصرفمزدن چقدی وحیف اول جزائر معموره که اعدا وبیکانه لر الینه دوشدی
واویلا که بخت برکشته خاک ادباری بزم فرقمزه نثار ایتدی وا مصیباکه دنیای غدار
بزدن کنار ایدوب دولت ناپایدار صد مرحله بزدن فرار ایتدی قطعه
بوستانرا برک ونوای بس ندید • چهرهٔ اقبال رارنک وفای کس ندید • بر فریب
اباد کیتی اعتماد ازعقل نیست • زان که زو یک خنده تر محنت سرای کس ندید • سائر
سپاه که ملازم رکاب پادشاه ایدیلر اضطرابه آغاز ایدوب هر بری مال ومنال
واهل وعیالی ایچون نوحه وزاریه باشلدیلر آنلرک میانندن میمون نام بر بوزینه
وار ایدی بنام عقل وخرد ایله بین الاقران مشار الیه بالبنان ایدی وفضل وهنر ایله
سائرلردن امتیازی مستغنی عن البیان ایدی بو سبب ایله آنلرک میاننده حرمت
وار ایدی وشاه وسپاه انک میامن آرا وافکاری ایله استظهار ایدرلردی
بیت ازین روشن دلی صافی ضمیری • بتدبیر درست اقلیم کیری • میمون چون
ملکی محزون وسائر حشمی سرنکون کوردی زبان فصاحتله نصیحته آغاز ایدوب ایتدی
قطعه بر بلا اولسه نازل ایتمه جزع • که انده وار ایکی شر ایشت بندن • اوّلا
دوستلر اولر غمکین • ثانیا شادمان اولر دشمن • نزول نوایب حصول

مصائبده

مصائبده جزع وفزع بندهٔ ثواب ابدیدن محروم ایدر وقلت صبر وخفت
عقل وسقامت رأیله مشهور وموسوم ایدر بو مقوله وقایع که احیانا واقع اوله
تلافی وتدارکنده ایکی نسنه نافع اولر بریسی عروهٔ وثقیٔ اصطباره تمسک درکه
شجرهٔ ضمیر مثمر ثمرهٔ حاجات درکه وبحکم الصبر مفتاح الفرج تحمل کلید ابواب حصول
نجات ووصول درجات در **رباعی** کلید در گنج مقصود صبرست • در بسته انکسی که
بگشود صبرست • ز آیینهٔ سینهٔ دردمندان • غبار ستم آنکه بزدود صبرست
بری داخی رای راست وتدبیر درست فکر ثاقب ورأی صائب درکه چون برق رأی
صائب صاحب ذهن ثاقب شب واقعه ده لامع اوله ظلام ظلمی هوای حالی
مظلومان ستم دیده دن رفع ایدر وفارس میدان فراست بر ساعت
فکرله هزار سال حیله ومکری کندودن دفع ایدر **بیت** توان بر هم تدبیر نیک
ورای صواب • جراحت دل صدپاره را دوا کردن • ملک بوزینه کان مضمون
کلام میمونه مستمع اولب صوردی که بو کاره چاره ندر میمون خلوت طلب ایدوب
وایتدی ای ملک نام دار بنوم اهل وفرزندم وخویش وپیوندم بو گروه ستمکار
اللرنده کشته وشیشهٔ عار وناموسمزی بو بدکردارلرک زخم سنگ ظلمی ایله شکسته
اولدی مقرردرکه بکا آنلرک حسرتیله عمردن لذت وبو فضاحت ایله حیاتدن راحت
متصور دکلدر چون عاقبت درخت زندگانی غرقاب بوآره دوشمک مقرردر
اولی بودرکه بر سبیل تعجیل کندومی بو فنای فنا وبو تنگنای دنیادن سرای بقا و
فضای راحت فزای عقبایه ایشدرم وحق نعمت ملکی ادا ونفسمی آنک یولنه
فدا ایدوب یاران کریم ودوستان قدیمک انتقامن اول ظالملردن آلم ملک
ایتدی ای میمون شربت اخذ انتقام کام حیاتده شیرین وخوشدر وشربت
قهر واستیلا بزم زندگانیده صفابخشدر سن خاک اولیجق قمو عالم خراب اولمش
ویا معمور وسن هلاک اولیجق بنی آدم یا محزون اولمش ویا مسرور **بیت**
زین چمن چون شدی تو در پرده • خواه گل تازه خواه پژمرده • میمون ایتدی
ای ملک بو دام نجاته که بن گرفتار اولدم هزار بار تمامی حیات اوزره ترجیح و
فنای بقا اوزره اختیار ایتسم عجب دکلدر که نور دیده تماشای جمال زن وفرزندله
حاصل در آنلر خود نقاب تراب ایله مستور اولمشلردر وسرور سینه مشاهدهٔ
عیال وخویش پیوند ایله متواصل در آنلرک دخی خرمن وجودی صرصر هلاکله هبا

منشور اولمشدر بازار دنیای بی مآلده سرمایهٔ فراغ بال ورفاه حال مال ومنال در معلوم
درکه سبب موروث ومکتسب دست خویش وخصم بدسگال ویایمال دشمن بدفعال
حالا دیلرم که ملکک وظایف حقوق نعمتی بو خدمتله ادا قلم وسایر احباب واصحابک
دخی جراحتلرینه مرهم راحتله دوا قلم ونقد جانی نثار انلرله اخذ ثار ودفع عار
ایدم وابنای جنسمک لباس ناموس صابون غیرتله بو حقارت لوثندن
یویم واریدم وبو وسیله ایله بو روزکار ناپایداره نام نیک وذکر جمیل یادگار
قویم ~ بنام نکو گر بمیرم رواست • کزین جمله مقصود نام نکوست • ملک
گوکدرکه بنده اچون چکمیوب زحمت دل مبارکن شاد ایده وچون اصحابله صحبت
اوین آباد ایده بنوم گوفادارلغمی اونتمیوب بر دعا برله یاد ایده ~ چون در
مراد اور بدست امید • زعهد صحبت ما در میان یاد آرید • ملک ایتدی شویله
گوره لوم که بو مشکلی نجه انامل تأمل ایله حل ایدک وبو خمری نجه خمیری تدبیر ایله
حل ایدک میمون ایتدی بر فکر ایتدم اگر شرف قبول ارزانی بیورلرسه اوحرم
ملک دولتنده دشمن شومی بریه هلاکده معدوم ایدم وجزم بودرکه بو تدبیر
ایله اعدای خاکسار شعلهٔ سموم ایله موم کبی اریدوب صوم ایدم صلاح بودرکه
فرمان ایده سن تا جلادان چیره دست بنی مثله ایدوب دست وپایمی شکست
ایده لر وبو بیشه کنارنده بر گوشه ده برغه لر کیده لر وملک کندو ملازملری
ایله ومنهزم اولنلرون کندویه لازم کری ایله خلاف موضعه متوجه اوله لر ومنهزم
وایکی کون کچدکدن صکره اوچنجی کون صباح کله لر کندو منزللرنده فراغت حضور
ایله اقامت ایده لر نه دشمنندن اثر بوله لر ونه من بعد انلرک جنسندن
متضرر اوله لر ملک همان رای میمون موجبنجه فرمان ایدوب بیوردی آنک کوشلرن
گوشهٔ دندانله قوپردیلر واطرافنی خرد ایدوب تننه بی حد زخم اوردیلر
ونالان وغریوان اول بیشه کنارنده عدویه قریب برگوشه ده براقدیلر وشاه
وسپاه اول جوانبده بر جایگاه حصینه پناه ایدوب منتظر فرصت اولوب طوردیلر
بیچاره میمون اول گجه زخم نیشش ورنج ریشدن بر وجهله نالش ایدردیکه دیدهٔ
سنگ سخت دل آنک اضطرابن گورسه رقت ایدوب آب اولوردی و
گوش کوه بی ستون صدای درد آمیزن اشتسه فرهاد کبی فریاد قلوردی ملک
خرسان شاه خراسان کبی علی الصباح اول اطرافی طواف ایدرکن ناگاه اول نالهٔ جانکاه

جانکاه

جانکاهی اشتدی وآوازی جانبنه متوجه اولب میمونی اول حال اوزره مشاهده
اندی بونک برله غلیظ القلب ایدی اکا رقت ایلدی باوجودکه سخت دل ایدی
کوکلنده ملایمت ظاهر اولدی وآنک تفتیش حالنه وتفحص مافی البالنه اشتغال
ایدوب بو اجمالک تفصیلنی استفساره کلدی میمون دخی فراستله بلدیکه بوقومک
ملکی در دعا وثنایه آغاز ایتدی وشان ملوکه لایق اولان مراسم تعظیم وتکریمی
تقدیم ایتدکدن صکره ایتدی **بیت** زچشم ودل بدن خاکیم در آتش وآبست
ببین بدل رحم کن که حال خرابست ∙ ای ملک بن حقیر شاه بوزینه کانک وزیرم
اتفاق آنکله شکاره کیدوب شب شبیخون انده حاضر وکل ایدم یارنده سی هر
کلوب ملکک بو دیاره قدوم میمنت لزومندن خبر ویردیلر بک امیر بوزینه کان بنوم تدبیرمه
زیاده اعتمادی اولدوغی سببدن بو کاره بندن بر چاره التماس ایتدی بن
دخی خیر خواهلق یوزندن آنی خدمت ملکه دلالت ایدوب ایدم صواب بودر که
کمر اطاعت در میان ایدوب ملازمت باب ملکه شتاب ایده وز ونکبات زماندن
آنک سایهٔ دولتنه التجا ایدوب نوائب دوراندن آنک درکاه فلک دستکاهینه
پناه قله اوز **مثنوی** در پناه همت صاحب دلان ∙ راه جوید هرکه هست از غافلان
کر تو در کلشن ورای کل بری ∙ سوی بستان بکذری سنبل چری ∙ ملک بنوم
کلامدن آشفته اولب حاشا بو بیشه یه مستولی اولان جماعت ایچون ناسزا
کلمات ایلدی ودهان طاماتی آچوب زباندن زهرلر صاچوب انواع ترهاتی
سویلدی چون آنک حقوق نعمتی قلبنده راسخ ومحافظهٔ شکوه وشوکتی زمین
دلده شامخ ایدی آنک بکا شتمنه وبنای عرضی هدمنه مقید اولمیوب بر دفعه
دخی آنی بو سوادن منعه وشربت نصیحتمله مرض مالخولیاسنی دفعه مشغول
اولدم عاقبت نفسنه خشم وغضب غالب اولب بیوردی تا بکا بو سیاستی ایتدیلر
وایتدی بو بدکردار که پادشاهنه دشمن وسپاهی اعدا آنک هوادار ی در
وارک اول جزیره یه قریب بر موضع ده براغک تا اولده کورسون که آنلر آنک
جانبنی نه وجهله حمایت ایدر وبو خیرخواهلق لرک حقوقنی نه خدمت ایله
رعایت ایدرلر پس بکا بو عقوبتی ایتدیلر وبو کوشه ده زار وغریوان
قودیلر کتدیلر سوابق حقوق خدمته لواحق عقوق محنتله مکافات ایتدیلر
دیو بو کلمات ایتدیلر دیو بر دردیله آغلدیکه ملک خرسانک آتش رقتله

جكرن طغلدی وغایت رحمندن قطرات اشك كرم دیدهٔ بی شرمندن طمله دیب

بيت كه بنالم سنك را دل خون شود • در بكریم دیده جیحون شود • ملك

ایتدی حالا بوزینه لر قنده كتدیلر جواب ویردیكه بر بیابان واردر اكا خرد

آزمای درلر اكا پناه اتدیلر قصدلری بودر كه آنده لشكر جمع ایدوب ناكاه بر سپاه

جرار ولشكر خونخوار ایله سیزه شبیخون ایده لر ملك خراسان بو سوزدن

بالكلیه وایتدی ای میمون صلاح حال نه در مبادا كه علی الغفله بزه فرصت بولوب

برآفت یتشدره لر میمون ایتدی ملك بو فكرده خاطرن جمع اتمك كرك وباب رأی

وتدبیر دست تأنی وتأمل ایله قرع اتمك كرك بالله كه اكر بنوم ایاغم اولسه باشم

بو یولده فدا ایدردم وفی الجمله اقتدارم اولسه ایاغم اوزره دكل باشم اوزره

كیدردم وسزی بی منت وسپاس اول ناحق شناسلرك اوستنه ایلتوب

حقلرندن كلوردم وقبل حلول الاجل انتقام حاصل قلوردم ملك ایتدی مقرردركه

آنلرك معامنه سنك وقوف تمامك واردر اكر قادر اولاسنكه آنلری بزه

كوستره سن واغ منتك تا قیامته دك بو جماعتك جبین حالنه اوره سن و

خصمدن كه سنی بو یله آرزوده قلمشلردر انتقامك آلوب مراد كه ایره سن و

سكا بو جزای سزا كورلدیكی سندن بشی بر كوره سن میمون ایتدی بلی اما

بو نجه میسر دركه بكا حالا حركت اتمك متعسردر وبو دست وپایله یوریوب كتمك

متعذردر ملك ایتدی بو كارك چاره سی ندر وسنی آنده التمك غایت مبین در

پس آواز ایتدی تا امرای سپاه ومقربان دركاه جمع اولوب كیفیت حالی بالتمام

آنلره اعلام اتدی وایتدی حاضر اولك كه بو كیجه خصمه شبیخون التسك كرك ودشت

نامونی میمونلرك خونیله جیحون اتسك كرك جمله سی بو كلمه اوزره اتفاق ایدوب

كمر جدالی میانلرنه نطاق اتدیلر ومیمون بر خرسك ارقسنه یوكلدوب خصمله مقاتله

نیتنه كتدیلر تا بر زمانیدن صكره بیابان خرد آزمایه یتدیلر اول بر بربه ایدی برتاب

وبر بادیه ایدی بی آب سحاب سمایه اول هاویه نك هواسندن اختناق و

ماه جهان پیمایه اول بیابانك حرارتندن احتراق عارض اولوردی وهم عالم كرده

اول مضایقه دن كذر میسر ونسیم نامون نورده اول طرایقه ظفر متصور دكل ایدی

بيت ایچی طوبطولیدر خار مغیلان • یول آرز قورقوسندن آنده غیلان

اوك یره سموم اژدیكه اثری هر كیمه ایرشه آب اولوردی وتف وتاب

آفتاب

آفتاب آنده بر درجه ده ایدی که بر ذره سی دریای محیط تیشه سراب اولدی
و جامستندن هیچ بر جانور اول پرده قرار آلمزدی و حرارتندن اول شوره زار مردم
خوارده بر دانه گیاه بتمزدی مستوی بیابان وسیع پر مخافت . بهر گامی درو صد
گونه آفت . هوایش آتش و آتش هوا بود . زمینش سنگ سنگ آهن ربا بود
همون ایتدی طور معلوم یورلوم که تا صبح سفید فام روی جهان پرده ظلام دفع
ایده آنلرک سراپرده جمعیتن فضای دنیادن گتوره لوم و آندن سابق که شاه
رومی شعار علم زرنگاری افراشته قله اول بخت برگشته لرک رایت بختنی نگونسار
ایده لوم پس حرسلر حرص تمام و شعف مالا کلام ایله گیدوب اول بیابانه قدم
بصدیلر و کندو آیقلری ایله باشندن جقوب دام انتقام و شباک هلاکه دوشدیلر
برزماندن صکره آفتاب ظهور ایتدی بوزینه لردن اثر گورنمدی و برخبر بلنمدی
میمون تعجیل تام ایله متصل گیدردی و افسون و فسانه ایله آنلری فریفته ایدردی
اول زمانکه آفتاب ارتفاع بولدی و حرارت شعاع دن بقاع اطراف کرهٔ آهنگر
و آشیانهٔ سمندر گبی پر شعله و اخگر اولدی تاب آفتاب درکار اولوب باد سموم
دخی تنسمه آغاز قلوب مسافهٔ بعیده دن آتش بی دود گبی بدید اولدی ملک
خرسان میمونه متوجه اولوب ایتدی بلدک که بو بر بیابان ایمش که حرارتندن دللر بریان
و خامتندن جگرلر بی آب اولور اما بونه تشنه درکه شعلهٔ نار گبی شرر ریز و
صاعقهٔ آتش بار گبی تند و تیز گلور میمون ایتدی ای ستمکار دل آزار بو گوردک
بیابان اجلدر و اول گوردوک بیکر مرگ ورزن کاروان امل در معذور بیورک
اگر بیک جانکز ده اولسه بیکده بری قورتلمیه و حالا که سموم ایرشه جمله کز
خاکستر اولوب بوزینه لرک خانمانلرینه اوردوغی آتش بی داد ایله خرمن وجودکز
بر باد اوله آنلر بو سوزده ایکن تف سموم ایرشوب میمون و شاه و سپاه کلی کل
ایدوب اول بیابان بی حدده آنلردن بر احد خلاص میسر اولمدی اوچنجی گون که وقت
معهود و یوم موعود ایدی ملک بوزینه کان کافهٔ خدم و عامهٔ حشم ایله
اول جزیره یه گلوب دیار اغیاردن عاری و دیاری اول غدارلردن خالی بولدیلر
بیت بگذشت شام نکبت و صبح ظفر رسید . کم شد خزان رنج و بهار طرب
دمید . بو مثلی گتوردم که تا ملکه معلوم اوله که ارباب کینه اخذ انتقام اچون مال
و جانه قالمزلر و حرکی رضای احبا اچون وزن و حسابه آلمزلر بو قضیهٔ کارشناسی

کلک

بو مقوله حیله دن اولمق اکلدن و قصهٔ مزبوره نک مصداقی و ماصدقی خیال ایلرن
بوندن سابق زاغلرک احوالن استمش ایدم و اندازهٔ فراست ایله آزمایش
اتمش ایدم چون کارشناس بو وضع اوزره کوردم عین الیقین بلدم که آنلرک
رای رویتلری صوابه مقرون ایمش و عقل و درایتلری مظنوندن اولان مرتبه دن
افزون ایمش صواب بودر که اول بزه فرصت بولمدن بز فرصتی غنیمت بلهوز و
نیشتر انتقام ایله بزدن فصد ایتمدن بز تیغ خون آشام ایله آنک قتلنه قصد ایده وز
ملک بومان چون بو فصلی استماع ایتدی یوزن درهم و وزیره ورهم ایدوب ایتدی
بوندن زیاده سخت رولق و بی رحملک اولورمی که بر فقیره که بزه هوادار اولدوغی سببدن
مظهر ابداع ایذا و آزار اوله بز انک مقام عقوبت هلاکنده اولاوز و محنت زدیه
سینهٔ بار محنت و زحمت رسیدیه بینهٔ بار مشقت روا کوره وز مکر بو بیتک مضمونی
سکا معلوم دکلدر که دیمشلردر بیت اهل محنت خاطرینی شاد قل • محنت و غم
دیلرینی یاد قل • پس بیوردی اول زاغی اکرام و احترام ایله کوتروب خدمتنه بیوردیلر
وزیر ایتدی ای ملک چون بنوم کلامنه التفات کوسترمدک و بنوم نصیحتم جهتنه که
عین حکمت و محض مصلحت ایدی روی قبول دوندرمدک باری آنکله دشمنلر کبی زندکانی
ایله و هیچ بر ساعت و بر لحظه آنک مکر و خدیعتندن امین اولمه کی بی شبهه
سنک درکاهکه پناه ایدوب کلدکنه نصکره انک غرضی بو ملک فسادکاری و کیی بازا
وزاغلرک فراغ بالی و صلاح حال و مآلندن غیری نسنه دکلدر ملک ایتدی بو نصیحتک
استماعندن امتناع ایدوب اول وزیر بی نظیر صاحب تدبیرک رای صایب پذیرنه
التفات و اعتبار ایلمدی زاغ دخی انک خدمتنه اقدام و اهتمام اوزره کلوب
رسوم خدمت و آداب ملازمتدن هیچ دقیقه مهمل قومادی و خواص و ندمای
ملکک که هر برینی بر نوع خدمتله کندویه متعلق قلدی لاجرم کوندن کونه رتبت حرمتی
مرتفع اولدی و شاه و سپاهک قلوبنه دخول ایدوب عرقنه تمام یول بولدی
تا بر مرتبه یه واردیکه محل اعتماد و محرم اسرار اولدی چون اخلاص و اختصاصی
روز بروز افزون و صدق و استقامتی حددن بیرون کوردی مشار الیه مملکت
و مدار علیهٔ سلطنت قلوب سوانح امورده آنکله مشاوره ایدردی و مصالح جمهورده
انک تدبیر ایله مباشرت ایلردی برکون بر محفل عام و مجمع خواص و عوامده ایتدی
چون ملک زاغان بنی بی سبب آزرده قلوب بکا بی جرمه عقوبت روا کوردی

166

مبهجه

سینه‌می انک کینه سنندن بر طرف و سینه‌سن سهام انتقامه هدف قلمینجه و شربت
غدرله تشنی صدر حاصل قلوب اکامیدان اخذ انتقامده دست برد تمام کوستر
نجه قرار و آرام بولم و کلزار جهانده خرام قلم بن ماموک حصولنده چوق تامل
اندم و نجه زمان تفکر بحرنه توغل اندم آخر الامر عین یقین ایله کوردم و ذهن
دور بینله ابلدم که تا بن زاغ صورتنده اولب اول سیاه رولرک میانندن نچقیم بو مراد
حاصل اولمق و کشتی غرض ساحل حصوله واصل اولمق ممتنعدر اما بن علمادن استماع
اندم که چون بر مظلوم ستمندیده بر ستمکار غدار دن جفا ایره و بر ظالم جفاکاردن
بر فقیر دردمند محنت کوره قدنی کمان ایدوب تیر دعای جانب آسمانه روان قله
و نار انک زله یانه و شعله اضطرابله یاقله بیت چکوب همت کمانن
صادقانه • دعا اوقن روان ایتسه نشانه • او حالنده هر تیر دعا که شصت
اخلاصدن کشاد بوله بر مقتضای • امن یجیب المضطر اذا دعاه جانب حقدن
جل و علا قرین هدف اجابت اوله بیت حق قبول ایلیه ندا سن انک •
مستجاب ایلیه دعاسن انک • رأی ملک آرای صواب کورر سه بیور سونلر
تا بنوم خرمن بدنمه آتش اورسونلر شاید اول لحظه که حرارت آتش جسمه واصل
اولب قبول دعا مرتبه‌سی حاصل اوله جناب عزتدن عزت اسماده تضرع
ایدوب دلیم که بو زاغ صورتنی بندن محو ایدوب معدوم ایده و سنرک صورتکز
خلعتن ارزانی بیوروب بنی بوم نام وسیله ایله اول ستمکارلره مکافات اقتدار
بوله‌م و انتقامم آنلردن آلوب تسلی دل و تشفی صدر حاصل قلم بو مجمعده اول
وزیر که کارشناسلق قیلی پاینده مبالغه ایتمش ایدی حاضر ایدی ایتدی بیت
کر چو نرکس نیستی شوخ و چو لاله تیره دل • پس دو رُوی و ده زبان همچون کل و
سوسن مباش • وزیر ایتدی بو دخی فن شعبده‌دن بر رنکدر اکر آنک
شخص خسیس و جثه خبیثین کرآتله یقوب کل قله‌لر و خاکسترن چشمه حیوان
و انهار جنانله قروب کل قله‌لر طینت شوم سیرت مذمومی قرار اصلیدن متغیر
اولمق محالدر و خبث نیت و لوث عقیدتی سیول انهار و میاه بحار ایله
طاهر اولمق وهم محض و محض خیالدر مثنوی اکر بیضه زاغ ظلمت سرشت •
نهی زیر طاوس باغ بهشت • بهنکام آن بیضه پرورشده • ز انجیر جنت
دهی ارزنش • بر آن بیضه کردم زند جبرئیل • دهی آبش از چشمه سلسبیل •

شود عاقبت ببیضهٔ زاغ زاغ • کشند رنج بیهوده طاوس باغ • مشکل بوم وکل
اکر بفرض محال انک ذات خبیثنه مه صورتی طاری اوله یا فی المثل عنصر خبیثی
سیمرغ لباسن کیوب اول بلباس سیاهی جعفرسه هنوز صمیم دلدن بنی نوعنه
مایل اولوب عداوت اصلی صداقت عارضیدن حایل اوله کرک اول موش کیکه
باوجود صورة انسانیده متمثل ایدی بینه کند واصلنه میل ایدوب آفتاب نور
پاش وسحاب فیض بخشله وباد راحت باور کوه پر وقارله موانست قلمدی ملک
استفسار ایتدی که نجه اولمشدر اول حکایت وزیر ایتدی روایت ایدرلرکه بر
زاهد مستجاب الدعوة بر جویبار کنارنده تقاعد اختیار ایتمشدی وآب قناعتله
دنس تعلقات دنیادن الن یومش ایدی اتفاقا بر کون بر زغن بر آزاد کن
اول مقام مقابلسنه یتیشدی مکر بر سوراخدن بر موش بچه شکار اتمشدی حکمت
الهی منقارندن خلاص اولوب زاهدک اوکنه دوشدی زاهد انی کورجک رقت غالب
اولوب آلدی خرقه‌سنه صاردی بوننکله که خانه‌سنه الکیده و مریدلرندن برینه سپارش
قله تا انی فرزندی کبی تربیت ایده ناکاه خاطرینه بو خاطره خطور ایتدی که بو بر زیاده
کار جانوردر اهل خانه بوندن متنفر اولمق مقرردر پس دعا ایتدی که ایزد تعالی
انی بر دختره ایره تیر دعای زاهد هدف اجابته یتشوب مشاطهٔ تقدیر
انی بر دختر صورتنده تصویر ایتدی سرو قامت زیبا هیئات روشن روی
واشفته موی بر وجهله که انوار آفتاب رخساری خرمن ماهه آتش غیرت براغ
ودود رشک زلف مشکباری دل سنب سیاهدن آسمانه آغزدی مصرع خلوع
اولدن جهانیم الجنده جمال • کلمدی کلمیسر اکه مثال • خلق اولدن نکارخانهٔ خاک •
کلمدی نقشی کبی صورة پاک • زاهد نکاه ایتدی بر صورة کوردی که لطف محضدن
آفریده وبر طفل کوردی که محض لطف ایله پرورین انی مریدلرندن برینه سپارش
ایتدی تا صلبی فرزندلرکبی پرورش ایده مرید اشارت پیری جاننه منت بلوب
تعهد حال دخترده سعی بلیغ ایتدی واز زمانده دختر حد بلوغه یتدی زاهد ایتدی
ای جان عزیز بلکه جاندن لذیذ شمدی قدک دراز وسرو قامتک سرافراز اولدی
بستانلرک حقهٔ انارده وساعد نازک شاخ چناره دوندی مندن بعد سنک
کوهر پاکک بر شوهر ایله سلک ازدواجه منخرط اولمق لازمدر بن بو امری سنک
رضاکه تفویض ایتدم سن بو بابده نه درسن وافراد آدمی وپریدن

بلکه ذات

بلکه ذات علویدن وسفلیدن کمی اختیار ایدرسن مسوی نه برده کم اوله بر سرو آزاد
قدوکه بنده در ای شاخ شمشاد • قمو آزاده لر عشقکه بنده • بویک اوکنده طوبی سر
دختر ایتدی بن بر شوهر دیلرم که قدرت قاهره سی وقوة ظاهره سی اوله
وعلو وعظمتده درجهٔ بلند ومرتبهٔ ارجمند ایله اختصاص بوله زاهد ایتدی
بو اوصاف ایله موصوف کیم بایدر اما غالبا مرادک آفتاب در دختر ایتدی بلی
وافعا شول شوائب نقصدن عاری وزیر فلکلرده اولنلره فرمانی جاری در
اول بنوم زوجم اولمغه سزادر وبنی اکا عقد ایلسک روادر مسوی دیکر روز
جون خسرو خاوری • برآمد برین طاق نیلوفری • زمانه در روشنی باز کرد •
جهان بازی دیکر آغاز کرد • علی الصباح بفرمان فالق الاصباح آفتاب عالم تاب
تیغ افقدن طلوع ایتدی زاهد اول صورة حالی درمیان ایدوب ایتدی ای نیر
اکبر بو دختر سعد اختر بغایت خوب صورة ومحبوب سیرت ملک منظر
پری پیکر دلبردر مسوی مه تابندهٔ برج ستر قدر • صفاده صانه سن دروصدفدر
قرارسن دکلدر پایه سینه • کنش دوشمش دکلدر سایه سینه • حالا بحکم
من تزوج فقد احصن نصف دینه اغوای هوای نفس کمراه دن حصار
استوار نکاحه پناه اتمک دیلر اما بندن شوهر توانا وزوج عظیم الشان
تمنا ایلر بو سببدن آنی خدمتکه مناسب کوروب دیلرم که عقد نکاحکه
مرتبط وعقد ازدواجکه منخرط اوله آفتاب چون قصهٔ استماع ایتدی خجلندن
کاه صررد • وکاه قزردی آخر بو جمله جواب ویردیکه ای زاهد سکا بندن
توانادن خبر ویره یم اول ابردر که کوشهٔ سایبان رفعتی خرکه آسمانه برابردر
ذیل ظلیله چهرهٔ انواریمی مستور ایدر واهل عالمی تماشای دیدارمدن محجوب
ومهجور ایدر بیت آفتابی بدین بلندی را • ذره ابر ناپدید کند • زاهد متوجه
اولوب فصل سابق الذکری تقریر ایتدی ابر حیاسندن عرق عرق اولوب
ایتدی اکر بنی اختیاره باعث غالبیت ایسه باد بندن بو معنی یه الیق در که
هر جهتدن غالب مطلق در عنانم انک النده در هر نه جانبه که دیلسه چکیدر
واختیارم قبضهٔ تصرفنده در هر طرفه که استسه زنجیر تسخیر ایله یدر زاهد باد
جانبنه متوجه اولدی وجمال دختری وقصهٔ شوهری علی التفصیل باده
بیلدی باد بو خبردن متغیر اولوب ایتدی بنوم نه قدرتم اوله درسن قوة

فکنده •

على الاطلاق كوهه ثابت در كه پاى تمكينى دامن وقاره چكوب اوترمشدر و
قطب آسا كندو مركزكنده استوار و برقرار طورمشدر بنوم قوتم آنده اول
قدر تاثير ايدر كه كوش اصمه صداى صور و صفحهٔ صخرهٔ صماده ضرب پاى مور زاهد
چون بو حالك دفترن وجمال دخترن كوهه تعريف وتوصيف ايتدى كوه صداى
بلند ايله ايتدى اى زاهد خرقه پوش قدرت و قوتم موشن بندن زياده دركه
اطرافمى دندان خارا شكافى ايلر ودرونمده درلو درلو خانه لر وآشيانلر دوزر
سينم آنك نقش دلر شندن غلبيره وجسم آنك زخم بى رحمندن كفكيره
دونر دختر چون كوه دن بو كلامى اشتدى عرق جبلّى سى حركته كلوب ايتديكه
صدقت راست سويلرسن كه موش اكا غالب در وبنوم ازدواجمه جمله دن
اول لايق در زاهد دخى قبول ايدوب صورة حالى بر موشه عرض ايدنجه
موش بجب جنسيت كه علّة ضمدر و دختر خلقت اصلى سببى ايله اكا منضمدر
قلبنده ميل تمام وشغف تام بولب ايدى بن دخى مدّة مديدر بر ولار آمه ارزو
انيس روزكارم وجليس غمكارم اوله اما زوجيم نا بيننده كفاثيت
لازم اولدوغى اجلدن بنوم جفتم بنوم جنسمدن اوله دختر ايتدى بوامر آسانذر
زاهد دعا قلسون كه بن موش اولم وسنى دست عشرتله در اغوش
قلم زاهد كوردكه جابنيندن رغبت كامل وهر برى آخره جان و دلدن مايل
در ال قالدروب دعا ايتدى وبارى تعالى دن انك موش اولمسون استدعا
ايتدى فى الحال دعاى زاهد اجابته مقرون اولب كل شئ يرجع الى
اصله حكمى ظهوره كلوب دختردن صورة انسانيه منخلع اولب موش صورة
اصليه سى ايدى جلوه قلدى وزاهد آنى اول موشه ويروب فارغ او
نظم جان من هر چيز را با اصل خود باشد رجوع • ما چو از خاكيم آخر خاك
مى بايد شدن • بو مثلدن معلوم اولدركه مقتضاى طينت لوازم جبليت هر
چند كه بعضى عوارض سببى ايله اولكى حالدن تحوّل اتمك ميسّر در اما عاقبة العاقبه
همان حالت اصليه يه معاودت محقق ومقرّر در حكيم سخن دان طوسى يعنى
امير شعرا فردوسى بو معنى سلك نظمه چكوب بو عبارات رنكين واستعارات
شيرين ايله ادا اتمشدر مثنوى درختى كه تلخست اورا سرشت • كرش
در نشانى بباغ بهشت • ور از جوى خلدش بهنكام آب • به بيخ انكبين ر

نی

مندم کی

لدی

یزی

وشیرناب

وشیرناب • سرانجام گوهر بکار آورد • همان میوهٔ تلخ بار آورد • ملک بوم طالع
نحسی وبخت شوم مقتضاسی اوزره بو نصایح استماعندن امتناع ایتدی و
وزیرک کلام اصابت انجامنی حسده حمل ایدوب جوانب عواقب اموره نظر ایتمدی
زاغ آنلره هرکون بر حکایت دلپذیر وهرکجه بر افسانهٔ بی نظیر تقریر ایدردی
وکلک تعبیر ایله ضمیرلرینه نکات غریبه وحکایات عجیبه تحریر وتصویر ایلردی
تا بو وسیله ایله محرم خاص اولدی ومحرمیت اسرار ایله اختصاص بولدی
وناگاه فرصت بولوب قچوب ملک زاغان قتنه کلدی ملک آنی سلامتده
کوروجک نشاط بال ولسان حال ایله بو مقاله آغاز ایتدی بیت ای دوستان بکام
دل اکنون توان رسید • کآرام جان وراحت روح روان رسید • پس
فیروز صور ویکه اول مهمی نیجه ایتدک کارشناس ایتدی ملک دولتنده لطف حیله
ایله آنلرک مغزنه کردم ومطلوبمه واصل اولوب مقصوده ایردم همان آماده
اولک که تیغ انتقامی نیامندن چکلجک زمان دوشمنی دوستلر مرادنجه کوره
آوان در ملک ایتدی کیفیت حالی مجملا تقریر وصورت مهمدن بر شمه تصویر ایله تا
حقیقت واقعیه فی الجمله واقف اولوب اسباب جدال وقتالدن مناسب حال
هرنه ایسه مهیا قلنه کارشناس ایتدی ای ملک فلان کوهده بر غار واردرکه
لیل ونهار بوملر آنده قرار ایدرلر اول نواحیده هیزم خشک غیر متناهی دربوی
نجه ایتدم که ملک بیوره تا وقت ظهرده انوار آفتاب خاوریدن اول تیره دللر
بصیرتلری کبی باصره لری خیره اولوب اول غار تاریک وتارده متواری اولورلر
هزار زاغ چنکال ومنقار ایله هیزم مذکوردن مقدورلری مقداری کوتوره و
غار مزبوره کتوره بن دخی وارم اول نواحیده شبانلردن بر پاره آتش کتوروب
اول مجتمع اولان هیزمه اورم وملک فرمان ایده تا زاغلر پرلرین تحریک ایدوب
آتش مشتعل اوله لاجرم هر بوم که اول غاردن چقه پروانه وار سوخته
شعلهٔ بوار اوله ملک بو تدبیر مقبولی بغایت معقول کلوب فی الحال تهیهٔ
حطب وحالهٔ اشتعال قلدیلر وترتیب مزبوره اوزره بو مهمی اتمامه یتوروب
تمام بوملر بو تدبیر ایله هلاک ومعدوم اولدیلر وزاغلر فتوح موفور وغنایم
نامحصور ایله شاد ومسرور ومظفر ومنصور مأوالرینه رجوع ایتدیلر ونعم
شادی عیش قه تبوروب دعاء تهنیت و زبان شکر ومحمدت ایله ایتدیلر

رباعی آخر مراد ملک روا کرد روزکار • اقبال را بوعده وفا کرد روزکار •
هر شادئی که فتنه ز ما فوت کرده بود • آنرا بیک لطیفه قضا کرد روزکار •
شاه وسپاه کارشناسک مساعی حمیده وخدمات پسندیده سندن سپاس
وآر اولوب آنک اکرام واحترامی بآنبده مبالغه حدّدن کچوردیلر وآنک مدح وثناسن
علو اطرابی مرتبهٔ افراطه یتوردیلر اول دخی ملکه خیر دعا ایدوب سایر ارکان
واعیانک دخی حالنه سزا ستایش وثنا ایتدی بو اثناده ملک ایتدی اعدایی
مخذول ومقهور واحبابی مسرور ومنصور قلمقده سنک حسن رأیک وتدبیر
عالم آرایک نتیجه ویردی کارشناس ایتدی بو ظفرلر که میسّر اولدی ملکک فرّ
دولتی وپادشاهک بخت سعادت منقبتی مقدّماتی نتیجه سیدر بن بو ظفرک
اثرن مهمان اول کون معاینه قلدم که اول مدابیر بزی قلع وتدمیرده قصد
وتدبیر ایتدیلر وبزم ملک موروث وولایت قدیمزی پنجهٔ تغلّبه تسخیره
اتفاق ایدوب آل بیر ایتدیلر ملک بر دفعه دخی صوردیکه بونلر ایله مصاحبت
عذابنه نجه صبر ایده بلدک واول شوملر ایله مابینکزده کمال مباینت وآرایکزده
نفرت آنلر ایله الفت وموآنسته نجه صبر ایده بلدک متعیّندر که اخیار اشرار ایله
موانست ایتمک غایت متعسّردر وابرار فجّار ایله مجاورت ومجالستدن بالطبع
متنفّر ومتملّدر که مار زهر ناکله مخالطت صد بار یکه کرد آر ایله مصاحبتدن اولادر
بیت اکر در تلخی هجران بزخم غم توان مردن • ازآن بهتر که با بیگانه شهد و
شکر خوردن • کارشناس ایتدی ملک بیوردوغی کبی در واقعا مصاحبت دیو و
مجالست همنشین بددن هر از بار اولیدر ونفس ناجنس ایله انسدن مکروه سنه
یوقدر ع دید آر یار نامناسب جهنم است • امّا عاقل وکامل اولدر که مخذوم
رضاسنی نفسی مقتضاسی اوزره تقدیم ایدوب صاحب دولتنک اداء حقوق
نعمی بآبنده هر محنت که لازم کلور صفای خاطر ایله تقبّل ونشاط وآفزا ایله تحمّل قله
صاحب همّت معام محنتده کندوسن کرداب اضطراب وورطهٔ حیرته
آتمز زیرا هر امرک عواقبی فتح ونصرت وفتح فرصته مقرون اوله هر چند که
مبادیسنده درد ومحنت ورنج وزحمتی متضمّن اوله چندان ارزو اولقدر حذر
ایتمز که هیچ بر کنج بی رنج اله کرمز وبر کمسنه تک الی بی آزار خار کل مراده ایرمز
مثنوی دیلرسک که آیده وصل یار کلزار • کر کدر که چکه سن محنت خار •

سنده

دد

کورک بریل

کرک بر بیل تحمل عندلیبه • که بر فج کون ایره وصل حبیبه • بیت مکن زغصه شکایت که
در طریق طلب • براحتی نرسید آنکه زحمتی نکشید • ملک آیتدی بو ملوکیاست و دا
نجه فراست اندک کارشناس ایتدی آنلرک میاننده اهل تدبیر کوردم اول وزیردن
غیری کیم بنوم قتلمه اشارت قلدی و آنلر آنک رأیینی ضعیف و خفیف عد ایدوب بندن
سمع قبولله اصغا اتمدیلر بو قدر ادراک ایده مدیلر که بن آنلرک میاننده غریب
ایدم و قومم قتنده رفعت درجه و شرف منزلتم وار ایدی و عقل و فکر ایله موصوف
و معروف و رأی تدبیر ایله مشهور و مذکور ایدم مبادا آنلرک بابنده مکر تخمین
ایدم و غدر و فرصت بولب آنلری دام انتقامه چکیدم نه کندو عقللری ایله
بو قدر تمیزه قادر اولدیلر و نه ناصحلرک کلامنی وزن و حسابه آلدیلر و نه اسرار
سلطنتی که اسراری واجب ایدی بندن مخفی طوتدیلر لاجرم کرفتار دام بوار اولب
بیزه اندوکلری جور و ظلمک مکافاتن بولدیلر دیمشلر در که اخفاء اسرارده احتیاط
واجب در خاصه دوست خاینده و دشمن خایفدن قطعه دوستی کز
تو نا امید بود • محرم خود مساز در همه حال • با عدو تیز کز تو ترسانست • نیست
اظهار ستر خویش حلال • ملک ایتدی بن شویله کمان ایدرم که موجب هلاک بوملر
دعای سحرگاه مظلوملر ایدی وزیر ایتدی بلی اویله در بیت اوجاحت که سحرگاه
آه مظلوم ایلیه • صنمه کوز آنی هر تیر مسموم ایلیه • هر پادشاه که ابواب ظلم و
بی داد و بساط ظلم و ستمی بسط ایلیه عن قریب اساس دولتی منهدم و
اسباب سلطنتی منعدم اوله که ثبات سلطنت کفر له ممکن و ظلم ایله ممتنع در
الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم بیت ملکه سلطان کرچه کافر اوله
اولر پایدار • لیک جور و ظلمله اولمز ممالک بر قرار • و دیمشلر در که هر کمسنه که
درست نسنه مرتکب اوله لازم در که درشت نسنه مترقب اوله هر کمسنه که ظالم اوله
عن قریب هلاکی جازم اولمق کرک و هر کم که صحبت زمانه حریص اوله فضیحتی
مقرر بلمک کرک اول کمسنه که اکل و طعامده شره تمامی اوله بر مرض بالله منتظر اولمق
کرک و هر پادشاه که وزرای رکیک و بی خرده اعتماد ایده ملکدن قطع امید
اتمک کرک زبر سالفه ده مزبور و کتب فلسفه ده مذکور در که آلتی کمسنه ده
آلتی نسنه دن قطع طمع لازم در و انک حصولندن مأیوس اولمق واجبدر اول
پادشاه ستمکار ثبات سلطنتدن ایکنجی متکبر و متهور ستایش و مدحتدن

اوجنجی خلق بد خلق کثرة احبادن دردنجی گستاخ بی ادب مرتبهٔ عظمتدن بشنجی
بخیل بی مروت احساندن وانسانیتدن آلتنجی حریص خسیس صیانت ودیانتدن
زیرا حرص حریصی هر امره اقدام ایدورر وهر پرده که حرص وآز خیمهٔ اقامت قوره
امانت ودیانت اول منزلدن رخت اقامتی کوترر چون ملک بو مانک دخی
زاغلرک استیصال واستیلاسی بابنده حرص وشرهی حددن بیرون ایدی
لاجرم دائرهٔ امن وامانده بادیهٔ هوان وهر مانده حیران وسرکردان اولدی
وغیرلر اچون حفر اتدوکی چاهه آخر کندو دوشدی من حفر بیراً لاخیه وقع
فیه • نکته سی آنک حقنده عیان اولدی بیت فرد شبنه قوی قازرسه کیشی
قوییه دشمک اولر آنک ایشی • ملک ایتدی بو خدمتک کما ینبغی حقنده کم
اداقلور وبو نعمتک عهدهٔ شکرندن کم کلور که بر طایفهٔ ناخلف که صحبتلرندن
بزه اباونفرت لازمهٔ ذوات ومقتضای طبیعت در طوع رغبت ایله خدمتی
تقبل اتدک ومخدومک حق نعمتی اداواجب بولنه جان وباشکی فدا ایدوب
اعدانک بار ومحنت وبلا ومشقت وعناسنه تحمل اتدک اکر نعوذ بالله اول
وزیر ناصحک کلامنی سمع رضایله اصغا ایده کردی جمله عذاب الیم وجانکه
خطر عظیم مقرر ایدی کارشناس ایتدی ای ملک اکرچه صورتده آدمی بسیار در
اما معناده آدم دیمک اولکمسیه سزاوار در که چون عنان رضاسن براحرک
تنفیذ وامضاسی جانبنه معطوف قله اولا جان عزیزندن آل یویه ویرک
سری تاج افسر ایدینوب میدان مرادنه قدم قویه بیت از سرکدشته اند
بمیدان نهاده پای • صاحبدلان که کوی ارادت ربوده اند • شویله که صلاح
حال ومقتضای مقام کندودن دونک امرینه امتثال وخدمتنه قیام اوله
توقف جکمیوب فی الحال تحصیلنه استعمال وامامنه اهتمام قله تا عروس
مرادی علی احسن الوجوه تتق حصول وصولدن جلوه یه کله نیتکه اول مار
کندونک صلاح کاری اچون طریق حیلیه سلوک اختیار ایدوب ناچار خدمت
غوکه رضا کوستردی ملک استفسار اتدیکه نجه اولمشدر اول حکایت کارشناس
ایتدی روایت ایدرلر که بر مار کرسنندن نحیف ونزار اولب ضعف قوت
وقوت ضعفدن شکاردن قلدی وکسب قوت لایموت اچون حوت
کبی تفکر وتحیر لجه نه طالدی چون بی قوت زندکانی محال وضعف حرفدن بی

طاقتی

طاقت و بی مجال اولدی ایام گذشته یه تلهف و تأسف طریق ایله کندویه ایدی ای
دریغ اول ایام جوانی و آحیف اول کامرانلق زمانی بیت آه کم بنیاد عیش
و عشرتم اولدی خراب • کندی طاقت قالمدی بر ذره اندامده تاب • حالا توقع
مراجعت ایام شباب و امید عمارت بنیه خراب و طمع معاودت
قوای نفسانی و آرزوی مساعدت اعضای جسمانی عمان آبدن آتش وتش
تسکین حرارت عطش تمنا اتمکدر بونک برلکه کانسکی پرلک مدتی دخی بدید
و عهد عیب شکیبدن بعید اولدی نظم رفت دوران جوانی نوبت پیری رسید
ای دریغا صحبت یاران و ایام شباب • وقت پیری همچو غنیمت دان که
از عمر عزیز • هر دمی کان بگذرد دیگر نه بینی جز بخواب • مار چون گوردی که
تدارک احوال ماضی محال در تدبیر حال استقبال که مهم ضروریدر اشتغال اتدی
و ایدی اگرچه بو روزگارده خرمن شبابی صاوردم اما الحمد لله تجربه حاصلنی
گوتوردم و بو عمر درازده بز خرمن تدبیر سررشته سن اله گتوردم حالا اسباب
کارکم ازارلق اوزره بنا ایدوب هر مذلت که یوز گوستره نعمت و دو
بلک گرک و هزار منت ایله انک شروعنه رغبت اتمک گرک تا اول امر که
بقیهٔ عمرده موجب قوام معاش و معیشت اولمغه قابل اوله بو وسیله
ایله حاصل اوله پس بر چشمه کنارنه واردی که غوکلر آنده بی حد و بی شمار ایدی
و ملک کامکار و امیر متاع نامدار گرچه وار ایدی غوکلرک بو کثرت و وفرتنی
گورنجک مارک کوکلی صوکی انلره آقدی آخر کار بونلردن بعضک شکارنه صارقدی
و ماتم زده لرکی سینه چاک و مصیبت رسیده لرکی اندوه ناک خاک راه اوزره
کندوسن برقدی اتفاق بر غوک بونی بو حالده گوردی سر وقتنه گلوب
حالن صوردی و ایدی ای مار سنی غایت ملول و غمخوار گورورین موجبی
نه در مار ایتدی ای یار غم خوارلغه بندن سزاوار عالمده کم وار که مادهٔ
حیاتم بنوم شکار غوکه منحصر ایدی حالا بر واقعه اوغره دم که انلرک صیدی
بکا حلال ایکن حرام اولدی حال بو منوال اوزره اولیجق ای غوک بن نجه
غمناک اولمیم که بنوم اجرم تمام اولدی بونی دیدی و بزار اغلادی که تمام غوکانک
اتش رقت ایله درونی طغلدی پس اول غوک واروب ملکه خبر اتدی ملک
غوکان بو صورت عجیبی زیاده تعجب اتدی و استفسار حال ایچون مار قتنه

ون

س

کلوب ایتدی ای مار نه سببدن سن بو دام بلایه کرفتار اولدک مار ایتدی بیت
من این آه جکرسوز از دل بریان شکسته دارم ٭ چرا از دیکری نالم که درد از خویشتن
دارم ٭ ای ملک حرص شوم بنی بو دام محنته کرفتار ایتدی و شره مذموم بنی بو
کرداب بلایه و ورطهٔ عنایه آتدی ٭ تفصیلی بو که اتفاق بر کیجه بر غوکی صیده قصد
ایدوب بیچاره بندن قچوب کندوسن بر زاهدک خانه‌سنه آتدی بن دخی
طمع بلاسندن عقبنه دوشوب زاهدک خانه‌سنه کردم قضای الهی خانه
تاریک ایدی پسر زاهد خوابده ایکن آنک ایاغنک باشن برماغنی غوک
صانوب غایت شرممدن محکم طوتوب ایردم مماندم پسرک اثر زهردن چهره‌سی
زرد اولوب درد زخم دندانمدن طوردوغی یرده مرده اولدی زاهد قضیه‌دن
خبردار اولوب سوز فراق فرزند دلبندندن بکا قصد ایلدی بن دخی صحرا
یولن طوتوب قاچدم و سرعت و استعجالدن پر و بال آچدم زاهد عقبمه
دوشوب هرچند که بکا ینمکه قصد ایتدی یتمدی آخر کار بکا بد دعا ایدوب
ایتدی اول مادر پرورده کاردن دیلرم که سنی خور و بی اعتبار ایلیه و مرکب
ملک غوکان ایدوب صید غوکه الک ایرمیه تا ملک سکا صدقه رسنده ویریه
حالا ضرورة اقتضا ایدوب و قضا درب العباده رضا ویروب کلدم ملک
بکا سوار اوله اقرانی میاننده شرف اعتبار ایله امتیاز و اشتهار بوله
ع کردن بنهاده ایم جفای زمانه را ٭ بو تقریر و بر ملک غوکانک قلبنده
تمام تأثیر ایدوب بو بابده کندویه زیاده شرف و افتخار مرتبه‌سی تصور ایدوب
پس دایما ماره سوار اولوب اطراف چشمه‌ساره کزردی و انکله مباهات
و افتخار ایدوب ابنای جنسی اوزرینه انکله رفعت اظهار ایدردی چون
بو حال اوزره بر زمان کیدی مار ایتدی ملک عمری دراز و اقبال و دولتی سر
افراز اولسون مقرردر که بدن بدل ما یتحلله محتاج در و طعمه و لقمه احتیاج
مقتضای مزاج در معلوم شریف درکه مرکب روح کثرت رکوبدن بی مجال در و بی
غدا بو خدمتی ادا محال در ملک ایتدی بلی راست سویلرسن بن مرکب سز
اولمق متعسردر و مرکبه بی قوت قوت متعذر پس انکیچون ایکی غوک
وظیفه تعیین ایتدی چاشت و شامی انکله انتظام بوله مار بو وظیفه ایله
روزکار کچوررودی چون اول سکنده منفعت بی شماری و آرایدی آندن

عار اتمیوب عاقبت کار مرادنه ایردی • بو مثلی اول اجلدن کتوردم که هر چند که بن زمین
دلده صبر تخمن اکدم وبو طریقده مذلت بارن چکدم چون انک ضمننده هلاک دشمن
مقرر وصلاح دوست متصور ایدی طبعمه چندان کرامت یتیشمیوب زیاده متألم اولمدم
بو دخی مقرردر که دشمن بد سکالک استیصالندن معادات ومخاصمتدن مدارات
و ملایمت کارکردر نیتکه آتش سخت بر درخته ایرشه حرمندن روی خاکده اوغرادوغی
دکلو یاقر اما بو لطافت وخوامنکه هر درختی فرضا که اصلی ثرایه وفرعی سمایه
تیشه ممرنده واقع اولیجق بیخ وبنیادن یقر بیت تلطف کن که درکاری که
صعبست • بنرمی ومدارا می توان ساخت • بو سببدن دیمشلردر که منفعت
رای وتدبیر فایدۀ شجاعتدن کثیردر زیرا که مرد مبارز هر چند که شجیع وبهادر
اوله میدان مقابلده بنجه نفر شخص ایله مقابلیه قادردر بو اما مرد صاحب تدبیر
بر فکر اصابت پذیر ایله نجه اقلیم وملک عظیمه ضبط وتسخیر ایلر وبر رای صواب نما
نجه لشکر بی کرانی پریشان ونجه کشور آبادانی ویران وخاک ایله یکسان ایدر مسوی
بیک تدبیر نیکو آن توان کرد • که نتوان با سپاه بی کران کرد • بشمشیری توان
جان ربودن • بفکری شاید اقلیمی کشودن • ملک ایتدی اعدایه عجب ظفر بولدک
وفکر ثاقب ورای صائب ایله بو فتح عظیمه مظهر اولدک وزیر ایتدی بو امری
اتمام محضا بنوم رای اصابت انجامم ولطف تدبیر وحسن اتمام ایله اولمشدر
بلکه ملک فر دولت ویمن سعادتی بو کارده مددکاردر دیمشلردر که چون
بر جماعت بر امرک تحصیلنه عزم ایدوب بر مهمک طلبنه جزم ایدهلر حصول مقصوده اول
کمسنه فائز اوله که فضیلت مروت ایله سائرندن امتیاز بوله واکر جملهسی صفت
مروتده برابر اولهلر اول کمسنه نک مرادی حاصل اوله که خلوص طویت وصدق
عزیمتده مزیتی اوله اکر بو خصلتده دخی متساوی اولسهلر مظلوم بر اول کمسنه واصل
اوله که یار مددکاری بسیار اوله بو بابده دخی تفاوتلری اولمسه هر کمه که اقبال
ودولت مساعد وطالع وبخت معاون اوله دست وصول ایله شاهد مقصودی
اول دراغوشه چکه ملک ایتدی ای کارشناس اکر بو ملر بزی او لقدر حابه
المسهلر وبزم اخذ انتقامه قدرتمزی بلمسهلر عجب دکلدر که بزی غایت قلیل
کورب ضعیف وذلیل عد ایلمشلردر کارشناس ایتدی درت نسنهنک قلیلنی
کثیر عد ایلمک کرک اول آتش که محرق ومضردر شررخرده آزی وجوغی بردر

ایکنجی دین که وقت مضایقه ده وآین تقاضی ایلیه بر درهم ایله بیک دیناری برابردر
اوچنجی مرض که هرچند انحراف مزاج ضعیف اوله علاجه احتیاج قوی در دردنجی
دشمن که نه قدر خور و بی مقدار اوله دانه مکر ایله خصمنی دام انتقامه چکمکه قادر
بیلنکه اول کنجشک ضعیف بیکر مار قوی هیکلدن بر حیله ایله انتقامن آلوب خرآوه دار مشدر
ملک استفسار اندیکه نیجه اولمشدر اول حکایت وزیر ایتدی امثالده کلمشدر که
ایکی کنجشک بر خانه سقفنده آشیانه طوتمشلردی و اوقاتلرن فراغتله کچوروب
آب و دانه ایله قناعت ایتمشلردی بر زماندن صکره قدرة ربانی آنلره بر بچه
ارزانی بیوروب مادر و پدر بو بربرلردن کدرلردی و فرزندلرینه تحصیل قوت
ایچون قوت طلب ایدرلردی برکون مکر کنجشک نر بر طرفه کتمشدی کلجک
مادهٔ کورر که اضطراب تمام ایله اطراف آشیانه ده رقص اورر نفیر و صفیری
جهانی طوتمش وزاری آتشی تاثیر فلک اثیره یتمش ایتدی ای روح روان
بو نه حرکتدرکه ایلرسن و بو نه ترانه درکه سویلرسن و بونک سببی
نه درکندک چاله و کندوک اوینرسن جواب ویردیکه نچه نالش ایتمیم که بو دم
غائب اولدم کوردم که بر مار مهیب و بر افعی با نهیب کلوب بچه لره قصد
ایتدی هر باری که تضرع وزاری ایتدم و ایتدم بیت اکرچه غالبی از دستمی
ضعیف بترسی • که تیر آه سحر برنشانه می آید • کارکر اولمیوب ایتدی
سنک هوای آهک بنوم آینهٔ دل سیاهمده اثر ایتمک میسر دکلدر بن ایتدم
بلی اما بوندن خوف اتمزمیسنکه بو فرزندلرک پدر و مادری انتقام کمرینی در
میان ایدوب قادر اوله و عجز قدرسنک هلاکنه سعی ایده و ز مار قهقهه اتدی
و ایتدی بیت حریفی که او شیر را بی کند • ز مثل تو بی عاجزی کی کند •
چون بن لطف و عنف ایله انک دفعنه قادر اولمدم و هرچند که فریاد ایتدم فریاد
رس بولمدم بیت فریاد بسی کردم و فریادرسی نیست • کویا که درین
کنبد فیروزه کسی نیست • اول ظالم خوانخور جمیع بچه لری یدی و آشیانه ده
یاتدی و اویدی کنجشک نر بو خبری استماع ایدیجک خرمن وجودنه
صاعقهٔ آفت دوشدی و فرزندلرینک سوز فراقیله یاندی و طوتشدی
بو اثناده صاحب خانه اشتعال چراغه مشغول ایدی روغنله آلوده فتیله یاقو
طوتدکن کنجشک نر بر حیله ایله الندن قاپدی و کتوروب آشیانه سنه

برقدی صاحب خانه مبادا که آتش سقفه تیشه دیو بالای بامه چقدی واطفای
آتش ایچون آشیانه‌نک بالاسندن کلنک ایله یقدی تمار اوکندن شرر ناری
واوستندن آواز کلنک آهن منقاری احساس ایدیجک جانب بامده
واقع اولان سوراخدن باشن طشره چقردوغی محل سرزنی مغزیی که بر مشکل
عقده ایدی ضرب کلنک ایله حل اولدی ٭ بو مثلک فایده‌سی بودر که تمار کندو
دشمننی خور وطوبت اعتبار اتمدوکی سببدن عاقبت سنک انتقام ایله
سرزنی خرده دی خرد اولدی وآشیانهٔ مغاکدن رخت وجودی کوتروب
زهر هلاککله مرد اولدی ملک ایتدی بو مهمی احسن وجه اوزره اتمام وخصم
بداندیشدن اسهل طریق ایله اخذ انتقام سنک برکت رأی اصابت انجام و
میامن سعی بلیغ وحسن اهتمامک ثمره‌سیدر هر املده که سنک تدبیرک
دستور العمل اولم نتیجه‌سی فوز وفلاح اولب وهر امرده که سنک حسن کفایت
ویمن اهتمامکه اعتماد اتدم عاقبتی فتح ونجات اولمشدر هر پادشاه عاقل که
زمام مهام اناجی بر وزیر کافی وبر ناصح کاملک کف کفایتنه تفویض ایلیه هرگز
دست نوائب انک اقبالنه ایرمیه وپای حوادث انک ساحهٔ سعادتنی پی‌سپر دامن
دکزیمیه وباشیر تدابیر اصابت پذیر ایله خورشید دولتی همیشه افق
سعادتدن طالع ودایما فر فتح وظفر جبین حال ومالندن ساطع اوله
نتیکه سنک حسن رایکدن ویمن تدبیر عالم آرایکدن بکا واقع اولمشدر
هرچه روی نهم با بهر رای کنم ٭ هزار دست قوی چون دست آبر بینی ٭
یالکز بو هنر کفایت اتمزمی که مدت مدید دیار اعداده محبوس وخلاف
جنسله مأنوس اولب سندن نه برنادره صادر اوله که سبب تعییب وموجب
تغیر اوله ونه فعل حادث اولا که سوء ظنه باعث اولب آنلری سندن
متنفر قله کارشناس ایتدی ای ملک جمیع حالاتده محاسن اخلاق ومکارم
عادات ملکدن عبرته اقتدار اتمدم صفات حمیدهٔ شاهی وخصال پسندیدهٔ
شهنشاهیدن نه اقتباس اتدمسه بنادکارمه اساس وجمیع امورمه معیار
ومقیاس اتدم الحمد لله که ملکده عزم وجزم وفکر وحزم وشکوه وشوکت و
هیبت وشجاعتله مجتمع اولب دقایق مهمات وحقایق مبهمات ومشکلات
خاطرخطیر مرآت ضمیر منیرنه ملتبس دکلدرکه وموضع تأنی وشتاب و

موقع نوازش و عتاب ذهن صواب مآب جناب کامیابنه منسبه دکل
و هر روز مصالح فردا و امروز رای عالم افروزیله تدارک ایدوب و فوز کلیستدن
هر امرک فاتحه سندن خاتمه سنی فراست ایلر • و هر کاه کردونک حالی حلیهٔ تیقظ
و انتباهدن خالی اولمیوب جانب حزم و احتیاطی رعایت و ناموس و عرض
سلطنتی حمایت ایلر • هر کس که بو مخلیع پادشاه ایله مقام خصومتده اوله مرک
و هلاکی هزار کمند له کمند و جانبنه چکمش اولور • و نهال وجودن بستان عدمده
دکوب تخم حیاتن کشت زار فناده اکمش اولور • ملک ایتدی سنک مدّة
غیبتکده نه طعام و نه شرابدن حلاوت بولدم • و نه آرام خوابده راحت مشاهده
قلدم • حالا بحمد الله تعالی آفتاب دولت اولدی اوج عزتدن بدید •
کوکب اقبال خصم اولدی سعادتدن بعید • وزیر ایتدی هر اینه کیمکه بر دشمن
غدار • و خصم قهارک دائم مکرینه کرفتار اوله آندن خلاص اولمینجه ظلمی نوردن
و روز روشنی شب دیجوردن فرق ایمیوب آتشی آبدن و هوای ترابدن
تمیز ایلمز • حکما بیورمشلردر که بیماره کمال صحت میسر اولمینه طعام و شرابدن لذت
بولمز • و حمال تا بار کرانی ظهرندن اندرمیه راحت اولمز • و عاشق تا دولت
وصال معشوقه ایریشمیه قرار و آرام قلمز • و مسافر تا منزلنده مستقر اولمیه
حضور و آسایش کورمز • و مرد خائف تا دشمن مستولیدن امین اولمیه بر لحظه
حضور ایله تنفس اتمز • بزم و رزمده و عزم و جزمده آنلرک پادشاهک صورة
و سیرتنی تجربه کوردک • ایتدی فراست و کیاستده غایتده لبیب و متعجب و متکبر
کوردم نه اندیشهٔ صوابدن نصیبی وار • و نه رای راست و فکر خطایه ایدوکن
اکلدی • تمام اتباع و اشیاعی دخی بو صفت اوزره در الا اول وزیر که بنی قتل
اتمک بابنده مبالغه قلدی • ملک ایتدی انک عقل و دانشنه دلیل و معرفت رائی
رویتنه سبیل نه در • ایتدی اولا بنی قتل اوزره قراری • و بو رای اوزره
ثبات و اصرار ایدوب الحق اول تدبیر صائب ایدی • و ملکک انک موجبیله عمل واجب
ایدی • بر داخی بو که حیز قبولده واقع اولمدوغی بلورکن مخدومنه خیر نصیحتده
سعی بلیغین دریغ اتمدی • و باب مناصحتده علی الخصوص ملوکه لایق اولان
آدابی رعایتده تسبیح دقیقهٔ مهمل قومدی • ملک ایتدی آداب مناصحت
ملوک نه در • کارشناس ایتدی آداب نصیحت ملوک نظم کلامده طریق رفق

و مدارای

ومدارآیه سلوکدر وجناب خشونت وعنفدن جانب ملایمت ولطفه مائل اولمق در٭
ومخدومنک تبجیل وتعظیمی بابنده شرایط رعایتی تقدیم ایدوب بی هنکام الحاح
وابرامه جرأت واقدام ایتمکدر٭ اکر انک قولنده ویا فعلنده ذلل وخلل مشاهده
قلنه آنی تصریح ایتمیوب تعریضات غریبه وحکایات وامثال ایله تنبیه
ایتمکدر٭ شویلکه البته تصریحه احتیاج واقع اوله طرز کلامی مقتضای مقام اوزره
طرح ایدوب عبارت شیرین واستعارات رنکین ایله ادا ایتمکدر٭ اوصاف
مذکوره وزیرمز بورک حسب حالی ایدی٭ وکردن افعال واقوالی حلیهٔ خصال
مذکوره ایله حالی ایدی٭ برکون کوردم که جواد کلامه میدان اقدامده برمرتبه
ده عنان ویردیکه ملکه ایندی جهاندارلق برمنزلهٔ رفیع٭ وبرمرتبهٔ منیع
درکه پای آرزو جد وجهدله اول پایه‌یه واصل اولمق متیسر دکلدر٭ ومساعدت
سعادت ومعاضدت طالع ودولتدن غیریله بر درجه حاصل اولمق متصور
دکل٭ چون علی سبیل الاتفاق بوصورة وجوده کلوب بو شغل استحقا
میسر اوله٭ انک قدرینی بلوب ضبط قواعد وحفظ مراسمنده مبالغه قلوب٭
آیین عدل وطریق انصافی که معظم شرایط سلطنتدر کما ینبغی رعایت ایتمک واجب
در رباعی ای آنکه بملک یافتی دست رسی٭ دولت طلبی کم طلب آزار
کسی٭ صد تیغ سیاست آن خرابی نکند٭ که آزردهٔ محنتی برآرد نفسی
صواب بودرکه ملک کامیاب معظمات اموری چشم حقارتله منظور قلمیه٭
وسوانح مصالح جمهورده نظر بصیرتی پردهٔ غفلتله مستور اولمیه که ثبات سلطنت
وبقای مملکت بودرت نسنه‌نک وجودنه منوط در٭ بری حزم کامل درکه
چهرهٔ حال مآل آینهٔ استقبالده آنکله معاینه اولور٭ وبری عزم شامل
درکه حصول امهات مهماته وصول آنکله میسر اولور٭ وبری داخی رأی صائبدرکه
حقی باطلدن وصوابی خطادن فرق ایدر٭ بریده شمشیر تیزدرکه برق
جهان سوز کبی کشتهٔ عمر مخالفی سیلاب آتشه غرق ایدر بیت
درباغ ملک سبز نکردی نهال عدل٭ کر آب خور نباشدش از چشمه سار
تیغ٭ تو کلماتدن بر کلمه قالمدی که سویلمدی٭ اما شاه وسپاهدن بر فرد انک
سوزینه التفات ایلمدی٭ ونصیحتنی سمع قبول ایله بر احد دکلمدی٭ تا جمله‌سی
زیروزبر اولوب خانهٔ آشیانه‌لری خاکه برابر اولدی٭ نه آنلرک عقل وکیاستندن

ن

فائقمند اولدی و نه کندونک فکر کفایتی کارکر اولوب شرطهٔ تدبیر ایله اول ورطه‌دن
خلاص بولدی **مثنوی** چه سان رای آنکس بماند صواب • که از گفتهٔ وی کنند
اجتناب • چنین گفته دانا که تدبیر راست • قبول کسی چون نیفتد خطاست •
بو بابده مرقوم اولان امثال و افسانه‌ده معلوم اولور که دشمنک مصائد مکر
و مکائد غدرندن احتیاط و احتراز واجبدر و خصم هرچند که تواضع و تضرع
کوسترسه اعتقاد و اعتماد ایتمک لازم در که بر نو آغ پر و بال بو عجز حالله
بو قدر دشمن انبوه و کروه پرشکوهی بو حیله ایله پایمال ایتدی بونک سببی
بو ملوک رکاکت رای و سماحت فهمی و وفرت حمق و قلت حزمی در و الّا
اکر اول بی‌خردلر فکر عواقبدن فی الجمله بهره‌مند اولالردی اول زاغ هرکز مرادنه
ایرمزدی و چهرهٔ عروس ظفری دوشنده ده کورمزدی خردمندلره واجبدر
بو بابده دیدهٔ عبرتله نظر ایدوب بو جواهر نصایحی آویزهٔ کوش هوش ایده
چندانکه عدودن مهر و محبت لافی و صدق مودت کزافی اشیده
جایز دکلدر که آنک مسکنت موفورنه مغرور اولوب آنک مقتضاسی اوزره ایش
ایده **قطعه** دشمن اکر لاف مودت زند • صاحب عقلش بشمارند بدوست
مار همانست که بسیرت که هست • کرچه بصورت بدر آید ز پوست • بو حکایه‌دن
بو دخی معلوم اولور که بازار دنیاده کسب یار خالص و هوادار مخلصدن انفع
معامله و سودمندتر تجارت میسر دکلدر که کارشناس امداد و اعانتیله
زاغلر کرداب آفت مخافتدن ساحل امن و سلامته یتشدیلر اکر توفیق
رفیق اولوب بر کیمسنه کندونک صدیق صادق و یار موافقنی عزیز طوته
و اعدای بدرایک کمین کینه‌دن امین اولمیوب همیشه احتراز و اندیشه
اوزره اولوب حزم و احتیاطی کیده ویه البته عاقبت دنیاده دست
آرزو ایله میوهٔ مرادنه ایره و دیدهٔ عشرتله چهرهٔ عروس مطلوبنی کنارنده
کوره

مجلس خامس

رای دابشلیم ایتدی کلام حکیمدن معلوم اولدیکه اول
کمسنه‌لرک داستانی که مکر دشمندن حذر ایدوب آنک قولنه اعتقاد
و سکنته اعتماد ایتمیوب کندولرن خصمک مصنوع زرق و مکرندن و آسیب
کید و غدرندن حسن تدبیر و لطف حیله ایله خلاص ایتدیلر حالا بر مثل بزر

که

یانده

کواردن

کوآردن ملتمسدر که بیان بیوره اول طایفه نک مثلن که بر امرک کسبنه سعی ایدوب
مطلوبه واصل اولدقدن صکره اهمال و غفلت سببیله آنی ضایع قله برهمن
همان حقهٔ دهانی اجوب جوهر مدح و ثنای خاکپای رایه صاچوب ایتدی قطعه
ای جهانبان کس شهنشاهی که حاصل میکنند • اختران در آسمان از طلعت نیک اختریست
مور دودولت شود چون سایهٔ فرّ همای • بر همان بومی که تو ظلّ همایون گستریست
من چه کویم در کمال کبریای حضرتت • آفرین باد آفرین کز هرچه کویم برتری •
خاطر عاطر شهنشاهی یه که مورد فیض غیر متناهی در مخفی اولمیه که بر امرک کسبی هر نه
دکلو صعب اولسه بعد الحصول آنی محافظه ایتمدن آساندر زیرا که نجه امور اولر که
اتفاق طالع مساعدت سعادت و امداد بختله بی آفت کد و زحمت جدّ و جهدله محصّل اولر
امّا بی تدابیر اصابت پذیر مضبوط و مسخّر قلمق متصوّر اولمز هر کمسه که پیرایهٔ جزم
و احتیاطدن عاطل اوله و میدان رای صایب و مضمار فکر عواقبده راجل
اوله حاصل سعی هباءً منثورا اولب عن قریب منزل اوّلینه نازل اوله هر باری که
کندونی ملامت ایلیه فایده قلمیه و کف دستندن حیرت و ندامتدن غیری
نسنه قالمیه نیتکه اول سنک پشته بی رنج کد و بی جدّ و جهد بوزینه کبی بر صافی
قلب و صادق عهد دوست الینه کردی امّا غایت غباوت و نهایت حماقتندن قدرن
بلمیوب الدن چقردی بعده اکا چاره میسّر اولمدی و زخم حمق و حرقتی مرهم
ندامتله التیام بولمدی رای استفسار ایتدیکه نجه اولمشدر اول حکایت برهمن
ایتدی اخبارده کلمشدر که جزایر بحر اخضردن بر جزیره ده که روی زمینده نظیری
یوق ایدی بوزینه لر زیاده چوق ایدی بر پادشاهلری وار ایدیکه نامی
کاروان ایدی مهابت کاملی و سیاستی شاملی ایله زمین و زمان امن و امانده ایدی
مسامع جهانیانه صیت و صدای عدلیله احسانی طولمشدی و سکّان دیار و دریابار
طوطی وار شکر شکر مواهب بی کرانیله رطب اللسان اولمشدی مدّة متمادی سرور و
حضورده کامران و کامکار روزکار کچوردی بحکم و ایّ نعیم لایکدّره الدهر ربیع
شبابی خریف حرفه مبدّل اولب آثار ضعف و فتور اعضا و اجزاسنده ظهور
ایدی کوزنده و کوکلنده سرور قالمدی کیتدی و درخت قوّه که مثمر ثمرهٔ امنیت
ایدی نفث سموم ضعف حرفله قوریمغه یوز طوتدی چراغ نظیر تندباد قبله منطفی
اولدی و بساط نشاطی هجوم هموم و غموم ایله منطوی اولدی بیت الکندن چقدی

چون نقد جوانی ایاغن آلدی ضعف ناتوانی خزان وقتی در ایام پیری اولم وقتی
صوکنده زمهریری عشوهٔ شیمهٔ روزکار ستمکار وشیوهٔ چرخ غدار نایا
بویله در که هر کلشن شباب کلخن شیبه مبدل اولب هر مشرب دولت خس وخاشا
نکبت ایله مکدر اوله بی محنت خزان راحت بهاری کم کوردی وبی خار آزار غنچهٔ
مراده کم اردی وبی جرعهٔ جفا ساغر صفایی کم سوردی مثنوی چرخ کردونکه دون
پرور در • بجه بی سر قننده سرور در • ای بجه اهل جاهی چاهه اتر • ای بجه شاهی
بنده کبی صنر • بجه زیباغ آکه آل ایلر • کرکی خونخواره پایمال ایلر • بو پیر زال شوهرکش که
دنیا نام وفریبندهٔ خاص وعام در جوانان ابنای زمانه که فی الحقیقه اطفال بازیچهٔ
لعبت خانهٔ جهاندر کندو حسن نوعروسلر لباسنده عرض ایدوب زینت ناپایدار
وزیور بی اعتبار ایله اول نظاری مفتون وکمند فریب وبند مکر له کردن کشان روزکا
ذلیل وزبون ایدروی بیت بازیچه ایست عام فریب این متاع دهر • بی
عقل مردمان که بدو مبتلا شدند • بونک بر له که آرایش ظاهرن مادهٔ غرور شیفتکا
میدان غفلت قلمشدر ونمایش باطنی مایهٔ حرص وبازار شرهٔ شهوت ملمشدر
عقد ازدواجنه کم منخرط اولدی که کام دلله آندن برخوردار اولدی وقیدبند وصالنه کم
مرتبط اولدی که میدان دنیاده مرادانته بشوب مرادانته وصول بولدی بیت
جمیله ایست عروس جهان ولی خوش باش • که این مخدره در عقد کسی نمی آید
وما هذه الحیوة الدنیا الا لعب ولهو آنک حسن ظاهر وصورة دلفریبنه
ناظر اولب خبث باطن ونقض عهد ودنائهٔ طبع وخست سیرتندن غافل در
مثنوی راست چون از قسمت دولت دهر • بزم ورنکین واز درون پر زهر
در غرورش توانکر ودرویش • شاه همچون خیال کنج اندیش • وهر دخود
پرورکه دیده ولی الدنیا قنطرة فاعبروها ولا تعمروها کحل الجواهری ایله منور
انک مزخرفات باطلنه مایل اولمز وچاه جاهنه دوشوب کنج پر رنج ومال
بی مالکنه کوکل ویرمز وچون بازار دنیانک فسادنه ومتاعنک آخرنده کساده
مطلع اولر دولت فانیدن ال چکر ومزرع دنیاده سعادت جاودانی تخمن ایکر
القصه کار دانک اثر ضعف قوی وخبر تزلزل بنیان بیتی چارسوی جهان و
السنهٔ جهانیانده انتشار واشتهار بولب حشمت شاهی وهیبت شهنشاهی
آندن نقصان فاحش کلدی وشکوه وشوکت وسطوت سلطنته قصور تمام متطرق

اولدی بیت دولت اکر دولت جمشید لیست • موی سفید آیتِ نومید لیست •
بو اثناده اقربای ملکدن برنهال بی همتاکه آثار دولت ناصیه سنده پیدا و علامات
سعادت حرکات و سکناتنده مؤید ایدی نشو و نما بولدی چون ارکان دولت
آنک شهریارلق رتبتنه استحقاق و جهاندارلق منصبنه استعدادن کوردیلر
و تشیید بنیان سیاستده استقلالن و تمهید اساس ریاستده استبداد
مشاهده قلدیلر ضمایرده اکا میل و محبّت متقرّر اولب و قلوب سلسلۀ طاعت
و انقیادنه مطاوعت قلوب کماة لشکر و حماة کشور و اجناد و امجاد و بنده و آزاد
لسان حالله بلکه زبان مقالاتن و انشاد ایدوب ایتدیلر مسوی چو باد صبا
در گلستان وزد • چمیدن درخت جوان زیبد • بهار انکه باد آورد و بید مشک •
بریزد درخت کهن برگ خشک • بو جوان بی همال که بر نهال در که کنار جویبارده
نشو و نما بولمشدر و بو هلال در که برج شرف سعادتده بدر تمام اولمشدر
قامتی خلقتی خلعت خلافته ارزانیدر و فرق دولتی سزاوار تاج سلطانی و خنصر
سعادتی شایستۀ خاتم جهانبانیدر اول دخی لطایف الحبل ایله حبل استمالت
اعیان دولت و ذیل ملاطفت ارکان و ملته تشبّث ایدوب هر برینک حالنه
لایق خلعت ارزانی کوروب شاننه مناسب مناصب وعده بیوردی
و خواص و عوام بالتمام اقدام اقدام اوزره کلوب اول بر فره تودی ایالت
ولایتدن اخراج و ازعاج ایدوب زمام احکام سلطنتی بی زحمت و کلفت اول
جوانک قبضۀ اقتدار و اختیارنه تفویض قلدیلر بیت مالیدا زین نشاط تیغ
تخته برزمین • بکذشت ازین نوید سر تاج آسمان • بیچاره کار و آن چون لباس
سلطنتدن عاری اولدی اول عاره تحمل ایده میوب ناچار جلای وطن و ترک دیار
اختیار ایدی و ساحل دریاده بر جزیرده که اشجار و انهاری بسیار و ثمار و از
بی شمار ایدی قرار طوتدی همیشه اول منیده کوشه و توشه ایله کچونردی بیت
و خشک و تر میوه لر ایله خرسند اولب کندو یه تسلی ویروب دردی ع
هر که قانع شد بخشک و تر شه بحر و بر است • بو مثال اوزره اول بیشه ده
بیشۀ قناعت بیش نهاد ایدوب توشۀ ریاضتله محتاج طاعات عبادته سالک
اولدی و روز و شب غرور سلطنتده کچن اوقاتک تلافی سنه مشغول اولب
توبه و انابتله راه آخرت توشه سین دوزدی و بنای خانۀ تعلقات دنیایی

ون

باری

تیشهٔ عبادت و عبودیتله بوزدی ظلمت شب شبابدن آیینهٔ سینه‌ده واقع
اولان زنگاری صیقل انوار صبح مشیبله محو ایدردی و ما فاته تأسف ماضی‌یه
تلهف ایدوب و حال و استقباله تنبیه ایچون بو بیتک مضمونیله تنصح ایدوب
دیر ایدی بیت صبح پیری میدمد آخر دمی هوشیار شو ٭ خواب نیکو نیست
در وقت سحر بیدار شو ٭ بر گون لب دریاده بر انجیر اغاجی اوزره که هرگاه که
کلوب آنک انجیرن یردی انجیردن یرکن اتفاق بر دانه‌سی الندن آبه دوشدی
کوشش بوزینه‌یه بر آواز بر مقتضای انجبنی طربنه بغایت خوش کلوب طبعنده
اندن التذاذ و خاطرنده سرور و اعتزاز شاهده قلدی پس هر بار که برن
یردی برن دریایه القا ایدردی بو نعم نعمتله تنعم و تلذذ ایلردی مگر بر سنگ
پشت دریانک بر جانبندن سیاحت رسمنده اول جزیره‌یه کلوب بو درختک
آلتنده ساکن اولمش ایدی بو نیت ایله که بر قچ گون آنده اقامت ایده چون
شدائد مافرقدن آسوده اوله بینه مقام معهودینه مراجعت ایده القصه
اول محلده سنگ پشت اول درخت آلتنده میان آیده ایدی صویه دوشن انجیرلری
نعمت و غنیمت بلوب رغبت تمام ایله اکل ایدردی بو رسمله بوزینه آنی ضیافت
ایدر تصور ایدوب بو شفقت و مروتی آنک حقنده واجب اکلر خیال ایلردی
آخر خاطرنه بو معنی خطور ایتدی که بو شخص بی سابقهٔ معرفت بنوم حقمده بو دکلو
لطف و مروتی روا کوریجک مقرردر که میانمزده روابط محبت مؤکد و مقدمات
مصاحبت ممهد اولیجق ظهور لطف و احسانی دخی زیاده اولوسردر فوائد دنیویه‌دن
قطع نظر بو مقوله کمسنه ایله مصاحبت که طینتنده مکارم اخلاق و محاسن اوصاف
سرشته و آیات مروت و فتوت صفحات حالاتنده نوشته در هر
اینه که صیقل صحبتله زنگار ملالی آیینهٔ دلدن محو ایتمک مناسبدر و نور
آفتاب موانستیله هوای درونی غمام غمومدن صحو ایلمک واجب ننکه سور مثلدر
بیت دل که آیینه شاهیست غباری دارد ٭ از خدا میطلبم صحبت روشن
رائی ٭ پس عزم صحبت بوزینه‌یه جزم ایدوب نیلوفرکی صودن باشن چیقروب
صدای نرمله اواز ایتدی و رسم تحیت معهودی ادا ایدوب قصد مصاحبتنه
باعث اولان خاطرهٔ عرضه آغاز ایتدی بوزینه‌یه آنک کلامندن اهتزاز
تمام حاصل اولوب جان و دلدن آنک صحبتنه مائل اولدی و ایندی توفیر اصحاب و تکثیر

اجابه رغبت واصطلاح یاران وارتباط دوستانه میل ومحبت خصال ستوده
وصفات پسندیده ویندر هر کمسنه نک بر رفیقی وانیس صدیقی وار در ایکی جهانده
دخی سرافراز وکامکار در **قطعه** درد را دوستان صاحب دل • زیور دین و
زینت دنیاست • نعمت دهر اکرچه بسیارست • نعمتی بهتر از رفیق کجاست •
سنک بنت ایندی یکا سنک محبتک مواسی ومصاحبتک سوء واسی دوشمندر
اما بلمزم که بو دولته بنده قابلیت وارمیدر بو زینه ایندی ارباب حکمت باب
مصاحبتده بر میزان وضع ایلمشلردر وبیورمشلردر که اکرچه هیچ کمسنه بی صدیق
اولمق لایق دکلدر اما هر کمسنه که صداقتنه موافق وکلدر مصادقت ایدیجک اوج طایفه
ایله ایتمک کرک اول ارباب علم وعمل ایله که انلرک مصاحبتلری ایله سعادت دنیا وآخرت
میسر اولور **ع** هم القوم لا یشقی جلیسهم • ایکنجی اصحاب مکارم اخلاق ایله که
دوستک خطاسنی دامن اغماض ایله ستر ایدوب باب نصیحتده سعی بلیغ ودریغ ایلمزلر
اوچنجی اول طایفه ایله که بی غرض وکم طمع اوله لر واساس محبتی قواعد صدق واخلاص
اوزره اوره لر اوچ طایفه ایله دخی مصاحبتدن احتراز ایتمک کرک بری ارباب
فسق وفجوردر که انلرک مبلغ همتی مشتهیات نفسه مقصوردر انلره میل ومحبت
نه سبب راحت دنیا ونه موجب رحمت آخرتدر ایکنجی اهل کذب وارباب خیانت
که انلر ایله مصاحبت عذاب الیم ومعاشرتی بلای عظیمدر سایرلره سندن کلام
فتنه انکیز نقل ایدوب اندن سکا اخبار وحشت آمیز القا ایده لر ودروغ
بی فروغی صورت راستده کوستروب حق صحیحی باطل صریح اکله دیرلر اوچنجی اصحاب
حمق بلاهتدر که نه منفعتده اقوالرینه اعتقاد ایدکلری مضر وضار ملاحظه
قلندقلری نافع اولور **ع** دشمن دانا به از نادان دوست • ودیدکلری نده نکته
بو اوله اولور که چون دشمن حیله دانشله آراسته اوله فکر عواقبی کندویه شعار
ایدوب فرصت بولمینجه بنش اورمز پس انک حرکات وسکناتنده اثار
انتقام مشاهده ایدوب اثر زهر قصدینی تریاق تدارک ایله دفع ایتمک میسردر
اما دوست که دولت معرفتدن بی بهره اوله هرچند که قصد خیر ودفع شر ده و
جلب نفع وسلب ضرده جد وجهد ایده مفید اولمیوب غالب بودر که اول کمسنه
انک تدبیر خایب ورای ناصایبی سببی ایله مضیق خطر وورطه خطره کرفتار
اولنیکه اول بوزینه نادانک دوستلغندن قریب اولدیکه شاه کیشیرک

لر

سفینهٔ سینه سی دریای خون هلاکه غرق وکاربار وجودی شعلهٔ خنجر ابدار ایله حرق

اوله اگر اول دشمن دزدکه انک دشمن وآناسی ایدی فریاد ایتمه اول بلا

تدارکی دفعه امکان پذیر اولمزدی سنگ بخت صوردیکه نجه اولمشدر اول حکایت

کاروان ایندی روایت ایدرلرکه ولایت کشمیرده بر رای جهان آرای وبرشاه

کشورکشای وار ایدیکه خزانهٔ سنگ حملهٔ جبال شامخه طاقت گتورمزدی ولشکر

عددی ارقام حساب واوهام احتساب ایرمزدی رایت سطوت سلطنتی ذروهٔ

افلاکه یتمشدی وایات نصفت معدلتی صحیفهٔ ادوار لیل ونهاره ثبت اتمشدی

مثنوی

زمانه تابع حکم روانی • سلاطین خاک بوسی آستانی • اوزین معدلت

رسمینه بنیاد • جهانی عدل لا ایمشدی اباد • بو رأیک بر بوزینه سی وار ایدیکه

مواضع افاده واوقات محافظه ده اکا اعتماد ایدوب آنک تربیتی بابنده عواطف

خسروانه دن بر دقیقهٔ نامرعی قومزدی بوزینه دخی غایت صدق واخلاصدن

رأیه محرمیتله اختصاص بولب هر گیجه خنجر براٰب قطرهٔ سیماب گبی الندهٔ شمع

گبی شاهک باشی اوجنده ایاغ اوزره طوروب ستاره گبی صباحه دک گوز

یومزدی ونادیدهٔ ظهور نیر اکبر ایله غافلان خوابگاه غرور بستر کسالتدن قالدرمیو

خدمت جسندن فراغت قلمزدی اتفاق بر دزد عاقل شهر بابلدن اول ولایته

گلدی بر گیجه کوکلنه بو سکار الهٔ کتورمک داعیه سی دوشوب تبدیل صورة ایدوب

عیارلر لباسیله محلات شهری گشت ایدی گزرکن بر دزد غافل وجاهل دخی بو

سودا ایله اطراف شهری گزرکن مجانست مناسبتیله بر برینه راست گلدیلر دزد

غریب مستورهٔ طریقیله صوردیکه نه درسن قنقی محله یه گیده لوم وکیمک خانه سنه

نقب اوروب کیمک خزینه سنی نهب ایده لوم دزد نادان جواب ویردیکه

رئیس شهرک اصطبلنده بر قره بهٔ درازگوش وار درکه اکا تمام تعلقندن محافظ

بابنده تمام اهتمام ایدوب الینی وایاغنی زنجیرلر ایله قید بند ایدوب حفظ وحراسی

ایچون بهرام وکیوان نام ایکی غلام که بهرام آسمان وکیوان پاسبانی گوزینه

گوسترمزلر نگهبان قومشدر صلاح بودرکه واره وز اول درازگوشی

اوغره وز وچارسو باشنده بر شیشه گردوکانی واردر اکا نقب اوروب لطیف

شیشه لر وصافی قاروره لر چیقروب بر خروار آندن اول خره یوکلدوب گیده وز

انی سرمایهٔ کار وذخیرهٔ روزگار ایده وز دانا بونک بو کلامی زیاده تعجب ایدوب

تنگ

بنگ

بیـه

دیلدیکی

ویلدیکه بو مجملک تفصیلنی تفحص ایلیه بو اثناده ناکاه قرشودن براهرمن دیدار بر عسس
بدیدار اولوب دزد آکاه لطف حیله ایله بر دیوار آرده پناه اولوب عیار ایکه ناچه عسس
گرفتار اولدی عسس صوردیکه نه کشی سن قنده کیدر دک و بو وقت بونده
نه ایدردک جواب ویردیکه بن بر قزدرم رئیس شهرک دراز کوشنی اوغرلغه
عزم ایدوب قصد ایدرم ایدیکه فلان بتنه کردکانی آچوب بر خروار شیشه
یوکلدوب اوه آلم کیدم و آنی سرمایهٔ روزکار ایدم عسس ظریف ایدی
استهزا طریقیله ایدی احسنت دزد بویله کرکدر بر خرالحون که بو کلو باسبانی
اوله جانی کرداب بلایه آته و شیشه بر متاع درکه دسته سی بر پول دکمز بازار
جهانده نقد جانی بو مقوله متاع صاته بو مخاطره لره ارتکاب خزانهٔ رأی ایچون
اولسه باری عقلا قتنده معذور اولسک اولردی ع گر کسی بار کشد بار نگار
باری • بونی دیدی والنی محکم بغلیوب زندانه الندی دزد عاقل دزد غافلک
فعلندن عبرت آلوب متنبه اولدی و کلمات عسسدن تجربه حاصل قلوب کندو
کندویه ایدی بو عسس بنوم دشمنم دانا و دزد بنوم دوست نادانم ایمش که
بی ادراکلک ایله بنی ورطهٔ هلاکه آته یازدی اکر بو دشمن دانا اولمسه بنوم اجرم
تمام اولردی و بر خرالحون عمرم آخر اولوب شیشهٔ وجودم سنک بوار ایله صنوردی
حالا عسس دیدوکی کبی خزانهٔ رأیه قصد نقب اتمک رأی صوب صوابه اقرب درکه
شاید که غرض اصلی و مقصود کلیه دسترس میسر اولیس آمسته رأیک
قصری الته وارب بنیاد قصری قزمغه ورزسود اسیله سنکی بولادله ازمکه قصد
ایلدی بیت اول بر سنگ تیشه بی مدارا • خمیر و موم اولردی سنگ خارا • هنوز
عیار شب روی آفتاب دیوار دایرهٔ افقه نقب اورمامشدیکه نقب دزد
اتمام بولشدی و اول مقام دنکه خوابکاه رای ایدی باش طشره چقردی
رای کوردیکه تخت زرین اوزره خوابه وارمش اصناف ظرایف و لطایف حوالی
مسند شاهانه دوکلمش و انواع زواهر جواهر حواشی بساط شهنشاهی اوزره
صاچلمش شمع کافوری مست پاکک یوزلو محبوبلر عذاری کبی قزرمش کل کل اولمش
و پروانهٔ سوخته عاشق آشفته لر کبی نامرادلق شعله سیله یانمش یاقلمش بیت
پروانه و من کرچه دو سوخته ایم اما • من جان و جگر سوزم او بال و پری سوزد • اطرافه
نظر ایتدی کوردیکه بر بوز رینه شاهک بالینی یانینده طورمش بر خنجر تابدار آری

کل اولمش

الندە طوتوب بر تیغ آبداری اوموزنە اورمش دیدۀ احتیاط ایلە جیب ورآیتە
نظر ایدر بو حالی کورجک متعجب و متحیر اولدی و ایتدی بو بکسارک اعلای درجۀ
رفیع چراغ پایە در پای ابن طی بساط شهریارییە نە لیاقلە اورمشدر و بو
تیغ آبدار کە قرار ملک و ملت انکا وابستە در بو بلی قرارک النە جهتلە کرمشدر
دزد بو تفکر مجونیلە حیران و بو تحیر کرداینده سرکردان ایکن ناکاه کوردیکە
بر بچە مورچە سقف ایواندن سینۀ آرایە کە آینۀ جهان آرای ابدی دوشدی
و خارش پای ناتراشلرندن سینۀ نازک رآیە خدشە و خراش یوشندی
رای دریای خوابە مستغرق ایکن دغدغۀ پای مورچەدن الینی سینە اوردی
بوزینە بو حالی کورجک اطراف شاهی تجسس ایدوب کوردیکە بر قاچ مورچە
رایک سینەسی اوزرە کزرلردی بوزینە دە آتش غضب مشتعل اولب ایتدی
بنجلیین پاسبان و آرایکن کە ستارۀ چشم انجم سیارەکی روی خوابی دوشنده
کورمز مورچۀ بیرنگ نە حدی درکە بنوم مخدومم اویە دخی اول کستاخ
قدم شومن رایک آینۀ سینەسی اوزرە قویە پس عرق حمیت جاهلیتی حرکتە
کلوب قهرندن قصد ایتدیکە الندە اولان خنجر آبداری رایک سینەسینە اوره
تا بو واسطە ایلە مورچەلرک خرمن جمعیتن صاورب باد فنایە ویرە دزد فریاد
ایتدیکە ای ناجوانمرد بی باک و کافر نعمت بی پاک الک چک کە شاه جهانبانی
هلاک و جان جهانی آغشتۀ خون و خاک ایتدک دیدی فی الحال صچرایوب بوزینەنک
النی محکم طوتدی رایک نعرۀ دزد ایلە شراب خواب باشندن کیدوب حالی بو منوال
اوزرە کورجک صوردیکە سن کیمسین دزد جواب ویردیکە بن سنک دشمن داناکم
بوندە طلب مال ایچون کلدم ایدی اکر بر لحظە دخی سنی محافظەدە اهمال ایدیدم
بو سنک مهربان ناداننک شبستانکی جان ایلە مالامال ایدردی رای کیفیتە وا
واقف اولب سجدۀ شکر ایتدی و ایتدی بلی چون عنایت ربانی مدد اولە دزد
پاسبان و دشمن مهربان اولە پس دزدی نواخت ایدوب شرف تقرب
ارزانی بیوردی و بوزینەیە زنجیرە چکوب اصطبلە کوندردی دزد بیشە
رو لک کمرن میانینە بند ایدوب خزینە امیدی ایلە پر پادشاهک قهرنک دیوارنە
نقب اوروب خلوتینە کردی خلعت دانش برندە و افسر و تاج معرفت سرندە
اولدوغی اجلدن دزدە دولت ایردی و بوزینە کە محرم اسرار شهریار و خزینە

بی

قطعە

وآر رای جهان دارایدی چون خار جهلله چهرهٔ عقلی خراشش اولوب پردهٔ غفلتله
بصر بصیرتی مستور ایدی حرف محبت صفحهٔ حالنده تراشش اولوب دایرهٔ حرم
حرمت تقرّبدن دور اولدی بیت خصم دانا که آفت جاندر • یکدر اول دوستدن
نادانندر • بو مثلدن بو فایده حاصل اولدی که مرد عاقل ابواب محبت و مودّتی
ارباب دانش و معرفته اچمق کرکدر وصحبت دوست جاهلدن فرسخ بفرسخ
قاچمق کرکدر که دیمشلردر ع عقلسز دوستدن دشمن بتردر • سنک
بیتت چون حکایتی که فوائد بی غایتی مشتمل ایدی استماع ایلدی وایتدی ای دریای
دانش و فضیلت گوش هوشمه گوهر شاهوار حکمتی گوشواره قلدک حالا دیلرم که
دوستلرک اقسامنی اعلام ایدوب کلام جواهر انتظامی کردن و ساعد سامعه یه
طوق قلهسن کاروان ایتدی حکمای حکمت شعار بیورمشلردر که عالمده دعوای
صداقتدن دم اوران آدم اوچ قسمدر بعضی غدا مثابه سنده در که آنلرسز زندکانی
میسّر اولمز وشمع جمالاری نور وفرویله خانهٔ صحبت منوّر اولمز بیت
چراغ خانهٔ دل روی یارست • دل از مهر خیال روی یارست • بر طایفه دخی
دوا مثابه سنده درکه احیانا انکا احتیاج واقع اولور بعض آخر دخی مرض مثابه سنده
حزردن غیری آنده نفع متصوّر اولمز بونلر مرایلر و منافقلردرکه ظاهرده سکا
صدیق و صادق کبی لر اما باطنده مخالفلره موافقلردر پس خردمنده لازمدرکه
بو طائفه نک که دوست روی و دشمن خوی در مصاحبتلرندن اجتناب ایده لر
واحباب خالص واصحاب مخلص جنابنه شتاب ایده لر سنک بیتت ایتدی فرط
صداقتک شرطله وجود بولور وکمال خلوص نجه اولور ونه طریق ایله معلوم اولور بوزر
ایتدی اول کمسنه که بو آلتی خصلت ایله آراسته اوله انک مصادقتندن شایبهٔ
قصور و مخالصتندن رایحهٔ فتور اولمیه • اولّی بودر که دوستنک بر عیبنه مطلع اولسه
اظهارنه جایز کورمیه • ایکنجی اکر هنر کورسه بر بی اون کوستره • اوچنجی دوستنه
احسان ایتسه مقابله سنده امتنان ایتمیه • دردنجی دوستندن احسان کورسه
انکا نسیان روا کورمیه • بشنجی دوستندن خطا و ذلّت مشاهده اتسه ذیل عفو
ایله ستر ایلیه • آلتنجی اکر جرمنه اعتراف ایدوب اعتذار ایلیه شرف حسن قبول
ارزانی کوستره هر کمسنه که اوصاف مزبوره ایله موسوم اولمیه مطلقا صداقته
لیاقتدن محروم اوله و بو مقوله کمسنه ایله صداقتک عاقبتی ندامته مفضی و ملامته

ن که

نی

درکه

بنه

مقتضی اوله چون بو نوع احباب فی زماننا کامیابدر لاجرم ارباب تجارب
دیمشلردر که صدیق صادق عنقا کبی لامکان و رفیق موافق کیمیا کبی بی امکاندر بیت
همان عنقا در غمخوار صادق • جهانده کیمیا در یار صادق • چون کاروانک
کلامی بو مقامده تمام اولدی سنک پشت ایدی کمانم بودر که بن دعوای محبتده
صافی دم و طریق صداقتده ثابت قدم یارلق آدابندن بر دقیقه اهمال و دوستلق
شرایطندن بر نکتهٔ اخلال احتمالی یوقدر که اکر بنی کمند مصاحبتکه بند ایتمک ایله
طوق منتک تا قیامت کردنمه پیوند ایده سن شانک کریمکدن مستبعد و کرم
عمیمکدن بعید دکلدر بوزینه تملق ایدوب بالای درختدن اشغه اینوب کشف
دخی دریادن طشره چقوب بربرینک کنار و روابط محبتی محکم و قواعد مودتی
استوار ایدیلر هم کربت غربت ساحهٔ دل بوزینه‌دن دور و هم سنک
پشت انک محبتی ایله مستظهر و مسرور اولدی هرکون آنلرک میاننده طراوت
نهال وداد اتحاد زیاده اولوردی و کلشن مخالصت و مصاحبت رونق و لطافت
بولوردی بیکانه‌لک بر مرتبه یکانه‌لکه ییتدی که بوزینه‌نک خاطرندن هوای
ملک و سلطنت کیتدی و سنک پشت فرزند و زندن و خانه و مسکنندن اونتدی
بیت یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم • دولت صحبت او مونس جان
مارا بس • چون خیلی زمان بونک اوزرینه کچدی و مدت غیبت سنک پشت
متمادی اولدی جفتی انک فراقندن تمام مضطرب اولدی و کانون درونینه
آتش اشتیاق زیاده ملتهب اولدی و هجران جانکداز شعله حسرتله خرمن
صبرنی یقدی و سیل سرشک فوارهٔ دیده‌سندن و آه و یار سیل بهار
و میاه انهار کبی اقدی بیت هجر داغیست که بر جکر کوه نهند • سنک بر سینه
زنان آیدو فریاد کنان • آه حکایت فراق و شکایت اشتیاقی ابنای
جنسندن بر سیله درمیان ایدوب ایدی رباعی رفت یار و آرزوی روی
او در دل نماند • همچو سروم یار شوق قامتش در کل بماند • از جمالش مشکل خود
خواستم آسان کنم • رخ نهفت و قصهٔ ما همچنان مشکل بماند • بلکم که اول غریق
دریای غربت سفینهٔ سینه‌سین لجهٔ کرداب اغرابه صلدی و اول سالک مسالک
مهاجرتک پارهٔ دل آواره‌سی لجهٔ خلاب اختلابه دوشدی حالدی تولایدی
اکر طلوع صبح وصال ایله ظلمت شام فراق مرتفع و منتفی و هوای تماشای

جمالیله شعلهٔ آتش اشتیاقی منطفی اولیدی **بیت** چه شود آن گل رعنا ز چمن باز آید
مگر این جان ز تن رفته بتن باز آید • چون اول یار غمگسار آیتدن بو انقباض و
انکساری مشاهده ایتدی وایتدی اگر بنوم گستاخلغمی معذور طوتب بنی تعییب
اتمزسک و بنوم کلامی غرضه حمل ایتمیوب بنی تکذیب ایلمزسک سنی آنک حالندن
خبیر واشتدکم گبی سبب توقفی حضورکده تقریر ایده یم کشف ایدی
ای یار مهربان و محرم نهان سنک مزاج کلامک شایبهٔ مرض غرضدن معرا
و پیام حقیقت انجامک عیب و ریب و صمت تهمتدن مبرادر هر بار که سنک نقد
قلبکی محک امتحانه اورم معیار اعتبارده خالص و تمام عیار بولدم مقرردر که هر سوزکه
سندن صادر اوله تیر کبی راست در و خلعت صدق قامت کلامکه بی کم و کاست
محرم ایدی اشتدم که سنک شوهر کله بر بوزینه میانلرنده اتفاق مودت و وفاق
مستحکم اولب دل و جانیلن انک مهر و محبتنه وقف و عنان اختیارن انک میل و
مودتنه صرف ایلمش غنیمت صحبتن هیچ بر نعمته مقابله اتمزایمش و لذة ملاقات
و استماع مقالاتن عالمه ویرمزایمش سنک فراقک آتشنی انک وصالی
ایله تسکین ایدرمش و سنک خیالکدن انک جمالی نعم البدل عد ایدرمش
ماده که بو خبر غم پروری اشتدی بحار سودای غیرت دماغنه چقوب زبان
حیرتله ایتدی **بیت** چون گشت دریای دلم دلدار یار دیگران • مارا کنار از
براو در کنار دیگران • ای روزگار جفاکار نه گناه ایتدم که خرمن جمعیتمی صاعقهٔ
تفرقه ایله یاقدک و ای چرخ ستمکار نه جرم ایلدم که سیل هموم و غموم ایله
خانهٔ حضوریمی یقدک یار مهربانمی که انیس خاطر ملالم ایکن جلیس اغیار
ایتدک و حریف طریقی که بساط عشرت اوزره نقش مرادی انک دیداریله
نشاطیله گوررردم اغیار ایله یار ایتدک اول بی وفا گویا که لوح محبتدن مهر و وفا
حرفن اوقومامشدی و اول بیگانه وش صنکه آشنالق بسترنده هیچ بنوملهٔ
بر بالنه باش قومامشدی **رباعی** کمسنک یارب نگاری وفاسی اولماسون
بی وفالر خیلنک هیچ مبتلاسی اولماسون • آشنایه یاد اولورلر یادلرله آشنا •
کمه اول بیگانه وشلر آشناسی اولمسون • متمدی ایتدی بعد نزول النوازل جزع
بیهوده دن نه حاصل حالا اولی بودر که حرارهٔ چاشنیٔ حنظل مذاق فراقه بر زمان
صبر ایده سن و بر تدبیر اصابت پذیر ایله بو کسره جبر ایده سن پس مطالعهٔ

ساعد

اشک

داستان ومکر دوستانه که آن گنبدگن عظیم آندن کنایتدر مشغول اولدیلر
چندان که بسیار فکر ایله بو کارک غورینی کوردیلر و قعرینه ایردیلر سلاک بوزینه دن
اولی وامیسم اول زخمه مرهم بولمدیلر اول یاریه آنک قفسندن غیری چاره قادر اولمد
پس بو بابده صندوق حیله آچدیلر ومتاع فکرلرن دوکدیلر صاچدیلر آخر الامر
رأیلری بونک اوزرینه منجر و مقرر اولدیکه ماده تمارض ایدوب دوشکلره دوشوب
یاتدی وسنک بیشته برکمنه کوندردیلر وآروب خلیلک سنک حالندن خبر
ویروب ایتدی **مثنوی** یار صاحب فراش اولمش چلالک * حرام اولسون
سنک وارسه ملالک * وجودن قبله مش آلام اسقام * بلیمز نولسر حال سرانجام
الندن نسنه کلمز آهه قالمش * ایشی اول خسته نک اللهه قالمش * سنک
بیشت زوجنک خسته لغی خبرن استماع ایدیجک بوزینه دن استیذان ایدی
اوینه وآره خسته سن کوره اهل و فرزندی ایله عهد ملاقاتی مجدد قله بوزینه
ایتدی ای یار غمکساردن نه کلور اما اومرم که عن قریب الحال تشریف وصال
ارزانی بیوره سن وبن غریبی بو بیشه گوشه سنده تنها و بی کس قومیه سن
بنی غم واندوه فراق برلحظه تنها قومز ودرد هجران برزمان حضورمن
ایلمز وکوزم یاشی بر بولداشدر که بردم نظرمدن ایرلمز بیت
دنیاده بکا اولمیه کوزم کبی بولداش * کم بیله یاتر بیله طورر بیله دوکر یاش
سنک بیشت ایتدی ای رفیق مهربان وی راحت روح وروان بو مهاجرت بکا
بی اختیار واقع اولدی وبو مسافرت بکا ضروری لازم کلدی والا طوع ورغبت
ایله هرگز سنک صحبتکی قویوب کیدرم ایدی وطیب خاطر ایله بردم حضورکدن
غیبت اختیار ایدرم ایدی بیت زیدار مهجوری ضرورت میشود ور نه که خواهد
هیچ موجودی که جان ازتن جدا باشد * پس کام ناکام بوزینه ایله
وداع ایدوب مقامی جانبنه متوجه اولدی چون وطن مالوف مقدم کشف
ایله زیب وشرف بولدی اقربا واحبا مجتمع اولوب صدای خیر مقدم مرحبا لی
عیوقه ییتوردیلر و مافوق تعظیم وتکریم ایله خانه سنه کتوردیلر سنک بیشت
ایچری کیردیکی عورتین کوردی که صاحب فراش اولمش وتف تاب عارضه دن کل
باغ عارضی صولمش بیت تاب وتب کل رخلری رنکینی نسرین ایلمش
خسته لوق سیمین تنن ضعفیله زرین ایلمش * سنبللری برک نسرین اوزره

بلر

صاچلمش

180

صاچلمش گلزار خسارنده ارغواندن بدل زعفران اچلمش بيت اول سهی قد
لاله خد باغ ارمدن تازه روی • ناله دن صان نال اولمش مویدی گویا که موی
هرچند که تحفهٔ تحیت عرض ایدوب حالندن سؤال ایتدی مقابله ده مریضه دن
بر جواب صادر اولمدی وهر بار که طرح تلطف فتح کلامه اقدام ایلدی شرف
اعتبار والتفات بولمدی و تضرع ونیاز معرض قبولده واقع اولمدی و نه
مقدمات تملق وتملق نتیجه مراد ویردی پس اول همدمنه که مریضی تمارضه اول
تحریص ایلمشدی وکمال مواد لغندن باشی اوجنده اوتروب ملکس رانلغ
مشغول ایدی ایتدی ای خواهر مهربان بيت ای صبحی بیماریانی بکلمکدن دل
شکست • وی کوزی اوکجو یوزینی گورمکدن ناتوان • بیمار چون بکا سویلمز
وما فی الضمیرن بن پریشان خاطره اظهار ایلمز اولدخی دردونی دلدن درد ل
براه ایتدی وایتدی بر بیمار که نوید علاجدن ناامید وبر خسته که احتمال صحت
اندن صد مرحله بعید اوله بر آن تنفسه نجه رخصت بوله ونه قوت سامانله بر کلمه
تکلمه قادر اوله سنک بیت بو کلمات دردآمیزی اشتدی وسوز وگداز ایله
گریه آغاز ایدوب رقت قلبله ایتدی آیا بونه دار و درد که بو دیارده
بولنمیه ونجه دوادر که جهد وجدله پیدا قلنمیه بو دردک درمانی نه در بکا خبر
ویرکه تجربه تی ایا غم النه الم وبو مرضک علاجی نه نسنه در که بیورک قریب و
بعید دیم وآرم وآشنا وبیگانه دیم صورم هر قنده ایسه بولم اگر ماهی
گبی قعر دریایه طالمق لازم گلورسه طلوب واگر ماه گبی اوج سمایه چقمق واجب
اولورسه سر دن قدم قلوب نقد جانی ودلی که خلاصهٔ آب وگل در بو دوا تحصیله
بولنه فدا قلم مثنوی تنده جانم که یاره طپوکه • دلدن آنی فدا قلم طپوکه • گر
ایدم جان وباشی ساکه دریغ • جانمه زخم تیر وباشمه تیغ • یار بیمار جواب
ویردیکه کتب اطباده مصرح درکه بو درد بر درددرکه طائفهٔ نسایه مخصوص در و
بو مرض درکه انلرک ارحامنده حادث اولور بوکه دوای دل بوزینه یه منحصر در
سنک بیت ایتدی بو دارو قنده بولینور ونه حیله ایله اله گیرر ونجه تحصیل
اولنور همدم بیمار که فن مکرده ماهر وسحر وفسونده ثانی سامری ایدی جواب ویردی
بزده بلورز که بو دوا اله گرمک دشوار در وبو دارونک عنقا گبی عالمده صانی
اسمی وار در سنی بو دوا اچون دعوت ایتمک بلکه یار وفادارک آخر وقتده

کوره‌سن واخرت حقن حلال ایدوب وداع ایده‌سن حسرت قیامته
قالمسون دیو طلب ایتدک که بیچاره من بعد نه حلالیله مصاحبت مجالی واردر و
نه دنیاوه صحت وعافیت احتمالی واردر سنک پشت بو درد آمیز وجان گداز
کلماتدن گریبان صبری چاک ایدوب گریه آغاز قلدی وهر باری بو باده تفکر
دریاسنه طالدی بوزینه قتلندن غیری چاره‌دن عاجز قالدی ضروری بنیاد حقوقی
تیشۀ عقوقله هدم ایدوب صدیق صادق ورفیق موافقنی قتله عزم ایتدی خردار
جمنده هرچند که زبان پند ونصیحت ایله ایتدی ای ناجوانمرد بنیاد سوابق وداد واتحاد
سنکله بوزینه میاننده مشید اولمشدی برزن افسرده ایچون که نقش وفا صفحۀ
حالندن ناسترده‌در دست غدرله یقمق مروت وفتوت بابنی سد ایدوب
بی وفالق بناسنی یاپمق در بیت حیف باشد که از برای زنی • چاره‌سازی
بقدر بیرمنی • نفس لوامه‌سی وسوسۀ ملامته آغاز ایدوب ایتدی که حلیلۀ وفا
دارک جانبنی که انتظام حال وقوام عیش اکا منوط در وحفظ نسل وبقاء نوع
اکا موقوف در نا مرعی قومق وبر بیگانه‌نک حق حرمت ومحبتی که سنکله انک
میاننده نه علاقۀ جنسیت ونه رابطۀ قرابت واردر محافظه قلمق طریق هدایتی
قیوب مضیق ضلالته صاپمقدر بیت بحق صحبت دیرین وحق یار قدیم • هزار
بار به از صد دوستان نو بیست • آخر الامر جانب محبت زن غالب اولب
کثیف ناخلفک فکری بونک اوزرنه مقرر اولدیکه تیغ غدرله گردن عهد ووفایی
اوره وباد مکر ایله خرمن خلوص وصفای صاوره بیچاره بلمدیکه سمت مکر وصفت غدر
نقش شقاوتدر که بدکردارلرک پیشانی حالنده عیان اولور ونقض عهد ونکث
عقد داغ دناءتدر خاکسارلر لوح جبیننده نمایان اولور هرکمه که صفت غدر و
خیانتله موصوف اوله هیچ صاحب دل انک صحبتنه مایل اولمز واول کمسنه که نقض
عهد وبی وفالق سمتیله موسوم اوله اهل حقیقت قتنده شرف اعتبار درجۀ قبول
اولمز بیت صنمه پیمانه‌کی کاسۀ سر • صیمه پیمانی صاوفینک اگر • بلکه انکله
مصاحبت ومناسبتی شانلرنه نقص وشین وانکله مرافقت ومصادقتدن
احتراز ذمتلرنه فرض عین بیله‌لر سنک پشت اگرچه بوزینه‌نک قتلنه عزم ایتدی
اما تا آنی مسکننه گتورمینجه اولمیجغنه جزم ایتدی پس بو غرض ایله بوزینه جانبنه گندی
بوزینه‌نک انک دیدارینه اشتیاقی حددن تجاوز ایتمش ایدی وکربت غربت

فی

یکه

دوستت

181

و وحشت و حشت دن کار جاننه وکار و استخاننه یتمش ایدی اول حالده که نظری
انک جمالنه راست کلدی غایت فرحندن نغمات نشاط انکیز ایله بو ترانه یه آغاز قلدی

هزار شکر خدا را که چون تو دلداری • نمود روی بمن از بعد مدتی باری •

وکشفک حالن وخاطرن صوردی واولاد واخفادنک حالن استکشاف ایتدی
کشف ایتدی ای انیس دل ومونس خاطر بی غل سنک درد مفارقتنک درون
وبیرونمه شو بله ستولی اولمشدی که آنلرک وصالندن ومشاهده جمالندن انشراح
حاصل اولمیدی یا اهل وعیالمک الفتیله بو خاطر محنت زده طرب وبهجت بولمیدی
هر ساعت که سنک تنهالکدن وحشتکی واتباع واشباهکدن انقطاع
صحبتکی فکر ایدیدم وتخت وبخت سلطنت ومملکتدن جدا دوشوب فرمان فرما
وکام روالکدن اتفاق افتراقکی تأمل قلیدم عیشم بکا منغص اولوب مشرب
مسرت وصفوت عشرتم مکدر اولردی واندوکم فعل ندامتده ونفسمه
دائم ملامتده ایدم که ای بی مروت روا میدر که سن بو نزهت صحن کلشنده
مسند عیش اوزره اوتروب حظوظ نفسانیه دن خاطرک هر مکه استرایسه
ویار وفادارک خارستان غربتده خاک وخارایی بالین وبستر ایلیه

روا باشد اینجا چو کل تو شکفته • رفیق تورا خار در پای رفته •

پس اول عزم
کلدم که کرم ایدوب نه قدر زحمت ایسه کلبه احزانه قدم رنجه بیوره سن
ودعوته اجابتی که سنت سنیه در ذمت همتکه واجب بلوب وار ودیاری دیدار
مبارکک ایله مشرف قلسن تا اخفاد واتباعم سنک بکا مبلغ محبتکی بلبرلر
واحباب واصحابم مقدم همایونکله قدم مباهاتی فرق فرقدانه قویه لر بیم دل سنک
وصالکله شاد اوله وبیم منزل سنک جمالکله زیب وبها بوله

کوشه کاشانه بر لحظه احسان ایله کل • کلبه احزانمی تازه کلستان ایله کل •

مقرردر که
سنک شرف قدومکله بنوم آفتاب قدرم ارتفاع بوله اما سنک ماه جاه
نقصان کلمز واکابر واصاغری دم قدم ایله نواخت اتمکله شان شریفلرنه
شینی وعار لاحق اولمز

مثنوی

کنشکم نور اعظم پرتویدر • دمادم منزلی
درویش اویدر • جهان محتاجکدر کون پرتوینه • وار عار ایلمز درویش اوینه •

ودخی دیلرم که سنک تعظیم وتکریمک بابنده شرط مبالغه تقدیم ایدوب مائده
ضیافتکی نعم بی نهایتله ونعمای ظرفادن برجا عتله آراسته قلم بو وسیله

هکه

ایله

بوزنه ایتدی

نتایدکه حقوق مکارمکدن بعضنی ادا ایده بلم وعقد مودت واتحاد استحکام
پذیر اوله تکلیف خدمت وتکلف مراسم ضیافت نیتنه که داب ارباب رسم
وعادت در مشقت زائد ومؤنت بی فائده در ع تکلف کر نباشد خوش
توان زیست • وبنوم سکا چهره ومحبته که زیاده نعمت وغنیمت عدّ ایدرسن
اول دکلو منّت ایلمه که سنک مصاحبت ومصادقتکه بنوم افتخار وابتهاج
وسنک موانست ومجالسنکه بنوم افتقار واحتیاجم دخی زیاده درکه بن
وطن ومسکن وتخت وبخت وسلطنت ومملکت وقدم وخشمدن جدا دوشوب
کرد آب غربت وعذاب وحشته مبتلا اولمشدم ایزد تبارک وتعالی سنک
میامن مصاحبتکله بنی مشرف قلمه وبو محنت غربنده سنک موهبت
ومحبتنک ارزانی بیورمه بنی چنگال آزار روزکاردن کم آکی بلوروی وزندان
محنت مجراندن کم خلاص قلورنی • ب دربن وحشت سرای ومحنت آباد •
بدیدار توخوش باشم ودلشاد • بو مقدمات موجنجه سنک بنوم بابده
لطفکه نهایت یوقدر ومم سنک اوزرکده حقمدن الیسه سنک بنوم اوستمده
حقنک چوقدر بوتقدیرجه سن بوکلفت ومؤنته محتاج دکلسون علی الخصوص
باب محبتده حسن سیرت وخصوص سریرت تحفهٔ اسباب عشرتدن
مقدم در وتقدیم فائده معنوی ترتیب مائده صوریدن اولی واهم در
ب بی تکلف دوست می باید که باشد زان دوست • درمیان رسم
تکلف نباشد کو مباش • سنک بشت ایتدی ای رفیق ممدم وای
صدیق محرم سنی دعوندن غرض وغایت مهمان رعایت لوازم ضیافت
وغرض تکلفات نعمت وشهرت دکل در بلکه مراد جدالوق میانندن کیدوب
شرف مواصلت دائمی میسر اولمق در ع نمی خواهم که یکدم باتو باشم •
بوزینه ایتدی ع در راه عشق مرحلهٔ قرب وبعد نیست • احباب
بیننده فرضا بعد المشرقین اوله چون بر برینه صحت وسلامتلری خبری
دائما واصل اوله وهر برینک وصال جمالیله جانینه راحت روح حاصل
اوله وهر برینک دیدهٔ خیالی بر برینک وصالی وجمال بدیع المثالی مشاهده
سندن فارغ وخالی قالمه ب قرب روحانی اکر هست میانمن و
دوست • چه تفاوت کند از بعد مکانی باشد • بوآبده بوربا عی بعض اکا

برکا

زاده طبع

زاده طبعی در **رباعی** گر نقد نداریم وصالت در دست • در دیده مقیمست خیالت
پیوست • گر ظاهر اگر وصال جسمانی نیست • غم نیست چو اتصال روحانی هست •
کشف بر دفعه دخی تنور تضرعی پرتاب ویتر نیازی جانب هدف مراده پرتاب
ایدی عاقبت دم گرمی دل سنگین بوزینه‌یی موم گبی نرم ایدوب سنک
پشته ایتدی ای یار بی ریا بو قدر ابرام نه لازم که طلب رضای احبا مذهب مروت
و آیین فتوتده قرض واجب الادادر دوستک دعوتنه اجابت واجبدر
واشارتنه اطاعت مناسب لکن بکا بو آبدن عبور متعذر و سفینه سینه
ایله بو دریادن جزیره‌یه مرور غایت متعسر در کشف ایتدی غم یمه که بن سنی
پشتم کشتی سیله بو دریادن گچورم و بر ساعتده اول جزیره‌یه که منبع امن و راحت
و معدن نعمت و غنیمت در ایلتورم وبالجمله اول دریای اول قدر مدح و ترویج
ایدیکه بوزینه‌نک قلبنی بالضروره انکا تهییج ایتدی و ناکام توسنلکن
قیوب کام قبولی مقتضاسنه رام اولوب زمام اختیارن النه ویردی سنک
پشت فی الحال آنی پشته سنه آلوب جزیره جانبنه متوجه اولوب سینه سن آبه
ویردی چون میان دریایه یتشدی کشتی خاطری گرداب تشویشه دوشدی
و کندو ایله اندیشه ایتدیکه بو عمل عاقبت ندامت و ملامته مفضی در و بو
امل آخر فضاحت و قباحته مقتضی در و مقدمات غدر که ترتیب ایدرسین
بد نا ملقدن غیری نه نتیجه ویرر و بو تخم حیله و مکر که زمین سینه ده اکرسین
دشمن کاملقدن غیری نه ثمر اولور **بیت** هر که گلزار وفا رو بیافت •
خار جفا سینه اورا شکافت • نساء ناقصات العقل ایچون عقل تام و ادراک
تمام ایله موسوم اولان یار وفادار که نادره روزگاردن در کمر مکری در میان
و خدنک غدری در کمان ایتمک سمت احرار دکل در بلکه صفت اشرار در **بیت**
نه اوله عورتک عقلی سوزی نه • ار اولدر او یمیه عورت سوزینه • و طلب رضای
رحماندن امتناع و هوای اغوای شیطانه اتباع سبب نقصان و خسار بلکه موجب
هلاک بوار در میان آبده بو منوال اوزره خطاب و عتاب و سؤال و جوابه
مشغول اولوب حرکات و سکناتنده آثار تردد و تحیر ظاهر اولدی بوزینه‌نک قلبنه آنک
بو حالندن شبهه گلوب صورت دیگر موجب تفکردر که بویله تحیر ایله گیدرسین یوخسه
بنوم بار زحمته تحمل دشوار گلوب اول اجلدنمی تردد ایدرسین سنگ پشت

نده

ایتدی بو سوزی ندن ویرسن و بو شبهه نه دلیل ایله تأویل ایلرسن بوزینه ایتدی
حرکات وسکناتنک تفحّصله واقع اولان مناظره ومحاوریه دلیل ظاهر وتغیّر افعال
واحوالک بواندوهک غمیده تحیّر وتردّد که برهان باهردر اما اگر کیفیّت دن بنی
آگاه ایدوب شرف اعلام ارزانی بیوره سن شاید که بنوم مشاورتم معاونتیله
ورطهٔ حیرتدن خلاص اولب ساحل سلامته وصول بوله سن سنک بشت ایتدی
راست بیوررسن اما باعث تفکّر وتحیّر بوشیزدر که مقدم مما یونکله کلبه اخوانمه
وصول در وبو دولتک بوکمینیه حصولی در ع این همه اوّل آثار جهان
افروزست • جماعتمده معلومکدر که خسته وشکسته درلابد مهمات خانه قصور وخللدن
خالی اولمیه کرک پس مراد اوزره وظائف دعوت ومراسم خدمت ضیافت
مؤدّی اولمیوب لاجرم بو حالت موجب فضاحت اوله کرک • بوزینه ایتدی
چون سنک بنوم حقمده صدق عقیدتک کون کبی عیان وصفای نیّت وخلوص
طویّتک مستغنی عن البیاندر اگر تکلّف باینده توقف بیوررسک ورسوم عادات
عامّه دن که باب ضیافتده آنی رعایت ایده کلمشلردر واز کلسک اولی والیق ایدی
وتمام اخلاص واختصاصه احری واوفق ایدی بیت بیگانه را برسم تکلّف
کند دوست • انجا که دوستیست تکلّف چه حاجتست • کشف چون بوزینه دن
بو کلماتی اشتدی غیرت ایدوب برمقدار دخی کندی بینه تردّد وتحیّر
بحرنه طالوب همان فکری اولی تجدید ومقدمات ملامت وندامتی تمهید ایدوب
کند وکندویه ایتدی بو طایفهٔ نسانی نکث عهد ونقض پیمانه تحریص ایدرلر بن عین
الیقین بلدم که انلر دایرهٔ حسن عهددن دوردر واول اشنا روی بیگانه
خویلردن امید مهر ووفا وطمع صدق وصفا روش خرددن بغایت دور ومهجور
مسوی بولردر ناقصات العقل والدین • طشی صدق وصفا ایچی طلوکین
بولرده یوقدر صدق وصداقت • وفا اومق بولردن کی حماقت • پس انلرک
اغواسی ایله واول نادانلرک فتواسیله بی وفالق ونامردلک جانبنه
میل اتمک اصحاب صدق وامانت رخصت ویررلرمی وارباب دین ودیانت
بونی جائز کوررلرمی سنک بشت بو تفکّر اثناسنده تحیّردن بینه توقف ایتدی
بوزینه نک سوء ظنّی غالب اولب برزمان تفکّر بحرنه طالوب کندویه ایتدی
چون بر شخصک قلبنه دوستدن وهم وشبهه حلجان ایده حصن حصین تدبیر

تحسین ایدوب ملاحظهٔ حال و مآلده طریق رفق و مدارا یه سلوک اتمک کرک که اول کمان
یقینه مبدل اولرسه شرطهٔ تدبیر ایله کندوسن انک ورطهٔ مکر و فریبندن
قورتره و اکر کمان خطاب اولب ان بعض الظن اثم قبلندن اولرسه
جانب حزم و احتیاطی رعایتدن اکا زیان تشنیز و عیب و نقصان لازم
کلمز سس که کر باریسه اول ایمن اولرسن • و کلمه حیله سندن قور
تلرسن • پس کشف آواز ایدی و ایدی سبب ندر که هر زمان شهسوار
خیالک میدان فکرته آت صالر و غواص وهمک دمبدم دریای تردد و
حیرته طالر کشف ایدی ای برادر معذور بیور که اهلیمک ناتوانلغی و اولاد
اول سبیدن پریشانلغی و بی سامانلغی بنی متحیر و متفکر قلمشدر بوزینه
ایدی بلورم که سنک بو ضجرتک که حادث اولمشدر جاعتنک بی حضورلغی
باعث اولمشدر • الحق راست دیمشلردر که ع بیمار اولمغ خوشدرر
بیماره تیمار اتمدن • حالا لطف ایدوب اعلام ایله که بو مرضنک علاجی نیه
موقوفدر و دواسی ارباب حکمت قتنده نه رسمله مشهور و معروفدر
چون هر درد اچون بر دوا معین و هر رنج اچون قانون حکمتده بر شفا مبین
اطباء مسیحادم و مبارک قدم مراجعت قلالم مزاج علیله موافق نه علاج
بیوررلرسه تحصیله سعی ایدوب هر قنده ایسه آرایه لوم بولالم سنک
بنت ایدی اطبا قولنده اکا علاج بر دوا آرزویه محتاج امش که اول اکه کرمز
وجه مکرم و اکسیر اعظم کبی کمیه اندان نشان و رمز بوزینه ایدی بجه
اوله که عطارلر طبله سنده بولنمیه و نه اصل عقاقیر اوله که عشابلر خریطه
سنده اله کرمیه عجبا بکا آنک اسمنی اعلام اتسک اولمزمی که شاید قنده
بولندوغن بلم و تحصیلنه بر حیله ایله ظفر بولم کشف ساده دل کمال بلاهتندن
ایدی بنی کرداب تفکره دوشرن دل بوزینه درچون راست بو سوز
کوش بوزینه یه ایرشدی میان آبده آتش اضطرابه دوشدی و زنبور
بلا باشنه اوشدی کلاه فلک باشندن کلدی اما قوة عقل کندوسن
جمع ایدوب کوکلنده ایدی ای نفس کورددی که شامت حرص بجه ورطه سهمناکه
اندی و علت غفلت سنی نه اصل خطر عظیمه کرفتار ایدی اما بجه اتمک کرک
دام زرق خصمه اولا بن کرفتار اولمدم و کلام اهل نفاقی کوش قبوله صمان

مک

بیمارلق

در

که

بن استماع قلمدم صاحب غرضلرک شصت فریبندن یتر آفت ممان بنوم سینه
نیتشندی و بداندیشلرک نیش خار تشویشندن ممان بنوم قلبمی ریش ایتدی
بسیار کس بو درده مبتلا اولمشدر حالا حیله و مکردن غیری دستگیر متیسر دکلدر
و تزویر و تلبیسدن اوزکه تدبیر متصور دکلدر اگر عیاذاً بالله غفلت ایله سنک
بنسلر جزیره سنه دوشیدم کارم بر وجهله دشوار و منعقد اولیدی که انامل فکر و
تأمل انک حلنده عاجز قلیدی اگر انلره کندوی تسلیم ایتمیوب تجسم برگوشه ده محبوس
قالوب ایلقدن اولیدم و اگر اقدام ایدوب بو جانبه گچک دلسم ضروری
سینه سفینه می دریایه صلوب غرقاب هلاک اولیدم چون بن کندو بیشه
عافیت آبادمی قیوب بی اندیشهٔ عاقبت زمام اختیاری بونا جنسک النه ویروب
انک جزیره سی تماشاسی تمناسنی ایدرم صد بار بونک کبی بلایه ارزانی و هزار آزار
هزاران بوندن زیاده عنایه سزاوارم **بیت** من دیوانه که زلف تو رها میکردم
هیچ لایق ترم از حلقهٔ زنجیر نبود پس سنک پشته ایتدی اول مستوره
حالی انک مرضنک وجه علاجی معلوم اولدی هیچ غم چکمه و زمین خاطرکه دغدغه
ویرمه که بزم عورتلریمزده بو نوع عارضه چوق واقع اولور و بز قلبلرمزی چقاروز
قاتندن الچورروز اتندن ییدورروز فی الحال اول مرض انلردن زائل اولور و بزه اصلا
اندن ضرر مترتب اولمز که سینه مزدن قلبمزی چکوب چقرموز و استدوکمز
وقتده یرینه قوموز بزه غایت آساندر بز طائفه یه بر حیوانانک خلافنجه قلبک
وجودی ایله عدمی یکساندر چون بزه بی دل زنده اولمق میسردر بونده نه مضایقه
واردر که تو بزم یانمزده غایت محقردر علماء کبار و فضلای حکمت شعار سوزلری
درت طائفه دن نسنه دریغ ایلمک جائز دکلدر اولا پادشاه کرک
صلاح نفسکی ایچون برنسنه طلب ایدهلر دریغ اتمک کرک ایکنجی فقرا که ابتغاء جزا
وادعاء حسنات ایچون حق الله دن جزوی نسنه ولیه لر بذل ایلمک کرک اوچنجی
شاکردان قابل کسب فضائل استعداد و کامل حاصل قلمش اولالر انک طلبنده
اقدام و اهتمام اوزره کلوب سابق سعی تشمیر قلهلر آنلره ره نمون اولوب باب تعلیم
و تفهیمنده شرط مبالغه تقدیم اتمک کرک دردنجی احباب صداقت انتساب که برنسنه یه
کر سبب فراغ خاطرلری اوله اکه دسترسی میسر اولیجق دریغ ایتمیوب اول باده
مضایقه یه مجال ویرممک کرک اگر بو جانبه توجه ایتمدین اعلام ایدیدک قلبمی بیله

وقتی

درکه

اکورکلوردم

آلورکلدم که بنوم قدمم سنك حالاکه صحت کامل حاصل اولب بکا دخی بو خدمت سبیله
سنك جانبکدن منت وآصل اوله بن خود قلبمدن اولقدر بی حضورم که آندن
طورولمز ارازو سندن عزمی خاطره لنمه خطور اتمز زیرا که اطراف وجوانبی غم
واندوه ایله مملو وحوالی وحواشی سببی محنت وانبوه ایله طوب طولدر بکا صحبت
قلبمدن لنمه کلمز دیلرم که من بعد رشتهٔ تعلقی اندن قطع ایدم که شاید
بو سبب ایله اندیشهٔ هجران اهل وعیالمدن وتأسف حرمان ملک ومال ومنالمدن
خلاص بولم واول دردمندی دخی غموم جگرسوز وهموم جانگدازدن
قورتروب مثاب اولم سنك بشت ایتدی سنك قلبك قنده درکه بیله
گتورمدک جواب ویردیکه آنده قودوم گتدم بوزینه لرك رسم قدیملری که
چون بر دوستی زیارته گیده لر ودیلیه لرکه اول کونی سرور وشادمان ایله
آخر ایده لر بو وجهله که دست غم دامن صحبتلرنه ایرمیه ودیو الم بر امن
عشرتلرینی کورمیه قلبلرینی بیله آلوب گتمزلر که اول مجموع رنج ومحنت ومنبع
درد ومشقت هر حالده بر خیال الا آیینهٔ عیشی مغبر وهر دم بر الم ایله مشرب
حضوری منقبض ومکدر ایدر اضطراب وانقلابی سببی ایله قلبله ملقب اولمشدر
ومنشاء خواطر اولدوغی اجلدن خاطر نامیله اشتهار بولمشدر بر لحظه بر رشته
اوزره قراری یوق وبر ساعت عدم اضطرابه اختیاری یوق بیت هر دم
بهوا دلربای دیگرست هر لحظه زروی فکر وجای دیگرست چون بن سنك
زیارتکه عزیمت احرام عزمی میانه جانه بند ایتدم سنك وسکا متعلق اولان
عزیزلرك شرف دیداریله مشرف اولدقده نشاط کامل وفراغت شامل حاصل
اولسون دیو قلبی آنده قودوم گتدم حالا صحیح قنده قبیح حرکجدرکه اول مستوره
مرضی بلم ومداواته احتیاجنی اشیدم دخی علاجنه قادر ایکن آندن دریغ ایدم
چون سن باب محبت ومودتده بنوم صفای نیت وخلوص طویتم نه مرتبه ده
بلورسن جایز درکه معذور بیوره سن اما محقق ومقرر درکه سنك اقربا
واحبابك سنوله ظنی اتمیه کرك که سنکله بنوم مابینمده بو قدر سوابق ولوا
وارایکن وبنیاد اتحاد ووداد میانمزده استوار ایکن بو محقرده مضایقه کوسترم
وبرلنمه نك که وجودی بکا نسبت زائد اوله وسکا ومتعلقاتکه آندن نفع
کلی عاید اوله سندن دریغ ایلیم پس مشرب مروتده ومذهب فتوتده ه

مناسب بلکه واجب در کیرینه مقام معهوده رجوع ایده وز وقلبی که آنده قیوب
کیتمش ایدک بلمزجه آلوب آنلره تحفه ایلده وز سیم تهی دست وآرلمیه وهم
باب علاجده تقصیر وتهاون روا کورلمیه سنک بشت جون بوزینه دن بو کلمانی
اشتدی نشاط تمام وانبساط مالا کلام ایله دونوب بینه بیشه جانبنه کیدی
وحصول مراده وصول تمام اعتقاد ایدوب شتابایله بوزینه کنار آبه ینندردی
بوزینه کرد آب بلادن خلاص اولیجق صچرایوب بر درخت اوستنه چیقدی
ووظایف شکر کردکار وسپاس پروردکاره قیام ایدوب بر شاخسار
اوزره قرار اتدی سنک پشت بر زمان انتظاردن صکره آواز اتدیکه ای
یار عزیز قنده سن زمان فرصت شرف زوالده در ووقت رحلت صدد
انقضا وانتقالده در بیت رحمی فرما که کار از حد کذشت • روی بنما که انتظار
از حد کذشت • بوزینه کشفک بو کلامنه طنز کنان وخنده زنان ایدی
بیت یاقی مید ار که آنچه بنمودی • وروفا بر خلاف اینمودی • بو مدت عمریمی
شهر یارلقده کچردم وهزار بار روزکارک سرد وکرمنی ودرشت ونرمنی
کوردم هر چند که زمانه احسانی بندن استرداد اتدی وسپهر بندن
یوز دوندروب ویردوکی نینه آلدی وبنی منکوبلر زمره سندن
ومغلوبلر جمله سندن قلدی اول مرتبه ده دکلم که فوائد تجربه دن محروم
اولب خیری وشری ونفع وضری بلمیم وموضع وفاقی محل نفاقدن تشخیص
وتمییز قلمیم بو سوددن فارغ اول بر دخی جوان مردلر معامنده اوترمه وحسن
عهد دعوی سن ایدوب من بعد وفا ومروت لافن اورمه بیت
مبر نام وفا در بزم خوبان • که بوی از وفاداری نداری • هنر ومعرفت دعوی
ایده نک • وکرم ومروت لافن اوره نک عیاری وقت آزماینده معلوم اولور
ونقد محک امتحانده امتیاز بولور بیت خوش بود کر محک تجربه آید بمیان •
تا سیه روی شود هر که در وغش باشد • سنک پشت فریاد اتدیکه بونه
سوء ظندر که بنوم حقمده ایلرسن ونه تهمت در که بکا نسبت ایلرسن
حاشا که سنک خلاف رضاک بنوم ضمیرمه کلمش اوله ویا سنک بابکده
قصد غدر وفکر مکر پیرامن خاطرمه دوران قلمش اوله اکر بنی صد هزار سنک
جفایله سنکسار اتسک خاک آستانکدن یوز جویرمک یوقدر واکر تیغ اغماض

واعر اضله سینی چاک ایلسک خیال وصالک وآمنی صالی ویرمک یوق بوزینه
ایتدی ای نادان بنی اول شیر نظیرمی صانرسون که روباه اکا ایتدی اول خرک
دل و کوشی یوق ایدی سنک ییشت ایتدی بجه روایت اولنمشدر اول حکایت
بوزینه ایتدی امثالده کلمشدر که بر شیر رنج جربه مبتلا اولدی باوجود بو لازم
علت جربدن داء اولب جلدی دباغت اولنمش دریه و شکلی یوزی بورشمش
قدیه دوندی آخر خارشش اندامندن بیچاره خار خار تمام عارض اولب قوتی کوندن
کونه ساقط اولب وبرکت و حرکتدن محروم اولدی آنک درکاهنده بر روباه
وار ایدیکه انک هریسه فریسه کاسه لیسی ایدی وریزه لقمه وقراضه طعمه سی
زنده سی و بقیه طعامی وعطیه انعامی پرورده سی ایدی چون شیر
سیر وشکاردن قالدی روباهک حالی خراب اولب تاب اضطرابه دوشدیسی
بر کون ضیق عیش و دغدغه جوعدن شیره زبان ملامت دراز ایدوب ایتدی
ای ملک سباع سنک مرضک عارضه سی بو بیشه وحوشنی جانندن بیزار
اتمشدر وضعف حال واثر ملالک تمام خدامه بلکه جمیع خاص و عامه سرایت
قلمشدر نیچون بو داء عضالک معالجه سنده اهمال ایدرسن و بو درد دلخراشک
مداواتنه التفات ایلمزسن استمدکمی که دیمشلر درکه اذا المت بک المرض فالمبادرة
بالمعالجة شیره بو کلمات تأثیر ایدوب ناله وانین واواز حزین ایله ایتدی

بیت مرا خاریست دردل کان بسوزن بر نمی آید ٭ دلم خون کشت واین خار
از دل من بر نمی آید ٭ ای روباه مدت متمادیدر که بن بو غصه دن جان الجرن و بن

بلورم که علت جربدن نه تعب جکرن ضعفدن بدنم ناله مو سنز بوینم شاله دوندی
بلمزم که بو مرضه علاج نه دوا ایله میسردر و بو درده شفانه دارو ایله متصوردر
مجلسمده حاضر اولان اطبادن برسی که فننده ماهر ایدی ایدی بو علت کره
کوش دل خردن غیری ایله علاج کارد کلدر اما بو مرضک زمان حدوثندن
الی هذا الان بو فکرده یم که بو مطلوب قناع امتناعدن نه وجهله یوز کوستره
و بو مراد نجه حیله و تدبیر ایله اله کیره روباه ایتدی اکر فرمان ملک شرف صدور
بولورسه بن که کمترین بندکان درکاهم کمری قصدی میان جانه چکوب قدم
جد وجهدی طریق جست و جویه قویم امیدم بو درکه یمن اقبال سلطانی و فر
دولت خسروانی ایله اله کتورم و شاهد مقصودی عن قریب ملک روز کارک

بالمعالجه

کنارنده کورم شیر ایتدی ای روباه سن بونی ندن درسن و بو مدعای بجه
برهان ایله اثبات ایدرسن روباه ایتدی ای ملک خاطره بو خطور ایدر که ملک بو بیشه
دن خروج مناسب دکلدر زیرا که تن واندامندن موی که صوری و جاحتک آبرویی در
و جمال شکوه و صورت و هیبتی فی الجمله نقصان پذیر اولمش در بو حالت اوزره
شیر کندویی آشنا و بیکانیه اظهار حشمت شاهی و مهابت پادشاهی ده نقصان
تمامی موجبدر پس بونی صلاح کوردم که مطلوبی کندو ایاغیله بو بیشه یه کتورم
تا ملک سباع آنی کندو الیله طوتوب کوکلی مراد بجه آندن تناول بیوره شیر بو
بجه میسر در روباه جواب ویردیکه بو بیشه یه قریب بر چشمه عزیب وار در که
آلمز عینه بجز عمانی • خجل ایلر زلال آب حیوانی • بر کارزر هر کون اول
چشمه یه کلوب طون یور و بارکش بر خری وار اول چشمه حوالی سنده کاه
اوتلر و کاه یتور او یر مرجودر که آنی بر حیله ایله بو بیشه یه کتورم اما ملک
نذر ایلیسون که چون دل کوشتندن پیه باقی سبیله سائر وحوشک خاطرن خوش
ایلیه شیر روباهک ملتمسنی اجابته مقرون مطلوب شرطی بو اوزره
عهد ایدی و مواثیق پیمان ایمان غلاظ و شداد ایله مؤکد و مشدد قلدی روباه
دخی نعمت ستوفی امیدیله سرچشمه جانبنه متوجه اولدی چون خری ایراقدن کوردی
مراسم تحیتی یرنه کتوروب تملق تبصبصه آغاز ایدی و ملاطفت ایله مصاحبت
ایدوب یاننه دوشوب قنده کیدرسه بیله کیدی بیت بشیرین زبانی و لطف
و خوشی • توانی که پیلی بموایی کشی • پس صورویکه همیشه یارسنی نیچون بویله
رنجور و زار و بی حضور کوررین خر ایتدی بو کارزر متصل بکا اشلر اشلدر و آغ
یوکلر یوکلدر بو جمله ایله تیمارمدن اهمال ایدر غم علف دن نحیف اولمشوم اولدم اول
دانه جوه آلمز و خرمن عمرم باد فنایه وارمش اولدی اول برک کاه دکلو اعتبار
قلمز بیت بعمر خویش تیماری ندیدم • زکاه و جو همین نامی شنیدم •
روباه ایتدی ای سلیم دل الحمد الله که الک و ایاغک وار و قوت رفتار و اقتدار
وارده قصور کتورمیوب پس نه سببله بو محنتی اختیار ایدوب ضعیف و نزار بودم
بلایه کندو ایاغکله کرفتار اولورسن خر جواب ویردیکه بنوم بارکشلکله اشتهارم
وار هر قنده که وارسم بکا بار مشقت چکمک در کار بو مثل مسموعک دکل میدرکه
خری دوکنه دعوت ایتمشلر ایمش بیت بنی تعظیم ایچون ندر صنمه کوز بو •

یه اوُدن حاجت اولمندر یه خود صو • با وجود که تنها بن بو بلا یه مبتلا دکلم بلکه
ابنای جنسم بو رنجه گرفتاردر وزیذ تلباده انیس ناله وزاردر بیت هر کس
بقدر خویش گرفتار محنتست • کس رانداده اند برات مسلمی • تو بابده جوق زمان
نقد افکاری عیار اعتباره اوُردم آخر کار بونک اوزرینه قرار قلدم که چون حمخانهٔ
دنیاده هر معامده جام محنت اچمک مقرردر و جامهٔ محنت کیمک محقق عمرم اولد
بو خانه ده ساکن اولو. کا زرخذ متندن گیتم وچون نهال عمردن برخوردار اولمق
محال در باری سبکبار لوح عاری بارن چکیم بیت کشتی سنگین گرگ مانند کهار •
گر کمز بل کبی اولمق سبکبار • رُوباه مکار ایتدی ای یار مسوی بجوروب محنتیله عمر
جاغنی • نه بکلرسن طوروب آخر بو جاغنی • بچون اتیمه سن میل علف زار
جکه سن غم یوکن خروار هر بار • بلمزمی سنکه ان ارض الله واسعة عرص
زمینک زیاده وسعتی وار در منشور سیروا فی الارض محنت زده کان
روزکارا بچون سرمایهٔ کاردر قطعه سفر کن تو جای تو ناخوش بود • کزین
جای رفتن بدان تنگ نیست • وگر تنگ باشد ترا جایگاه • خدای جهان را جهان
تنگ نیست • خر ایتدی چون بر شخصه هر قنده ایسه رزق مقسوم دن زیاده
بر حبه واصل اولمز پس حرص بلاسندن شدائدهٔ سفره ارتکابدن عذاب وتعبدن
عیری نسنه حاصل اولمز روباه ایتدی بو کلام محل تأمل در و بو خصلت صفت صدر
نشینان مرتبهٔ قناعت و توکل در هر کسی یه بو پایه و هر کمسیه بو سرمایه میسر
دکلدر مسبب حضرت باری بونک اوزرنه جاریدر که عالم اسبابده هر نفعه بر وسیله
فتح الباب میسر اوله و مسبب الاسباب هر شخصی کسب واکتسابی ایله مرزوق قله
بکسب کوش که کاسب بود حبیب الله اکر جائز ایسه سنی بر مرغزاره
ایلتیم که زمینی جوهر بکی کلبه سیکی انوار الوان ازهار ایله مزین و منور اوله و هواسی
عطر فروشلر طبله سیکی نسیم عنبر شمیم مسک ازفرله مطیب اوله مثنوی هواسی
خوشی فضاسی خوب و دلکش • چمن زاری شکوفیله منقش • غباری توتیای
چشم آهو • کیاهی نستره رنک و سمن بو • بوندن سابق ابنای جنسکدن بری
سنه دخی بو نصیحتی انمشدم والحاح وابرام ایله اول مقام بهشت آیینه ایلتمشدم
الآن اول عرصهٔ فراغتده حضور تمام ایله آرام وخرام ایدر واول ریاض امن و
سلامتده صحت وعافیت ایله کیجه وکوندز اوتلایوب اوُیخوی کند و یه حرام ایدر

تجه

ایله

القصه روباه مکار دام مکری پرکار واز کارافسانهٔ افسونی اولدکلو تکرار اتدیکه
نظیر تدبیر تنور تزویرده تمام بشدی وخر خام طمعک دیک حرصی کانون درونندن
قینادی عاقبت زمام اختیارن روباه حیله کارک قبضهٔ اقتدارنه تسلیم اتدی
وایدی ای دلیل سبیل هدایت سنک اشارتک که محض شفقت وفرط عنایتدن
ناشیدر اطاعت عین سعادتدر وفرمان واجب الاذعان که کمال مروت مکرمتدن
منبعثدر بو سنی بر یار صادق آکلرم هرنه فرمان ایلسک فرمانبرم روباه
پر تزویر آنی بو تدبیر ایله شیر قتنه کتوردی شیر خری کورجک اشتهاسنده آغز
صولندی وصفرسی تولندی وغایت شعف وشرهندن صبره مجالی اولمیوب آکا
قصد اتدی چون کمال ضعف وهزالدن دندان وچنکال فلول وکلالدن خالی دکل
ایدی زخم بی رحمی اندام خر ده کارکر اولمیوب خر بیچاره با دل صدپاره پنجهٔ شیردن
خلاص اولب قچدی کتدی روباه شیرک بو مرتبه ضعفین کورجک تعجب اتدی
بو حالله استعجال اتدوکینه بی حضور اولب زبان ملامتله ایدی ایا تعذیب حیوان
بلا فائده دن نه حاصل اولر وبر مهمده مجال فرصت باقی ایکن استعجال بیهوده
نه فائده ویرر حزم واحتیاط شرطی بو ایدیکه بر مقدار کندوکی ضبط ایدیدک وو
قار وثبات یونی اقتضا ایدر دیکه عنان تمکنی الدن قومیه ایدک تا آخر کار پشیمان
اولمیدک ع از پشیمانی چه سود اکنون که کار از دست رفت ● بو کلمات
ضمیر شیرده زیاده تاثیر ایدی اما کندو ایله فکر اتدیکه اکر بو امرده اهمال اتدم دیم
تردد وتحیره منسوب اولرم اکر قوة ضعف وضعف قوته حواله قلم الزام عجز
واعتراف لازم کلور واعداء دولت ومدعیان مملکت کیفیت حاله مطلع اولور
اکر دغدغهٔ نفس وغلبهٔ جوع ایله تمسک ایدم صفت خفت وشره مذموم
ایله موسوم اولورم لاجرم صواب بودر که روباهک بو سؤالنه عنف وخشونتله
جواب ویرم وحضورمده بو نوع کلماتندن آنی زجر ایدوب من بعد بو مقوله
جرأتدن آنی منجر ایدم پس ایدی ای روباه کمراه بو کستاخلق سنک نه حدکدر
بلمزمیسنکه ملوکدن هرنه صادر اولورسه رعیت اکا وقوف طلب اتمک
طورندن تعدی در وانک سرن صوره کتمک آنلرک نه حدی در
کیمکه حدن بلور ایدر شرفه ● رحم الله امرأ عرف ● تو سر بر خط فرمان
نه چه کار این وآن داری ● فقیر وبی بضاعت راچه نسبت با جهانداری ●

ی

هرجاکه مغلوک

عطایا

هر جاکر مفلوک وقوف احوال ملوکه متحمل اولمز واسرار واجب الاسرار سلاطین در
وریا فتین حوصله سینه صیغمز لا یحمل عطایاهم الا مطایاهم ع
سهوی بیچاره را حوصله باز نیست • بو سوالدن فارغ اول وخری ینه کتورمکه بر
فکر ایله تا بو وسیله ایله سنک خلوص قلب وصفای باطنک بکا ظاهر اوله و
تربیت شاهانه وعنایت خسروانه ایله مخصوص اولوب اقران وامثالک میاننده
آفتاب قدرک درجهء ارتفاع بوله روباه ینه زمام حیله وتدبیر وتزویره
الینه آلوب خر قتنه کلدی وتملق تمام ایله رسم تحیت وسلامی یرینه کتوردی
خر آندن اعراض ایتدی وانقباض صورتن کوستروب ایتدی بیت
حیفست رنج بردن درحق چون تو یاری • کز راه بی وفایی جز قصد جان ندارد •
ای مکار وحیله کار اول بنی وعدهء لطف ووفا ایله نوازش ایتدک بعده بر شیر
شکاری پنجه سنه سپارش ایتدک بیت مخلب آزار ایله یرتی یردی پوستم •
پر مسلمانه بونی کافر ده ایتمز دوستم • روباه ایتدی ای ساده دل سن نه توهم
ایتدک وخیاله نه کلدی که مجرد بر طلسمی کوروب بر کنج بی رنجی قیبوب کیتدک هنوز
شوکت خاری مشاهده ایتمدن تماشای کلزاردن کنار ایتدک اول کوردوکک جسم بر طلسم
درکه فلاسفهء سالفه بو مقامده آرام ایدن دواب وانعامک انتظام حالی ایچون
رسم ایلمشلردر زیرا که بو مرغزار درکه الوان ازهار ایله مشحوندر وانواع اثمار بی
حد وشماردن بیرون در بو طلسم اولمسیدی عالمده نه دکلو جانور وار ایسه بو
آرایه کلورلر ایدی وبو بیشه ده ساکن اولان وحوشه مضایقه ویررلردی
حالا بو بیشه که آب روان ونعمت فراوان ایله مالی در بو طلسم سببی ایله انواع
سباع وحیوانات مختلفة الطباع دن خالی در اتفاق بونلردن بعضی که احیانا بو
مقامه کلوب اول شکل مهیب وهیکل غریبی کوره لر اول مرغزار حوالیسندن قچرلر
بو بیشه اهالیسی فراغت ورفاهیتله روزکار کچوروب یرلر ایچرلر خوش کچرلر
وهر بریز یارانمزدن زیاده انسانیت واحسان ایتدوکمزه بو طلسمک سرنی عیان
وبو سیمیانک حقیقتنی که بر نمایش دربیان ایدرز تا بی ترس وهراس و
بی منت وسپاس بو نعمت بی قیاسه واصل اولور وبو وسیله ایله بزه بحکم
الدال علی الخیر کفاعله ثواب بی اندازه حاصل اولور نظم کفت روبه آن طلسم
وسحر بود • که ترا در چشم سرشتری نمود • ورنه من از تو بتن مسکین ترم • که شب

وروز اندرین جای حرم کرنه زان کونه طلسم ساختی هر نسکم خاری بدینجا تاختی
بن اول وقت فکر اندم ایدیکه سکا تنبیه ایدم اکر شیر شبیه بر بشبه کوره سن
زینهار وهم اتمیه سن وکوکلکه شبهه کتورمیه سن فاما شرف ملاقاتک کمال شغف
وشفقتدن خاطر مدن وارمش حالا چون اول صورة بی معنی نک کنهنی بلدک وحقیقتنه مطلع اولدک لازم درکه من بعد بو مقوله وهمی خیاله کتورمیه سن وسوسهٔ
شیطان واهمیه که فان الوهم شیطان رجیم خاطره یول ویرمیه سن
القصه بو اصل ومدمه لرله کوشش ورازکوش تعریک وبو نوع تخیل ایله اول
صافی دلی بینه بیشه جانبنه تحریک ایدی تا برکره دخی آنک افسانه سنه فریفته
اولب زمام طمع خام انی بتر کنامنه چکدی روباه ایلرو واروب شیره خرک قدو
خبرن کتوروب ایدی سونکل ای ملک اخرکه چسمک ایجره جان کلدی روان
ای جان عالم که حیات جاودان کلدی اما زنهار ملک مکاننده دپرنموب وایرهٔ
تمکیندن وقارون چقمیه سن وخر انک حوالیسنه کلنجک کره خاسره کبی تهور
ایدوب استعجال اکا حمله اتمه سون تحمل ایلیسون تا اول وقت که قوتی حرکت ایدوب
کماله ایره وفرصت اولی وزحمت خرکلفتله ال ویره مصلحتن کوره سن
مراد که ایره سن ملک وحوش نصایح جواهر روباهی که سواد ارلق جهندن
ناشی ایدی اویره کوش هوش ایدوب طلسم بی جان کبی کوشه بیشه ده
ایانغ اوزره طوردی روباه خره ایندی بری کل تا بو طلسمک حقیقتنی بله سنکه اندن
احتمال حرکت وتصور مضرت محال در خر دخی جرأت ایدوب اقدام ایله اطراف
شیری طواف ایدی اندن مسبب حرکت احساس اتموب امسته امسته انکله
اوتلمغه ثبلدی خر مسکین مدة مدید علت البقره مبتلا ایکن حالا اخوان دعوت وما
نعمت بی زحمته دست رس بولیجق شول قدر اکله مشغول اولدیکه تمام طویدی
جون ممتلی اولدی علف زار کنارنده طلسمه قریب یره یاندی واویدی شیر
حالت غفلتده اکا فرصت بولب فی الحال صچریوب شکمن یرتدی پس روباهه ایندی
سن بونی کوزت بن سر چشمه واروب غسل ایده یم بعده دل وکوشن خرکه دوا علت کردار در اکل ایده یم که اطبا انک استعمالنده اغتسال شرط ایلمشلر
روباه سمعاً وطاعةً دیدی همان شیر کندوکی خرک دل وکوشنی که الطف
اعضاسی ایدی تمام طوتدی یدی شیر لوازم اغتسالدن فارغ اولب کلدی دوا

بی

بدہ

مرنوردہا

مزبوردن عین واثر کورمیوب روباهه ایتدی بو ایکی عضوکه بنوم درذمه علاج واصلاح
فراجم آکا محتاج ایدی بچه اولدی ونزیه کتدی روباه ایتدی ملکک عمری چوق اولسون
بو خرک دل وکوشی یوق ایدی بو دلیل ایله که اکر دلی اولسه محل فکرده بنوم مکر مله
فریفته اولمزدی واکر کوشی اولسه که مقام سمع درصولت ملکی مشاهده ایتدی
بنوم افسانه دروغمی استماع قلمزدی وحقی باطلدن تمییز ایدوب دم فتنه انکیزم
ایله بو دام بلایه کیرمزدی وباغیله کرفتار اولمزدی بو مثلی اول اجلدن کتوردم که فرضا سن
اول روباه کبی زیرک وتیزهوش اولماسن بن اول درازکوش کبی دکولم که
ناسنکده اویون مکرکی بلمیم ودروغ بی فروغکه اعتماد ایدوب شرایط حزم واحتیاطی
رعایت قلمیم بحمد الله که عین یقین ایله حقیقت حالی کوردم وبسیار فکر ایله غور مافی
الضمیر کرایدم وچوق زحمت چکدم تا شرطه تدبیر ایله کشتی وجودم کرداب هلاکدن
کنار سلامته یتدی وجانم اغزمه کلمشیکن سعادت مساعد ایدوب ینه معاودت
ایتدی بیت قتل این خسته بشمشیر تو تقدیر نبود • ورنه هیچ از دل بی رحم تو
تقصیر نبود • من بعد بندن توقع مصاحبت ایتمه وخیال مراجعت که احتمال محال در
خاطره کتورمه وعلی التحقیق وعین یقین ایله معلوم قل رباعی تا ماه اولورسک آسمانه
بقمیم • سرو اولورسک بوستانه بقمیم • برکل اولورسک بوستان دهرده • کوزاوجیله
کلستانه بقمیم • سنک بیت ایتدی بلی راست بیوررسن بنوم بو بابده انکارم حربته
اقرارده در واقعا قلمک بندن بر وجهله منکسر ومتأثر اولمشدر که هیچ بر مرهم
اعتذار ایله التیام بولمغه یوقدر ونقش غداری ورسم بدکرداری صفحه حالمده
شویله منتقش ومرتسم اولمشدر که هیچ بر آب استغفار ایله یونمغه یوق الدن
نه کلور بلدم که تجرع شراب ناخوشکوار فراق ایتمکی مصمم قلمشسن وبنی
سپر شمشیر زهرآبدار اشتیاق ایتمکی مقرر ایلمشسن نظم لایقم ار باشدم در خون
تا چرا یاری چنین دادم زدست • همچو من هرکز شکست خود که کرد • این من کردم بدست
خود که کرد • کرشود جاوید جانم عذرخواه • هم نیارد خواست عذر این کناه •
بو نوحه جانکداز ایتدی • وخجلت زده شرمسار دوندی کیتدی وباقی عمرنی محنت
مفارقتده کچوروب هرکاه که بو سرکذشتی تذکر ایدردی کندو کناهنه اعتراف
ایدوب زبان انصاف ایله دیردی نظم که ای بی طالع وبی بدستاره • الکله
سن سکا ایتدک نه چاره • سوا غولینه اویدک یولدن آزدک • وفا سرمایه سنی

اگری یزدک بیت برمن جفا ز بخت من آمد و گرنه یار • حاشا که رسم لطف و طریق کرم
نداشت • بو در اول طایفه‌نک و آستانی که یا بر دولته ایره و یا بر صدیق صادق
الینه کره بعده غایت غفلت و نهایت غباوتدن ضایع ایدوب جاه ندامت جاویده
دوشه و هر باری که باشی طاشه و طاشی باشه اوره مفید اولمیه ورسن حیله
اول ورطه‌دن نجات بولمیه غافل و حازم اولانه لابد و لازم در که اکثر او فایده
بو حکایاتی یاد ایدوب بو اشاراتی بنای کارنه بنش نهاد ایلیه و هر مطلوب که
الینه کیره گرک حطام دنیویه‌دن اولسون گرک یار آن معنویه‌دن آنی عزیز و معتبر
طوته زیرا اول نسنه که الدن گیده تمنا ایله‌ینه گلمز و فواتنه تأسف و تلهف
فایده ویرمز قطعه مطلوب چو بدست بود مغتنم شمار • و آنرا ز کف مده که پشیمانی
آورد • بسیار کس که گنج زر آسان و هد بباد • و انکه ز رنج بی درجی غصها خورد •
از دست رفته باز نیاید بهیچ حال • چندان که افغان کند و جا جها ورد •

حکم ربانی چون بو داستانی تمام ایتدی رأی عالم‌گیر برهمن روشن ضمیره تشریف
خطاب شریف ارزانی بیوروب ایتدی مصرع الا ای بلبل باغ معانی • و لک
اسرار غیبک ترجمانی • نخل سرو ریاض قدس حکمت • سوزکدن روح قدسی آلور عبرت
معلوم اولدی اول طایفه‌نک داستانی که مطلوبی سهولتله حاصل اولد قدنصکره
محافظه‌سنده اهمال ایدوکی سببدن ضایع قلوب بعده گرداب ندامت ز غرقاب ندامته
دوشوب هر بار که طبطاب اضطراب ایلیه مفید اولمیه • و اول ورطه‌دن شرطه تدبیر ایله
ساحل نجاته وصول بولمیه • حالا احباب فضائل انتساب برهمن فواضل اکتسابدن
ملتمس و متوقع در که بیان بیوره اول طایفه‌نک مثلی که امضای عزیمتده تعجیل ایدوب
فواید تأمل و تحملدن غافل و گردون حالی فواید تأنی و تفکردن عاطل اوله و انک
عاقبت کاری ینه مفضی اولب و خاتمت کرداری ینه نهایت بوله و تخم شتابی حرزعه
ولده الکجک نخبه بتر و نهال استعجالی زمین اغفالده دکیجک نه ثمره ویره برهمن
بزرگوار جواهر دعا و ثنایی طبق دهانه قویب رای کامکارک خاکپاینه نثار ایتدی
و ایتدی بیت شها بختک گونی تابنده اولسون • سعادت درگهکده بنده اولسون
هر کمسه که بنای کارنی صبر و ثبات اوزره اورمیه • و اساس مهمی مسمار سکون
و وقار ایله استوار قلمیه عواقب احوالی ندامته مفضی و خواتم اعمالی ملامتی مقتضی اوله

ابله

مجلس سادس

افضل

افضل خصال حمیده که قدرت یزدانی خلعت انسانی انکله اراسته قلوب عالمیانی
اوزره انک برکتی ایله تکریم ارزانی بیورمشدر صفت ثبات و قرار و فضیلت حلم
و وقاردر بیت بو دریای خزینهٔ خودست * هر کرا حلم نیست دیو و دوست
حلم نمک فایدهٔ اخلاق ورد دیدکلری بنه نکته بودر که حلمی قلب ایلمسک ملیح اولور
یعنی فرضا که بر کمسنه تحصیل اجناس فضایلله بنی نوعندن ممتاز اولسه و تقدم
اصناف فواضل ایله اقرانی میانندن کوی مسابقتی ربوده قلسه چون خشونت
طبعی سببی ایله مصاحبتدن ابا و امتناع قله باوجود که حضرت سید کاینات
و سند مخلوقات علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات مستجمع جمیع کمالات ایدی
خطاب مستطاب جناب رب الارباب انکا بو منوال اوزره وارد اولدی
ولو کنت فظا غلیظ القلب و درشت خوی و سخت دل اولیدک هر آینه مواکب
کواکب اصحاب کالنجوم که حالا بر امنکده ثریا کبی مجتمعلردر بنات النعش و آر
پراکنده و تارمار اولالردی و صاحب سر بر خلت و پذیرا ارباب دین و ملت
نبی کریم حضرت ابرهیم علی نبینا و علیه سلام قولا من رب الرحیم قران
قدیم و فرقان لازم التکریم و التقدیم بو صفت ایله ستایشن بیورلمشدر که ان
ابرهیم لاواه حلیم والحاصل فضیلت حلم صفت مطبوع و مرغوبدر و حلیم دل
مقبول طباع و محبوب قلوبدر بیت ستون خرد بردباری بود * سبکسر
همیشه بخواری بود * تعجیل و شتاب ارباب خرد قتنده مردود؟ ودر و حکیم کامل
قتنده وسواس شیطانیدن محسوب و معدوددر نیتکه بیورلمشدر التانی
من الرحمن و التعجیل من الشیطان بو کلامک جواهر معانیسنه سلک نظمده
بو وجهله انتظام ویرمشلردر مثنوی قو تعجیلی که او شیطان اشیدر * تانی صبرله
رحمان اشیدر * مکر شیطانلقدر تعجیل و شتاب * لطف رحمانلقدر صبر و
اجتناب * هر کمسه که تمشیت امورنده زمام اختیاری قبضهٔ تعجیله ویره لاجرم
آخر الامر خاتمهٔ امری ملامته ایره بیت هر که بی فکر و تانی عملی کیرد به پیش *
آخر الامر از آن کرده پشیمانی کردد * صحایف اخبارده و لطایف اسمارده
بو بابه مناسب حکایات بسیار و امثال و روایت بی شماردر اما بو جمله‌دن اول زاهد
داستانیدر بی تامل و تانی عنان توسن نفسی دست هوایه ویردی و خون
ناحق ایله آلوده اولوب زسو بیچاره‌نک قاننه کردی سیاقه الیوم و سباقه

ک

اوفقدر

رأی استغفار ایدیکه نجه اولمشلر اول **حکایت** بو یمن ایدی روایت ایدرلر که بر زاهد
مدّت مدید تجرّد دن صکره قصد ایدیکه النکاح سنّتی وظیفه سنه قیام ایدوب تناکحوا
تناسلوا فرمان جهان مطاعنه امتثال و اتباع ایلیه بو خاطره زهّاد زمانه دن بریله
مشاوره ایدوب شرطِ استخاره تقدیم ایتدی زاهد ایتدی غایت صواب فکر
ایلمشسن تزوّج سبب صلاح معیشت و موجب نظام امور دنیا و آخرت در
و بقای نوع که دوام ذکر آکا متفرّع در و آکا منتهی در **قطعه** مرد را هر گز نگیرد چهرهٔ دولت
فروغ • تا بروی زن نیفروزد چراغ خانمان • عمر در کنج تجرّد مکدّران دیگر که هست
عشرت آباد تأهّل روضهٔ امن و امان • امّا جهد ایله که بر رفیق شفیق آله کتوره سن
و نامناسب مصاحبدن اجتناب و احتراز قله سن زاهد صوردیکه نه مقوله
زن ایله ازدواج ایدوب و نه صفتلو زوج ایله امتزاج ایتمک کرک ایتدی عورت
کرکدر که ودود و ولود و صالح اوله یعنی شوهرنه زیاده محبت قله و چوق ولد کتوره
و اهل عفّت اوله ساحهٔ ذمّتی تهمت و خیانتدن بری اوله هرکه زن عفیفه و
صالحه میسّر اوله خانه سی شب تیره کبی تاریک ایسه روز روشن کبی منوّر اوله
قطعه صلاح دینی و دنیست صحبت زن نیک • زهی سعادت مردی که زن چنین دارد
ز همنشین نکو کام دل نواند برد • کسی که طالع فرخنده همنشین دارد • زاهد
ایتدی نجه زنک صحبتندن اجتناب ایتمک کرک جواب ویردیکه حکما بویورمشلردر که
بش نفر زندن حذر واجب در حنّانه و منّانه و انّانه و کیّة القفا و خضراء الدّمن
حنّانه اول عورتدر که زوج آخردن اولادی اوله بحکم اولاد و نا آکبادنا غایت
مهر و شفقت و مرحمتدن مالی متصل انلره صرف ایلیه منّانه اول عورتدر که صاحب
مال و جاه اوله قدرت و دستگاه ایله شوهرنه هرکاه منّت ایلیه انّانه بر عورتدر که
بو شوهردن سابق آنده فائق یا کندو فراجنه موافق زوجی اوله آنک ذوق صحبتی
کام آرزوسندن کتمیوب متصل بو شوهرندن انین و شکایتده اوله کیّة القفا شو
زن غیر عفیفه در که شوهری هر محلده غایب اوله حاضرلر آنک قفاسنه طعن داغی
اوره لر خضراء الدّمن بر جمیله در که قبیلهٔ غیر اصلیه دن اوله بو مقوله زنی سبزهٔ مزابله
تشبیه ایتمشلردر بو مقوله از واجله ازدواج و امتزاجدن امتناع و احتراز ایتمک کرک که دیدار
دلآزار بدکرداردن هزار بار مصاحبت مار و ممازجت سباع جان شکاردن
دشوارتردر **مثنوی** زن بد در سرای مرد نکو • هم درین عالمست دوزخ او • زینهار

از قرین بد زنهار • وقنا ربنا عذاب النار • زاهده بنه استفسار اتدیکه نه سندن
زن اختیار اتمک کرک دیو جواب ویردیکه زن جوان نورسیده کرک عجایز ایله
مصاحبت قطعا جایز دکلدر طراوت عارضی کیدرر وآنلرکله مجامعت ضعف و
نحافت کتورر ودیمشلردرکه عورت اول نشنه در یکرمیه وارنجه موضع لطف وامید
ومحل مهر جدیدر یکرمیدن اوتزه وارنجه آرام دل وجاندر وروح روان در اوتوزدن
قرقه وارنجه صاحب همت بلند وخداوند مال فرزند در وقرقدن اللی یه وارنجه حافظ
نام وناموس وصاحب زرق وسالوسدر اما اللی دن تجاوز اتسه
بلای سیاه وآفت مال وجاه سوهان عمر عزیز واره جان لذیذ عمارت
خراب وزراعت بی آب مار بی کنج ویار درد ورنج **بیت** اوره چون ارتیش
زن بپنجاه پنجه • آنی کورمک اره اولر شکنجه • زاهده سؤال اتدیکه حسن
وجمال پاینده نه در دیو جواب ویردیکه بو طایفه ده سرمایه رغبت لطف وخلق
وسرو عفودر اکر سعادت مساعد اولب حسن وخلق دخی اکا ملحق اولورسه نور
علی نور اولور **بیت** روی خوب وکمال وحفظ ودامن پاک • لاجرم همت پاکان
دو عالم با اوست • زن خوب صورت که بدسیرت اوله بلای جاندر وعذاب
جاودانیدر زن نیک خصلت هرچند که زشت طلعت اوله یار مهربان ورزق خانه در
بیت زنکه لو زشت اولورسه همدم نیک • اولور خلق خوش ایله دیده روشن
رفیق ناموافقدن حذر قل • جمالندن اولورسه خانه کلشن • بو بابده بو ابیات
بی نظیری که بر بزرکوارک نتایج افکاریدندر تحریر ایدیلمک کرک **نظم** زن خوب
فرمان بر پارسا • کند مرد درویش را پادشاه • همه روز اکر غم خوری مدار • چو شب
غمکسارت بود در کنار • اکر پارسا باشد وخوش سخن • نظر در نکویی وزشتی
زن زشت خو کرچه زیبا بود • بلا در درون دلش جا بود • مبین دلفریبش
چو حور بهشت • کزان روی دیکر چو دیو ست زشت • بزندان قاضی به کرفتار به
که در خانه بینی در ابرو کره • تهی پای رفتن به از کفش تنک • بلای سفر به که در خانه جنک
• در خرمی در سرای بلند • که بانک زن ازوی برآید بلند • ز نامحرمان چشم
زن کور باد • چو بیرون شد از خانه در کور باد • القصه زاهده تفحص بی پایاندن
وتجسس فراواندن صکره مدد بخت بلند ومساعدت همت ارجمند ایله بر قبیله
اصله ونبیره اتیلهدن بر زن حسنا ودلبر محبوبه مستثنی نصیب اولدیکه عکس

نزدن

ندر

مکن

انوار رخساری دیدهٔ طلیعهٔ صبحی خیره و سواد زلف عنبر ماهی طرّهٔ غالیه رنک شامی تیره
قلوردی دیدهٔ سپهر مینای آینیه‌سی آفتابدن غیریده نظیرینی کورمشدی و نقش
بند خیال عالم مثالدن غیریده مثالن مشاهده ایتمشدی نظم نظیرین چشم احول کورمش
انجق • یوزینه آینه یوز اورمش انجق • قرار ایرمش دکلدی بایه سینه کنش
وشمش دکلدی سایه سینه • با وجود لطافت صورة و نظافت سیرت ایله آراسته
ایدی و کلشن حسن و خلقی کلبن لطف متخلقله پیراسته زاهد همیشه بو نعمت عطا
وظایف طاعت شکرین ادا ایدردی و بار حوری طلعت ایله بنای عشرتی بقای نوعه مبتنی
قلوب روز و شب فرزند دلبند طلب ایلردی که مبیح عاقل قاعدهٔ تأملی شهوة تجرده
مبتنی قلمز و طلب ولد صالح دن غیری انجون که و آلدینه ایصال مباهن دعا صدقهٔ جاریه
حکمنده در بو شغله ارتکاب ایلمز بیت غرض ز محنت زن ور جفا کشیدن مرد
همین تفرّج فرزند نازنین باشد • چون بو حال اوزره خیلی زمان کچدی زاهد
آینیهٔ روزکارده چهرهٔ مرادینی کورمدی و نهال آرزوده ثمرهٔ مقصودینه
ایرمدی آخر نا امید اولب روی ضراعتی خاک نیازه سوردی و تیر دعایه نامرادلق
کمانندن کشاد ویردی چون کاربان وجودنی بو بولده خاک و مشرب عقیده سنی
شوب ریب و ریادن پاک ایتمشدی بحکم امّن یجیب المضطر اذا دعاه تیر دعاسی
نشانهٔ اجابته راست کلدی بیت مستجاب اولدی دعوی انک • ظاهر اولدی
کرامتی انک بیت هر کرا دل پاک باشد ز اختلاف • آن دعایش میرود تا ذو الجلال
نومید نوید عنایت باری تنیشوب • زن زاهدک حملی ظاهر اولدی بیر نامرادده
بو وضعدن بر مرتبه مسرور اولدیکه بر آن فکر فرزند خاطرندن کیتمزدی
و اوا اوراودن صکره ذکر اولاددن غیری نسنه زبانینه کلمزدی چون بنجه زمان
بو مالیخولیا میدانده جولان و بو تمنا دیکی کانونده غلیان ایتدی عاقبت
خامهٔ فکرت و ابنوبهٔ خیال ایله صفحهٔ حاله نقش ایتدوکی صورتی مقابله کتوروب
حاتوننه ایدی ای انیس روزکار و ای جلیس غمکسار عن قریب سنک صدف
رحمکدن ساحل ظهوره بر کوهر شاهوار کلسر و خلوتخانهٔ غیبدن صحرای شهادته بر سپهر
زیبا منظر خرام قلسه بن اکا علم خوب و لقب مرغوب تعیین ایدوب بعده انک
تربیت و تمشیتی بابنده بذل طاقت ایتسم کرک و احکام شریعتی تمام تفهیم و تعلیم ایدوب
انک تهذیب و ترتیب و تأدیبی امرنده شرایط سعی و اجتهادی تقدیم ایلسم کرک

نک

ل

حاله

كارده

تا اول دخی ناصیهٔ ذاتنده مرسوم اولان آیات رشد هدایت و آثار مجد و سعادت
مقتضاسی اوزره آداب طریقت و احکام شریعت ایله متجلی اولب از ماینده بعون
الله الملک المختار بر عالم عالی مقدار و بر زاهد کرامت اشتهار اولسه کرک
پس انک حبالهٔ نکاحنه بر ارومهٔ شریفه‌دن بر کریمه کتوروب انلردن اولاد و احفاد
ظهوره کلوب بو وسیله ایله نسل عالم فاینده باقی و بو واسطه ایله ذکرمز صفحهٔ روز
پایدار علی کرک **قطعه** قلر نامی جهانده اول کشینک • که بر فرزندی قاله
یادکاری • بچه کتسون صدف نامی قولقدن • اوننده وار ای دُرّ شاهواری • خاتونه ایدی
ای رفیق مشفق و ای شیخ صاحب طریق بو نوع کلمات سجاده نشینلره لایقمی و
تسبیح کذارلره موافقمی درکه اولا رجما بالغیب وجود فرزنده جزم ایدک احتمال
وارکه بندن ظهور فرزند محال اوله فرضا که ممکن اوله یمکن که انثی اوله بلکه محتمل درکه
خنثی اوله تسلیم ایده لوم که پسر اوله شاید معمّر اولمیه غیر میسّر اوله بو تقدیرجه دخی
معلوم و کل درکه عاقبتی نیته نهایت بوله سن اول ناوان خیال پرست کبی مرکب
تمنّایه سوار اولب میدان آرزوده تک و پوی ایدرسن و بو صحرای بی منتهانک
عاقبتنه ایرم ورسن هیهات هیهات **قطعه** بآرزو و هوسی ره نمی توان پیمود • بلاف
و عربده کاری نمی توان برداخت • هزار کس بتمنای خام سوخته شد • که روزگار
یکی را بکام دل ننواخت • تو مالیخولیانک مائی میانه اول پارسانک حسب حالی درکه
خیال محال ایله روی مویینی شهد روغن ایله مالامال ایتدی زاهد استفسار ایتدیکه
نه وجهله روایت اولنمشدر اول **حکایت** خاتون ایتدی امثالده کلمشدرکه بر مرد پارسا
بر بازرکان جوارنده وطن طوتمشدی و تاب حوادث روزکاردن آنک سایه سنه
التجا ایتمشدی بازرکان دائما شهد و روغن آلوب صاتردی بو معامله ایله چرب و شیرین
فایده‌لر ایدردی چون مرد پارسا خلایقدن علایقی قطع ایدوب طاعت و عبادت
خالقه بیل بوکمش ایدی و حبهٔ حبّ الهی مزرعهٔ دلنده اکمشیدی بازرکان عن
صمیم القلب والفواد انکا اعتقاد ایتمشیدی و جمله خرجنی و حوایجنی ذمت همتنه التمس
ایدی و آفتابنجه نعمت بسیار و فایدهٔ ماینه ثروت بودرکه درویشلرک دل رشتنی
عیش تشویش فاقه‌دن خلاص ایده‌لر و مال منالی و حطام دنیای سریع الزوال جهاندن
فاینده ذخیرهٔ باقی قویه‌لر کیده‌لر **بیت** توانکر اول درویش خود بدست آور
که مخزن زر و کنج درم نخواهد ماند • خواجهٔ صاحب نعمت فرصت خیری غنیمت بلوب هر کون

اول بضاعتدن که انک بیع وشراسنه مشغول ایدی برمقداری عابد مذکوره کوندردی
اول داخی بعضی سن حوائجنه صرف ایدوب برمقداری ذخیره قلوردی حرورز مائله
بوندن بر سبو طولدی وبارسا بو بضاعتدن سوسو واسن ایدر اولدی
برکون بو سبویه نظر صلوب اندیشه بجرنه طالدی طورر کن خاطره بو خطور اندی که
آیا بو سبوده نه قدر من عسل وروغن جمع اولمش اوله آخر انی تقدیر وتخمین ایله
اون من تعیین ایدوب ایتدی اولی بودر که بو ذخیرۀ اون دیناره صاتوب بهاسنه
اون کوسفند الم ظاهر بودر که بونلرک هر بر سی آلی آیده بر طوغوره کرک و
هر بری ایکشر ولد کتوره کرک بریلده قرق اللی عدد اولب اون یلده بونلرک نتا
رمه لر بیدا اوله کرک بعضنی صاتوب استظهار کلی حاصل قلم وبر اولو خاندان
بر دختر نازنین آلم اول دخی طقوز آیده بندن بر پسر ملک منظر وجوده کتوره بر
زماندن صکره انکا علم وادب اوکره دم اما چون ضعف طفولیتی قوۀ شبابه
مبدل اوله واول سرو باغ امانی چمن جوانی ده حدود قامت چکه بمکن که بنوم فرما
تجاوز ایدوب سرکشلکه اغاز ایده بو تقدیرجه آنی تادیب اتمک لازمدر بو الده
اولان عصا ایله آنی تادیب بلیغ ایلیم دیدی وعصایی قالدروب وبو خیاله شویله
مستغرق ایدیکه پسر کردن کشن بی ادبی حضورنده تصور ایدوب عصای اول
سبویه محکم اوردی مکر سبو بالای طاقده طورردی چون عصا سبونک
وسطنه راست کلدی فی الحال شکست اولب یاغ وبال عابدک صاچی وصقالی مالامال
اولدی بو تمنای محال ایله پارسانک یوزی وکوزی پرپس وخیال ایله بو بحه
محنت ومشقت جمع ایلدوکی تخس وبخس اولدی بو مثلی کتوردم که تا بلهسنکه
هر نقد فکر نابوتهٔ قلبده خالص اولمیه قاله کتورمک کرک واکر ومکر ولعل وعسی
ایله تمنای محاله وجود ویرمک کرک دمیشلردر که اکر ومکری تزویج ایلسک آنلردن
متولد اولان کانشکی اوله اگر را با مگر تزویج کردند • ازیشان بچهٔ کاشکی
نام • مرد عاقل کرکدر که اساس اموری خیال محاله مبتنی قلمیه واوهام خام
دام وسوسهٔ شیطان واطماع خام در قلبنه یول ویرمیه عابد بو نصیحتی کوش
جانله استماع ایدوب خواب پندار غفوردن بیدار اولدی ومن بعد اصل فضول
بر فضولی تلقیفدن فراغت قلدی اما چون مدۀ حمل آخر اولدی وزندان رحمدن
اول بی کناهک زمان حبسی نهایت بولدی بر مولود احسن صورة ومقبول

بجندن
ندای
نمدن

طلعت

طلعت وجوده کلدیکه انوار رشد ونجابت مطالع چهره سنده طالع وآثار زهد وکرا
اسنار جبهه سنده لامع بیت نیجه فرزند که کویا وآنه ور؛ بهار موینه پیمانه در
زاهدک صبح امیدی مراد ون تنشه کلدی وعندلیب دل کلشن شاد ما
ترنمه آغاز قلدی بیت از محیط فضل زیبا کوهری آمد پدید • بر سپهر شمع روشن
اختری آمد پدید • پارسا جمال فرزندی ایله خوشحال اولوب ایتدیکی نذرلره
وفا ایتدی وشب وروز ملازمت عهدنه تعهد ایدوب سایر امورنه خط نسیان
چکدی ونهال متمنی انک تمنیت وتقویت وتشمیت وترتیبنه معروف قلدی
بیت چندان چو صبا بر تو کمارم دم همت • کز غنچه چو کل خرم وخندان
بدرآیی • اتفاق برکون زن پارسا حمامه کندی • پسرینی پدرنه سپارش ایدوب
تعهد بابنده مبالغه ایتدی پدرک خود آندن غیری مصلحتی یوغ ایدی چون بو حال
اوزره بر زمان کچدی پادشاه جانبندن حاجب کلوب عابدی درکاهه دعوت
ایتدی عابد فرمان پادشاهه اطاعتی واجب بلوب ضروری پسری تنها قویب کتدی
مکر بونلرک بر آسولری وار ایدیکه اولدن اکا اناتوب کیدررلردی هر نزیه
کتسه لر اول اوده اولیجق فارغ البال اولوب حضور ایدرلردی اول دخی اوده
بولدوغی حشراتی یردی ودفع موذیانده نفع تمامی وار ایدی عابد چونکه
امره امتثال ایتدی آنی پسریله قودی کتدی بر مار زهر آثار اژدر کردار سوراخ
دیواردن چیقوب کهواره یه متوجه اولدی چون راسو کوردیکه اول زره پوش
ونیزه قامت واول تیز رفتار وکمان هیئت بر الف تصویر که وقت سکونده نون
شکلنه متشکل اولور بر پسر تدبیر که هنگام حرکتده وتیر وکمان صورتنه متمثل اولور
کهواره یه قصد ایدوب نشتر ناب زهرناک ایله پسر هلاک اتمک استر فی الحال زیر
کهواره دن چیقوب حلقنی محکم طوتدی وزور وزار ایله بوغب حلقه کمند اجله
کرفتار ایتدی آنک برکت حرکت راستیله پسر ورطه هلاکدن نجات بولدی
بو حالده عابد پارسا کلوب راسویی خون آلوده کوردی بیچاره قورسک ترابشن بکردم
دیو عابده فرشتووار دوی عابد انک اول حالندن اوغلانی هلاک اتمک خیال ایدوب
سیلاب غضب بنای صبرن یقدی ودود خشم روزنه دماغنه چیقدی ظلمت
دخانی خفت نهنک خانه عقلی بیزه وبجار دیک حدت وتحور بحر بصیرتنی خیره
قلوب تفحص کار وتجسس حال ایتمیوب عصاسن چالدردی اول بیچاره نک باشنه

مت

بنده

شویله اوردیکه اول درمندک دفتر عمرن دردی وخرمن حیاتن صاوردی بعده اوینه
کیردی پسر مهد سلامتده یولب بر مار عظیم وبر افعی جسیم پاینده کشته وخاک وخونله
آغشته کوردی دود حیرت باشنه آغدی وباغ دماغنه تکرک حسرت یاغدی
کریه کنان وناله زنان ایدیکه دریغا بو حادثه دلسوز آتشنی آب اعتذار ایله تسکین
بولمز وبو واقعه جانکداز کدخنکی سپر استغفار ایله مندفع اولمز بو ناشایسته
حرکت که بندن صادر اولدی وبو نجه قبیح شناعت که بنوم المدن ظهوره کلدی
بیت کر خون خورم زخصلت این غصه درخورست • ورجان دهم زناخوشی
این عمل رواست • کاشکی هرکز بو فرزند عدمدن وجوده کلمیوب بکا آنکله انس
والفت میسر اولمیدی تا آنک سببی ایله ناحق یره جانی دوکلوب بو مقوله شنیع
حرکت بندن وجوده کلمیدی بن بو بابده که کندو مهمانمی بی سبب خدنک شتن ن
وپاسبان سرای نکهبان فرزند دلربای بیچاره وآواره عدمه روانه قلدم خالقه
نه جواب ویره بلم وخلایقه نه وجه صواب ایله اعتقاده قادر اولم من بعد بنوم
کردنم طوق ملامتدن خلاص اولمق یوقدر ورقم فضاحت صحیفه احوالمدن منمحل
اولمق یوقدر بیت نامم نشانه شد در محنت وملامت • ای کاشکی نبودی
نام من ونشانم • زاهد بو فکرله پیچ وتابده وبو الم ایله اضطرابده ایدی
خاتونی کلوب کیفیت حالی مشاهده ایتدی زاهده زبان ملامتی دراز ایدوب سرز
آغاز ایتدی وایتدی خدای بی عیب جل عن الشبیه والریب حالت شیبده
عالم غیبدن سکا بر فرزند دلبند کرامت بیوردی بو نعمت مقابله سنده
وظایف شکرکذاری بومیدرکه سندن صادر اولدی وموهبت ربانی جکرکوشکی
زخم دلکم زاری ماردن نجات ارزانی قلدی بو عطیه مکافاتنده مراسم سپاس
داری بویله می کرک ایدی که سندن ظهوره کلدی زاهد فریاد ایلدیکه ای انیس لا یعقل
لطف ایله بو مناقشه دن فراغت قل ع که از سؤال ملولم واز جواب خجل •
بنده بلورم که ادای وظایف شکر الهی بو معرفت قدرت ونعمت نامتناهیده غفلت
اندم ومنهج قوایم اصطباردنکه شاه راه سالکان مسالک وما صبرک الا بالله
در طشره کیتدم حالا بو بابده تعجیل وشتاب سببی ایله نه صبورلر جریده سنده مسطورم
ونه شکورلر صحیفه سنده مزبورم سنک بو حالده بکا ملامتک همان یاره اوزره یاره
آچمقدر وتازه جراحته زنده نمک صاچمقدر بیت ملامت بر دل صد پاره عاشق

نشه

بو آنده

بدان ماند که باشد زخم شمشیری بدوزندش بسوزن هم • زن ایتدی راست
سویلرسن واقعا بعد وقوع الواقعه ندامت نه مفید اولور و مرهم ملامتله
اول جراحت نجه التیام بولر بو نادره سندن صادر اولدی بو نجه به ظاهر اولدیکه
تعجیل و شتابک عاقبتی خراب و خفت طیشی مورث مضاربی حسابدر و تهور
و استعجال هر حالده مذموم در و هر دم مستعجل حصول مراد و وصول مرامدن محروم در
مصراع سنده تأنی گرک کم شتاب • نجه خانمانی ایدبدر خراب • اما ملول
اولمه که بو و آمه ممیلی سن گرفتار اولب و بو بلایه همان سن مبتلا اولمدک که
سندن سابق بو مقوله چوق واقع اولمشدر و کعبتین لیل و نهارده سزارکره
بو نقش عیان کلمشدر جمله دن بری اشتمدیکی که اول پادشاه الندە اولان
باز بی گناهی هلاک ایتمشدر نجه زمان آتش حسرت و ندامت ایله یانوب
سرگذشتی ارباب اعتباره یادکار قومشدر زاهد استفسار ایدیکه نجه
اولمشدر اول **حکایت** زن ایتدی روایت ایدرلر که زمان قدیمده بر پادشاه
شکار دوست وار ایدیکه متصل فرغ دلی قصد صیده مایل و کار شکاره مشتغل
ایدی بو پادشاهک بر باز و ار ایدیکه بر پرواز ایله سیمرغ قلهٔ کوه قافدن
اندررردی و بیم چنگال و وسم منقارندن نسر طایر عقاب چرخک قنادی التنه
صغنوردی بیت هواده اول چو بال و پر آچردی • عقاب چرخ وهمندن قچردی •
پادشاه اول بازی حددن زیاده سوردی و آنی متصل کندو الیله تربیت ایدردی
بر کون اتفاق اول باز تیز پرواز ایله بر مرغزارده شکاره مشغول ایکن ناگاه میان
شکارگاهدن بر غزال مشکین بال بدیدار اولب شاه شیر شکار کمال شفقتدن
بی اختیار آهونک عقبنه دوشدی و سمند باد پاینه بر وجهله عنان ویردیکه
صبا طرفة العین ده عالمی طی ایدرکن اثرن کورمز اولدی و بیک شمال کمال سرعت
و استعجال له غبار مرکب باد رفتارنه ایرمز اولدی کیدرک ملازمان درگاه زیر بر
قالدیلر و خدم و حشم پادشاهدن آیرلدیلر بعد زمان آهو دخی ناپدید اولدی
و پادشاه آنی شکاردن نا امید اولدی بو اثناده آتش عطش کانون معده سنده
زبانه چکوب حرارت حرکت درون و بیرونه سرایت قلدی ضروری صو طلب
ایچون هر طرفه شتاب ایدوب مرکبن جانب دشت و غایه سوردی کیدرک
بر کوه دامننه ایردی کوردیکه بالای کوهدن آب زلال تقاطر ایدر تشنه

اولان جامی میزاب آبه طوتوب اول آب که بحجیلّه کفی کی بی نفع ایدی قطره قطره جمع اولوب
جام طولدی نوش ایدیجک زماندن الندن باز قنادیله جامی اوروب الجنده
اولان آب تمام دوکلدی شاه بو حرکتدن پریشان خاطر اولدی بر دفعه دخی
هزار توقف و تکلّف ایله جامی پر ایدوب تجرّع ایده جک زمانده باز همان او
حرکتن اعادیه آغاز ایدوب جامی ینه دوکدی شاه شدّت عطشدن
مضطرب اولوب اول بازی بلند یره اوازک ساز وجودن یره چالدی و جام چینی
سنک خشمله پاره پاره قلدی بو حاله مقارن ایکن رکابدار یتشدی بازی کشته
و شاهی تشنه بولدی فی الحال جامی پر ایدوب شاهه صونی ویردی شاه بیوردیکه
بنوم معلوم بوکوهدن متقاطر اولان آبه در اما قطره قطره جامده مجتمع اولمغه توقف
خیلی تکلّف درکر کدر که سن بونشئه چیقوب کوره سن شاید که بو آبک
منبعن بولوب جامی آندن طولدره سن رکابدار سمعاً و طاعةً دیوب پشته یه
چیقوب بر چشمه کوردیکه سنک دلّه چشمی کبی بر قطره آبی هزار خونابه روان
ایدر و بر اژدرها اول چشمه کنارنده اولمش و تاب آفتابدن متعفّن و
متفسّخ اولمش رطوبت زهرآمیزی اول آبه مختلط اولوب کوه دامنندن
مترشّح اولمش رکابداره دهشت غلبه ایدوب مطهّره اولان آب
سرد له جامی پر ایدوب شاهه ویردی شاه اگرچه اول جامی چکوب نوش
جان ایدی اما جام چشمندن خونابه جوی روان ایدی بیت اگرچه
شاه اول جامی چکردی • ولیکن بر یوم دی بیک دوکردی • رکابدار سبب
گریه دن استفسار ایدیجک پادشاه دل پردرد ندن بر آه جانکاه ایدوب
ایتدی بیت مرا غمیست که بیدا نمی توانم کرد • حکایتیست که پنهان نمی توانم داشت •
پس قصّهٔ جامی و حکایت بازی بالتمام تقریر ایتدی و ایتدی ای رکابدار بو اصل
باز تیزتازی که وقت پرواز ده عقاب چرخ آشیانه آسمان طقوزطولند
بیهوده یره تلف ایتدم انکیچون آغلرم و بو بخیلین مرغ همایون که مرغ روحمدن
عزیز و جاندن شیرین دن لذیذ ایدی گرفتار و آمّ هلاک ایتدوکمه تلهّف و تأسّف
ایلرم رکابدار ایتدی ای شاه بو باز سندن بر عظیم بلا دفع ایدوب جمیع
اهل و لانیه منّت بی نهایت اثبات ایتمشدر اولا بو ایدیکه شاه انک هلاکی
بابنده تعجیل روا کورمیدی و آتش خشمی آب حلمله اطفا و عنان نفسی دست

لکی

دی

تأنّی ایله ارخا ایدوب مقتضای فحوای کلام نصیحت انجام حکمادن که بیورمشلردر بیت
توسن خود تند مساز انجنان ● کس نتوان بازکشیدن عنان ● تجاوز بیورمینکه
شاه جواب ویردیکه بنده بو حرکته پشیمانم اما نه فایده که پشیمانلق فایده ویرمز
وریش ندامت بر جراحت درکه مرهم ملامتله التیام بولمز حیاتم اولدقجه
بو داغ حسرت سینده اولمسه کرک وخراش ناخن ملامت چهرهٔ حالمدن زایل
اولمیه کرک بیت چون کنم خود کرده ام خود کرده را تدبیر چیست ● بو مثلی کتوردم
تا معلوم اوله که بو صورتک امثالی چوق واقع اولوب نچه کمسه نک شآمت تعجیل وشتابله
کرداب بلایه دوشمشلردر ● وتأمّل وتأنّیدن اجتنابله غرقاب بحر ملامت اولمشلردر
زاهد ایتدی ای مونس اوقاتم بو حکایتله بکا تسلّی ویردک وجراحت دل پردردمه
مرهم راحت اوردک بلورم که بو جنابه بنده امثالم غایت چوق وشرذه کامه
نهایت یوقدر نیتکه انلرک حکایاتی جریدهٔ ایامده مسطور اولمش وربنوم سرکذشتم
دخی مثل سایر کبی السنهٔ انامده مذکور ومشهور اولسه کرک وهرکمسه که مبادی
افعالنده عواقب حالی ومالندن غفلت قله ومنافع وفوایدندن بی بهره
قله بو حکایتدن متنبّه اولوب بو سرکذشتلردن عبرت آلسه کرک بودر اول کمسنه
واستانی بی تدبّر وتفکّر بر عزیمتی امضایه یتوره وبی تأمّل وتحمّل بر حکمی درجهٔ نفاذه
کتوره عاقل عازمه لازمدرکه تجربه بنیاد امور نه بنش نهاد ایدنه وآینهٔ رائینه
اشارهٔ حکما ونصیحت عقلا ایله صیقل اوره وجمیع اوقاتده جناب تأمّل وتأنّی یه
مایل اولوب جانب تعجیل وخفتده اجتناب قله تا نور اقبال ودولت آنک ساحهٔ سعادی
متواتر اوله ورشحات خیر وکرامت جانب فضل وشهامتنه علی التوالی متقاطر اوله

نظم
زمام دل بکف صبر ده کرت باید ● که کوی عیش بجوکان جهد بر تابی ● مناز
توسن غفلت بعرصهٔ تعجیل ● که آخر افکندت برزمین رسوای ● شتاب در
خطر افکند که کر صد بار ● تو دست وپای زنی زان خطر برون یابی ● مکن شتاب
زآیین حلم روی متاب ● که غیر صبر وسکون نیست رسم دانایی ●

وابتلم ابتدی

مجلس هفتمین

معلوم اولدیکه اول طایفه نک داستانی که بی تفکّر وتأنّی کندولرن غرقاب دریای
بلای حیرت وندامته آتوب قلت تدبیر وتأمّل وعدم صبر وتحمّل سببی ایله بسته
دام ملامت وغرامت اولدیلر حالا مضمونی وصیت متضمن تفصیل ایدوب

نك

ئنه

بيان بيورله اول كسنه نك واستاننى كه اتفاق دامن دشمنه كرفتار اوله هر
طرفدن حاله وار اضداد بسيار وهر جانبنى دائره كردار اعداى بى شمار احاطه
قلوب كندوسن شكنجه پنجه بوآرده وعقاب عقابين هلاك ودمار ده مشاهده
قله بو غائله نك دفعنده بونى صواب كوره كه انلردن بعضله باب وفاق ومدارا
فتح ايدوب در شقاق ومعاداتى سد ايده بلكه ميان عهد وپيمانى نطاق ايمان فراوانله
شد ايده چون انك مدد معاونتى ايله بند بلادن خلاص اوله ايدوكى عهد وپيمانك
عهده سندن نجه كلكه بله وعقد شرط ايمانى نجه سر انكشت حيله ايله حل قله بر مهم
ايندى نيتكه احبا بيننده علاقهٔ محبت دايم وكلدر اعدا ميانند دخى شطرنج عداوت
قايم وكلدر زيرا كه عارضى تغير تيز قابل اولور وصفحهٔ سينه دن ادنى بهانه ايله زايل
اولور بو سببدندر كه بعض كسنه لر ميانند محبت وعداوت كلدرك كم بلكه
مرور زمانله كالعدم اولور حب وبغض اهل جهان ابر بهارى كبى در مهمان ع
برزمان ديكرسبه باغر برزمان • ديمشلردر كه مهر وكين اهل زمان تقرب سلطان
وجمال خوبان وعهد صبيان ووفاى زنان وسخاوت مستان حكمنده در بيت
خوشست عهد ومحبت بدوستان بستن • ولى چه سود كه آن عهد را وفائى نيست
نجه صداقت اولر كه درجهٔ ودادن مرتبهٔ اتحاده وارمش ايكن ناكاه
اثر چشم زخم آنى محض محبتدن عين عداوته منقلب قلوب لطافت حالى و
طراوت خيالى تخم سموم مجرانله منتفى اولور عداوهٔ قديمى وخصومت موروثى دخى انكا
قياس ايده انى ملاطفله صداقته مستحيل اولب آتش نزاع وشقاق هبوب نسيم
وفاجلى منطفى اولور بو سببدندر كه عقلا اعدا ايله شرايط مدارانى بالكليه نامرعى قومز
وكليا انك مصاوفندن رشتهٔ طمع لرن قطع ايدوب آنلر ايله موافقندن كوز
يوممزلر ودخى دوستلرك دعواى محبتنده اعتماد كلى جايز كورمزلر وآنلرك وفا
سنه مستظهر ومستوثق اولب عهدلرينه اعتقاد اوزره بناى امورلرينه بنياد اورمزلر
كلمات تاماتت مشرب بنوت بوندن مترشح در همان بو معناى موضح وبو نكتهٔ
مفصح در چون برهان وبيان ايله عيان اولديكه اصل زمانك اظهار صداقت وعداوت
چندان اعتبار بو قدر ودانای عاقبت دشمن ايله مصاحبت ومصالحتدن كه
جلب منفعتى يا دفع مضرتى متضمن اوله ايبا ايمتيوب صلاح حالنه ايسه انكا اشتغال
ايدر واول نسنه كه كارى انكله تمام ومهمى انكله سرانجام بوله مقتضاى مصلحت

ت

لر

ننه

وقت اوزره

وقت اوزره حصول آمالده آنی استعجال ایدر تا انک دوربینلکی وصلاح اندیشلکی
میانینده فتح البابِ دولت میسّر اولور و صبح سعادت افق کرامتدن طلوع قلور
بو صورتک مثلی داستان موش و گربه در رای استفسار ایتدیکه نجه در
اول **حکایت** برهمن ایتدی بیشهٔ دغدغه‌ده بر درخت وار ایدیکه رفعتده
شجر طوبی‌دن دراز و کثرت فروع اصالت اصولده سدرة المنتهادن سرافراز
ایدی **قطعه** کرامت کولکه‌سن صالمش زمینه • ایرن راحت اولوردی سایه‌سنده
جهانده کورمش مقدار ذرّه • نه زخم تیشه و نه رنج ارّه • تحت درختده
بر موش تیز هوش حریص نهاد و محتال طبع سریع الادراک که بر تأمّل ایله
هزار عقدهٔ مشکلی حل ایلر و باب فسون و فن تلبیسده ابلیسه سبق ویرر
دلّه محتاله‌یه درس ایدردی **مثنوی** فسون کردی او موش چاره اندیش •
اکا صنعت فسون وسحردی ایش • انک بلدوکنی بلیمزدی ابلیس • اودکلو
ایده مزدی دلّه تلبیس • بر سوراخ قازمش و آنده بر آشیانه دوزمش
اتفاقا اول حوالیده دخی بر گربه وطن طوتمش ایدی صیادلر اول آرایه
کلورلر کیدرلردی اول نواحیده دام قوروب وحوش وطیور اصطیاد ان
ایدرلردی بر کون بر صیاد دخی زیر درخت خرنبورده دام ترتیب ایدوب
زیر دامه بر مقدار کوشتی تعبیه ایتدی کیتدی گربهٔ حریص بو بازیدن غافل بیچاره
بوی کوشت کشان کشان جانب دامه کتوروب چاشنی مراد منوز کام آرزو
بولمدین حلقهٔ دامه کرفتار اولدی **رباعی** حرصست که جمله را بدام انداز د • و
اندر طلب مال حرام انداز د • حرصست که جمله خلق را زآسایش • بازارد و در رنج
مدام انداز د • بو اثناده موش دخی طعمه طلبنه سوراخدن چقوب دیدهٔ احتیاطله
هر طرفه بقوب چپ وراست وزیر و بالایه نکاه ایدرکن کوزی کوربه‌یه راست
کلدی باوجود که خانهٔ دیده‌سی انک مشاهده‌سی ظلمتیله تاریک اولدی و حیات
زندکانیدن امیدی رشته‌سی باریک اولدی عقلنی آلدرمیوب و قتله نظر ایدوب
آنی بستهٔ بند بلا کوردی صیاده جان ودل ایله دعا ایتدی و خصمنی قید وبندده
کوردوکنه وظایف شکری ادا ایتدی ناکاه بو جانبه دخی نکاه ایلدی کوردیکه
بر راسو کمینکاهده اوتورمش و تیز نظرن انک جانبنه راست ایدوب
کمان قصدی انک صیدنه قورمش بو اثناده کوردیکه بر زاغ دخی بالای

ورخنده نیزهٔ شعاع لبرن آنی سنکاره طوتمش هوش موشنه وحشت ودهشت
غلبه ایتدی وقلبنه وحشت مستولی اولوب ایتدی — آه ازین طالع برگشته که هر روز
مرا • ره بجایی نماید که بلا بیشترست • اگر ایلدوکیدرسم کربه‌دن نجه خلاص اوله‌یم اگر
رجوع ایدرسم راسودن نجه نجات بوله‌یم اگر مقامده قرار ایلرسم زاغدن نه طریق ایله
قورتلیم وبو اورتاده بونلر ایله نجه باش چیقیم وبو بنای عنا وبلای نجه تدبیر ایله
یقین قصهٔ غصه کیمه دییم وبو دایه دوا کیمدن اومیم حالا ابواب بلا کشاده
واسباب عنا آماده در راه گریز بسته ومزاج تدبیر خسته اما شرط حزم بودر که بو
جمله ایله سینه تلیمی قوی طوتب دمدمهٔ عقلاره کذار خلاص کوزه دم الدن نه کلور
ساقی دهر که صاف مهر ویرر وکاه درد قهر وجام مراده که نوش دارو تعبیه
ایدر وکاه نیش زهر — عکس مشو که ساقی قدرت زجام دهر • که صاف
لطف می دهد وکاه درد قهر • میدان مراد اده سمند ممتله اولکه جولان
ایدرکه نه خلعت دولت کیمکله لب نشاط ایله خندان ونه جرعهٔ محنت اچمکله بوته
اندوه ایله کریان — زرنج وراحت گیتی مرنجان ودل مشو خرم • که آیین جهان
گاهی چنان گاهی چنین باشد • حالا بکا بو ورطه‌دن پناه عقل کریزدن غیری
کریز یوقدر وفتح باب تدبیرده بکا استاد خرددن مشفق دستگیر یوق
صاحب رای صائب علی کل حال کوکلنه دهشت یول ویرمز وبو طریق ایله خاطر
شایبهٔ خوف وخشیت کتورمز کلمات حکمت حکماده کلمشدر که دل خردمند بر دریا
ماننده اولملو کرک که انک طول وعرضنه غایت وغور وقعرنه نهایت اولمیوب
اسرار خفیه‌دن هر نه دوشرسه ناپدید اوله وهرچند که سیلاب بلیهٔ اطرافه
دخول ایلیه آنده اثر کدورت ظاهر اولمیه زیرا که چهرهٔ عقل حجاب دهشتله
مستور وآیینهٔ خاطر غبار خشیتله ساحهٔ صفادن دور اولیجق تدبیر صائبه‌دن
محروم اولور وفواید تجربه‌دن مهجور قلور — مرد ثابت قدم آنست که از جا نه
رود • گرچه سرگشته بود گرد زمین همچو فلک • مثل سیمرغ که طوفان نبرد از
جایش • نه چو گنجشک که افتد بدم باد تفک • هرکمسنک که درونه اندیشهٔ
کوناکون یول بوله ووسوسهٔ مکرله قلبی مشحون ومشغول اوله عقد تامل وتدبیر
فاسد وبازار رؤیت وتفکری فاسد اولوب هربار که آیینهٔ ضمیرنه نظر اتسه
زنکار وسواس ایله تیره اوله‌وغی اجلدن چهرهٔ مطلوبی آنده مشاهده ایده‌مز

وهرچندکه

هرچندکه دفتر تدبیرنه مطالعه قلنسه بصر بصیرتی رمد خیالات فاسده ایله خیره اولدوغی
سببدن رقم مقصودن معاینه قلمز بو معنی‌ده بعض اکابر بیورمشلردر مثنوی
باستواری اندیشه کوش در تدبیر ، که از تردد و وسواس صد خلل زاید ،
ثبات رأی نماید جمال کار درست ، وراب صورة جنبان درست ننماید ، الحاله
هذه بوندن انسب وصوب صوابه بوندن اقرب تدبیر بو قدرکه کربه
ایله مصالحه بابن قرع ایدوب ودست مجالسنه پنجه مخاصمتی مابینمزده قلع
ایدم زیراکه بو عارضه‌ده بنوم ایله سم مزاج در وبو دردک علاجنده بنوم
معاونتمه محتاج درنیتکه بکا انک مظاهرتیله بو آفتدن خلاص میسردر انکا
دخی معاونتمله بو ورطه‌دن نجات مقرر درشویله که کربه بنوم کلامی کوش
هوش ایله استماع قله وعین ایله نظر ایدوب صدق گفتارمه اعتقاد ایلیه
وآنی نفاق وحیله‌یه حمل ایتیوب آفت مکر وتزویردن وشآمت زرق و
تلبیسدن معرا ومبرا ایله اکیمزه دخی صدق ویمین ووفا قلعه نجات میسر اولوب
سایر دشمنلر رشته طمعلرن قطع ایدوب خایب وخاسر اولالر پس موش
بواندیشه‌دن صکره کربه‌یه قتنه کلوب صوردیکه حال نیدر کربه آواز حزین ایله
ایتدی بیت درمندیم خبر میدهد از سوز درون ، ومن خشک ولب تشنه وچشم
تر ما ، کورمز میسنکه کردنم بسته بند بلا ، وبدنم سوخته آتش درد وعنا در
موش ایتدی بیت نکته وآرم نهانی با دهان تو ولی ، وقت تنکست
وبنی یا بم مجال فرصتی ، کربه تملق تمام ایله ایتدی لطف ایله خاطرکه ظاهر اولانی
بی تکلف دریغ بیورمه وانک اظهارنده تردد وتوقف روا کورمه موش
ایتدی ای کربه بلمش اول که صدق شعار حالم وپیرایه معالم درکه کلام دروغک
قلوبده فروغی اولمز وکذابلر هر کز صدیقلر ثوابن بولمز بیت هرنه سوزده که
اوله بوی دروغ ، کورمز اهل بصیرت آنده فروغ ، سن شدیدک بن سنک غمکله
شاد اولوردم وسنی خراب کورسم آباد اولوب سنی بندده اشتسم قید غمدن
آزاد اولوردم تمام همتم بوکه معروف ایدیکه بر بلای عظیمه مبتلا اولوب بر عذاب
الیمه کرفتار اولیدک ولکن بو کون بلیه‌ده سنکله شریک وسکا قصد ایدن کم
حرزده سکا مشارک اولدم خلاصم یا بنده بر فکر ایلدم که سنک خلاصک دخی
انکا متوقف دریس بو سببله سکا مهربان اولوب دعوای مهر ومحبتکدن دم اوردم

حلقهٔ باب مودتکی تحریک ایدوب صف صداقتده ثابت قدم طورورم و فورکیبست
وشمول فراستکه پوشیده دکلدرکه بو بابده مضمون کلامم واقع حالدر و مکر حیلهٔ
احتمالی بو خصوصده محالدر حقیقت دعوی وصدق مدعامه ایکی شاهدم دخی
واردر بری راسوکه عقبمده اوتورمشدر و بر زاغ که بالای درختده مترصد
اولب ایکیسی دخی بنوم قصدمه طورمشدر هرکاه که سنک سایهٔ دولتکه پناه
ایدم آنلرک امیدی بندن منقطع اولب بو بلا سنک صحبتکله اوزرمدن مندفع
اولور اکر بکا امان ویررسک وعهد ویمین ایله قلبمی مطمئن وخاطرمی امین قلورسک
کنف حمایتکه التجا ایدم که سنک بندلرک کسلوب نجات بولەسن وبن
سنک سببکله بن دخی بو بلادن قورتلوب بو وسیله ماجور ومثاب اولەسن
گربه بو کلامی استماع ایدجک تأمل بحرینه طالدی و بر زمان لجهٔ اندیشه مستغرق
اولب تفکر ایلدی ودیدیکه بو دریاده قوت تفکر ایله سباحت و بو صحراده قدم
تدبیر ایله سیاحت ایلیه و موشک قلب خالصنه بوتهٔ اختبارده تاب ویره
و محک اعتبارده تمام عیار واقع اولدیغی کوره موش کوردیکه وقت بغایت
تنک اولدی وگربه بو سوادن سراسیمه ودنک اولدی ینه زبانن نصیحتی بر کار
وپیمان گذشته تکرار ایدوب ایتدیکه ای گربه بنوم کلامی گوش جانله ایشیت
وخلوص بال وصدق مقال ایله اعتماد واعتقاد ایت بنوم ملاطفتمی قبول
ایله مخالفت ایتمه واستماع نصیحتمده مسارعت قل تأخیر وتراخی روا گورمه
هیچ عاقل بو مقوله امرده تردد وتوقفه یول ویرمز وبو اصل مهمده تحری
وتأنی جایز گورمز ع غافل مشو ز کار که فرصت غنیمتست • نیتکه بن سنک
مجاورتکله شباک هلاکدن خلاص اولورم سن دخی بنوم معاونتم ایله بیداد
صیاد جلاددن آزاد اولورسن هر برمزک نجاتی آخرک حیاتنه منوطدر وخلاصی
آخرک وجودینه موقوفدر سنکله بنوم مثلم مثال کشتی وکشتیبان مثلیدر
کشتی سعی کشتیبان ایله ساحل نجاته واصل اولورکونکی ظاهردرکه کشتیبانک
دخی مقصودی پیشی کشتی ایله حاصل اولور بو روشندرکه بنوم حسب حالم و
صدق مقالم بعد زمان معلوم اوله کرک اما خوف ایدرین که فرصت فوت
اولب تدارکه قدرت اولمیه ع ترسم که عمر امان ندهد تا دمی دکر • ضمیر منیر که ظاهر
وواضحدرکه بنوم فعلم قولم اوزره غالب وکردارم کفتارم اوزره راجحدر عقد عهد

ثبت

که

ایدوب

ایدوب وشرط وفایی ذمته آلوب جانبکه الچی ایدرین سندن دخی بو آوازه ده نغمه
وبو سازده بر زخمه رجا ایدرین ــــ فرما اشارتی که دو چشم امیدوار
بر کوشهای آن خم ابرو نهاده ایم • گربه باوربه موشدن بو کلمای کوش
جان حالی صدق وصفا وکلکونهٔ مهر ووفا ایله آراسته کوروب ایدی سنک
فحوای کلامکدن بوی وفا استشمام اولنور وعهد ومیثاقکدن هوای صفا استنشا
اولنور بن بو بازاره جان ایله خریدارم وبو فرمانه مطیع وفرمان بردارم من
بعد الصلح خیر جهان مطاوعتنه عن صمیم القلب اتباع ایدم وکوش اموش ایله
استماع ایدم امیدوارم که بو مصالحک برکتیله ایکی جانبه دخی مخلص میسر اولوب
وبو موهبتک مکافاتی ذمتمزه واجب بله وز وبو نعمتک شکری منتنمه ابد
الآباد التزام کوستره وز حالا بنده سنجلیبن عهد ومیثاق وعقد اتفاقی کردن
دله طوق ومیان جانه نطاق ایدوب بو بابده بجا نه ایلمک واجبدر وسنکله نه
نوع معامله ایلمک مناسب در موش ایدی چون سنک حضورکه وارم لازم
درکه شرط قیام وتعظیم وتکریم تمامی تقدیم ایده سن تا دشمنلر آنی عین یقین ایله
مشاهده ایده لر ومیانمزده اولان لوازم اخلاص واختصاصه جازم اولوب
خائب وخاسر دونه لر گیده لر بن فراغ خاطر ایله کردنکدن بندی ویایکدن
قیدی کیدررم گربه بو قولی قبول ایدوب بو شرایطه التزام کوستردی
موش دخی اقدام ایله ایلرو کلوب سلام ویردی گربه دخی رسم
قیام وشرط احترامی یرینه کتوروب حالنی وخاطرن صوردی وانواع ملایمت
وملاطفت واصناف مخالفت کوستردی چون زاغ ورآسو حالی بو منوال
اوزره مشاهده قلدیلر رشتهٔ امیدلرن قطع ایدیلر وشکار موشی فراموش
ایدوب دوندیلر کتدیلر چون موش حمایت گربه ایله بو ایکی بلای عظیمدن خلاص
اولدی گربه نک بندلرن کسمکه آغاز ایدوب بو اثناده بو اندیشه دوشدیکه
کندونک عاقبت حالی نیه نهایت بوله پس بو سببدن جبین حالنده علامت
ملال لایح اولوب گربه فراست ایله بیلدیکه موش فکر دور درازه دوشدی وهم
ایدیکه بندلرن کسمه دن فراغت ایده وآنی اول دام بلاده پای بسته قویه کیده
پس خطاب عتاب آمیزن که احبا مانندہ رسم قدیم در آغاز ایدوب ای عزیز
آیینهٔ خاطر که زنکار ملالدن تیره ودندان خار شکافک کدر ملالدن نه تیز

خیره اولدی

سنک عهد عهد ولطف وفروکه اعتقادم بویله ایکن چون حاجتکه ظفر بولدک ومراده
واصل اولدک وفای عهده تکاسل وانجاز وعده تغافل ایلرسن بن بلورم که
وفا بر دوا در که دار الشفای دنیاده بولنمز وحسن عهد بر گوهر در که کان جهان
وخزانهٔ زمانده اله کیرمز وفا عنقا گبی مهمل اسم بی مسمادر وحقیقت کیمیا
گبی دنیاده ناپیدادر بیت وفا مجوی ز کس ور سخن نمی شنوی • بهرزه طالب
سیمرغ وکیمیا باشی • موش ایدی حاشا که بن چهرهٔ حالمی ناخن غدر له
خراش ایدم ونقطهٔ نامی نیک نامم جریده سنده تراش ایدم بن بلمزمیم که
وفا کمند کردن اراده وتوشهٔ راه سعادتدر بر کیمیادر که خاک تیرهٔ زر وبر
توتیادر که دیدهٔ خیرهٔ صاحب نظر ایلر مشام هر خیشوم که استشمام بوی وفادن
محروم اوله استنشاق روایح ریاحین محاسن اوصافدن دوردر وآیینهٔ
هر ضمیر که ارتسام صورت صفادن رنک پذیر اولمیه انعکاس انوار مکارم اخلا
مهجوردر بیت وفا بوین جو ویر غزاله باغ • انکچون اولدی طاغ اوزره طاغ
وفا بولنده چون سرو اولدی قایم • صفایله طورر سرسبز دایم گربه ایدی چون
بلورسنکه وفا مشاطهٔ عروس کمال وخال رخسارهٔ شاهد حسن وجمالدر
کرکدرکه سن دخی عذار کردار وعهد وقرارکه بو گلگونه ایله آرایش ویره سن
که هر گلزار که آننده خال وفا بتمیه شاخسارنده بلبل نوا اوتمیه وهر رخسار که
خال وفا ایله آرایش بولمیه صاحب نظرلرک پرتو التفاتلرینه مظهر اولمیه بو اجلدندر که
دیمشلردر بیت آنرا که طریق کرم ورسم وفا نیست • گر حور بهشت است که شایستهٔ
ما نیست • هر کمسه نک جمال حال پیرایهٔ خال وفادن خالی اوله اکا اول بلا ایشه
اول زنان دهقانه نیشدی حکایت گربه ایدی امثالده کلمشدر که دیار فارسده
بر قریهده بر دهقان وار ایدی که اهل فراست وصاحب کیاست خمخانهٔ
دوران نده نجه ساغر صفا سورمش وکاشانهٔ روزکاردن هزار جور وجفا
کورمش طاس وکاس زمان وزمیندن نجه تلخ وشیرین طاتمش وکار
متاع جهانی هزار کره المش صاتمش بیت جهان پیموده بسیار دانی • ظریفی
زیرکی شیرین زبانی • بو دهقانک بر خاتونی وار ایدیکه روی دلاویزی
شمع شبستان ایدی ولعل شکر ریزی نقلچی بوستان نقش امیزلکده
نوبهار گبی رنکارنک وعشوه فروشلقده روزکار گبی پر زیور نیرنک

سرآی جنه قدی عنبرین خام • بیاض سینه فرش نقره خام • شب وصلت کبی
زلفی دلفروز • رخ فرخنده فالی روز نوروز • بیر دهقانک اکرچه زیور هنر ایله
آراسته ایدی اما روزکاری بینه فقر وفاقه ایله کچردی وافوض امری الی الله
مزرعه سنده توکل اکردی پیشه چرخ غدار وعادت سپهر ستمکار خود
اهل هنر وکامللری اسفل سافلینه نازل قلمق وبی هنر وناقابللری اعلای علیینه واصل
قلمق بیر دهقان صنعت وفننده کمال مهارتله موصوف ایدی چونکه بو عملک اسبابنه
وسعی والاتنه قدرتی یوق ایدی دست عیشی تنک وپای عشرتی لنک اولوب
عمری قلت وضجرتله کچردی بر کون زنی کمال عجزندن زبان تسلطی دراز ایدوب
دهقانی ملامته آغاز ایدی که ای بیر نابالغ نیجه بیدک کوشه کاشانه ده فارغ اوتوره
وکسب کاردن محجوب عمرک فقر وفاقه ایله کچورر آخر حرکت موجب برکت ایدوکن بلمز
بی کارکذر میسن ابنای جنسکدن عار اتمزمیسن اکرچه دیوان خانه ازلده
الرزق علی الله براتی هر آفریده نک اسمنه موسوم در اما عنوانده الکاسب
حبیب الله طغراسی دخی مرقوم در پس ظاهرا سبب رزق سعی اکن بدر اکرچه
فی الحقیقه رزاق جناب مسبب الاسبابدر صلاح بودر که سنده طریق کسبه سالک
اولاسن تا سایر ناس کبی سن دخی اسباب نعمته مالک اوله سن دهقان
ایتدی ای عمر عزیز دیدکک عین صدق ومحض صوابدر وموافق اجماع مقتضای سنت
وکتابدر اما روزکار ایدیکه بو دهده بن استاد کار وبو دیارک دهقانی بکا
خدمتکار ایدی حالا ضایع اولوب اسباب زراعت الدن کیتدی خردور اولمادن غیری
چاره قالمدی اکر البته کسب وکار ایچون بر حرفت اختیار اتمک لازم ایسه واجبدرکه
بو دیاردن رخت اقامتی بر جانبه کوتره وزکه داغ غربتده شماتت اعدادن
سلامت میسر در کل امدی جلای وطن ایدوب بر دیاره دخی کیده لوم وآنده هنر
صنعت رایج ایسه اختیار ایده لوم زنک فقر وفاقه دن طاقتی طاق اولمشدی
کربت غربت وبلای جلایه رضا ویروب ار وعورت اتفاق ایله اول دیاردن
رختی کوتروب بغداد جانبنه رحلت ایتدیلر ودفع ملال ورفع کلال ایچون مقتضای
حاله مناسب قیل وقاله اشتغال ایتدیلر کیدرک الکلام یجر الکلام مقالتلری بو مقامه
یتشدیکه دهقان ایتدی ای یار کرامی محنت غربت اختیار ایدوب عنان عزمی
بر دیاره توجه ایتدک که آنده بزی بر فرد بلمز بز دخی آنی بر احد بلمز ز محمل درکه

سن
مسن

درکه اولدو لاتینک خلقی مسلط وجبّار یا اهل حیله ومکّار اوله مشاطهٔ صنع ذو الجلال
جلّ عن الاشباه والامثال چهرهٔ بالجمالکه احسن تقویم خالیله آراسته قلمشدر **بیت**
غالبا بو هزار دیدهٔ فلک • کورمدی ساکه بکزر انس وملک • **تبا** واکر افسون وفا
ایله یا تعلّل وبهانه ایله سکا طمع ایده لر سندخی غرور جوانی وامید کامرانی ایله
انلره مایل اولوب بو بیر بیچاره نک صحبتندن اعراض ایده سن ویبرلک وقتنده
بو فقیری حرقت فرقت وکربت غربتده قیوب کیده سن اکر عیاذا بالله
حال بو منوال اوزره اوله من بعد بکا احتمال حیات مقولهٔ محالاتدن اوله **بیت**
زهر کربیم نو آرم ولی ازان ترسم • که من بمیرم تو جان دیکران باشی •
زن چون بو کلماتی استماع ایلدی کمال انفعال اظهار ایدوب ایتدی بو نه کلام
شور انکیزدر که سویلرسن ونه خیال وحشت آمیزدر که ایلرسن
تن وجانم سنک قربانک اولسون قولم بصدق صحیح بورغانک اولسون ایسرکه
اولین نا جان ویرنجه بو جسم ناتوان کوره کرنجه اکر بنوم چهرهٔ حالمده خیانت
حالندن بر حال اوله وطن مألوفمدن انتقال ومسکن مشعوفمدن ارتحال ایده میدم
ومهاجرت یار ودیار ومشقت مسافرت اختیار ایدوب بو دار غربته سنکله
کیدر میدم امیدوارم که سنک عهد مواثقنکه قدم بصدوقم اولکی کبده ایلدوکم
عهدی لحده ییتشدرم حالا دخی تجدید عهد ایدرم ورشتهٔ پیمانی بونک اوزرینه
عقد ایدرم که تا طاوس روح روضهٔ بدندن جلوه قله طوطی زبانی شکر شکر کدن
غیری ایله بشیر کام ایتیم وتا همای زندکانی آشیانهٔ کام ابندهٔ آسوده اوله حرغ
دلی دام محبتکدن غیریه رام ایتیم اکر سلوک سبیل آخرته سندن سبقت مقدر
اوله سه خود فبها شرطی پایانه ییتورمش اولم واکر بو مدت دخی اجل مهلت
وعمر مساعده کوستره بو عهد اوزره پایدار وبو پیمان اوزره برقرارم سنویله ملاحظه
اولنه پیر کهن سال بو کلماتک استماعیله خوشحال اولدی زن دخی وجه مزبور
اوزره پیمان وعهدنی ایمان غلاظ وشداد ایله مؤید ومؤبد قلدی **مثنوی** اولور
کذاب اولانک اشی سوکند • چو بر سوز سویلیه الجه آند • چراغ کذبی چون
روشن قله زن • ویرر کوزی لشندن اکه روغن • **تبر** فقیر فراغ دل وصفا
ضمیر ایله باشنی زانوی دلجوی اوزره قیوب خوابه واردی بو حاله مقارن
اول مقامه برجوان کلدی الندهٔ اسب تازی ودستنده مرغ بازی باشنده

ي

تاج کیانه . و دوشنده لباسی خسروانه زن نظر ایتدی نه کوردی بیت برکوکل صید
ایدیجی جان کوردی . نجه جان بر کوزل جوان کوردی . اکر مردم وبن شب تیره وش شمع
رخسارن کوریدی تیغ افق مشرقدن صبح صادق طالع اولدی صنیدی اکر مردم
طره عنبر نکندن عارض زیباسن تماشا ایدیدی آفتاب جهانتاب ورای حجابدن
لامع اولدی دیدی . بیت برکل سیر ایدی کلبرک رخساری انک . سنبل پرتابدی
زلف سیهکاری انک . نقاش قدرت پرکار ابداعله عنبر تردن سطح عذارینه دوایر
چکمشدی و دهقان باغ جمال و بستان حسن باکمالنه تخم لطافت و بذر ملاحت اکمشدی
زنک چون تیر نظری اول جوانک هدف جمالنه راست کلدی سلطان عشق لشکر شور و شوقله
کشور درون و بیرونینه آت صلدی و عقل که شحنه شهربند اولمنزلدن رختی کتوروب
بیابان حسرت و حیرتده سرکردان اولدی . بو جانبدن جوان دخی نظر ایدوب بر نکارین
نازنین کوردی کرمشاطه صنع یزدانی چهره دلربایته شبنم لطافت ایله آب ویرمش
خورشید رخسارینک رنکی عارضنک رشکندن چهره سی آلتون اولمش و مشک
ختانک حسرت زلف مشکینندن جکری خون اولمش مثنوی قامتی سرو سرافراز
اولمش . میوه سی شیوه برک ناز اولمش . دهنی تنکی حقه مرجان . لعل نابی مفرح
[دل] جان . انک دخی کردن جانی زنجیر محنت و پای دلی بسته بند ارادت اولدی
[...]ون شوار مکر اول دیارک شهریارینک اوغلیدی عزم شکار ایله صحرایه چقوب اتفاق
[...]ندم و خشمدن دور دوشمشدی چون تیر نظری اول غزال شیرافکن و شهر آشوبه
راست کلدی کمان ابروسندن سپر سینه جوانه بر پیکان دلدوز اوروب جان آچیندن
[...]ذت کار شکاری اونتدی و قصد صید ایدرکن نخجیر و آرام عشقه کرفتار اولدی صورتیکه
[...]ی رنک پری وی جان بنان ازری نیکم سن و بونده نیلرسن و سبب ندر که
غوله مؤانست ایلرسن مثنوی یکادی کم نه برجک ماهی سن سن . نجه خلقک
تماشاکاهی سن سن . نه کوندن پرتو آلدک ای مه نو . که صالدک برج حسنه بویله پرتو
[...]ی ایسک ندر یانکده کی غول . اکر انسانسک ان ندر اول . زن دل غم پرورند ن
آه پر درد ایدوب ایتدی ای دولت بیدار بخت خفته حالندمی صورسن یا قصه
[د]ل شکسته احوالنمی استفسار ایدرسن انیس روزکارم بو پیر کهن سال در و دل
غمخوارم مونس اندوه و ملال در لباسم بو پلاس درکه کورسن یال و بالم بو جانم
رنج و المدر که مشاهده ایدرسن عمرمی دایما محنت و بلایله کچوررم و جانمه

۱

مدام ساقئ دهر الندن شراب قهر ایچوررم جوان ایتدی ای مراد ول غم دیده وای
انیس خاطر محنت رسیده روا میدر که سن بو حسن عجیب و شکل غریب
و چهرهٔ دلفریب ایله بو بیر فرتوتنک اسیر زنجیر تسخیری اوله سن وعیب عظیمدر که
سن بو زیب و بها ایله بازار روزگارده بی قدر و بها و بی برگ نوا قاله سن
گل سنی شبستان التوب سریر عزته کچورین و مملکتنک ملکه سی ایدوب رایت قدرگی
زروهٔ رفعته ییتورین زن چون نوید وصالی گوش ایتدی حقوق پیر زالی فرامو
ش ایتدی و پیمانهٔ پیمانی سنگ غدر له صیوب عقد ایتدوگی ایمانی بالکلیه اونتدی
جوان زنی کندویه مایل گورجک ایتدی ای جان جهان فرصت غنیمتدر نه توقف ایدرسن
گل گیده لوم پیر بیدار اولنجه مسافهٔ دور و دراز قطع ایده لوم زن آهسته
پیرک باشنی درزندن اندروب پیره قودی و چبت چالاک عقیب جوانه سوار
اولب دست اعتماد له میانی جوانی در آغوش ایدوب و آتش محبت ایله سویله
طوتشدی و عنان شهوته شویله باشندیکه دعوای عفت فراموش ایتدی
بو اثناده دهقان بیدار اولب گوردیکه بیر جوان سوار اولمش و جانان آنک
پای وصالنه خلخال و ساعد صحبتنه سوار اولمش آتش غیرت زبانه چکدی
و دود حمیت باشنه چیقدی و بحر کبی جوش و سیل کبی خروش ایدوب
ایتدی بیت یار من مهر دوستان بر داشت • مهر دیرینه از میان برداشت •
آه ای بی وفا نه عجب رنگ ایتدک وی دلفریب نه غریب ریو و نیرنک ایتدک
ای بی حقیقت قنی عهد و پیمانک ای نامروت قنی عقد ایمانک ای کافر نعمت
قنی دین و ایمانک قنی حقوق صحبت قنی وفا و حقیقت قنی دعوای عفت قنی
مقتضای مودت قنی زن ایتدی ای پیر نابالغ بو سوداوی فارغ اول که خوب زولر
وفا اولمز بونلردن حسن عهد اومق ممان سهیلی ثریا ایله جمع اتمک و آتش سوزان
ایچره نهال گل دیکمک کبی در پیر ایتدی ای پری دایرهٔ انصافدن طشره قاجدک و خفاکار
بابنی آچدک دل آزارلق کلیدیله قورقرم ممان پیمان شکننک مکافاتنه گرفتار اوله سن
و بکا آخر و فمده سزا گوره‌سن فعلک جزاسنی بولەسن بیت صقن آهمدن ای
نگار صقن • کینه جوبدر بوروزگار صقن • زن انک طرفنه التفات ایتمیوب
جوانه ایتدی نه طورر زگیده لوم تا جهای بادیهٔ فراقدن قورتلوب سرمنزل صفا
وصاله ایره لوم ملک زاده سمند تیز رفتاره عنان ویروب اول بیابانی آب

ش

لع

ی

كى روان

نك

اکبی روان وبادکبی دوان اولب آن واحدده دیده دمعاندن غایب اولدیلر
بر بیچاره بادل صدپاره چون بو حالی مشاهده ایتدی باوجود کربت غربت
وشدائد راهدن بی طاقت اولمشدی حرقت حرقت همراه تحمل ایده میوب
افتان وخیزان عقبلرینه دوشدی کتدی کیدرکن کندویه ایتدی نسا طایفه سنده
خود وفا اولمز وبنای عهدلرنده بقا ومشرب قلبلرنده صفا اولمز بن بو
قوللرنه اعتماد ایدوب وطن مألوفم ودیار معهودمی ترک ایدوب حالا نه حالله
رجوع اتمک میسّر ونه طاقت ایله آردلرندن یتمک ونه عقبلرنجه الی غیر النهایه
کتمک متصوّردر امّا بنوم عاقبت کارم نیجه اولورسه وخاتمت حالم نیه نهایت
بولورسه بیت میروم کرد جهان دربی دل بی سر وپا • چه کنم کار مرا پا وسری پیدا نیست •
امّا چون بونلر برزمان کتدیلر خیلی مسافه قطع ایتدیلر کیدرک بر چشمه سار
وسایه سپیداره یتدیلر چون استعجال حرکتدن محب ومحبوبه اثر ملال وقوّه
مرکوبه فتور وکلال طاری اولمشدی ایستدیلر اول بودر که بو مقامده بر ساعت آرام
ایده وز وشهسوار میدان آسمان چنبر دایره نصف النهاردن کذران ایدنجک
بز دخی بو مقامده قیام ایدوب ماه کبی منزل معهوده خرام ایده وز پس اسبدن
پیاده اولب سایه درخته کلدیلر برزمان لب آبده اوتروب کتاب عشقدن نیجه فصل
وباب اقیوب محاوره ومشاعره یه آغاز قلدیلر چون روی رنکین نکار زلف
دلارای مشاهده ایدوب حوالی رخسارنده حلقه طرّه غالیه باری معاینه
ایدنجک ایتدی جانان دخی برزمان اول سرو نازک سرافرازلکن تماشا ایدیب
ونخل قامت زیباسنه که رشک طوبی وغیرت سدرة المنتهی در نظر ایدوب بو
بیتی اوقدی بیت نخل بالای ترا یارب چه موزون بسته اند • صد هزاران نازکی
بر یکدکر چون بسته اند • اثنای مصاحبتده زن دهقان تقاضای طبیعت مقتضاسنجه
تجدید طهارت لازم کلدی حرمت ادب ایدوب اول موضعدن خیلی مسافه کیدوب
خلوت کوزدوب بر بیشه قربنده بر چشمه کوردی هنوز چشمیه دخی وارمدن
بر شیر غرّان التهاب آتش جوعدن اطراف دشت وغایی طواف ایدردی ناکاه
چشم بر خشمی اول شوخ چشمه راست کلوب فی الحال قلّاب چنکالیله قپوب اول
بیشه یه ایلتدی جوان صفیر شیری ایشتدی ونکاری کناره کلدوکن تماشا
ایتدی بیم جاندن همان اول آن کندوسن آت ارقه سنه براغوب راه بیابانی

طوندی کیتدی • القصه جوان هول جاندن آرونه یقمیوب قجدی وجانان چنکال
شیر غرانه کرفتار اولوب مزرع جهاندن نه اکدیسه آنی بجدی بر دهقان
انلرک عقبنجه افغان وخیزان وحیران وکریان کیدرکن اول چشمه کنارنه کلوب
انلردن اثر ونشان کورمیوب فریاد وفغان ایدوب ایتدی بیت درد اکه
یار رفت ودلم را آزرده نکرد • صد وعده بیش وآدیکی را وفا نکرد • بر زمان
ایام وصال وهنکام اتصال خیالن حال ایدینوب نالش ایتدی وقطرات
حسرات وعجاجات عبراتی باغ رخسار وسمن زار عذارینه روان ایدوب ایتدی
بیت • فانی اول کون که وصال یار ایله مسرور ایدم • اول جمال وحسنه وبن وصلنه
مغرور ایدم • دریغ که لمعات انوار مواصلت ظلام ایام مفارقته مبدل اولدی
وحیف که بهار حضور وراحت دبور محنتله خزان وبرک وباغ دولت نکباه نکبتله
ریزان اولدی کریه بسیار وناله بی شماردن صکره نظر ایتدی کوردیکه یار قدیمنک
اثری بر جانبنه کیتدی بی محابا اول اثری ازلیوب ووفق احتیاط ایله
جوانی کوزلیوب کیتدی اول موضعه یتدیکه شیر آنک شکمن چاک ایتمشدی
بیر فرتوت اول حالی مشاهده ایدیجک سرآسیمه ومبهوت اولدی بلدیکه اول
بی وفا جنایت خیانتنک عقابین عقابتنه کرفتار اولمش وایتدیکی غدر عهد و
نقض پیماننک جزا وپاداشنی بولمش بر زمان دیده عبرتله آنک حالنه بقدی
حیران اولدی وکندونک غربتنه کریان اولدی بیت زلب نالاش بر ثریا
رسید • زمژکان سرشکش بدریا رسید • بو مثلک فایده سی اولدرکه هر کیم
چهره عهد ووفایی ناخن غدر وجفا ایله خراشش ایده کاتب دهر کذلک قهر ایله رقم
وجودنی صفحه دفتر روزکاردن تراشش ایدر • موش ایتدی بنده بلورم
نقض عهد ومیثاق وقرع باب نفاق خلاف محاسن اوصاف ونقیض
مکارم اخلاقدر سنک منافع محبتنک وفواید صحبتنک بکا واصل اولوب بونجه
بلا اوستمدن سنک واسطک ایله مندفع اولدی واعدانک بندن رشته طمعی
سنک یمن همتنک وبرکت عنایتک ایله منقطع اولدی پس مروته لایق بودرکه
بو مکرمتنک مکافاتنی ذمت همته واجب بلم وسنک بندلرک کسمکده ایکی دشم
قالنجه چالشم خلاصک بابنده اتدوکم عهدک عهده سندن کلم اما خاطره بو خطرناک
خطور ایتدیکه فاوندن عنان تمالک وتماسک ایلدم کیتدی تا آیینه دل اول غبار

صفا و مرآت خاطر اول ژنگاردن جلا بولمیه ممکن دکلدر که سنک عقد کارکه تمام
گشایش بوله کربه ایتدی سویله فهم اولنور که بنوم جانبمدن خاطرکه خدشه اولب
نقض عهد اندیشه سن ایده سن حال بو که بن عهد و پیمانی میان جانه عقد ایدوب
ایمان غلاظ و شداد ایله مؤکد اتمشم درمن بعد غدر و نفاق و نقض عهد اتفاق
احتمالن ویرمیه و سوابق وحشتی مطلقا خاطره کتورمه که قانون مخالصت حد
بدآیین مخاصمت قدیمی نسخ اتمشدر سندن وفادارلق و حق گذارلق متوقع و
مطلوب ایکن مکارلر و حیله کارلر زمره سندن معدود و محسوب اولمه و جمال
مناقب و آیینهٔ محاسنکی زنگ تزنگ و زنگ غدرله موسوم و معیوب قلمه
عاقل کامل و هوشمند صافی دل بو کمسنه دن شمهٔ تعطف و کرشمهٔ تلطف کورسه بنای
اخلاص و قواعد اختصاص ذروهٔ آسمانه یتورر و نهال صدق و صفاده میوهٔ
لطف و وفا بتورر اگر ضمیرنده بر دغدغه ظاهر اولسه و خاطرنه بر شبهه خطور قلسه
فی الحال آنی صفحهٔ حالندن محو ایدوب من بعد آنی یبر آمن عرصهٔ خاطره کتورمز علی
الخصوص که مابینلرنده عقد و عهد و میثاق مبرم اولب ایمان غلاظ و شداد محکم اولمش
اوله معلوم درکه بی وفالرک خاتمتی شوم و عاقبتی مذموم در و ارباب غدر و شقاوت
دنیا و عقبادن محروم در ایمان کاذبه بنیان عمری ویران ایدر و خلف وعد و نقض
پیمان بنیاد زندگانی خاکه یکسان ایدر بیت چون درخت آدمی و بیخ عهد بیخ را
تیمار می باید بجهد • امیدوارم که وفادارلق حقنی فراموش ایمیوب مقدمات
آزاری قویه سن و عقد اتدوکک عهدی نقض ایمیوب نقش غش و غلی صفحهٔ
دلدن یویه سن موش ایتدی حاشا که بن عهده وفا و سنی بند بلادن رها ایلیم
فاما خاطره خلجان ایدن خاطره که سکا بیان اتمشدم بنی گرداب تفکره و لجهٔ تحیره
براقدی کربه ایتدی مکنون خاطر و مضمون مافی الضمیرکی بکا اعلام ایله تا بن دخی دینکه
تدبیر ایله انکا نظر ایدوب سنک پایهٔ عقل و ادراککی بلم و اندازهٔ اندیشه و
دانشکی معلوم قلم موش ایتدی ای کربه اهل تجربه بیورمشلردر که دوستلر ایکی
نوع در بری آنلردر که صدق کامل و رغبت شامل ایله بی شایبهٔ غرض و بی توقع
عوض جانب موالات و مصافاته مایل اولالر ایکنجی آنلردر که طمع منافع و یا دفع
ضارت و رفع مضار ایچون بو طریقی اختیار قله لر اولکی طایفه که ابواب صداقتی
صفای نیت و خلوص عقیدت ایله فتح اتمشلردر هر حالده آنلره اعتماد مجالی واردر

وهر زمانده انلرجانبندن امن وامان محتملدر وانلرکه حقنده ممکن اولان انبساط
ونوازشی منحرف وکلدر • اما انلرکه صفت صداقتی سبب دفع مضرت ایده لر
یاوسیله جذب منافع وواسطه جلب مطالع قله لر حاللری بومنوال اوزره قرار المز
کاه بساط مباسطه مقدم انبساطی دراز ایدرلر وکرد نامقبوله صداقتک بعض جهاتی
مساعده روا کورمزو بالکلیه زمام اختیارن انک قبضه اقتدارنه تسلیم ایلمزبلکه
ایام مهماتده اعذار لطیفه یه تمسک ایدوب تحصیل مرامنه تدریجله سرانجام ویرر
وانک ضمننده کندو جانبن دخی ملاحظه ایدوب شرط احتیاطی کما ینبغی محافظه قلور
جمیع امورده احتیاط مناسبدر وصیانت نفس علی کل حال واجبدر
هرکسه که بو مقوله احبابله مصاحبتده طریقه مزبوره یه سلوک ایده السنه ناسده منقبت
مروتله مذکور اولر ومیان عام وخاصده فرتبت رای ورویتله مشهور اولور
بنده فکرم بودر که سنکله همان بو منهج اوزره سالک اولم وچون سنک خلاصکی
عهده مه آلدم انجازه بتورم اما صیانت ذات ومحافظت نفسم بابنده دخی ممکن
اولان احتیاط واجب زیراکه بنوم سندن خوف وخشیتم زیاده در اما اول
طائفه دن که سنک جرم کرمکه اختصاصله انلرک دام کمائندن خلاص اولدم و
سنک بکا بغض عداوتک اشددر انلردن که سنکله قبول عهدی انلرک دفع وردی
ایچون ذمتمه لازم قلدم سنک جانبکدن دخی بنوم باعده واقع اولان ملایمت
مقرردر که مصلحت وقت وضرورت دفع مضرت ایچوندر حالا بکا فرضدر که خصمک
دفع مکر واحتیالندن حذر ایدوب سمع قبول ایله اقوالنی کوش ایتمیم ومآل حاله
نظر ایدوب جانب حزم واحتیاطی فراموش ایتمیم که بیور مشلردر مثنوی
در استحکام کار خویشتن می کوش • مکن قانون حکمت را فراموش • کسی کو کار
بر بنیاد سازد • بنای عقل را آباد سازد • کربه ایتدی ای موش سن بغایت زیرک
ودانا موش ایمشسن بن سنک مبلغ ادراکک بو مرتبه ده اید وکن بلمزدم
ومقدار دانش وبینشکی بو درجه ده فهم ایلمزدم چون بو کلمات حکمت نکاندن
بهره مند ایدوب جواهر پندکی کوش هوشمه پیوند اتدک وفور لطف وکرمکدن
دور وکلدر اعلام بیوره سنکه بنم بنی قیدن قورتمق ونه سلامتله قورتلمق
نیجه متصوردر بو قفل مشکلک فتحی نیجه کلید اندیشه ایله ممکندر موش تبسم اتدی وایتدی
ای کربه صنعت چوب آلتنده دربد ایده فکر صواب بودرکه جمیع بندلرکی کسم

تنم

که

الا سنول عقده که اصل البا بدر کند و جانم ایچون حفظ ایدم و فرصت کوزه دم تا
سنا بکا قصدوندن اهم بر مهم حادث اولب بنی صیدوندن عاجز اوله سن والکا
اشتغال ایله مجال اولمیه که پنجهٔ جنکال بکا دست رس بوله سن پس اول عقده
دخی حل ایدم تا سنده بندوندن و بنده کرددن خلاص اولب ایکمز دخی مرادی احسن
وجه اوزره میسر اوله کربه بلدیکه موش بغایت دانا و عاقل و صنعتده استاد
و کامل در فسون و فسانه ایله عقلی آلدرمز و علت بهانه ایله بولندن آیرلمز
ضروری بو حکمی امضا ایدوب بو قضایه رضا ویردی و موش دخی آلمک بندلرن
بر بر کسوب اول عقده که جمله سنک عمده سی ایدی حال اوزره قودی و اول
کیجه تمام خواب و آرام ایتمیوب کتاب حکمتدن نیجه فصل و باب اوقدی اول
زمان که طاوس زرین بال مهر ریاض سپهرده جلوه و اغازه کلدی و شهباز
آشیانه طارم چارم شهپر نور کستر ایله هوای فضای افقدن پرواز کلدی
صیاد خام طمع امید شکار ایله اراقدن پدیدار اولدی موش ایندی اوشده
اول وقت کلدیکه اول عقده ایدوکم عهده سندن کلم و اول ضامن اولدوغم وعدهیه
تمام وفا قلم چون کربه صیادی کوردی جان شیرینندن ال یوییب هلاکنه منتظر
اولدی طوردی صیاد یقین کلجک موش عقدهٔ باقیه دخی حل ایتدی کربه مسول
جاندن یاد موشی فراموش قلدی و پای کشن قچوب بر اغاج باشنه چقدی
موش دخی اول تشویشدن خلاص اولب سوراخه کردی صیاد کلدی و آلمک
رشته لرن کسته و عقده لرن بریده بولدی نفسنه دهشت و حیرت مستولی
اولدی چندانکه اطرافی تجسس و تفحص ایتدی سبنندن نام و نشان بلمیوب کیتدی
بر زماندن صکره موش سوراخدن چقدی کربه اراقدن کوروب یقین وارمغه
خوف ایتدی و خدمت ملازمتده قصورینی زبان معذرتله عرض ایدوب ایتدی

چون حصول دولت وصلک محال اولدی بکا • کوز اوجی ایله اراقدن مرحبا
اولسون سکا •

کربه دخی آواز جانکداز ایله نالش ایدوب ایتدی

یارب اول دشمن بفعلی یاره نتدم نیلدم • سوکمدن عزیز بن دلداره نتدم نیلدم •

نچون بندن اعراض و مصاحبتدن اغراض ایدرسن مکر بلمزمسن اولا که بر صدیق
صادق و رفیق موافق تحصیل ایتدک و نوائب زمان ایچون بر حصار امن امان و اولاد
و احفادک ایچون بر حصن شداد بنیاد ایلدک بری کل تا ایتدوکک الطاف و ملاطفتک

مكافاتين بندن اضعاف مضاعف كوره سن • وو كدو كمك ورخت قرونك
سايه سنده تاب آفتاب حوادثدن مصون اولب نهال آرزو دو ميوهٔ مرادنكه
ايره سن • سن بندن نجون نفرت ايدرسن • بن بو حيرتده يم كه اندوكمك الطافك
وظايف عذرنى نجه زبان عجزله ادا قلم • واول انعام واحسانك شكرنى نه طريق ايله
شيرين كام اولم • بيت • هم تازه رويم هم خجل هم شادمانم هم تنك دل • كز عهده
بيرون آمدن نتوان اين انعام را • موش ايدى ممان باى احتياطله حواشى بساط
انبساطده مجالستنى كزوب • وبركار وار ساحت مصاحبت كربه دن كنار جزوب
زاويهٔ عزلتده قرار ايتدى • بو مثلك مثالى كه بيور مثلدر هذا زمان العقوق
لا زمان الحقوق • جون بو زمان زمان وحدت وعزلتدر خاطرم بو غلجاندن ايدركه
من بعد ابناى زمانله مصاحبت مؤانست ايتيم • وكابنا من كان اخوان وخلاندن
بر فردله مجالست بر واسين بر آمن ضميره كتورميم • ع • كر همدم آرزو كندم
همدم خود خويش • كربه ايدى اى موش لطف ايله بكا هجران خبرن سويلمه
وديداركى بندن دريغ ايدوب دوستلق حقنى ضايع ايلمه • هر كس كه الف
جهدله بو صديق صادق عهد الكتوره • وقدرن بله ميوب اسانلق ايله كيرو ييره
دوستلق نتايجندن محروم اوله • سائر احباب دخى آندن نا اميد اولوب
انك مصاحبتندن اعراض واجتناب قلهلر شويله كه سكا بنوم ذمتمده منت
جاودانى در • وبكا سنك بركت صحبتكله نعمت زندكانى رايكانى در • وميانمزده
اولان عقد عهد مودت معرض انحلالدن مصون • وما بينمزده اولان رشتهٔ
مهر ومحبت نطاق انفصالدن مأمون در • بيت • توان شنيدن نسيم وفا وعهد
قديم • زهر كلى كه دمد تا قيامت از كل ما • مادام كه ساقئ عمر باقى در سندن
نوش ايدوكم جام كرمى فراموش اتمسم كرك • واندكمك قرونك مكافاتنده
بذل مجهود ايدوب دايرهٔ مهر ومحبتكدن طشره كتمسم كرك • هر چند كه كربه باب ابرامده
كلامى سر حد اطنابه يتردى • وايمان غلاظ وشداد ياد ايدوب ديله ديكه حجابى ميانندن كتوره
مفيد اولميوب موش جواب ويردى كه هر كاه كه عداوه عارض اوله جانبيندن ملاطفه
وملايمله زوال پذير اولمق ميسردر اول ماده ده كه تحريك زنجير مصاحبت فنون
جنون وسعادتدن معدود دكلدر اما جون عداوت ذاتى اوله هر چند كه ظاهرا بنياد
صداقت مقدمات مودت مشيد وممهد اوله انكا اعتماد اتمك كرك • ومحافظهٔ

ده

حال

وملاحظهٔ

وملاحظه مالده بر دقیقه ماجری قومموق گرک که آنک مضرتی نه غایت چوق و نهایت یوقدر
پس ممکن اولی بو در که چون میانمزده مناسبت اضداد و نسبت نسبت تضاددر
بنمله مصاحبت سوداسن یادکه گتورمیه سن بن خود همچنان سنک صحبتکدن
گریزانم هرکمسه که خلاف جنسیله مصاحبت هواسن ایده آکه اول بلا ایشه
که اول غوکه یتشدی گربه استفسار ایتدیکه نجه در اول **حکایت** موش ایتدی
روایت ایدرلرکه بر موش بر چشمه کنارنده وطن طوتمشدی اول چشمه ده بر غوک
دخی اوکردی گاه گاه آبدن چقوب چشمه کنارنه گلوردی بر کون کنار چشمه ده نغمهٔ
دل فرآتش ایله جان پرده لرن دریده قلوردی و کندو سسی بلبل هزاردستانی
صنوبر آواز ناسازیله گلزاردن دل قوشلرن رمیده قلوردی بو زمانده
موش گوشهٔ کاشانه سنده زمزمه یه مشغول ایدی راست چون آواز سوز
انگیز غوکی استماع ایتدی متحیر اولوب بی اختیار تماشای خواننده و آهنگ طنطره چقه
و سماع نغمانه مشغول اولوب اصول طوتوب الکن النه اوردی باشن اوینادوب
قویرغن دپردوب طوردی صوفیلر کبی رقصه گردی غوکه موشک بو حرکتی خوش
گلدی تحسین و آفرین اوقیوب موشله آشنالق هوسی دیک دماغنده
جوش ایتدی اگرچه گرزواج علتی مصاحبت ناجنسدن مانع و حایل ایدی
اما دواعی طبعی موانست موشه مایل و قایل ایدی القصه بر بریله انس و الفت
ایدوب همواره ذوق و صحبت ایدرلردی و بر برینه عجب حکایتلر و دلکش روایتلر
ایدرلردی موش بر کون غوکه ایتدی ای یار مهربان بن وقت اولورکه سکا کشف
راز نهان ایتمک دیلرم و خاطرینه نمی صحبت شریفکله شاد ایتمک آرزو ایدر
گاه اولور نغم انفاس دلاویزکی استماع ایتمک دیلر وقت اولور کوکلم
نغمات طرب انگیزکله رقص و سماع ایتمک دیلر سن اول قعر آبده و استراحت خوابده
بولنورسن اول حالده سنی بکا گلمک امیدی بعید بن سکا وارمق خیال محالدر
هرچند فریاد ایدرم صدامی ابدن اشتمزسن و هر بار که نعره اورم غوغالرمی سن
استماع ایتمزسن پس بر حیله فکر ایتمک گرک که چون بن چشمه کنارنه گلم سن
واقف اوله سن و بن آواز ایتمدن گلدوکمی بلوب طشره گله سن غوک
ایتدی راست بیورورسن بن همیشه بو اندیشه ده یم که یار غمگسارم کنار چشمه یه
گلمک بن قعر آبده اگاه اولوب جمله جواب ویرم و اول بنوم محجوب چکدوکی الم انتظارک

م

اعتذاری عهده سندن نه طریق ایله کلم کاه اولورکه بنده سنک سوراخک قپوسنه
واررین سن بیانده بولنوب بن مدت مدید منتظر اولورین خیلی زماندرکه خاطر
فاتره خلجان ایدر دیکه سنکله بو معنیدن بر رشته درمیان ایدیدم سن خود
کرامت ایدوب صفای باطنله مکنون ضمیرمی بلدک وبو معنی احسن وجه اوزره
بیان قلدک حالا بو خصوصک تدبیری دخی سنکا مخصوص در ع زهی لطیف
تو همه فکر نکوکند • موش ایتدی بو امرک سررشته تدبیری سر انکشت قدرتمزده در
صواب بودر که بر رشته دراز بدا ایدوب بر طرفن بنوم پایمه بند و بر جانبن سنک
پایکه پیوند ایده وز تا چون بن لب آبه کلم رشته تحریک ایدم بنوم قدوممدن
متنبه اولوب قدم رنجه قلسن اکر کاه کاه سن دخی مقدم شریفکله درزاویه
مزی تشریف بیوره سن رشته تحریک ایلیین اکاه ایده سن طرفیندن عقد عهد
بورشته اوزره انتظام و عقد صحبته بورشته ایله استحکام ویردیلر همواره بو شرطی
رعایت قلورلردی و هربری آخرک حالندن بو طریقله خبردار اولورلردی برکون موش
لب آبه کلدی تا غوکی طلب ایدوب اساس صحبت بنیاد ایدوب خانهٔ عشرت آباد
ایده لر ناکاه بر زاغ سیاه فضای هوادن چشم طمع ایله کنار چشمه ده موشی
کوردی قضای آسمانی کبی فی الحال اینوب قصاب وار بیچاره فاره منقارنه آلوب
پروازه کلدی اول رشته سببی ایله که بر طرفی پای غوکه و بر جانبی پای موشه بند ایدی
غوک درون آبدن طشره کلوب هواده معلق و سرنکون اولدی خلایق زاغ و غوکی
بو حال اوزره کورجک و بو نقش بوالعجبی تماشا ایدجک زبان طعن و طنزی
دراز ایدیلر و تعجب طریقیله ایدیلر عجب حالدرکه زاغ خلاف عادت بر غوک
شکار ایتمش هرکز غوک شکار زاغ اولمق کورلمشدی غوک فریاد ایدیکه حالا
دخی غوک زاغه شکار اولمامشدی ولکن شآمت مصاحبت موشدن بو بلایه
مبتلا اولمشدر و هزاران بو مقوله بلالره سزاوار در اول کمسه که خلاف جنسیله
مصاحبت اختیار قله — ای فغان از یار ناجنس ای فغان • همنشین نیک
جوییدای مهان • بو مثلی اول اجلدن کتوردم که صاحب رای صایب ناجنسله مصاحبت
قلمیه تا غوک کبی فضای هواده رشتهٔ بلایه آویخته اولمیه حالا بو داعیه دوشمشدرکه
من بعد بنی نوعم صحبتندن دخی مجانبت ایدم • بوقنده قالدیکه خلاف جنسیله مصاحبت
ایدم • کربه ایتدی چون لذت صحبتندن نفرت ایدردک پا بدایت حالده و آنده

تملق

لف

تملق و دام تلطف ایله بنی صید ایدوب ندردک وچون زرع حالکده عاقبت تخم محا
اکدوک اول زمان زمین دلده تخم نهال موافقت دکردک موش جواب
ویردیکه اول زمانده بنوم سکا احتیاجم وار ایدیکه اعدای جان شکارک پنجه سندن
خلاص دشوار ایدی عاقل اگر بر دامه گرفتار اولسه که اندن نجات دشمنک خس
اهتمامنه وابسته اوله ضروری انک دامن مداراتنه موالاتنه تشبث ایدوب
اظهار آثار مودت ارتکاب ایدر چون مقصودنه فایز اولور ومرادنه ظفر بولور
اندن تصوّر تقرّر المکله مصاحبتندن تنفّر ایدوب مجالستندن اجتناب ایدر
اما بو نفرت عداوت وانکار و بو وحشت استنکاف واستکبار جهتندن
دکل در نتکه بچه لر شیرا چون مادرک پانچه کیدر چون شیردن سیر اولالر پی
سابقه وحشت موانستندن فراغت ایدرلر هر احد بیلور که انک باعثی بغض
وعداوت دکلدر بر مدت چون میانمزده باب معاونت ومظاهرت مسدود
اولدی ترک مصاحبت ومواصلت صوب صوابه قریب کورینور بر دخی بو درکه
ایکیمزک دخی طینت وخلقتی آب معادات ایله سرشته اولوب آوازۀ عداوتمز آذان
واسماعه وصول بولمش ونفوس طبایعده مرکوز اولمشدر اول مصادقت که
مصلحت وقت باعث اولمش وبرای قضای حاجت واقع وحادث اولمشدر
چندان اکا اعتماد قلامق کرک وآنی زیاده وزن حسابه الماملق کرک چون
مابینمزده رشتۀ غرض منقطع اوله موافقت مخالفته منقلب اولوب صداقت
عداوت اصلییه رجوع ایدر مثلا آب کی آتشه قریب اوله کرم اولور چون
آتشدن بعید اوله همان برودت اصلییه معاودت قلور هر کشیه معلوم درکه
موشک کربه دن قتال دشمنی یوقدر سنک بکا بو دکلو آشنالق که ایدرسن
باعث دکلدرکه الا بو که بنوم اتمه دیش بلرسن و جانمه آتش یقرسن
بنوم خون حرامی شیر مادردن حلال اکلرسن هیچ توجیه میسر دکلدر
بن سنک لاف وکذافکه فریفته اولم وسنک دعوای مهر ومحبتکه اعتقاد
وبنیان عهد وپیمانکه اعتماد قلم کربه ایتدی بو سوزلری عجب جدله می سویلرسن
یا فی نفس الامر هزل ومطایبه ایلرسن موش جواب ویردیکه مصرع
در جان بازی چه جای بازی باشد بو کلام حلیۀ صدقله محلی وشایبۀ
هزلدن معرا در که رأی عین ایله معین وبرهان یقین ایله مبرهن ومبین در

بنجلین ناتوان لازم در که سنک کبی توانانک صحبتندن صد مرحله کریزان اوله و
ضعیف مزاجه واجبدر که اول عارضه‌دن که مهیج مرضدر و دارو ایله علاج پذیر اولمیه
بقدر الامکان احتراز قله ~ هر آن کهتر با مهتر ستیزد • چنان افتد که هرگز بر نخیزد
حالا مصلحت وقت بودر که بن سندن احتیاط اوزره اولم من بعد سنکله بنوم
میانمده صفای عقیده معتبردر • و مخالصت معنوی و مناسبت و مصاحبت روحانی
میسردر • حقیقت حال و خلاصه مقال بودر که سنکله بنوم میانمده امید وصال
و احتمال اتصال طیف خیالی • و تصور محال حد کذربه نوید وصالدن نومید اولیجق برزه
فریاد ایدوب آغلدی • و آتش فراقله درون سینه‌سین داغلدی • و آه سرد و
چکوب و ناله پر درد ایدوب دل کرم و آواز نرمله توجیه آغاز قلدی • معاوضه
بو مقامدن تمام ایدوب بربرینی وداع ایتدیلر • و هر بری ملول و محزون دوننب
کلبه احزانلرنه کتدیلر • مرد خردمنده بو حکایتدن فایده اولدر که عدو ایله وقت
حاجتده فرصت صلحی فوت ایتمیه • چون غرض حاصل اوله جانب احتیاطی رعایتدن
غافل اولمیه • سبحان الله بر موش بی هوش بو عجز حالله و ضعف بال ایله چون
کرداب آفته و دریای مخافته دوشدی • و اعدای غالب و خصمای سخت چنکال
و تیز مخالب مور و زنبور کبی باشنه اوشدی • و فایق حیله‌یه تمسک ایدوب آنلردن برسین
دانه موافقله دام مصادقته چکدی • و عهد و پیمان حصار امن و امانته تحصن ایدوب
وفایه مهر و محبتی تیر باران بلا و محنته سپر ایتدی • و مادام اولدوغی قدر عهد ایتدوکی عهدک
عهده‌سندن کلوب آداب حزم و احتیاطی یرینه کتوردی • اکر ارباب عقل و کیاست
و فهم و فراست بو امثال عجیبه و تجارب غریبه بنیاد کارلرینه بینش نهاد ایدوب
تقدیم مهماتده بو حکایات و اشارات آنه اعتقاد و اعتماد ایتسه‌لر لاجرم فواتح حال خوا
افعاللری فواید مصادقته مقترن اولوب جمیع امانی و آماللری احسن وجوه اوزره حاصل
اوله • و سعادت عاجل و کرامت آجل روزکار فرخنده آثارلرینه واصل و متواصل اوله
~ هر آن کس که کند بی روی اهل خرد • بهیچ وجه ملالی بحال او نرسد • بآب تجربه
چون کرد فتنه بنشاند • غبار نقص بروی کمال او نرسد • بنای رفعت اکر بر اساس
حزم نهند • خلل برتبه جاه و جلال او نرسد •

باب هشتم

ارباب حقدن احتراز ایدوب انلرک قوللرنه اعتماد و تملقلرنه اعتقاد کرکمز ایدکن بیان ایدر
رای جهان آرای برهمن فرخنده رایه ایتدی ای حکیم ربانی ~ زبانک بلبل باغ معانی •

بیم

ولک

دلک اسرار غیبک ترجمانی • سمت عیبدن معرا بر تقریر ایله • وصمت ریبدن مبرا
بر تعبیر ایله • بیان ایتدکی اول کمسنه نک داستانن که اعدای غالب بشران محنت
مخالب کبی هر طرفدن انی احاطه قلوب مسیح جانبندن رهگذار فرار بولمیه و مسیح
همروندن طریق خلاص متصور اولمیه ایلدخی آنلردن بر وسیله مدارات قصد ایدوب
قاعدهٔ عهدی ممهد قله وانک حصن امانتنه تحصن ایدوب سایرلرک کمین
کیدندن امین اوله واول واقعه ده عدو یله عقد ایتدوکی عهدک عهده سندن
کله انک ضمننده کندو نفسنک دخی صیانتنده شرط احتیاطی یرینه کتوروب
میامن رای صایب وبرکت حزم وفکر عواقبله کرداب آفاتدن ساحل نجاته
وصول بوله • حالا مأمولدر که بیان بیوره اول داستانی که برکمسنه نک نهال کینه
زمین دلنده شاخدار وعداوت دیرینه درون سینه سنده پایدار
اولیجق واصحاب واحباب انکله مصاحبتدن احتراز واجتناب ایتمک مواجبدر
ویا انکله انبساط واختلاط ایتمکی مناسب اکر بو مقوله کمسنه ذیل استمالت وملا
تشبث ایتسه انکا التفات ایتمک کرک ویا مطلقا انک دعوای صدق وودادینه
اعتقاد واعتماد ایمیوب صحبتندن احتراز ایتمک کرک برهمن ایتدی ع
ای مه برج سعادت وی شه صاحب قران • هر نفس که فیض روح قدس ایله
مؤید اوله وهر شخص که بنای عقلی مدد ملأ اعلا ایله مشید اوله لاجرم جمیع امورنده
رعایت شرط حزم واحتیاطی واجب بیله مواضع خیری وشری ومواقع نفع وضرری
بربرندن تمیز قله وپوشیده اولمیه که دوست آزرده وصدیق رنجیده دن
احتراز فرض وواجبدر وانک مکامن کینه پوشندن وغوائل غدر کندم
نمای جو فروشندن اجتناب مقتضای رای صائبدر خاصه که تغیر نیت وتکدر
عقیدتی عین عقله معاینه اوله وخدشهٔ خاطر ودغدغهٔ ضمیری بصر بصیرتله
مشاهده قلنه بیت چو آزرده شد خصم ایمن مباش • خراشیده رامست
قصد خراش • هرکمسنه که اهل کینه دن علامت عداوت مشاهده قله
لازمدر که اکا رتبت قربت روا کورمیه وانک ملایمت وملاطفتنه فریفته
اولمیه ومبادی احوالنده جانب احتیاط وتحفظی وعواقب امورنده شرایط
انتباه وتیقظی مهمل ونامرعی قومیه شویله که آندن امور مذکوره نک خلافی
ظهور قله تیر آفته سینه سی هدف وشمشیر محنته کندوسی علف ایتمش

بمنه

بو بابده واقع اولان امثال وحکایاتدن که دفتر خاطر اولی الالبابده موصوف وموسوم در
شاه بیوردیکه بچه اولمشدر اول **حکایت** برهمن ایتدی روایت ایدرلر که ممالک
یمنده بر ملک وار ایدیکه ابن مدین دیمکله مشهور وهمت علیا ورأی روشن
ایله افواه السنه ده معروف ومذکور در قصر رفیع سلطنتی سعی معمار شوکت ایله سمک وسمکه
یتمش وبنای وسیع الفضای معدلتی مد ومهندس خشتله ذروه افلاکه ایرمش
بر مرغ علوکه انکا قبره درلردی انس تمام والفت مالا کلام ایتمشدی اول بر مرغ شیرین
کار وشکر گفتار ایدیکه حسن کامل وحدس شامل ونطق دلکش وصوت مطبوع
وصوت زیباسی وار ایدی همواره ملک انک صوت وصورت وصفت وسیرتنه
مرتبط وامثال رنکین وحکایات شیرین ایله منشرح ومنبسط ایدی **مثنوی** سخنهای
زیبای ورنکین خوش است • حکایات شیرین بسی دلکشست • کسی کز نیها
بود بهره مند • کنندش بزرکان شاهان پسند • قضای الهی قبره قصر شاهی کوشه
سنده بیضه کتوروب بر مدتدن صکره بر بچه چیقردی ملک انکا کمال تعلقندن بیوردی
تا انی سرای حرمه ایلتدیلر خدام حرم سرای فرمان اولندکه تعهد حالی بابنده اهتمام وخدمت
تربیتنده سعی تمام ایده لر اتفاق همان اول کون پادشاهک دخی بر فرزند دلپذیری
اولدی که انوار نجابت ناصیه سنده تابان ایدی وآثار سعادت صفحات حالنده نمایا
بیت یوزی مرآت انوار الهی • جبینده فروزان فر شاهی • نه قدر که بچه قبره
نشو ونما بولوردی شهزاده نک نهال قدی دخی بالا بلند اولوردی ومیانلرنده کمال الفت
وتمام موانست واقع اولوب ملک زاده دایم انکله طورردی واوینردی قبره هر کون
فلک رفعت طاغلر وفردوس مانند باغلره کیدوب آدآل ایدمدکی وآدمی
زاده کورمدکی میوه لردن بولوب ایکی دانه کتورردی بریسن شهزاده یه ویروب
بریسن کندو بچه سنه یدیرردی وانک منفعت وتقویتی انداملرنده تاثیر تمام ایلردی
شویله که روز بروز نشو ونما قد بالالرنده تفاوت فاحش ظهور وبروز ایدر
قبره نکده اول خدمت واسطه سیله ساعت بساعت جاه ورفعتی آرتوب وقرب
منزلتی ازدیاد بولوردی بو حال اوزره بچه زمان کچدی وروزکار دفتر سفید وسیا
لیل ونهاری بچه کز دوردی وآچدی بر کون قبره عادت معهودی اوزره خدمته کندی
بچه سی شهزاده نک کنارنده ایدی ناکاه لطیفه ایدوب سر پنجهٔ خشونتله شهزا
الین برتدی شهزاده انک بو حرکتندن زیاده منفعل واتش خشمی بغایت

مشتغل

مشتغل اولوب تا چشم لطف و مروتی خاشناک عف رعونتیله اوریوب حق الفت
قدیم و عهد صحبت کریمی نسیاً منسیاً اونتدی و اباغندین الوب بیره شویله چالدیکه
مادرینینک حسرتی قیامته قالدی چون قبره کلدیلر جسدی کشته و خاک و خونغه آغشته
کوردی برنعره اوردیکه مرغ روحی قفس تنیدین اوچه یزدی و نسر طائری آشیانهٔ
آسماندین کوچه یزدی بو واقعهٔ جگردوزنیک صولیندین قلبنده فزع اکبر مشاهده
ایدوب کانونی درونی سوز فراقیله بر کالای جگر پرآخگر معاینه ایتدی و صفیر و
نفیر منزل ماه و پیره ایروب و نالهٔ آتش تاثیری ذروهٔ فلک اثیره یتروب
نظم دوکردی درکبی کوزی یشنی • کهی کوکسن دوکردی که بشنی • دوتی
آهنک کوکه آغردی • بیشی یغمورکبی یره یغدردی • جزع و زاری دین صکره خطاب
عتاب آمیزله کندویه ایتدی بو دریای مصیبته سن سنی آتدک و غوغای محنته
سن آلدک صاتدک سن اتدک کندو گلزارک یرین خار • یریدرکاوله
بلبل کبی زار • سکا مناسب بو ایدیکه بر آوج خس و خار ایله بر کوشهٔ دیواره
بر آشیانه ایدیدک حرم سرای سلطانه سنک نه کارک وار ایدی و اجب بو
ایدیکه کندو بچه کک تربیتنه مشغول اولیدک شهزاده نینک اتابکی اولمق نه که پراردی
اکر کوشهٔ و توشه ایله قناعت ایدیدک حالا بو قصه دین غصه چکمزدک و بو بلایه
مبتلا اولوب زمین دلکده غم تخمن اکمزدک اکابر حکما بیورمشلرکه زهی خاسر اول
کمسه که جبارلر ایله معاشر اوله زهی خائب اول شخص که ستمکارلر ایله مصاحب
اوله که بو طایفه نینک زمام عهد و اقراری سخت و قول و قراری ضعیف درمیمنه
رخسارهٔ مروتی ناخن جفا ایله خراشش ایدرلر و حرف فتوتی صحیفهٔ حقیقتدین
کذلک غدرله تراشش ایدرلر نه اخلاص و مناصحتنک آنلر قتنده حرمتی وار و نه
سابقهٔ خدمت حقوق مصاحبتنک قدری و قیمتی وار عفو جرایمی که صفت ارباب
مکارم در مذهب انتقامده حرام اندر حرام بیلورلر و غدر و عداوت نقض پیمان
که سمت اهل کفر اندر آیین کبر و نخوتده مباح بلکه سبب فوز و فلاح در آخر بو طایفه
ملازمتندین که سوابق حقوقی لواحق عقوقه مبدل قیله لر نه فایده حاصل اوله و بر کروه
روزشب خدمتندین که مواقع شکرانده کفرانی و مواضع آفرینده نفرینی ضمنلرینه
لازم بیله لر نه منفعت واصل اوله بونلر بر طایفه درکه کندولر جانبنده بر ذنب
کبری صغری و بر عیب عظیمی حقیر تصور ایدرلر و سایرلر طرفنده بر امر یسیری

عسیر و بر سهو قلیلی کثیر عدّ ایدرلر چون بنم جگر گوشمه بو جفای بو نجه حقوق وار ایکن بکا
بو بلای روا کوردیلر واجب اولدرکه وقت مکافات و فرصت مجازاته مترصّد اولب
بیم وایجمم طورمیم واوتورمیم تا قرّة العینک اول ظالم و غدّار و ستمکار خوانخوار اوان
که کندونک محدوم و متم زاده ون تیغ بی داد له هلاک ایتدی آلوب اینیه سینه دن غبار
کینه کوترمیم پس برکون فرصت بولوب بی محابا ملک زاده نک یوزنه صچردی و منقار
خوانخوار ایله اول قرّة العین سلطنتک کوزن چیقردی بعده اوچوب قصرشاهک کنکره
کردون اشتباهی اوزره قوندی شاهه بو خبر واصل اولیجق پسرنک بصری کوزن
برزمان کریان و غریوان اولب آخر قصد ایتدیکه و آنه فریبله اول مرغ زیرکی
دام انتقامه کتوره و قفس بلاده حبس ایدوب لازم اولان قصاص و سیاستی
حدّ و اتمامه یتوره پس قبره نک مقابله سنه کلوب زبان مکر و فریب ایله نیازه
اغاز ایدوب ایتدی ای مونس روزکار و ای انیس غمکسار آشغه این که شمدن
اولاجق اولدی و قصاص مکافات طریقیله هر کیسی ایتدوکن بولدی حالا کرم ایله
شربت صحبتمز تلخ و غرّه عشرتمز سلخ ایله چراغ عیش حضورمزی خرده و برک
صفا و سرورمزی پژمرده قلمه قبره ایتدی ای ملک اگرچه بیوردوغک مقتضای رای صائب
و پادشاهک کمال عدل و انصافنه مناسب در و فرمان اولی الامره متابعت جمله
مزکز و منّتنه فرض و واجب در امّا عهد بعید و مدّت مدید درکه قلبمده بو فکری مقرّر
و خاطرمده بو اندیشه مصمّم قلمشدم که عمرم اولدقجه درکاه فلک اشتباه شاهدن
غیری پناه بلمیم و اول کعبه آمال و قبله اقبالدن غیری بر جهته استقبال قلمیم و کمانم
بو ایدی که انک حمای حمایتنده حمامه حرم کبی فارغ البال اولیدم و سعیم بو ایدیکه عرفات
خدمتنده واقف اولب مروه قربتله مرتبه صفا بولیدم حالا که خون جگر کوشه
حرم سلطنتده دم قربان کبی حلال کوردکوزمن بعد بکا بو بیتک طوافی محال اولب بو
مقامده خرام حرام اولمشدر بو جمله ایله سینه جان شیرینه عوض میسّر اولاجقمی
بلیدم لبیک زنان احرام خدمتی میان جانه بند ایدردم ولیکن مرد خردمنده و جهدر که
مجرّبی تکرار تجربه ایتمیه و بر افعی دن ایکی دفعه زخم یمیه بیت نشنود این مثل را کار
عقل گفتند • من جرّب المجرّب حلّت به الندامة • و دخی ضمیر منیر ملکه روشندر که
مجرم بر حالده امین اولمق جایز دکلدر که اگر عقاب عاجلده مهلت اولورسه عذاب
آجلده مسامحت میسّر دکلدر فرضا که مساعدهٔ بختله دفع الوقت میسّر اولا البته

انتقامن صه

باب

عاقبت پاکنده و پا اولادی شربت محنت و شورابهٔ عقوبتدن چاشنی
طاتمق مقرردر زیرا که طینت طبیعت آب مکافاتله سرشته اولمشدر و مزاج روزکار
خاصیت مجازاتله پرورش بولمشدر بیت که بسر ملک بنوم نوردیده م بوغدری روا
کورمدی بندنی بی اختیار بلکه بطریق الاضطرار انک چشم جهان بیننه بر آفت ایردی ممکندرکه
بر کمسنه ستمکارلق ساغرندن جرعه نوش ایده خمار بلایه مبتلا اولمیه
چو بد کردی مشو ایمن ز آفات • که واجب شد طبیعت را مکافات • یا زمین حال
و بوستان اعمالنده بید اد نهال دکه اندن ثمرهٔ عقوبت و نکال حاصل قله
ابلهی را که تخم حنظل کاشت • طمع نی شکر نباید داشت • پادشاه عاقل مکر
اول حرامیلر داناد ل حکایتنی استماع ایتمشدر ملک استفسار ایتدیکه نجه اولمشدر
اول حکایت قبرّه ایتدی روایت ایدرلر که شهر رقه ده فقرا فرقه سندن بر
درویش صاحب خرقه وار ایدی آداب ستوده ایله آراسته و عادات پسندیده
ایله پیراسته محاسن اوصاف ایله موصوف و مکارم اخلاقله مشهور و معروف
و معارف و فضائلده دانا و کامل اولدوغی اجلدن داناد ل دیرلردی و اول شهرک
اهالیسی انکا جان و دلله محبّت ایدرلردی آنرا که کمال و معرفت شد •
حاصل • هم مونس جان باشد و هم مرهم دل • اتفاقا بر وقت زیارت بیت
الحرامه نیّت ایدوب احرامی عزمی میانه جانه بند ایتدی و بی همدم و رفیق بادیه
طریقن طوتدی کیتدی در بیابان چون بعزم کعبه خواهی زد قدم • سرزنش
کر کند خار مغیلان غم مخور • اتفاقا یولده بر قاچ خونی حرامیلر آنی مال
احتمالندن ویروب قتلنه قصد ایتدیلر داناد ل بونلرک قصدینه مطّلع اولیجق ایتدی
بنم مال دنیادن اول نصابه قادر دکلم که توشهٔ راه حجه کفایت ایده اکر
غرضکز بو مقدار ایله حاصل اولورسه تکلّف دکلدر نم وارایسه الک تک بنی صالی
ویرک تا طریق توکّل و تجریدله بو راه پرشدایدی قطع ایدوب مقصد مقصودمه
یول بولوب واصل اولم و دیدهٔ انتظار کشیدمه خاک آستان حرم محترمی که کحل الجواهر
اهل یقیندر توتیا قلم حرامیان بی امان آنی زننه قومدن وهم ایدوب
اتفاق ایله ال بر ایتدیلر و شمشیر کینه ایله انک قتلنه سعی ایتدیلر بیچاره متحیّر اولوب
هر طرفه نظر ایلردی و کالغریق هر نسنه دن مدد و معاونت دیلردی و اول
وادی وحشت و بوادی پرهول و دهشتده حیوانات متنفّسه دن بر فرد نظرنه

تنها

كلدى مكر كلنك خشندن بر فوج دريای پر موج كبی آنلرك سمت رأسنده اوج هواده
پرواز ايدركن وآنادل اوازجان كدازلرن ايشدوب فغان انديكه ای مرغان همايون
بن بو حاموند بو ستمكارلرك پنجۀ قهر ودست جفا كندن زبونم حضرت عالم
الاسرار دن غيرى براحد بنوم حالمدن خبردار دكلدر شاه مرغانك خاتمنده اولان
اسم اعظم حقيچون وخليل الرحمانك معمور ايدوكى حرم معظّم حرمتی ايچون بنوم حقمی بو ستمكا
ره قوميوب بنوم قانمی هدر اتميه سز وبنوم انتقامی بو خونخوارلردن المينجه
آشيانه جهاندن كتميه سز حراميلر بو كلامی استماع ايدنجك استهزا وجهيله كلشديلر
وايتديلر صورتی عيب اولمسون نامك نه در ايتدی آنادل ايديلر بو اسم مسمّاية
مطابق دكلدر وعنوان بو شانه موافق دكلدر سن بچه آنا وعاقل سنك
طيور جنسی قابل خطاب دكل ايدوكندن غافل سن بزه يقين حاصل اولديكه
سن تمام درجه‌ده جاهل وكمال مرتبه لايعقل سن هر كمسنه كه زيور عقلله محلّی
اولميه قتلنده چندان كناه اولميوب قاتلی زياده وبال كرميه دآنادل ايتدی شعر
سوف ترى اذا انجلى الغبار • هل فرس تحتك ام حمار • بن آفات مكافاتدن
بر نكته اشعار ايدم ومحاكات مجازاتدن بر شمّه اظهار ايلدم اما اول طايفه كه
صفات صمّ بكم عمى فهم لا يرجعون آنلرك لازمه ذاتی در بو معنی بلمزلر و
بو رمزی اكلامزلر بيت اگر كوش كس دارد خداوند هوش • ازيشان سخنها خو
اهد بكوش • اول قدر كه دآنادل بو مقوله نصيحت مشعر سوزلر سويلدی مفيد اولميوب
كوش هوشلری اسماع كلام حقدن امتناع ايلدی وباصرۀ بصيرتلری مشاهدۀ جلوات
جمال حقدن نابينا اولدی عاقبت بر فقير قتل ايديلر قليل وكثيرنی وارنی
آلديلر كتديلر چون انك قتلی خبری شهره يتشدی ملول ومحزون اولوب انك خونی ايچون
ماتم ايتديلر وجد ايدوب انك قاتللرن بولمغه قصد ايتديلر عاقبت عهد بعيد
ومدّت مديدن صكره بوم عيدده اهل شهرك اكثری مصلّاده جمع اولوب دآنادلك
قاتللرندن اول مجمعده حاضر اولوب بر كوشه‌ده اوتورمشلردی بو اثناده كلنكلردن
طورنه ديدكلری قوشن بر فوج عظيم اوج هواده اول حراميلر محاذاتنده پرواز
ايدوب شويله مؤثر آوازه اغاز ايتديلر كه خلق آنلرك صفير شور انكيز وافغان درد
آميزندن نماز ونياز واوراد واذكارلرن اونتديلر حراميلرك برسی بو حالی
تعجب ايدوب تبسم ايتدی واستهزا طريق ايله كندو همراهنه ايتدی بو نلر

کلمردآنانک جانن طلب ایدرلر قضای الهی انلرک جوآرینی اولان شهر قومندن بر سیی
بو سوزی ایشتدی همان اول ساعت صورت حالی حاکمه اعلام ایتدی فی الحال
شحنه و عسس و جمیع ناس غلو ایتدیلر مجال و یرمیوب جوآمیلرک جملەسنی طوتدیلر
هنوز شورآبه عقابدن چاشنی طاتمدن و شراب عذاب ایشلرنه چقوب
آیقلرندن طوتادن واقع حالی بر برابر لمعه ایشلدیلر واول خون ناحقک مکافاتی
انلره نتیشوب قصاص صعبله اختصاص بولدیلر بومثللی کتوردم تا ملکه معلوم اولکه
شهزاده نک زخمی آبندن بنوم جرائم مقتضای مکافات سببی واقتضای
مجازات حسبی ایلەدر والآمر ضعیف الحال وشکسته بال ایچون نه قوت و
مجال اولەکه بو افعالک امثالی اندن ظهوره کلە چون بندن بو جریمه صادر اولدی
حالا فرمان سلطان عقل بونک اوزرنه جاریدرکه سنک کلام فریب انجامکی
سمع قبولله اشتمیم و سکا من بعد اعتماد ایمیوب سنک فرمانکله ایش
ایتمیم ع اولی بودرکه خدمت شهدن حذر قلم ملک ایتدی ای قبره مضمون
کلامک صدق وصوابه معروندر وحقا بیانک جواهر حکمت وفوائد موفقله
مملو ومشحوندر و اقعا البادی اظلم مفهوم موجبنجه کناه بنوم پسرمک ایدیکه اول
متهور بی باک بی سابقه جریمه سنک بچکی هلاک ایتدی پس دخی بر طریق مکافات
شاه کریمه سزا اولان جزای ایتدک ضمننده بو احسانی دخی کرامت بیوردککه
انک قتلنه قصد ایدوب کریمتینک بر پس نقص المکمله اکتفا ایتدک حالا نه سکا
کراهت متوجه در بنده بو بابده سکا منت ایدرز وصحبت میسر اولدیغی ان
شاء الله الدن کلدکجه خدمت ایدرز لطف ایله بنوم قولمه اعتماد ایله وشویله
بل که بنوم مذهبمده اخذ انتقام ارذل رذایلدر وعفو وغفران افضل فضایل
در بلکه مدعام بودرکه اسائت مقابلەسنده احسانی کندومه واجب بلم ومضر
کورم کمسنه یه منفعتی ذمتمه فرض قلم قبره ایتدی ملک من بعد میانمزده
خیال احتمال محالدرکه ارباب لباب صحبت یار مستوحشدن احتراز واجتنابده
مبالغه سرحد اطنابه یتشدرمشلردر ودفاتر مآثر اکابرده مسطوردرکه مردم
آزارده یه هر چندکه استمالت وملایمتده افراط اولنه ووعده لطف وعنایتده
مبالغه قلنه بدکمانلغی دخی متزاید اولوب تنفر وتوحشی زیاده مشتد اولور
بو تقدیرجه اندن تحرز زیاده واجب اولور بیت عزیزمن جوآزردی کسی را

تن

مرا عاقبت مکن ناحق توانی که هرچند از تو خدمت پیش بینند ع مرورا بیش
کرد و بدگمانی • ملک ایدی ای فتره بو سوزدن فارغ اول که سن بنوم صلبی فرزندم
کبی عزیز بلکه آندن دخی لذیذسن سنکله اولان انس و الفت زن فرزند و خویش
پیوندمدن برسنه او لامشدر و هیچ کمسنه کندو اقرباسنه بر آمزنسنه صادر چی
و احبا سیله مقام انتقام و خصومتده اولمی فتره ایدی حکما اقربا آیننی بیور مشلردر
هر برینک حالنی بو منوال اوزره مادر و پدر صدیق و صادق مثابه سنده و
برادرلر رفیق موافق مرتبه سنده در و خال و عم آشنالر درجه سنده زن
مصاحب قبیلندن و دختر خصم قسمندندر و سایر اقربا بیکانه لر حکمنده در
اما پسری بقای ذکر اچون استرلر کندولر کندو نفسلرینه آنی برابر طوترلر
سایرلر ایله آنی بلمزلر و غیرلری غیرت وحرمتده الکا شریک قلمزلر بو مقدمات
موجبنجه هر کز بنی سنک فرزندک مثابه سنده اولمق میسر و متصور دکلدر بو
تقدیرجه که سن بنی فرزندک مثابه سنده قویه سن وقت نزول آفت و هنکام
هجوم محنتده بنوم طرفمدن اغماض اتمک مقرر در هرچند که بر کمسنه یه محبت
ایدوب وانک حقوقی کندو خاطری اوزره ایثار بلکه نقد جانی آنک یولنه نثار
اتمک دعوی ایدوب اید اول زمان که بر بلا نازل اوله و حال بر مرتبه یه
واره که کار جانه و کارد استخوانه و آصل بی شبهه کندو نفس مضیق محنتدن ساحه
سلامته یتشدرب اول دوستن نشانه تیر بلا و فایه تیغ عنا ایده کرک ملک
ملک پیره زن و مهستی حکایتی اشتمه مشدرشاه صورویکه نجه اولمشدر اول
حکایت فتره ایدی روایت ایدرلر که بر زال کهن سال فرسوده حالک بر دختر
صاحب جمالی وار ایدی مهستی نام که ماه تمام و مهر سپهر مینا فام انوار رخسار
رنکیندن عرق حیا و خجلته مستغرق ایدی بیت شیرین سخنی که موشش
میبرد • رونق ز شکر فروشش می برد • ناکاه چشم زخم روزکار اول سرو
قد و کلعذارک فرا جنده کار ایدوب نهال حالی سمت اعتدالدن اعتلاله مایل اولدی
و کلزار عذارندن ملاحت و رونق لطافت کیدوب عارض رنکینی نفت
اصفر ابدن بی آب و سنبل پرچینی تب آتش تابدن بی تاب اولدی بیت
چو زلف مشکبار و عنبرینی • نکشت بولدی جسم نازنینی • پیره زن متصل دخترک
برآمن بستر بن طواف ایدردی و روی نیازی آسمانه طوتب چشم کریاندن

دربارده کوب

دریالره دوکوب دردی **بیت** عالمده سنکله بولرن لذّة جانی • سن اولمجق
نیلیین جان جهانی • تنک حسن صانع اول جانم سکا قربان اولسون بن درد ایله جان
ویره یم تنک سکا بر درمان اولسون هر سحرگاه فغان و آه و ناله جانکاه ایله ایدردی
ع خدایا بو جوان نازنینی • که هنوز بشر زندگانیدن سیر اولمامشدر محبوس
زندان گورمه و بو حیات ایله سیر اولمش پیر فرتوتی آل آنی دار دنیادن دور ایتمه
مثنوی بنوم عمرم که قالدیسه اکا ویر • آنک دردینی آل اندن بکا ویر • اگرچه
مویه دوندردی بنی غم • تننده ایله بر مو آنک کم • القصه بیره زن غایت
شفقتدن روز و شب گریه و زاری ایله وظائف دعا ادا ایدوب جان لذیذینی
فرزند عزیزی یولنده فدا ایدردی قضای الهی بیره زنک بر گاو سیاهی وار ایدی
صحرادن گلوب مطبخه گردی بوی آشله باشنی هر بینه صوقدی ایچنده هر نه که بولدی
یلادی قضاء و قدر ایدیجک باشی طشره چیقرمغه دیلکدی چقره میوب مضطرب اولدی
هر بار باشنده مطبخدن چقوب گندوسین بو گوشه اول گوشیه اوردی
بیره زن کیفیت حالدن غافل ایدی چون هنگام شامده ورای پرده ظلامدن
بر صدای مهیب اشتدی و بر شکل غریب و شخص عجیب مشاهده ایتدی قوّة
واهمه سی درکار اولوب بو عزرائیل در مهستینک روحن قبض ایچون گلدی خیال ایدوب
فریاد و فغان ایتدی و تضرّع کنان ایتدی ای ملک الموت وی رسول حضرت
عزّت **نظم** ترحم قل که خسته بن دگولم • مهستی در شکسته بن دگولم • آندر
بر کهن سال • مهستی خسته درجانن آنک آل • بو مثلدن معلوم اولدیکه هر شخصه
نفسندن عزیز و جانندن لذیذ نسنه اولمز ای ملک سنده انصاف ایله که بر نفس
کندو قرة العینک چشم جهان بینی زخم بی رحمله خراب ایدن ایله بر آن صدق
و صفا ایله مصاحبت روا گوره می یا بر شخص که کندو جگر گوشه سن بی داد ایله کباب
و نور دیده سنک بنیاد حیاتن سیلاب هلاکله یباب ایدن ایله بر ساعت مجالسه
طاقت گتوره می چون بن فرزند دلبندمک که نور دیدم ایدی و سرور سینه پر غم
ایدی حالنی فکر ایدم و آنک یال و بالنی و حسن و جمالنی و هنر و کمالنی ذکر ایدم سیلاب
حسرت خروشش ایدوب بنای صبر و شکوهمی یقر و آتش فرقت زبانه چکوب
خانه درون و بیرونمی یقر بو جمله ایله سنه کندو جانم دنده ایمین و کندو
جانمدن دخی مطمئن دگولم • اسباب وحشت و نفرتن بو دگلو کثرت دو و ...

وار ایکن سنک توضع و تملقکه و اظهار محبت و تلطفکه فریفته اولمق طور عقلدن دور
و روشن عقلادن بغایت مهجور در لاجرم ناجار یالیت بینی و بینک بعد
المشرقین آیتن تکرار ایدوب ساحهٔ صحبتکدن کنار و سایهٔ دولتکدن فرار
ایدرن بیت وصلی که درد ملالی باشد • هجران به آزان وصال باشد • سندن
وکل بلکه من بعد جمیع علایقدن تجرّد و جمله خلایقدن تفرّد اختیار ایدرن که سنک
بازار صحبتکدن اول قدر خاندهٔ کار اندم که راحلهٔ قوتم انکله کران بار اولب
بار آخری تحمّله اقتدار قالمدی ع ترسم که تن ضعیف این بار بنا ید
ملک ایتدی بو فعله بادی سن اولسک بحکم البادی اظلم تحرّز مناسب بلکه
لازم و واجب ایدی ولکن سن باعث اولمدک بلکه مقتضای قصاص اوزره
برایش ایلدک فرمان معدلت دخی بویله بیورر وحاکم انصافده اول جناب
مقابلسنده بو مقوله عقوبت روا کورر پس موجب نفرت وسبب
وحشت ندر آخر فکر ایلدکم فرزندمدن ممنون تام و شادان بو نوع ایکن انیس
اوقاتم و مونس ایام حیاتم ایدک حون لیبرم فضای عدمدن سرای وجوده
کلدکی صفات بدآرنه ای اقتضا اندیکه آنک دیدار یله انس والفت ایدوب
مؤانسنده آنی شکاشریک اندم و سنک مصاحبتکله و انک مؤانستیله مغتنم اولب
حضور موفور و سرور نامحصور ایله روزکار کچوردم حالا چشم زخم زمان بی امان
نور دیده مک باصره سنه زیان و نقصان یتشدرب آنک دیدار یله اندوکم ذوق
و صفا خلل پذیر اولدی اما سنک مصاحبتنک لذتی و مجالسنک حلوانی
و صدای دلکشنک حظی و آواز فرح بخشنک ذوقی باقی در شویله ایلمرکه
بو دخی بالکلیه منتفی اوله و بکا بقیهٔ عمرمده معتکف بیت الاحزان اولمق لازم کله
ای قبّره سنکله بنوم مثلم راست اول مطرب ایله اول پادشاه مثلی در قبّره
استفسار اتدیکه نجه در اول حکایت ملک ایتدی بر پادشاهک بر مطربی
وار ایدی خوش آواز شیرین نوا الحان دلفریب پای عقلی رکیبدن وعنان
تمکینی دست صبر و شکیبدن چیقر دی مثنوی الینه آلسه عود و بربط و چنک • طونردی
اول مواده زهره آهنک • کر آهنک ایلیه نای عراقه • اوداوزردی صفاهان و
عراقه • سر آغاز ایلیدی بوسه لکدن • نوا قوپردی هر بغری دلکدن • پادشاه
انکا بغایت متعلق ایدی و سماع نغمهٔ رود و لاوینز و صدای زخمهٔ عود قانون

انکیزنه

اکثرنه زیاده مشتوق ایدی بومطرب شاهک برقابل غلامنی تربیت ایدروب
وسازنده ونوازنده لکده مشفقانه تعلیم ایدردی تا آز زمانده صنعت موسیقارده
بوغلام آهنک سازلغی ونغمه پردازلغی برمقامه یتشدردیکه آواز قول وغزل صفاهان
وعراق وحجازی طوتدی کندی وصیت وصوت وصدای نقش وعملی مسامع مجامع
عرب وعجمه یتدی **مثنوی** قچن اتسه سرآغاز ولاویز • ایدردی عیش وعشرت اتشن
تیز • شوساعت کم اورردی زخمه عوده • فلکدن زهره لشکر وسروده • شاه
غلامک هنرندن آکاه اولوب آنک ترتیب وتقویتنه التفات بیوروب
تا بومرتبیه واردیکه ندیم خاص ومطرب صاحب اختصاص اولدی شاه هموا
نغمات فصیح ایله که لحن داود ونفس مسیحدن خبرویردی وصوت عود وصدا
سرودی ایله قلوب عشاقی عودکبی هوا اوزرینه اورردی عزم بزم عشرت وآهنک
عیش وصحبت ایدردی عرق حسد دل مطربن تارعود کبی مضطرب اولدیب
ونارغاره تحمل ایده میوب آخرکار آنی قتله مرتکب اولدی بوخبرسمع پادشاه
یتشدی مطربک احضارنه فرمان اتدی چون مطرب مقام سیاسته کلدی پادشاه
انکا هیبت ایله نکاه ایدوب خطاب عتاب آمیز ایله ایتدی ای بی ادب بلمزمیدک
بن طرب دوست طینتم آب عشرتله سرشته در وخلقتم نشاط مسرتله آغشته
بنوم نشاطم ایکی قسم ایدی بری صحبتده سنک سازنده لکلکدن حاصل وبریسی
خلوتده غلامک نوازنده لکندن واصل ایدی چون سن بی سبب ظاهر بنوم
سرور نشاطمک نصفنی باطل قلدک لازم اولدرکه بیورم تا سکا دخی اول شربتدن
غلامه الجدوک ایستنی ویره لر وتارکردنکی تیغ هلاکله جلوب عود وجود
فنا اودنه اوره لر مطربک سمعنه قول شاهدن سرود سرورکلوب ایتدی
شاها بن خودکناه اتدم که سنک نصف نشاطکی تباه اتدم اما بنوم
حقده پادشاهمک فرمانی نفاذ بولرسه کندونک تمام نشاطنی ضایع اتمش
اولور پادشاه مطربک بوکلامی خوشنه کلور ونوازشن بیوروب
قتلندن آزاد قلور بومثلی ایراددن مراد اولدرکه بنوم مطرب وسرودمدن
بری فرزندم سیبی ایله هباء منثور اولدی سنده که سازعراق فراقه آهنک
ایدرسن قریبدر که پشت امیدم قدمه نی کبی راست ایکن قامت جنک کبی
خمیده ودایره سینم حدف کبی نرم ایکن روی عودکبی خراشیده اوله

عاقبت خود اوراق صحبت یاران تندباد معارفتله خزوری پریشان اولمق مقرردر
باری الآن اختیار مجرانی روا گورمه و نعمت صحبت غنیمت بل وآمن جمعیتی الدن
گیدرمه فقره ایدی حقه نهان خانهٔ دلده مدفون و گنینهٔ خزانهٔ سینهده
مخزون ندر چوق گلمسنه انکا مطلع اولمق ممتنع در پس قیل وقال ترجمانهٔ زبانه اعتماد
جایز دگلدر زیرا اولور که زبان ضمیرده مکنون اولان سرّ که مضمونن عبارهٔ رآیت
ایله ادا قلمز و بیان مخزونات خاطری اثناده شرط امانتی یرینه گتورمز
ملکه معلوم در که سئوال لسنه که زبانی ادا ایدر قلبی انکا موافق دگلدر و ضمیرنده نهان
اولانک بیاننده لسانی صادق دگلدر ع صدجان فدای آنکه زبان و دلش
یکیست • ای ملک سنک صولت و سطوتکی خوب بلورم و نهیب سیاستکدن
دخی تمام آگاهم هیچ بر آن خطر بیتکدن امین اولمسم گرک و بر نفس خزر
سطوتکدن آرام قلمسم گرک بن اول قبیلهدن دگلم که طبیب انکا ایدی و آزوب
چشم سکا دادشکمدن اهم والزم و اصلاح چشم ظاهری علاج دلاوِ باطنیدن
سکا نسبت مقدم در ملک استغفار ایتدیکه نچه اولمشدر اول حکایت فقره ایدی
روایت ایدرلر که بر مریض ضعیف بر طبیب ظریفه کلوب درد شکمدن نالش ایتدی
و صعوبت المدن بنوب بقلوب دردنه دوا طلب قلدی ع ای طبیب
آخر علاجی کن که کار از دست رفت • طبیب اول طریق ایله که ارباب حکمت قانون
معرفت اسباب و علاماتی تقدیم ایدرلر تا تشخیص مرضدن صکره علاج کامله
شفای عاجله اوله مباشرت قلهلر بر سبیل استفسار آندن سؤال ایتدی بوگون
نه غذا ییدک مریض ساده دل جواب ویردیکه قورمش نان پارهسی یدم طبیب خادمنه
ایتدی و آر دار الشفادن کحل روشنایی گتور بو خستهنک چشمنه چکهلوم تا باصره سنه
جلا ویره و نور بصیرتی زیاده قله مریض فریاد ایدوب ای طبیب هزل و لطیفهنک
سوئیلهسنک بن درد شکمدن شکایت ایدرن سن درد چشم علاجن ایلرسن
ای حکیم بر دارو دیده ایله درد شکمک نه مناسبتی وار طبیب ایتدی دیلرم که سنک
چشمنک روشن اولوب سیاه و سفیدی تمیز ایدهسن تا بردخی بو مقوله غذا ییمدن
پرهیز ایدهسن پس علاج چشمه احتیاج مداوات شکمدن زیادهدر بو مثللی
ایراددن مرادم بودر که بن اول قبیلهدن دگلم که ناکی پختهدن و سوخته و ساختهدن
فرق ایتمیم بیت بحمد الله که در دانش چنانم • که خیر از شر جدا کردن توانم •

دیرینه

ن

ملک

ملک ایدی دوستلر بینینده بو مقوله وقایع چوق اولور مبیح اولور می که دواعی
بالکلیه میان آدمیاندن مرتفع اوله واجناب بینینده ابواب منازعت مسدود اوله
اسباب مخالفت ممتنع اوله اما هر کمسه که نور عقل ایله آراسته وزیور رای فکر ایله
پیراسته اوله قادر اوله و نه قدر آتش خشمی آب حلم تسکین ایدر و بلور که تجرّع شربت
مغفرتده اگرچه غایت مرارت اوله چاشنی حلاوت مروت مندرج در وتحمل
بار مشقت حلم بردباری که زهر آمیز در تریاق بهجت و مسرّت ایله مختلط و ممتزج در نظم
غصه مخور انکه شقاوت در وست • خشم فرو خور که حلاوت در وست •
سینهٔ دریا نشو وغبار • گرچه که باران کندش سنگسار • قبرّه ایدی من تهاون
بالشر وقع بالضر مثلی موجبنجه هر کمکه کار دشواری آسان ملاحظه قله کار آسانی
انکا دشوار اوله بو کار دشواری آسان ملاحظه اتمک کرک وبو امر صعبده تخفیف
و تهاونه مجال ویرممک کرک بن نقد عمری چرخ شعبده سازک مهره بازلغی نظاره سنده
تلف ایتدم ونفایس اوقات دهرک عجایب و غرایبی تماشاسنه صرف ایلدم
لاجرم ذخایر تجربه دن استظهار وافر تحصیل ایتمشم در وبضاعت کیاست وسرمایه
فراستله سود تمام اله کتورمشم در وعین یقین ایله کوررم و بلورم که شعلهٔ اختیار
سلطانی وشرارهٔ اقتدار قهرمانی خانهٔ عهد و پیمانی یاقر وتند باد نخوت
کامکاری وصرصر سطوت جباری بنیاد آرزوی وبنای وفایی اساسندن یقر اول مقام
شیر هیبت سلاطین دم انتقامی زمین کینه یه اوره تملق روباه بازیدن نه فایده
عاید اولور مهمان اولی بودر که کندومی خواب خرگوش ویرمیوب احتیاط ایدم
وخشم پلنگدن هر آسان اولمش آهو کبی راه بیابانی طوتم کیدم که خصم ضعیف هیچ
وجهله دشمن قوی ایله مقاومته مجال میسر دکلدر نیتکه اول پادشاه کندو دشمنی
ایچون بو بابده بر مثل ایراد ایلمش در ملک بیوردیکه نجه در اول

حکایت

قبره ایدی دیار ترکستانده بر پادشاه عظیم وار ایدیکه همای همت بی همتاسی سایهٔ
صلاح وجناح نجاحی مفارق عالمیانه بسط ایتمشدی وعنقای لوای دولت والاسی
بالای آشیانهٔ طاوس ریاض آسمانه یتشمشدی عدل کاملی اتمام مهام انام ده
اهتمام تمام ارزانی بیورمشدی وبذل شاملی کافهٔ خاص و عامی بل عامهٔ دواب
وانعامی خوان احسان وطعام انعامه طویرمشدی بیت زمینی عدلی معمور
ایلمشدی • جهانی مسرور ایلمشدی • اتفاقا وزیرلرندن برینک حمیری زنک

بوء

مدده کر

لطفی

چنانکه رنک پذیر اولب شتۂ سپهر شبناه شاهدن یوز دوندردی ولوند قلاش
واوباشدن جمع کثیر ایله کریبان طغیاندن باش چقروب مقام محاربه ومقابلهده
طوردی پادشاه چون بلدیکه اول کمراهک روی اطاعتی قبلهٔ انقیاددن دوندی
سوداى خام دن سر پر انتقاملہ سرورلک دعواسین ایدر وکدورت سینهٔ پر کینه
ایله مهترلک تماسین ایلر مقتضای حال اوزره بر نامه یزوب ارسال ایلدی
مضمون نامه نصایح مشفقانه ومواعظ ملوکانه ایله مشحون خصم مغرور غایت نخوت
وغروردن نامهٔ مزبوری نظر التفاتله منظور قلمدی وشراب عصیان وغبار
کفرانله مست وحیران اولنلر کمند دعوتله کندو جانبنه چکوب ولی نعمتنک
پندیله منتصح اولمدی القصه چون پادشاه کوردیکه نوش دارویی ملاطفتله
انک مزاجی کتیشی که منهج اعتدالدن بالکلیه منحرف ایدی صلاحه کلمک محال در بو جمله
پیغام ارسال ایلدیکه سنکله بنم مثالم شیشهٔ وسنکه بکزر کر کسه سنکی شیشه
اوره کر کسه شیشهٔ سنکه اوره ایکی حالده دخی شیشه شکست اولمق مقرردر وسنکه
اندن آسیب وضرر یتشمک محقق بو مثلک فایدهسی اولدر که ضمیر منیر آیینهٔ
شاهه مؤید اولسون بو بندهٔ شکستهبال دخی قبول تأثر وانفعالده مثال
شیشه مثالی در خشم سلطانیله که سنک کبی پایدار وخصم شکندر مجال مقابله محالدر
ملک اکرچه که مرتبهٔ انتقامدن ملاطفت معاملهٔ تنزل ایدوب ولرکه سرکنجبین
معدرتله صفرای وحشتی تسکین ایلیه اما مذهب حزوه ارباب عذرک عذرینی
قبول اتمک منهی محظوردر زیراکه دیدهٔ اهل انتقام رؤیت طریق لطف وقرندن
کور وسینهٔ پرکینهٔ اصحاب حقد وپرینه دایرهٔ عفو ومغفرتدن دوردر قطعه
ز دوستان سخنداں شنیده ام بعدی که • بر ملایمت دشمن اعتماد مکن • چو
اعتقاد ومفرت نجصم بید اکشد • مشو فریفته وفسخ اعتقاد مکن • ملک ایدی
کمال موهوم ایله ان بعض الظن اثم مفهومیله موسوم در اساس مصادقتی
هدم ایدوب سد مخالفت باملتمن مظنهٔ ومیمی سببی ایله رفیق قدیمی سوز فراق
آتش استیاقه مبتلا قلمق اصحاب مروته لایق میدر وسوابق حقوق شایبهٔ
انحرافله عقوقه مبدل قلوب سررشتهٔ عهد وپیمانی وعقد ایمانی چرخی خدشیله
الدن چقرمق طریق ارباب فتوته موافقمیدر وفا وعهد تو این بود و
من ندانستم • نوید مهر تو کین بود ومن ندانستم • سک فقیر که جمیع جانوردن

حقیر و نجاست ذات خباثت صفاتله مشهوردر کورکه صفت وفا ایله نجه
موصوف در و معرفت حقوق نعمتله معروف در سنک چهرهٔ حالک خال وفادن
نجون خالی در و جامهٔ کردارک خلعت حقیقتدن عاری در مهر و فا کتابندن بر
حرف اوقومادیکی و لیستهٔ صداقتده بنوملهٔ بالغ محبته باشلق قومادیکی ع
وفا و عهد نکو باشد ار بیاموزی ● قبره ایتدی بندن امید مهر و وفا و صدق و صفا
نجه ممکن در اول سز جانبندن ارکان محبت زیر و زبر و بنیاد عهد حقیقت خاکه
برابر اولدی بعد ما که مجرم جزاوسز اسن بولدی ممکن میدر که موجبات وحشتی
فراموش قلاسن و فرصت مکافاتنی اخذ انتقامدن خاموش اولاسن چون
حالا زور قوتله بنی اله کتورمکه قدرتک یوقدر و بلیرسز که بنی دانه مکر ایله و دام
انتقامه چکه سز اما ب عنقا شکار کس نشود دام باز چین ● کاین جا همیشه
باد بدست دام ا حکمای فضایل مناقب سینهٔ سلاطین ده متمکن اولان کینه دن
احترازی واجب کورمشلردر که انلر نخوت سلطنت سببیله اخذ انتقام بابنده
زیاده قصد و اهتمام ایدرلر چون که فرصت بوله لر نه توجیهه و نه تاویلره رخصت
ویررلر و نه احتجاج و اعتذاره مهلت روا کورورلر دیمشلردر که کینه اخکر شرر دیده
بکزر اکرچه حالا اثری ظاهر اولمز اما آتش غضبدن بر شراره ایله شویله مشتعل
اولور که آب حلمله انطفا بولمز سیلاب خشم خروش ایدیجک بنیان جهانی بالی
یقر شعلهٔ انتقام آتش کینه دن خروج ایدیجک نجه خانمانلری یقر اخکر کینه دن
کانون سینه دن بر شرر ره آلسه جز شعلهٔ خشمدن امین اولمق میسر دکلدر ع
چون شعله زند خشم تر و خشک بسوزد ● ملک ایتدی عجب حالدر که سن بو
بابده عنف و خشونت طرفنه کیدرسک لطف و مروت جانبنی بر طرف ایدرسک نجون ممکن
دکلدر که مبادی وحشت میامن الفته مبدل اوله و کدورت مخاصمدن صکره صفای
مخالصت ظهوره کله قبره ایتدی بر کمسه قادر اولسه که مراعات جوانبده لطف تمام
و طلب رضای احباده سعی و اهتمام کوستره و آنلره وصول خیر و دفع ضرده معاونتی
ذمتنه واجب کوره ممکن در که اول وحشت میانلرندن مرتفع اوله هم سینهٔ کینه
جویه صفای کلی حاصل و هم دل خائفه نسیم امن و امان واصل اوله اما قادر دکلم
بو بابده عارضهٔ کینه زائل ایدر بر نسنه فکر ایده بلم و طبعی طریق الفت و ملایمته
مایل ایلیه جاره خاطره کتوره بلم بیننه درکاه شاهی پناه الشم متصل هراس

وخونده اولب هر لحظه مرگ وهلاکه منتظر اولمق مقرردر پس بو مراجعتدن مجانبت
اختیار ایتمک ومعاونی مباعده مبدل قلمق اولیدر واو فوقدر ملک ایتدی افراد آفرین
بر فرد حقنده بی اراده حق عز اسمه بر ذره نفع وضرره قادر دکلدر وقلیل وکثیر
وکبیرک وصغیرک وجوده کلمسی وآیره تقدیر ازلی وسابقه حکم یزلیدن خارج دکلدر زیرا که
دست قدرت مخلوقی ایجاد واحیادن قاصردر اهلاک وافنادخی مخلوق جهتندن
متعذردر بنوم فرزندمدن صادر اولان خطا قصاص طریقیله درسندن واقع اولان
جزای قضای ربانی ومشیت یزدانی حسبیله در انکروه میانه ده بهانه در وحکم
باریدن سبب ظاهر بیدر بزه تفاوت آسمانیله مواخذه قلمه ومقدرات ربانیله سرزنش
قلمه وقضای خدای تعالی یه رضا ویرکه بیت چون قدر بیرون آید قوس قضا •
سپر اولمز اکا مکر که رضا • قبره ایتدی دفع قضای آفریده کارون افراد آفریده نک
عجزی عیب ریب وشوب شبهه دن عاریدر واهل تحقیق وارباب تصدیق
قتنده بو قضیه مبین ومبرهندر احکام خیر وشر واصناف نفع وضر باری تعالی نک
ارادتی حسبیله ومشیتی سببیله نافذ وجاریدر وخلقک قصد وجهدی ومنع ودفعی
وتقدیم وتاخیرینک ذره قدر نفعی یوقدر لا راد لقضائه ولا معقب لحکمه هیچ
بر عاقل بو معنی دن غافل دکل ایکن بوکا قایل اولمامشدر که جانب حزم واحتیاطی غفلت
ایلیه ومضار ومکاره ده تحرز ومسامحت کوسترمه بلکه ولمتلدرکه هر امرک اسبابنه
مباشرتدن تقصیر اتموب بعده اتمامنی مسبب الاسباب تفویض ایتمک کرک مثنوی
سنتی بنجاود از اسباب وطرق • طالبانرا زیر این نیلی تتق • ای گرفتار سبب
بیرون مپر • لیک عزل آن مسبب ظن مبر • ملک ایتدی بو معانک محصل وملخصی بودر که
ملاقاتکه جانم خریدار وصحبتکه عن صمیم القلب امیدوارم ضمیرمن سکا تعلق حددن بیروندر
ودر ونمده دیدارکه تشوق شماردن افزوندر هرچند بنوم جانبمدن علایم مهر وا
فرآواندر سنک طرفکدن غرایم هجر وفراق صد چندانددر بیت تو ملولی زما وما
مشتاق • دل بدل میرود چه حالست این • قبره ایتدی سنک اشتیاقک بودرکه
دل مجروحکه بنوم قتلم ایله مرهم اوره سن ومزاج علیلکه شربت هلاکم ایله شفا
ویره سن حال بوکه نفسنک حالا شربت اجل اچمکه حظی وقامت بقاسنه
قبای فنا بچمکه میلی یوق مادامکه عنان اختیار الده اوله سنک دامکدن فرار
ایلرین وبو بابده تلفیق اندوکک مقدماتی تصدیقدن اجتناب عین صواب اکلرین

ون

شنیتان

جان عزیز یابانجی یا تمز وکسلن باشش نیه بتمز حالابن کندو حالمدن ملکک مافی البالی
استدلال ایدرین که فی الجمله اقتدارم اولسه قرة العین سلطنتک هلاکندن غیر یله
راضی اولمزدم عین الیقین بلورم که شاهک فرزندینک ملالی سببی ایله بنوم هلاکمدن
غیری مرادی یوقدر واول بادیه دن باده تلخ تجرّع ایتمش اوله مدّعیان راحت دیده
بو حالدن غافللردر وناز پروردکان زحمت نارسیده بو موقفت بیرایه سندن
عاطللردر علم الیقین بلورم که وعین عقلله مشاهده قلورم که هرگاه که پادشاه
پسرینک بصرینی تذکّر ایده بن دخی نور دیده مک حالنی تفکّر ایدم مقرّردر که باطنلری
تکدّر ظاهر اولب مزاج ضمیرمز تغییر پذیر اولسه گرک معلوم درکه اول حالده خوابیده
نه فتنه لر بیدار اولب سینه لردن نه کینه لر ظهوره گلسه گرک پس صفای باطن
بو یله اولیجق مفارقت مواصلتدن صد بار اولی در ومباعدت مقارنتدن هزار هزار
احری ع صحبت چو چنین است جدای خوشتر • ملک ایتدی ادم مبدر اول
کمسنه که جرایم احبابی ذیل عفوله ستر ایلمیه وآیینهٔ سینه سن زنکار کینه دن
مصفّی قلمیه خردفزا نه وخردمند یکانه قادردر که مجرملرک جرایمی جرائمینه بروجهله
قلم عفو ورقم صفح چکه که مدّة العمر صفحهٔ خاطرندن آندن اثر کورمیه وبرزمان لوح
ضمیرندن آندن نام نشان بولمیه وگناهکار استغفارینی سمع قبولله اصغا و
بدکارلرک اعتذارینی اعزاز تمامله تلقّی قله ع شر الاشرار من لا یقبل الاعتذار
والعذر عندی للذنوب مکفّر • بن باری مشرب ضمیرمی خاشاک کدورتدن صافی
بلورم وآیینهٔ خاطرمی غبار خشم وغضب وزنکار حقد وانتقامدن خالی
کورورم وهمیشه جانب عفوی قصد عقوبت اوزره ترجیح قلورم وبلورم که
هرچند که گناه عظیم اوله صفت عفو آندن اعظم اولسه گرک قبّره ایتدی ملکک
بیوردوغی لطایف مقتضای حال واندیشهٔ مآله مخالف درزیرا که بن گناهکارم
مجرم همیشه ترسان اولور که خائف هر لحظه وهر آن بدگمان وخایف در الخایف جاسوس
بویشنودرکه برکمسنه نک کف وپاینده جراحتدن اثر اولب اول قوّت طبع ایله بی
باکلک ایده وشب تیره ده خارستان وسنگستان اوزره ریک نرم اوزره یورر
کبی کیده اما البتّه آنک اول جراحتی تازه اولب یاره اوزره یاره اولمق واول
بیچاره نک پایی افکار خار خاره ایله پاره پاره اولمق مقرّر در بنوم ملکک حالی
وقصد وصالی ممانن بو منوال اوزره در وموجب خطاب کتاب مستطاب

ده

یف

اوزره دخی آندن اجتناب فرض عین وعین صوابدرکه ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة
حکما بیورمشلردرکه اوج طایفه روش حکمندن دور ومنهاج دانشدن ومعرفتدن
مهجوردر اول اول کمسنه که کندو قوتنه اعتماد ایدوب بی باک اوله لاجرم بو مقوله
کمسنه نفسی مهالکه القا ایدوب تهورلکی سبب هلاک اوله ایکنجی اول کمسنه که اندازهٔ
غداسنی تمیز ایتمیه وطعام شرابدن بولدوغنی تناول ایلیه پرهیز ایتمیه هر آینه اول طعام
وشراب اول کمسنه نک بنیهٔ حیاتنی خراب ایلیه اوچنجی اول شخص که ملایمت خصم ایله
مسرور اولوب عدونک عذوبت نیله مغرور وسحر بیانیله مسحور اوله بی شبهه انک انجام
کاری خسرانه مفضی وعاقبت حالی ندامته مقتضی اوله بیت مشوایمن از حیلهٔ
دشمنان • بیندیش بر تاب آزان سوعان • ملک ایتدی ای قبره هرچند که بز باب
ملاطفتی فتح ایدوب سنی جانب ملایمته تحریک ایدرز ونصایح دوستان ایله طریق
صلاحه دلالت ایدوب سر انکشت پیمان ایمانله گوش قبول اذعانکی تفریک ایلرز
سن همان اقدام رعونت اوزره قیام ایدوب بو نصایحک استماعندن دامن
قبولی سلکرسن ومتصل زمین دله ابا وامتناع تخمن اکرسن بر کمسه نصیحت ایتمکه
کوشش موشی کوشوارهٔ استماعدن عاطل اوله همان اول زاهدک اولکه که
نصیحتی کبی باطل وبی حاصل اوله قبره ایتدی نجه اولمشدر اول حکایت ملک ایتدی
اخبار روه نقل ایتمشلردر که بر مرد زاهد وعابد مجاهد که اوقات شریفین اوراد ووظایف اذکار
واوراده وعبادی طریق صلاح معاش ومعاده ارشاده صرف ایتمشدی اتفاق
بر صحراده کدرکن کوردیکه بر کرک کرسنه دهن حرص وشرهنی آچوب وزمین دله دانهٔ
آز وطمعی صاچوب حیل همتی بوکه وقف ایتمشدیکه بر بیگناهی تباه ایدوب انک
تمامیله سور ایلیه وبر جانوری بی جان ایدوب ایت نفسن انکله کور ایلیه
زاهد که آنی اول حالده کوردی وصفحهٔ ناصیه سنده جور وستم رسمین مشاهده قلدی
شفقت ذاتی ورحمت جبلتی مقتضاسی اوزره نصیحته آغاز ایدوب ایتدی زنهار
خلایقه ایذا وضرر آردن احتراز ایله دست تعدی دراز ایتمه وچشم نفس حریصی
سوزن قناعتله دکمیل سثره وآز ایتمه مثنوی قیون کبی سلیم النفس خرسند
اولوب ایت کرکی نفسک اغزنی بند • نه کوزله وصله عالم قزوسن • نه ورکل
کرک کبی ارزو سن • که عاقبت ظلم بی وادعقوبت رب العبادی مفضی در و
خاتمت جور وتعدی عذاب آخرتی مؤدی در بو مقوله نجه سوزلر سویلدی

وحلقک کوشفندن ترک تعدی پابنده بی حدبند ونصیحتلر ایلدی کرک چون زاهدک بو
نصایحین استماع ایلدی وایتدی ای خطیب منبر نصیحت تطویل الخطیب من سنة الحا
موعظه پابنده اختصار اختیار ایله که بو پشته نک آردنده بر سوری یورر قورقرن
فرصت فوت اولب دست امید دامن مقصوده واصل اولمیه وامکم ضایع اولب تخم زحمت
وشقتدن بر ملامت وثمرۀ ملالتدن غیری نسنه حاصل اولمیه بو مثللی ایراددن
مراد اولدر که اولعذر بن زبان نصیحتی برکار ایدرن سن ممان اعتذار سابق
نکرار ایدرسن وهر باریکه مدعامی سهو وعدولله اثبات ایدرن سن مکابره
وعناد له انکار ایلرسن جبره ایتدی بن زاج عقله متنصح اولدم وواعظ خرد
نصیحت آلوب عقله آنی اکلادم که بو سته باب حزمی کشاده طوته وآینۀ
تجربۀ پیش نهاد ایده نه عزم معارقتدن صکره بونده بود کلو اقامتم وخی غایت
حماقتمدندر ع عاقلانه بر سر راه گریز استاده ام • بر مخلص ومفر کوزه دم
بکا حزر وخطر اندیشیه من بعد بکا بونده توقف اتمک حرام در وبو تردد وتحیر
ایله ینه خدمت شاهه مراجعت موجب ملام در زیر آب بلورم که ملک بنوم خو
استحلال اتمشدر وشرع مروتده حرام اولانی مباح طوتمشدر پس بی توقف
بو منزلدن رخت کوترمک واجب در وبر ساعت بونده اقامت خلاف
مقتضای رأی صائبدر ملک ایتدی سکا اسباب معیشت آماده وابواب
راحت وفراغت کشاده ایکن مشقت سفر اختیار اتمک وانتظام معاش اجرای
تمام ایکن مجرد اوهام خام ایله ترک یار وجلای دیار اتمک طور عقلدن دور و
مقتضای طبع مستقیم دن بغایت مهجوردر جبره ایتدی هرکمسه که بو پیش حصلتی
طریق معاش ومعاشرتنه زاد وبنای کار مصاحبتنه پیش نهاد ایلیه هر ینه
قصد ایده بر مرتبه اوله وهر دیاره که واره رفیق یار مصاحب وغمکساردن خالی
اولمیه اولا بدکردارلکدن عار اتمک آیکنجی نکوکارلغی کندویه شعار اتمک اوچنجی
مواقع تهمتدن احتراز ایلمک دردنجی مکارم اخلاقی کندویه لازم قلمق بشنجی
آداب معاشرتی جمیع اوقاتده مراعات اتمک هرکمسه که بو مناقبی جامع اوله
هیچ بر دیارده غربت وکربت اکا یول بولمیه وراحت ومؤانسی
وحشت غربته مبدل اولمیه ع واتا بهیچ شهر وولایت غریب نیست
عاقل چون کندونک مولد ومنشئندن واقارب وعشایری بیننده وآیزه امین و

هیله

دن

نمی

که

اوله

اماندن دور اوله ضرورت فراق یار وجلای دیار اختیار اتسه خردمند وارجمند قتنده معذور
زیرا که بونلردن عوض میسردر اما نفس نفیسدن بدل متصور دکلدر بیت
هر کیمک کم قرینی اولمیه یار . وطننده غریب اولور ناچار . ملک ایدی کندوکمک
تقدیرجه نه زمانه دک کلورسن وانی نه وکلومدن توقف قلورسن قبره
ایدی ای ملک کندوکدن صکره بنم کلمک توقعن اینمه وبو سفردن معاودت
احتمالن خیالکه کتورمه عجب مشابه دربزوم سؤال وجوابمز اول عربله نانوا حکایتنه
ملک ایدی نیجه اولمشدر اول حکایت قبره ایدی روایت ایدرلر که برعرب
شهر بغداده کلوب برنانوانک دکاننه کوردی که کروه لر قرص ماه کبی افق تنوردن
چقمش وچورکلر سینه آفتاب داغ حسرت یاقمش کاکک فروغی سماکه یتمش
حلقه لر حلقه صلای عام اتمش سمید سفید کورب هلال برمعنی اومش
بیت سمید آل قالدروب ایدر دعای . ایدرلر حلقه لر خلقه صلایی . بیچاره
اعرابیک مشامنه چون بوی نان کلدی بیت تن بی جانه کویا حیات جاودان
کلدی . آتش اشتها تنور معده سنده زبانه چکوب نانوایه ایدی ای خواجه
اتمکلردن طویننجه اکل اتمکه نه ویره بن خباز فکر اتدیکه بوحریف آجدر اوج درت
رغیف یمک متیسر دربشدن آلی تجاوز اتمک مقرردر پس ایدی ثلث دینار اعطا
ایله ودیله دوکک قدر بونلردن افطار ایله اعرابی نقد معهودی ویردی
ودجله کنارنه کلوب اوتوردی متصل خباز نان کتوردی اعرابی صویه باتروب یردی
تا ایمدی نان ثلثندن تمامه واردی دخی آندن تجاوز ایدوب دینار تمام اولدی نانوا
بوکه تحمل ایده میوب ایدی یا اخا العرب اول خدا حقیچون که سکا بو قدر اشتهای
کرامت بیوردی بکا دی نیجه یدک بیلک کرک عرب جواب ویردیکه خواجه اضطراب
اتمه که دیک معده آتش اشتها ایله شویله غلیان اتمشدر که تا بو آب روان جریان
ممکن اوله بکا اکل ناندن فراغت ممتنع در بو مثلی عرض اتمکدن غرض اولدر که
ملکه معلوم اوله که تا آب حیات مجاری بدنمده جاری در تناول نان بیم جان بکا
ضروریدر وماده بی فایده مصاحبتدن منتفع اولمق ممتنع در روزکار غدار
بزم میانمزده برهجران حجابن چکدیکه من بعد احتمال وصال طیف خیال در وزمانه
نه
نا پایدار بزم رشته مصاحبتمزه بر وجهله انفصام وانفعال ویردیکه صورت
اتصال آینه خیالدن غیری کورمک محالدر من بعد هرکاه شوق دیدار

پادشاه غالب اوله اخبار سعادت ملکی نسیم سحردن صور سم کرک وجمال باکمال شاهی
آیینهٔ خیالده کورسم کرک بیت کر وصال یار نبود با خیالش هم خوشم
کلبهٔ درویش را شمع به از مهتاب نیست ملک قبره دن بو کلمات فرقت آمیزی
استندی قطرات حسرات وسیلاب عبرات چشمهٔ چشمندن روان اولب جزم ایتدیکه
اول مرغ زیرک دانهٔ حیله ایله دامه کلمک محالدر وسینه سنده اولان داعیهٔ انتقام
خلوت خانهٔ خفادن عرصهٔ حضوره خرام ایتمک ممتنعدر برکره دخی زبان مکری
برکار ایدوب ذکر یار ایمان وعهد وپیمانی تکرار ایلدی قبره ایتدی ای شاه عالم پناه
هرچند که سن بنای ملاطفتی شکستید ومقدمات ملایمتی ممهد قلورسن لیکن ممکن
دکلدر که بن موجبات وحشتی فراموش ایدوب من بعد حلقهٔ خدمتی در کوش و
غاشیهٔ ملازمتی بر دوش ایدم ملک چون عین الیقین ایله معلوم ایتدیکه سوزلری
حیله ایله قبره نک کف وپای دلندن خار وحشتی چقرمق جملهٔ محالاتدندر ویتر عذرکه
شصتندن چقه زور بازوی عذرله بینه وسته کلمک ممتنعاتدندر ایتدی ای قبره
معلوم اولدیکه من بعد مشام جانمزده شمامهٔ وصالدن شمه واصل اولمق محالدر و
چهرهٔ اتصال آیینهٔ وصلدن غبرده کورمک محض خیالدر اما توقع وتضرع ایدرم
برکلمه که انک تکراریله صفحهٔ روزکارده آثار سعادت باقی وپایدار اوله یادکار
بیوره سن وصیقل وعظ ونصیحتکله زنکار غفلتی مزاج خاطرمدن که غبار ملالله
تیره اولمشدر زدوده قله سن بیت زبهر ما سخن یادکار خویش بکو که هیچ
از سخن خوب یادکار نیست قبره ایتدی ای ملک بنیان امور جهانیانک اساسی
قضا وقدر اوزره مبنیدر وشاه ووزیر وصغیر وکبیره اندن فکر وتدبیر وتقدیم وتأخیر
ایله مجال تصرف ممتنعدر بیت چونکه سوق ایده براتشی تقدیر آنی عوق ایده
بیسله می تدبیر برآحد بلمز که ناجی جریدهٔ سعادتده می مرقومدر یا ناصیهٔ حالی داغ
شقاوتله می موسومدر لیکن کافهٔ ناسه واجبدر که امورلرنه اساسی رأی صائب
اوزره بنا اوره لر ومراعات شرط وحزم احتیاطده اقدام اقدام واجتهاد و
اهتمام اوزره طوره لر تا اکر تدبیر موافق تقدیر واقع اولورسه سریر اقبالده مسند
جاه وجلال اوزره متمکن اوله لر اکر قضیه برعکس اولورسه دشمنلر شماتتنه
مجال بولمیوب دوستلر معذرتنی قبول قله لر قطعه حکیم کفت که تقدیر ساخت نقش
ولی بهیچ حال تو تدبیر خود فرو مکذار که کر موافق حکم قضاست تدبیرت

که

بکام دل نشدی ازکار خویش برخوردار • وکر مخالف آنست که دار ومعذور • کسی که
دارد ازانواع عقل استظهار • ودخی بلمک کرک که اجنبت ناس اولدرکه آنذن
انتفاع اولنمیه والد ملوک اولدرکه حفظ ممالک وضبط رعایاده اهتمام قلمیه اخس
احباب اولدرکه ایام شدّت وهنکام نکبتده دوستی جانبندن اهمال وتغافل
ایلیه اشرف نسوان اولدرکه بدخلق اولب شوهرنه ایذا ایلمیه باخلف اولاد
اولدرکه اطاعت ابوینده اِبا ایلمیه وخراب آباد بلاد اولدرکه آنده امن وامان
اولمیه اقبح مصاحبت اولدرکه مصاحبلرک آیینهٔ سینه لری زنکار کینه دن
صفا بولمیه پس چون بنوع ملک باننده بوقدرکه کدر واقع اولدی اولی بودرکه
رسن هجر وفراقی میان جانه نطاق ایدم ومقالات کلمات مواد عتبه بتدیل
ایدوب آهنک حجاز صحبت شاهی قیوب سازه آه فراق ایدم رباعی
رفتیم ووداع ما زدل باید کرد • وز آب دو دیده خاک کل باید کرد • کر بد دیدی
همه نکو باید کفت • ور درد سری بود بحل باید کرد • قبّره اکلامن بومقامه ده
تمام ایدی وکنکرهٔ ایواندن پرواز ایدوب صحرا جانبنه طوغری کیتدی ملک
انکشت تحسّر دندان تحیّر ایله اصروب برزمان تأسّف وتلهّف ایدی وبرملال
حدّ وشماردن افزون وبراندوه ایله که دایرهٔ قیاسدن بیرون ایدی قصرنه متوجّه
اولب ایدی بیت کیتدک ای غمکسار قلب حزین • قالدم آه وغمیله بن مسکین •
بودر اول کمنه نک داستانی که ارباب حقدک مکاّمن غدرندن حذر ایدوب اهل
کینک تضرّع ونیازنه باور قلمه دی وخصمک دعوای وداده اعتماد ایمیوب اخذ
انتقام اجون کلام فریب انجامنه مغرور اولمدی عاقل کامل وهوشمند فاضله مخفی
دکلدرکه بوداستان بیانندن غرض بودرکه خردمند بوجواهر بندی کوش هوشنه
بند ایدوب حوادث جهان ونوائب دوراندن بونصایح بی مانند ایله فائده
مند اوله وبو حکایاتی خرشند راه نجات بیله وبنای کارن اساس حزم واحتیاط
اوزره قله وصحیح وجهلد دشمن آزرده یه اعتماد قلمیه وآفت غدر ومخافت
مکرندن امین اولمیه رباعی خواهی بناشی بغم رنج قرین • بشنو سخنی پاکیزه از
در ثمین • از دشمن آزرده تغافل منمایی • وز صاحب کبر وکینه ایمن منشین •

باب نهم طریق عفو وصفحه سلوک افضل اوصاف ملوک ایدکن بیان ایدر
رای دابشلیم وظایف خدمت وشرایط منّتی تقدیم ایتدکدن صکره مثنوی

لله که

دوبابلبل

دیدی ای بلبل باغ معانی • ضمیرک ستر غیبک ترجمانی • و کلک گنجینهٔ اسرار مفتاح •
کلامک غیب دلجورنده مصباح • معلوم اولدیکه اول کمسنه نک مثلی که قرشمن
آزرده اولدن استمالنه تسلی بولمیوب و چون آیینهٔ سینه سنده غبار کینه
و آثار عداوت دیرینه باقی معاینه قله اظهار تواضع و نیازله منهج احتیاط احترازدن
منحرف اولمیه • حالا برهمن فاضلدن رجای کامل اولدر که بیان بیوره اول داستانی
عفو و غفران ملوکی مشتمل اوله • و پادشاه بعض مقربان درگاهدن آثار جرم و
گناه مشاهده قلسه آنی دامن عاطفتله مستور قلمغی انسب در • و یا ساحهٔ
عفو و مسامحه‌ده دور قلمغی اصوبدر • برهمن بیدپای کلام دلگشای و خطاب
جانفزا ایله جواب ویردیکه اگر ملوک زلات و جرایم ملوکده طریق عفو و مرحمتی
مسلوک طوتمیه‌لر و جرم قلیل و جنایت یسیره عقوبت کثیره ایله مجازات و مکافات
بیوره‌لر مقربلرک مشرب اعتقادندن صفا قالمز • و خواصک قلوبی مکدر اولوب
بر احد آنلره اعتماد قلمز • بو حالدن ایکی علت حاصل اولور بری اولدر که سوانح مصالح
مهمل و معطل قالور • ایکنجی ملوک لذت عفو و منت و مغفرتدن محروم و بی نصیب
اولورلر اکابر ملوکدن بریسی بیورمشدر که اگر خلق جهان بزم جانمزدن چاشنی
عفو و مرحمتدن که نه لذت بولدوغن بلسه‌لر هر آیینه درگاهمزه جرم و گناه
دن غیری هدیه گتورمیه‌لر • **قطعه** مجرم گر این دقیقه بداند که مبدم • ما را چه
لذتست بعفو گناه کار • همواره ارتکاب جرایم کند بعمد • دایم به نزد ما کند آرد
باعتذار • جمال حال ملوک عالمه نقطهٔ عفودن زیبا خال اولمز • و ذات صافی
صفات خلفای بنی آدمه فضیلت مغفرت و مرحمتدن افضل کمال اولمز مضمون
کلام معجز نظام حضرت سید الانام علیه افضل التحیة و السلام لاتینکم باشدکم
قوة من یملک نفسه عند الغضب • بو معنی اشعار و اعلام ایلر که فرط قوتی آدمی
تسکین شعلهٔ خشمه بلنور • و صفت مردی و مردمی مشرب ناخوشگوار غضبی
مبیضله تجربه قلنور • **بیت** مردی کمان مبر که بزورست و بردلی • با خشم اگر برایی تو
دانم که کاملی • افضل سلاطین و اعقل ملوک عدل آیین آنلردر که معیار خرد ارجمندی
بنای کارلرنه معمار قله‌لر • و هر وقتده کردن اخلاقلرن حلیهٔ لطف عفودن
خالی قومیه‌لر اما لطف بر وجهله کرک که سمت ضعفدن مبرا اوله • و عنف
دخی شویله کرک که صمت ظلمدن معرا اوله تا چهرهٔ حال سلطنت حلیهٔ جمال و زیور

ون
کم
قا

جلالله حالی اوله ومدار ارکان دولت قیصرتابان حضرت اشارهٔ خوف وبنان رجا اوزره
وآیزاولب سلطنت ومملکتک نظام حالی تطرق ارجلال وتشبث انحلالدن خالی اوله
نه منفصل عنایت بی کرانه بعیدنا امیداوله لر ونه مفسدلر بیم سیاسته رکاب
جرائه قدم قویب جنایتدن ارتکاب ایده لر حکمای اسلامیه جزاهم الله خیرا
بیورمشلردرکه ایزد تعالی بنده لرنی مواعظ قرآنی ونصایح فرقانیله تهذیب اخلاقه
ترغیب ایدوب تحصیل مکارم صفات ومحاسن عاداته تحریص بیورمشدر هرکیمه که
سعادت ازلی یار وکفایت ابدی معین ومددکار اوله لاجرم احکام قرآنی وکلام
حکمت انجام فرقانی قبلهٔ جان وکعبهٔ جانان ایدینوب آن زمانده اولحرم امن
وامانک حریم حرمتنه التجا قله مصالح عباد حقنده نازل اولان آیات کریمه نک
بریسی بودرکه نصایح مزبوریه مشتمل درقوله عز وجل والکاظمین الغیظ والعافی
عن الناس والله یحب المحسنین بر آن طریقدن بریسی زبان حقیقتله بو
آیتک جواهر معانیسن بروجهله سلک بیانه چکمشدرکه کظم غیظ اولدرکه
عقوبتده مبالغه اولمیه وعفو اولدرکه اثر کراهت صفحهٔ دلدن محو اوله واحسان
اولدرکه دوست مجرم ومعتذره باب ملاطفت ومراجعت مفتوح طوته بو مفصلک
محصلی بودرکه آدمی کرکدرکه بنای احوال وافعالی لطف ومدارات اوزره مبتنی
قله وجمیع اوقاتده مدارات ومواسات معتبر بله وصحاح حسان آثارده کلمشدرکه
اکر رفق ولطف بر صورتله متصور اولمق مصور اوله شعشعهٔ جمال باکمال بروجهله
تابان ودرخشان اولیدیکه هیچ بردیده آنک مشاهده سنه طاقت کتورمیه وبر
دبیر آنک شرح شکل منیر ووصف صورت بی نظیرن کلک تعبیر ایله صفحهٔ تقریره تحریر ایده میه آیدی
بعض اعیان بو معنی بو قطعه ده بر قاچ بیتیله بیان بیورمشدر

قطعه

کنهکاره چو قدرت بوله سن سن • کنا من عفو ایدرسک بنده اولر • که مجرم کندو
جرمی کشته سیدر • نسیم عفو ایرسه زنده اولر • چون بو مقدمه نه تأمل شامل
بیوره لر هر آینه عزت اعلایه واصل اوله لر که شرف انسان فضیلت عفو واحسانلی
متزاید ومتکامل اولر پس معنی بو ایکی سیرته ملازمت قصر وبو ایکی خصلته مداومته
حصر ایتمک کرک پوشیده دکلدرکه آدمک حالی سهو وغفلت وجرم وزلتدن
خالی دکلدر اکر جریمه مقابله سنده عقوبت وهر جنایت ازاسنده سیاست روا
بیوره لر اندن فوت دکلی ومضرت عظمی ناشی اوله که خلل ظاهری مهمات ملک وملته

ساری وناشی اوله و دخی ملوکه لازم در مقام تمهیده اولان خدامک هنر وکفا[یتن]
واندازهٔ اخلاص ومناصحتن تمام تحقیق ایلیه تا اگر اول جمله‌دن اوله مصالح ملکده
آنک رأیله استعانت اتمک قابل اوله و وقایع دهرده آنک تدبیرندن استمداد
ایلمک لایق اوله انکا اعتمادن زیاده و تجدد اتمکه سعی بیوره و آنک تربیت وتقویتنه
وتیمن تمشیتنه مسارعت کوستره و مشرب دلن عیب وریب وغش وغلدن
صاف ایدوب قوت قلبن استمالت واستعطاف ایله بنه قرار معهودده تیشدره
زیرا که مهمات ملکه نهایت یوقدر و ملوکک کفایت ناصح وعمال امینه که تحرمیت
ایسران استحقاقلری و مهمات ملک ومالده استقلال واستعدادلری اوله
احتیاجلری تحقیق در پس جهاندارلق شرایطی اولدر که اول کرومی کمال خرد وصلاح و
هنر وعفافله آراسته اوله وزیور صدق وامانت وتقوی ودیانتله زینت
بوله لر وحقیقت حق گذارلقدن ونصیحت مودرلقده سایرلرندن ممتاز اوله
تربیت بیوره وهر بریسی علی حده نه عمله یارر ونه مرتبه سزاوار در بله لر و
هر بری فهم درآتینه لایق ورأی شجاعتنه موافق وعقل وکفایتنه مناسب
مناصبه نامزاد قله لر شویله که برکمسنه نک هنری وآرایکی عیبی ظاهر اوله اولی بودر
آنک عیبنی ذیل اغماضله ستر ایدوب نظرلرن آنک هنرنه حصر ایدلر که لاریب
بنی آدمک حالی شوب عیبدن خالی دکلدر اول اجلدن درکه دیمشلر در ع
یار بی عیب جستن بی یار اولور • بو معانی فهم ایدوب بو دقایق سلکه ضبطه
نظم ایتدکدن صکره پادشاهه لابدر که امنا وعماله تفویض ایتدوکی اعمال اشغالک
احوالنی تتبع وتفحصده اهمال روا کورمیه بلکه بر وجهله تحقیق بیوره که احوال ملک
ومال نقیر وقطمیر ضمیر منیرنه مخفی وپوشیده اولمیه بونک ایکی فایده کلی منصوردر
بر بو که مباشران اعمالدن کم رعیت پرور کم جفاکستر در بلوب آنکه که
رعایت رعیت پابنده اعمال اتمیه استمالت ویروب اول شغلده استقلال
ویره وآنلرکه زیردستلر غمن یمیه نامنی جریده عملدن محو ایدوب دفتر
غلده ثبت ایلیه مثنوی خدا ترس بر رعیت گمار • که معمار ملکست
پرهیزکار • بد اندیش خویشست خونخوار خلق • که نفع تو جوید در آزار خلق •
ریاست بدست کسانی خطاست • که از دست شان دستها بر خداست •
نکوکار هرگز نبیند نماند بدی • چو بد پروری خصم خون خودی • بروخی

که

بونورکه چون ضمایرده مرتسم اوله که پادشاه نیکوکارلرک کردارنه لایق عاطفت روا ایبوب وکناه کارلرک کناهی مقدارنی تادیب وتنبیهی واجب کوره اهل صلاح امیدوار اولوب نیکوکارلق شاهراهنه کیدرلر وارباب فساد ترسان وهراسان اولوب اضرار وافساددن احتراز واحتیاط ایدرلر اسمار وامثالده واستان نشر واشغال بووصیته انسب در وبوسیاقته اقرب در رای استفسار ایلدیکه نه طریق ایله روایت اولنمشدر اول **حکایت** برهمن ایتدی اخبارده کلمشدرکه دیار هندده بر شغال وار ایدی فرسیه نام بنی نوعی میاننده بنام حطام دنیای فانیدن اعراض ایتمشدی وتعلقات بی حاصلی ورای ظهرنه آتمشدی اکرچه که ابنای جنسیله صحبت واختلاط ایدردی اما زهد ورهبانیت اختیار ایدوب سفک دم واکل سم ونغو محرم دمه که بنی نوعینک لازمه ذاتی در احتراز واحتیاط ایدردی **مثنوی** قلوب پرهیز حیوانات اندن • الن یومشدی شکدشر بتندن • کیجه کندز ریاضت ایلرایدی • خداوندی عبادت ایلردی • یاران انکله مخاصمه اغاز اندیلر ومنازعه ومجادلیه تنبیه ایدوب ایدیلر بز سنک بوسیرتکدن راضی دکلز وزیرلکی بواجتهادده خطایه نسبت ایدرز چون بنی نوعک صحبتندن وآزکلمدن عادت وسیرتی بجون انلر ایله دمساز اولمزسن چون دست مصاحبتی دامن مخالطتدن چکمزسن آنلرله کریبان موافقتدن بجون باشش چقرمزسن ودخی عمر عزیزی بجا عنله کیجورمده نه فایده اکلرسن ومرغ نفسی قفص ریاضتده حبس ایتمده نه فاید ومنفعت ملاحظه ایلرسن وماجعلناهم جسدا لایاکلون الطعام نصاب لذات دنیادن کندو نصیبک استیفا ایتمک کرکسن ولاتنس نصیبک من الدنیا واحسن کما احسن الله الیک منشر بنده بهره منداولرسن واکل وشربدنکه مدد مرکب تن وماده حیات بدندر امتناع ایتمک کرک تاکلوا واشربوا فرماننه امتثال ایده سن وبلمک کرک که ماضی نک اقبالی محال در وامر مستقبل مجهول الحال در زمان حالی غنیمت بلوب خیال استقبال له ضایع قلمه مق کرک وتصورات فردا ایله لذات دنیادن سن معطل مانع اولمامق کرک فرسیه ایتدی چون بلورسنزکه ماضی نک اقبالی میسر دکل در وفردانک احوالی مقرر دکل در پس حالا نه ادخار ایدو توشه راه فردا اولمغه صالح اوله دنیا اکرچه سراسر عیب وتفصیدر بوفضیلتی

ع

س

کرکه

وآردرکه

واردر که مزرعهٔ آخرت بذر هرنه تخم که بوکن بونده اکرسن یارن آنده انک ریعن کوررز
بکوش امروز تا تخم بپاشی * که فردا بر جوی قادر نباشی
مرد عاقل کرکدر که مبلغ متمن اجر از مثوبات آخرته مصروف قله بو تقدیم خیرات
تحصیل مرادیله متصوردر و عنان قلبی نعمت باقی و دولت جاودانی جانبنه
معطوف قله بو معنی ترک آمالی و قطع تعلقات عالم فانی ایله ممکن و میسردر
بر آشیان فنا منه که جای دکر * برای راحت تو بر کشیده اند قصور * بو کیم که
قوتنده فتور و قدرتنده قصور کز بو قدر ثمرات صحتدن خسته لک ایامی ایچون
ذخیره احضار قلمق و سرمایهٔ شبابدن کساد بازار شیب ایچون سود آله
کتورک و مؤید فواید حیاتدن سفر بادیهٔ فنا و فوات ایچون اعداد زاد و
استعداد ایدک راحت حیات لمعهٔ برق کبی بی ثبات در و محنت دنیا ظلمت
ابر کبی بی بقادر نه موائد نعمتله الفت طوتب فوآید دولتنه الفت اولمق کرک
ونه عوائد دنیاده درمندن مسرور اولب شداید آزاردن و ستمدن بی حضور اولمق
کرک نه اقبالندن اول مغرور سرکش * نه ادبارندن اورجانکه آتش
محصل کلام و خلاصهٔ مافی المقام اولدر که قلبی محبت کلیهٔ محنته وقف اتمک
علو همتدن دوردر و کذرکاه سیل فناده عمارت اتمک کمال کیاستدن
بغایت مهجور فاعبروا ولا تعمروها یاران ایدیلر ای فرسبه سن بزی
هریسهٔ اطعمهٔ نفیسهٔ دنیای ترکه دعوت ایدرسن حال بو که نعیم عالم انکچون
آفریده در که نفوس متنفسه هردم انکله مغتنم اولب بخال لذاتندن برخوردار
اوله ورزقناهم من الطیبات آیتی دخی بو معنیدن اشارت ایدر و مدعا
شهادتنه کفایت ایدر فرسبه ایتدی نعیم دنیا بر بضاعت در که عقلا انکله
بازار جهانده ذکر جمیل و نام نیک تحصیل ایدرلر و سفر راه معاد ایچون زاد و استعداد
اعداد ایدرلر تا بحکم المال الصالح للرجل الصالح مآل و منال آنلرک حسن حال
مآللرینه باعث اوله و اثم و باله که مستوجب عقاب و نکال در وسیله اولمیه
سنز اکر دنیا و آخرتده سعادت یوزن کورمک استرسکوز بو سوزلری سمع
قبول ایله استماع ایدک و جان عزیز طعمهٔ لذیذ ایچون که حلاوتی خلقدن
اوته کچمز نار جحیمه و عذاب الیم الهه اتمدن امتناع ایدک و اول توآکه ایلکه نیی
آزار و اضرار عالم غیبدن حواله اوله مانع اولب اول مقداردنکه بقای تن و

قوام بدن انکا منوط در تجاوز اتمک وشول نسنه ده که خلاف شرع وعقل اوله بدن
موافقت طلب ایلمک که بکا سزکله مصاحبت سبب عتاب وکلدر اما افعال ناپسند
موافقت موجب عذاب وعقابدر اکر بنی بو نوعه تکلیف ترغیبدن غرض تعذیب
ایسه اجازت ویرک ارض الله واسعه بو دیاردن کیدم تا ترک صحبت ایدوب
کوشهٔ عزلت اختیار ایدم بیت قلوب مسند قناعت بوریاسن کیم ویباکی
عزلت بلاسن یاران چون فرسیهٔ باطن زهد وصلاح اوزره قایم ودایم
بولدیلر ظنلری مرتبهٔ ایقانه ویقینلری درجهٔ اطمینانه ایروب سابقا ایتدوکلری
کلماته نادم اولدیلر وزبان اعتذاری برکار ایدوب مقام استیفا واستغفاره
کلدیلر فرسیه آز وقتده ورع وصیانت وتقوی ودیانتده بر منزلیه واصل
اولدیکه اول دیارک کوشه نشینلری آنک باطندن دریوزهٔ همت ایدرلردی و
روان بادیهٔ مجاهدت بدرقهٔ نظرندن استمداد وهدایت ایدرلردی آز
زمانده صیت زهد وکرامتی مسامع جهانیانه یتدی وذکر طاعت وعبادتی
اول نواحیده شهرت طوتدی فرسیه نک منزلنه قریب بر بیشه وار ایدی
انهار وعیون واشجار کوناکون ایله مملو ومشحون آنک میاننده بر مرغزار خرم
وآراسته ایدی که کلزار ارم آنک لطافتندن وصفای عنبر تندن یوزینه نقاب
چکمشدی وباد صبا خاک توتیا سای حسرتندن کوزنه کرد هبا اکمشدی بیت
مسوک هوای جان فزاسی دلکشیدی فضای دلکشی جنت وشیدی
لب جوینده بتن سبزهٔ تر خط کرد لب جانانه بکزر وسعت فضا و
لطافت آب وهواسی سببی ایله اول صحرا اکثر انواع وحوش وسباع ومقام
حیوانات متخالف الطباع اولمشدی آنلرک امیری بر شیر ایدی کمال هول وهیبتده
وبر هزبر ایدی غایت نهیب وصولتده نظم نعره سن اشتسه چاک اولوردی
رعدک زهره سی خشم چشمن کورسه خاک اولوردی برقک جهره سی اول حوالینک
اهالیسی صدق واخلاص ایله انک طوق اختصاص کردن جانه کچوررلردی و
پناه حشمت وحریم حرمتنده فارغ البال کچرلردی اول شیرنک خوی کامجویی
دیمکله مشهور اولمشدی ولقبله صیت وصداسی چارسوی جهانه واصل اولمشدی
بر کون کامجوی ارکان دولتله هو آیین ساز مصاحبته آغاز ایدوب بر حسب
مقتضای مقام چرب شیرین خوان الوان طعام کلام ایله رطب اللسان ایکن

بروده

کرم

ناکاه

ناكاه هريسهٔ قصهٔ فريسه ميانه كلدى حضار حضرت آنك كمال صلاحنده ووَرَع
عفتنده اول قدر مبالغه ايديلركه ضمير شيرِ بالضرورى آنك ميل ومحبتى ايله رنك پذير
اولب سوداى صحبتى سويداى قلبنده جاى كير اولدى القصّه كام جوى ملاقات
فريسه يه اشتياقى روز بروز بيشتر اولب آخر كار احضارينه اشارت بيوردى
اول دخى فرمان اولى الامره اطاعت ايدوب دركاه عالم پناهه حاضر اولدى
ملك على ملاء الناس شرايط تكريم وتعظيم بى قياس تقديم ايدوب مجلس
عاليده شرف اجلال ارزانى بيوردى وانواع اداب طريقت واطوار حقيقتده
تجربه قلوب حاصل كلام فريسهٔ لآلى فضائل معاليله مالى بر بحرلى كرآن بولدى
وجواهر مكارم ومآثرايله مملو بر كنج شايكانه كوردى بر دفعه دخى كشف مبهمات
واصلاح مهمات وفصاحت تعبير واصابت تدبيرده امتحان ايدوب نقد حالنى
محك اختيارده تمام عيار مشاهده قلدى مصرع زرى كه پاك بود زامتحان
چه غم دارد • كام جوى آنك مصاحبتندن حظ ايدوب آنك مجالستيله
موانست قصد ايدى بر مدتدن صكره آنكله خلوت ايدوب ايتدى اى فريسه ممالك
محروسه مزده خيلى وسعت وار در وآنك اعمال واشتغالى بسيار در سنك
زهد وصلاحكى مسامع اجلالمه ايشيدر ايدم بو زمانده كه سنى كوردم نظرى خبر
اوزره راجح بولدم وبيانى عياندن قاصر كوردم بيت شنيدم آنكه در آفاق
نيست ثانى • چو ديدمت بحقيقت هزار چندانى • چون سنك وفور ديانت
وكمال صيانتكه اعتقادم واعتمادم روز بروز ازدياد اوزره دربلوم كه مصالح
مملكت ومهمات سلطنتى سنك ذمتّ همتكه تقليد وتفويض ايدم تا سنك
ذرهٔ قدرك بزم انوار تربيتمز ايله آفتاب اولب وآفتاب درجك بزم ذرهٔ
عاطفتمز ايله ارتفاع بولب زمرهٔ خواصدن وسلسلهٔ ارباب اختصاصدن
اولهسن وبزم يمن عنايت وحسن رعايتمز ايله امثال واقرانكدن بلكه ابناى
زمانكدن عزّ واقتدار وشرف اختيار ايله امتياز بولهسن بيت بر آستان
دولت ما هر كه سر نهاد • نكذشت مفتة كه زاهل سر بر نشد • فريسه ارتكاب
منصب وزارتدن اجتناب ايدوب شيرك سؤالنه بر وجهله جواب ويردى كه سلاطين
عدل آيينه مناسب بلكه فرض وواجب در كه كفايت امور جمهور ايچون انصاف
مصلحت كذار واعوان معرفت شعار اختيار ايده لر ومناصبى مناسبنه توجيه

ایدوب بر عملك قبولنده بر فرده اكراه جایز كورمیه لر وطالب اولمیانه ابرام والحاح بیورمیه لر كه هر كاركه جبر و ابرام ایله حاصل اوله عاملی حلیهٔ ایماندن عاطل وهر باركه جبر و تقیل ایله تحمیل اولنه حاملی آنك تحملنه قادر اولمیوب چكدوكی زحمتلر ضایع اوله ولوازم شرائطنك كما ینبغی عهده سندن كلمیوب آنك وبالی سلطانه وكناهی پادشاهه راجع اوله بو مقدماتی تمهیددن غرض بودركه بنده اعمال سلطانیه وقوفم وآنده ممارست وتجربم یوقدر پس پادشاه صاحب شوكتك خدمتكده وحوش فراوان وسباع بی كران واردر كه حلیهٔ كفایت ودرایتله آراسته و زینت وامانت ودیانتله پیراسته بو مقوله اعمال واشغاله دخی طلبلری كمالده شویله كه التفات سلطانی انلركه با بنده ارزانی بیورله خاطر عاطر شاهی دغدغهٔ كفایت مهماتدن فراغت بوله انلر دخی ارتكاب منصبدن حاصل اولان نقابله وباد هوا و تحف هدایای بی حسابله شادمان ومستظهر اولورلر كام جوی ایدی ای فرسیه بو ممانعه ومعانددن نه فایده عاید اولور بن البته سكا بو كاسه دن شراب آنجرسم كرك طوعا وكرها طوق اتمام ومصالح خاص وعامی كردن اهتمامكه آنجرسم كرك فرسیه ایدی اشتغال اعمال سلطانی ایكی طایفه یه ارزانی در بریسی اول عاقل سخت روی كه مكر وریا وفكر وزكا ایله كندو غرضین حاصل قله وسیر وحاجتله دایرهٔ غرضین حفظ ایدوب هدف تیر تعرض اولمیه ایكنجی اول غافل ضعیف رأی كه حقیر وذلته معتاد اوله وبی ناموس وبدنام ورسوای خاص وعام اولمدن احتراز قلمیه بو شانلكمسنه ایله محسود اقران اولمیه وكمه انكله مقام منازعت ومخاصمته كلمیه بن بو ایكی طایفه دن دخی دكلم نه طبعم حریص دركه زمین دولده تخم خیانت اكم نه نفسم خسیس دركه دنیای دنی اكون بار مذلت چكم

نظم

بخدایی كه آفرین كرداست • عاقلانرا • بخوی نستین داری • كه نیرزد بهمت من • ملك دوجهان بیك خواری •

ملكه لازم دركه مشرب خاطر عاطر شاهی بو اندیشه كدردن صاف ایده لر وبنده تحمل بار مشقتدن مسلم ومعاف ایده لر كه عهد بعید ومدهٔ مدیدركه وبیخ حرص وآزی سوزن قناعتله دكیدررم ومتاع طمع وآزی آتش ریاضتله یقوب طورررم بو مشغلی ارادن غرض اولدركه پادشاهلره لایق اولانی كندو نه مناسب وزیر نصب ایدوب منصبی مستحقنه ویره لركه

اولان اموره

اكر

اگر بر کسنه دخی ملک بنی عوائق دنیا و علائق خلائقله آلوده قیله‌لر بکا همان اول بلا
یتشه که اول مکس‌لره یتشدی شیخ استغسار ایتدی که نیچه اولمشدر او ل

حکایت فریب ایتدی روایت ایدرلر که بر وقت صدرنشینان صفهٔ
صفادن بر صوفیٔ صافی دم که طریق طریقتده ثابت قدم ایدی گشت بازار ایدرکن
بر درویش حلوایی که چاشنیٔ فقردن ذوقی و فقرا صحبتنه شوقی وار ایدی اول
عزیزدن التماس ایتدیکه گوشهٔ دکاننی مقدم شریفیله تشریف بیوره مرد عارف دعوته
اجابتی واجب گوردی و انک استمالتی ایچون ملتمسنی قبول و مبذول بیوردی
استاد حلوایی ضیافت طریقیله بر طاس عسل مصفایی صوفینک اوکنه کتوردی مکسلر که
عادتلریدر که حلویاته اوشرلر و منع و دفعله ممتنع اولمیوب اوسته دوشرلر **ع** مکس جایی که خواهد
مگر دکان حلوایی • مور زنبور گبی طاس عسله اوشدیلر بعضی کنارهٔ طاسه قونوب برزی میانهٔ
عسله دوشدیلر حلوایی گوردیکه طاس زنبور و مکسله طولدی مروحهٔ الینه آلوب طرد ذبابه
مشغول اولدی آنلر که کنار طاسه قرار ایتمشلردی سهولتله کندولرن خلاص قلدیلر
و آنلر که میانهٔ عسله دوشمشلردی قید عسل ایله پابسته قالدیلر پروازه قصد ایتدکچه
پرلری عسله آلوده اولوب دام هلاکه گرفتار اولدیلر اول عزیز چون آنلرک بو حالتنی
مشاهده ایتدی بر حالت کلوب مستانه نعره‌لر اوردی چون دریای باطن شیخ ساکن اولدی
و موج بحر وجد و حال آرام بولدی مرد حلوایی ایتدی ای عزیز بز حلوای صوریٔ
سندن دریغ ایتمدک سن دخی حلوای معنویٔ بزدن دریغ ایلمه **مصرع** بگشا لب شیرین
شکرریزی کن • شیخ ایتدی دنیای دونی و اکا حریص اولوب مفتون اولنلری
بو طاسله عسلده بکا عرض ایتدیلر ملهم غیبی ایتدی بو طاسی دنیا بل و ایچنده‌کی عسلی
انک نعیمی ملاحظه قیل بو مکسلرک جمله‌سی اهل دنیادر آنلر که کندولرن درونهٔ طاسه
آتمشلردر ارباب حرص و آزدرکه قاذورات دنیایه بوغازلرینه دک باتمشلردر
اعتقادلری بودرکه تا میانه‌یه واصل اولمیه‌لر نصیبلری حاصل اولمیه بونلر
زیاده لا یعقللردرکه الرزق مقسوم مفهومندن غافللردر چون عزرائیل حی علی الرحیل
مروحه‌سن تحریکه آغاز قیله آنلر که کنارهٔ طاسده نیاده درلر انا نلغله فی مقعد صدق
عند ملیک مقتدر آشیانه‌سنه پرواز قیله و آنلر که عسل زهرآمیز دنیا ایله آلوده اوله
تحریک پر و بال ایتدکچه اسفل سافلینه متوجه اولوب انجام حال بد فرجاملری شقاوت ادبار
ابدی اوزره اختتام بوله **بیت** چرا یک لقمه می باید چشیدن • وزان پس این همه خواری کشیدن •

بخرسندی کرای اینک بضاعت • نباشد هیچ کنجی چون قناعت • بو مثللی ایراد ایتمه دن مراد
بودر که ملک بنم پر و بال اقبالمی عسل دنیای دغل ایله آلوده قلمیه که شاید امانت روحک
استردادی وقتنده سلوک راه آخرت سهولتله میسّر اوله بیت چنان وقتی بدست آر از زمانه •
که کر کوید رو کردی روانه • کاهجوی ایتدی هر کیم که مقام استقامتده مقیم • و روش راه عدالتده
مستقیم اوله و ستمکارلردن ستمدیده لرک ظلم و آزارین دفع ایدوب محنت کشیده لرک
تظلّمنی کوش شفقت و ترحّمله استماع قیله هر آینه دنیاده اکنک دولتی عزّ استقامته مقرون
اوله و عقباده شرف رفعت و کرامتله اختصاص بوله • فریسه ایتدی بلی مهمات انام
شویله که شر انطیله انجام بوله آخرتده اندن رائحهٔ نجات استشمام ایتمک میسّر در فاما دنیاده
انک دولتنه دوام و بقا ممکن دکلدر و مدّت عملنه قرار و ثبات ممتنع در زیرا که
هر کیمسه که تقرّب سلطانله سرافراز اوله و همدوستلر زمین سینه ده بغض و کینه تخمن
اکه لر همه اعداسی و قاصتی بوزنه طوتوب نیام انتقامدن خصومت دیرینه تیغن چکه لر
هر کاه که اکا عداوته اجماع منعقد اوله اول دخی خلقک اکا سوء قصدینه معتقد اوله
لاجرم بیم جاندن بر آن امن و امان اوزره اولمیه و پای رفعتی فرق فرقدانه دخی یتیشه
سلامتله اول ورطه دن باش قورتارمیه شیر ایتدی چون بزم سنک قضاکه راضی اولدک
سنده بزم رضامز اقتضاسندن ابا ایتمه و کندی کی مهلکهٔ وهم و کرداب تخیله آتمه
که بزم سنک بابکده حسن اعتقادمز اعدانک سوء قصدینه حجاب تمام در تشنهٔ کوشماللـه
آنلرک راه مکائدنی سدّ ایدرز و سنی مرتبهٔ بلندیه یتشدروب حسادک قصد قدح
و افسادنی ینه کندولره رد ایدرز ع چه غم ز حیلهٔ دشمن چو دوست جانب ماست •
فریسه ایتدی اکر ملکک بوتربیت و تقویتدن غرض بو بنده یه احسان و غایت
عاطفت خسروانه و مروت بی کرانه یه لائق بودر که بنی قویه تا بو صحراده ایمن و فارغ
ساکن اولم و نعیم دنیادن آب و کیا ایله قانع اولوب ضرر دوست و حظر دشمندن ایمن اولم
مقرّر در که عمر قلیل که امن و راحت و حضور و فراغتله کچه نیجه نیجه اولی در اول عمر طویلدن
که خوف و خشیت و مشقت و محنتله کچه بیت دمی فراغت دل بهترست از آن که کسی •
هزار سال بسر برد فوق آرزو بزید • کاهجوی ایتدی سن غبار دغدغهٔ خوفی آیینهٔ خاطرکدن
دور ایتمک کرکسن و اتمام مهمّاتی ذمّت اهتماممزه آلوب بکا تقرّب ایله دیدهٔ اعدایی کور
و دل احبابی مسرور ایتمک کرکسن فریسه ایتدی اکر حال بو منوال اوزره اولوب
بنم ابا و امتناعم فائده ویرمزسه و ملک بنم اعتذاریمه سمع قبولله شرف استماع ارزانی

بیورمزسه بکا امان ویرمک کرک که چون زیردستلر بنم منزلمه وصول خیالیله وزبردستلر
کندو مرتبه لرینک والی احتمالیله بنم حرمت عرضمی هتک بلکه تیغ عرضله خوان حرامی
سفکه قصد ایده لر ملک انلرک دمدمه لریله متغیر اولمیوب انده رأی صائبله تأمل
وتفکری ذمتنه واجب بیله وحاسدلرک قصدنده وقاصدلرک کیدنده شرط
فرط احتیاطی رعایت قیله **بیت** بهر تهمتی نباید زما خاطر کران کردن • بقول
دشمنان سهلست ترک دوستان کردن • شیر انکله عقد عهد وپیمان وایمان ایدوب
جمیع اعمال دیوان وخزائن واموالن انک کف کفایتنه تسلیم ایدوب تمام اتباع
واشیاعن کرامت بی نهایتله مخصوص قلدی وارکان واعیاننه اعتبار ایتمیوب احوال
مملکتدن آندن غیریله استبشار واسرار سلطنتده آندن غیریه استظهار ایتمز اولدی اول
دخی اتمام مهام واصلاح صلاح خاص وعامده جد تمام وسعی واهتمام کوستروب
بروجهله فرط عدالت وضبط وکفایت اظهار ایتدی که ساعت بساعت شیر قتنده قربت
ومکانتی زیاده اولوب مخالطت غایته ومخالصت نهایته یتدی نه فریسه بر آن
ملازمت شیردن دور اولوردی ونه شیر بر زمان حضور فریسه سز آرام قلوردی
بیت دوستدن آیرو کیم که خنده قلور • دوستلق شرطنی اوقندن بیلور •
ع جو دوستی بنهایت رسد چنین باشد • بو حالت شیرک مقربلرینه کران کلوب مجموع
ارکان دولت انکا مخالفتده موافقتدن دم اوردیلر وانکله مخاصمتده اقدام
اقدام وزره طوردیلر شامدن صباحه دک وصباحدن رواحه دک مشاوره وتدبیر ایتدیلر
وجمله سی انک دفع ومنعنه وبیخ تفرّبنک قلع وقمعنه اتفاق ایتدیلر آخر الامر آراء
جمیع اعیان وامرا بونک اوزرینه منجرّ ومقرر اولدی که انکا نسبت خیانت اسناد
ایده لر تا مشرب ضمیر شیر خاشاک غیحه ایله متکدر اولوب انک حقنده متغیر اوله
چون تهمت خیانتله انک دیانتی بابنده عقیده سی شیرکه آنی مرشد کامل اعتقاد ایتمشدی
تزلزل پذیر اوله لاجرم انک احکام واحوالنده کلی مدخللر بولمق میسر در •
وانک قهر واستئصالنده مجال قدرت متصوّر در • بو اسلوب اوزره تدبیر ایلدیلر
انک دفعنده اتفاق ایلدیلر پس اتفاقله ال بیر ایدوب بو تدبیرده شریک اولوب
بر بیرین تحریک ایتدیلر تا چاشت شیر ایچون مهیّا قیلنن کوشتی فریسه نک حجره سینه
ایلتدی روز دیکر که شیر زرین چنک آسمان بیشه سی زبرجد رنک سپهرده جولان
ایتدی امرا ووزرا صف خدمتده طوردیلر وصدور واعیان بارکاه ملکه حاضر اولدیلر

فریسه بر مهم کلی اتماماً چون برجانبه کیتمش ایدی شیر انک قدومنه منتظر اولوب انک
فرط کفایت ومهمّ ودرایتن ورد زبان ایتمشیدی **بیت** ورد زبان ومونس جانست
نام یار ◦ یکدم نمی رود که مکرر نمی شود ◦ چون هنگام چاشت اولوب شیرک اوینی وقتی
کلدی وجوع طبیعیسی هیجانه ودیک اشتهاییسی غلیانه آغاز قلدی هر بارکه وظیفه‌سی
اولان کوشتک جست وجوینه تک وپوی ایتدیلر عین واثر بولمادیلر وکیفیت
حالندن خبر بلمدیلر شیر بغایت مضطرب اولدی بوزمانده فریسه غایب وخصما حاضر ایدی
چون کوردیلر که شیرک آتش جوعی ملتهب ولهب غضبنده قلبی مضطرم ومضطرب در
تنور چشمی گرم اولوب فطرتز وبری بشرمک تدبیرن ایتدیلر آنلردن برسی ایتدی
بوندن غیری چاره مز قالمدی که ملکی آگاه ایدوز وبو حضرتک منافع ومضارندن
هر نه بیلورسک ونه استماع قیلورسق بعض منافقلرک غراجنه دخی ناموافق کلورسه
عرضه عرضه یتشدره وز کامجوی متنبه اولوب ایتدی مقربان یکجهت ومتعلقان
پاک نیت لازمدر که هیچ بر وقتده شرط نصیحتی اهمال ایتمیه‌لر وصاحب دولتلرینک
شکر نعمت وحق همت وتربیتلرنی بیلوب منفعت ومضرتدن بلدکلرین ایشتدکلرین
موقف انهایه یتشدره‌لر **بیت** کسانی حق شناس وحق گذارند ◦ که حال از پادشاه
پنهان ندارند ◦ حالا سن نه ایشتدک سویله کوره‌لم ونه معلوم ایتدک تقریر ایله محک اعتباره
اورالم اول مفسد غماز ◦ وحسود همّاز ◦ فی الحال طرازتز وبری بومنوال اوزره
نسجه آغاز ایلدیکه کوش هوشمه شویله القا اولندی که فریسه وظیفهٔ ملکه دست
درازلق ایتمش بری دخی انی تغلیط ایدوب صورت انکارده ایتدی بن بوکا
باور قیله‌مزین که اول کم آزار وامانت شعار جانور در بری دخی ساز حیله‌یی نوا
آهنک اوزره تحریکه آغاز ایتدیکه بوامرده احتیاط لازمدر که هر کشینک دوستی
اولورسه دشمنی دخی اولور غرضله امور غیر واقعه چون حیز ظهوره کلور خلائقک
حقایقی سهولتله بیلنمز ◦ واسرار سرائره آسانلقله اطلاع بولنمز ◦ بری دخی مقام حیله‌ده
قدم اقدام اوزره قیام ایدوب ایتدی دیدکلرکبی در واقعا سرائره اطلاع ◦
وضمائره وقوف تتبع مستوفی وتفحص مستقصی یه موقوفدر اما اگر وظیفهٔ
ملکک انک منزلنده بولنورسه اکا اسناد اولنان تهمت ومیان ناسده والسنهٔ
عام وخاصده مشهور ومذکور اولان خیانت ریب عیب ووصمت کذبدن
مبرادر کامجوی چون بو کلماتی استماع ایتدی عنان اختیاری الدن کیدوب ایتدی

خلق انك حقنده نه سويلرلر وانك خيانتنه نيجه بيّنه اقامت ايلرلر حضار مجلسدن بر منافق كه
مخالغلره بو بابده موافق ايدى ايتدى اى ملك بو بيشه انالبيسى ميانده انك خبر
قصد غدر وفكر مكرى مشتهر ومنتشردر اكر ديدكلرى واقعه مطابق ايسه انواع عقوبته
لائق اولور وجنايت خيانتك عن قريب جزاسن بولور مبتلاى مرض غرضدن
برى دخى ايتدى بن ارباب صدق ووفادندن هر كاه انك بابنده بعض جرم وجنايت
ايشيدردم امّا بالتحقيق انك قصد يقيننده تردّد ايدردم حاليا كه بو فضلى براصيلى اشتدم
ظلمت ظنّ وتخمينم نور يقينه مبدّل اولوب مضمون مظنونمه تمام جزم ايتدم برى دخى
ايتدى بو نيرن شابق دخى انك خبث عقيدت ومكر وخدعتنى بكا پوشيده
دكل ايدى ايشته فلان وفلان واحدًا بعد واحد بوكا شاهدلردر هر زمان
ايدردم بو زاهد مرايينك عاقبتى فضاحته منجر اولوردن جنايت عظيمه
وخيانت جسيمه ظهوره كلور برى دخى كه تهمت صدق واستقامتدن برى ايدى
زهى عجب كه بو بى ادب دعواى زهد وفقر ايدركن وخرقهٔ فقر انك مقتداسى
وارباب تاج وخرقه نك پيشواسى ايكن حجاب شرم وحياى روى وقاحتدن
رفع ايدوب بو خيانته جرات ايتدى عجبدر كه بو بيت صفحهٔ مقاله انك زبان
حالندن ثبت اولمديسه **بيت** خرقه پوشىٔ من از غايت ديندارى نيست
پردهٔ بر سر صد عيب نهان مى پوشم • برى دخى كه طريق تزويرك پيرى ايدى
ايتدى بو زاهد پاك صورت وپاكيزه سيرت بو مدتلرده تقلّد اعمال مملكتى بشت
دستله ردّ ايدردى وتحمّل اعباء وزارتى محنت ومصيبت عدّ ايدردى بو حالتله
چهرهٔ حالى حال خيانتله موسوم اولمق محلّ تعجّب وحيرتدر ومقام تأمّل وعبرتدر
برى دخى ايتدى هر كاه كه اول اسير شره وآز بو جزوى يه خصوصا كه وظيفهٔ
چاشنت ملك اوله دست طمع دراز ايندكلرى ظاهردر كه مهمات كلّى نك تمامنده
نه رشوتلره اقدام ايدر واعمال پادشاهيدن نه مبالغه مال اله كتوررسه كرك
بيت صيّاد كه بر نكذرد از كنجشكى • دانى چه كند چو كبك وتيهو بيند •
چون امرا ميدان وقاحتى خالى كوردلر مركب غمز وسعايته عنان ويروب ساحهٔ
دلكا مجموعه تردّد وتحيّر كردن اوتردلر • وزرا دخى زمام كلامى جانب قدح
ووقيعته عطف ايدوب صفحهٔ ضمير شيره انواع حشو بارزدن قلم تزويرايله
برنيجه رقم تحرير ايتدلر • وزير اول ايتدى اكر فى الواقع بو متّهم اولدغى جنايته

اقدام اندیشه بونک کمالی خیانته راجع دکلدر بلکه کفران نعمت و جنایت سیرت و خساست
طبیعته برهان و حجت در انصاف بودرکه اکر بو جرائی اندیشه ملکی تمام استخفاف
ایتمشدر دائرهٔ رعایت حرمت شاهی و حشمت شاهنشاهیدن طشره کتمشدر
اکنجی وزیر بو نوع کلمات آشفته ایله اقدام اقدام اوزره قیام ایدوب بو طرزله آغاز کلام
ایتدی که ای یاران بو کونه سخنان پراکنده برله نامهٔ اعمالکزی سیاه ایتمک ایحب احدکم
ان یأکل لحم اخیه حذر ایدک کمان مجرد له که ان بعض الظن اثم قبیلندن در ایمدی
بر بی کناهی تباه ایتمک که شاید قصهٔ خیانت غیر واقع اولوب جمله کز مجرم و آثم
اوله سز و آجلده و عاجلده بر موجب و جزاء سیئة سیئة مثلها بو کارناسزانک
جزاسن بوله سز اوچنجی وزیر دخی ایتدی بو سرک حقیقتنه وقوف ملکک ادنی
اشارتنه موقوف در صواب بودر که ملک فرمان بیوره تا انک منزلی تجسس اولنوب
روی حقیقتدن حجاب اشتباه رفع اولنه اکر قطیفهٔ ملک انک حجره سنده
بولنور ایسه بو تهمتک برهان صدقی عیان اولوب ظنون خاص و عام یقینه متبدل
اولور اکر بهتان صریح اولوب کوشت مفقود اول کاشانه ده موجود اولمیه
جمله مز آثم اولورز بو تقدیرجه لازمدر که زبان اعتذار و استغفاری تذکار ایدوب
قریبه دن حلال لغن دلیه وز وزیر آخر ایتدی شرط احتیاط بودر که بو بابده شتاب
اولنه که انک جاسوسلری روز و شب تجسس احوال ایدوب بر آن بوندن کیمزلر
و هر زمان اشتد کلرین الکا ایتشدرب بو قضیه تدارکینی مقدورلرین دریغ ایتمزلر
آخر کار وزرای ملکدن بر یسی کستاخ وار اقدام ایقدام اوزره کلوب ایتدی
بو قضیه نک تحقیقیندن نه فائده عائد اولور و بو واقعه ده تنقیر و تدقیق نه یه مفید
اولور قضا که اول خائن نامعتمدک جرمی روز روشن کبی ظاهر و هویدا اوله
معززدرکه زرق و شتر ویله ضمیر ملکی تغییر ایتسه کرک و حبل حیله یه بر وجهله تمسک
ایلسه کرک که جمله یی ساحل یقیندن کرداب شک و شبهه یه آتسه کرک **بیت**
بعزان جنابت رایش منین • که شک برآرد بر نک یقین • القصه بو حالده که شیر
دو آتش چو شعله خشم آلوده بلکه بر پاره اود ایدی حسودلر بو نمط اوزره
اول قدر کلمات ایتدیلر که شیر تمام متغیر اولوب فریسه دن بالطبع متنفر اولدی
و من یسمع یخل حکمیله ضمیرنه انواع افکار مستولی اولوب آخر الامر احضارنه
مثال یردی بیچاره اثر مکائد اعدادن بیخبر فرمان اولوا الامره امتثال ایدوب

بارکاه شیره متوجه اولدی چون امن ودیانتی بو تهمت لوثندن طاهر اولدی
قوی قلب وجری خاطر کامجوی حضورینه حاضر اولدی شیر سؤال ایتدی که اول وظیفهٔ
مقررهٔ روزمره که سکا حفظ ایت دیو ویردیلردی نیجه اولدی جواب ویردیکه خدام
مطبخ عامره یه تسلیم اولندی تا وقت چاشتدن خوان سیلان ملکه حاضر قیله لر امین
مطبخ دخی باب عجز وقدحی فتح ایدنلردن ایدی حصار انکاره تحصن ایدوب فریاد
ایتدی که حاشا وکلا بوبکا محضا افترادر وبنم ساحهٔ ذمتم بو تهمتدن مبرادر شیر
معتمدلردن برجمع کثیر کوندردی تا منزل قریسه ئی جست وجو ایتدیلر چون اتی پنهان
ایتمشلردی آشکاره کوروب کامجوی حضوره کتوردیلر قریسه بلدیکه ارباب غدر
وانتقام مصلحتلرین تمام ایتمش وبوکجه زمانلردن بروالدکلری تخم تزویرک بری
ودیکدکلری نهال حیله نک ثمری تمام بیتمش کندوکندویه ایتدی هی دردمند سنک
سکا ایتمش **بیت** آفتاب طربم بر سر دیوار رسید • سالها بود که از روز چنین ترسیدم •
جملهٔ وزرادن بریسی اول کرک ایدی که قریسه نک غیبتده هر بر غیبتدن پرهیز
ایلردی وکندوسن شهود عدول عدادندن عد ایدوب شویله کوستر مشیدیکه بی تحقیق
وایقان بر نسنه یه اقدام ایتمز • وتا بر مهمک حقیقتنه واقف اولمیه آکا بنده
فتح کلام ایلمز • وهر دم قریسه نک دعوای مهر ومحبتندن دم اوروردی وانک حمایتی بابنده
مبالغه قیلوردی بو صورت ظاهر اولدقدن صکره ایلروکلدی ومافی الضمیرن آشکار
ایدوب ایتدی ای ملک بو نابکارک جنایتی عین الیقین معلوم اولدی وبو خاکسارک
جنایتی روز روشن کبی ظهور بولدی صلاح ملک ورضای خدا بوندهدر که بی توقف
مقتضای قضای سیاست آنک بابنده امضا بیوریله که اکر بوبابده اهماله مجال ویریله
بی شبهه سائر کنهکارلرک دخی فضیحت عاقبتدن وهم ایتنوب ساعت ساعت بو مقوله
شناعت جرأتلری زیاده اولا **ع** سیاست ار نبود کار ها خلل یابد • چون آکا قریسه نی
بو طریقله جقلدیلر شیر ایلر ایدی تا شغالی صقلدیلر وشیر اندیشهٔ دور ودرازه دوشدی
ودرلو درلو تهمات وکونه کونه تخیلات مور وزنبور کبی باشنه اوشدی مبادا خوشدن
سیاه کوش که دیک تزویری جوش ایدرنلرک بری ایدی شیرک آتش خشمنی تیز ایتمکیچون
برکوشه دن خروش ایدوب ایتدی بن رأی عالم آرای شاهدن که آفتاب آنک
پرتوندن اقتباس نور ایدر • وماه جهانتاب آکا تشبه قصد ایدرسه دعوای زور
ایدر • بغایت تعجب ایدرم که بو خائن غدارک خیانتی • وبو داهی مکارک جنایتی •

اکا نیجه مخفی و مستور اولور و خبث طبع ناپاکندن و مکر ضمیر بی باکندن نیجه غفلت روا کورر
و بو بجلین جرم فظیعه مصدر و بوناک کبی فعل شنیعه مظهر اولان نفس خسیس و شخص
خبیثنک قتلنده فرصت الدن ویرمش ایکن توقف نه وجهله فرصت بولور و مشتر سیاستی
که بیخ درخت معدلت انک رشحاتیله تازه و سرسبز اولور رخس و حاشاک تردد و تحیر ایله مکدر
قلور ملک و حوش چون سیاه کوش دن بو دمدمه کوش ایتدی اکا متوجه اولوب ایدی
سنک مفصل کلام و محصل مرامک ندر جواب ویردیکه ای ملک حکما بیورمشلر که من قامت
سیاسته دامت ریاسته **بیت** فالدرمی خوابدن هیچ فتنه باشن • دینه شمشیر بیدار اولیجق •
قیام نظام سیاست سبب دوام ریاستدر • هر صاحب ریاست که نیام انتقام دن تیغ سیاست
چکمیه زمین و زماندن نظام و انتظام تخمن اکمیه و کلزار سلطنتنده تا ازهار معدلت
تبسم ایتمیه بوستان جهانده نسیم امن و امان تنسم ایتمیه **قطعه** آیین سیاست از بر افتد •
بنیاد امان زپا در افتد • آن باغ زایمنی ثمر یافت • کز باغ سیاست آبخور یافت •
هر ملک که صلاح ملکه طالب اوله واجبدر که اهل فسادندن تیغ سیاستی دریغ ایتمیه و هر چند که
محرم خاص و همدم صاحب اختصاص اوله اکا التفات بویورمیه تا که سلطان بغداد
مصلحت عالم ایچون کندونک محبوب خاصن که اخص خواصندن ایدی علف تیغ سیاست ایدی
شیر استفسار ایتدیکه نیجه اولمشدر اول **حکایت** سیاه کوش ایتدی
روایت ایدرلر که دار الملک چین ده بر پادشاه عدل آیین وار ایدی روایتده ابن عبد الله
جمشیدوار جام جهان نمای عقلی آیینهٔ سوانح امور ایتمشیدی و اسکندر صفت
چشمهٔ آب حیات نصفته طالب اولوب ظلام ظلمی روی جهاندن دور ایتمشیدی
بیت از معرفت شامل او رفته ستم • صد منزل از آنسوی بیابان عدم • انک بر پسر ملک
منظر و بر فرزند زیبا پیکری وار ایدی که کمند لطف و احسانیله قلوب انامی شکار ایتمشیدی
و دانهٔ احسانی و انعامیله مرغ جان خاص و عامی بجتنه کرفتار ایتمشیدی **بیت**
مادر گیتی نزاده همچو او زیبا جمال • دیده دوران ندیده مثل او صاحب کمال • سویدای
خاطر شهزاده یه بر کون حرم کرم عباسی لباسن محط رحال استئناس مصدوقهٔ ان اول
بیت وضع للناس سوداسی ظاهر اولوب اول مطاف منزل الطاف طوافی شوقی و اول
منشأ دین و ایمان و منبع امن و امانک که و من دخله کان آمنا انک نشان شانن تعیین
بیان ایدر زیارتی عشقی درون جانن و صمیم جنانندن خلجان و هیجان ایتدی • واذن
فی الناس داعی سنک نداسنه اقتدایی فرض واجب الادا بیلوب لبیک نان احرام عزیمت

بیخ

زیارت حرم واجب الاحترامی درمیان ایدی **قطعه** امید طواف حرم کوی تو افکند
در وادی غم طائفهٔ بی سر و پا را • لبیک زنان بر عرفات سر کویت • صد قافلهٔ جان
منتظر آواز درا را • یدی جا بنندن شرفا حجازیله مخصوص اولدقدن صکره
دریا طرفنه متوجه اولدی و هلال مثال کشتیلر که عمودی سقف فلکه و لنکری
قرن ثور و راس سمکه واصل ایدی و مهر زورق وسعت و عظمتده فلک سپهر ازرقه
مماثل و مشابه ایدی کردلر مراکب بی پای و اب پیما کبی عنانن دست هوایه و یردیلر
و اول خانهٔ چوبین ده که سقفی آلتنده و ستونی اوستنده ایدی متمکن اولوب آب
کبی روان و باد کبی وزان اولدیلر **بیت** چو مه در برج آبی کرده منزل • روان کردند
کشتی را بساحل • مدت یسیرده مسافهٔ کثیره طی ایدوب مدینه و مکهٔ معظمه یه ایردیلر
بیت پر فری اوچب اچب کتدیلر • مقصد معهوده وار ب یتدیلر • و مناسک
حج و عمره یی تمام ایدوب بعده روضهٔ مقدسهٔ حضرت جنت حضرت سلطان تختگاه رسالت
خاقان بارگاه عزت و جلالت **بیت** آن شهسوار گرم عنان و بلند سیر • کرنه ادیم چرخ
دوال رکاب یافت • حبیب ستاز محمد مختارک صلی الله تعالی علیه و سلم و علی آله الاخیار
و صحبه الابرار • آستانهٔ سعادت آشیانی تعتبیلنی تقبل ایدوب سعادت تلثیم عتبهٔ علیهٔ
نبویه ایله مستسعد اولدیلر **بیت** ای خاکبوسی درت مقصود هر صاحب دلی •
بردن بخاک این آرزو مشکلتر از هر مشکلی • بعده قافلهٔ خراسان ایله جانب بغداده
توجه بیوردی شهریار بغداد قدوم شهزاده دن خبردار اولیجق فی الحال لوازم اکرام
و اجلالی مرعی طوتب شرائط استقبالی یرینه کتوردی **بیت** چون بشارت قلندکی شاهه
اندیلر جمله عزم استقبال • و نزل شاهانه و منزل پادشاهانه مهیا قیلوب قاچ کون
انده توقف استدعا ایدی شهزاده دخی سنت اجابت دعوته رعایت ایدب مدت
انده اقامت بیوردی چون شدائد راه دن آسوده اولدیلر وطن مالوفه معاودت
عزمنی مصمم قیلدیلر شهزاده سلطان بغداددن عذرلر دیلیوب اتدکی خدمت و ضیافت
مقابله سنده انواع تشکر و منتلر ایدب هدیه رسمنده حرم سلطانه بر چینی کنیزک
ارسال ایدی و همانده رخت اقامت کوترب خراسان یولن طوتدی کتدی سلطان
بغداد ادای خدمت مشایعت و رعایت قاعدهٔ موادعتدن صکره حرمنه مراجعت ایدب
کنیزکی طلب ایدی بر صورت کوردی که نقاش فطرت اول ملاحتده بر صورت لوح وجوده
نقش ایتمش و دیدهٔ فکرت اول لطافتده بر هیئت جریدهٔ خیاله و عالم مثالده

بو حال •

کورمش اشتمش زنجیر زلفنا بداری کمند فتنه ایله دل نظاری تسخیر ایلر بدر منیر منبر پایهٔ
فلکدن آنک صورت یوسف صفتنی سورسن تغسیر ایلر دعوای کج ابروی خوبانی چین ابرو یله
طاق نسیانه آتمش و داعیهٔ زهد گوشه نشینانی کرشمهٔ چشم نیم مستله باده پرستلک بادیه‌سنه
براقمش **نظم** رخی عشاقه چون شمع شبستان • لبی لعل شراب می پرستان • قدی
نخل بلند راست بنیان • خم زلفی حریم شب نشینان • دهانندن قالوب شهد و شکر تنک
لبندن لعلک اولمشدی یری سنک • ملک بغدادک اول سرو آزادک حرامندن پای دلی
کلده قالدی و جرعهٔ لعل میگوننده بی واسطهٔ باده مست و لایعقل اولدی **بیت**
دل بستهٔ بالای یکی تنگ قبا شد • باز این زبلای دل تنگم چه بلا شد • هر چند که
سلطان جد و جهد ایتدی دل رمیده‌یی اول جانبدن دوندره مدی و هر باری که عقل
کارفرمای آب نصیحتی آتش عشقه صاحدی سوندره مدی **بیت** ساکن نمی‌شود سخن
آب چشم من • کین درد عاشقی بملامت فزون شود • القصه سلطان کنیزک ایله
بساط معاشرته بر وجهله انبساط ایتدیکه بالکلیه احوال رعیت و امور مملکت و مهام
سلطنت پرواسی خاطرندن کیتدی **بیت** چو سلطان اولا روز و شب مست خواب •
اولابی کمان خانمانی خراب • هر گاه که پادشاه نقد وقتن ملاذ ملاهی و مناهیه
که قواعد دولت شاهی آنک سبیله واهی اولور مصروف قله و هواجر و ابکار و اصائل
و اسحارده خواب غفلت و نوش شراب نکینه مشغول اوله لاجرم نظام کار ممالک
کوندن کونه مختل و صلاح حال خلائق بر سبیل تدریج مختل اولوب هر طرفدن شماتت
حساد و نهاکت اضداد ظهور قله و هر ساعت مملکته وهن تازه و خلل بی اندازه
متطرق اولوب تر دماب الدوله فی سهر العشیات و نوم الغدوات آشکار اوله
قطعه چهرهٔ شاه اولقدر همرنک جام اولمق کرک • کیم سرور باد ایله عقلنی آلدرمیه •
شاه اولان بیدار اولوب که گر گدر روز و شب • خصم دولت تا که باشن خوابدن قالدرمیه •
چون حال بر قاج کون بو منوال اوزره کچدی ارکان دولت و اعیان حضرت
ملکک بو غفلتندن دلتنک اولوب شهر و ولایتک حالنی مهمل و امرا ایلتک ما لنی
مختل کوردیلر جمله سی دست نیازله صاحب الکرینه ذیلنه تشبث ایدوب کوشه
نشینلر آستانه سنه یوز اوردیلر و درویش پاکیزه نفسلرک انفاس نفیسندن
همت و دعا دریوزه قلدیلر و صلاح حال سلطان ایچون نذرلر و قربانلر ایدوب فقرایه
صلات و صدقات احسان ایلدیلر عاقبت بی غرضلرک تیر دعاسی هدف اجابته

مقرون اولوب **نظم** شبستاننده سلطان کبجه خلوت ٭ نگاریله قیلورکن عیش و عشرت ٭
صونرساغر الینه ساقی خواب ٭ ایدر نرکسلرین اول باده سیراب ٭ بخار باده چون
کوزینه طولدی ٭ کوزی سیراب نرکس وش سوزلدی ٭ عالم خوابده شویله مشاهده قلدیکه
بر پیر صلاح سیما اوکنه کلوب دمع صدا ایله ندا ایدوب ایتدی **بیت** ای شاه چه کوتی
چو بر پسند از تو ٭ جای که بترسی و نترسند از تو ٭ بو نه بذر و زردرکه زمین خاکه
اکرسن شکسته بالله اجو الذین نیچون اهمال ایلرسن غفلتکدن قریب در که کار الدن
کیده و دولت سلطنت غیرک حرمتنه انتقال ایده خواب غفلتده نه یاتورسن طور
غفلتکی باشکه دیر مصلحت کور **بیت** آچ کوزک طور یوقوی خوابکدن ٭ نرکس احلینی
ترابکدن **ع** ورنه خفته که بینی همه از خود بینی ٭ شاه بو واقعه یه اولندن او یاندی
برزمان توبه و انابت اوده نه یاندی و ندامت و ملامت دوده نه بویاندی آخر کار
زبان عجز و انکسار له اعتذار و استغفار ایدوب صحبت کنیزکدن رجوع و تدارک
مافاته شروع بیوردی و فرمان اتدیکه من بعد اول کنیزک خلوتنه کلمیه و مهر و مشتری
بر برجده قران قلمیه اکرچه که شاهده لارام سنر آرام دل مهر و دیدار یار بینر
برآن صبر و قرار متصور دکل ایدی ولکن چون حضرت عرت عوف و احتمال زوال سلطنت
اول منوال اوزره مثال بیوردی کنیزک بر مدت بغنه جبر ایدوب حرقت و فرقته
برزمان صبر ایتدی عاقبت بر کیجه سودای صحبت سلطان دیکی تاغنده غلیان
ایدوب بی اختیار باد هوای عشق جانان اول برک کلی کلستان شبستان سلطانه
التدی شاه نکاه اتدی بر کلبرک طری کوردیکه نسیم سحردن آچلمش و طره سنبل
کوردی برک کل اوزره صاچلمش **بیت** ز سنبل بر سمن مرغول بسته ٭ ز مرغولش
بنفشه کشته بسته ٭ ز مستی نرکس چادوش از خواب ٭ ز سودا سنبل هندوش در تاب ٭
تکرار تاتار هوای یار دیار هوش شهریاری یغما قلدی و غوغای عشق دلدار متاع عقل
شاه تاجداری تاراجه ویردی **بیت** باز عشق آمد و دیوانکیم پیش آمد ٭ بر دلم
از مژه غمزه زنی نیش آمد ٭ برزمان دخی آلفته جمالی و آشفته زلف و خالی اولوب
میان معاشرتی دست مباشرتله در آغوش ایتدیلر و عیش و نوشه مشغول اولوب
غوغای دنیای دنی بی فراموش ایتدیلر بر دفعه دخی منهیان اشارت لاریب ایله
شاهی شاه راه صلاح و فلاحه دعوت اتدی شاه ینه متنبه اولوب کندو کندویه
ایتدی بو آتش فتنه یی آب بو ارله سوندیرمنجه صلاح جهان ممتنع در و بو نهال

دن

نهال فسادی شعلهٔ دمار که کوینده منبع امید سامان محال درپس دربانه ایتدی بو گستاخ
فرمانه اطاعت ایتمیوب بی اجازت بارگاهه کلدی اجرم بودر که بی محابا بونی ایلته سن
حباب کبی آب دجله یه آته سن و بی تراخی و تأخیر حکم واجب الاتباعی استماع ایدوب موجب
فرمان جهان مطاعی یرینه کتوره سن حاجب سمعاً وطاعةً دیوب کنیزکی آلوب کندی
کیدرکن کندو کندویله اندیشه ایدیکیم بو شاهک معشوقه‌سیدر شاید که بو بعد زمان پشیمان اولوب
طلب قیله اگر انک هلاکی بابنده شتاب ایدرسم بعده دست فکرت دامن تدارکدن قاصر اوله
پس آنی آلوب و نه کندی و کسوت صورتنی تبدیل ایدوب بو رازی اغیاردن نهان
ایتدی بر مدتدنصکره خاطر شاهه بو حرکت سببیله انواع هموم هجوم ایدوب هر بار که صفهٔ
یاردن شبستاننه خرامیده آرزوی دیدار یار درکار اولوب مضطرب و بی قرار اولدی
و ینه کندوبی ملامت ایدوب دلائل عقلی و زواجر نقلی ایله تعزیه و تسلیه قیلوردی بر کیجه
دفع ملالیچون بادهٔ زلال نوش ایدوب مواعظ خرد و نصایح عقلی فراموش ایدوب خیال
دیدار دلدار دل شهریاری بی صبر و قرار ایتدی و حاجب خاصنی طلب ایدوب کیفیت حال
یار دلارامی استعلام ایدوب تهدید تمام ایله ایتدی شویله که آنی بو کیجه احضار ایتمیه‌سن
تن خاکسارک طعمهٔ شمشیر آبدار اولمغی مقرر بلمک کرکسن حاجب ایدر ولعذر که مقدمات
عذری تمهید ایتدی مفید و واقع اولمازدی و هیبت خشم سلطانی مشاهده ایدوب کندوسن
هدف تیر تلف ملاحظه قلدی عاقبت خواه و ناخواه جاریه‌یی بارگاه شاهه کتوردی
بر دفعه دخی ابواب عشرت کشاده و اسباب صحبت آماده اولدی **رباعی** مایم و می
و یار در پیش ٭ جام می خوشگوار در پیش ٭ گل آمد و خزان گذشته ٭
دی رفته و نوبهار در پیش ٭ القصه اوج نوبت سلطان کنیزکک قتلنه فرمان ایتدی
حاجب عاقبت ملاحظه سن واجب بلوب توقف قلدی تا مهمات ملک بالکلیه مختل و معطل
اولدی ملک جازم اولدیکه بو بلا کندودن غیریله مندفع اولمق ممتنع در و سائر امعاد نیله
بو غائله‌نک زوالی محال در ع بدست دیگری بر نیاید این کار ٭ زیرا هر که بو کنیزکک
قتلیله مأمور اوله دوربینلک و عاقبت اندیشلک جهتندن توقف ایتمک مقرردر پس
ملک انک دفعنه بنفسه متعرض اولدی اما حرمت کوزمدیکه بر نا[ظاهرا] دره صادر اولدن انک
قیدین کورب مصلحتن بتوره و شائبهٔ جرم و جنایت ظاهر اولدن بر نفسی معرض
هلاکه یتوره پس زمان فرصته مترصد اولدی طوردی تا اتفاق برکون برکون بام قصر
اوزره دجله یه نظر ایدر طوردی ٭ ماه رودخی مقابله ده بدر تمام کبی برق اوردکی

ضمیر شاهه خوف سوء عاقبت وبیم زوال سلطنت غالب اولب کندویه ایدی اگرچه که
مذهب شرعده بو بی گناهک قانی دوکمک حرام مطلق در اما بونک سببیله نیجه جلال
زاده نک دلی که بنم بی پروا الغم دردندن غرق خون اولمشدر درمان پذیر اولمق محقق در
هرچند که صحبت جانان بقاء جان وجهاندن مقدم در ولکن دل آزردگان رعیتک
ملاحظهٔ حالی اندن اهم در چون کوردی وقت فرصت در ایدی ای نگار دخی کناره گل
که بو کشتینک تماشا ایده سن کنیزک چون یقین کلدی پادشاه پشت دستله برشت اوروب
دجله یه دوشردی وجزع وفزع اظهار ایدوب شویله کوستردی که کندو کندودن
دوشدی امر ایتدی تا غواصلر اول لؤلوی آبداری قعر ماده بولب چیقردیلر و مشک آلود
کلالهٔ بو یوب عبیر اندود کفنلره صاردیلر **بیت** تنن کوز یشلری برله یودیلر •
عبیر وعنبر او سینه قودیلر • مراسم تعزیهٔ صوری یه اتمام ولوازم ماتم ضروری ده
اهتمام ایتدیلر وصلاح جهان وجهانیان ایچون کندو جانانه سن بیجان ایتمکه بنفسه
اقدام ایتدی **مصرع** پادشاهان از پی یک مصلحت صد خون کنند • بو مثلی کتوردم تا
معلوم اوله که ملک ملاحظهٔ صلاح رعیتدن غفلت ایدوب برخاینی رعایته رغبت
ایتمک غایت غریبدر که بر شخص نه دکلو کامل اولورسه مضرتی عام وشامل اولیجاق
اندن بعید اولمق صوب صوابه قریبدر شیرک بو دمدمه ایله آتش خشمی مشتعل اولوب
فریسه یه رسول ارسال ایلدی که بو سؤاله جواب ویر ندر سویله وبو گناهه اعتذارک ندر
بیان ایله فریسه چون بی گناه ایدی دیمشلر که هرکمکه دستی کوتاه اوله زبانی دراز
اولور **ع** بی گناهان دلیر می باشند • تلخ جوابلر ویروب درشت کلمات ایلدی انک
کلمات عنف آمیزی حسادک ترهات افساد انگیزینه مقارن اولوب کاجوبک لهب غضبناک
اشتداد وازدیادینه باعث اولدی وعهد وپیمان وعقد وایمانی برطرف قلوب قتل
فرمانی فریسه نک میدان قتلی جانبینه روانه قلدی **بیت** غضب غلبه نه اولدی شویله چیره
که اولدی چشم عالم سنی خیره • بو خبر مادرشیره واصل اولوب بلدیکه شیرک سبیل شتاب
وتعجیله سلوک ایدوب جانب حلم وتأنی دن اهمال ایتمشدر وطریق صبر وسکونی قویوب
مضیق طیش وتهتکه کیتمشدر کندو کندویه ایتدی تا تیز تیمک کرک وفرزند دلبندی
وسوسهٔ دیو لعیندن خلاص ایتمک کرک زیرا که هرکاه که سلطانه غضب مستولی اوله
شیطان اکا مسلط اولور ولعل مانع نه فرمان ایدرسه مختل ومخبط اولور
بو کلام فصیح کاذا استشاط السلطان تسلط الشیطان • حدیث صحیح در معنیٔ غزبورک

بیاننده نص صریح در **بیت** غضب از شعلهای سلطانیست • عاقبت موجب پشیمانیست •
فی الحال جلاده بوکه ارسال ایتدیکه امتثال فرمانه برآن توقف ایلیه بنم ملک ایله سویلشیجک
سوزم واردر وکندوکا حجوی حضورنه وارب ایتدی ای پیراشنیدم که فورینک
قتلنه مثال ویرمش سن آندن نه کناه صادر اولدی ونیجه جرمی ظاهر اولدی شیر صورت
حالی واقع اولان منوال اوزره تقریر ایتدی مادر شیر ایتدی ای جان مادر نفکی بادیهٔ
حسرتده سرکردان قلمه ومشرب عفو واحساندن بی بهره قالمه ارباب تجربه واهل وقوف
دیمشلردر که سکز نسنه البته سکز نسنه یه موقوفدر حرمت زن شوهره • وعزت
فرزند پدره • ودانش شاکرد استاده • وقوت شاه لشکره • وکرامت زاهد صلاحه • وامن رعیت
پادشاهه • ونظام کار ملوک سلوک طریق عدله • واجرای عدل اعمال حزم وعقله بوبابده عمل
ایلنسه دربری اتباع واشیاعک مراتب استحقاقنه اطلاع ایدب هر برینی مناصب
مناصبه هنر وکفایتلری حسبنجه نامزد ایتمکدر ایکنجی آنلری بری برینک حقنده صاحب غرض
ومتهم طوتمقدر که مقربان درکاه سلطان میاننده شعلهٔ حقد ونزاع • بر وجهله ارتفاع بولور که
آب فرات وفرادن غیریله اطفاسی ممتنع اولور پس اکر پادشاه بونک آخر
حقنده قدح وسعایتنی مقبول کوره واخرک بونک باره سنده غمز وشکایتنی استماع
بیوره من بعد آنک قول وقرارینه اعتماد قالمز وبرفرد آنک اقرارینه اعتماد قلمز زیرا
ارباب غرض کاه اولور که برامینی معرض خیانتده عرض ایدرلر وبرخائنه لباس امانتده
جلوه ویررلر بو واسطه ایله بی کناهلر بند بلایه کرفتار اولورلر ومجرملر ساحل نجات وکنار
امن وسلامته وصول بولورلر **بیت** بی کنه دل شکسته در زندان • مجرمان دور خرم وخندان •
وبی شک بو مقدمات بونی منتج اولور که حاضرلر تقلد عملدن امتناع ایدرلر وغائبلر تقبل
خدمتدن تقاعد کوسترلر وجمعیت امور وحضور قلب جمهور بالکلیه متفرق اولور
وارکان ملک وبنیان سلطنته هزار خلل متطرق اولور بوکا مترتب اولان مفاسد
دائرهٔ حسابدن بیرون ومرتبهٔ قیاسدن افزون اولور **مثنوی** حذر قل صحبت صاحب غرضدن
کتانک خالی دکل حالی مرضدن • کورر هر کیمده وار نور سعادت • بیلور کم آنده وار آثار دولت •
طوتر زنک حسد آیینه سینی • یاقر رشک آتشینه سینه سینی • شیر ایتدی فریسه یه کمنه
قولیله بدکمان اولمدم بلکه تا آنک خیانتی ثابت وظاهر اولمینجه بنم ضمیرم آکا متغیر اولمدی
مادری ایتدی یقین صادق تغیر مزاج پادشاه براحده خصوصا که معتمد درکاه اوله
روا دکلدر که آنک خیانتی ظاهر ولمقدن هنوز حجاب اشتباهده در ان شاء الله الرحمن

اول زمان که بو قضیه نک یوزندن پردهٔ گمان مرتفع اولا انک حقیقتی روز روشن کبی
عیان اوله کرک مزید عواطف پادشاهی دن بدیع و بعید دکلدر که بو قدر خیانت که
گمان مجرد ایله قریبه یه نسبت اولندی انک حلم غیر متناهیسی فضاسنده نابدید اولیدی
و سوابق خدماتی نصب العین خاطر قلنوب اول مساعی و مآثر که بودرگاهه آندن صادر
اولمشیدی لوح ضمیر منیردن زوال پذیر اولمیدی و هنرمندان کافی و مصلحت کذار
حقنده بی هنرلرک غشار ترهات و خرافات بی هنجاری موقع اصغا و محل ارتضا بولمیدی
نظم سفله نخواهد دگری را بکام • خس نگذارد مگسی را بجام • بی هنران صد حیل آرند پیش
تا نرود کار هنرمند بیش • ای ملک عاقل عقل صواب نمای هر واقعه ده حاکم عادل و رای
عالم آرای هر حادثه ده مشیر کامل بیل که شرف گوهر صفای عقل و خرد ایله در بیت
عقل است که بنیاد شرف محکم ازوست • وافزونی حرمت بنی آدم ازوست • چون قریبه ی
آستانهٔ دولتکده مرتبهٔ منیعه یه و درجهٔ رفیعه یه ایرکوردک و منصب وزارته بلکه
رتبهٔ نیابته رواکوردک و مجالس ده انک خصوصیتی و خلوتلرده مشاورتی ارزانی
بیوردک خالیا سنک ثبات و وقارکه لائق بودر که قول سابق اوزره قرار ایدوب
نقض عهد و ابطال قراردن فرار ایده سن و دست تربیتکله بنیاد اندکک بنایی
آتش بیداد ایله برباد ایتمیوب شماتت اضداد و شادکامی حسّاددن عار ایده سن
و حقیقت حالی تفحص و استکشافده عدل و انصافکه لائق شرط احتیاط و فرط مبالغه ده
قصور ایتمیوب عقل حضورنده معذور اوله سن و اظهار حقده فواید صبر و تأنی دن
محروم اولمیوب عند الناس شوائب تهمتدن دور و عند الله ثواب صبر جمیل ایله مثاب
و مأجور اوله سن عاقل خردمنده پوشیده دکلدر که انک مانندی کامل و هنرمند پایهٔ
شانی آندن بلند درکه آیینهٔ امانتی بو خیانت زنکاریله مکدر قله و دامن دیانتی
بو جنایت نجاستیله آلوده اوله محقق و مقرر درکه حاشاک حرص و طمع انک مشرب
زهد و ورعنه کدورت ویرمشدر و مرکب آز و نیاز انک سمند پرهیز و احترازی کردنه
ایرمشدر اول زاهد دیانت مآب و صیانت نصاب بو بابه انتما و بو جنابه انتساب
ایدلدن شرب دم و اکل دسم دن احتما و اجتناب ایتمشدر آندن سابق حمی
اوصاف مزبوره ایله موصوف و معروف ایدی و گوشهٔ قناعتده انزواسی و اکل
حیواناتدن ابا و صیت و صدای ورع و تقواسی میان انام و السنهٔ خاص و عامده
مذکور و مشهور ایدی ع بیهوده سخن بدین درازی نبود • بودولتخواهک اغلب ظنی بودر که

وظیفهٔ ملکی منزل قریبه ده ینه انك عدوسی و دشمنی قومش اولا حسّاددن بو قدر فساد
چندان دور و بعید دکلدر زیرا که اهل حسددن بعض بی خردلر اولورکه آخره ضرر
یتشمك قصدیله کندو هلاکن دخی اختیار ایدر و قتلنه جانله خریدار اولور نته که اول خواجهٔ
حسود محسوددن اخذ انتقام سودی ایچون غلامندن کندونی قتل ایتمك مقصود ایدینوب
جبر و انعامله فرماننه رام ایدوب سر استعلام ایتدی که نیجه مرویدر اول **حکایت**
مادری ایتدی روایت ایدرلر که شهر بغدادده بر خواجه وار ایدی غلات حسّاددن و بر همسایه‌سی
وار ایدی اورع زماندن ایامی علی الدوام صوم و ریاضتله تمام ایدردی و لیالیده علی الدوام
اقدام طاعت و عبادت اوزره قیام ایدردی **مثنوی** محبت آتشینه یوزی یانمش •
ریاضت اودی دودینه بویانمش • درونی مخزن کنج معارف • ضمیری ستر کاف و نونه عارف •
کیجه کوندز عبادتده ایدی دائم • کیجه ده قائم و کوندزده صائم • **آمالی** بعد کلّ ولایتنه اعتقاد
و همت و عنایتندن استمداد ایدوب آستانه‌سنه کلورکیدرلردی و ارباب ثروت و یسار
هر دم هدیه رسمنده خاك قدمنه دینار و درم نثار ایدرلردی مجالس و محافلده خیر ایله
مذکور ایدی و مسامع و مجامعده فضلله مشهور ایدی بو جهتلردن همسایه‌سی حسود
وآتش حسد ایله پردود اولوب نائرهٔ غیرت جاهلیت کانون درونندن زبانه
چکدی و انك حقنده انواع قصدلر ایدوب زمین دلنده مکر و مکیدت تخمن اکدی
اما کمان مکر و تزویردن هر تیر که اول جانبه آتردی انك سپر صلاح و درع درونندن
نا تیر قلمزدی و هدف مراد و نشانهٔ آرزویه راست کلمزدی تا بو معامله‌دن عاجز
اولوب درمانده قالدی **عاقبة العاقبة** واردی بر غلام صاتون آلدی انك یاننده
مواجب انعام و احسانی واجب کوردی و لوازم اشفاق و تربیتی تقدیم قلدی هر بار
اکا استمالت ویروب ایدردیکم سنی بر مصلحت ایچون تربیت ایدرم و بر مهم کلّی ایچون
بار محنت و مؤنتك چکرم امیدوارم که دل زارمی بو باردن خلاص ایده‌سن و خاطر
پژمانمی بو خارخاردن فارغ قیله‌سن **بیت** ز آب دیده کی پرورم بسوز درونش •
امیدوار چنانم که آتشی بنشاند • چون بونك اوزرینه نیجه ایام کچدی غلام فرمان
خواجه‌یه رام اولوب مقام انقیاد و اطاعتده آرام ایتدی و اول مهم معهودك اتمامنه
که خواجه‌نك مقصودی آنده مندرج ایدی اقدام و اهتمام کوستروب ایتدی الطاف نوازش
و مرحمتلرکه بو بنده‌م بابنده مبذول بیوردك نیجه ثنا و نوا ایله شرح ایتمك میسّردر
و اصناف التفات و عاطفتلرکه بو چاکر افکنده‌یه ارزانی کوردك نیجه کلك زبان ایله سلك بیانه

چکمک متصور در **بیت** صد زبانم اولور سبزه مثال • شکر لطفکده اوله کل کلال •
حالا دیلرم که بو دلدارلق مقابله سنده بنم جان سپارلغ ایلیم و بو نعمت شکرانه سی
خدمتکارلق شرائطنی یرنه کتورم **بیت** نقد روان خویش نثار تو میکنم • جانی که هست
در سر کار تو میکنم • خواجه چون کوردیکه غلام حق کذارلق مقامنده ثابت قدم در
و هوادارلق داعیه سی درون جان و صمیم جناندن مبرم و محکم در روی کاردن رفع
حجاب ایتدی و درد صدن برآه جانکاه ایدوب ایتدی بل و آکاه اول که بو زاهد باردک
رشکی بنی هلاک ایتدی و انک قدر اقتدار و اشتهاری غیرتندن عنان اختیار المدن کیتدی
مقصدم بودر که اکا بر نوع نکبت ییتورم بلکه انک نام و نشانینی روی جهاندن کتورم هرچند که
بو بابده فن حیله کتابنی آچدم و دام مکر و تزویره فکر و تدبیر دانه لرین صاچدم بو کاره چاره
عاجز قالدم و آتش حسرت تنور جگرمده زبانه کلوب راحت زندکانی بکا منغص اولوب
غم و غصه دن بیر و لذت حیاتدن سیر اولدم بو بجه زماندن برو بار محنتکی بعض سببندن جگرم
و تخم مهر و محبتکی زمین سینه ده بو جهتدن اکرم که بو کیجه همان بنی زاهدک ایاغینه
بامی اوکسنده ذبح اسمعیل کبی قربان ایده سن و همان اول مکانده خاک و خون ایچره
غلطان قویه سن کیده سن صباح چون بنی آنده کشته و خون آغشته کوره لر بهتانینه
بو تهمتله آنی طوته لر کورکدر و عرض و مالنی پامال و خانماننی ویران ایتسه کرکدر و انک
شیشهٔ نام و ناموس شکست و صیت و صدای زرق و سالوسی پست ایده انک حقنده
خلقک اعتقادی بوزلسه کرک بر دخی زهد و تقوی دعواسن ایتمیوب صفحهٔ حالنه بو بیک
محو اسی یازلسه کرک **بیت** زاهد از حد می برد یارب برافکن پرده اش • تا ببیند اهل عالم
فسق پنهان آشکار • غلام ایتدی ای خواجه بو فکردن فارغ اول و بو کاره بر طریقله
دخی چاره بول اکر مراد بو ورطه دن خلاصی ایسه زاهدی قتل ایتمکله دخی اولور و بو عقده
بو تدبیر ایله ده کشایش بولور خواجه ایتدی اول اندیشه نی دور و دراز در شاید که اکا
قادر اولمیه سن بر تقدیر که قادر اوله سن محتمل در که عن قریب فرصت بوله میه سن بنم درد
حسددن طاقتم طاق در بکا صبر ایت دیمک تکلیف ما لا یطاق در اکر حق خدمتی
بلورسک و شکر نعمتی ادا قیلورسک بی توقف فرمانمه اطاعت قیل و بی تکلف بو امره
شروع ایت بو خدمتی جانمه منت بی نهایت بیل ایشته عتاق نامه کی حاضر درسکا
تسلیم ایدرین • و بر بدره زر که بقیة العمر معیشتکه کفاف وله سکا ویرین تا بو شهرده
طورمیوب کیده سن بر ولایتده دخی اقامت ایده سن • غلام ایتدی ای خواجه هیچ عاقل

بو فکری ایتمز که سن ایدرسن رائحهٔ ادراکدن بر شمه‌سی اولان بو طریقه گیتمز که سن گیدرسن
نکبت دشمن زماننده دولتده مطلوبدر وفوت عدو اوقات حیاتنده مرغوبدر سن دولت
حیاتندن دور اولیجق انک نکبت وممانندن سکا نه لذت حاصل اولور وسن محبوس قفص
گور اولیجق انک شکنجه وجسندن نه منفعت حاصل اولور **بیت** چون نباشم در گلستان
لاله گو هرگز مروی • چون برفتم از چمن شمشیر گو هرگز مباش • مهربار بو نوع کلماتله زبان
پندی برکار ایتدی مفید اولمدی وآب نصیحتی آتش درونینه نثار قلدی سکون بولمدی
چون خواجه رضاسنی انک مشاهده قلدی ضروری بام خانهٔ زاهد اوزره باشن
کسوب جسدین که مجمع حقد وحسد ایدی آنده قودی کندی وهمان عتق نامه‌یی
وبدرهٔ دیناری گوتروب دار الامن والامان مدینهٔ اصفهان جانبنه روان اولدی
یارنده‌سی خواجهٔ بدنیتی زاهدک سر تک بامی اوزره مقتول زاهدی طوتدیلر وامر شرع
وعرف ایله قید بند ایدوب زندانه ایلتدیلر چون شرعا قتلی موجب جنایت ثابت
اولمیوب اکثر اعیان وارکان بغدادک انک عفت وصلاحنه شهادت ایتدیلر
اکا قصاص ایتمدیلر اما بنددن دخی خلاص ایتمدیلر مدت متمادی آنده محبوس قالدی
قضای الهی نتیجه زماندن صکره معاریف تجاردن بریسی اصفهانده غلامی گوردی
غلام خواجه وزاهدک احوالنی آندن صوردی تاجر دخی خواجه‌نک قتلندن وزاهدک
حبسندن خبر ویردی غلام ایتدی اول نه گناه عجب ظلم اولمش بو ایش فرمان خواجه
بندن صادر اولمشدر زاهد بهتاندن واقفدر اول حرد یار رسا بو تاجردن بی خبر
وبو تهمتدن مبرادر پس خواجه‌نک الحاح وابراملیه قتلنه اقدامنی علی التفصیل اعلام
ایتدی تاجر دخی تجار بغداددن جمع کثیری مضمون قضیه‌یه اشهاد ایدوب بغداده صورت
حادثه وکیفیتی بالتمام حکامه اعلام ایتدیلر زاهد استقامتی برکتیله اول ورطه‌دن نجات
بولدی حاسد سفاهتی شآمتیله نشانهٔ تیر لعنت ورسوای دنیا وآخرت اولدی
وحرد یار رسا بو قطعهٔ غرانک فحواسنه که بعض فضلانک زادهٔ طبع شریفیدر زبان
حالله ادا وانبوبهٔ خیال الله املا قلدی **قطعه** در باب من زروی حسد یکدو ناشناس •
دم‌ها زدند وکورهٔ تزویر تافتند • وآندر شب ضلال بسعی کمان مکر • موی غرض بناوک
حیلت شکافتند • رغما لانفهم همه نیکی بمن رسید • وایشان جزای فعل بد خویش یافتند •
بو مثالی گتوردم تا معلوم اوله که اهل کینه وارباب حسدده فتنه وفسادلر
ظاهر اولورسه بعد ما که بونلر کندولری بو نیج بویله ایتمک مقرر اوله پس مرغان اوج هوادة

وماهیان قعر دریاده وسباع کوه وصحراده بدسکالکرک قصدندن ایمن اولمق نتیجه میسر اوله
خدم وحشم دن انلر که منزله ده قریبدن کمراوللر کمال حسدلرندن آنک حقنده فکر مکر
اتسه لر واخطاط مرتبه سیچون قصد غدر اتسه لر بعید دکل درصواب بودر که تعجیل وشتابدن
اجتناب ایده سن وزمام حلم ووقاری الدن قومیوب بو قضیه یه تأمل کافی وتدبیر
شافی بیوره سن وآنی بر وجهله تدارک وتلافی قیله سن که عدالت وشهامت شاهانه یه لائق
اولا بو امرده تأخیرک حالی ایکیدن خالی دکلدر اکر مستحق قتل اولمیه کندو نفسکی
بو جنایتدن صیانت ایدوب جریمه اعمالکه وبال خون ناحقی ثبت ایتمیه سن واکر فی نفس
واجب القتل اوله اختیار الکده در تأخیر ایله نسنه فوت ایتمیه سن **بیت** می توان کشت
زنده رالیکن • کشته را باز زنده نتوان کرد • شیر ما درنک کلامنی محک اعتباره
اوردی ومیزان عقلله طارتب عین یقین الله کوردی که بر نصیحتدر که سمت غرضدن
مبرا وبر موعظتدر که وصمت ریادن معرادر حکم سیاستده توقف کوستردی وقریبه
امان ویروب احضارنه فرمان اتدی وداری اغیاردن خالی قلوب ایتدی بز بو نزدن
سابق سنی محک اعتبارده تجربه ایتمشزدر وسنک ماهیتنک عوزنه یتمشزدر وبو حقیقتنک
کنهنه ایرمشزدر حق الیقین بلورزکه سنک قولک سائرلر اقوالندن حقه یقین در ونور
صدق جبین احوالکده مبین در یوری همان وضع سابق اوزره اتمام مصالح خاص
وعامده وفور سعی واهتمامکی دریغ اتمه وسنک باکیده واقع اولان کفت وشنیددن
متأثر اولوب اوبلم بعینه بو وجود وریمه قریبه ایتدی اکرچه که نهال همت سلطانی
سایه عنایتی بنم فرق حالمه ارزانی بیوردی وعواطف خسروانه دن شان شریفنه لائق
اولنی دریغ قلمدی فاما بن بنده نک ساحه همتی بو تهمتدن بری اولمز مکر اول وقت که
ملک برچاره فکر ایده وبر تدارک ایلیه که حقیقت کار وکیفیت حاله مطلع اوله بنم دامن
دیانتم بو خیانت لوثندن طاهر اولمق امر دشوار در چون آفتاب عنایت ملک
کامکار فرق حالمه سایه دار اوله امیدوارم که بو قضیه نک حقیقتی وراء پرده خفادن
کالشمس فی وسط السماء ظاهر وهویدا اوله **بیت** غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل
شاید که چو وا بینی خیر تو درین باشد • کامجوی ایتدی نه وجهله انی تحقیق ایلمک متصور در
وبو قضیه ئی نه طریقله تدقیق میسر در قریبه جواب بردی اول طائفه که بو فتنه کزدنی
قوپرمشلر در احضار اولنمق کرک بر سبیل استقصا انلردن استفسار اولنمق کرک
که بن بنده نی باوجود که لذت چاشنی کوشت کام مذاقمدن مدت مدیددر که بعیددر

ایدلنده تغنیم وارد ولکن ای احتیاط ایله
واهضام نامرضیات صحیح
دشمنه کلاه

بو خیانته مخصوص قلوب اهل کینه لرکه مدت العمر کوشه دن غیری نسنه بیمزلر و بزم
قان ایچمسلر اولمزلر بری الساحه چیقرمغه باعث ندر هر آینه ملک که بو نکته نک
تحقیقنده تدقیق ایده انلرده واقع حالی تغیر و مظنه تقریر ایتمک متعذر در اکر عناد
ایدرلرسه تهدید و تشدید ایله کیفیت واقعه یه وقوف میسر در انکله دخی اولمزسه
امید رحمت و وعد عنایتله رضالرینی دن نقاب ظن و تخمین مرتفع اولمق
متصور در تا بنم کوتاه دستلکم و پاک دامنلکم تمام خدم و حشمه روشن اوله و خلوص
نیت و صفای طویتم ضمیر منیر حضرت ملکه مبین اوله **بیت** بو زمدن کیدن بو تهمت
ظلمانی ۰ آچیله کون کبی راز نهانی ۰ **بیت** هر راز که در پردهٔ شب نهانست ۰
چون روز شود بر همه روشن کردد ۰ کامجوی ایتدی انلردن صورت واقعه و عید
عفو ایله تحقیق اولنمق کرک که نوید عفو و عاطفته مستحق دکللر در زیرا که انلر بابنده
بنم مقبل و مقبول امین و معتمدم حقنده حسد ایدوب قصد کینه مشغول اوله لر
عفو و اغماض مبذول قلمق بغایت نا معقول در فرسب ایتدی هر عفو و مغفرت که کمال
استیلا و قدرت ایله وجوده کله محض هنر و فضیلت در که العفو عند القدرة بو فصلده
اصل فضل بودر که خصمه قدرت قاهره وار ایکن جرائد جرائمه قلم عفو چکه که عدویه
قدرت بر نعمت و غنیمت در که انک مقابله سنده شکر و منت عفو و مغفرتدن غیر ایله میسر
دکل در **بیت** چون کنهکاره اوله سن قادر ۰ عفو کله اول نعمته شاکر ۰ کامجوی
چون کلام فرسبی کوش هوش ایله استماع ایتدی و آثار صدق و اخلاص صفحات
حالندن عین یقین ایله معاینه قیلندی فرمان ایدوب اول طائفه که بو فتنه غبارن
قوپرمشلر دی دیوانه کتوردی و بو قضیه نک استکشاف و استخراجنده مضمون شرط
احتیاط و اجتهادی حد مبالغه و ورطهٔ افراطه یتوردی و بو وعد ایله که بیان واقعه
تقصیرلریله دامن حاللری حرمتن جرائمدن آب عفو ایله تطهیر اولنه و بوندن غیری
صلات و تشریفات پادشاهی برله دخی نوازش بیوریله واکر شویله که مضمون قضیه یه
انکار ایدوب لج و عناد اوزره اصرار ایده لر عقابین عقابک پنجهٔ شکنجه عذابه
کرفتار اوله لر چون بونلر بو بابده تأکیدات فراوان و تهدیدات بی پایان ایتدیلر
انلر دخی بالضروره فرمانه اذعان ایدوب صورت واقعه نی علی ما هو الواقع درمیان
ایتدیلر آفتاب امانت فرسبیه زیر سحاب شبهه دن تابان اولدی و زنک شک
و ریب کیدب روی آیینهٔ یقینی نمایان اولدی **ع** امتحان کردیم و حال هر کسی معلوم کشت

مادرشیر ایتدی ای ملک زمان بو جماعة امان و ترک نکث پیمان و نقض ایمان خلاف
شرط ایمان در اما سکا بو بابده بر تجربه حاصل اولدیکه آندن عبرت الکوب من بعد
کوش قبوله هیچ بر خاینک سعایتنی استماع ایتمک کرک و تا دلیل صادق و برهان باهر ایله
بر قضیه ثابت و ظاهر اولمیه ترهات اصحاب اغراضه التفات کوسترمک کرک بر شخصک
معایبی حقنده سویلنن کلام اکرچه که سلک ایجاز و غایت اختصار اوزره انتظام بوله
معرض قبولده واقع اولمق کرک زیرا چوق نسنه وار که ماده سی آز ایکن تدریج ایله بر صورت
کیره که تدارکی حیز امکانه کلمز انهار عظیمه کبی که اصلی بر جوی مختصر ایکن سائر میاهک مددیله
کاه اولور بر مرتبه یه وارر که کشتیدن غیری ایله عبوری اندن متصور اولمز پس خلقک
مثالبندن کثیر و قلیل هر سوزکه عرصهٔ عرضه بنشه انی تاویل ایدوب بحسب الظاهر انی
رد ایتمکله سائرلرک طریق تکلمی سد ایتمک کرک تا خاتمت کار و خامه مفضی اولمیه
و عاقبت حال شئامته انجام بولمیه ع سرچشمه شاید کرفتن بمیل کامجوی ایتدی عین
الیقین بلدم که نصیحتک حق صرفدر ولی دلیل ظاهر ایله برکسنه یی متهم قلمق خلاف
مقتضای عقل صحیحدر مادری ایتدی ای ملک اول کمسه که بی سبب ظاهر احبابدن
رنجیده خاطر قیله اول زمره دندر که اکابر انلرله مصاحبتدن مجانبتده تاکیدات
وافره بیورمشلردر کامجوی ایتدی ای مادر مهربان بو مجملی زبان تفصیل ایله بیان
و بو نکته یی عبارت روشن ایله عیان ایتمک کرکسن مادری ایتدی حکما اوراق
صحائف وصایایه قلم حکمتله املا ایتمشلردر که سکز طائفه دن مجانبت واجبدر
و سکز کروه ایله مناسبت مناسب اول سکز نوع شخص که دست موافقتی انلرک دامن
موافقتدن چکمک کرک اول اول کمسه در که منعمک حق نعمتن بلمیه و کفران و عصیاندن
احتراز قلمیه ایکنجی اول کمسه در که بی سبب غضب ایلیه و خشمی حلمی اوزره غالب اوله اوچنجی
اول که مغرور عمر دراز و رعایت حقوق خالق و خلائقدن بی نیاز اوله دوردنجی اول که
اندیشهٔ غدر و مکری کندویه پیشه قیله بشنجی اول کمسه که دروغ و خیانت طریقنه کیدوب
وصفت صدق و امانتده کناره ایده التنجی اول شخص شهوت پرست که عنان نفس
ارخا ایلیه و توسن مرادن میدان هوا و هوسه رها ایلیه یدنجی اول که قلت حیا ایله
موصوف اوله و وقاحت و سوء ادب ایله معروف اوله سکزنجی اول که بی سبب ظاهر
خلق حقنده بدکمان اوله و بی برهان باهر اهل عقلی متهم قیله اما اول سکز نفر که انلرله
مصاحبته طالب اولمق کرک بلکه انلرله موانست اهم مطالب اولمق کرک اولا اول

لمیه درکه اداءِ شکر نعمتی ذمتنه لازم بیله وقضاءِ حق خدمتی عهده‌سنه واجب قبله
ایلکنجی اولکه عقد عهد محبتی حروف روزکارله منحل اولمیه ورشتهٔ دعوای مودتی
تقلبات ادوارله انفصام بولمیه اوچنجی اولکه ارباب لطف ومروتک تعظیمن واجب بیله
وقولاً وفعلاً مقام مجازات ومکافاتده اوله دوردنجی اولکه غدر وتجوزدن احتراز
ونخوت وغروردن اجتناب قیله بشنجی اولمسنه که حالت غضبده نفسنی ضبطه قادر
اوله آلتنجی اولکه لوای سخاین رفع ایدوب فقرانک تحصیل مقاصدنده مقدورنی صرف
ایلیه یدنجی اولمسه که دامن شرم وحیایی الدن قومیه وطریق ادبدن تجاوزی
جائز کورمیه سکزنجی اولکه صلحا واهل عفته محب وفسقا واهل بدعتدن مجتنب اوله
هرکمسه که بوطائفه ایله حالیاکه ذکر اولندی مقام وفاق واتفاقده اوله واول کروه
برله که سابقا مذکور اولدی معرض خلاف وشقاقده اوله انلرک برکت صحبتیله خلل
اخلاق ردیه آندن زائل اولوب مزاج حالی اعتدال حقیقی‌یه مائل اوله سرکه‌یی
بو قدر حدت وحموضت ایله چون عسل مصفی ایله امتزاج بولور عرض حموضت
صرفه آندن زائل اولوب بوقدر مرض‌لک ازاله‌سنه موجب اولور **قطعه** چو سرکه
ترش رو برا انکبین آمیز • که دافع مرض وراحت روان کردی • مباش مرده دل
وهمدمی جان بکزین • که از مصاحبت جان تو نیز جان کردی • چو سایه باش ملازم بپیش
اهل صفا • که آفتاب صفت شهرهٔ جهان کردی • چون شیر فلکک تلافی سنده و بو
واقعه‌نک تدارکنده مادرنک جهد تام وجد واهتمامن مشاهده ایتدی تمهید قواعد
سپاسه وتقدیم وظائف شکر بی قیاسه دن صکره ایتدی ای ملکهٔ زمان سنک برکات
نصائح ونفثات مواعظکله **بیت** شب تاریکم اولدی روز تابان • تمود شوار اولنلر
اولدی آسان • بو آیین کافی وکاردان تهمت وبهتاندن نجات بولدی وملازمان کاهمدن
هر برینک حالنه اطلاع کلی حاصل اولدی من بعد متنبه اولدم که بونلرله نیجه مسلک سلوک
ایتمک کرک وسؤاللرینه جوابده وکلاملرینی سلب وایجابده نیجه صوب صوابه کیتمک کرک پس فریسه‌نک
امانتنه اعتقادی آرتدی وانواع ملاطفتله اوکنه دعوت ایدوب ایتدی بحمد الله بو تهمت موجب فرط
اعتقاد اولدی همان برقرار سابق خدمته قائم کرکسن فریسه ایتدی بو قضائل بو قضیه نیجه فیصل بولور
که ملک سوابق عهودی فراموش وسعایت حسادی سمع قبولله کوش ایتدی **رباعی** ای انکه دل از وفا
بپرداخته • بادشمن من تمام درساخته • کرباهمه کس عشق چنین باخته •
مرکز حق هیچ کس نشناخته • کاهجوی ایتدی بو امور دن خاطرکه نسنه خطور ایتمسون که

نه سنک خدمتکده شمهٔ قصور اولمشدر نه بزم همتمزده شائبهٔ فتور اولمش کرک
خاطرک جری قلبلک قوی طوت واستظهار تمام ایله اتمام مصالح خاص وعامده
اهتمام ایت فریسه ایتدی ع هر روز مرا سری و دستاری نیست جازم اولدم که
بودفعه بکا قصد فاسد حاسدلردن مضرت عائد کلدر اما بازار جهان مفاسد
اهل فساددن کاسد کلدر تا ملکک بنم حقمده عنایتی باقی اوله حاسدلرک قصد
فاسدی برقرار اولمق مقرردر چون ملکک اسماع ساعیلرک کلامنه شرف استماع بیورب
بیوردیلر که ملک جانبی هیچ ولیکن درهر لحظه تمهید مقدمات تخلیصی تجدید ایدب هر زمان
زبان نفاقی برکار وکلام شقاقی تکرار ایتمک محقق در هر پادشاه که کلام ساعی
فتنه انکیزی استماعی جائز کوره وسخن چین نفاق آیینک زرق وشعبده سنه
التفات کوستره اکا خدمت ایتمک جانبازلقدر جانله بازی ایتمک اهل خرده نا ملائم
ونا موافقدر ع هر روز مرا ز نو تزویر جانی اکر رای ملک آرای ملک صواب کورر سه
بن بنم تقبل اعباء وزارتدن ابا اتدکم سببین انها ایده یم شیر اجازت ویردی
فریسه ایتدی اکر ملکک بو بنم جانبنی یاد ایدب بیداد جلاددن ازاد اندیشه
تلطف وتفضل جهتندن ایدی آنی نعمت عظیمه وعنایت جسیمه بلمک کرک اما
کیفیت حالی تحقیق ایتمدین ارباب غرض کلامنی تصدیق ایدوب امر سیاست بابنده
شتاب ایتمکله خانهٔ وقار وثبات شاهی خراب اتدی لاجرم بن انک مکارم
شاهانه سندن بدکمان وعواطف خسروانه ومراحم بی کرانه سندن نا امید اولدم
زیرا که کندونک سوابق تربیتن وسوالف خدمتم بلا فائده هبا منثور ایدوب
کندونک پروردهٔ نعمتن وبرآوردهٔ دست همتن بی سبب نظر عنایتندن مهجور
بلکه دائرهٔ حیاتدن دور ایتمک دیلدی وبر تهمت حقیر که ثابت اولدغی تقدیرجه
دخی مقداردغی بندکی ظاهر در عقوبت عظیمه روا کوردی پادشاه شویله کرکدر که
جنایت عظیمه وجرائم کثیره دخی مشرب عفوینی تیره ایتمیه فکیف که سپر نته که شاه یمن
کندو حاجبن جریمهٔ عظیمه سی وار ایکن رسوا وملامت ایتمیوب دامن عفو ومسامحله
انک شناعتن ستر اتدی کاتجوی استفسار اتدی که نیجه اولمشدر اول
حکایت فریسه ایتدی روایت ایدرلر که دار الملک غزنه ده بر پادشاه
وار ایدی که فروغ صبح سعادت جبین مبیننده باهر ولمعهٔ نور هدایت چهرهٔ بیننه
باطننده ظاهر ایدی مثنوی شهی کاسمان در رهش کاه باز

زر پروین وجوز افشاندی نثار • نشیننده بزم کسری وکی • فریدون کمر شاه فرخنده پی
برکون برحاجبنه مغبر اولوب درکاهندن رد وباب عواطف شاهانه‌نی آندن سد
ایتدی بیچاره حاجب مفارقت درکاه شاهه طاقت کتوره مدی وجلای وطن وترک
دیارا تمکین صلاح کار ومصلحت روزکار کوره مدی ناچار کوشهٔ کاشانه‌ده تقاعد
اختیار ایدوب کاه کندونک حال پریشانه آغلردی وکاه روزکارک اطوار عجیبه‌سنه
کولردی **بیت** هر شب از سوز درون بر حال بیماری خویش • کاه میکریم چو شمع وکه
تبسم میکنم • عاقبت حال شدت تأمل قلت مال وکثرت عیالدن متضجر البال اولوب
شول هنکامده که شاهک ضیافت عظیم وبار عامی اولدی حاجب بیچاره بعض صاحبلردن
اسب لطیف وجامهٔ شریف استعاره ایدوب بندی درکاه شاهه کلدی دربانلر کمان
ایتدیلر که بینه تشریف خسروانه ایله اختصاص بولمشدر وبونک کلمسنه فرمان شاهی
باعث اولمشدر کیمسه آنی منع ایتمدی حاجب اقدام ایدوب بارکاهه کیردی وشاننه
مناسب مقامه طوردی شاه بر فضای دلکشده چتر شاهانه قورمشدی وارکان
واعیان ایله بزم شرابه اوتورمشیدی **مثنوی** سماط بزم دوشنمش کهکشانه
کمش ساغرلر اختردن نشانه • طبقلر بر کباب کبک ودراج • صراحیلر خروس
آتشین تاج • تذرو باده یه جام آشیانه • بط سیمین اوکنده نقل دانه • چون
حاجبی کوردی دریای خاطری اضطرابه وآتش غضبی التهابه باشلیوب خاطرنده
سیاست داعیه‌لری پیدا اولدی بینه توقف ایدوب دیلدیکه مجلس عشرتی منغص قله
ونشاط بادهٔ خوشکواری اندوه آزاره مبدل اوله کرم اصلیسی آنک کناهندن
مسامحه‌یه مسابقت کوستردی وسخاوت جبلیسی آنک جریمه‌سن کالعدم فرض قیلوب
بو مصرعک مضمونن خاطر عاطرنه عرض قلدی **ع** تو باده نوش وکرم ورز الضمان علی
چون حاجب ابروانتندن بشرهٔ شاهه نظر قلدی وهشاشت وبشاشت ونشاط
وانبساطن برقرار بولدی فی الحال سائر خدام جانسپار کبی دامن خدمتی کمر جانه استوار
ایدوب اول مقامه مناسب اولن هر عمله اقدام وهر شغله اقدام اهتمام اوزره قیام قلدی
تا فرصت بولوب فی الحال بر طبق زرینی که وزنی بیک مثقال ایدی دامنی النه آلدی
شاه آندن بو حرکتی مشاهده ایدیجک بلدی که آنک بو جراتنه باعث فقر وفاقه وضیق
معاشه عدم طاقه در دامن حلمله عیبنی ستر ایتدی • واول جریمه‌یه قلم عفو چکدی •
مجلس آخر اولنجق چاشنیکیرلر آنک طلبنده شور وشغبی حددن کچوردیلر • وحضار

مجلس

مجلسی متهم قلوب قصد ایتدیلر که زور وزارله آنلری اقرار ایتدره لر شاه مقربان درگاهک
برندن استفسار ایتدی که نه حادثه اولدی که بو جماعتک بو یله انقلاب و اضطرابنه باعث
اولدی صورت حالی اعلام ایدیجک پادشاه ایتدی خلقی بحضور ایتمکه آنی آنلر آلدی
آنی دخی کورمدی اولکسه که آلدی ایدی بولمک محال در و اولکسه که آلانی کوردی
دیو وبر عمز ایتمک ممتنع در حاجب بارگاه شاهدن چقوب منزلنه کتدی و بر سبیل
تمام اول طبقک بهاسیله معیشت ایتدی عام مستقبلده ینه اول جشن و بار عامده
حاجب ینه بر حیله برله بارگاه شاهده دخول ظفر بولدی و مقام معهودده طوروب سائر خدمه
کبی خدمته مشغول اولدی شاه چون آنی کوردی اوکنه دعوت ایتدی و آهسته ایتدی
بکمز که طبق دستکده اولان زر تمام اولمشدر و کیسه ک کاسه رباب کبی طبق زر بندن
خالی قالمشدر حاجب اوی تضرع یوزلکن نیازه اوردی و جبین مسکنتی خاک مذلته
سوردی و زبان انکسار و اعتذار اله ایتدی بیت کامکارا چشم بد از باه جاهت دور باد
خانهٔ عمر تو تا دور ابد معمور باد بو فعل شنیع که بندن صادر اولدی بو فکر اولندی که
شاید پادشاه و یا مقربان درگاهدن بری کوره و سیاست بیوره تا آچلق محنتندن
قورتلیدم که حیاتدن سیر اولیدر زدم و نان حسرتندن جاندن ال یو یدر ردم و اگر
بو سعادت مساعدت ایمیوب بو شناعت پردهٔ خفاده قالورسه باری برنج کونی
سدرمق اولجق قوت اله کتورم عین الیقین بلوردم که ضمیر منیر پادشاهم حسب
حالمه آگاه و صدق مقالمه کواه در بیت دار دان شمع دلفروز آگهی از سوز ما
و اندرین معنی کواه ما ضمیر پاک اوست ملک آیتدی راست سویلرسن سنک کیفیت حالک
بکا ظاهر در و صدق مقالکه حسب حالک برهان باهر در مرحمت و شفقته لائق سن
و عنایت و عاطفته مستحق سن پس آنی نواخت ایدوب ینه منصب سابق و مرتبه اولاسن
ارزانی بیوردی بو مثلک ایرادندن مراد بودر که قلوب ملوکک مدار دریای
زخار کبی کران و بی کنار اولمق کرک تا خس و خاشاک معایبله کدورت پذیر اولمیه
و حلم و وقار سلاطین عالیمقدار کوه باشکوه کبی ثابت و برقرار اولمق کرک تا تند باد
خشم ایله متزلزل اولمیه مثنوی با دل نیکان نبود خشم یار هیچ کهی کرم ننا جنباز
خس بغباری رود از جای خویش کوه دامن نکشد پای خویش شتر ایتدی بسک
کلامک اگر چه راست و درستدر اما تلخ و درشتدر نوش داروی نصیحت خوش
مزه و خوش خوار اولمق کرک تا آنک تناولی مریضه دشوار اولمیه که طبع بیماری

داروی ناخوشکواردن اکرچه که علّت صحّته ایسه دخی مرارتی سببیله کاه اولور
استنکاف و نفرت قیلور و اول سببله نعمت صحت و دولت حیاتدن محروم قالور
بیت کسی که ادب شکرخنده دل تواند بود • جواب تلخ چرا کوید از چنان دهنی •
فریسه جواب ویردی که بلی کلام ملک بو بابده راست و درستدر ولی ملکک فعلی ابطال
حق و افضای باطلده بنم قولمدن هزار بار درشتدر چون ملک تحقیق حق و اظهار
صدقده اصحاب غرضک تزویر و بهتاننی بویله سبکک استماع قلدی لازمدر که اهل
حقک کلام نصیحت انجامی که محض صدق و عین صوابدر اکا کران کلمیه زنهار ملک
بنم نصیحتمی کستاخلغه و سوء ادبه نسبت اتمه سون که اکی مصلحت کلّی یه متضمّندر
اولا بو که مظلوملره استغاثه و تظلّم ایله تسلّی و قناعت کلّی حاصل اولور و باد ناله
و فریادله خاطرلرندن غبار اندوه و ملال زائل اولور ثانیا اولی بودر که قلبمده خار خار
تشویشدن هر نه وار ایسه اظهار ایتمکله ساحهٔ ضمیرم خاشاک غلّ و غشدن پاک
ایدم تا ملکه بنم حضور و غیبتم یکسان اوله و نهانخانهٔ ضمیرده پوشیده قالمیه که
بعد زمان موجب کفران و عصیان اوله ثانیا لازمدر که بو قضیه‌ده حاکم عقلی
رهنمای عدل جهان آرای ملک اوله و هر نه قضایا که امضا قیله کلام متظلمی تمام استماعدن
صکره قیله لاجرم واجب اولدیکه صورت حال محنتمی حاکم عقل شاهه اعلام ایدم و صفت
درد زحمتی طبیب عدل ملک فلک درکاهه انهاده تمام اهتمام ایدم ع چون توان
درد از طبیب خویش پنهان داشتن • کاچوی ایتدی دیدککی در اما سنی
بوغازدن استخلاصه عنایت کلّی بویوردم که فرمان سیاستدن صکره اعطای امان
کبی انعام کلّی و احسان جلّی اولماز فریسه ایتدی بن عمرم اولدقجه عواطف
ملکک شکرین قلمزین و حیاتم اولدقجه مکارم شاهنشاهی نک عهده سندن چقامزین
مثنوی اکر هر قیل تنمده اولسه بر دل • بو نعمتچون سکا شکر ایدم بیک دل •
ادا ایدا میوب بیکده بر بینی • بیلوب عجزم قلام آخر یرینی • حکم سیاست و امر عقوبتدن
صکره عفو و مرحمت جمیع نعمتلردن اولی و ارجحدر و فضل و مزیتی جمله سنک اوزرینه
اظهر و اوضحدر که سائر نعم نسبت بیت ابداندر و بو نعمت مدد آرامش روح رواندر
بیت بر جان و بر دلم نظری کرده بلطف • جان شد رهین منت و دل شد مسار نست
جمیع اوقاتمی ملکک ناصح مخلص و مطیع متخصص بنی صیسیم و نقد جانمی انک رضا
و فرمانته فدا ایدرم حالیا بو جرأته باعث بودکلدر که رای ملک آرای علکلی خطایه

منسوب

منسوب قیلم یا جانب فهم وتعقلی تأنی وسوء تأمل ایله معیوب قیلم اما جاهللرک حسدی
اهل هنر وکفایت حقنده عادت مستمره ورسم معهوددر واصحاب عقل وارباب
فضل ناداں واهل جهل میانینده دائما مغبوط ومحسوددر ع بی خار حسد نیست گل فضل هنر
بعض اکابر بو بابده بیورمشدر قطعه از حسد نا اهل ارگوید بدی • زان بود کز من
بدل در دست بیش • حاسدان هستند مارا باک نیست • بی هنر آنکس که حاسد نیستش •
ودعاء حکماکه بیت محسودا همان بو نکته یه ایما در بیت کامجوی ایتدی قصد حساد
ومکر اضداددن نه باک کلّه کلام دروغک فروغی اولمز وهنرمندلرک فضائل جبیننده
بی هنرلرک حیله سی شبها گبیدر که ظهور مهر انور ایله نور وفر بولمز مثنوی نه دکلو صبح
کاذب قلسه تزویر • ایدر اعز قلب شبده نور تأثیر • طویلور عاقبت کذب وخطاسی •
همین یانینه قالور یوز قراسی • باطل همیشه مقهور وحق دائما منصوردر
مثل مشهوردر که الباطل یعفور ثم یعفور اهل حسدک قد حیله رونق ارباب خرده
صنز کلمز وتعییب بدگوی ایله مرد پاک دامن ملوث اولمز نظم گر بدی گفت ترا
دشمن دین باکی نیست • هش نه آنست که او مرتبه زر شکند • طعن خفاش
کجا رونق خورشید برد • سنک بد اصل کجا قیمت گوهر شکند • بیت من بعد افساد
حساد وفتنه اهل فساددن ایمن ومطمئن اولمق گرکسن که بز انلرک کلمات غرض
آمیزنه شرف التفات بیورمزز وفساد وفتنه انگیزنه حیز اعتباره گتورمزز
فرینه ایتدی بلی کاه اولور که اعدا خذلهم الله حسد جهتندن دکل بلکه نصیحت
طریقندن قدح ایدرلر شیر ایتدی بو بابی نه حیله ایله فتح ایدرلر جواب ویردی
دیرلر که قلبی ملالک وهم ووحشتله طولمشدر اول سببدن که انک عقوبتنه فرمان
صادر اولمشدر ودماغنه نخوت یول بولمشدر اول سببدن که انک تربیتنه عواطف
خسروانه ارزانی بیورلمشدر حالیا هم آزرده هم بدگمان من بعد نه فرمان
ونه مطیع ونه معتقد امان در ع غافل مشو از هر که دل آزردی • چون تیر برله
مزاج ملک رنک پذیر اوله بعید دکلدر که ملک جانبندن بدگمانلق دخی پدید اوله
الحق ملوکه الیق وحزم سلاطینه اوفق بودر که بنده جفا دیده دن ایمن اولمیه
ومنزله سندن دوشمه یا بلای عزله مبتلا اولمشه واول شخصه که رتبه سنده ادکا
اولان تقدیم اولنمش اوله اعتماد قلمیه کامجوی ایتدی بو عارضه نتیجه داردی فکرله
علاج پذیر اولور وبو عقده نتیجه انامل تدبیرلرک کشایش بولور فرینه ایتدی اول کسنه که

عاقل درتحقیق بیلورکه انلرک بو کلامی بو بابده بغایت باطل در واو بام خام وتخیلات ناتمامی
حلیهٔ صدق وصوابدن عاطل در زیرا که بو مقوله حوادث که مابینلرنده حادث اولور بنیاد
اعتقاد جانبینک استحکامنه باعث اولور واول سببدن که اکر ضمیر مخدوم خادمدن اهمال
وتقصیر فهم ایندکی اجلدن تغیر پذیر اولورسه کاه خشم ایدوب حالنه مناسب تادیب وکوشمال
ایدیجک لاشک خاطرندن آثار انفعال ظاهر اولوب کثیر وقلیل ضمیرنده اولان غبار خدشه
وملال مضمحل اولور وچون خادملرک توهمات فاسدهسی ایدوکن بیله ارباب غرضک زمانه
اعتبار والتفات ایتمیوب اولکسه نک فرط اخلاص وامانتنه اعتقادی وکمال صدق
ودیانتنه اعتمادی دخی زیاده اولور وخدمتکارک دخی کوکلنده خوف وهراس اولوب کوشمال
بولنجق ایمن اولوب انتظار بلا عذابندن خلاص بولور بیت درغم افتادم وزاندوه
غم آزاد شدم در بلا ماندم واز بیم بلا وارستم شیر استفسار ایتدی که چاکرلردن قاچ
نفره سوء ظن ایتمک کرک جواب ویردیکه اوچ نوکیه تری اولکه بنای جاهی پادشاهک
اهمالی سببیله واهی اوله ایکنجی اولکه پادشاه عین عنایتله منظور قلمدغی اجلدن
بدخواه ظفر بوله اوچنجی اولکه کندیمایه وعرق جبین ایله تحصیل ایتدکی ماله پادشاه
طمع قلوب الندن آله کاه چوی ایتدی بونلری نه طریقله تدارک ممکندر ایتدی بونکله میسردر
که مخدومی آندن رضا وصفا اوزره اوله وهر لحظه اکا عنایت تازه وعاطفت بی اندازه
روا بیوره چون ملک بو بنده نک احوالن تدارک قلوب رضای کلی وصفای تمام ارزانی
کوره رفتارهٔ خاطرده نه وجهله خدشه وآزار باقی قاله واعدا نیجه فرصت بولوب افساد
بابنه نه یولدن رخصت بوله بو جمله ایله امیدوارم که ملک بنم اعتذارمی قبول بیوره
بردخی دام اعنه کرفتار ایتمیه وبنی نوبه که بو بیابانده ایمن ومرفه ساکن اولم وصفای
نیت وصدق عقیدت ایله وظائف دعا وثنای ملکه وظائفن ادا قیلم بیت
بروز درس ثنای تو میکنم تقریر بشب وظیفهٔ مدح تو میکنم تکرار کاه چوی ایتدی قوی
قلب اول سن بنم لرعد ادندن دکلسن که سنک حقکده بو مقوله تهمتلر مسموع اوله
وسنک بابکده نمام لرک کلام سعایت آمیزی محل قبول وموقع رضا بوله بز سنک کنه حقیقتکه
واقف اولمشز در وعین الیقین بلمشزدرکه وقت محنتده صفت صبر ایله موصوفسن
وزمان نعمتدن ادای شکر ایله مشغولسن خلاف دیانت وخیانتی شانکه عظیم شاین
بیلورسن ورعایت ومروت وفتوتی ذمتکه دین بلکه فرض عین قیلورسن پس بزم عنایت
بی غایتمزه واثق اول که سنک فور عقل وکفایتکه اعتقادمز وکمال صدق وامانتکه حسن

اعتمادمز

اعتماد و مضاعف اولمشدر من بعد هیچ وجهله کلام خصم موقع استماع بولمق میسر دکلدر
تعریض و کنایه لری قدح صریحه محمول اولمق مقرر **بیت** زین پس سخنان فتنه انگیز حسود
درباره دوستان نخواهیم شنود **نظم** ایندی چون عنایت ظل یزدانی او ستمده
سایبان اوله حادثاتک قصد کیدندن نه باک و دولت رضای سلطانی حارس
نگهبان اولیجق خصم بداندیشک معارضه سندن نه غم نه تشویش **بیت** بعد از بیم
چه غم از تیر کج انداز حسود • چون بمحبوب کمان ابروی خود پیوستم پس اهتمام تمام ایله
انجام مصالح خاص و عامه قیام ایدوب ساعت بساعت مرتبه تربیتی متزاید و مدارج
تمشیت و تقویتی متصاعد اولدی تا کمال سداد و صلاح ایله محل اعتماد کلی
و محرم راز ملک و والی اولدی **بیت** نهالش بدان گونه شد سربلند • که از آسمان سایه
برتر فکند بو در اول پادشاهک داستانی که ملازمان آستانی میاننده بعض مخالفت
واقع اولوب اظهار تمام خشم و غضبدن صکره مقام کمال رضا و طلبه کله عاقل
و کامل و هوشمند فاضله مشتبه دکلدر که بو بابده مذکور اولان امثال و حکایات
انواع فوائد و اصناف منافعی مشتملدر اول کمسه که تایید آسمانیله مؤید و سعادت
جاودانیله مخلد عنان همتنی کشف رموز حکمایه معطوف و قلوب کمال عزیمتنی فهم اشارات
علمایه مصروف قیله تا دار الشفای طریقتدن دوای جانفزای حقیقته واصل اولوب
برکات معالجات اطبای روحانیه ایله علت پرخطر جهالتدن افاقت بوله **قطعه**

داروی تربیت از پیر طریقت بستان • کادمی را بتر از علت نادانی نیست •
روی اگر چند پری چهره و زیبا باشد • نتوان دید در آیینه که نورانی نیست •
عابد و زاهد و صوفی همه اطفال رهند • مرد اگر هست عالم ربانی نیست •

بجز

باب دهم

طریق مکافات ایله جزای اعمال و سزای افعالی
بیان ایدر دابشلیم تمام تعظیم و تکریمله بیدپای حکیمه ایتدی استماع ایتدم اول
داستانی که مشتملدر شاه و سپاه ما بیننده واقع اولان خلاف و خیانتی •
و فرمان عقوبت و سیاستی و عاقبة الامر تجدید مراسم عاطفت و مراجعتی و نظام
ممالک و مصالح خلائق ایچون براهین کافیه ایله مزید عقیدت و عنایتی و جانب باطله
میلدن مجانبتی و قول حق و کلام صدقه میل و مداهنتی حالیا ملتمسدر که بیان قلنه
اول ستمکارک داستانی که رعایت نفس و صیانت حالی ایچون عباد آفریدگاره ایذا
و آزاردن خالی اولمیه و آندن انزجارده نصیحت عقلانی سمع رضا ایله اصغا قلمیه تا عاقبت

تا عاقبت اندکی افعالک دائم مکافاتنه کرفتار اوله تا بهمن ایتدیکی اضرار و آزاری کندویه عاید ایلیز
مکر بر جاهل که نور حقله ظلمت باطل مابیننده فرقدن غافل اوله و بر نادان که غایت غباوت
وجهالتدن بیابان غوایت و بادیهٔ ضلالتدن سرکردان اولوب عواقب اعمال و تبعات
افعالدن اندیشه قلمیه باصرهٔ بصیرتی خواتیم اموردن مکفوف اولوب آفات اساءت
وکنه مکافاتی عین یقینیله مشاهده ایدمیه اما اول عاقل و دانشور که دیدهٔ عقلی
کحل الجواهر توفیق ربانیله منور و کلشن جانی روائح ریاحین عنایت رحمانیله معطر اوله
اذا وارضا کیره وکندو نفسنه لایق کورمدکن آخر حقنده نیجه روا کوره ع
میسند بکس آنچه بخود نمیسندی • خیر اکر شر هر عمل ایچون بر جزا مقدر در البته اول
مقدر اول فعله مترتب اولمق مقرر در عدم ظهور ایله مسرور و تأخیر و تراخیله مغرور
اولمق کرک که ان الله یمهل ولا یهمل مضمونی مقتضاسنجه شاید استدراج ایچون
امهال واقع اولمش اوله که ترتیب جزاء اعمالده بر مدت مهلته مجال وار در اما احتمال
اهمال بحسب العاده محال در دنیا مزرعه در که خیر اکر شر آندن نه اکرلرسه انی بیچرلر و بو سره
درر اکر صاف اندن نه اغتراف ایدرلرسه انی ایچرلر ان احسنتم احسنتم لانفسکم
وان اسأتم فلها پس هرکسه که میوهٔ سعادته ایرم دیه تخم شقاوت اکممک
کرک و هرکمسنه خرمن سهم المدن وهم ایلیه کمان ظلم و ستمدن اجتنیوب الم چکمک کرک
مثنوی اساءتن وار در ایچوق مکافات • کاولور انک هربنه بیک مکافات
بهر حال ایکیدر اساءتدن احسان • چو کندو ایلرینه ایلرسه انسان • فحواکه
برکسه که کندونک زرق و تدلیس • تزویر و تلبیس ایله اورتسه و افعال قبیحه
اعمال حسنه لباسندن کوسترسه تا برمرتبه یه یتشه که خلق آنکا مدح و ثنا ایتسه •
و ذکر محامدی مشارق و مغاربده سائر • و نشر مدایحی افواه ناس و السنهٔ عام و خاصده
دائر اولسه بر وسیله ایله نتیجهٔ افعال ذمیمه هرکز آندن منصرف اولمق یوقدر • و بو تکلفله
ثمرات خبث باطن و تبعات کدورت نفس اندن تخلف قلمق یوقدر • مثلا دهقان بر یرده
تخم حنظل اکسه و خلقه اندن نیشکر بتردیو اعتقاد ایتدرسه بی شبهه بو حیله ایله
ربیع کوز زرعی متغیر اولمیه کرکدر • و اول تخم که اکمشدر حنظلدن غیری ثمر ویرمیه کرکدر
مثنوی چون که بد کردی بترس ایمن مباش • زانکه تخم است و برویاند خداش •
چند کاهی او بپوشاند که تا • آیدت زان کرده‌های بد حیا • داد حق مان از مکافات
الهی • کفت ان عدتم به عدنا به • چون برکسه حقیقت مکافاتی بلوب اساءته

هرس

مترتب اولان آفات ومخافاتی الکلیه شاید که سرّ آیت فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره
انک ضمیرنه سرایت ایلیه وجانب اساءتدن جناب احسان وانسانیته میل ایدب
ستمکارلق ودل آزارلقدن توبه وانابت ایلیه ع این نیز بتوفیق تواند بودن
بو مقامه مناسب امثال واسمار دندر وبو محلّه موافق آثار واخبار دن داستانی صفت
وصرد تیر افکن رای استفسار ایدیکه نیجه اولمشدر اول حکایت برهمن ایدیکی
امثالدن کلمشدر که ولایت حلبده بر بیشه وار ایدی حیاض وانهار ایله مشحون واثمار
واشجاری حد حسابدن وفذلک شماردن بیرون بیت کل وبید وشمشاد وسرو خدنک
بهم بر شده شاخ بر شاخ تنک اول بیشه ده بر شیر جفا پیشه وار ایدی ماده جنک وپرخاشه
آماده بر پیل تن که بهرام فلک بر حمله ایله کور کبی شکار ایدردی وشیر کردون هیبت وشوکت
وصولتندن کاوزمین کبی تحت الثرایه وارر ایدی بیت خشم وتننده کوش سپیدی دندان
اولوردی هیبتندن آب سندان کوزی کویا که تنور پر آذر دهانی غار اما که پر اخکر
همواره سفک دما ایله مشغوف وظلم وستم ایله موصوف ایدی وپنجه دماندن خوف
حیوانات ایله آلوده قلوب سباع میاننده هتک وفتک وقهر وجور ایله مشهور ومعروف ایدی
حشمنده وحوشدن بر سیاه کوش وار ایدیکه لیل ونهار خدمتنده خدمتکار ووزیر
مصلحت کذار ایدی چون صورت حال بو منوال اوزره کوردی انک شیوه ٔ ظلم وپنجه ٔ
بیدادندن قورقدی ومن اعان ظالما سلطه الله علیه وعیدندن وهم ایدوب قصد ایدیکه
اول بیشه دن رخت اقامتی کتوره وانک ملازمتنی ترک ایدوب بر کوشه ده منزوی اولوب
عزلت وفراغ کمرین میان جانه بر ک ایده بیت بترس از صحبت آنکس که خلقی بیازارد
بآتش هر که شد نزدیک بیم سوختن دارد بو فکر ایله صحرایه متوجه اولدی کیدرکن
بر بیشه کنارینه کلدی کوردیکه بر موش تیشه ٔ دندان ایله بر درختک عرقنی کسر وتبر تابله
بنیاد بختنی خراب ایدر ودرخت زبان حال ایله آکا خطاب وعتاب ایدرکه ای ستمکار
دل آزار نیچون جانمک رشته لرین که عروق شرایین منزله سنده در تیغ بیداد ایله قطع ایدرسین
وتبر آزار ایله بنای بنیه می یعنی خلائقی راحت سایه دن ومنفعت میوه مدن نیچون
منع ایلرسین بیت مکن بدی که بدیرا جزا بدی باشد بکیش اهل مروت جدی ددی باشد
موش انک زاریلغنه التفات واعتبار ایتمیوب همان اول ستمکارلق اوزره مصر ومستمر
اولدی بو اثناده ناکاه بر مار کماندن تیر چیقر کبی کمیندن چیقدی وتیر قصدی موشه
راست ایدوب همان قلاب بغل سوراخ دهانه چکدی سیاه کوش بو صورتدن تجربه

حاصل قلوب بلدیکه آزارنده آزاریندن غیری نسنه کورمامش وخاردیکین کل مراده برمامش
وخارخاردن غیری ثمر وبر مامش بیت بدمیکنی ونیک طمع میداری •
جز بد نبود جزای بدکرداری • همان اول زمانده که مار اکل معاش ایله تشویش جوعی
فراموش ایتدی وخوش حال وفارغ البال بر درخت سایه سنده حلقه اولوب یاتدی •
اتفاق برخارپشت بوی طعمه ایله اول دشتده کشت ایدرکن اول مقامه کلدی آنی خواب غفلتده
بولوب نعمت غنیمت بلدی فی الحال دم ماری آغزیله طوتوب باشن ایچرو چکدی فارغ اولدی •
مار غایت اضطرابندن کمان کبی پیچ وتاب ایدوب سپر سینه سن آنکچون تیر خارینه ایردی
تا جمله اعضاسی نوک خارله نی کبی سوراخ سوراخ اولوب هزار ناله زار ایله جانن مالک ناره
اصمرلدی • سیاه کوش صفحهٔ روزکاره رقم اعتبار آخر معاینه قلدی • اما چون مار کاردن قالدی
خارپشت کریبان خفادن باشن چیقروب بعض احشای ماردن که اکا غذا ولقمه صالح ایدی
تناول ایتدی • بعده باشن کیمی کمونه چکوب روی سطح زمینده کرهٔ حقیقی کبی طوب
اولوب یاتدی • ناکاه بر روباه کرسنه اول صحراده کیدرکن اول مقامه ایردی خارپشتی
که لقمهٔ چرب وشیرین ایدی اول حالتده درزه کوردی بلدی که باوجود حدت خار کل مقصوده
ایرمک میسر دکلدر مکر که درآرزوی آجیق متصور در پس خارپشتی پشتی اوزرینه
دوندردی • واوستنه تبول ایدوب شکمی اوزرینه بش قطره کوندردی • خارپشت باران
اولمق تصور ایله صدف وار بارانه شعفندن باشن طشره چیقردی • روباه همان دم بوغزن
محکم طوتوب باشن بدنندن قوپردی کوشتن تمام اشتها ایله اکل ایتدی • وپوستن اول
مقامده قودی کیتدی • هنوز روباه فراغت کلی حاصل اولمدین کوردی که برسک
دونده کورک کبی درنده برکوشه دن چیقه کلدی • روباهی خواب خرکوشده آولایوب پاره
پاره قلدی • ولحم وشحمندن جوع الکلبن دفع ایده جک مقداری یدی • بعده حضور
قلبله یاتدی اویودی • سیاه کوش بو اعجوبه لری که هر بری تحقیق مکافاته دلیل
ظاهر ایدی کوروب نهانخانهٔ قضادن قضا وقدره کلیجک حالات آخره منتظر اولوب
طوردی • ناکاه کوردی که بر پلنک تیز چنک خشمناک بر طرفدن کلدی • پلنک بعده بندن هتنه اونجه
نیشی لعکاریله سینه سن دلدی کلکنک قلبن طشره چیقردی • پلنک مکر بر صیاد دک
کمینکاهندن خلاص اولمشدی • صیاد تیر خدنکی شست کمانه راست ایدوب آردنه
دوشمش ایدی • چون پلنکی سکه مشغول کوردی امان ویرمیوب همان دم قبضهٔ کماندن
تیر دلدوزی پلنک جانبنه کوندردی • تیر راست صاغ طرفندن کیردی صول جانبندن

صدری

چقدی زمین قولکه قوت دیدی زمان آفرین واحسنت اوقدی **بیت**

فلک گفتا خوشست آن قبضه و شست • زمین گفت آفرین باد ابران دست •

هنوز پلنگک دفتر حیاتدن رقم محو اولمامش ایکن صیاد کلوب بینی اوردی و سرعتله
پوستیننی بدنندن یوزدی اتفاق اول مقامه براسب سوار ایرشدی اول پلنگک
پوستنه که بغایت منقش و دلکش ایدی طمعه دوشدی صیاد اول بابده عناد ایدب
عاقبت مکالمه لری مخاصمه یه و مخاصمه لری مجادله یه و آندن مقاتله یه ایرشدی اثنای
کارزارده مرد سوار شمشیر آبدار ایله صیادک باشن تنندن آیردی • و پوست پلنگی آلوب
یولنه کیردی هنوز بر فرسنک کیتمامش ایدی که اسبی خطا قلدی سوار پشت زیندن
روی زمینه شویله یقلدی که همان اول زمان اول مکانده جان ویردی ع زمان بردم
اماں ویرمدی • سیاه گوش بو تجربه لری که هر بری عین الیقین معاینه قلدی
سبب زوال ظن و گمان و موجب مزید ایقان و اطمئنان اولدی • شیر چون بو حالی
آندن مشاهده ایتدی حضورینه دعوت ایدب ایتدی بنم سایهٔ دولتمده راحت ایلکن
و آستانهٔ فلک رفعتده مغمور احسان و مستغرق نعمت ایکن درکاهمدن کیتمکه و ترک
خدمت و ملازمت ایتمکه سبب ندر سیاه گوش ایتدی ای ملک بکا بو خاطره
خطور ایتدی و سویدای دلده بو سودا ظهور ایتدی که نه تکلمه اقتدارم وار و نه سکوته
صبر و قرارم وار ع سویلمزسم اولورم سویلرسم راز آچیلور • **بیت** حال دل خویش
از تو نهفتن مشکل • وز بیم رقیب باز گفتن مشکل • اگر همت ملوکانه امان
ویره و بر وجه له عهد و پیمان بیوره که آنک نقضی و نقصی امکان پذیر اولمیه حال
خاطره بی علی وجه التمام خاکپای ملکه اعلام ایدم شیر اکا امان ویردی و عقد
عهدی مغلظ قلوب ایمان ایله مؤکد قلدی سیاه گوش ایتدی شول معاینه قلدیغم که
نیت ملک آزار خلقه مصروف و دغدغان قدرتی کناهلره ایذا و اضراره معطوف
دللر نیش جفا سیله ریش و سینه لر خار آزار ایله پریشان ... درین بو صورتدن
بغایت ترسانم و بو معنادن زیاده هراسان **بیت** صقن مظلومدن که نالش ایلر
که نالش جادوی واری جوغ اتش ایلر • شیر چون کلام سیاه گوشی گوش هوشنه
آلدی بحر خشمی اضطراب ایدب جوش ایتدی اما عهد معهود موجبنجه ضروری کندو
نفسنه جبر و اول جوابه صبر ایدب ایتدی سنک حقکده خود بنم جانبمدن
شمه ستم صادر اولمدی بلکه اکثر متعلقاتکدن بو فرد بندن کنار اختیار ایتمکه باعث

طلب نه سیاه کوش ایدی بنی عواطف شاهانه دن شرمنده یم و بنم مکارم خسروانیم
تازه بنده یم اما هیچ صاحب مروت ظالملک تعدیسن کورمکه تحمل ایتمز و مظلومک ناله سن
ایشتمکه طاقت کتورمز **مثنوی** وجودت پریشانیٔ خلق ازوست • ندارم پریشانیٔ
خلق دوست • من از بی نوایی نیم روی زرد • غم بی نوایان رخم زرد کرد •
بوندن غیری شاید که ملک بو آتش بیدادک شعله سی دودنه بو یانه متقلبلر دخی مضایقت
سببیله معذب اولوب باش یا پنجه قوزوده یانه **مصرع** آتش چو برافروخت بسوزد تر و خشک
شیر ایدی سن شآمت ظلم و ستمی ندن بلدک و میامن عدل و کرمی ندن
اکلدک سیاه کوش ایدی هر کیمکه مشام جیبشوحی استشمام رایحهٔ کلزار
خرددن محروم اولمیه بیلور هر کیم که تخم آزار اکر ضرردن غیری بر کورمز و هر کیمسه که
نهال منفعت دکر خیردن غیری ثمر و برمز اصحاب تنبه و ارباب تنبیه دنیایی که
دار مکافات در اول کوهه تشبیه ایتمشلر در که صواب و خطا انده هر نه که ندا قلسک
صدا طریقیله بعینه ینه سکا ادا ایده **مثنوی** این جهان کوه است و فعل ما ندا •
سوی ما آرد نداها را صدا • کرچه دیوار افکند سایه دراز • باز کردد سوی او آن سایه باز •
ای ملک بن بکون عین الیقین ایله بلکه چشم جهان بین ایله صورت مکافاتی معاینه ایتدم
پس حکایت موش و ماری • و قصهٔ خارپشت و روباه حیله کاری • و احوال سک و پلنک
و صیاد و سواری کلک تعبیرله بر صفحهٔ ضمیر شیره تحریر و تصویر ایتدی • و زبان فصاحله
ایتدی ای ملک موش که پنجهٔ درختی تیغ ستمله کسدی طعمهٔ مار اولدی • مار که زهر قهرله
موشی هلاک ایتدی نوک سوک خارپشتله هدف تیر دمار اولدی • خارپشت که خار
ظلمله ماری تباه ایتدی روزکار آنی ناکاه کرفتار دام حیلهٔ روباه ایتدی • روباه
کمراه که خارپشتک خار وجودنی کلزار جهاندن قلع ایتدی • سک کرسنه قصاب وار
دست آزار ایله پوستن بدنندن خلع ایتدی • سک دخی اول بیدادله شکنجهٔ پنجهٔ پلنکه
کرفتار اولدی • پلنک دخی خدنک صیاد له کشتهٔ پیکان زهر آبدار اولدی • صیاد
دخی بی رحم و طمعکار اولدیغی اجلدن خرمن حیاتی هوای شمشیر آبدار سواریله صاورلدی •
سوار دخی ناحق یره قان و قتل نفس اختیار ایتدیکی سببدن طعمهٔ تیغ تواراولب
جزای کار و سزای کردارن بولدی • والحاصل هر برینک جزای عملی طریق مکافات ایله
کندولره واصل اولب فقطع دابر القوم الذین ظلموا محواسی آنلر حقنده آشکار اولدی
پس عاقله مناسب بل فرض و واجبدر که بدکارلرله مناسبتدن احتراز ایدب نیک کردارلر

مصاحبتنه اهتزاز ایلیه یعنی تازیانهٔ حکمت ایله تادیب ایده • واخلاقن اوصاف
ذمیمه دن تهذیب ایده • همتن اصلاح نفسه معطوف قیله • نیتن افعال حسنه یه مصروف
طوته بیت نخستین نشان خرد آن بود • که از بد همه ساله ترسان بود • شیر نخوت قوة
وزورله شویله مغرور اولمشیدی ودماغی سودای قهر واستیلا ئله بر وجهله امتلا
بولمشیدی که سیاه کوشک کلامن قولاغنه قویوب رد ایلدی • ونصایحن صریر
باب وطنین ذباب عد ایلدی • سیاه کوش هر بار که بو بابده کثرت قیلدی شیرک
تاب آتش بیدادی دخی زیاده اولدی بیت ای آنکه پندمی دهیم از برای عشق •
چندین مدم که آتش ما تیز میکنی • چون کوردیکه آنک نصیحتی ضمیر منیر شیردن اولقدر
تاثیر ایدر که صفحهٔ پولاده ضرب پای مور یا جوشن خاره ده سنان خار زنبور
ع اولورمی کارکر هرکز سنان خار خاره ده • خدمت شیردن فارغ اولدی وباشنی
آلوب بر جانبه کتدی شیر سیاه کوشک بو حرکتندن خشم آلود اولوب ارد نه
دوشب ایزلدی سیاه کوش کندوزین بر خارا چینه کزلدی شیر اندن یکوب دیکه
ایکی آهو بره فضای صحراده کزر • ومادر مهربان آنلرک اردنجه نکهبانلق ایدر •
شیر انلری صیده قصد اتدی آهو فریاد اتدیکه ای ملک بیدادکر که بو ایکی میوهٔ
نارسیده سکا نه قدر غدا اولور • وبو ایکی قطرهٔ مائله آتش جوعک نه دکلو انطفا
بولور لطف ایدوب بکا رحم ایدوب دیدهمی قرة العینمله کریان اتمه • وقلبمی آتش هجران
جکر کوشه لرله بریان اتمه آی مهربان قهار الله بغشلسون سنکده فرزندلرک وار
صقن که بنم نور دیدهمه اندکک سنک قرة العینکه ایلر بو روزکار که عالم مکافاتدر •
وظلم وبیدادکار برانافاتدر بیت چو بد کردی مشو ایمن ز آفات • که واجب شد
طبیعت را مکافات • مکر شیرکن انوع ایکی بچه سی وار ایدی که صورت جهانی آنلرک آینهٔ
جمالنده معاینه ایلردی ونور باصره سی انلرک تماشا سیچون دیلردی اول زمان که بو بنده
بو آهو برهلره قصد اتمشیدی آنده بر صیاد انلرک بچه لرین صید اتمشیدی شیر بونده
آهونک تضرع وزاریسنه التفات ایتمیوب بچه لرین پنجهٔ قهر ایله هلاک اتدی آنده دخی صیاد
شیرک بچه لرین تیغ بی دریغله قتل ایدوب آغشتهٔ خون وخاک اتدی بیت
مکر دشمن خاندان خودی • که بر خاندانها پسندی بدی • آهوی مصیبت دیده نهیب
شیر مهیبدن رمیده اولوب فرزندلری فراقندن هر طرف سراسیمه کزرکن ناکاه سیاه کوشه
طوش کلدی • سیاه کوش آهونک فریاد وآهن کوروب سبب جزع وفزعن صوردی • چون

کیفیت حاله مطلع اولدی آهونک آتش نالهٔ جانکدازندن یاندی یاقلدی و اکا
موافقت ایدب بو بیتله نوحه و نالشه آغاز قلدی بیت هر گه که دلم از غم دلدار بنالد
از نالهٔ زارش در و دیوار بنالد خروش و فغان و فریاد فراوان ودن صکره سپاه کوش
اکا تسلی ویرب ایدی صبر ایله که درد مصیبت داروی صبر له درمان پذیر اولور
و بیحضور اولمه که اول بد فعال اتدکی افعالک عن قریب جزاسن بولور بیت
شمع پروانه را بسوخت ولی زود بریان شود بروغن خویش امّا اول جانبدن
چون شیر بیشه یه کلدی و بچه لرین اول حالتده بولدیکه باشلری بدنلرندن
اوزلمش و پوستلری تنلرندن یوزلمش کوردی صفیر و نفیر افغانی صماخ
شیر اسمانه ایر کردی بیت درون دلدن اتدی آتشین آه قراردی دودی ایله خرکه ماه
بر وجهله خروش و بر درد له نالش ایلردی که اول بیشه نک تمامیسی آنک حال زارنه
کریان اولوردی و بر حالتله اغلر و بر زاریله اکلردی که مرغان هوا آنک سوز
و کدازندن بریان اولوردی بیت چو سیل خون رود از دیدهای پر نم من
چه جای دوست که دشمن بگرید از غم من شیرک همسایه سی بر شغال وار ایدی که
کرد تعلقات دنیادن دامنن سلکمش ایدی و من قنع شبع نکته سن لوح توکلدن
اوقیوب کریبان قناعته باش چکمش ایدی بیت فارس میدان توکل شده
خیمه بصحرای قناعت زده تعزیه رسمنده خدمت شیره کلدی و فغان و شیونک
سببن صوردی شیر صورت حالی علی التفصیل تقریر ایتدی شغال ایتدی ای ملک
صبور اول که صبر پشت و پناه منهزمان سپاه قلوبدر و حمول اول که تحمل قلب شکن
عساکر هموم و کروب در تنکنای ماتم مصیبتده بی دللکی دلدار اولدر کمینکاه ضجرت
و محنتده عنان کیر نفس نیم قرار اولدر قطعه دفع اتمکه تیر ستم کردش چرخی
عالمده تحمل کبی هرکز سپر اولمز هر حاله حمول اولمه ده یاقوت صفت اول کیم صو به کر
آتشه دوشسه ضرر اولمز ارباب مصائبه حبل متین اصطباره تمسکدن غیری چاره
که هیچ بر مشام کلشن عالمده بی خار جفا بوی وفا استشمام ایتمشدر و صغار و کبار
دست ساقی روزکاردن بی محنت خماری بادهٔ خوشکوار ایچمه مشدر رباعی
از دهر جفا پیشه وفایی نتوان یافت در کردش ایام صفایی نتوان یافت
زخم دل مجروح جکر سوخته کانرا سازنده تر از صبر دوایی نتوان یافت
بیت کوزک آچ خواب غفلتدن کوزک آچ یوزوکه عین عبرت صوینی صاچ

نادفر

تا دفتر حکمتدن سکا بر فتح نکته تقریر ایده یم. دریای باطن شیر جوش و خروشدن
برز سکون پذیر اولوب سمع قبولله مواعظ و نصایح شغاله استماعه مشغول اولدی.
شغال چون کوردی که تنبیه و تذکیری ضمیر شیرده فی الجمله تأثیر ایتدی. مقتضای
مقامه مناسب دلپذیر کلامه آغاز ایدوب ایتدی ای ملک هر بر طلوعک بر زوالی
و هر شرفک بر کمالی و هر نزولک بر انتقالی واردر. و هر اقامتک بر ارتحالی مقرردر.
هر ابتدا بر انتهایه ائله و هر فاتحه بر خاتمه ایله مقدّردر. هر سرورک آخرنده بر غم مدغمدر.
هر سورک عقبنده بر ماتم منضمدر. بر مشرب عیش وارمیدر که شوائب والدن مصفا
اوله هیچ عطیهٔ عمر میسر میدر که غوائل عین الکمالدن مبرا اوله. قطعه وارمی خارجا
که غمدن خار خاری اولمیا. قانی بر رخ که حوادثدن غباری اولمیا. بو گلستان
جهانه سرتا قدم نظر. کوردم بر گل که خار جانگذاری اولمیا. نیجه سیل دراییلرم بن
بو خراباتی طواف. الجدم بر باده که هرگز خماری اولمیا. هر فائتک تدارکی
میسردر و هر غائبک تراجعی متصوردر الا روح که منزل بدندن کوچ
ایتمش اوله و جان که مرحلهٔ تندن کوچ ایتمش اوله. شعر کل ذی غیبة یؤوب
و غائب الموت لا یعود. نهار که مدت عمر آخر و زمان اجل حاضر اوله ملک الموت
بر آن امان ویرمز. ع کوز آچوب یومغه زمان ویرمز. نه قوت زور و مال موفور
و جواهر نامحصور فائده ویرر و نه مشیر و وزیر و اعوان کثیر و حیله و تزویر
چاره قیلور. لا راد لقضائه و لا مانع لحکمه لیقضی الله امرا کان مفعولا قطعه
نه اولم اوقنی ایلر سپر منع. نه زهر دهره ایلر اوصی تریاق. گر که خمی من چرخی بکله ویرن
کرکسه کلخنی دهری اوده یاق. هل لسموم الهموم من راق. هل لسهام الحمام من واق
چون فریاد و زاری ضایعدر و جزع و سوکواری غیر منافعدر بو درده قضایه رضادن
غیری دوا نه میسردر بو رنجه داروی صبردن غیری نیجه شفا متصوردر
لا یستطیعون حیلة و لا یهتدون سبیلا. رباعی با قضاء آسمان حکم قدر چتوان کرد
در چنین واقعه جز صبر دگر چتوان کرد. همه را در دل خاکست وطن چتوان گفت
همه را بر پل مرگست گذر چه توان کرد. شیر ایتدی عجب بو بلالر بنم فرزندلریمه نه سببله
حادث اولدی. شغال ایتدی بو بلالرک نزولنه سکا ینه کندو افعالک باعث اولدی
انصاف ایله اول بدایه که صیادک سرپنجه‌لرنه ایرشدر سائرلرسندن انک
اضعافن کورمشدر بی شک و گمان بو بلالر سنک عملک مکافاتیدر.

همان کماندین تدان خوش مشابه درسنک حالکا مثالندن اول هیزم فروش مثلنه که
ایتدی آیا بنم هیزممه بو آتش نره دن دوشدی عجبا مخزن هیزممه نه سببدن طوتشدی
شیر ایتدی نیجه روایت اولنمشدر اول **حکایت** شغال ایتدی اخبارده
کلمشدر بر ستمکار وار ایدی که وقت صیفدن فقرانک هیزمنی ظلم و حیفله آلوب هزار رنج
و تکلفله نصف قیمتن ویررری و فصل شتاده اغنیایه تهدید و تخویف ایله تحمیل و تکلیف
ایدوب ضعف بهاسیله صتردی هم فقرانک جفاسندن عاجز اولمشدی هم اغنیا آنک
بیدادندن فرومانده قالمشدی **بیت** سینهٔ دلسوخته کان زو کباب کلبهٔ محنت
زدکان زو خراب برکون بنه ظلم و بیداد ایله بر دردمندک هیزمنی آلوب اول فقیر نامراده
نیم بهادن زیاده ویرمدی درویش بینوا دست دعایی امن یجیب المضطر اذا دعاه
جانبنه رفع ایدوب جبین نیازی زمین خشوع و خضوعه اوروب وضع ایتدی **بیت**
ای ظالم از دعای بد این مسته که شب گریان دعا کنند که خون از دعا چکند بو محلده
بر صاحبدل ایتشدی کیفیت حاله وقوفدن صکره اول ظالمه زبان ملامت دراز
ایدوب ایتدی **بیت** بترس از تیرباران ضعیفان در کمین شب که هر چند ضعیف
نالانتر قوی تر زخم پیکانش آول بیچاره لر که درکاه حضرتدن غیری پناهلری
یوقدر بو طریقه کیمه واول دردمندلر که هر شب تا صبح فروزان شمع سوزان کبی
دل بریان و دیدهٔ کریاندن سیل سرشک روان ایدرلر بو مقوله معاملهٔ اتمه خانهٔ سینهٔ
فقرایه آتش بیداد ایله یاقوب یاندرمه و نفس خون آشامی شراب لعل فام خون دل ایتامله
قاندرمه **ع** مخور این قدح که فردا خمار خواهی آند ستمکر مغرور اول عزیزک پندندن
زیاده بحضور اولوب غایت کبر و نخوت و کمال حمیت جاهلیه سندن بوزن درهم
و بوبینک مخواسیله و رهم ایدوب ایتدی **بیت** بروای شیخ زین بیش مده دردسرم
که دو صد خرمن افسانه بیک جو نخرم درویش آندن اعراض ایدوب تشویش
وانقباضله اوینه کتدی قضای الهی هیزمنه اول کیجه آتش دوشدی آندن سرایته
سرایت ایدوب جزئی و کلی نه متاعی وار ایسه یاندی طوتشدی علی الصباح اول
درویش ناصح اول مقامه کلدی و ستمکر خبوری کوردی که خاکستر کرمدن بستر
نرم اوزنه اوتوروب متعلقاتنه ایدر عجبا بو ضرر بنم هیزممه ندن ییتشدی
و آیا بو شرر بنم سرایمه نره دن دوشدی اول عزیز ایتدیکه درویشلرک دود دلندن
و سوز سینهٔ دلریشلرندن **بیت** حذر کن ز سوی درونهای ریش

کە ریش درون عاقبت سر کند ظالم باش آشفتە اندی واندکی فعلنە نادم اولوب بو طریقلە
کندوبە ایتدی مقام انصافدن تجاوز ایتمیلم اول تخم بلاکە بز اکمشز در بوندن
غیری نە بر ویرە اول شجر جفاکە بز دکمشز در بوندن غیری نە ثمر ویرە کرک **بیت**
همە تخم ناراستی کاشتیم ببین لاجرم تا چە بر داشتیم بو مثللکی کتوردم تا بیلەسن کە
سنک فرزندلرکە نازل اولان قضا سندن سائرلرک بچەلرینە واصل اولان بلانک مکافاتی در
انلردە همان بو مصیبتە مبتلا اولمشلردر اما بنە عنان صبری اختیار یلە الدن قومشلردر
چون غیرلر سنک جورکە صبر ایلدیلر سن دخی انلرک قهرینە صبر ایتمک کرکسن شیر ایتدی
تا مولدرکە بو مدعای عبارت روشنلە بیان و بو دعوایە بیّنە بر ماننلە عیان
ایدەسن شغال ایتدی کسنا خلق اولمسون ملکنە سندە وار اولا و عمرندن نە کچدی
نە سندە وار اولا شیر ایتدی وقت بیلدرکە وادیٔ عدمدن صحرای وجودە خرام
ایلدم و صومعۂ جهان فانیدە اربعینە تمام ایلدم شغال ایتدی بو مدت مدیدە
ملکک مادۂ حیات و مدد قوتی نە واقع اولمشدر ایتدی لحوم حیوانات و دم وحوش
بیابانی ایلە پرورش بولمشدر شغال ایتدی پس بو حیوانات کە بو قدر زمان انلرک
دم و لحملە قوت و قوت بولدک پدر و مادرلری کریە و زاری و جزع و سوکواری ایلە
قلمدیلرمی و انلرک متعلقانی حرقت فرقت و آتش حسرتدن کیجەلر صباحلرە دک
شمع سوزان کبی یانب یاقلمدیلرمی اکر اولدم ظلم و ستمدن احتراز و سفک دم
و هتک حرمدن اجتناب ایلیدیک حالا بو واقعەیە مبتلا اولمزدک و اکر اول زمان
تبعۂ جور و بیدادی یاد ایدوب ناحق یرە قان دوکمە ارتکاب ایتمیدک الآن بیداد
صیاد جلاددن بە نام و نشان کورمزدک **مثنوی** تو ناکردە بر خلق بخشایشی
کجا یابی از خویش آسایشی چو دلها ز بیت بنالد همی کە بر جان ریشت نهد مرهمی
اکر هالا بو سیرت اوزرە مدام اولوب خونخوارلق و ستمکارلق صفتن لازم قلەسن
بو دکل هزار و صد هزار بونک کبی بلالرە مبتلا اولورسن و مادام کە خلق جهان
سنک پنجۂ قهرکدن ترسان و چنکال قهرکدن هراسان اولەلر نوائب زماندن
امان و پر میوب بیکانە کشاکش دورانندن اندکک ظلم و عدوانک خراسن
بولەسن آی ملک عاقل اخلاقکی زیور رفق و ملایمت و مرحمت ایلە آراستە قیل
و تعذیب حیوان بلا فائدەدن احتراز ایدب عین الیقین بیل کە دل آزار روزکاردە
راحت یوزنی کورمز و ستمکار هرکز مقصودە ایرمز و بوستان آرزودە مرادی

میوه سن دیره مز ع کس نزد دست ازین کمان تیر مراد بر هدف چون شیر کوش
هوش له بو کلامی استماع قلدی حقیقت حال اکا منکشف اولوب بلدی که هر کردارک
بناسی ایذا و آزار اوزره اوله عاقبتی ناکاملق در و هر عملک که اساسی افساد و اضرار
اوزره مبتنی اوله خاتمه سی بدفرجاملق در بر زمان حال ماضینک تذکر و مآل استقبالی
تفکر ایدی و اتدکی فعاله ندامت ایدوب زبان ملامتله کندو یه ایتدی بهار عمر کیدوب فات
شباب ایدی خزان شیبه مبدل اولدی و قدم بقدم راه عدمه کتمک و سفر دور و درازه عزم
ایتمک لازم کلدی نظم جمالم باغنک ایردی خزانی دکشدم زعفرانه ارغوانی
عجب نقش ایلدی چرخ کهن پیر که اولدی رنک رویم مهر اکین شیر اولوبن تیر قدم دال و شن خم
صنب قاشم کمانی اولدی درهم من بعد معقول بودر که تحصیل زاد معاده مشغول اولام
و آزار خلقدن فراغت و قوت کفایتله قناعت قیلم آز حق عمن بینم و ارتق المن جکیم
قطعه بهست و نیست مرنجان ضمیر و خوش دل باش که نیستیست سر انجام هر کمال که هست
ازین رباط دو در چون ضرورتست رحیل رواق طاق معیشت چه سربلند و چه پست
پس شرب دم و اکل دسمدن فراغت ایدی و اول بیشه ده بولنان خشک و تر میوه لرله
قناعت ایدوب کندو کندویه ایتدی ع هر که قانع شد بخشک و تر شه بحر و بر است
شغال چون کوردی که شیرک غذاسی میوه دن تجاوز ایتمز اکر حالی بو منوال اوزره
کیدر ایسه شغالک بر ایلق قوتی برابه یمز زیاده بیحضور اولدی بر دفعه دخی شیر خدمتنه
کلوب حالن خاطر صوردی شیر ایتدی میامن همت و برکات نصیحتکله علایق خلائقدن
قطع ایدوب شکم پرستلکدن خلاص اولدم و کوردم نعمت دنیا محنتنه دکمز
مجاهده و ریاضته استئناس قلدم بیت زین بحر آبکون چو کسی آب خوش نخورد
دل راز آبجو ر جهان سیر کرده ایم شغال ایتدی بو فکرت صورت صوابدن دور و سمت
استقامتدن مهجور در که خلائقک بو وضعدن دهان شکایتلری کشاده در بلکه
تضررلری حال سابقدن زیاده در شیر ایتدی خلق بندن نه سببدن متضرر اولورلر که
اول زماندن الی هذا الان بر حیوانک کاسه سرندن بر قطره قان ایچمدم و پنجه دندانمی
بر شخصک جاننه تیز ایتمیوب دهان خونخوارمی بر نفسک آزارنه آچمدم بیت
ورم بخنجر بیداد پاره پاره کنم بهیچ کس نرسانم بهیچ نوع خراش شغال ایتدی بلی
اما مقتضای زهد و دیانت بومیدر که ازل الآزالده تعیین اولنان رزق مقسومی
رد ایده سن و سائر جانورلرک رزقنه حقک بوغیکن شیر مادرک کبی حلال غذا ایده سن

بلمزمسن که بو بیشه نک میوه سی سنکده زوره قوتنکه وفا ایتمز • واول بیچاره لرکه
قوت لایموتلری بو میوه لره منحصردر عن قریب هلاک اولوب آنک وبالی ابدالآباد کردنکدن
کیتمز بن خوف ایدرم که بو جهاندن دخی آنک مکافاتن کورب سنک حالک همان اول خوک
حالی مثالی اوله که بوزینه نک میوه سنی غصب ایتدی وذخیره سنی تاراج ونهب ایتدی • شیر
ایتدی نیجه روایت اولمشدر اول **حکایت** شغال ایتدی امثالده کلمشدر که
بر بوزینه مدد لوقی میسر اولوب ابنای جنسی میانندن کناره قلدی وبر بیشه کوشه سنده
توشه قناعت اختیار ایدوب ایتدی **بیت** عارفه کوشه می اولور کنج قناعتدن ایی
عاقله توشه می اولور کنج فراغتدن ایی • اول بیشه ده نیجه انجیر اغاجی وار ایدی که بوزینه آنک
انجیریله کچنوردی • چون مرور زمانله اول نعمته علامت نقصان مشاهده ایتدی
عاقبت فکرین ایدوب کندو کندویه ایتدی • پیدادر که حیوان جنسی مطلقا غدا ایسز اولمز
مأکولات قسمندن بو بیشه ده انجیردن غیری نسنه ده بولنمز • اکر بو انجیرلردن ادخار
ایتمیوب تر وتازه لرجمله سنی اکل ایدرسم وقت شتاده بی برک ونوا قالمق مقرردر
پس اولی بودر که هر کون بر انجیر اغاجنی سلکوب اندن قدر کفایتله کچوب باقیسن
قورودم تا هم تابستانده فراغتله کچوب هم زمستانده حضور ایدم • **بیت**
زبهر توشه باید کشیدن رنج تابستان • اکر باید کسی کاسایشی باشد زمستانش •
بو اسلوب اوزره بر قاچ آغاجی سلکوب میوه سنده برز یدی باقیسن ذخیره قلدی بر کون
ینه بر انجیر اغاجنه چقوب قاعده سابقه اوزره انجیر دررکن ناکاه بر خنزیر کبر صبا دک
زحم ایدوب وهم ایله قچوب اول بیشه یه تحصن ایتدی • هر درخته که ابردی میوه دن
خالی کوردی • تا اول درخته یتدی که بوزینه آنک اوزرنده انجیر درردی • چون
بوزینه نک تیز نظری خنزیره راست کلدی غایت اضطرابدن کمان کبی پیچ وتاب ایتدی
واهسته کندو کندویه ایتدی **بیت** از کجا پیدا شد آیا این بلای ناکهان • زین بلای
ناکهان مارا خدایا وارهان • خوک چون بوزینه نی بالای درختده کوردی وحیا ایدوب
شرط تحیتی یرینه کتوردی مسافرم غریب نوازلق ایدوب مهمانلغه قبول
ایدرمسین دیدی • بوزینه دخی رد سلامدن صکره روی نفاقدن متملقانه کلامه
آغاز ایدوب ایتدی **مصرع** باغ امیدمه بر سرو خرامان کلدی • خیر مقدم ای ضیف مبارک قدم
چون شرف نزول ارزانی بیوردک واجبدر که الدن کلدکچه خدمت ایدم • خوک ایتدی
ای برادر خیر الطعام ما حضر رسم صفا فتح تکلف لازم دکل علی الخصوص که شدائد راه دن

بر کلامم و غلبهٔ جوع دن بی مجالم لطف ایله بنی خاکدن کوتر توقف اتمه وما حضری
نک وار ایسه کتور تکلف حکمه بوزینه دخی زبان اعتذار ایله بر نیاز ایتدی و مهماندم
درخت انجیری تحریکه آغاز ایتدی خنزیر اشتهای کامل ایله دوشن انجیرلری سیوب اول
درخت میوه سن تمام ایتدی بعده بوزینه یه متوجه اولوب ایتدی ای میزبان کرامی
هنوز تنور اشتها التهابده در و نفس حریص غذا طلبیچون اضطرابده در لطف ایله
اکرام ضیفه سنت رعایت ایله و درخت آخری تحریک ایدوب بنی رهین منت ایله
بوزینه طوعا و کرها بر درختی دخی سلکدی خوک از مدتده انک ثمرندن دخی اثر قومیوب
درخت آخره اشارت ایتدی بوزینه زیاده بیحضور اولوب ایتدی ای مهمان عزیز
دائرهٔ انصافدن طشره کیتمه و شرط مروتی اهمال ایتمه بو سکا نثار ایتدکم بر ایلق قوتمدر
من بعد ایثار و نثاره قوتم یوقدر ع زین بیش کرم نمی توان کرد خوک خشم آلود
اولوب ایتدی بو بیشه بر مدت سنک تصرفکده ایدی من بعد بنم متعلقم اولسون
بوزینه جواب ویردیکه آخرک ملکنی غصب ایتمک شعارم در و عاقبت قهر و تغلب معلومکدر
که مذموم در ظلم و تعدیدن فراغت ایله قوت کفاف ایله قناعت ایله که ضعفایی رنجید
ایتمک ایو نتیجه ویرمز و فقرایی آزرده ایتمک ایلک ثمره سن ویرمز بیت
کز بدندانش کزی دل خون کنی ؛ درد دندانت بگیرد چون کنی خوک چون بو کلماتی
بوزینه دن اشتدی انک بو جراءتندن تمام منفعل و آتش غضبی زیاده مشتعل اولوب
ایتدی ای کستاخ بی ادب و کمراه بو لطف نسب او تمندن سنده سوزمی سویلرسن
و کندکمی اولوب نصیحتمی ایلرسن شمدی تماشا ایله که سنی بو درختدن نیجه ایندررم
و چکلدن کلوب بیشهٔ عدمه نیجه کوندررم دیدی و فی الحال اقدام انتقامله اول
درخته چقمغه اهتمام ایلدی هنوز شاخ اوله اوزره قرار ایتمشدیکه شاخ صنوب
خوک سرنکون دوشب جان خبیثن زبانیهٔ زبانهٔ دوزخه اصمرلدی بو مثلی اول
اجلدن کتوردم که سندخی مهمان اول خوک طریقنه کیدرسن که بو جانورلر ایچون تعیین
اولنان رزقی کندکه سوق ایدرسن چون بو جماعت رنج مجاعتدن هلاک اوللر
انلرک اولاد و انسابنک قلوبنده سکا بغض و عداوت قائم اولوب دائم
سنی غیبت و مذمته مواظبت و مداومت اولورلر و هر نفس بر نفس سنی مبایندن
خالی اولمیوب اهل عالم ذکر مظالمکی کندولره لازم قیلورلر نته که سابقا اثر ظلمک
جهانلرده جاری ایدی حالیا خبر زهرک زبانلرده جاریدر ایکی حالکدن دخی جانورلر

سکک

سنك پنجۀ قهر وچنكال جوركدن خلاص اولمق محالدر ، كرك معرض ستم وفساده اولن
كركسه لباس صلاح وسداده اولن ، بو نيجه زهد وقناعتدركه متصل تن پرورلكه مائل اولن
وارتكاب مشتهيات جسمانيۀ اكتساب لذات وحالتيه حائل قلمسن ، بيت
اسير لذت تن مانده ؛ وكرنه ترا ، چه عيشهاست كه در ملك دل مهيا نيست ، چون شير
شغالدن بر فضل يوم اچيلجه اشتدى اكل ميوه دن دخى فراغت وآب وكياه له قناعت
ايدب اندكى كناهلرينه توبه ايدى ، بيت سينه پرتاب وديده پرخوناب ديدى
تبنا اليك يا تواب ، وجميع خلالنده بو ابيات حقائق سماتك مضمونى صفحۀ حسب
حالنه اثبات ايدردى وزبان ملالت وندامتله كندويه خطاب ايدب درردى ، رباعى
اى دل ازين جهان دل آزار دركذر ؛ وزتنكناى كنبد دوار دركذر ، كار جهان نه لائق
اهل بصيرتست ؛ مردانه وار ازسر اين دار دركذر ، چون ميتوان بكلشن وجانان رسيد
سيعى نماى زين ره پرخار دركذر ؛ در بحر غم جو حرص زغواص شوخ چشم غوطه مخور
زكوهر شهوار دركذر ، بو در اول ظالم خونخوار وستمكار قهاركه داستانى كه
جهانيانى ظلم وستمله كريان ، وآتش بيدادله بريان ايدب تبعات جور وجفا
ووخامت عاقبت ظلم وايذادن نى بروا اوله ، وآخر الامر خلقه اندكى جفا واذانك
نظيرنه مبتلا اوله حق وباطل نيدوكن وجواب صوابى وخطانى اول وقت بيله وطريق
رشاددن مضيق فسادى اول زمان تميز قيله ، نشر كبى كه تا جكر كوشه لرين
آتش بيداد صيادله بريان كوردى قلبته خونخوارلقدن وستمكارلقدن برى
قلدى ، چون بو تجربه ايله حاصل اولدى عالم بى ثباتدن اعراض ايدب بر كنج
دخى آرايشنى اصلنه التفات قلمدى ، بيت نوشته اند برايوان جنة المأوى
كه هركه عشوۀ دنيا خريد واى بوى ، عقلايه لازمدركه بو جواهر نصايحى آويزۀ
كوش هوش ايده لر وتجارب ذخيرۀ روزكار ايدنيوب بو مواعظى سامعۀ قبوله
ايشتدره لر ، وبناى امورلرى اساس ظلم وقاعدۀ جور اوزره اورميه لر ، وبهر نسنه كه
كندو نفسلرى وفرزندلرى وساير متعلقاتلرى حقنده روا كورميه لر غيرلر حقنده
دخى جائز كورميه لر تا چهرۀ حال وجمالدرين زيور نام نيك وذكر جميل ايله بكال قيله لر
واول دنيا وعقباده تبعات مظالمدن سالم ومكافات جور وستمدن مسلم
قله لر ، قطعه دنيا نيرزد آنكه پريشان كنى دلى ، زنهار بد مكن كه نكردست عاقلى
دنيا مثال بحر عميق است پرنهنك ، آسوده عارفان كه كرفتند ساحلى

باب یازدهم کیشی کندو مرتبه‌سندن زیاده طلب ایدب اول
سببله کندو کارندن قالدغن بیان ایدر. رأی عالیشان چون بو تدبیر دلپذیری
خاطرنشان اتدی برهمنه خطاب ایدب ایتدی ای پیر روشن روان برهان باهر له بیان
و دلیل ظاهر له عیان اتدک اول بدکردارک داستانن که خلائقه مضر و اول آزار و ایذا
اوزره مصر اوله و چون طریق مکافاتله جزاسن بوله جناب حقه وانابته پناه قبله
حالیا ملتمس درکه بر عبارتله که لطافتده مماثل آب حیات و حلاوتده همشیرهٔ شربت نبات
اوله مثنوی سخنهای بیاکی از گهر به. بشیرینی ز حلوای شکر به. کسی کاین گونه سخن
در گوش رفتی. گر افلاطون بدی از هوش رفتی. بیان بیوره اول شخصک مثلن که بر عمله
طالب اوله که انک حالنه مناسب و شاننه موافق اولمیه و هرچند که انک تحصیلنه جد و جهد
ایلیه سعی و کدتی فائده ویرمیه مثنوی حکم اتدی کلام شاهی چون گوش. ایچندن بحر
حکمت ایلدی جوش. حقائق دربنا کی درجینی آچدی. دقائق سوزلرین در کبی صاچدی.
دیدی ای شهریار هند و خاور. سکا فرمان بر اولسون بحر له بر. اکابر مآثر خصال
بیورمشلردر که لکل عمل رجال افراد خلائقدن هر احد جامه خوابهٔ غیبدن بالای
استعدادنه لائق لباس عمل خاص ایله اختصاص بولمشدر و خزانهٔ مواهب
الهیدن هر شخصک قامت استقامتنه موافق خلعت مهم و مخصوص ارزانی بیورلمشدر
هر فرد بر عمله سزاواردر و هر مردک براره قابلیتی واردر نظم مگس را بهر طاوسی
ندادند. ملخ را پر عنقایی ندادند. ز سر که آرزویی می نشاید. نسیم گل نخار خشک ناید
ساقی الطاف ایزدی هرچند که هر احدی جرعهٔ عنایت و بادهٔ عاطفتدن بهره‌مند
اولمشدر اما هر کیشی یه کل حزب بما لدیهم فرحون حکمنجه سندن مزاجنه سازکار
شراب خوشگوار ارزانی بیورمشلردر بیت کس نیست که نیست بهره‌مند از تو ولی
اندر خور خود بجرعهٔ یا جامی. پس هر فرده لازمدر که اول صفته که صانع لم یزل ازلی
آزالده اکا نامزد اتمشدر اشتغال گوستره و جد و جهد ایلیه که اول عملی علی سبیل التدریج
مرتبهٔ کماله ایتوره بیت پالان گری بغایت خود. بهتر ز کلاه دوزی بد.
هر کس که طریق ارث و یا سبب کسب ایله تحصیل اتدکی صنعتی ترک ایدب کندویه ملائم
و طبعنه مناسب اولمیان مناصبه طالب اولا لاانک دام تردد و تحیره گرفتار اولوب
لاجرم اول طریقله اکا سالک اولمشیدی منزلنه واصل اولمیه و طریق اولهده مراجعت
میسر اولمیوب انگله بونک میاننده سراسیمه و سرگردان قاله هیچ بریسی حاصل اولمیه

پس واجبدر که هر کشی نصیب ازلی یه قناعت ایدب عنان آرزوی دست هوسه ویرمیه
وزیاده طلب ایدب نفعن کوردکی کاری و فائده سن مشاهده اتدکی عملی آسانلغله الدن
چیقرمیه تا بو حدیث صحیحک که من رزق من شیء فلیلزمه موجب صریحنده تجاوز قلمیه
و بیابان تردد و تحیرده حیران و سرکردان قالمیه حضرت مولوی مثنویسنده که معدن
جواهر معنوی در بو نکته یه بو عبارت ایله اشارت اتمشدر شول مقامده ایتمشدر
بیت انجیر فروش را چه بهتر ٭ کانجیر فروش ای برادر ٭ آمثالدن زاهد عربی زبان
و مهمان هوس پیشه حکایتی که داستان عجیبدر بو مقامه زیاده مناسبدر رای استفسار
اندی که نه کیفیتله مرویدر که اول حکایت برهمن ایتدی روایت ایدرلر که دیار
قنوجده بر زاهد وار ایدی دیندار و متورع و پرهیزکار وظائف عباداته روز و شب
مداوم و مراسم طاعاته علی وجه الاخلاص مواظب و ملازم لباس حالنی ادناس علائقدن
آب بی اصلیله یویب پاک اتمشلردی و آیینه بالنی زنگار عوائقدن صیقل عبادتله
آریدیب پاک اتمشیدی حاشیه سجاده سی مهبط نفحات غیبی ایدی و آستانه
صومعه سی مورد واردات لاریبی ایدی مثنوی خرق عادتدن ایدب خرقه ٭
ترک دنیایی ایلمشدی تاج ٭ ترک تاجن بیتورمش افلاکه ٭ دلی عرش ایدی سجده سی معراج
تاج دارایه احتیاجی یوق ٭ صاحب تخت و تاج اکا محتاج ٭ تمام همتن احیاء مراسم شرعه
مصروف قلمشیدی و کمال عزیمتن امضای لوازم خیره مقصور اتمش ایدی مرغ
محبت دنیا عشن داغنده آشیانه قلمش ایدی خورشید ضمیر منیری جهان تیره رویه
پرتو التفات صالمش ایدی بیت خوشا کسان که گذشتند پاک چون خورشید ٭ که سایه
بسوی این جهان نیفکندند ٭ اول زاهد صلاح شعار و ورع دثار بو جمله ایله که نواله
امیدی خزائن السموات والارض خزانه سندن اکا حواله اولوردی مهمانلره نثار
ایدردی و طعام چاشت و شامن فقرایه انعام ایدب مستحقنه ایثار ایدردی بیت
رسان کواکب نثار بر سپهر اثیر ٭ زبوج بذل که ایثار را ابسی ترست ٭ بر زمان اتفاق
بر مسافرانک او یه سنه مهمان اولدی زاهدننه که اکرام اضیاف شیمه کریمه اشراق در
بشاشت و هشاشت کوستروب اعزاز و اهتزاز له قرشو کلدی و خیر مقدم دیوب
قدومندن سرور و صفالر اظهار ایلدی بعد از تقدیم لوازم اکرام و مراسم اطعام
جواهر کلام رشته مصاحبته اتساق و انتظام ویروب استفسار ایلدیکه جانبدن
کلورسن و مقصدک نه دیاردر نه طرفه کیدرسن مهمان ایتدی بنم سرگذشتم دور و دراز

وحکایتم سرتاسر دقائق حقیقت ورقائق مجازدر اکر اجازت بیوریلورسه اوزواز
بر سبیل المجاز بر شمه تقریر اتمک جائزدر که تفصیلنی تعبیر واستماع ده السنه
واسماع عاجز وقاصر در زاهد ایدی هر کیمک که ایینهٔ قلبنده ژنک حیرتدن زنک
اولمیه هر قصه دن بر حصه الماق میسردر وانک که پای عقلی علت غفلتله لنک اولمیه
قنطرهٔ مجازدن منهج حقیقته عبور قلمق متصوردر بیت زهر بازیچه رمزی میتوان آموخت
زهر افسانه فیضی میتوان یافت سن بهمان سرکذشتکی حکایت ایله توقف ایتمه
وبو سفردن شکرکی شکایتکی بالتمام اعلام ایله بتکلف حکیم مهمان ایدی ای زاهد زمانه
وعابد یکانه اکرچه بن الآن مسکنم ترکستاندر اما اصلده وطنم فرنکستاندر
اول دیارده خبّاز ایدم وحرفتم ماهر واستاد ایدم هر زمان تنور سینه مه آتش
اکتسابله تاب ویررم وهزار محنت جانله مائدهٔ جهاندن بر پاره نان الکتورردم
بیت کرده ام خون می شود تا کرده از تنور رزق بیرون می کشم اول دیارده
بنم بر دهقان دوستم وار ایدی روزکار ایدی که میانمزده خانهٔ مصاحبت معمور
وبنای مخالصت استوار ایدی دهقان هر زمان بکا یارلق ومددکارلق ایدوب مصلحته
بار غله یی دکانمه کوندررردی وطلب ثمنده تخفیف وتسویف ایدوب مهلت ومسامحت
کوستررردی بو معامله ایله بازار صنعتم کرم ونان معیشتم نرم ایدی برکون بنی
باغنه دعوت ایتدی وشرائط ضیافتی نته که قاعدهٔ ارباب مروتدر بنم حقمده
رعایت ایتدی تناول اطعمه دن فارغ اولوب مفاوضاته مشغول اولدیجی اثنائی
کلامده صوردی که سنک منفعت کسبکک مقداری ندر وبضاعت سودکک قدر وارد
حالمدن بر شمه اظهار ایدوب دیدم بنم مایهٔ دکانم یکرمی خروار در وآندن عائد
اولان فائده آنجق اهل وعیالمک قوتنه کفایت ایده جک مقداردر والحاصل
اون اون ایکی اوزره محصولم وار در بیت جوزین پر نفع تر کاری ندارم
برین دستور روزی میکذارم دهقان ایتدی سبحان الله سنک نفع کارک
چندان اعتبار ایدجک ایمش دکلمش بن خیال ایدرردم که سنک کسبکک سودی
بی عد وحاصلی فوق الحد اولا ع خود غلط بود آنچه من پنداشتم بن ایتدم
ای خواجه سنک سرمایه کک نصابی ندر وکسب وکارک حسابی ندر جواب ویردی که
بنم صنعتم که مایه سی بسیر وفائده سی کثیر در جزئی تخم که اکه رز محصول کلّی
فالدرر بز بو حرفتده اونده یوز فائده ایله قناعت اتمزز بن تعجب ایدوب

درونده دانه لرینک نثاری دائره
صحرادن بیرون نمودار اولندن
ظاهر اولورسه

ایتدم بو نیجه میسردر دهقان ایدی استغراب ایتمه که بوندن دخی زیاده مقصوردر
کورمز میسن که بر دانه خشخاش که اصغر حبوباتدر چون بر ارض منبته دوشب بیته
اندن نیجه شاخلر ظهوره کلور و هر شاخک باشنده بر قبهٔ خشخاش پیدا اولور که
بزم حرفتمزک سودی سائر صنایعدن اضعاف و مضاعف افزوندر مزارعان مزارع
حکمت بیورمشلردر که زرع اوچ حرفدر ایکی حرف اوّلی زردر و حرف آخری عیندر
اولدخی اسم زردر پس صنعت زرع عین زردر که زر دربلکه زر اندر زر در فلاحت
اکسیر و اصل اولان عاقللر عالمده کبریت احمر دیدکلری صنعت زراعتدر دیرلر
کما قیل بعد در قائل **بیت** جستن کبریت احمر عمر ضایع کردنست روی بر خاک
سیاه آور که اکسیر کیمیاست چون دهقاندن بو کلماتی اشتدم سودای سود همت
سویدای قلبمده هیجان ایدب فی الحال خبازلقدن و ازکلوب تهیهٔ اسباب زراعته
اشتغال ایتدم بنم جوارمده بر درویش بی هنر کار وار ایدی که کرامت و عبادت
و ریاضت و قناعتله مشهور هر دیار ایدی **بیت** بکذشته از تکلف و بنشسته کوشهٔ
زاسباب این جهان شده قانع بتوشهٔ **دیکر** کراماتی کندن ظاهر ایدی
و لایاتی جهاندن باهر ایدی چون بنم حرفت قدیمی ترک ایدب تحصیل صنعت
آخره نیت ایتدکمی اشتدی بنی قتنه دعوت ایتدی و زبان ملامتی دراز ایدب
ایتدی ای استاد سؤال نواله ایله که خزانهٔ غیبدن سکا حواله اولمشدر قناعت ایت
زیاده طلب ایتمه که صفت طمع شومدر و طمعکارلرک عاقبتی بغایت مذمومدر
و ناصیهٔ حال الذین الحریص محروم مفهومی مرقومدر اول کمسه که ملک قناعته مالک
اولا پادشاه عالمدر و شول کمسه که طریق حرصه سلوک ایده آنی صنمه که آدمدر
بیت قرص جوین می شکن و می شکیب تا نخوری کندم آدم فریب بن ایتدم ای عزیز
بکا بو صنعتدن چندان منفعت واصل اولمز روز و شب تعب چکرین قدر کفافیدن
زیاده نسنه حاصل اولمز فوائد زراعت بوندن زائد ایدکن بلدم پس اول حرفتدن
فراغت ایدب بو صنعته شروع قلدم دل هشیارم ساقیٔ روزکار الندن نیجه بر
فقر و فاقه شراب ناخوشکوارین ایچه همت ایله که بو صنعتدن منتفع اولب معاشم
وسعت و رفاهیتله کچه درویش ایتدی بو زمانه دک سنک معاشک بو حرفته موقوف
و عنان انتعاشک بو صنعت جهتنه معطوف ایدی بو حرفت که حالیا سن آکه مباشرت
اتمک استرسن زیاده دشواردر و بر کاردر که هزار مشغله سی واردر شاید که آنک لوازمنه

ایدی

کما هو حقه قیام قلمیه سن و وظائفنگ کما ینبغی عهده سندن کلمه مین نهانخانه
آرزودن هر امل که ظهوره کله شویله دکلدر که البته وفق مراد اوزره محصل اوله بیت
دانند رفیقان که ره دور و درازست ازکوچهٔ مقصود بباز ار تمنا
فضوللق اتمه و کندو طریکدن طشره کتمه هر کیمسه که کندو حرفتندن فراغت قیله
و کندویه ملائم اولمیان صنعته مشغول وله اکا اول بلا ایشه که اول کلنکه ایشدی
بن استفسار ایتدم که نیجه اولمشدر اول حکایت پیرانیدی روایت ایدرلر که
بر اعرابی دجله کنارنده کازرلکه مشغول ایدی هر کون کورردی که بر کلنک جمع بیارکنارنده
کزوب بولدغی حشراتی شکار ایدردی و صباحدن اخشامه دک قناعت ایدب هنگام
شامده ماواسنه کیدردی بر کون اتفاق بر باشهٔ تیز پر اول نواحیده بر فربه کبوتر شکار
ایتدی و کوشت نرمندن اشتهای کرم ایله برز یبوب باقیسن انده قودی کتدی
کلنک باشه نک بو ایشین کورجک کندو ایله اندیشه ایتدیکه بو جانور بو جثهٔ حقیر ایله
تیهو و کبوتر شکار ایدر بن بو یال و بال و منقار و چنکال ایله بو محقر ایله قناعت
ایدرم لاجرم بو صورت دناءت همتدن ناشیدر بن نیجون بو معیشتله خرسند اولورم
همت بلنددن بهره مند اولیم صلاح بودر که من بعد محقراته تنزل ایتمیوب باز
بلند پروازه کوز آچدرمیم نسر طائر آسمان نیزهٔ منقارمدن خلاص ولمیه و سیمرغ
کوه قاف پنجهٔ چنکالمدن نجات بولمیه نظم رود که تشنه است بجز کبود سر نیم ابر
نیارد فرو د زنده دلانی که ببالا برند ازاثر همت والا برند پس شکار حشراتک
ترکن ایدردی و صید تیهو و کبوتره مترصد اولدی طوردی کازر چون کلنک حرکتی
واولکی حرکتندن فراغتنی کوردی متحیر و متعجب اولوب نیجه عبرتله ناظر و عاقبت
حاله منتظر اولب طوردی قضایی کورکه اول فضاده بر کبوتر ظاهر اولدی کلنک
کبوتری صیده قصد ایدب پروازه کلدی کبوتر لب آبه متوجه اولب ساحل جانبنه اوجدی
کلنک کمراه عقبنجه کیدرکن ناکاه کنار جویباره دوشدی بیچاره نک بالی
کله باتدی هر چند که طبطاب ایدب اضطراب ایتدی دخی ایچروکتدی کازر فی الحال
آنی طوتدی و سرور و حبور موفور ایله خانه سنه کیدرکن بر آشناسی آنی کوروب
صوردیکه ایش هذا یا سیدی اعرابی جواب ویردیکه کورکی تکلف بالصید
ووقع فی القید یعنی بر کلنکدر که باشه پیشه سنه هوس قلدی کندو دخی قید صیده
کرفتار اولدی بو مثلی اول اجلدن کتوردم تا بیله سن که هر کیشی کندو صنعته مشغول

طریق قدیمیندن طشره کتمک کرک و شاه راه حرفتدن انحراف ایتمیوب کندویه لائق اولمیان
صنعته میل ایتمک کرک چون پیر عزیزدن بو مثلی استماع ایتدم بنم دغدغهٔ حرصم
دخی زیاده اولوب اول نصیحتی که محض اخلاصدن منبعث ایدی کوش هوش ایله
اصغادن امتناع ایتدم و اول هوس ایله ثابت قدم اولوب همان دم خبازلغی ترک ایدوب
دهقنت اسبابن کوردم و بضاعت مزجاته که قادر ایدم آلات زراعت و ادوات حراثه
ویردم و بر مقدار تخم آکوب دیدهٔ انتظاری راه حصول محصوله طوتوب طوردم بو حالده
بنم و عیالمک روز عیشی تار اولدی و کلاه زندکانی باشمزه طار اولدی خبازلقدن
باری خرج روزمره حاصل اولوردی حالا بر ییل مقداری تحصیل حاصل ایچون منتظر اولمق
لازم اولدی کندومه ایتدم خطا ایتدک که نصایح مشایخی ایشتمدک و ارباب تجاربک
کلامنی بنای امورکه پیش نهاد ایدوب آنک موجبیله ایش ایتمدک و شمدی خرج یومیدن
عاجزسن هیچ عمردن سکا حبه واصل اولمز و محققی موهوم ایچون ضایع ایتدک اولورسه ده
بر ییلدک حاصل اولمز حالا اصلاح بودر که بر کمسنه دن سرمایه ایچون بر قاچ آقچه استقراض ایدوبسن
وینه خبازلغه مباشرت ایدوب اسکی طریقکه کیدهسن **بیت** آنکس بکار خویش سرکشته شود
بزان بنود که با سررشته شود پس شهرک خواجه لرندن بر مقدار مبلغ استقراض ایدوب
ینه نانوا دکانن آچدم و اول شغلی بر خدمتکاره سپارش ایدوب بن تجارت و تردد تخم زمین
ده اصاچدم کاه زراعت مصلحتی ایچون صحرایه کیتدم و کاه کسب و کار ایچون بازاره کلوردم
چون حال بو منوال اوزره بر زمان کچدی خدمتکار خیانت ایدوب مایه و سوددن موجودی
الدی قاچدی و محصول زراعته دخی انواع آفت یتشوب خرجمک ایکی عشر عشیری
حاصل اولدی پس اول همسایه‌مه رجوع ایدوب حالمی علی التفصیل بلدروب ایکی عمله دخی اشتغالمی
وایکسندن دخی زیان کوردکمی اعلام ایتدم پیر عابد چون سرکذشتمی استماع ایتدی خنده
ایدوب ایدر عجب مشابه درسنک حالک اول شخص دوموییک حالنه که ریشنی اول ایکی عورتک
النه ویردی بن استفسار ایتدم که نیجه اولمشدر اول **حکایت** درویش ایتدی
روایت ایدرلر که برجوانک ایکی عورتی وار ایدی بری زیاده قری ایدی و بری برک کل کبی
طری ایدی بو شخص کهولت مرتبه سنه وارمش ایدی و سنی مقتضاسی اوزره محاسننک
اکثری آغارمشیدی عورتلرینک ایکیسن دخی رعایت ایدردی و باب قسمتده رسم رعایتی
عدالتی مرعی طوتوب بر کیجه برینه و بر کیجه برینه کیدردی عادتی بو ایدی که صباح قلقیجق
که الین یوزنه سورردی تا کیشنک زنکارلنسه قویوب بر زمان اویوردی بر کون زانوی

زن پیر زالدن خوابه وارمشیکن پیر زن آنک رویی و موینه نظر ایتدی کوردی که بنفشه زار
عذارنده یاسمینلر آچلمش و صفحهٔ عارض مشکبارنده غبار کافور صاچلمش بیت
حبش ملکینی آلمش لشکر روم ۰ او چوبن آواغ قومش پیرنه بوم ۰ کندو یه ایتدی ظرافت
بودر که ریش حریفدن موی سیاه لری برز تخفیف ایدم تا لحیه سی تمام حلیهٔ شبابدن عاطل
اوله و اول زنک اعتقادی که آنی جوان خیال ایتمشدر باطل اوله و انی ریش سفید ایله
کورمک ضروری آندن نفرت قیله ۰ شوهر دخی چون آنک آیینهٔ خیالنده زنک تغیر معاینه
ایدم آتش محبتی انطفا بوله و قلبی آندن تفریق ایدوب بالکلیه بکا متعلق اوله
بو سودا ایله ممکن اولدیغی قدر ریش شوهردن موی سیاهی کیدردی ع برکنده به
آن ریش که در دست زن است ۰ یارنده سی شخص مزبور خانهٔ زن نازنینه واروب عادت
معهوده سی اوزره بالش کنار زنه قویوب اویورکن زن جوان دخی ناکاه محاسن شوهره
نکاه ایدر موی سفید آره سنده مقراض پیر زندن بالش قورتلمش بر قاچ دانه موی سیاه
وار ایدی کوزینه راست کلوب کندو یه ایدر لطافت بودر که بو موی سفیدلری منقاش ایله
برر برر قوپرم و کلزار جمال یاری بو خار دلازاردن قورترم تا ریحان خطی تمام سبز اوله
و چون آیینهٔ جمالنده نکار غیب شیبدن مجلی کوزه من بعد بر لک غباری دامن خاطرندن
کیدره و کندو یی جوان بلوب صحبت پیرزندن نفرت قلوب بکا رغبت کوستره
پس اول دخی قادر اولدیغی قدر موی سفیدلری کیدردی ۰ چون بو حال اوزره بر زمان کچدی
برکون شخص مزبور کوردی که بر هیچ حریفلر سوملیشوب کیدرلر بلدی که بونک صقالندن
قیل و قال ایدرلر ندر الصلح دیوب الن یوزینه اوردی بیت کوردی اصلا قالمامش
رو بنده موینده اثر ۰ خرمن ریشی تمام اولمش پرنده یل اسر ۰ هر چند که فریاد ایتدی
سودمند اولمدی ۰ سنک دخی حالک همان بو منوال اوزره در بعضی سرمایه کی بازرکانلقده
و بعضیسن دخی دهقانلقده تلف ایتدک حالیا نه باغ معاشکده ثمر وسعت کورینور و نه خرمن
انتعاشکده تخم ثروت بولنور بیت روزی بچنان کذشت روزی بچنین ۰ اکنون که
نکه کنی نه آنست نه این ۰ چون بو مثلی استماع ایتدم متنبه اولدم کوردم که اول پیر ناصحک
جمله دیدکی حق در ۰ و زورق ذمتم دریای دیونه مستغرق در ۰ ناملکمی دخی دینه وفا ایتمک
احتمالی یوقدر بحکم الفرار مما لا یطاق من سنن المرسلین اول کیجه ترک دیار تدبیرن
ایتدم ۰ و یارنداسی همان شهردن چیقوب ترسان و هراسان و حیران و بی سامان بر طرفه
کیتدم ۰ تا مسافهٔ دور و دراز قطع ایدوب مدت متمادیدن صکره اشتدم که جمیع متعلقاتم

آخرته کیتمشلر ومتروکاتمی صاووب صاووب اینلره تقسیم ایتمشلر پس وطن مانوسه رجعتدن
مأیوس اولوب خیلی زماندر که بو طریق سیاحته کیدرم وآلمم دلمه صاحب دولتلرک
دار الشفای کرملرندن دوا طلب ایدرم وجراحت شدائد راهه زیارت قدوم اهل اللهدن
مرهم اوررم ونفثات انفاس مبارکلرندن همت التماس قیلورم تا بو زمانه دک که بحمد الله تعالی
آیینهٔ حالم بو باب فرخنده مجاور تیله مجلا ومشرب روزکارم بو جناب کرامت نصابک
کفتار شکربار یله مهنّی اولدی **بیت** المنّة لله که اگر رنج کشیدیم • دیدیم ترا و زتو بمقصود رسیدیم
بو درقصهٔ پرغصهٔ مدن برحصّه که غرضهٔ جفادن منصّهٔ عرضه بتشدردم زاهد
ایتدی سنک صورت حالک صدق مقالکه شاهددر آما غم یمه که سکا بو شدائددن
چوق فوائد عائددر اگرچه بر مدت راه مهاجرت وطریق مسافرته سالک اولدک اما نیچه
تآدربه ومربح تجاربه مالک اولدک وگشت ممالک وسیر مسالک ایدب احوال عالم واطوار
بنی آدمه وقوف تمام حاصل قلدک من بعد کلزار خاطرک خار دامن گیر خواطردن
خلاص اولسه گرک وقلب بی غشک خبث دغدغهٔ تشویشدن خالص اولسه گرک
بیت بوتهٔ نار سفرده خالص اولسه بر کشی • سیم قلبی صاف اولوب التون اولور آنک الشی
القصه مهمان مصاحبت میزبان ایله خوشحال اولدی میزبان دخی صحبت مهمانی
غنیمت بلدی وشیوهٔ مصاحبتده کمال مباسطت کوستردی زاهد مگر اصلده بنی اسرائیل
نسلندن ایدی اگرچه که لغت عبریدن غیری لغاته وقوفی وار ایدی اما چون لغت
عبری فضیلت موروثی ایدی آنی کمال فصاحتله سویلردی وهر زمان کند و خواصیله
اول زبان ایله تکلم ایدردی مهمان فرنکی اصل لغت عبریّه یه واقف دکل ایدی اما انک
فصاحت تعبیر وخصافت تقریری قراجنه غایت خوش کلدی والتماس ایتدی که اکثر اوقات
اول لغتله تکلم ایلینه زاهد دخی چون انک وفور رغبتن کوردی دهان فصاحتی آچوب
بحکم ان من البیان لسحرا اداء لغت عبریده سحر ساحری کوستردی مهمان زاهدک
حلاوت زبان وملاحت بیانینه عن صمیم القلب متعلق اولوب وانحا صل
اول لسانه جان ودل ایله متشوق ومتعشق اولدی وعزم جزم ایتدیکه لغت بو ایله
تکلمی زاهد مذکوردن تعلم ایده وطن مالوفنه تحصیل هنر وموفقیله کیده **مثنوی**
چو شیرین نکته لر درکار ایدردی • لب لعلینی شکربار ایدردی • چو مهمان کوردی
کفتارین شکربار • اکا طوطی کبی اولدی خریدار • چون مرور زمانله حجاب تکلف میاندن کیدب
بیگانه لک یگانه لکه مفضی اولوب مقدمات ودادنتیجهٔ اتحادی مقتضی اولدی

مهمان زبان تضرع ونیاز ایله زاهده دعا وثنایه آغاز ایدوب ایتدی **بیت** ای لفظ تو کلید
نهانخانهٔ کمال تقریر تو نتیجهٔ ثنا وبل ذو الجلال بو وجه طرز سوق کلام اولور و نیجه
رعایت مقتضای حال ومقام اولور هیچ بر صاحب عقلک دینی بر بو کلمات فصاحتنده
کلام مشاهده ایتمشدر وهیچ بر سخن شناسک گوش هوشی بو نوع الفاظ جواهر انتظام
استماع ایتمشدر بو فصاحت زبانی صاحبی گورسه باقل مثال دنک ولال اولوردی بو بلاغت
بیانی سحبان اشیتسه دعوای فصاحت ایتمک محال اولوردی **بیت** گورسیدی ابن وائل
اولیدی اکه قائل دیسیدی گر اشیتسه لله در قائل حالا اول جناب کریمدن توقع
وتضرع ایدرین که بکا بو زبانی تعلیم بو لغتک معانیسنی تفهیمده که بکا منت عظیم
ونعمت جسیمدر لطف عمیم دریغ بیورلمیه چون بی سابقهٔ معرفت رسم رأفت وملاطفت
دریغ ایتمدک وبی تردد وتوقف وظائف ضیافتده انواع تکلفی رعایت ایتدک حالا که رابطهٔ
محبت ورابطهٔ مصاحبت ایله مبرم ومحکمدر امیدوارم که شفقت بیوروب ملتمسی اجابته
مقرون قیلهسن وکرم ایدوب تلمذ رقمن صفحهٔ حالمه چکهسن تا بو سبب ایله تخم امتنانی
مزرعهٔ جانمه اکهسن امیددر که حقیر دخی وظیفهٔ مروتده تقصیر ایتمیم وشرائط شکر نعمتی
کما ینبغی مرعی طوتم **بیت** چون شکر تو گفتن نتوانم بحقیقت من بندهٔ پروردهٔ احسان تو باشم
زاهد ایتدی ای مهمان گرامی بو نه منت محلی در ونه معذرت مقامی بن استرمیم که سنی
حضیض جهالتدن ذروهٔ دانش ومعرفته یتشدرم واسفل سافلین نقصاندن اعلی
علیین کمال عرفانه ترقی ایتدرم اما مخفی اولمیه که لغت عبریله زبان فرنگی میانهسنده بعد مسافات
وتمام منافات وار درشتان بینهما شتان شتا مباد اکه انکله لغتده خاطر عاطرکه
کلفت یتشه وکمال کد وجد وجهد سببیله طبعک ورطهٔ حیرته دوشه انک حفظ وضبطندن
عاجز قلهسن وسنک بو بیهوده زحمتلرک نافع اولمدقدن صکره بنم بو دکلو اوقاتم ضایع اوله
مهمان ایتدی هر کسه که بر هنرک تکمیلنه طالب وبر صنعتک تحصیلنه راغب اوله ارتکاب شدائد
صبر وتحمل ایتمک گرکدر وقاصد کعبهٔ مقصوده تعب بادیهٔ محنت مانع اولمیوب مقصد معهوده
صدق نیت وقدم رغبتله گیتمک گرک **بیت** سودرم دیبن کشی کعبه صفاسن چکر خار
مغیلانک جفاسن **دیگر** در بیابان چون زشوق کعبه خواهی زد قدم سرزنشها گر کند خار
مغیلان غم مخور بو امره بن شویله عازم وبو عزم اوزره بر وجه ایله جازمم که جسمدهٔ هر سر مو بر تیغ
اولسه بو عزیمتدن یوز دوندرمزم وچشممده هر مژگان بر تیر تیز پیکان اولسه عنان
نظری بر طرفه دخی معطوف قلمزم هیهات هیهات **ع** هرکه میل گنج دارد رنج می باید کشید

بی دریغ

مقرردر كه طلب معرفتده هر محنت منحته مبدل اولور و بو طريقيله هر حاجتك آخری راحته
نهايت بولور نته كه اول صياد طلب علمده اندك زحمتله و طائفهٔ علمايه جزئی خدمتله
نعمت كلييه دست رس بولدی و تنكنای احتياج و قلتدن خلاص اولوب فضای استغنا
و ثروته داخل اولدی زاهد استفسار ايتدی كه نيجه اولمشدر اول **حكايت** مهمان ايدر
اخبارده كلمشدر كه بر درويش وار ايدی صياد و صنعت صيد مرغ و ماهی ده ماهر و استاد
صيد ماهی ايتدكی دم دام كبی دوكلی جسمی چشم اولوردی و قصد مرغ ايتدكی ايام اندامنده
هر مو حلقهٔ دام كبی پر پيچ و خم اولوردی **بيت** اولايدی چرخ اخضر دامكاهی اوچر
قوش اولسه قورتلمزدی ماهی اتفاق بر كون دامنی بر مرغزاره قوردی و كندو كمينكاهه
كيردی اوتوردی و هزار زحمت و انتظار ايله حواليسنه اوچ قوش كتوردی بيچاره لرك
طوتلقنی حلقهٔ دامه چكاجك محلده ناكاه بر عربده آميز آواز اشتدی مبادا صيدلر
بو صدا سببيله رميده اولهلر ديو كمينكاهدن طشره چقدی كوردی كه ايكی طالب علم
مباحثه ايدرلر و جهلكه غوغالری حد اعتدالدن كچمش و قيل و قال لرندن كمال نزاع
و جدال ايتمشلر صياد ايلروه واردی و تضرع و زاری ايدوب يالواردی كه ای ارباب
فضل و اصحاب كرم **ع** دم دركشيد تا نخورد مرغ دام رم لطف ايدك بر زمان
آرام ايدك تا بو صيدلر رميده اولميه و بنم زحمتم ضايع اولوب انتظام حال معاشمه
اختلال كليه دانشمندلر ايتديلر اگر بزم ايله بو صيدلردن بهره مند ايدوب هر برمزه بر مرغ
عهد ايلرسك سكا موافقت قيلورز و بحث و عربده دن فارغ اولورز صياد ايتدی
ای عزيزلر بن فقير عيالمندم بر جماعتك جهت معيشتی بو صيده منحصردر انك
دخی ايكيسن سز آليجاق بكا نه قالور و بر بسی بو نيجه جماعته نيجه كفايت قيلور
ايتديلر سن دائم بو شغل ايله مغتنمسن بز مدة العمر شوربای عمارت و شوربای زيتيله
كچنوب هنوز شكار رجاشنی سن طعامه مشتردر و لحم طير حمايت تشنه هوس لذتی ذوق
ايتمشزدر بو احتمالی ويرمه كه دود سودای كباب دماغمزدن زائل اوله و شرط
معهودی تقبل ايتمدكجه هيچ بر بزمز سنك قولكه قائل اوله البته يا بو فرياد له خرمن صيدی
بر باد ايتمك كركز يا شرط مزبور اوزره هر بريمزی بر دانه مرغ ايله ياد ايدوب دل مرغمزی
انكله شاد ايتمك كركسن بيچاره هر چند كه مرغ بسمل كبی طپطاب ايتدی و فرياد ايدوب
اضطراب ايله ايتدی بو مسئله يه علمايه معلومدر كه بن دامی طلبهٔ مدرسه يه كمشدر
و آندن بر حبه آلممشدر حتی دامی زمين وقفه آنجه مشهدر و غلهٔ مدرسه دن اكا

دانه صاحبجه مشمندز شرعله بکا لازمیدر که کدّ یمین وعرق جبین ایله تحصیل ایلدیکم صید حلالی
ثلث و ثلثان طریقیله تقسیم ایدم قطعا فائده ویرمدی وانلرک غنا دولجا جلری
اصلا منفع اولمدی ضروری شرط مزبوری متوزّ طوتب بن دامی چکدی اول قوشلرک
اوجی دخی صید اتدی و بنه آغاز تضرّع و نیاز ایدب ایدی ای سرآمدکان زمرهٔ علما
ارحموا من فی الارض یرحمکم من فی السّما لطف ایدب بن فقیره رحم ایدک ع سود ناکرده
درجهان بسیار بو سودادن کچوک وارک شغلکز کیدک شوربای جرب عبارت وارکن
بونی نیدرسز وحلوای زبادت کسی شیرین نعمت اولورکن بونه درکی طمع ایدرسز دانشمندلر
ایتدیلر بیت نه عجب چرغ ایمش سن ای صیّاد نه ایکی بوعبث یره فریاد بو سودای بی سودی
دخی دماغکدن کیدرمزسن و شرط ایتدککی عینی یه یوجه وفا قلمزسن صیاد کوردیکه
مزاج رجا خسته و رشتهٔ امید بسته در ناچار شرط معهودی تقدیم ایدب صید مزبوری
کندو یله اول ایکی طالب علم مابیننده علی السّویه تقسیم اتدی بعده ایدی معلومکز
که بنده چوق خدمتم اولدی اگرچه حق خدمتی رعایت ایدرسکز و بنم صید حلالم سزه
حرام اولمسون درسکز اول لفظی که انکله بحث ایدردکز بکا تعلیم ایلک تا که بن دخی
سزک مائده پر فائدهکزدن بی بهره قالمیم دانشمندلر تبسّم ایدب ایتدیلر بز لفظ
مخنّث ایله میراث خنثی دن بحث ایدردک صیاد صوردیکه مخنّث ندر ایتدیلر که
مخنّث اولدر که نه مذکّر اوله نه مؤنّث صیاد اول لفظی حفظ اتدی و ملال خاطر ایله
کاوانه کتدی و صورت حالی اهل و عیالنه حکایت ایدب اول کیجه اول قوت لایموت ایله
قناعت اتدی تا چون صباح اولدی و مرغ زرّین جناح آفتاب آشیانهٔ افقدن
پروازه کلدی و ماهیان سیم اندام انجم دام خطوط اشعهٔ مهردن قچوب مقعر بحر اخضر
سپهرده پنهان اولدی خرج صیا دوش بر رشتهٔ زر دماهی مهر را بدام آورد
صیاد دامن کتورب لب دریایه وارد دی و توکل تا مله دامی دریایه صالدی
حکمت الهی شست بر ماهی به دست کلدی که نه آب رزه کر سرتا سر کوشه اکا بکزر
بر جوشن پوش اشمشیدی و نه مردم آبی آیینهٔ آهن انک مانندی بر صورت
معاینه ایمشیدی جسم لطیفی سیم مذاب کبی طری و تر و پیکر نازکی قطرهٔ سیماب کبی
در در در تر نظم سینهسی صاف صافکه سیم سفید جسمی کویا که چشمهٔ خورشید
پشتی کویا لباس بوقلمون رنکی چترقیا سدن بیرون صیاد انک رنک صورت و شکل
هیئاتنده بر زمان تحیّر بحرنه طالوب تفکر اتدی و تعجبله باشن صالوب کندو کندویه ایدی

هیچ بر صیادک دیده‌سی دامی بو صفتده ماهی کورمشدر و خالق بو زیبا لعتده بر بالق دخی
خلق ایتمشدر صواب بودرکه آنی زننده حفظ ایدم و تبرک رسمنده آستانهٔ سلطانه
تحفه ایلدم شویله که قدر و قیمتن بیله بنی اقرانم میاننده سرافراز قیله و الا بر خدمت ایدرین
بالق بلمزسه خالق بیله پس اول ماهی‌یی بر ظرفه قویدی و راه درگاه پادشاهه
متوجه اولدی مگر که بر موجب فرمان شاهی قصر فلک اشتباهی دکنده اولان گلشن
خاصده سنگ رخامدن بلکه صفحهٔ سیم خامدن بر حوض بنیاد ایتمشلردی و آب زلال ایله
مالامال ایدوب ایچینه غیر متناهی ماهیلر آتمشلردی و نمودار شکل هلال بر زورق دوزب
اول حوض سپهر مثال اوزره روان ایتمشلر ایدی و هر کون طبع پادشاهی تماشای
آب و ماهی‌یه میل ایدوب اول حوضه حاضر اولوردی و خواص و اشنالر ایله اول زورق هلال مثاله
بنوب ماهیلرک حال حرکات و سکناتن تفرج قیلوردی اتفاق اول زمانده که **بیت**

بنوب اول زورق گردون مداره ⁂ درون حوضه ایلردی نظاره ⁂

ناگاه صیاد گلوب
اول ماهی بو العجب هیئاتی نظر پادشاهه کتوردی شاه آنی غایت خوش کوردی و صیاده
هزار دینار تمام عیار خزانه‌دن بیوردی و وزرادن برسی که پادشاه حضورنده
منصب قربتی و مجال جراتی وار ایدی آغاز کلام ایتدی و نصیحت یوزندن
آهسته پادشاهه ایتدی ضمیر منیر شاهنشاهی‌یه مخفی دکلدر که قعر دریا بر ماهی و صیادلر
بیحد و غیر متناهی در اگر کف زرافشان سلطانی بر ماهی ایچون هزار دینار ارزانی
بیوره نه زر خزانه وفا ایتمک میسر در و نه خراج مملکت کفایت ایتمک متصور در
بر ماهی‌نک اعلا قیمتی نیدوکی ظاهردر و بر صیاده نه مقدار جایزه جایز ایدوکی معلوم
خاطر دریا مقاطردر عطا استحقاقه لایق کرک و جزا عمله موافق **بیت**

هر آن حوضی که صد من آب گیرد ⁂ دو صد من ور بپاشی نقصان پذیرد ⁂

شاه ایتدی حقیقت
حال بیان ایتدکک سوال اوزره در اما بعد الوقوع خلف وعده نه کیفیتله میسر در
وزیر ایتدی بو بابده بر تدبیر ممکن درکه هم خلف وعده لازم کلمیه و هم زر بسیار
دخی ضایع اولمیه صواب بودرکه اندن سوال اولنه که بو ماهی مذکرمیدر مؤنث میدر
هر قنغی شقی اختیار قله سویلیه که وار اوبرین بولداشن کتور و معدود و معهودی کوتور
ضروری جوابده مبهوت اولوب حوتکبی صموت اوله کرک اول وقت ازنسنه ایله
راضی اولوب جزای رعایتله قناعت قلسه کرک پس شاه صیاده متوجه اولوب ایتدی
ای استاد بو ماهی مذکرمی یوخسه مؤنثمی در صیاد صاحب تجربه فهم ایتدیکه شاه

نه بوروز و بو سؤال ضمننده نه اندیشه قیلورز غواص فکرنی بحر تدبیره صالدی و بر زمان تفکر
دریاسنه طالدی قالدی آخر کار مهمان اول لفظ که علمادن یادکار المش ایدی یادینه
کلدی فی الحال جواب ویردی که ای شاه بو ماهی مخنثدر یعنی نه مذکر نه مؤنثدر
شاهه صیادک جوابی بغایت خوش کلدی وزیر صاحب تدبیره تغییر و تعذیر بویوردی
و دینار معهود اوزره هزار دینار معدود دخی زیاده قیلوب صیادی جملهٔ ندماسندن
قیلدی بو مثلک فائده سی اولدر که صیاد علمایه اکثر مرغله خدمت ایدب انلردن بر لفظ
حفظ اتمکله انکی بک دینار الته کردی و درکات ذل و هواندن درجات عز حضور
سلطانه ایردی پس معلوم اولدی که تحصیل علمک فوائدی چو غنیمتدر و خدمت علمانک
زیانی یوغنیمتدر نتکه بعض اکابر بویورمشدر **مثنوی** بیاموز علمی که کردی عزیز
که بی دانش انسان نیرزد بچیز ز دانش فوائد ترا جاه و قدر ز صنف نعالت سازد بصدر
زاهد ایدی ای مهمان چون بو دکلو الحاح و اقتراح ایدرسن و بیابان جهد قدم جد له
پایانه یتورمک دیلرسن بکا لازم اولان بودر که تعلیم و تلقین بابنده مقدورمی
دریغ اتمیم و تفهیم مبادی و مسائل توضیح قواعد و دلائلده هیچ دقیقه مهمل و نامرعی
قومیم مهمان عنان عزمی اول مقصد بعید جانبنه معطوف قیلوب مدت مدید لغت
عبریه اشتغال ایلدی اما طبعی کا مساعد اولمیوب اول لغتله الفت ایدامدی
و عدم ذهنی اولنز باتک مضیق فهمی و طریق حفظی جانبنه کیدامدی زاهد هر چند که باب
تعلیمده شرائط جد و اجتهادی تقدیم ایدردی انک قوت دراکه سی مساعده ایتمزدی
و هر بار که شوره زار خیالنده تعلیم و تفهیم نهالن دیکردی شاخ امل اوزره ثمرهٔ حرماندن غیری
نسنه مشاهده قلمزدی **بیت** اکر از مخزن توفیق عطایی نرسد سعی سودی نکند جهد بجایی نرسد
برکون زاهد ایدی ای مهمان عجب صعب و پر تعب طریقه کتدک و عظیم عذاب الیمه ارتکاب
اتدک نفس ناطقه که بو زبانه ایله موانست ممکن دکلدر و طبعکه بونلنه مناسبت
ممتنعدر بو آرزو خطرناک و کار دشواردن فارغ اول و بر میدانه که جولانکه لایق اولمیا
قدم قومه و سن بو صنعتدن بهرمند اولمق و حمه **بیت** و زهر چه نمیتوان بدست آوردن
حیف است بهرزه عمر ضایع کردن کتشنه کنده و نک اسلافی طریقندن حقیق و آبا و اجدادی
زبانندن غیر بله تکلم و تعلم اتمک منهج استقامتدن بعید و مذهب عقلده فکر غیر سدیددر
مهمان ایدی خلاف صوابدر اسلافه اقتدا اتمزم و بدرقهٔ تقلید ایله بر طریقه کتمزم
و روشن رفیق عقل و طریق توفیق تحقیقدن بجمزم که تقلید کمند اغوای شیطاندر

وتحقیق هادی منهاج صدق وایقان در مآل انّا وجدنا آبائنا الآیه طفلان
بازیچه کان تعلیمه گوشمال نا دیده باد تقلیددن جانب دار السلام تحقیقه میل ایدالر
ودیده یقین ایله یهدی الله بنوره من یشاء پرتو انوارنی مشاهده قیلالر **مثنوی**
انکه او از پرده تقلید جست ۰ هم بنور حق ببیند هرچه هست ۰ از محقق تا مقلد فرقهاست
این چو داود ستان دیگر صداست ۰ زاهد ایدی هله بن حق مصاحبتی ادا ایتدم وشرط مناصحتی
یرینه کتوردم قورقم بودر که بو مجاهده نک عاقبتی ندامته وخاتمتی ملامته مؤدی اولا خیالیا
لسان فرنکی ایله تکلمه قادرسن ۰ وقبیله وعشیرتک لغتیله تعبیر ایده بیلورسن ۰ ممکن که چون اکثر
روزگارک تکرار لغت غیره صرف ایده‌سن ۰ لغت فرنکیدن دور دوشه‌سن ۰ وزبان عبریله دخی
تکلمه قادر اولمیه‌سن ۰ وسنک حالک اول زاغ مشابهنده اوله که رفتار کبکه هوس ایتدی
کندو رفتارین دخی اونتدی ۰ مهمان استفسار ایتدیکه نیجه اولمشدر اول **حکایت**
میزبان ایتدی روایت ایدرلر که برکون بر زاغ کوردی که بر باغ کنارنده بر کبک دری
خرامان کیدر ۰ واول رفتار موزون ایله دل نظاری کندویه مفتون ایدر **بیت**
بیک نوبت که سوی من خرامیدی دلم بردی ۰ خرامان نوبت دیگر بیا تا جان برافشانم
زاغه کبکک خرام آرامی بغایت خوش کلدی ۰ وتناسب حرکات وسکناتندن متحیر ومتعجب
قالدی آخر اول شیوه ایله خرام سوداسی سویدای دلنده ظاهر اولوب اول منوال اوزره
رفتار خیالی ضمیرنده جایکیر اولدی ۰ ضروری ملازمت کبک دری یه کمر تعلیق بسوداء
کسب خرام ایله سود خواب وآرامی کندویه حرام ایتدی ۰ وروز وشب اول حرکات بو العجبه
تقلید ایدوب پیوسته کبکک عقبنجه کیدردی ۰ واهسته کبکک خرام وجلوه لرین
ورفتار وشیوه لرین تماشا ایدوب اکا تشبیه ایدردی **بیت** ای کبک دری جلوه کنان
میکذری ۰ لنکان لنکان من از عقب می‌آیم ۰ کبک خوش رفتار برکون کوردیکه بر زاغ بر کردار
انک خرامنه تقلید ایدر وحرکات ناموزون وسکنات نامطبوع ایله عقبنجه دوشوب کیدر **بیت**
باننده سایه وش بر دم کسلمز ۰ او تنها اکلمز اوصنمه بلمز ۰ آیتدی ای تیره رخسار
وای اهرمن دیدار ۰ همواره عقبمجه کیدرسن وخرام وجلوه لرم تماشا ایدرسن بوندن مقصود
دبو سودادن سکا سود ندر ۰ زاغ ایتدی ای زیبا خوی ۰ وخندان روی ۰ **بیت**
رفتار تو دل بردمن اکنون زینت ۰ فریاد کنان در پی دل می‌کردم ۰ بلمشسن اول که بنم سنک
رفتارک سوداسی دوشمشدر نیچه مدتدر که قدمکجه کیدرم ۰ والمدن کلدکجه بو هنرک تعلم
ایدرم امید درکه بو هنر سببیله پای افتخارک همسرلرم سرنه قویب بین الامثال والاقران

مشارالیه بالبنان اولام کبک چون زاغک بو کلماتن اشتدی قهقهه کنان ایدی
هیهات تضرب فی حدید بارد ع آبا تو کجا و ما کجا ییم بنم خرامم صنعت اصلی در
سنک رفتارک وصف جبلی ذاتیدر علی کل حال قابل زوال اولمز والذات لا یزول بالعرض
بن فراقدن سویلیم سن عاقدن بن یقیندن خبر ویریرم سن ایراقدن ع ببین تفاوت ره
از کجاست تا بکجا ای کج طبع بو باطل خیالدن کچ که بو سودای خیالک کیج حاصل اولور
ع بکذر که این کمان با بازوی تو نیست زاغ جواب ویردیکه الشروع ملزم بوامره که شروع ایتدم
فسون وفسانه ایله رجوع ایتمزم وتا مقصد معهوده واصل اولمیام شاه راه مقصوددن
طشره کیتمزم بیت کشتی صبر بدریای غم انداخته ایم یا بمیریم دران یا بکف آریم کهری
بیچاره هر چند که کبک عقبنجه کیدوب انک خرام وجلوه سنه تقلید ایدوب آندن محروم
اولدیغندن غیری رفتار قدیمن دخی اونتدی وهیچ وجهله رفتار اصلیه یه رجوع میسر
اولمدی ع آن دست نداد وین رفته ز دست بو مثللو کتوردم تا بلهسن که
سن سعی باطل ایدرسن وبیهوده یره زحمت چکرسن وتخم سعیکی مین شوره ده اکرسن
دیمشلردر که احمق خلائق اولدر که بر عمله اشتغال ایده که نه حرفته لائق ونه طبیعتنه موافق
اوله بو حالت همان بعینه اول حکایتدر که نا توانلغیدن فارغ ایدی دهقانلغه مشغول
اولدی عاقبة الامر بر مقتضای لا الی هؤلاء ولا الی هؤلاء ایکیسندن دخی سررشته ایی
الدن چیقردی وغربت وبلا وکربت وجلاده بی کس وبی نوا قالدی بیت کفتم بدرهم جاه
وبوصلت برسم من جان دادم وآخر نرسیدم بو ضالت مهمان نصیحت میزبانی سمع
قبولله استماع دن امتناع ایدی وآرزومانع دیدکی کبی لغت عبری یی تحصیل
ایتدکدن غیری کندو زبانن دخی اونتدی ع الاول کلمدی بو کتدی الدن
بو دراول کسه نک داستانی که کندو حرفتندن واز کله وکندویه مناسب اولمیان
صنعته هوس قیله بو باب حکمت مناط ملوکک حزم واحتیاطنه متعلق در
تپس واجبدر که هروالی که ضبط ممالک وترفیه خلائق ورعایت رعایا واستئصال اعدایه
مائل اوله بو معانی دقائقنه تفکر فائق وتأمل لائق بیورب موجبیله عامل اوله فرووا
کورمیه که هر بد اصل وبی هنر مردم اصیل وپاک کوهرله مساوی ومعادل اوله زیرا که
هیچ فرومایه لر کندولرین شهسواران میدان فضل وهنرله همپایه وهمسر تصور ایدرلر
ومضمار کفاءتده کندولرک لاشه اندیشه لرین انلرک فرس نواستله همعنان خیال
ایلدیلر باوجود که انلرک کردنه ایشه غرلز اثرلرین دخی کوره مزلر بیت با جام جم چکونه نداند معارضه

وزخود برتر ولعل مرصع شهود شغال اگر عیاذاً تفاوت مراتب انسان میاندن کیدوب اراذل
اواسط ایله برگونه ده اوتوره واواسط افاضل ایله مقابله اوره جهاندارلقم هابتنه
اختلال کلی طاری اولوب بو خللک آثاری بنیاد ملک و مملکه ساری اوله بو سببدندر که سلاطین
سلف مردم نااهل و ناخلفی تعلم علم کتابت و صنعت استیفا و سیاقتدن منع ایدرلردی
زیرا که چون بو رسم مستمر اوله ارباب حرفت موضع اصحاب دولته گلوب ارباب دولت اعمال اصحاب
حرفه ارتکابندن اجتناب قیله لاجرم آنک مضرتی شایع و مستفیض اولوب اسباب معاش خاص
وعام علی الاطلاق مختل و ناتمام قاله بو سببله جمیع اعماله اهمال و اختلال منطرق اولوب
بو شررک شرر ضرری مرور زمانله بر وجهله اشتعال بوله که سیلاب تدابیر صائبه ایله انطفا محال اوله
پس خردمند مدرک و هوشمند متدارک اولدر که استماع نصایح علمایه مواظب اولوب اتباع
موعظت حکمایی ذمتنه واجب بیله تا آنلرک فوائد پندلرندن بهرمند اولوب ثمرات تجربه لرندن
انتفاع بوله و جمیع امورده سمت و صمتدن دوروب منقصت غفلتدن مهجور اوله **مثنوی**
اکا دیر عاقل اولنلر خردمند • که گوش هوش ایله اصغا ایده پند • سخن گوهر درر گوینده غواص
الله رحمت ایله کیره گوهر خاص • بو درج ایچنده کی درج نهانی • طلودر سر بسر در معانی •

باب دوازدهم

صفت حلم و وقار و تمکین خاصه ملوک و سلاطینه
زیبا خلعت ایدوکن بیان ایدر • ذکر باز شهریار بزرگوار حکیم کامکاره متوجه اولوب عبارت
شکرباز و گفتار گوهرنثار ایله ثنا ایتدی که ای پیر یگانه **بیت** نظر کورمدی چشم زمانه
بیان ایتدک اول طائفه نک داستانن که حرفت اصلیه و صنعت اسلافندن انحراف قصد
ایدوب حالنه مناسب اولمیان مطالبه طالب و مطلوبی دریغ ارادتدن محجوب ایتدی کار اصلیه
و حرفت قدیمه ده رجوع ممکن اولمیه حالا جناب حکمت مآب حکیم کامیابدن ملتمس درکه
خصال شاهانه دن زیاده ستوده نیچه خصلت پسندیده در بیان قیله و ثبات دولت و نظام
مملکت و استقامت امور و استمالت قلوب جمهوره صفت اولی و الیق و نیچه خلق احری
و اخلق در سلک اعلامده شرف انتظام ارزانی بیوره بن اون ایکنجی وصیتده گورمشدم که
سلاطینه لازمدر که حلمی سرمایهٔ کار و بردباری و وقاری پیرایهٔ روزگار ایدلر حالا
خاطر فاترم بو خاطره خطلان ایدر که ملوکه بو اوچ صفت خصلتدن که حلم و سخاوت
و شجاعتدر قنغیسی اهمدر و آنلره نسبت بو صفاتدن قنغیسی مقدمدر حکیم واجب التکریم
لطف عمیمندن رجام عظیمدر که فکر عقده گشا سیله بو مشکلدن گره اشتباهی
حل ایدوب رای صواب نما سیله بو مسئله یوزندن حجاب خفایی رفع ایلیه

مثنوی چو شاهک التماسن ایلدی کوش ینه دریای حکمت ایلدی جوش دیدی ای
قهرمان هند و خاور سکا فرمان بر اولسون هفت کشور اجود اخلاق تاجداران زمین
واحسن اوصاف سلاطین عدل آیین حلم و رفق و حسن خلقدر که همه نفوس ملوک
عیون خلقده انکله معظم و مهیب کورینور کوهم لشکر و رعیت انک خلقی متنه جان و دلدن
رغبت ایدب کابر و اصاغر جان و دلدن راضی و شاکر و آنی خیر ایله ذاکر اولورلر
ولو کنت فظا غلیظ القلب لانفضوا من حولک کلام مبامن نجام سلطان سریر
رسالت و قهرمان ممالک جلالت علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات دخی بو معنی اشعار و اعلام
ایدر که سعادات دنیوی و مرادات اخروی حلم و رفق و حسن خلقه مبتنی اوله من سعادة المرء
حسن خلقه و کاد الحلیم ان یکون نبیا اول صفات مزبوره که پادشاه جهان پناه
انلرک بعضنک بعضی اوزره رجحانندن اشتباه بیورمشدر ارباب تخت و تاج اوجنه دخی
محتاجدر لکن شجاعت همیشه لازم دکلدر اما حلم و سخاوته احتیاج دائم و قائمدر بس
حلم و سخاوت ملوکه شجاعتدن مهمدر چون فوائد جود بعض خواصه واصلدر و منافع
حلم شامل عام عالمیانه حاصلدر و صغیر و کبیر و غنی و فقیرک خصلت مزبوره یه احتیاجلری
ناکزیردر فلا جرم صفت حلم اول ایکی خصلته نسبت ملوکه اهمدر **بیت** هر که در وی سیرت
نیکو بود آدمی آدمیان او بود طبع شهنشاهیه پوشیده اولمیه که ثبات و وقار
پادشاهلره زیبا حلیتدر و حلم و تأنی ملوکه جهانه رعنا خلعتدر زیرا که انلرک فرمانی
خلقک مالنه و جاننه ساریدر و نواهی و اوامری خرمن کافه امه علی الاطلاق جاریدر
بس اکر نفسلرین زیور حلم و رفق ایله آراسته قلمیه لر ممکندر که بر خشم بی محل ایله بر اقلیم
اهلنی کندولره متنفر قیله لر و تهور و خفتلرندن خلق عالم آزرده اولوب خدمتلرندن
متنفر اوله لر و اول سببله جهانک نظام و انتظامی کیده و خانمان و خاندانلری معرض
هلاکه دوشب جهانیانه تفرق تطرق ایده **مثنوی** تأییدن ایتمه صفی اجتناب
امور سیاسته قلمه شتاب که بردمده بیک خونه وار در مجال ولی کشته یی زنده قلمق محال
فرضا که پادشاه آب سخاوتیله کانون روزکارده آتش فقر و افتقاری سوندیره
و یا آتش شجاعت ایله کائنات وجودی خرمن حیات بدسکالی کویندیره پیرایه حلمدن
بی بهره اولنجاق شمه جفا ایله سرچشمه سخایی تیره قیله و بر خشم بیگاه ایله هزار
دشمن بدخواه ظاهر اوله اما اکر باب سخاوتده قصوری و باب شجاعتده فتوری اوله
حلم و رفق و لطف خلق ایله رعایا و لشکری و امرای کشوری شاکر قلمق میسردر و اهل عالمی

وافراد

وافراد بنی آدمی ربقهٔ طاعت وسلسلهٔ انقیاد واتباعه حلمك متصور در بیت
خلقله آدم کرکدر کل کبی خوشبوی اولا تا که کلزار جهان ایچره کشاده روی اولا
بیت خلق را آن زمان بکار آیی که بخلعت جهان بیارایی حلمدن غیری ملوکه لازمدر که
ثبات و وقارله دخی متصف اوله که حلم بی ثبات فی المثل علم بی عمل وموم بی عسل در
فضاکه برکمسه کمال حلمله آراسته و پیرایهٔ صبر وتحمل ایله پیراسته اوله چون آنده ثبات
و وقار ودوام وقرار اولمیه عاقبتی تهتکه وخاتمتی خفت وطیشه منتسب اولوب تحملدن
فائده بولمیه واول صبرك بری واول حلمك ثمری کورمیه بیت باش ثابت بر طریق
بردباری همچو کوه هرکه تمکین بیش دارد بیش دارد شکوه و پادشاهه لازمدر که
هنکام حلمده متابعت هوایه جائز کورمیه ومحل خشمده مطاوعت نفس بدفرمانی
روا بیورمیه که غضب شعلهٔ آتش شیطانی در و بر شجره در که ثمرهسی ندامت وپشیمانی در
وملامت دوجهانی در بیت خطرلو ایشی اشلامه غضبناك اولور ایشی خطرناك
دیمشلر در که صفت حلم خاصهٔ رسل عالیجناب در و وصف غضب وسوسهٔ شیطان و صفت
کلاب در ارباب تصدیق واصحاب تحقیق بونك اوزرنه متفقلر در که شول کمسه که
قوت غضبیه یی حاوی اولمیه صدیقلر درجه سن بولمیه نوادر کلمات حکماده کلمشدر
بر حکیمدن التماس اولندی که متفرقات حسن خلقی بر کلمهده جمع ایلیه تا آنك ضبطی انسانه آسان
اولا بیوردی که ترک غضب مستجمع جمیع محاسن اخلاق واحاسن خصال در و خشم و غضب
مستلزم جملهٔ قبائح اعمال وفضائح افعال در نظم خشم و کین وصف سباعست و ددان
هر که را خشم است و کین هست از بدان اصل خشم از دوزخست و کین تو جزو آن کل است
خصم دین تو پس تو جزو دوزخی پس هوش دار جزو سوی کل خود گیرد قرار
ودخی بلمك کرك که پادشاهك بر وزیر ناصح وکامل و مشیر عاقل وفاضله احتیاجی اول
جهتدندر که اکر آنی غرور جباری و نخوت کامکاری منهج حلم وبردباریدن منحرف
قیله وزیر صاحب تدبیر مناصحت طریقیله راه صلاحه ارشاد ایدوب جادهٔ سکون
و وقار اوزره ثابت وبرقرار قیله نوش داروی موعظتیله سوء مزاج عدالتنه امتزاج
ویروب سمت سلامت اوزره استقامت ویره تا مواهب فضل کردکار ومیامن حلم و وقار
وخلوص نصیحت وصفای نیت وزیر کامکار ایله جمیع اموردہ مظفر ومنصور اوله
وهر جانبه که توجه ایده فتح ونصرت رفیق وقرین واقبال ودولت ناصر ومعین اولا
اکر احیانا متابعت هوا وموافقت نفس بدفرما سبیلیله بی تأمل وتدبر بر حکمی نفاذه

یتشدرسه رای عالم آرای وزیر روشن ضمیر ایله شر ضروری تسکین بوله و تدارک
خلل و تلافی زلل ممکن اوله نته کم اول پادشاه هندک قومیله خصوصنده واقع اولمشدر
رای استفسار اندیکه نیجه اولمشدر اول **حکایت** برهمن ایدی اخبارده کلمشدرکه
دیار هندده هیلار نام بر پادشاه بنام وار ایدی که کنوز و دفائن بیکران و اموال و خزائن
بی پایان ایدی **بیت** تیغ نصرت گستریندن دین و دنیا منتظم • رمح دولت پرورندن ملک
و ملت مستقیم • سلاطین روی زمیندن مفاخرت ایله ممتاز اولمشیدی و خواقین چین
و ماچیندن اصناف آثار اختصاص بولمشیدی ایکی فرزند دلبندی وار ایدی که
چشمهٔ خور و چهرهٔ حور کبی روی لجولیرندن جوی نور آقردی و ماه نو سطح بام فلکدن
اکلب طراوت رو و لطافت ابرولرنه بتردی بر بیسی تیر غمزهٔ دلشکارله کمان وار
جله نشینان صوامع انزوایی کندویه اکردی و زنجیر زلف تابدار ایله مجانین بیمارستان عشقی
موی کشان سلسلهٔ درده چکردی بر بنک نظارهٔ اعتدال بالای جانفزاسی حسرتندن
سرو سهی بنک آرام و قراری دلدن و شاخ چنارک عنان اختیاری الدن کتمشیدی
و رفتار عجیب و حرکات دلفریبی غیرتندن کبک تیز تنک خرامن کندویه حرام ایتمش ایدی
بیت بر بنک لاله وش رویی درخشان • بر بیسینک لبی لعل بدخشان •
هر بری باوجود جمال صورت کمال حسن سیرتله آراسته و نهال حالدری از بار هنر و کمال ایله پیراسته
بیت کشور حسنه مهر بری بر بنک • ایکسیده بری بر بندن یک **دیکر** چشم کردون صورت
و معنی ندیدست اینچنین • بر چنین معنی و صورت آفرین باد آفرین • بر بنه جم سهیل یمنی دیرلردی
و بر بسنه ماه ختنی بو ایکیسی کرک مادری بر دختر بنک اختر ایدی که رشک عارض رنکینندن
روی عروس آفتاب مستور حجاب اضطراب و شرم طرهٔ جبین پرچیندن جعد سنبل
پر پیچ و تاب ایدی **مثنوی** جمالی مهر عالمتابه غالب • بری بیر بنه اعضاسی مناسب •
طونتمش غبغب فرخنده فالی • کمش قندیله صحن جهانی • قزرمش رخاری هم کل کل اولمش
لب جانبخشی عشاقه مل اولمش • یوزا اوروب کوشنه زرین منکوش • کلیله نرکس اولمشلر هم آغوش
قمر همشیرهسیدی غبغبینک • شکر همشیرهسی شیرین لبینک • پادشاهک اول ایکی کوهر
بی مانندهده اول ایکی فرزند دلبنده اول قدر تعلق و پیوندی وار ایدی که بر آن آنلرسز
اولمزدی و بر زمان آنلاری کورمه زندکانیدن لذت بولمزدی بر وزیری وار ایدی که
اکا بلار دیرلردی بر بزرکوار ایدیکه کفایت رایله مشهور و رزانت عقله موصوف و مذکور
دلائل فراست و کاردانی و شواهد ریاست و کشورستانی چهرهٔ حال و سیمای افعالنده

جامی ره

لائح ایدی و آثار صدق و اخلاص و میامن کمال اختصاص مساعی جمیله و اجتهادات جزیله سنده
واضح ایدی زبان زمان وصف کمالاتنده بو مقاله متکلم ایدی و بلبل ناطقه گلزار شرح قدر
و جلالتنده بو ابیات حسب الحاله مترنم ایدی قطعه ای آصفی که صاحب دیوان چرخ را
در مجلس تو منصب بالا نمیرسد • آنجا که کاتبان تو تحریر میکنند • حکم قضا بصاحب جوزا نمیرسد
و کاتب الترى بر دبیر بی نظیری وار ایدی که تیر چرخ انک حسن بیانی کمانن چکه مزدی و منشئ
فلک قدم تأمل ایله مدارج بدایع حقائقنه چقه مزدی گویا که تقریر خامهٔ زبانی مخزن اسرار
فصاحت ایدی و جریر زبان خامه سی مطلع انوار بلاغت هر معانی درلرین که الماس فکر ایله دلردی
همانم ذهن ثاقبی سلک عبارات زیبا و عقد استعارات غرّاده نظم ایلردی و هر لطائف
گوهرلرین که غواص فطنتله دریای خاطردن استخراج ایدردی فی الحال صراف خیالی نظر
خریداران بازار معارفه عرض ایلردی بیت معانی ترجمانیدی زبانی • فصاحت ابحره
صان سحبان ثانی • و مراکب خاصه سنده بر پیل سپیدی وار ایدی که میدان رزم ده باد کبی
سرد و آتش کبی گرم ایدی و دندان خاراشکافی قتنده سنگ و آهن موم کبی نرم ایدی
اگرچه که هر زمان آهن کوه ده نهان ایدی اول خلاف عاده بر کوه ایدی که آهن ایچره پنهان ایدی
و علی الدوام بیستون بر مقامده سکون قیلوردی اول خلاف معهود بر بیستون ایدی که
چهار ستون اوزره روان ایدی مثنوی سوده بگردون سر شنجرف سای • رنگ شفق زو شده
شنگرف زای • پیچش خرطوم بیان کمند • اژدری افتاده زکوه بلند • ایکی فیل شرزه سی
دخی وار ایدی بغایت شکوهمند و جسامت جثه و ضخامت هیکلده مانند کوه البرز و الوند
خرطوم چوگان مثال ایله سر گردنکشان گوی میدان و پای عمود کردار ایله گردن سرکشانی
خاکه یکسان ایدرلردی و دندان بلورین ایله سینهٔ اعدادن شاخ مرجان بتورلردی
و میتین عاج ایله معدن بدن دشمندن لعل بدخشان چیقورلردی مثنوی فلک طوبینه ایلردی یا
بری خرطومنی چوگان • اوردی بیری شیر آسمانه نیزهٔ دندان • بری بیک شاخ دندانی صلردی
زهره یه سانیه • قیلوردی حلقه خرطومن بری گرد ثریایه • و ایکی نجیب شتری وار ایدی
پیل چشمان نامون نورد و کوه کوهان بیت سعادت سهمی ایچون گوش پیکان •
کرامت طوبی ایچون بوینی چوگان • گویا افلا ینظرون الی الابل کیف خلقت انلرک
شانلرنده نازل اولمشیدی و غدوها شهر و رواحها شهر اول باد پا و دشت پیمالرک
وصف حالنده بیان بیورلمشیدی بر گیجه ده بر آیلق یول گیدردی بلکه بر گونده ربع مسکونی
طی ایدرلردی صلابت اعضا و متانت اجزاده آنلرک نسبت قرص خاک بر نان خمیر ایدی •

وجرم افلاکه بر وصله حریر ایدی **بیت** تا هون نورد کوه وش دل بر تحمل کرده خویش
هر روز تا شب خاره کن هر شب تا روز بارکش وبر تند خرام وتیز کام سیمین زین وزرین
لکام بر سمند بی مانندی وار ایدی که اکر عنان ارخا ولکامن رها ایتسه لر صبا جهان پیما
اثرندن اثر کوره مزدی وشمال گیتی نورد گرد گردنه ایره مزدی **بیت** سعادت غره سی
آلننده رخشان کوزی براق صفا برق درخشان تا سبز خنک فلک جولانگه
کون خاکده دائر دراتک نظیری بر اسب کورمش ایدی وتا ابلق لیل ونهار عرصهٔ
ادوارده دائر دراتک مانندی بر سمند اشتمشدر **بیت** تا شاه روح بر فرس جسم شد سوار
اسبی چو او ندید درین سبز مرغزار وبر تیغ آبدار کوهر نکاری وار ایدیکه لآلی
شاهوار ایله آراسته وجواهر تابدار ایله پیراسته کویا بر صفحهٔ سبزه زار ایدی که درر
قطرات شبنم ایله پر نم ایدی یا ساحهٔ سپهر ایدی که ثواقب کواکب ایله موشح
وموسم ایدی جوهر ذاتیسی صفحهٔ الماسده پای مورچه کوستردی وتختهٔ مینایده
پر مکس ظاهر قلوردی اول تیغ دکل بلکه بر مینغ ایدی آما روی باران وخون
بر تابی بر جوی آب ایدی لکن آتش فشان **قطعه** چون برک کند ناسته بسبزی و الی شود
در بوستان معرکه چون شاخ ارغوان نیلوفر اندر آب نهان باشد این عجب
نیلوفرست او شده آب اندران نهان ملک بو مذکورات ایله کمال مرتبه دلبسته ومتعلق ایدی
وهمواره سلاطین آفاق اوزره آنلر ایله متفاخر ومتنور ایدی اول اقلیمده براهمه دن
بر طائفهٔ طاغیه وار ایدی که دین قویم وصراط مستقیم دن منحرف اولمشلر دی
وخلقک عقائدنی متغیر وبادیهٔ جهالتده متحیر قلمشلردی پادشاه اولقدر
آنلری اغوا واضلال خلق وابطال دین حق دن حجر وزجر ایلدی منزجر اولمدیلر
وعادت ذمیم واعتقاد سقیم وراه نامستقیم لرندن رجوع قلمدیلر آخر الامر پادشاه
حمیت ملت وغیرت دین ودولت مقتضاسی اوزره آنلردن جم غفیر وجماعت کثیری
هدف تیر وعلف شمشیر ایدیب خانمانلرینه آتش نهب وغارت اوردی وزن
وفرزندلرین قید اسار وذل خسارهٔ کرفتار قلدی اول جماعتدن دریتوز کمسنه که
فنون علم حکمتده بی مانند وانواع دانش ومعارفدن بهرهمند ایدیلر حصن امان وکهف
احسان پادشاهی یه متحصن اولدیلر فرمان عالی بو منوال اوزره جاری اولمشدیکیم
انلر دائم پایهٔ سریر اعلاده اقدام خدمت اوزره قائم اوله لر آنلر دخی بالضروره امره
امتثال ایدیب خدمت استقامت پادشاهی یه اشتغال ایتدیلر وهنکام انتقامه منتظر

ومترصد اولب فرصت کوزتدیلر تا بر کیجه ملک سریر عشرتده بیت صونب ساغر الینه ساقی خواب
ایدب نرکسلرین اول باده سیراب ‧ پس اثنای منامده استراحته مشغول ایدی آواز مهیب
وصدای غریب اشتدی ‧ و آنک هول و نهیبندن بیدار اولب بر زمان تأمل و تململ ایتدی
بیت اویاندی بختی کبی ویخوسندن ‧ بر زغم چکدی بو دوش قورخوسندن
بو اثناده ینه خواب غفلت غلبه ایتدی بیت بادپای خیاله اولدی سوار ‧ عنان صبر الرینی
الدی شکار ‧ عالم منامده کوردی که ایکی ماهی ماه کبی تابان ‧ و شعشعهٔ لمعاندن
دیده خیره و عقل حیران ‧ دملری اوزره طوروب شاهه سلام ویردیلر ‧ ملک ینه بیدار اولدی
و اندیشهٔ دور و درازله ینه خوابه واردی ‧ ینه کوردیکه ایکی بط سرفراز ‧ و برفاز کردن دراز
اوج هواده پرواز ایدر ‧ و او حیندن ایکیسی طوروب ایچندن بریسی پادشاهه نیاز
آغاز ایدر ‧ ملک ینه متنبه اولوب بو واقعه نک صورتنده متحیر اولدی ‧ کیدرک ینه
خوابه واردی ‧ و عالم رؤیاده کوردی که بر مار ازدر کردار خطوط سبزله مخطط و خال
سیاه و سفید ایله منقش و منقط ‧ خلخال مثال ساق ملکه حلقه اولدی ‧ و اول افعی
ناخوش طلعت اول شاخ صندلی به محکم طوتدی صارلدی ‧ ملک وهمندن ینه اویاندی ‧
و اول بازیچه لردن که وراء دریچهٔ متخیلدن کورندی زیاده محزون و اندوهکین اولدی
کرّهٔ اخری که موکل خواب کشان کشان آنی عالم مثاله کتوردی آیینهٔ خیالده بو صورتی
کوستردی که فرقدن تا قدم شاخ مرجان ‧ و نهال بقم کبی دم اندوده اولمش و دهان
و دندانی یاقوت رمانی و لعل بدخشانی کبی خون آلوده اولمش پادشاه بیدار دل
بو خوابدن ینه مضطرب و منفعل اولدی ‧ و خدام بارکاهدن بعضن نکاه اتمک دیلدی
ناکاه ینه خواب اکا غالب اولدی و شویله مشاهده قلدی که برق جهنده کبی کوه کذار
و عمر کرامی کبی تیز رفتار بر استر سفیده هواره سوار اولوب عنان مرکبی جانب شرقه
منصرف اولوب کیدر ‧ و هر چند که اطراف و جوانبه نکاه ایدر ‧ خیل و حشم و خواص و خدمدن
ایکی پیاده فراش کورر رکابنجه کیدر ‧ ملک ینه بو واقعه وحشتندن بیدار اولدی ‧ آلتنجی
دفعه که خوابه واردی کوردیکه باشنده آتش یانمش ‧ و شعاع و شعله سی اطراف عالمه
منتشر اولمش ‧ بو واقعه ینه چشم شاهدن خوابی رفع ایتدی برزدن ینه خوابه واردی ‧
یدنجی دفعه کوردی که بر مرغ انک باشی اوستنده طورر ‧ و منقار نغارین انک فرقنه
اورر ‧ بو کره شاه بر نعره اوردی که حوالی بارکاهده اولان خدام فریاد ایتدیلر ‧
و نه واقعه حادث اولدی دیو کندولرین پای تخته آتدیلر ‧ ملک آنلره تسکین و تسلی ویرب

دوندیلر کتدیلر پادشاه بو مهیب واقعه لرک نهیبندن مار دُم بریده و مردم مارگزیده گبی
بیجان اولدی و وهمندن گونهٔ چهرهسی رنگ ارغوان ایکن برگ زعفران گبی یرقان
اولدی شراب خواب باشندن گتدی و خمار اضطراب دماغ حضورن خراب ایتدی
وکند وکندویه خطاب ایدوب ایتدی بو نیجه نقش بوقلمون و حضور گوناگون درکه
کلک قضا باشمده مرقوم قلمشدر و بو نیجه عساکر فتن و نوازل محن درکه بری برینجه
قدوم و هجوم ایتمشدر بیت نانشسته یکی عربده آشوب دیگر خاست نارفته یکی
فتنه بلای دگر آمد آیا بو صورت واقعهیی کیمکله درمیان ایدهیم و بو قضای بوالعجبی نیجه
معبره بیان ایدهیم بو اسراره کیمی محرم قلمق گرکدر و بو جراحته کیمدن مرهم اومق گرک ع
این درد کرا گویم و درمان زکه جویم القصه بغیهٔ شبی هزار غصه ایله صباحه یتوردی
گاه امرؤ القیس وار شب تیرهدن زبان شکایتی دراز ایدوب بو شعری تکرار ایدردی
شعر الا ایها اللیل الطویل الا انجلی بصبح وما الاصباح منک بامثل وگاه آرزوی
طلوع تباشیر صبح ایدوب دیردی بیت دلم را چند پژمان داری ای صبح دمی زن آخر
از جان داری ای صبح تا اول زمانه دک که طرهٔ زلف شب تار عارض سیمین نهاردن
تار و مار اولوب غرهٔ غرای صباح دیدار دلدار گبی آشکار اولدی و عوض غالیه و عنبر
دماغ گنبد اغبر بخور شمامهٔ کافور ایله طولدی بیت دماغ زمین از تف آفتاب
زسرسام سودا درآمد زخواب چون دست تقدیر جمال روز جهان افروزدن ظلامی
گوتردی و خسرو سپهر گردون بالای تخت مینا اوزره اوتوردی و صلای عدل اوز بانش
وضیا بخش مسامع عالمیانه یتردی بیت گنش گبی اول سلطان سحرخیز
چیقوب تختینه دیوان ایلدی تیز وطائفهٔ براهمهیی که حلال مشکل و علم تعبیرده تأویلده
ماهر و کامل اعتقاد ایتمشلر ایدی دعوت قلدی و بی تکلف و توقف اول تأمل واقعهلری
مشاهده ایتدکی گبی تقریر و تفصیل ایلدی بیت دوشینی ایلدی آنلاره تقریر
دیدی بو دوشی ایلک بانکه تعبیر چون آنلر اثناء تقریرده سیمای شاهده آثار خوف
و هراس احساس ایتدیلر آتش اضطرابه زیاده التهاب ویروب ایتدیلر بو واقعهلر زیاده
سهمناکدر و بو واقعهلر زیاده خطرناکدر معلوم دگلدر که بر احد بو زمانهدک بو مرتبه
هولناک واقعه گورمش اولا و یا اهل تعبیر جنسندن بر فرد بو نوع رؤیا اشتمش اولا
اما شویله که ملک شرف اجازت بیوره تا بز بندهلر اتفاق قلهلم بو فنده مصنف اولان کتبه
مطالعه ایدوب تأمل کامل و تفحص شامل ایله جمیع جوانبن احاطه قلهوز امیددر که کمال

هلکی

حدس و کیاست و صفای ذهن و فراست ایله بو مناماتک تعبیرن عن قریب پایهٔ
سریر اعلایه یتشدره وز و جلب خیر و دفع ضرر ده ممکن اولان تدارکی دریغ ایتمیه وز
بیت سخندان باندیشه راند کلام • که بی فکر باشد سخن ناتمام • شاه چون اجازت
ویردی کندیلر جمع اولب بر بریله مشاوره ایتدیلر و خبث نیت و لوث سیرت و سورت
شرتلرندن سلسلهٔ انتقامی تحریکه اقدام ایدب بری برینه ایتدیلر • مثنوی
کلاک ایدی بزو آل سیر ایدالم • بونک دفعنده بر تدبیر ایدالم • کوترمادی بزی بو اوزدن تیز
قیلالم بر طرف امرین بونک تیز • بو جبّار جفاکار عن قریب بزدن بو مقدار زکوه هدف
تیر دمار و علف شمشیر بوار ایدب مال و متاعلرین باد تاراجه ویردی و بزی وطن
مألوف و مسکن مأنوسمزدن جدا قیلوب خاندان و خانمانمزی آتش فنایه ویردی
بو کزالوهزه بر سر رشته کیردی که انک وسیله کینه مز آلمق میسر در و احوالمزک
اختلالنی تدارک و تلافی متصور در چون اول بزم بو دکلو خطالری جائز کوردی
حالیا بز دخی فرصتی غنیمت بلوب مکافات صددنده اولساق جائز در که مقام انتقامده
اظهار عجز کار عجائز در • بیت دشمن بسوز سینه کرفتار محنت است • دود دلی
از و برآر که فرصت غنیمت است • صواب اولدر که بو بابده بی محابا اتفاقله کلامه
جرأت ایده وز و تهدید تمام ایله آنی تخویف ایدب دیه وز که بو واقعه لر انکا دلالت ایدرکه
بری مخاطرهٔ عظمی ظاهر اوله که مهر پرسنده بیم جان • بلکه هر بری سبب هلاک سلطان
و موجب اندراس خاندان و خانمان اولا • و اول قضای آسمانیلرک دفعنده چاره
بوکا منحصر در که ارکان دولت و خواص حضرت و مراکب خاصه دن بر طائفه شمشیر
آبدار له قتل اولنه و انلرک قانیله بر آب زن ترتیب اولنه و ملک بر ساعت اکه کیرب
او تره بز انکا افسونلر اوقیوب اوفره وز و اول خونی بعض دارویله معجون
ایدب جمیع بدننه سوره وز و ماء قراح ایله اندامنی یوب روغن بادام ایله چرب
ایده وز بعده ایمن و فارغ کندو مقامنه کیده وز چون مقربلر بو حیله برله ظفر بوله وز
اول تنها قالهٔ غرور زمانله انک هلاکنه دخی بر فکر قله وز اگرچه بو زمانه دک بزم کف پای
روحمز انک خار آزاریله مجروح ایدی امید در که عن قریب دست آرزو ایله کل مقصودمز
دره وز و دشمن قوی حالی مقام ضعفه کتورب مرادمزه ایره وز • بیت دل اگر خار
جفا دید امیدست که باز • گل مقصود بچیند ز گلستان مراد • پس غدر و حیلت
و کفران نعمته اتفاق ایدب پادشاه خدمتنه کتدیلر و آغاز مدح و ثنا ایدب ایتدیلر

ضمیر منیر شاه جهان کیره مجملا معلوم اولسون که بو خوابلرک تعبیری هجوم دواهی و دهمی
و ورود حوادث عظمی دن عبارتدر که دکل دریا آتش بلا تک شعلهٔ شری ظاهر
و شرر ضرری منتظر اولمدن آب تدبیر ایله اطفا میسر در شویله که بزم کلام فصیح الکاملرکه
عین اخلاص و صدق اختصاص دن منبعث در سمع رضا ایله اصغا بیوریله بی شبهه بو منامات
هائلهنک غائلهسی مندفع اولمق مقرر در و اگر ملک کامیاب بو بابده واقع اولان تدبیر صوابه
مخالفت ایدوب رای بزله عملدن اجتناب ایده بلیات ناگهانی که هر بری بیم جان و هلاک
خاندان و خانمان سلطانی مستلزم اولا منتظر اولمق لازم در که کافهٔ ارباب علم تعبیر و تاویل
بو منامات زوال ملک و هلاک ملکه دلیل ایدوکنه جازم در ملک چون انلردن بو کلمات خوف
انگیزی استماع ایتدی ترسان و هراسان و برگ بید گبی لرزان اولوب عنان تمالک و تماسک الندن
گیتدی بر زماندن صکره گندوسن تدارک ایدوب بایدی بو مجملی تفصیل و بو مشکلی حل ایتمک
تعجیل واجبدر که مقام اطنابده ایجاز و محل کشف و اظهارده تعمیه و الغاز غیر مناسب در
انلردخی تنور حیلهیی گرم ایدوب فطیر تزویر ایله براندیلر و تقریر و تعبیرده انواع سحر
و شعبده لر گوستروب ایتدیلر اول ایکی ماهی کیم دمدلری اوزره قیامه گلمش ایدی شاهک
فرزندلریدر و اول مار سبز که پای ملکه طولنمش ایدی ایران دخت در و اول بط رنگین
ایکی فیل سهمگیندر و اول قاز بزرک فیل سفیددر و اول استر رهوار سمند صبا رهوار شاه در
و اول ایکی فراش پیاده ایکی شتر بختی در و اول آتش که فرق شاهده مشتعل ایدی بلار
وزیر در و اول مرغ که منقارین فرق شاهه اوردی کمال دبیر در و اول خون که بدن سلطان
الکلرالوده اولمشیدی شمشیر گوهر نگاردر که فرق ملکه اورمق و تن نازنینی الکلرنگین
قلمقدیلر بز حقیرلر بو واقعهلرک دفع تاثیرینه بو وجهله تدبیر ایتمشز که ایران دخت لعل ایکی
پسر و وزیر و فیلان کوه پیکر و فیل سفید و کمال دبیر و شتر بختی و اسب بی نظیر
اول شمشیر آب شکل آتش تاثیر ایله قتل اولنوب خونلری بر یره جمع اولنه
و اول تیغ آبگون شکسته اولنه کشتهلرلر زیر خاکده مدفون قلنه اول خونله برات زرین
ترتیب اولنه که اکا ملکی قونیه وز و جمله عزائم و خواصه مشغول اوله وز
و اول خون ایله ملک الینه وفق و طلسمات یازاوز و جمیع بدنن اول دم ایله شاخ
بقم کبی رنگین ایدوب اوچ ساعت توقف قلاوز بعده آب چشمه ایله سر و تنن پاک ایدوب
روغن بادام ایله چرب ایداوز تا متوقع اولان بلیات کلیا مندفع اوله و محال
و ممتنع درکه بو سحاب ظلمات آفتاب بو تدبیردن غیری نسنه ایله مرتفع اوله بیت

در دفع بلایی که نصیب تو مباد • تدبیر همینست که تو بر افتاد • شاه چون بو کلمات وحشت
انکیزی اشتدی آتش دهشت خانهٔ صبر و سکونن نار ولور و باد خشیت خرمن آرام
و حضورین هبا منثور ایتدی و ایتدی ای اعدای دوست صورت و ای دشمنان اهرمن
سیرت ترک عمر سزک بو تدبیر کزدن یکرکدر کلمی در و شربت هلاک و بو ازسزک علاجکز
ظلماتدن حاصل اولان آب حیاتدن صد بار لذیذ و خوشکوار دکلمیدر چون بو طائفه که
بعضی کندو نفسم مثابه سنده در و بعضی مدار ملک و اسباب زینت جاه و جلال در هلاک ایدم
انلرک حیاتنسز نیجه راحت اولم و زندکانیدن نه وجهله لذت بولم • بیت • مرا عمر از برای یار جان
نازنین باید • که کر آن دولت نباشد زندکی دیکر چه کار آید • سز مکر حضرت سلیمان و بو تیمار
داستانن استماع قلمامش سز در و آنلرک سؤال و جوابنه متفطن اولمامش سز در • براهمه
استفسار ایتدیلر که نیجه اولمشدر اول **حکایت** پادشاه ایتدی اخبارده کلمشدر کم
حضرت سلیمان صلوات الله علی نبینا و علیه بر پادشاه ایدی عظیم الشان جمیع انس و جن
و وحش و طیر انک کمر انقیاد و اذعانن بیان جانه چکمش ایدی و منشئ قضا منشور
سلطنتن هب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی طغراسی ایله موشح قلمش ایدی •
و شائش قدر مرکب صبایی که غدوها شهر و رواحها شهر انک صفت سیرینه نمونه‌در
انک زین تمکیننه تزیین ایتمشیدی • **مثنوی** • فلک بنده و آفتابش غلام • زمانه
مطیع و جهانش بکام • شده انس و هم جن بجان چاکرش • زده وحش چون طیر صف در برش
برکون اتفاق ما من نبی الا و قد تخیر حدیثی موجبنجه مقربان صوامع ملکوتدن بر مقرب
آنی زیارته کلدی • و آب حیاتله مملو بر قدح کتوردی • و ایتدی مبدع کل جل شانه
و عظم برهانه سنی مخیر قلدی • و بیوردیکه دیلرسک بو جامی نوش ایت • و تا آخر الزمان
کل نفس ذائقة الموت خمارنی فراموش ایت • و یا دیلرسک بو تنکنای زندان
ناسوتدن روضهٔ پر صفا واسع الفضای لاهوته خرام ایله و غوغای انس و جندن قورتلوب
حضائر انس و فرادیس قدسده آرام ایله • سلیمان علیه السلام بر زمان فکر ایتدیکه نقد عمر سرمایه‌در که
آنکله بازار حیاتدن سود فراوان تحصیل ایتمک میسر در • و عرصهٔ زندکانی بر مزرعه‌در که
انده دولت دو جهانی تخمن اکمک و سعادت جاودانی حاصلن کتورمک متصور در •
الدنیا مزرعة الآخرة • پس هر حال که ثمرهٔ حیات کاشانه فواتدن راجح در • و بر زمان کیدن امان
سبب تحصیل رضای رحمن اولدغی اجلدن بیک بیل زیر زمینده پنهان یتمادن اولی
ایدکی واضح در • **ع** • عمر اولدر که کچه سودای زلف یار ایله • بنه بو تدبیری ایتدی که اکابر انس و جان

بانمن حاضر در واما ثل وحش وطیر ایله دیوانم ایوان آسمانه مماثل در صواب بودر که
بو بابده مشاوره ومحاوره بی سر حد اطنابه یتشدررم تا هر فکر که رقم اتفاقله موسوم
اولا بو کاره پیش نهاد وهر رای که سمت اجماع واجتماع ایله موسوم اوله بو بنایه اساس
بنیاد ایدم پس جمله انسان وپری وسائر جانورلری دعوت ایدب بو بابده انلرکله محاورت
وبو خصوصده مشاوره قلدی جمله سی متفق الکلمه شراب آب حیاتی ترجیح ایتدیلر وحیات جاودانی
صلاح جهانبانی در مستظهر ومستبشر اولوب ایتدیلر بیت برخور ز حیات ابد وعمر مخلد
که اینست دعا شام وسحر پیر وجوان را سلیمان علیه السلام ایتدی عجبا تخت ایالتمده
ساکن وعرصهٔ ولایتمده متمکن اولنلاردن کیمسه باقی قالدیمی که بو مجلسده حاضر اولمیه
ایتدیلر بلی بوتیمار بو استبشاردن خبردار اولمدغی اجلدن بو مجمعده حاضر دکلدر حضرت
سلیمان اسبه فرمان ایتدیکه آنی جست وجو ایتمکه کیده وهر قنده ایسه انی بولوب
آستانهٔ نبوت منزلته دعوت ایله چون آسب فرمان نبی یه ائتمار ایدب بوتیماری آرایوب
بولدی بر موجب امر واجب الاذعان جانب دیوان حضرت سلیمانه دعوت قلدی بوتیمار
انک دعوتنه اجابت ایتمدی وکلماتنه التفات کوسترمدی نوبت ثانیده فرمان سلیمانی
کلبه متعلق اولدی سک بر موجب فرمان کیدی بوتیماره حضرت سلیمان نبینک دعوتن
اعلام ایتدی بوتیمار انک دعوتنه طوع ورغبتله اجابت ایدب بی تراخی وتأخیر امتثال
امره ساق سعیه تشمیر ایلدی چون بوتیمار کلام کلبی قبول ایلدی ودیوان آسمان
ایوان سلیمانده مثوی ایتدی سلیمان علیه السلام انکا خطاب ایدب ایتدی ای بوتیمار
سندن بر مشکل استفسار ایتسم کرک ایدی اما مشکل بر ایکن ایکی اولدی حالا وجود در که
مشکل معهوددن سابق بو شبهه نک حل ایدیسن بوتیمار عجز وافتقار ایدب ایتدی
بنده نک نه قدرت دستکاهی اوله که مشکل شاه نبوت پناهی حل ایده بیله
یا انک کبی پادشاه سپهر اقتدار بنجلین خاکسار بیمقداری عز استبشار ایله
نوازش قیله نظم بن نیجه ذره یم که مهره ایرم دعوی مهر ایدم سپهره ایرم
نه قدر قدره این مور حقیر که سلیمانه اوله بیله مشیر ع من که باشم که بران خاطر عاطر کذرم
اما قدیمی رسم معهود عادت اکابر عالی مرتبت اصاغر سافل منزلتدن تفقد احوال ایده
کلمشلردر وخداوندان نعمت دعاکویان دولتدن استخبار اخبار رخصت ویرمشلردر
بیت نظر کردن بدرویشان منافی بزرکی نیست سلیمان با چنان حشمت نظرها کرد با مورش
اکر ظل الهی نبوت پناهی بنده دولتخواهدن بو کونه اشتباهی حل ایتمک ببوع

ایلکه

امد

امیددر که بو خاطر پرفتوره بو بابده هر نه خطور ایدرسه بی قصور عرض حضور موفور السروره عرض اولنه
سلیمان علیه السلام ایتدی خاص و عام بوکا اوزره متفقلردر که انساندن صکره جنس
حیوانک شریفی اسب و خسیسی کلبدر پس سبب ندر که اشرفک دعوتنه اجابتدن ابا ایده سن
واخسنک دعوتنه اشارتیله کله کیده سن بو تیمار ایتدی ای نبی الله اسب اگرچه زیور شرف
جماله آراسته و زینت هنر و کماله پیراسته در اما وفا مرغزارندن رعی و چرا ایتمه مشدر
وحق نان و نمک چشمه سارندن آب صفا ایچمه مشدر **بیت** از اسب وفا طمع نمی باید کرد
اسب و زن و شمشیر وفادار که اند هرچند که کلب خست و دناءت ایله موصوف و لوث نجاسته
مشهور و معروفدر لکن وفادارلق لحمه سیله نشو و نما بولمشدر و حق گذارلق استخوانیله
مرتبه اولمشدر **بیت** ایدر سگ حلقهٔ اخلاصی درگوش حقوق نعمتی قلمز فراموش
اول سببدندر بن بنم اجابت دعوت حضرتیمه که منبع وفا و مجمع صدق و صفادر
بی وفا قولنی استماعدن امتناع ایتدم و اشارت قول وفادارانه اعتماد ایتدم انک اوزره امتثال
واتباع ایتدم سلیمان علیه السلام بو تیمارک جوابن بکنوب تمام استحسان ایتدی و قصهٔ تخییر
حیات و مماتی تقریر و تحریر درمیان ایتدی بو تیمار ایتدی یا نبی الله ثواب حیوانکه سبب
حیات جاودانیدر سکا اختصاصی واریدی بو خصوصده احباب و اصحاب و سایر متعلقات دخی
آندن حصه داریدر حضرت سلیمان ایتدی بو کرامت بکا مخصوصدر سایر خواص اندن
بی حصه در بو تیمار ایتدی بو تقدیرجه لازم کلور که جمیع دوستان همدمک و یاران محرمک
آخرته انتقال ایدوب و زن و فرزند و خویش و پیوندک لحدا بعد واحد دنیادن کیدوب
سن فرقت اودینه یانه سن و مصیبت دودینه بویانه سن بن کمان ایده مزین که سن
بونلرسز کاینات لذت بوله سن و بو عمر جاودانیدن که سراسر فراقدر نیجه متمتع اوله سن
مثنوی اولمیا بوندن اوزکه مشکل دم که اندن یارندن آیریله آدم فرقت دوست
آفت دلدر حسرت دوست زهر قاتلدر **قطعه** صحبت یاران غنیمت دان که نقد زندگی
خاص از بهر نثار صحبت یاران خوشست خوش بود بهر تماشا گلشن عمر عزیز
وان تماشا هم بدیدار هواداران خوشست حضرت نبوت مآب انک جوابنی استحسان
ایدوب شراب زهرآمیز فراقدن اجتناب ایتدی و شربت حیات و شراب بقا اوزره
جرعهٔ جام حنظل مذاق فنا اختیار قلدی بو مثللری کتوردم تا بیله سز که بو جهان غدر
بکا زندگانی میسر دکلدر و کندو هلاکم ایله آنلرک فراقی بابینده فرق متصور دکل
بودخی مقرردر که هر ملک صدد زوالدهدر و هر ملک شرف انتقال و ارتحالده در

بو عمارتنک آخری خراب در وشرابنک صورتی سرابدر و بو رباطده دوام محالدر و بو محنت
آباد مقام ارتحالدر **قطعه** کورزمی کیمسه تعالا الله سنده رنک بقا بولرمی کیمسه کلنده کوره
وفا قچوسن اگر صوسندن ایرکوش هوشه صوت رحیل دماغ جانه ایریل و یرر فنا قچوسن
شعر نزلنا فیه یوما وارتحلنا کذا الدنیا نزول وارتحال بو مقام فوات و فنا ده
هیچ کون آرام و خوام ایچون بو قدر جوزن جراءه اقدام طور عقلدن دوردر و کشی کندو الیله
خرمن عیش و حضورین هباء منثور ایتمک مقتضای فکر صحیحدن بغایت مهجوردر و اگر
ممکن ایسه بو بشکلک حلنده بو بندن اسهل بر طریق بولکه و بو غائله نک دفعنه
قدرتک وار ایسه هر حیله دفعی تدارک قلکه بن تکلیف مذکورک عهده سندن کلمزم
وطور عقلده محذوردر و مذهب شرعده منهی و محظوردر اول امورده بنمه مساعده قلهرین
براهمه ایتدی الحکم لله کلام حق تلخ اولور و ناصح صادقلرک قولی درشت کلمز الحق مر
الماس رای عالم آرای ملکدن مستغنیدر که غیرلری کندونک نفس شریف و عنصر لطیفنه
برابر بیله و آنلرک جهت بقاسیچون جان عزیز و جاه لذیذدن فراغت قیله مخلصلرک
نصیحتی حیز استماعه واقع اولمق کرک و بو غرض کلامه عین اعتبارله نظر قلمق کرک نادر پادشاه
نفس نفیس و ملک وسیعنک قدرین بلمک کرک و بو امرده که موجب فرح تمام و منتج آسایش
خاص و عامدر بی توقف و تردد شروعه اقدام ایتمک کرک که عند العقلا نفس عزیز
جمله دن متقدمدر و اننک وجودی مقابله سنده سائرلر کالعدمدر ضمیر منیر ملکه پوشیده
اولمیه که آدمی زاد مقام استقلال و استبداده کلفت تمام ایله واصل اولور
و سود وجود که بازار کائناتن اندن رایج موجودی بو قدر خرج نقود و بذل المجهود ایله
حاصل اولور حالیا ماویه محاتی زاویه حیات اوزره ترجیح و تقدیم ایتمک کرک و فسحت سرای
سرور بر حبوری قویب تنکنای کور و ماوای مار و موره کتمک رهش خردن دور کورینور
نته که ذات ملک باقی و پایدار در زن و فرزند اقتدار واردر و تا ملک استوار و برقراردر
خدام کافی و اسباب سلطنت بسیاردر **ع** کر هیچ نباشد چو تو باشی همه هست ملک چون
بو فضولی استماع بیوردی دفع مفاسد منامده آنلرک بو جاهله ابرام و اقدامن کوردی
غایت متحیر و متالم اولوب بارکاهدن خلوتکاهه خرام قلدی و صفه ایوانندن کوشه
بیت الاحزانه متوجه اولدی **بیت** چو نتوانم که با کس حال درد خویشتن کویم
روم در کلبه احزان هم با خویشتن کویم پس روی ضراعت خاک مذلته سوروب خونابه
حسرتی فواره دیده سندن روان ایدی و صرصر حیرت و حرمان خرمن صبر و آرامن

صاورب باد خزان اخوان برکی و بار سرور و حضوری ریزان اتدی و کندو کندویه ایتدی آبا بو غمام غموم و طوفان هموم کرآندن برق خوف و تکرک مرک نزول ایدر نیجه فضای قضادن هجوم اتدی و بو سموم کروب که صخرهٔ صمائی موم و سنک خارایی اریدیب صوم ایدر نیجه مغیلان زار بلادن هموم و هبوب اتدی **بیت** من بودم و کنجی و حرییفی و سرودی • غم اکه نشان داد و بلا را که خبر کرد • هیچ بر فرد کندو نک خویش و پیوندک قتلنه رضا ویرر می یا برا حدنی حمال فرزند و دیدار مایهٔ دلبند مجرد بر غم فانی ایله قانیغ و خرسند اولور می بو پسر لرم که کوزمک نوری و کوکلومک سروری و دل و جکر پرکاله لری و عمر باغنک غنچهٔ کل و لاله لری در و حال حیاتده مایهٔ استظهارم و وقت وفاتمده مایهٔ الافتخارم در نظر مده اولمیجق و بندن صکره قالمیجق نهال عمردن نیجه برخوردار اولم و یا دولت و سلطنت دن نه لذت و حلاوت بولام **بیت** قالمیجق کیتسنک صوکنده بر هیف حیف اول عمره که اولور عبث یره تلف • وایران درخت که چشمهٔ خرشید تابان اکنک چاه زنخدانده بر قطره در • و لمعهٔ ماه درخشان اکنک عکس رخ نور افشاندن بر لمحه در رخسارهٔ غراسی روز وصلت کبی تابان • طرهٔ مطرا سی شب فرقت کبی بی پایان در

مثنوی منور مهر رخساریله آفاق • ایکی قاشیله ماه نو کبی طاق • قدینک حمکه سید رساخ شمشاد • قدیمی بنم سید رسرو آزاد • محاکست دلربا سمی مدح ایدیم مصاحبت جانفزاسنی شرح ایده یم **بیت** درین دیرین کهر ابداریمی ریبن کنج کنج رسین مشکباریمی دیبن • بکا آنسز حیات نیجه متصور در مرضا که عمر نوح مقدر اوله متاع عمردن تمتع آنسز نیجه میسر در • و اکر بکا روز یرکه رای منیری روز حادثه ده بر آفتاب نور افزا در • و پر تو شمع ضمیری شب واقعه ده بر نور ظلمت زدا در

بیت زاینک امضا سید ر عنوان دیوان عمل • شمهٔ شمشیر بدر طغرای منشور امل

دیکر بی دستیاریٔ قلم بی قرار او • تخت ملوک را نبود پای برقرار • شویله که عزت حضوریله حاضر اولمیه و عین تدبیر اصابت پذیر ایله احوال ملکه ناظر اولمیه عمارت ممالک و رعایت خلائق و رونق اعمال و تعمیر خزائن و توفیر اموال نه وجهله ممکن و میسر اوله • و چون صحیفهٔ تدبیر کمال دبیر که نقش بند مهر منیر ثنا کر دبیانی در و تیر بدیع التقریر زرینه خورسفرهٔ مبانی بیانی • در لفظی لآلی منظوم کبی دلکش و خطی جواهر منثور کبی فرح بخش در **بیت** لطف لفظش داده باهم آب و آتش را قرار حسن خطش کرده باهم نور و ظلمت را قرین • نظر من اولمیه مصالح اطراف و حوادث

خیر الخلف

الکنافه نه طریقله علم حاصل اوله و مکائد اعدای دولت و عزائم مدعیان مملکت نه حیله ایله اطلاعه
قابل اوله و هر گاه که بو ایکی ناصح امینك بلکه بو ایکی درّ ثمینك دفتر وجودنه رقم عدم
چکله هرآینه انلرك فوائد رای و درایتی و منافع حسن کفایتی انقطاع ملکدن انقطاع
بوله کرك بو تقدیرجه رونق امور و نظام مهام جمهور قبیل ممتنعاتدن اوله کرك
و اول پیل سپید که شخصی جرم ماه کبی تابان و کردون گردان کبی روان در **بیت**
بند حصن حصار او آهن ✿ زخم دندان او حصار افکن ✿ رکابمده اولمیجق میان معرکه ده
مبارزه یه نیجه وارم و اول ایکی فیل سبز که صف هیجاده سیل کبی خروشان و دریا
کبی جوشان در **بیت** زخم طوم ساز نه پیچان کمند ✿ برارند بار بلارا بلند ✿ هنگام
وغا ده مصاف اعداده نیجه طورم و ایام رزمده مخالفلری بری برینه نیجه اورم و ایکی جمازه لرم
که وقت سیرده بیك صبای جهان پیما آنلرك درد اثر کوره مز و برید شمال پر و بال سرعت
و استعجال ایله رهگذارلری غبارینه ایره مز **مثنوی** یلر سه بل بکی اولر تند و سرکش
سکر درسه هوا به اوررلر آتش ✿ قناعت پیشه زاهد کبی کم خوار ✿ تحمل اهلی کبی بار بردار
حال اقطار و اطراف و دیاره نیجه مطلع اولم و احکام و بشارت نامه لری جوانب
ممالکه و مسامع خلائقه نه طریقله منتشر قیلم و اول حرص تك و پویا درك صاعقه
کردار و برق رفتار سمندیما نندسز که آتش نعل جهان پیماسی ران رخش رستمده داغ
غیرت یقر و رشك سرعت سیرندن دیده شبدیز خسرودن اشك کلکون اقر **نظم**
کزر عالمی ایچن بردمده چون برق ✿ ایکی منزلدر اکا غربله شرق ✿ اورر بیك صبا کوزینه توزن
ایاغی توزن ایدر سرمه ایلدوز ✿ بله آنی نیجه تشبیه ایده دل ✿ که توزن کورمیه کولبه بیك ییل
تیر ارزوی کمان ارزوی نشاطه نیجه وجهله کتوررم و کوی طرب میدان جهانده نیجه چوکان
حیله ایله کوتررم و بی تیغ کوهر نگار که بر آب شکل در که آتش فتنه انك حرکتیله سکون
بولور و بر آتش شعلهدر که آب روی مملکت انك برکاتیله مصفی اولور **بیت** نمود تیغ کبود تو
جوهر از تن خویش ✿ چو بر بنفشه سیراب قطرهٔ باران ✿ هنگام کر و فرده نیجه منصور
و مظفر اولم و هر گاه که بو مذکوراتدن بی بهره قالم و متعلقاتمك قتلنه رضا ویرب
بو یادگارلری که عواطف پروردگاریدن بن بنده یه مخصوص در ضایع قیلم ملك
و سلطنتدن نیجه متمتع اولم و عمر زندگانیدن که فرصتا جاودانی اوله نه لذت بولام
و فی الحقیقه **ع** عمری که اینچنین کذرد در حساب نیست ✿ **القصه** ملك بر کون بر کیجه بو منوال
اوزره دریای غصه یه طالدی اما قعرینه ایرمدی و غواص عقلی عمان فکرته صالدی

لیکن

لیکن صدف ضمیرده بر گوهر تدبیر که سلک قبولده انتظامه قابل اوله الته گرمدی **مثنوی**
کلبهٔ حزن ایچنده قالدی حزین * همدمی غصه همنشینی انین * ویردی گوکلنی یله گوزینی ابه
قومدی جای تاب دل خوابه * عاقبت ارکان دولت میاننده ذکر فکر پادشاه شیوع بولدی
و پریشان خاطرلغی و دل مشغوللغی جمیع محرمان حرم سلطنت بیننده بیّن و مستفیض اولدی
بلار وزیر چون حالی بو منوال اوزره مشاهده ایتدی متحیر اولوب کندو کندویه ایدی اگر
استکشاف احواله جرأت ایدم و تحقیق اسرار پادشاهی یه نفاذ اشارتی اولمدین مباشرت
گوسترم مراسم حرمت و آداب سلطنت ده تهاون ایتمش اولورم * و اگر اهمال ایدوب طریق
تأمل و تحمله سالک اولام جادهٔ صدق و اخلاص * و منهاج لوازم اختصاصدن طشره
گیتمش اولورم * بس ایران درخت خدمتنه گیدی * و بعد اتی داء مراسم اعزاز و اکرام آغاز
کلام ایدوب ایدی **بیت** ای سر پردهٔ عصمت زده بر علیین * پرده دار حرم حرمت تو روح امین
رأی عالم آرایه روشن اوله که اول هنگامدن بروکه بو بندهٔ مستهام * بارگاه سپهر
احتشامک خدامی سلکنده شرف انتظام بولمشدر * الی هذا الآن کاتم بو درکه
ملکک بنده دن پنهان برستری واقع اولمشدر * و دقائق احوال مملکت ده و جلائل
اعمال سلطنتدن هیچ بر نسنه یه بنمله مشورت ایتمدین بنمله شروع بیورمشدر * بر قاچ گون
اولدیکه براهمه یی بنچه دفعه خلوتنه دعوت ایدوب انلرله مخفی بعض نسنه مفاوضه ایتدی
اول زماندن بروکه بنک یوزنه بقماز * و خلوتخانه سندن طشره چقماز * بنچه گوندر احوال
مملکت مهمل و مختلدر * و امور سلطنت مختبط و معطلدر * ایله اولسه چون حضرت علیا ملکهٔ
مملکت * و کافلهٔ سلطنتدر * و لشکر و رعیت عاطفت ملکدن حصه اتک عین عنایتنه
گوز طوترلر * و انک حکمنی حل و عقد امور * و قبض و بسط مصالح جمهورده ثانی اثنین
فرمان سلطانی عد ایدرلر صواب اولدر که استعلام احواله اقدام ایدوب کیفیت واقعه یی
بز بنده لرینه اعلام ارزانی بیوره لر تا علی سبیل الاستعجال * انک تدبیر و تدارکنه اشتغال اولنه
که براهمهٔ غدر پیشه * و مکر اندیشه * مبادا که تزویر حیله لرینه گرفتار ایدوب فطیر تزویرله پادشاهی
برخطرناک امره تحریک ایده لر که عاقبتی حسرت و ندامته مفضی * و خاتمتی حیرت و ملامتی
متقضی اوله نعوذ بالله برحادثه واقع اولورسه حسکره تأسف و تلهف فائده ویرمز
و تحسر و تحیر نافع اولمز **بیت** علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد * دریغ سود ندارد
چو رفت کار از دست * ایران درخت ایدی ای وزیر صواب تدبیر بنمله ملکک میاننده
یقین زماندن برماجرا جاری اولوب عتاب آمیز کلمات واقع اولمشدر * حالیا خلوتخانه

ملکه جرأت ایدب اغاز کلام واستکشاف اسراره اقدام شائبهٔ تکلفدن خالی دکلدر وزیر
ایتدی ای ملکه العتاب هدیة الاحباب عتاب سبب رسوخ بنای محبتدر وموجب ثبات
اساس مودتدر بیت نازی ز تو باشد وعتابی از ما می ناز وعتاب دوستی نتوان کرد
بو اصل وقایعده حجاب اصحاب مرتفع اولمق کرک چون ملک بادیهٔ تفکرده حیران قالمش اولا
واندیشهٔ دور ودراز خاطر مجموعن پریشان قلمش اولا محرمان حرم محترمه جرأت کلام
واجبدر ووزرایه استفسار اسرار ملوک غیر مناسبدر بو دخی مقرردر که اصحاب واحباب ملکدن
اول جناب عصمت مآبدن غیری یوبابده فتح الباب میسر دکلدر ملک بو ضعیف حضورنده
دفعاتله زبان شریفنه کتورمشدر که هرکاه که ایران دخت نظرمه کلسه خرمن اندوه ملاحظهٔ
خاطرم ماننده کوه دخی اولسه برباد اولوب شاد اولورم ودیدار همایونیله بار غمدن قیدنیکو
بندالمدن آزاد اولورم همان بی تکلف حقیقت حالی استعلامه اقدام ایله والحاح وابرام ایله
نیه واقف اولورسک توقف بوبنده دلخواهدر اعلام ایله ایران دخت خلوت ملکه جرأت ایدکی
وشرط خدمتی یرینه کتوردکدن ایتدی بیت غمت مبادو کز ذلت مباد و درد مباد
که راحت دل وآرام جان ودفع غمی موجب فکرت وسبب حیرت ندر اکر براهمه دن بعض
وحشت امیز کلام استماع بیورلدیسه لائق بودر که بز بندهلرکوز دخی کیفیت حاله مطلع
اوله وز تا انک تدارکنده شرط اهتمامی تقدیم ایتمکله وظائف عبودیتی اداقله وز
ملک بیوردیکه ای آرام دل بیقرار اول نسنه دن استفسار جائز دکلدر که جوابی
موجب ملال خاطر وسبب هجوم خواطر اولا لا تسئلوا عن اشیاء ان تبد لکم تسؤکم
ایران دخت ایتدی اکر بوافت مخافت متعلقات شاهدن برطائفه یه متعلق ایسه
غم دکلدر که سلامت ذات مبارک شاهی جمیع افاتی تدارکده کافیدر مصرع
هزار جان کرامی فدای جان تو باد واکر عیاذا بالله اول حضرتک نفس نفیسنه متعلق
اولا آنده دخی اضطراب جائز کورلمک کرک وخاطر عاطره خاطره یول ویرمک کرک
بلکه موجب این عزمت من عزمات الملوک عزیمت مردانه یه ملازمت صفات صبر وثبات
مداومت بیورلمق کرک که جزع وفزع حضوری ساحهٔ دلدن دور ایدر واظهار عجز حال
وضعف بال احبابی رنجور واعدائی مسرور ایدر هر کمسنه که وقت حدوث حوادث
وزمان وقوع وقایعده حبل متین اصطباره تمسک ایده عاقبة الامر مرادی چهره سن
عین یقین ایله مشاهده قیله وسرور وشادی عروسی انک کنارنده جلوه کر اولا
فرضا که فوائد دنیویه اکا مترتب اولمیه بی شبهه مثوبات اخرویه دن که اتم مقاصددر

بی بهره قالمیه مثنوی ایچرچون زهر قهری قطرهٔ آب ۔ دوکر اولور صدفن دُرّ خوشاب
شود لکه صبرله اولور پر کهر دن ۔ صدف قرنی طولر لؤلؤی تردن ۔ قیلقلاره صبر ایلریودر قان
اولور سنک سیه لعل بدخشان بیت ای دل صبور باش بر آفت روزکار ۔ نیکو شود بصبر سر
انجام آدمی ۔ پادشاه موفق من عند الله اولدر که چون بر مهم سانح اولوب بر حادثه
واقع اوله وجه تدارکی و طریق تلافیسی آنک کمال کیاست و وفور فراستنه مستور
و مشتبه اولمیه خصوصا که اسباب دولت و حشمتده شمهٔ فتور و مقدمات فرحت و موجبات
مسرتده شائبهٔ قصور اولمیه قطعه هم گنج داری هم خدم هم ملک داری هم حشم
بیرون نه از خلوت قدم بر بام عالم زن علم ۔ رخ جانب مقصود کن اندوه را نابود کن
احباب را خشنود کن بردار از دل بار غم ۔ ملک آیتدی اگر کوه قاف بر ابهه اشارت اندکلری
احوال برابهه الدن برجف الشته طور موسی کبی حرکته کلوب و بست الجبال بسا
صفتی آندن ظاهر و هویدا اولیدی و اگر اول رموز جکر سوز دن کوش روز جهان افروزه
برزمزابریشه قساوتندن شب تیره کبی تاریک و تار اولوب اندن آثار ظلمات بعضها
فوق بعض پیدا و آشکار اولیدی بیت کز مه سیه نبو شد از این غم سیاه روست
ور ابر خون نگرید از این غصه بی حیاست ۔ کرم ایله بو بابده بکا کلام سویلمه و انک تحقیقنده
ابرام ایلمه که نه بکا تکلمه قدرت میسر و نه سکا استماع متصور ایران دخت بر دفعه
دخی زمام اقدامی جانب ابرامه عطف ایتدی ملک انک الحاح و ابرامنه تحمل قادر اولمیوب
ضروری مکنون ضمیرن اعلام ایدوب ایتدی که چنده مخوف واقعه لر کوردم و انک هولندن
خوف کیدوب حقیقت تعبیر و کیفیت تاویلن برابهه دن صوردم اول مدبر حدوث نوازل
هائله تعبیر ایدوب دفع غائله سنده بویله تدبیر ایتدیلر که سنی و اول ایکی پسر نازنینی
و بلار وزیری و کمال دبیر و پیل سپید شیر افکن و سائر پیلان کوه پیکر لشکر شکنی
و جمازکان خارا نما فرخار خواری و سمند جهان نورد و صبا رفتاری شمشیر کوهر نکار ایله
آغشتهٔ خون و خاک ایدوب هلاک ایدیلر تا اول منافاتک اثر ضرری مندفع و شرر
شری مرتفع اوله ایران دخت که بو کلماتی استماع ایتدی دود اندوه آتش کلدن
روزن دماغنه صعود ایدوب قریب اولدی که قطرات عبراتی فوارهٔ دیده سندن کریه
رخساره روان ایده و طائر عقلی آشیانهٔ دماغندن هوای حیرته طیران قیله
ولیکن کمال فراست سببیله بو حنجر جانکداری هضم ایتدی و تغیر وضع ایتمیوب بو تنک
محو اسنه سلک اداده نظم ایدوب ایتدی بیت من از عشق تو فانی شوم بقای تو باد

هزار جان من وصد چو من فدای تو باد • پادشاه بو امرلری چون غم یمه سون و بو خصوصده
الم چکمیه سون که نفوس بنم کبی جان سپاز فدای مصالح شاهه صالح اولمغه مصلحت
برازتا ذات بزرکوار باقی و رتبهٔ اقتدار برقرار و در وجدان اهل سهل و اولاد
و احفاده مجال واز در و اسباب شاهی بسیار و خدام کافی بیحد و بیشمار در اما بو طایفهٔ
غداره بندن اعتماد اولندی و انلرک خرافات فشار و کلمات ناهنجارنه بندن اعتقاد
قلندی بلکه معلوم در که ناحق یره قان دوکمک و اساس حیات نفوسی بی سبب هدم ایتمک
کناه عظیم در و بر معصیت در که عاقبتی وخیم و خاتمه سی ذمیم و جزاسی نار جحیم ده عذاب الیم در
نعوذ بالله شویله که واقع اولا بعده حسرت و ندامت و فضیحت و ملامت غیر نافع در
زیرا ماضی استرجاعی محال و مرده احیاسی ممتنع در ع این کار ز دست من و تو برناید
ضمیر دوربین ملکه معلوم اولسون که بو ملاعین غدرآیین هر چند که بعض علوم ظاهره لری
و بعض فنونی مستحضر لر در اما خائن و نامتدینلر در اجماع آراء حکماء دین قویم
و اجتماع انظار سالکان صراط مستقیم بونک اوزرینه در که طبع سقیم و نفس لئیم
هیچ وجه ایله پیرایهٔ استقامته قابل اولمز و زخارف معارفله زیور و نما و حقیقتله
آراسته قلنمز • سک کبی که هر چند کردننه یاقوت و زبرجددن طوق و مرصع بند ایدرلر
نجاست ذات و خساست صفاتی متغیر اولماز و خرک هر بار که جلی اطلس خاص
و لکامی کوهر الماسدن اتسه لر خوی بکیدن ترک ایلمز که مثل الحمار یحمل اسفارا
بو معنی یه شاهد و بو نکته یی مؤید و مؤکد در نظم دوشسه کلزاره پرتو خورشید
خوش بخورلر اولور هواده پدید • چونکه چرک اوزره صاله پرتو • انسکار اوله آنده چرکین بو
صدفه دوشسه در اولور نیسان • ماره دوشسه اولور آفت جان • ارباب عرفان قتینده دانش تیغ
بران مثابه سنده در که انکله جمیع خلقی هلاک ایتمک ممکن در آنلر که پاک طینت و پاکیزه
فطرت اولورلر نفس دغا و شیطاندن هوای بدفرمایی که آنلردن عظیم دشمن یوقدر
اول تیغ ایله قتل ایدرلر و اول طائفه که بدسیرت و ناپاک سریرت اولورلر روح
پاک و عقل دراکی که نوع انسانه آنلرسز مرتبهٔ شریفه ادراک میسر دکل در همان
اول شمشیر ایله هلاک ایلرلر و اول اسبابی که آلات دفع مکائد اعدا و اقرار
آزار احبابدر ایدرلر حضرت مولوی مثنوی معنویسنده بو معنی یه اشارت قلمشلردر
اول بوده که بیود مرشد در مثنوی بدکهر را علم دین آموختن • همچو تیغی دان بدست راه زن
تیغ دادن در کف زنکی مست • به که آید علم ناکس را بدست • حیله آموزان جکرها سوخته

فعلها و مکرها آموخته بر آهمه بد نهادک بو آتش فسادی ایقاد ایتمه دن مرادلری بودر که
فرصت انتقام فوت اولمیه و سیاست ملکانه دن قلبلرنده اولان جراحات که هنوز
التیام بولمامشدر بولمق دخی بو قدر بو اشارات حیله آمیز ایله که قانون غدر اوزره مبتنی در
شفا پذیر اوله غرضلری بودر که شهزاده لری که عوض نفس شاهی و خلف ذات
کریم شهنشاهی در لر هدف تیر تلف قیله لر و خلیفه بی خلف قاله و ارکان دولتی که
قواعد بنای کارخانهٔ سلطنت و تعمیر ممالک و توفیر خزائن و ترفیه خلائق انلرک
کف کفایتنه وابسته در بو طرف قیله تا رعیت دلیر و لشکر نا امید اوله و اسباب
جهانگیری اسب و پیل و اشتر و استر گبی ایسترلر که ابطال ایده لر تا ملک خلوت و بی اسباب
دولت قاله بن کمینه کمتره خود نه اعتبار سنم امثالم خدمت ملکده هزار هزاردر
اما چون ملکی تنها بوله لر علاوه ور الایام سینه لرنده مرکوز اولان تیغ کینه یی نیام
انتقامدن چیقروب ضمیرلرنده مضمر اولان قصد فتنه بی قوتدن فعله گتوره لر
بوزمانه دک انلرک توقفی عجز و اضطرابسبیله ایدی چون الآن امکان و اقتدار
بولدیلر عنان اختیار اللرندن گیدوب قصد ایتمشلردر که زمین ملکه فتنه و آشوب تخمین
صاچه لر و کلید اندیشهٔ غدر ایله فساد و فتنه بابن آچه لر شویله که فرمان قضا مضای
شاهی حکم واهی و قضای فاسد بدخواهی اقتضا ایدوب هم لشکرک امیدی آندن
باطل اوله لر آندن هم عتبهٔ سوء ظن حاصل اوله زیرا چون رعایا و لشکر یکدل و یکزبان
اولمیه لر کمان کارزار امن و امان اول منزلدن کوچ ایده و مخالف هر طرفدن
باش قالدروب دشمن هر جانبدن هجوم ایده تا لاجرم ملک و مال پایمال اولوب سلطنت الکدن
چیقه و نفوس ناس معرض تلفده واقع اوله آتش هرج و مرج خاندان و خانمانلری
بیغو قلمق لازمدر که مکر دشمندن امین اولمیه لر و علی کل حال حیلهٔ بدسگالدن
غفلت قلمیه لر **بیت** مکر دشمندن صقن اولما ایمن • غدر ایدوب تا که سکا قورمیه کمین •
بعض شعرای حکمت انتما بو معنایی بو ایکی بیت ایله ادا ایتمشلردر **مثنوی** مشو ایمن از خصم
بیدادجوی • که غدار پیشه است و ناپاک خوی • بظاهر دم آشنایی زند •
بباطن در بیوفایی زند • بو جمله ایله هم صواب کوردی که تدبیر ایله بو شدتدن
فرج و بو ورطه دن مخرج میسر ایسه تأخیر جائز گورمیه و اگر بو قضیه محال ایسه
باب احتیاطده بر طریق دخی ملحوظ در شویله که ملک محفوظ اولوب فرمان قتله
انکدخی مضمونی عز اعلامه وصول بوله ملک مثال ویروب ایتدی سنک ضمیرک

بر جام جهان نمادر که ژنکار عیب و ریبدن معرادر و کلامک برابینهٔ مصفی در که شائبهٔ
ژنک شبههدن مبرادر **بیت** دیلکدر منبعی رأی صوابک سوزکدر مجمعی فصل الخطابک
لاجرم سنک هر قولک بنم قتمده مسموع و مقبول در و هر کلامک بر نص قاطع و بر سیف
مسلول در ایران دخت ایتدیکه کاریدون حکیم که مؤسس مبانیٔ فضائل
و مشید قواعد فواضل شمائل در طبع لطیفی مخزن جواهر حکم در ذهن شریفی
منصهٔ عرائس عالم حدوث و قدم در **بیت** دل پاکی نظر لطف خدایه مظهر
رأی پیری تیغ سر قضایه محرم بو انناده کوه ضغراده بر غار کوشه سن اختیار
ایتمشدر و بالکلیه جانب جناب حضرت خالق بیچونه متوجه اولوب علایقدن
فراز و خلایقدن کنار ایتمشلر در اکرچه که اول فلاسفه حسب و براهمه نسب در
اما صدق و دیانتده و وفا و امانتده انک کبی اوزرنه مزیتی اولدیغی جهتدن
اعتماده اول انسب در فکر عواقب امورده انک نظری اتم و اکمل در و دفع نوائب دهورده
انک تدبیری اکمل و اشمل در اکر رأی ملک رای بو بابده اکا رامت محرمیت
ارزانی کورر ایسه و کیفیت خواب و صورت تعبیر براهمهٔ اکا کشف ایتمک روا
بیورر ایسه بی شک اول طریق حق اوزره انک حقائقندن ملک متنبه اولوب حقائق
تأویلندن بر دقیقه مخفی و مجهول قالمیه کرک شویله که انک تعبیری تقریر براهمهیه
موافق چیقه شبهه زائل اولوب اول عزیمتی امضا لازم اولوب اکر اکا مخالف
اشارت بیورر ایسه ظاهر بودر که ضمیر منیر سلطانی دخی حقی باطلدن فرق و صحیحی
سقیمدن تمییز ایتسه کرک بو کلام رأی رایه موافق کلدی و فی الحال سوار اولوب
کاریدون حکیم قاتنه واردی و دیدار حکیم الهی که مجمع فیوض نامتناهی ایدی شرف
استسعاد بولوب لوازم تواضعی یرینه کتوردی حکیم دخی شرائط تعظیم و تکریمی
تقدیم ایدوب ایتدی **بیت** کلبهٔ ما روضه شد چون مقدم رضوان رسید
دیده روشن شد چو بوی یوسف کنعان رسید سبب تجشم رکاب سعادت انتسابه
نه واقع اولمشدر فرمان قضا مضا نفاذ بولسه درکاه بارکاه کردون پناهه
یوز سورر قدم شرط ادب و آداب ملوکه انسب بو ایدی که خادمان مخدومه خدمت
ایدرلردی و مملوکلر ملازمت ملوکه کلهلردی **بیت** طریق خدمت و آیین بندکی کردن
خدای را نتوان کن تو سلطان باش سیمای سعادت انتماده آثار تغیر مشاهده
اولنور و غرهٔ همایونده هم علامت غم تنزتش قیلنور صورت حالی و موجب ملالی

بیان بیورمق صوابدن بلکه ثوابدن خالی دکلدر ملکک کیفیت مناماتی و براهمه نک
تعبیراتن بر سبیل تفصیل اعلام ایتدی کاربدون بر زمان طویل تحیر تحیره طالدی
و تعجب بر باغنه ایصوی قالدی بعده ایتدی ملکه بو باب سهو عظیم واقع اولمشدر که
بو سری اول طائفه یه اظهار ایتمک ضروری چوقدر زیرا که بو سره اول طائفه نک رتبت
محرمیتی یوقدر ع هر کوش کجا محرم اسرار بود رأی عالم آرایه مخفی و مستور اولمیه که
اول مدابیر بو واقعه نی تعبیر لیاقتندن دورلردر اول سببدن که عقل و فطانتدن محروم
و دین و دیانتدن مهجورلردر اما ملک بو خوابلردن اضطراب ایتمیوب مسرور و شادمان
اولمق کرک و شکرانه ایچون مستحقلره احسان بیکرانه ایتمک کرک که دلائل دولت
و سعادت بو منامات صفحات تماثلنده پیدا و شواهد عزت و عظمت بو واقعات
تعبیرات حالنده هویدادر دم بدم مجاری امور وفق مرام اوزره ظهور قلمق کرک
و ساعت بساعت بهجت و دولت و ابهت و سلطنت ازدیاد پذیر اولمق کرک
بیت سپهر تابع و کردون غلام و دوران رام فلک مطیع و ملک داعی و زمانه بکام
چون پادشاه عالمپناه بو واقعاتک تعبیراتنه اطلاعه عازم اولدی بو دولتخواهه
دخی ایلرک تأویلن علی سبیل التفصیل تقریر ایدب اول مدابیرک تدبیر مکیدتن سپر تعبیر
و وقایه حکمتله دفع ایلمک لازم اولدی ع کربدست تو خدنگیست مراهم سپریست
اول اول ایکی ماهی که دمللری اوزره طورلردی رسوللردر که جانب سرندیبدن کلورلر
و ایکی بیل ارمغان عظیم حنبانله هزار رطل یاقوت رمانی و لعل بدخشانی که دل آزار
رنک رنکندن پرخون و جرم آتش غیرت شعاعندن نهانخانه سنکده مکنوندر پیشکش
رسمنده شاهه کتورلر و اول ایکی بط ایکی اسب فائق درکه ماه نوا کازینی و شعاع شمس
دهنرکینی اولمغه لائق در نظم دربلاری طری والایه بکزر اوزن یالیلاری دریایه بکزر
کمر بوینلری قوس قزح وار دکرمی صغریلاری هاله کردار صهیلی اوز رسالر اولور رعد کویا
آیقلارندن اولور برق پیدا و اول مار ابراستر سرافراز در کا جنبشن آتش روشن
مسالک و مضائقده آب کبی روان و سیل کبی جزوشان در و زخم سم پولاد رنکله سنکدن
صاعقه ماننداتش افشان در نظم براوزره بیل کبی حسبت و سبکخیز کهواچه کرم رو
چون آتش تیز چو بستم سنک رنکین اوره سنکه اورر آتش سپهر آب رنکه بو نلرک
شاه دهلهدیه رسمنده اصطبل عامره ارسال ایدیسر و اول مار که بای ملکه پیچان اولدی
بر تیغ کوهرنکار اتش فعل و آبدار درکه روز هیجاده چشمه مینادن یاقوت مذاب روان ایدر

وصفحهٔ الماس رنکه خردهٔ عقیق وریزهٔ مرجان ریزان ایدر بیت فتح وظفر بجوهر تیغ تو قائمند
نی نی که تیغ تو همه فتح مجسم است اول خون که ملک بدننه الکلرکوده بولدی بر خلعت ارغوانی در
طراز زرله مطرز ودر وکوهرله مکلل که دار الملک غزنه دن تحفه طریقیله بارکاه کردون اشتباهه
شاهه کتوره‌لر اول استر سفید که ملک اکا سوار اولمشدر بر پیل درسفید هیکل مهیب
پیکر که صف لشکرده خون دلیران ایله خرطوم زبرجد رنکن لعل سیراب ایدر واول ثعبان
دمانکه کوه آهندن معلق در هر دمدن بر عالمی خراب ایدر بیت پیکری برزکوه
او نامون بیستون روان بچار ستون سلطان شام وقاهره اصطبل عامره
ارسال ایدب شهریار کامکار اکا کاه کاه سوار اولسه کرک واول اخکر سوزان که
فرق مبارک ملکده برق کبی فروزان اولدی بر مجوهر افسردر که کنکرهٔ قدری غرفهٔ
قصر مینا رنک آسمانه همسر در بیت رسیده عکس آن تاج مرصع
بچرخ ماه چون ماه مقنع بو تاجی ملک سیلان باج وخراجله خاکپای ملکه روان ایتسه کرک
واول مرغ که منقارن تارک مبارک ملکه اوردی آنده شائبهٔ مکروه متوقع در اما اکا
اول قدر اثر وچندان ضرر مترتب اولمز غایت ما فی الباب بر بار جاندن وعزیز جهاندن
بر زمان هجران لازم کلور انک دخی تمامی صلاح حاله منتهی اولور بو خوابک تاویل
تصحیح وتعبیر با صوابی بودر که تقریر ایتدم وبیدی کورمکده دلالت ایدر که رسول یدی
نوبت هدایای ملوکانه ایله در دولت پناهه عودت ایده‌لر و ملک اول غنیمتلرک حصولیله
واول غنیمتلرک حصولیله شادکام وشادمان اوله وثبات دولت ودوام عمر ابد پیوندله
اختصاص بوله پادشاه واجبدر که من بعد جانبی کندو اسرارنه مطلع اولمیه وتا
برکسنه نی تجربه قلمیه وصدق ودیانتی کما ینبغی بلمیه آنکله مشورت روا کورمیه بیت
کسی را امتحان ناکرده صد بار مکردان پیش خویشش صاحب اسرار اصل خود بودر که
مطلقا صحبت مردم بی باک وناپاک وبد کوهر وزشت سیرتدن اجتناب ایتمکی ذمتنه
واجب بیله وکوهر با قیمت نفس نفیسن اشخاص سفله طبع ودون همت ولئیم مشرب
ودنی خلقت سلکنده منتظم قلمدن احتراز قیله بیت آب را بین که چون همی نالد
هر دم از همنشین ناهموار ملک بو کلامی استماع ایدیجک فی الحال سجدات شکری
تقدیم ایتدی واول پیر مبارک نفسدن که مسیحا صفت دل مرده سینه حیات تازه
وروح پژمرده سنه نشاط بی اندازه ویردی عذرلر دیلدی وایتدی بحمد الله که عنایت
یزدانی مدد نصرت ارزانی بیوردی وبکا بو جناب حکمت مآب وکرامت نصابه یول

کو

کوستردی تا بو حضرتک هیامن انفاس متبرکه سیله شدائد محنت موائد راحته مبدل اولدی

مثنوی بو دقتله چوقلدک موشکافی ٭ جوابک اولدی دل درد ینه شافی ٭ جزاک الله که
جانم کوزین اچدک ٭ کوزومه قارشو جانان یوزین آچدک ٭ یولم پر نور ایدک ای مهر روشن ٭
خلاص ایتدک ضلالت ظلمتندن ٭ بیت بار غمی که خاطر ما خسته کرده بود ٭ عیسی دمی خدا
بفرستاد و برگرفت ٭ والحمد لله حمدا دائما ابدا ٭ پس ملک دل فرحان و خاطر شادمان ایله
مستقر عز و اقبالنه نزول و اجلال ارزانی بیوردی ٭ و بر هفته متوالی سوللر تحف و هدایا
برله اقالیم سبعه دن کلوب یتشدیلر ٭ همان اول وجهله که حکیم کامل بیورمشدی مضمون رسالاته
موقف عرضه یتشدردیلر ٭ بدبخت کون ملک بلار وزیری و فرزندلرین و ایران دخی و دبیری
خلوته دعوت ایدوب ایتدی عجب خطا قلدم که سرمی عدا ایله افشا قلدم اکر سیر رحمت الهی اولمسه
و ایران دختک نصیحتی شرف حسن قبول بولمسه ٭ عاقبت اول ملاعینک مکری بنم و تمام اتباع
و اشیاعمک هلاکنه مؤدی اولوردی ٭ هر کسیه که سعادت ازلی یار ٭ و کفایت ابدی مددکار ٭
اوله لاجرم ناصح و مشفقلرک نصائحن عزیز طوتوب سوانح مصالحده کردن عقلن
پیرایهٔ تأمل و تأنی دن عاطل قلمز ٭ و وخامت عاقبتدن اندیشه ایدوب مقام حزم و محل
احتیاطدن غافل اولمز ٭ ع ٭ هر که بی تدبیر کاری کرد سامانی نیافت ٭ پس بیوردیکه عزیزلرک
خاطری بو واقعه سببیله ملالدن خالی دکل ایدی ٭ لازم اولدیکه بو هدایا بونلره قسمت
عادله ایله توزیع و تقسیم اولنه خاصه ایران دخت که بو حادثه نک تلافیسنده سعی
تمام کوستردی ٭ و بلار وزیر که ایران دخته بو فادک تدارکنه ارشاد ایتدی ٭ بلار ایتدی
چاکرلر اول مصلحت ایچون درکه وقت حدوث حوادثده کندولرین سپر بلا قیلوب جان و باش
قالمیه لر ٭ ع ٭ هر که سر بو دارد پروای سر ندارد ٭ اکر بر بنده یه معاونت عنایت و مساعدت
سعادت ایله بو سپرته ملازمت و بو سنته مداومت میسر اوله ٭ و طوع و رغبتله مال و جانن
ولی نعمتنک خاندان خدمتنه فدا قیله اکا جزو عطا رجا ایتمک کرک ٭ و مقابله ده انعام
و احسان ایله مکافات توقع قلمق کرک ٭ اما بیداد درکه ملکهٔ زمانک بو بابده سعی بلیغی روز
روشن کبی هویدادر ٭ بو تبرکاتدن تاج مجوهر و جامهٔ ارغوان مکلل اکا روادر ٭ هرقنغیسنه که
رغبت ایدرسه ملک عنایت بیورر ٭ و وفور عواطف شاهانه دن دور دکلدر ٭ ملک فرمان
ایتدی ایکیسن دخی حجرهٔ خاصه یه ایلتدیلر ٭ و کندو بلار وزیر ایله حرم سرایه کیتدیلر حرمده
بر کنیزک وار ایدی که اکا بزم افروز دیرلردی ٭ بر ماه روی ایدیکه آفتاب انک خجلتندن
حتی توارت بالحجاب تغابن یوزینه چکمش ایدی ٭ و بر هلال ابرو ایدیکه بار بلای غیرتی ماه نوک

طاقتی طاق اولوب بلن بوکمشیدی **نظم** طوغمامش نظیرن مادر دهر • یوزی آیینه واله
کوچهٔ شهر کهر خاوم اولوب در دشلرینه • قول اولمش سرو قدی عرعرینه • جبیننده مه نوبر طرفدر •
مصفا کردنی برج شرف در • ملکک آکا تعلق تمامی وارایدی • باوجود که ایران دخت حسن
وملاحتده فتنهٔ زمان • ولطف وظرافتده آشوب جهان ایدی شاه بزم افروزی آکا انباز
ایتمشیدی وباب قسمتی تمام رعایت ایدوب ایکیسندن دخی معدهٔ خاص ومحرم راز ایتمشیدی
ملک سیوردی تا بزم افروزی دعوت ایدوب تاج وجامه‌یی حاضر قلدیلر • ومثال ویردیکه مهر تعیین
ایران دخت اختیار قیلیه باقیسی بزم افروزک حصه‌سی اوله • ایران دختک تاجه رغبتی دخی
زیاده اولدی • واول تاج مصنع که کنکرهٔ آسمان کبی کواکب جواهرله مرصع ایدی آنک نظرینه
خوش کلدی • اول جانبه میل ایدوب بلا روزین نظر ایتدی • تا بیله که آنک رأی نه در بونلرک تعیینی
رائج در بلار کوشهٔ چشمی ایله جامه جانبنه اشارت قلدی • بو آشناده ناکاه پادشاه اول
طرفه نکاه ایتدی • ایران دخت کوردیکه ملک اول غماضه یه واقف اولدی • جامه‌یی ترک
ایدوب تاجی اختیار قلدی • تا ملک بو مواضعه‌یی بلمیه • وبلار چشمنی اول حال اوزره قودی • تا شاه
اشارتنه مطلع اولمیه • بوندن صکره وزیر قرق ییل ملازم درکاه اولدی • هرکاه که شاه قتنه
کلیدی چشمنی اول وضع اوزره کج قودی • تا ملکک ظنی یقینه مبدل اولمیه‌یدی • واکر وزیر
عقل وتدبیرده بی نظیر اولمسه ایکیسی دخی بو اشارتله جانلرین بادفنایه ویره‌لردی • وخانمانلرین
آتش هلاکه اوره‌لردی • **بیت** هرکس که مدار کار بر عقل نهاد • بی شبهه شد از بند بلا ما آزاد •
چون ایران دخت قبول تاجله سرافراز اولدی • بزم افروز دخی خلعت ارغوانی ایله سرو
قدلر جهاندن ممتاز اولدی • ملک وعدهٔ موعود • وعادت معهود اوزره آنک مقامنه
خرام ایتدی • ایران دخت دخی روی دلفروز دخی زلف دلاویزله **بیت** زمشک تازه
یکایک موی شسته • بآب بندکانی روی شسته • تاج مرصع باشنه قویوب پالودهٔ
شیرین ایله بر طبق زرین الینده طوتوب ملکک اوکنده قدم خدمت اوزره قیام
ایتدی • ملک اول طبق دن نواله تناول ایدوب صحن خواطرین کل وصال ایله کلشن • ودیدهٔ
دلین پر تو انوار جمال ایله روشن قیلورکن ناکاه بزم افروز جامهٔ ارغوانیله دست افشان
جلوه کنان آنلرک اوکندن کچدی عذاری کل سحری کبی آچلمش رخساره عرقدن قطرات
شبنم صبا چلمش • **نظم** لباس ارغوانی کرده در بر • تو کویی بست سرو از لاله زیور •
دو چشم نرکس بر دها کمین ساز • دو ابرو بر جکر ها ناوک انداز • رخش تابان زچین زلف
چنان کاندر شب تاریک مهتاب • ملک آنی اول حالت اوزره کوریجک زمام اختیاری

پرتاب

قصه

قبضهٔ اقتدارندن كتدى ولذتِ چاشنئ طعامى اونيدب ايتدى **مصرع** كوردم يوزوكى
ديرم ؛ كريايدن ال يوددم آنك مصاحبتنه صدق رغبت ومواصلتنه غلبهٔ شوق وذوق
طبيعت ايله عنان اختيارين وزمام دل بيقرارين نكار نازنين جانبنه توجيه ايدوب اسم
تحسين وآفرينيدن چكره ايتدى **بيت** كاى سرو خرامان وكلى تازه سيدم نرگس كل
وسروى چو تو درخواب نديدم بو حركتله غمكين كوكلى شاد ايلدى وخرام ايله خرمن صبر وآرامى
برباد ايلدى **ع** زهى بآمدنت بخت مرحبا كرده پس ايران دخته توجه ايدوب ايتدى
بو تاج لائق فرق بزم افروز ايدى بى عجب خطا ايدم كه آنى سكا عطا قلدم ايران دخت كه سلسل
غيرت عشق باشندن آشوب وشعلهٔ حميت ورشك درونى طوتشمشدى بو نكتهٔ جانسوزله
يانوب يافلدى وبى اختيار النده اولان طبق زرينى سر شاهه بكونسار ايدوب الجيندن
اولان پالودهٔ تر ايله روى وموى ملكى آلوده وتر قلدى اول واقعه كه حكيم كامل آنك
تعبير وتأويلنه اشارت بيورمشيدى درجهٔ وقوعه يتدى ملك بو فعلدن زياده منفعل
واتش خشمى بغايت مشتعل اولوب فى الحال بلار وزيرى دعوت ايلدى وايران دختدن
صادر اولان ناشايسته حركتى حكايت ايدوب خشم تماملة ايتدى تيز بو نادان بى ادبى الى
تيغ بيدريغ ايله زورق وجودين كرداب عدمه صال تا خاص وعام بيله كه آنك امثالى اول
مقامده دكلدر كه بو نوع حركته جرأت قيلهلر وزير سمعا وطاعة اطراف ملكدن الوب كيتدى
كيدركن خاطرينه بو خطور ايتدى كه بو فرمانه امتثالده استعجال شرط احتياطدن دوردر
زيرا كه بو زن شرط فصاحت وملاحتده بى بدل كتابت وفراستده بى مثل وبى مثلدر ملكه
آنك مفارقتى ايله خلل كلى محتملدر خصوصا كه آنك بركات نفس پاك وميامن رأى
تابناكله بو دكلو اشخاص ورطهٔ هلاكدن نجات وخلاص بولدلر ممكن كه بعد زمان
ملك بو تعجيله انكار بيوره وآنك بو عيبى نظر پادشاهدن عين هنر كورينه بوندن
قطع نظر بو مقوله امورده ثبات خلاف راى صوابدر اولى بودر كه بو جاركى اسباسنى
قاعدهٔ تأنى اوزره بنا قيلم تا وقت سؤالده محل عتاب اولميوب حاضر جواب اولم
بيت چو قاضى بفكرت نويسد سجل نگردد ز دستاربندان خجل پس واجب اولدر كه
بو اوامر امتثالده استعجال ايتميوب توقفه مجال ويرم شويله كه ملك جانبندن علامت
ندامت ظاهر وله بارى فرصت تدارك فوت اولمش اولا اكر البته آنك قتلى بابنده
حكمنى اجرا وقضاسنى امضا ايتمك ديلرسه موجب فرماننه اتباع جز امتناعدن كلدر
مقرردر كه بو تأخيرده بكا اوج منفعت كلى ميسردر اولا امثوبت ابقاى نفس بيكناه

ثانیا اجرینه نادم اولورسه تحصیل رضای پادشاه ثالثا جمیع اهل ولایته منت بی نهایت
که بو اصل ملکهٔ مملکتك خیراتی عامهٔ اهل عالمه کافل و شامل و مبراتی کافهٔ بنی آدمه
حاصل و متواصل در وجودنك علت بقاسی اولورم تبیین اولندی محرمان حرم سلطنتدن بر طایفه ایله
کندو سراینه ایلتدی و بیوردی که احتیاط تام ایله آنی محافظه قیله لر و تعظیم و تکریمی باینده
مبالغه یی لازم بیله لر و کندوسی تیغ برخون ایله ملول و محزون و سرنکون بارگاهه کلدی
وایتدی فرمان ملکی یرینه کتوردم و اول کستاخ بی ادبی که قدم جرأتی بساط عرض
شاهده دراز ایتمش ایدی سزاسنه و جزاسنه یتوردم فکر ملکك فی الحال صورت غضبی زوال
بولمشیدی و دریای مواج خشمنده تلاطم امواج سکون پذیر اولمش ایدی چون وزیردن
بو خبر مصیبت آوری استماع قلدی ایران دختنك یال و بالی و حسن و جمالی خیالنه کلوب
زیاده متأثر اولدی و اثر تأثری اظهار ایتمکه عار ایدوب نقض و ابرامی بری برینه
وصل ایتمادن که اجتماع نقیضین حکمنده در احتراز ایتدی پس کندو نفسنی ملامته
آغاز ایدوب ایتدی بو کناه سندندر که حلم و تأنیلری طرف قلدك و کندو محبوبه کی
جزوی جرمی ایله که با وجود حق آنك طرفنده ایدی علف تیغ تلف قلدك کرك ایدی که
بو قدر عصیانله فرمان قضا جریانی ایله ارخاء عنان ایتمییدك و آب حلم ایله آتش حمیتی
تسکین ایدوب طریق شکیبی و تجریب مضیق شتابه کتمییدك **مثنوی** پاره آتش بود
آن پرکزند کو بدمی شعله برآرد بلند آدمی آتش خورد از حد فزون کز دم او
دود بیارد برون چون وزیر سیمای شاهده علامت غم و ندامت مشاهده ایتدی
ایتدی ملك غمناك اولمسون که بر تیر که شستدن چیقه سرکشت تدبیرلر ایله اك
محال در و کشتهٔ زار روزورله زنده قلمق محال در غم بیهوده و اندوه بی فائده
مقتضی قلب و مضعف بدندر و بر تجربه در که ثمره سی جراحت دوست و راحت دشمندر
هرگاه که سلطان بر حکمی مضایه و بر فرمانی نفاذه یتشدردکدن صکره علی الفور پشیمان اوله
بی کمان هر احد کائنا من کان دوام شکوه شاهی و ثبات فرمان و وقار شاهنشاهی ده
بدکمان اوله کرك ایدی که پادشاه ملك فی الرقاع کبی فرمان شیطان غضبه اتباع ایتمیوب
بو بابده تعجیل و شتابدن اجتناب و امتناع ایدیدی تا عاقبت کار دام ندامت و ورطهٔ
ملامته کرفتار اولمییدی ملك استفسار ایتدی که نجه اولمشدر اول **حکایت** وزیر
ایتدی روایت ایدرلر که تختگاه یمنده بر پادشاه وار ایدی عظیم الشان بر شهنشاه ایدی
بختی پیر و رایی جوان کردون پیر مدت مسیرنده سپهر سلطنت اوزره آنك نظیری مهر منیر

مشاهده ایتمش ایدی و مسامعهٔ روزکار مردم آزمای چهارسوی جهانده آنک قهرمان
فرمان فرمای اشتمش ایدی **مثنوی** بزمده آفتاب عالم افروز رزمده اژدر جان جهانسوز
جهانی عدل و داد ایله ایدوب رام خلائق سایه سنده ایدی آرام بو آباد شاهک اکثریا کاری
شکار ایدی بر کون میدان شکارکاهده مرکب نشاطه عنان ویروب کیدردی و دد و دیده
تجسس ایله چپ و راسته نکاه ایدردی اتفاق اول زمان وحوش و طیوردن نام و نشان
کوره مدی و تیزنظری شکاره لائق بر جانوره ایره مدی ملکک بو صورتدن زیاده متحیر و فراغ
نشاطی تمام متغیر اولدی بو اثناده مکر بر فقیر بی نوا که فقر و فاقه بلاسندن پوست آهودن
بر قبا کیوب اول بیابانده خارکنلکله مشغول ولدی اتفاق اول حینده اول شغلک
تعبندن طاقتی طاق اولوب بر بیشه کنارنده یاتمش ایدی و خیل خواب جمیع
جوانبین احاطه ایتمشیدی قضای الٰهی نظر شاهی اکا مصادف اولوب آهو کمان ایدی
و همان دم کمان کمیندن خدنک دلشکافدن کاف نافنه راست ایتدی **مثنوی**
شعلهٔ تیری که درآورد غرق جست بر آن سوخته خرمن چو برق فتنه محابای
بلای نکرد کرد خطایی و خطایی نکرد القصه چون ملک شکاری اوسته وارد
اول بیچارهٔ سینه مجروح و دل پرخون ایله بولدی زیاده غمناک اولوب متأسف
اولدی و ناخن ملامتله چهرهٔ ندامتی خراشه آغاز قلدی و اول تهوردن که موجب تحسر
و تحیر ایدی متألم خاطر اولوب خارکنه بسیار اعتذار ایدوب مرهم بها هزار دینار
تمام عیار ارزانی بیوردی و عنان عزیمتی جانب دار السلطنه یه معطوف قیلوب بر زاهدک
صومعه سنه که اول شهرده عفت و عبادت ایله موصوف و مشهور ایدی بلکه عرصهٔ
عریضهٔ دهرده ارشاد و هدایتله مذکور ایدی نزول اجلال بیوردی و زاهددن زیاده
مزید دولت و جاه و آخرتده کفارت جرم و کناه اولجق دعا و نصیحت استدعا ایتدی
زاهد پاک طینت دخی کشف و کراماتیله ایتدی ای ملک نیک خصلت که دولت دنیایی
و سعادت عقبایی جامع اولا غیظی کظم و خشمی هضم در و هنکام غلبهٔ غضبده
میل جانب حلم در **نظم** کسی کو بر فروزد آتش خشم مدارا زوی طریق مردمی چشم
غضب چون نفس توسن را کند کرم عنانش وا کش آنجا تا شود نرم ملک ایتدی
بیلورم چاشنی شربت حنظل مذاق حلمک کام عقلده لذت تمامی واردر
فاما هنکام خشمده حلمی هوای نفسه تابع قیلوب حاکم ایده مزسن و اوقات التهاب
نائرهٔ غضبده عقلی قید ضبطه کتوره مزسن زاهد ایتدی بن اوچ قطعه رقعه یه بعض

نسنه بازه بن سن انی خواصلکدن برنه سپارش ایله که چون ناصیهٔ حالکده امارت تغیر مزاج شاهی قبله واتش خشمی کانون درونکده مشتعل کوره انلرك بربینی نظر که عرض ایلیه بیلمن که انك فائده سی ظاهر اولوب نفسکه تسکین ونسلی حاصل اولا واکرغضب اول موعظه زلالیله انطفا بولمزسه ایکنجی رقعه ئی کوستره اکرنفس توسن انکله دخی رام اولمزسه اوچنجی رقعه یی اظهار ایده امیدوارم که بو وسیله ایله طبع ملکدن غائلهٔ عنف وخشونت کیده چون ظلم خشم برطرف اوله لمعهٔ حلم انك یرینه کله **مصرع** دیو چو بیرون رود فرشته در آید ملك بو کلماتله خوش وقت اولدی وزاهد اوچ قطعه رقعه یازب خواص شاهدن برینه ویردی مضمون رقعهٔ اول بو ایدی که محل اقتدارده عنان اختیاری دست هوای نفس بدفرمایه ویرمه که سنی ورطهٔ هلاکه القا ایده مکتوب ثانی بو ایدی که هنکام خشمده زیردستلره رحیم اول تاوقت جزاده زیردستلره مهربان اولهلر محصل کتابت ثالث بو ایدی که اجراء فرمانده حد شرعدن تجاوز ایتمه وهیچ برزمانده دائرهٔ انصافدن طشره کیتمه **قطعه** اکرچه حکم تو جاریست در جهانداری جفا مکن که نه کارست مردم آزاری مناز اکرچه لبت همچو غنچه خندانست که هست دیدهٔ مظلوم ابر آزاری مباش غره ببستان سرای دولت خویش که عن قریب ازو بکذری وبکذاری ملك زاهدی وداع ایدوب دار الملکنه کلدی وهمیشه مجلسنده خصوصا که هنکام غضبده بو رقعه لری اکا عرض ایدرلردی وبو مناسبتله اکا ملك ذو الرقاع دیرلردی بو ملکك بر کنیزکی وار ایدی خوبروی وپاکیزه خوی سروقد لاله خد یاقوت لب سیمین غبغب کبك رفتار وطوطی کفتار **بیت** ماه روی ومشکبوی وجانفزا دلفریب ودلنواز ودلربا نرکس مخمور آشفتهٔ چشم بیماری وعقیق یمانی الکفتهٔ لعل شکرباری خوبرویان خطهٔ خطا بند چین زلفنه اسیر وعشق فروشان کشور کشمیر هوای سلسلهٔ جعد پرتابی ایله مقید زنجیر تسخیر ایدی **بیت** خلق اولدن نکارخانهٔ خاك کلمدی نقشی کبی صورت پاك جمال حالی پاك دامنك حالیله آراسته وچهرهٔ جمالی زینت کمال العقله وعقلیه پیراسته ایدی دل شاه انك شمائلنه سوکیله مائل ایدکه مصاحبت بزم خاصدن استنکاف وسائر جواریله استیناسدن استکراه ایلردی کدبانوی شاه همواره دیدهٔ غیرتدن خونابهٔ حسرت دوکردی وانك دفعی بابنده غایت رشك وحسدندن زمین دله مکر وحیله تخمن اکردی القصه غصه سن هضم ایدامیوب بالتمام مشاطهٔ حرم سرایه حالنی اعلام ایتدی وانی شاهی قتل وکنیزکی رد ایتمك بابنده مدد طلب ایتدی مشاطه ایدی که بلسم که پادشاه کنیزکك ندامندن نه رسنه واعضاسندن قنغی عضونه زیاده متشوق قدر خاتون ایتدی انکله خلوت اولدقچه هر کاه ذکر ایتدی که زنخدان سیب مثالندن که غایت صفادن کویا

ایدر که قطرات چشمهٔ حیادن مترشح اولوب مجتمع اولمشدر یا آبی در کرد دست قدرت
بالای ترنج غبغب اوزره قومشدر شعشعه لوالکوز و زبان حاله بو بیتی انشا قیلورز
بیت بخلدم دعوت ای زاهد مفرمای که این سیب زنخ زان بوستان به مشاطه آیتدی
بویله اولیجاق قضیه آساندر همتکله شاهی شاه ایتمک بکا ایتمک یمکله یکساندر مثنوی
صونا بن حیله بیله اگه بر جام که عمری جامنی طولدرسون ایام ایچوب جرعه کبی قانن قرابیر
قرابیر الی اولا جسمنه بیر قیامتلر قوپا و چالنه صور یقا بزم عدمدن جان مخمور
یازلمایه خماری روز محشر قوپا نرکس کبی بردن کران سر مصلحت بودر که بکا بر مقدار
نوهلاهل و برمسن تا ایل ایله حل ایدوب کنیزکک حوالیٔ ذقن و غبغبنه آندن خاللر ایلیم
ملک چون بو کیفیتی حالندن لبن اکادکوره نهمان اول مقامده امری تمام اولوب عمری سرانجام بوله
ملکه دخی بو شدتدن فرج و مضیقدن مخرج میسر اوله خاتون بو فکر ایله دلشاد اولوب
اول دیدکی دارویی مهیا قلدی و مشاطه منوال مذکور اوزره اخلاط حیلهدن بر ترکیب
ترتیب ایتدی و حقهٔ تدویره قویوب کنیزکک وثاقنه کتدی و سیاهکارلغندن اول
ماهک چاه ذقنی کنارنده بر شامه رسم ایدوب کویا مار قد تیره روی ایچون کنارهٔ چاه بابلده
جای قرار آماده قلدی بیت پروانه ایست آن خال افتاده بر زنخدان یارب نگاه داری
ز آسیب روزگارش ملکک بر غلامی وار ایدیکه حرم سرایه محرمیت تمامی وار ایدی حکمت الهی
ورای حجابدن خاتونله مشاطهنک سؤال و جوابن اشتدی و مشاطه منزل کنیزکه کتدکنی
دخی و زنخدان حوالیسنده خاللر رسم ایتدکن عین یقین ایله مشاهده ایتدی و دواعی خلوص
نیت و حقوق نعمت و سوابق خدمت بونی اقتضا قلدی که کنیزکی اول مکردن خبردار
ایده بیله بر طریقله فرصت بولمدی ملک دخی حالت سکرده ایدی و بو سری کشف ایتمک هیچ
وجهله میسر اولمدی آخر پادشاه عادت معهودی اوزره کنیزکک خوابکاهنه واروب
جامهٔ خوابنه کیروب سورت کیفیت شراب نابدن خوابه واردی غلامه حق شناسلق شفقتی
غالب اولوب آهسته آهسته کنیزکک بالینی قربنه کلدی و کوشهٔ آستینله حوالیٔ
ذقنندن کدرنیلکی کیدردی بو حالتده شاه بیدار اولوب ناکاه کنیزکک زنخدانه غلامک دست
درازلغن کوردی تندباد حمیت آتش خشمن تیز ایدوب تیغ انتقام ایله قصد غلام ایتدی
غلام خلوتسرایدن طشره قاچدی ملک عقبنجه خنجر خون آب النده قاپویه چیقدی اول معتمد
خاصک ایکی طورب رقعه لری النده طوتردی چون ملکی متغیر کوردی رقعه نک برسنی صونوب ویردی
دریای خشمنک تموجنه مانع اولمدی بر بسن دخی عرض ایلدی آتش غضبی انکله دخی سکون بولمدی

ادصنجی رقعه‌یی عرضه‌ء عرضه بیتشدر ایجک ملکک سورت خشمی منکسر اولوب شدت بغض
وغیظی کظم اولوب شربت خوشکوار غضبی هضم ایتدی وتلطف طریقیله غلامنی خدمته
دعوت ایتدی ای غلام راست سویله که بو جراته باعث واقدام نیدی غلام ایتدی وحالی
علی ما جری اعلام ایتدی ملک خاتونی طلب ایلدی وبو اسراری تفتیش ومکری تحقیقده تدقیقی حد
مبالغه‌یه ییتوردی خاتون انکار ایدوب ایتدی معاذ الله غلام افترا ایدر بن کرا تله غلامک
جاریه ایله بوکونه افعالنه مطلع اولیدورم اما ملکدن شرم ایدوب اظهارینه جرات ایدامزدم
علی الخصوص احتمال وار ایدیکه رشک سببیله افترایه حمل اولنایدی بحمد الله ملک حقیقت
حالی کندو کوزیله کوردی حالیا اول مفسدلرک هلاکنده که حرم شاه فلک احتشامده
بو مقوله فعل شنیعه اقدام ایتدیلر توقف جائز کورمزم ملک صرعا می وسیاست سلطانی‌یه
زبان تمامی واردر خشم مذموم خشم نامحلدر اما موقعنده واقع اولیجق مراتبله
حلمدن افضلدر بیت خاک کوه‌هی سوختن شاید درکریبان نهی نه نیک اید شاه غلام
جانبنه نکاه ایتدی غلام ایتدی ای ملک کامران واسطهء امن وامان امکان وارکه
الآن بو نیلک بقیه‌سی مشاطه‌نک حقه سنده موجود اوله اکر انک احضارینه
مثال واجب الامتثال ارزانی بیوریله شاید که کلیا بو شبهه زائل اوله ملک بیوردی
تا مشاطه حقه سیله حاضر قلدیلر واول نیلدن اکا برزره چاشنی ویردیلر همانددم
که دیمانه کهر دی نقد جانن خزینه دار اجله ویردی چون حقیقت حال ملکه منکشف
اولدی زنک حقندن کلوب غلامه عشاق نامه بیوردی واول ولایتک بعض بلادینک
امارتن اکا تفویض قلدی اول پادشاه با انتباه چون چهرهء حالی اول حیله آراسته
قلدی مشاطه‌نک مضرتن چکیوب صبر ثانی برکتیله اول سیاه کارلرک دام مکرندن
نجات بولدی وبو بجلینی رازنهان اکا عیان اولوب احبا واعدانک حالی اکا هویدا
اولدی بو مثلی کتوردم تا آیینهء رای روشن ملکدن بو صورت جلوه قیله که
ملوکه هر بابده تعجیل وشتابدن اجتناب واجبدر وهر امرده تامل فراواندن صکره
فرمان مناسبدر قطعه حکم سلطان بسان آتش وآب دردمی عالمی خراب کند
پس چنین حکم را روا نبود که نه از روی اضطراب کند ملک ایتدی فرضا که
بو حکمده بکا بر خطا واقع اولدی وزمان خشمده زبانمه بر کلمه جریان قلدی
سکا لازم ایدیکه بو بابده شرط نصیحتی رعایت ایده‌یدک وبکا طریق مضیق
خطادن شاه راه صوب صوابه هدایت ایده‌یدک سندن بدیع وبعید ایدی که

طریق تأمل و تأنی ءِ فوت خوف و تهتکی کندوکه خوابدر بو نجلین وجود نازنینی
بی توقف وبی تکلف تیغ بیدریغ ایله هلاک ایده سن وزیر ایتدی ملکه مناسب
بودر که بر عورت جهتندن ضمیر مبارکنی مکدر قلمیه تا حرم سراینک اولان سایر جوابرینک
صحبتیله متعدن قالمیه که بیت گر سرو برفت نارون هست ورلاله نماند یاسمن هست
چون ملک مخوای کلام وزیردن جزم ایتدیکه ایران دخت لطیفی گوهرِ عالم عدمه گیتدی
درون دلدن براهِ جانگاه ایتدی وگرداب غم و اندوهه دوشب کندو کندویه ایتدی
بیت خوش بسوز از غمش ای سینه که اینک دل نیز بهمین کار میان بسته و برخاسته است
دریغ اول ونو گلزار شباب که برگ گل کبی از مدتی خراب اولدی وحیف اول نهال
ریاض آمال که تندباد خزانِ آفتله پایمال اولدی رباعی سرو بالای تو در خاک دریغست دریغ
زیر خاک آن گهر پاک دریغست دریغ جای آن بود که جای تو بود در دیده راستی
جایِ تو در خاک دریغست دریغ پس وزیره ایتدی ای وزیر حقا که تیر فراق
ایران دخت بکلیمده زیاده تأثیر ایتدی ولشکر غموم وهموم کشور خاطرمه بر وجهله
هجوم و هجوم ایتدی که عنان صبر و سکون قبضهٔ اقتدارمدن گیتدی وزیر ایتدی
اوج لطائفه هر دم اسیر بند غمدر وبسته قید الم در اول اول کمسنه که عنان همتی
بدکارلق جانبنه معطوف اولا ایکنجی اول که حالت قدرتی قاعدهٔ لطف ومروتی
رعایت ایتمیه اوچنجی اول که هر امره تعجیل و شتاب ایله ارتکاب ایلیه ملک ایتدی ای بار
ایران دختک قتلنه بو مقدار توقف ایتمیوب سنک سعی باطلک علف شمشیر بوار
اولدی جواب ویردی که بن انک هلاکنه سعی ایتمدم بلکه فرمانِ ملکه امتثال ایتدم بو بابده
ملامت وارایسه اول حضرته عائددر که بو مثالده رای ثاقبنی ملاحظهٔ عواقبدن
بر طرف قلدی وغضب بی سبیله کندونک حریف ظریفنی هدف تیر تلف قلدی
گرک ایدیکه تعجیل ایتمیوب خواتیم اموردہ تأملی واجب بیلیدی ونظر وافیله عواقب
احوالی احاطه قلیدی بیت مثال شاه بایستی که از روی خرد بودی ور از روی
خرد بودی چنین یاروی ننمودی ملک ایتدی ای وزیر فرزانه بو فسون و فسانه‌یی
قو بو بابده بر فکر ایدب بو کاره برچاره ملاحظه ایله که بنی آرزوی دیدار دلدار
هلاک ایتدی و دست غم و اندوه گریبان صبر وقرارمی چاک ایتدی وزیر ایتدی
من بعد بو کارک دامننه دست تدارک ایرمز وندامت وملالت بو بابده قطعا فائده
ویرمز هر کس که بر مهمه شتاب ایله خوض ایده و بر ایشه که بعده ندامت منفید اولمیه اندیشه

شروع قیلمغه اکا اول بلا ایتشه که اول کبوتره یتشدی ملک بیوردیکه نیجه اولمشدر اول

وزیر ایتدی امثالده کلمشدر که ایکی کبوتر اول تابستانده بر قاج **حکایت**

دانه جمع ایدب زمستانه ذخیره اولسون دیو بر کوشه ده قومشلردی دانه لر مکر نمناک ایدی

چون فصل تابستان نهایت بولدی تأثیر حرارت هوادن دانه لر یبوست پذیر اولدی

واولکی حالندن حالا آز کورندی کبوتر مکر بو وقتلرده آشیانه دن غائب ایدی چونکه

حاضر اولدی دانه ئی آز کوردی غایت شره و آزندن چفتنی ملامته آغاز ایدب ایتدی

بو دانه لری فصل زمستان ایچون ادخار ایتمشیدک که چون شدت سرما ظاهر اوله

و کثرت برفدن روی زمینده چینه بولنمیه آنکله کچینه وز بوا و قاتندن خود صحن صحرا یردانه در

سن ذخیره یه نیچون دست اوردک و طریق حزم و احتیاطده انحراف کوستردک ایشتمدکمی که حکما بیورمشلردر

کنون که برگ و نوا ایست هست جهد بکن زخیره بنه از بهر

بی نوایی خویش ماده ایتدی بن بو دانه لردن حبه یمدم و هیچ وجهله بونده تصرف ایلمدم

کبوتر چون دانه لری اولکی حالندن کم کوردی آنک انکارینه باور قلمیوب القصه یا و سر

وبال و پر له اول دردمندی اوره اوره اولدردی پس زمستان فصلنده که برف و باران

متواتر اولوب آثار رطوبت در و دیوارده ظاهر اولدی دانه لر ینه نمناک اولوب قرار

اصلیسنه یتشدی کبوتر نر چون دانه لری نه کوروب سابقا کم کورندکنک سببن

بلدی جزع و فزع طریقنه آغاز ایدوب زار زار اغلدی و نار فراق یار غمکساریله جکرین

طاغلدی و ایتدی الحق مهاجرت احباب و مفارقت اصحاب صعب کاردر اما بعده ندامت

فائده ویرمدکی اندن دخی دشوار در بکار خویش تأمل نمای کز تعجیل زیان کنی

و کسی از زیان ندارد سود بو مثلک فائده سی اولدر که مرد عاقل کرکدر که باب عفو بتمع

شتاب ایلمیه تا اول کبوتر کبی خلاب ندامته طبطاب ایلمیه چونکه کوز لرایشن آخر بینی حکیم

اولمز آخر ندامت اکه ندیم جاهلک چون همان کورندکی حال ایدرائی تأسف استقبال

ملک ایتدی بن قولمده شتاب ایتدم پس فعلده شتاب اندک بوسبیله خانه عیشمی خراب

اندک وزیر ایتدی اوچ طائفه کندولرین خراب ایدر اول اولکسه که وقت مصافده

کندودن غافل اوله تا بدننه زخم کران و جراحت بیکران واصل اوله و اول کمسنه که

بی وارث اولوب وجه حرامدن جمع اولن مالی تاراج حوادث اولوب اکا وبالی قاله

بر دخی بیر کهن سال بر زمان بر جوان صاحب جماله مبتلا اوله اول هر آن آنک خیالیله خوش

حال اولوب دولت وصالن دیلیه و زن هر زمان جناب ملک متاندن آنک نر کن بلکه

هلاك ومركن دلیله ملك ایتدی سنك بو فعلك مزاج فكرك علیل در وبو عمل سنك قلت
تأمل وكثرت تهتككه دلیل در وزیر جواب ویردیكه تهتك ایكی كسنه نك حركات
وسكناتندن ظاهر اولور بری اولدر كه كندو مالنی بیجایه قتنده ودیعت قویه ایكنجی اولدر كه
كندو ایله خصمی میاننده برابلهی حكم قیله بن بو فعلده تهتك اتمدم غایتی بوكه امضای
فرمان شاهده مسابقت كوستردم ملك ایتدی ایران دختك فراقندن انیسم درد
وبلا وجلیسم رنج وعنادر وزیر ایتدی بلا نسادن اوچ طائفه نك فوتی ایچون
غمناك اولمق روادر بری اولكه اصل كریمی ونسل شریفی وصورت جمیلی وعفاف
كاملی اولا بری دخی اولكه دانا وحلیم ومخلص سلیم اولا بریده اولكه خجسته فال
ومبارك نفس اولا وشوهرنه یمن قدمی ظاهر اوله ایران دخت اوصاف مذكوره نك
جمله سیله آراسته ایدی اگر ملك انكیچون اظهار ملال اتسه عجب دكلدر كه یار وفادارسز
نه عمردن لذت میسر در نه حیاتدن راحت متصور در فرقت یار آفت دل در
هجر دلدار زهر قاتل در ملك ایتدی ای بلار كلامكده زیاده جرأت اظهار ایدرسن
وحضرمده سر حد ادبدن طشره كیدرسن منو بله ظن ایلدرم كه سندن بعید اولمق
صوب صوابه قریب در وزیر ایتدی عاقل جازم ایكی طائفه دن دور اولمق لازم در
بری اولكه احسان واساءتی یكسان عد ایلیه وثواب وعقابی حسابه آلمیه
ایكنجی اولكه ظاهرن مناهیدن وباطنن ملاهیدن طاهر قلمیه ملك ایتدی غالبا
سن بنم عین استحقار ایله نظر ایدرسن كه بو كلامك اداسنده بو قدر حصه جرأت بولورسن
وزیر ایتدی اكابر اوچ طائفه نك نظرنده اصاغی كورینور اول اول بنده كستاخ كه
كاه وبیكاه خواجه سیله برابر طوره وتوره خواجه دخی تكلف ادب ما بینلرندن
حجاب كوتروله ایكنجی اول بنده خائن كه خواجه نك احوالنه متولی اوله شویله كه از
مدتده مال ملك خواجه یه مالك اوله لب كندو دخی خواجه لك طریقنه سالك اوله اوچنجی
اول بنده بی اخلاص كه اسرار خواجه یه محرمیت اختصاص بوله ملك ایتدی بو فرماندن
غرضم سنی آزمایش ایدی اما اتمك اولمیش وزیر ایتدی سكز كمسنه آزمایش
اولنماز الا سكز مقامده شجاعی محاربه ده برزكری مزارعه ده اكابری هنكام غضبده
بازركانی زمان حسابده دوستی وقت حاجتده مردم اصیلی ایام نكبتده زاهدی
احراز ثوابده عالمی هنكام سؤال وجوابده القصه اول قدر كه ملك وزیره مفاوضات
كراهت انكیز بیوردی وزیر مقابله ده نیزه خونریزدن تیز جوابلر ویردی وتیر وشمشیردن

قوی تأثیر ایدر سوزلر سویلدی ملک طریق حلم وتحملہ سالک اولوب اول ناخوشکوار شربتلری
تجرع ایلدی رباعی تحمل کند هر کرا عقل هست نه عقلی که خشمش کند زیردست تحمل چو زهرت
نماید نخست ولی شهد کردد چو در طبع رست عاقبت دلمان دعای آچوب وخاک پای
شاهه جواهر ثنای صاچوب ایدی سایهٔ دولت شاه مفارق عالمیان اوزره پاینده
وآفتاب ابهت ظل الله اوج شرف وبرج عظمتدن تابنده اولسون ع تا ابد باد دولت
تا ابد بن بنده که اقدام جرأتله بساط انبساطه اوزن قیام ایتدم وتصدیع جناب رفیع
عزیزلرینه اقدام ایلدم اول ذات ستوده صفاتی امتحان ایچون ایدی الحمد لله که مظنونمدن
زیاده بولدم بر بزرکوار کوردم که ذات جمیل الصفاتی جمال علم وکمال حلمله آراسته ونفس
نفیسی زینت سکون ووقار وزیور صبر وقرار ایله پیراسته بر ملک ملک خصالدر که
مثلی عالم مثالدن غیری پرده بولنمز وبر آفتاب جهانتاب در که نظیری آینه وآبدن
غیری پرده کورنمز ع جز در آینه وآبش نتوان یافت نظیر لاجرم علم عزت وعظمت
بو مقوله شهریارک بر شاهانه سنه مسلمدر وبزرکوارلق نامه سی علی سبیل الاستحقاق بو کبی
نامدار فلک اقتدار سزاوار در مثنوی بزرکی بناموس وکفتار نیست بلندی بدعوی وپندار
نیست ازان نامورتر کسی را مجوی که خواهند خلقش پسندیده خوی ملک آیندکی بلبار
سن عین یقین ایله بیلورسن که بن بنای کارڭ خلافنی اساس رأفت ومرحمت اوزره وضع ایدوب
وشهریارلق بساطنده شفقت وکرم ازالق قدمی اوزره طورمشمدر اکر احیانا بعض کمسنه لرک
نادیده که نخوت وتمرد اظهار ایتمشلر اوله یا تلویح وتصریحله مقام معارضه یه کلوب سر حد ادبدن
طشره کیتمشلر اوله اشارت صادر اوله محافظت آداب سلطنت وتمهید قاعدهٔ حفظ مملکت
جهتیندندر والا سعت عمان همت آسمان رفعتم اول درجه ده دکلدر که بو مقوله حوادث وبو نوع
کلمات ومباحث آنده امواج خشمک ظهورینه باعث اوله قطعه من نه بیدم که بهر بادی بلرزد برکش
یا نه کاهم که بجاهد تبش از شعلهٔ نار یا نه کوهم که بنالد بصدای مردم یا نه ابرم که بکریید بهوا صد بار
حقا بو در که بن ایران دخی تک قتلنه فرمان خطا ایتدم اما عجب دکلدر که اجواد قد یکبو یعنی ع
اسب خوش رو نیز که کاهی سکندر میخورد وزیر ایتدی ملک فرمان مذکورده معذوردر که
بی اختیار صادر اولدی بو نوع حکم نادر الوقوع در النادر کالمعدوم باوجود که الآن ملکلرینک
میاننده جاری ولان احوال جبر نقصان ایدر که هیچ بر زمانه نشان ویرمدیلر که بر پادشاه کامکار
وبر شهریار صاحب اقتدار شمشیر بران وفرمان روانله مسند سلطنتده اوتوره وبندهٔ کنهکار
مقام عبودیتده خضوع وخشوع ایله اقدام خدمت اوزره طوره واول حضرتی اقدام وجرأته رخصت

بولب

کلمات بی محابا ایلیه کندو دائره سندن قدم بیرون قلب دیلینه کلنی بی تکلف و توقف سویلینه
بو معاندم مانع اقامت رسم سیاست حلم عظیم و عفو عمیم و طبع سلیم شاه کریمدن غیری نه
اوله کرک ع هرچند که بیش کنهم لطف تو بیش است ملک آیتدی چون بنم کندو کناهمه
مقر و معترف اولاوا ثار جرمن صفحات حالمدن معاینه قلوب مقام عذاره کلدکه لاجرم مرد
کریم قبول عذر ایدوب معذورینی مبذول قلسه کرک ع والعذر عند کرام الناس مقبول وزیر ایتدی
بن انصاف ایدرم و کندو کناهمه اعتراف ایلرم که امضای فرمان شاهیده تاخیر روا کوردم
و بو حال هول انکیزدن هیبتبندن و بو خطاب عتاب آمیزدن هیبتندن وهم ایدوب ایران دخی ملک
قتلیله بنم توقف کوستردم حالیا حکم و فرمان پادشاه جهانکیردر بیت کر لطف مینمایی و کر
تیغ می زنی کردن نهاده ام چو اسیران بجنک تو اول آدم که ملکه بو بشارت خبرن استماع ایتدردی
دلائل فرح و ابتهاج و علائم فرح و ارتیاح سیمای مبارکندن لائح اولوب رایت اداء
محامد الهی یه درجات علیینه یتوردی و نغرهٔ صفا و سروری سپهر برینه ایرکوروب خدمات
سجدات نامتناهی یر یرینه کتوردی رباعی مژده ای بخت که مقصود زدر باز آمد برین خسته
دلان جان دکر باز آمد انکه چون غنچه بیوش لب جان میخندید رخ دولت ز کل افروخته تر باز آمد
پس بویوردیکه ای بلار اکرچه کنه اتفاق کلمات و مضمون معاوضات کلدن ایران دخی ملک
هلاک کندن غیری نسنه فهم اولنمزدی اما بن سنک کمال اخلاص و مناصحتکه بناءً هنوز
قطع امید ایتمشیدم و رجا ایدردم که اول حکمک امضاسنده توقف روا کوره سن و اول
مثاله امتثالده استعجال ایتمیوب امهاله مجال ویره سن وزیر جواب ویردی که بنم معاوضم
اکا مبتنی ایدیکه عزیمت ملکه تمام اکلیام و کوررم اول حکمدن نادم می در یا اول عزم اوزره
جازم میدر شویلکه ملکی همان عزم قتل اوزره مصر بولمش غائبانه اول مهمی اتمامه یتوررم
اما چون کوردم که خاطر شاهی انک ابقاسی جانبنه مائل در کندو تقصیرمه اعتراف ایدوب
کندو کناهمه اقرار ایلدم و تاخیر موجب فرمان واجب التقدیم ایچون حسب المقدور اعتذار
ایلدم ملک آیتدی سنک حزم و کیاستنک و فهم و فراستنک بکا کوندن روشن اولدی
و بو نقد خدمتنکه کمال خلوص و خصوصیدن منبعث در سکهٔ قبول ایله ایلدی ان شاء الله
تعالی عن قریب انک نتایجنی کورسک کرک و ثمرا تنه دست مراد ایله ایرسک کرک
همان بر آن توقف ایتمیوب استظهار تمام ایله کتمک کرک و ایران دخی برجا ایندن
معذرت فراوان ایدوب انک قدومن که کلید ابواب حصول امانی و سرمایهٔ بازار حیات
زندکانیدر احسن وجهله التماس کرک بیت بیا که وصل ترا از خدای میخواهم

بیا که گوش بر آواز و چشم بر راهم • وزیر سمعاً و طاعة دیوب غایت الحال بارگاه شاهدن
چیقوب ایران دخته اشارت نجات و بشارت وصال ایصال ایتدی بیت دلا چو غنچه
شکایت ز کار بسته مکن • که باد صبح نسیم گره کشا آورد • ایران دخت مثال احضاره امتثال
ایدوب خدمته مسارعت ساق سعیی تشمیر ایتدی • و وظائف دعوات بی قیاس ادا قلوب
زبان منت و سپاسی شکر شهریارله شکرباری قلدی • ملک آیتدی ای نگار بو منتی بلاره ایتمک
گرک شرط مناصحتی یرینه گتوروب بو فرمانی تنفیذده تأنی بیوردی • بلار ایتدی بیم کمال
حلم و رأفت سلطانه • و وفور شفقت و رحمت شاهجهانه • وثوق تمامم وار ایدی بو تأنی یه
باعث اول اولدی • والا بو چاکر بی نوا اجرای فرمان سلطانیدن نیجه توقف روا گوریدی •
ملک آیتدی ای بلار قوی جنان اوله که سنک دست تصرفک بزم محله کیمزده مطلق
العنان ایدی • و حکمک نفاذ و جریانی بزم فرمان واجب الاذعانمز ایله بیله ایدی • فعل و قول
و عقد و حلک و بسط و قبض و ابرام و نقضک چون و چرادن معرا • و انکار و اعتراضدن
مبرادر • بلار ایتدی سوابق تربیت شاهانه • و لواحق عاطفت خسروانه نک خدمات خدام
سنیه سدره مقام اوزره فضل تمام • و مزیت مالا کلامی بر وجه ایله در که فرضا هزار سال
عمر میسر اوله انگلن بیکدن برینک وظیفه شکرینی ادا ایتمک متصور دگلدر • بیت
با آن که بنده زبان سراید سوسن • کی شکر بهار را ادا تواند کردن • اما مخلص بنده لرک مرادی
بودر که من بعد بو مقوله امورده تعجیل بیورلمیه • تا آیینه ضمیر منیر شاهی غبار ملالتله مغبر
و مشوب و خاطر عاطر شاهنشاهی کدر ندامتله مکدر اولمیه • ملک آیتدی ای وزیر
سنک مناصحتک صفحه ضمیر ملکه مقبولله التحریر اولنمشدر • زمن بعد ان شاء الله الملک المتعال
سنکله مشاوره سز بر عزیمه جزم ایدوب براوره امتثال فی بر ممکن احتمالی دگلدر • پس وزیره
و ایران دخته خلعت گرانمایه ارزانی بیوردی • و حجره مفارقتدن خجله مواصلته
خرام ایدوب مجلس طرب آراسته قلدی • مثنوی • بیوردیکم قورلدی مجلس خاص • مغنی اولدی
زهره ماه رقاص • اولوب چینی طبقده نقل اختر • شفق باده مه نو اولدی ساغر •
ساقی سیمین ساق و زرین نطاق مشعله کاسه می نابله مجلس بزمه تاب ویردی •
و باده خوشگوارله بستان سینه مستانده نهال نشاط و طربه آب ویردی • بیت
صبغندی ابغه الاوردی ساقی • که وین روح راحة عمر باقی • مطرب خوش آواز
آهنگ نوای سازله مرغ جانی اهتزازه گتوردی • و نغمات اغانی غوانی نوید عیش
شادمانی سمع سکان آسمانه ایلتوردی • زخمه دلنواز عود و نغمه هزار دستان گوش زدی

نالۀ

ناله‌ٔ دلکش چنگک آیینه‌ٔ سینه‌ٔ مستاندن زنگ اندوهی کیدردی **مثنوی** مغنیلر الندہ
اکلدی چنگ • فلک اوجنده زهره طوتدی آهنگ • چونی شرح ایتدی نار اشتیاقی •
اوده یاقدی صفاهان وعراقی • فغانه باشلابنجه بولیکدن • نوالر قویدی هر بغری دلکدن •
اول کونی واول کیجه‌یی تمام نوش جان وعیش وطربله تمام ایتدیلر **مثنوی** صباح اولدی
چو یوز کوستردی خورشید • فلک آلدی الینه جام جمشید • یوخودن کوزلرینی اچدی عبهر •
لحاف غنچه‌دن چقدی کل تر • ملک رعایایه صلا ایتدرب بر بر رعایت اوزره اوتوردی وبلار
وزیر شرط عبودیتی یرینه کتوروب قدم خدمت اوزره طورردی • واصالتله کندو وو کالتله ملکک
اهلی واولادی براهمه‌دن داد طلب ایتدیلر • واول خوابلرک تعبیرین که نمط مذکور اوزره
تقریر ایتمشلر ایدی تکرار سویلدیلر • وفرمان سلطانی کاربدون حکیمک احضارینه شرف نفاذ
بولدی • ونکال وعقوبت براهمه‌یی رای حکیمه تفویض بیوردی • کاربدون دخی موجب فرمان
شاهی هر برینک جرمنه مناسب جزا بیوردی • سر دارلرینی بردار ایتدیلر • وباقی‌سنک
بعضنی هدف تیر دمار بعضیسنی ده علف شمشیر آبدار ایتدیلر • اول ملاعین بی دین
پادشاه عدل آیین حقنده ایتدکلری خیانتک جزاسی سزاسین بولدی • ومضمون فقطع
دابر القوم الذین ظلموا والحمد لله رب العالمین • آنلرک بابنده آشکار اولدی **مثنوی**
هر آن کز ستم خنجری برکشید • فلک هم بدان خنجرش سر برید • چو سندان کسی سخت رویی نکرد •
که خایسک تادیب بر سر نخورد • اعدا مخذول ومقهور • واو دادا منصور ومسرور اولدقدن صکره
رای جهانکیر احکام سلطنت ونظام مملکتی تغییر وتطهیر اول وزیر ثاقب ضمیرک رای اصابت
پذیرینه تفویض قلوب کندیسی لیل ونهار ایران دختیله معاشرته مشغول اولوب جهان
فانی‌ده کامکار وکامران روزکار کچوررردی **مثنوی** غنیمت کور حضور دوستانی •
وفاسز در وفاسز بیل جهانی • بر زکون مهلت اولدقچه اجلدن • صفا سورمک کرک کلدکچه الدن •
بو در فضیلت حلم وثباتک داستانی • وسائر اخلاق وعادات ملوکدن انکرجحانک بیانی •
خردمند فاضل وهوشمند کامله پوشیده دکلدر که بو حکایتک ایرادندن مراد بودر که
استماع ایدنلر بوندن عبرت آلوب علمانک نصیحتن • وحکمانک اشارتن • بنای کارلرینه
پیش نهاد ایده‌لر • ومصالح دین ودنیایی • وسوانح امروز وفردایی قاعدهٔ حکمت
واساس معرفت اوزره بنیاد ایدهلر • وتهور وتهتکدن احتراز ایدوب جانب وقار وبردباری
اهتزاز ایلیه‌لر • هر کیمه که عنایت ازلی یار • وهدایت ابدی مددکار اوله لاجرم فرق
همتنه تاج تواضع‌له زینت بوله وکتف منقبتی رواج حلمله آراسته اوله که تواضع وحلم

وناز

اعدائی احبابمزلرسنه کیوره واحبابی اقربامزبه سنه بتوره **مثنوی** سلطنت درالکوچه عزت
شاه اولدرکه اوله بنده نواز مهری کورمتشکن افلاکه یوزاور ربینه دائما خاکه
فارسیه با حلم وبا تواضع اکر همنشین شوی اغیار تو شود بوفا یار غار تو باهیچ کس
زخلق جهان دشمنی مکن تا بر مراد دوست رود روزکار تو **باب سیزدهم**
ملوک عالی جنابه قول اهل غدر وخیانتی استماعدن امتناع واجب ایدوکن بیان ایدر
حکیم جهان فیلسوف زمان بو وجهله بیان قلدی که چون رای ابشلیم اول داستانی
بیدپای حکیمدن استماع اتدی مدحت وثنا وظائفنی که روائح فوائحی مشام ملائک ملکوته
ایره ومطلع همایون طلوع تباشیر صبح سعادتدن خبرویره تقدیم سوروب بیدی **بیت**
ای عقل راز رایت روشن شده مسائل وی وهم راز ذهنت حل کشته جمله مشکل مبامن انفاسن
حکیم بزرکوارله صفت حلم ووقارک منفعتنی تمام بلدم وطیش وخفت وشتابکارلغک مضرتن
معلوم قلدم الآن مراد مرید صادق الاعتقاد بودرکه بیان بیوره که ملوک خدام کزین
وملازمان امین ایله نیجه مسلکه سلوک اتمک کرکدر وبونلاردن نیجه طائفه تربیت قدرین بیلور
ونعمت شکرین قیلور بونلارک خائن وامیننی وغث وسمیننی تمیز وتعیینده نه طریقه
کتمک کرک بیدپای حکیم ثنای رای ابشلیم مقابله سنده هدایای تحیت ودعایی تقدیم ادیب
ایتدی هرشاهد دولت که نصر من الله وفتح قریب تتقندن چهره کوستره وهر عروس
سعادت که وما النصر الا من عند الله منصه سنده جلوه کر اوله اول جناب سلطنت قباب
وخلافت نصابک نصیبه بی حساب اولمغله اختصاص بوله **قطعه** تا سپهر دست صبا دایه چمن
کرد از جبین لاله ورخسار ارغوان کلزار دولت تو که دارد نسیم خلد محفوظ باد
از اثر غارت خزان ملک معظم بوردغنه رکن اعظم اتباع واشیاعدن لائق احسان
ومستحق اصطناع کملر ایدوکن بیلمکدر پادشاهه واجبدر که خواصنک نقد اخلاصنی
کرانمایه محکم محک امتحانه اوره وهر برینک عیار رای روینن وصفای قلب وخلوص
طویتن معیار تجربه ایله تمیز ایدب صدق وصلاح وصیانتن وحسن وفا وامانتنی
نه مرتبه ده درکوره سرمایه لیاقت تربیت ملوک سبیل دیانت وامانته سلوک ودیانتکده
مبتلی حضرت عزتدن خوف وخشیتده منشأ خوف وخشیت دخی جناب جبروته علم
ومعرفتدرکه انما یخشی الله من عباده العلماء هرکاه که خدام پادشاه دیندار ودیانت شعار
اوله هم ملکک نهال استظهاری انکله برومند اولور وهم رعیته مادهٔ امیدواری
اندن مدد بولور **بیت** خداترس را بر رعیت کمار که معمار ملکست پرهیزکار

دریز

وزیر از خدا باید اندیشناک نه از خوف سلطان و بیم هلاک ملوک خائن و کذابدن اجتناب
ایدب معرض محرمیته کتورممك کرك و اسرار ملکی آنلره مجال مداخلت ویرممك کرك که
آندن خلل کلّی ظاهر اولور و شر و ضرری علی مرّ الزمان امور مملکه و ملکه متطایر اولور رای
ایدی بو مجمل تفصیله محتاجدر زیرا که نیجه بی اصل و فرومایه لر اولور که ظاهرا اوصاف حسنه ایله
آراسته اولورلر اما عاقبت بر موجب کل شیء یرجع الی اصله حالت اصلیه و صفت
جبلیه لرینه عودت ایدب خبث سیرت و خساست سریرتلری ظاهر اولور **بیت**
ناپاک اصل کرچه در اول وفا کند آخر از ان بکردد و عزم جفا کند برهمن ایدی بو فرعک
اصلی و بو بابک فصلی بودر که ملازم پادشاه بو اوج صفتله موصوف اولمق لازمدر
اولا افعالنده امانت کرك که مرد امین مقبول خالق و خلائقدر و محرمیت اسرار
ملوکه و مباشرت امور ممالکه لائق و سزادر ایکنجی اقوالنده صادق و مستقیم اولمق کرك
که صفت کذب عیب عظیمدر فرضا که بر شخص انواع فضائل ایله آراسته و حق کذارلق
و وفادارلق ایله پیراسته اوله دروغ کوی اولیجاق فروغی اولماز **بیت** هنر نه سوزده که اوله بوی
دروغ کورمز اهل بصیرت آنده فروغ و شرف اعتماد و رتبت اعتقاد بولمز اوچنجی
کریم النسب و شریف الحسب در که لئیم بی همت قدر انعام و حق اکرامی بلمز و باد هواسی
هر جانبه که میل ایدر اول طرفه کیدر **ع** اذا الریح مالت مال حیث تمیل بو طائفه یه نسبت
بیورمشلردر **بیت** در طریق دوستی ثابت قدم چون خاک باش چون صبا تا چند
هر دم بر سر کوی دکر پادشاهه لازمدر که خدمتکارلرینک محاسن اخلاقنه نظر ایدب تجمل
و استظهارلرینه اعتبار ایتمیه که زینت خدام سلاطین عقل و کفایتدر و بو طائفه نک
مادۀ استظهاری دانش و درایتدر چون بر کسه حلیۀ فضلا ایله حالی و شائبۀ رزائلدن
خالی اوله و عفاف نسبی ایله صلاح مکتسبی جمع قیله و نقد حالی بوتۀ امتحانده غش
زیوردن و لوث مذکوردن اوزره خالص و بی غش ظهوره کله پس واجبدر که پادشاه انک تربیتی
بابنده سعی بلیغ و جد بی دریغ بیوره و علی سبیل التدریج مراتب تقرب و مدارج تمکنه
ییتشدره تا انک حرمتی عیونده و هیبتی قلوبده متمکن اوله حکما بیورمشلردر که ملوک
مملوکلرینی تربیتده طبیب حاذق مسلکینه سلوک ایتمک کرك که اول بیمارک حالنی و سبب
انفعالنی و کمیت مدت و کیفیت علتنی تمام بلمینجه و اسباب و علامات نبض و قاروره یه
وقوف کامل و شعور شامل حاصل قلمینجه معالجه یه شروع و مداواته خوض ایتمز کذلک
پادشاهه لازمدر که خدمتکارلرینک جزئی و کلّی حاللرین تفرق ایلیه و هر برینک اندازه

کوداز و مقدار گفتار و روش و رفتارین تشخیص قیله و اول حاکم که تقویت و تربیت
ارزانی بیوره انک حقنده بی تأنی و تأمل آخرک قدح و غیبت و طعن و نمیمه اعتماد
روا کورمیه تا عاقبت سپر تیغ ندامت و هدف تیر ملامت اولمیه بو خصوصده اصل الباب
بودر که ملازمین سلاطین معتمد و امین اولمق کرک تا اسرار ملک و مالی وقوف اغیاردن مصون
قیله و لشکر و کشور ضرر و آزاردن مصون و مأمون اوله و اکر مقربان پادشاهدن
بریسی عیاذاً بالله صفت خیانت ایله موصوف اوله و انک کلامی ملک حضورنده رتبهٔ
قبول بوله بیلکن که بر بیکناهی معرض تلفه القا ایدب پادشاهک دنیاده بدنام اولمغنه موجب
و اخرتده بد فرجام اولمغنه مستوجب اوله بو قضیه نک مصداقی حکایت پادشاه
و زرکر و سیاحدر رأی استفسار اتدیکه نیجه اولمشدر اول **حکایت**
برهمن ایتدی اخبارده کلمشدر که دار الملک حلبده بر پادشاه نامدار و شهنشاه
کامکار وار ایدی که سلاطین روزکار حلقهٔ انقیادنی درکوش و خواقین
عالیمقدار غاشیهٔ امتثالنی بر دوش ایتمشیدی **قطعه** سروری کز فر
عدلش بسته آزینتها زمین • قیصری کز نور رایش داشت آیینها زمان •
هرکجا عزم جهانکیرش کران کردی رکاب • فتح و نصرت را بدان جانب سبک کشتی عنان •
بو پادشاهک بر دختر خرشید پیکر و ناهید منظری وار ایدی که انوار آفتاب رخساری
چهرهٔ روزکاری منور و بوی زلف عنبرفامی مشام آفاقی معطر ایتمش ایدی **مثنوی**
منور دی جمالی مشتریدن • دهانی تنک ایدی انکشتریدن • رخی پکندن اولوردی هو العل
خم زلفی اوروردی آتشه نعل • عذاری قبلهٔ آتش پرستان • لب شکرفشانی نقل مستان •
پادشاه اول کوهر یکدانه یی چشم بیکانه دن محافظه ده مبالغه قلوردی و اول در کرانمایه
صدف ستر و صلاحده پرورش ویرردی **مثنوی** یوزین کورمزدی چشم ستاره •
کیجه ایله ماهه ایتمزدی نظاره • صویه عرض ایتمز ایدی کندزینی • که عکسین چشمی کورمیه یوزینی •
بر کون انکچون بر پیرایه ترتیب ایتمک دیلدی و بر استاد زرکره که صناعت صیاغتده
مهارت و براعتی اوله احتیاج واقع اولدی مکر اول شهرده بر زرکر وار ایدی که کویا کرهٔ
آفتاب انور اول کوره سنده مذاب اولان زر ایدی و سبیکهٔ رخشان ماه انک بوته سنده
قال اولان سیمه بکزردی صیرفی نقدده بر مثابه ده ایدی که مجرد بر نظر ایله صدفک انجینی
اولان درک قیمتینی ندر بیلوردی و صاحب عیار نقد بر مرتبه ده ایدی که محک کبی بر کوزیله
غشنی خالصدن تمییز قلوردی **مثنوی** روز و شب کوشش هنر کرده •

وز

وزهر کار خود چو زر کرده • هرچه بتوان زسیم وزر پرداخت • ساختی آنچنان که بتوان ساخت •
ملک آنک صیت وصدای مزین الشمس ایدی • وانک بعض مصنوعات زیبا ومصوغات
بی همتاسنی مشاهده ایتمشدی • بر وقت انی حرمنه دعوت ایتدی • وترتیب پیرایه بابنده کفت وکو
سرحد اطنابه یتشدی • مرد زرگر بر جوان ایدی طریق روان • وشیرین زبان • رنگین بیان •
دل آباد پادشاه اثناء محاوراتده آنک مقالاتنه مائل اولدی • وخاطر مبارکی علی الدوام آنک ملاقاتنه
رغبت تمام کوستردی • هرگاه کلمات غریبه مصنایع عجیبه ونکات دلنوازیله پادشاهی شگفته قیلوردی •
پادشاه دخی ساعت بساعت آنک حقنده عنایت ورعایتن آرتوردی • رتبه قربیله بر مرتبه
اختصاص بولدیکه روز وشب محرم حرم خاص اولدی • و دختر پادشاه که زرگر خورشید وماه •
آنک روی سفید وزلف سیاهنه چشم بد له نگاه ایتمشن ایدی • بیت قمر ایرمش دکلدی پایه سینه
کنش ایرمش دکلدی سایه سینه • انکا پرده الکتنده زاه ویردی • ع هر که شد محرم دل در حرم یار بماند •
پادشاه مزبورک بر وزیری وار ایدی • متانت عقل ایله مشهور واصابت ایله موصوف
ومذکور • رقم کلک جهان کشاسی خامه نامه نصرت ایدی • اثر رای عالم آراسی طراز جامه
شوکت ارباب دین ودولت آنک رای روشنیله اعتضاد ایدردی • واصحاب ملک
وملت خامه خضر خاصیتندن ماده حیات استمداد ایدرلردی • بیت
طوتدی کلک بیقرار ایله جهان ملکی قرار • بولدی رای باثباتیله جهان ملکی ثبات
وزیر چون کوردیکه پادشاه زرگرک تربیتن حد اعتدالدن کچوردی • وتقرب واختصاص
اقصای غایته یتوردی • محض نصیحت وخلوص طویتدن بر محل موافق • ووقت مناسبده
بر تقریبله عنان جواد مقالی زرگرک حسب حالی ومآلی جانبنه منعطف قیلوب ایدی
شاها سلاطین ماضیه ارباب حرفته اصحاب دولت موضعنه کتورمشلردر • وآنلر هرچند که
عواطف شاهانه ایله مخصوص اولمشلردر • اما آنلری میاننده تجاوزه رخصت ویرمشلردر
که محرم حرم خاص ایتمشلردر • بوبندن سابق نقد قلبن محک امتحانه اورمشدی • وتربیه
لیاقتی شومرتبه ده کورمشدی • بنم ظنم بودرکه بو شخص دناءت ذات وخساست
صفاتله موصوفدر • زهر آکوردم که عنان کلامی خلائقک ایذا وآزاری جانبنه علی الدوام
معطوفدر • وزمام اهتمامی اداء اوامر واحکامده خلقه دشنام واظهار حقد وانتقام
طرفنه مصروفدر • بومقوله کسدن آیین وفا وصدق وصفا غایت دوردر •
وبو اصل ناکس ایله مصاحبت مقتضای طبع سلیمدن مهجوردر • بیت هرکه از ناکس طمع
دارد وفا • از درخت بید میجوید ثمر • کر آنله امتحان ایدم که هرگاه که ملک مغربلرندن برنه

انعام واحسان بیوررسه اول سفله طبع دنی همت کمال حسددن بر مرتبه ده منفعل اولور که
کندونک هلاکنه قائل اولور حکما بیورمشلردر که علامت غایت رزالت ودناءت بغیره
کرم اولدغن کورمکه عدم طاقتدر **مثنوی** سفله نخواهد دکری را بکام • خس نکذارد که کسی را
بکام • کند نمک را چو نشانی بخوان • بیشتر از نان خود افسوس نان • سلاطین عز اصالة
شرف فضیلتی جمع ایدن طائفه یه اکرام واعزاز ایدب تربیتلرینه اهتزاز ایتمک کرک و تربیت
لئیم بدکهر وجاهل بی هنردن اجتناب ایدب مخالطه لرندن احتراز کرک که بو طائفه ایله صحبتدن
انواع آفت ظهوره کلور ولعوال ملک و ملة خلل کلی متطرق اولور اول سببدن هر کیمک
که خساست ذات وخباثت صفاتی اوله شرط امانتی ملاحظه ایتمز • ودین ودیانتی محافظه
قلمز • چون صفت اماندن محروم وسمت جبنیه خیانتله موسوم اوله لاجرم هر عیب که حیز
امکانده اوله آندن مستغرب ومستبعد اولماز **مثنوی** کسی کز امانت ندارد نصیب •
اکر بد کند نبود از وی غریب • خیانت ز هر فعل بد بدترست • تمامت بدیها درو مضمرست •
ملک آیتدی بو جوان خوب صورتدر ملاحت صورت لطافت سیرته امارتدر الظاهر عنوان الباطن
کلام کبار عالی شاندر که حسن عنوان لطف مضمون نامه یه اشارتدر **مثنوی** بو سوزی خوش
دیمشدر اول نکورو • که کلمز خوبرولردن یاوز خو • انککچم اوله یوزی خوب ومهوش •
اولور خویی یوزندن داخی دلکش **بیت** هر که عاقل بود از خوبی عنوان داند • که دران نامه
خبرهای نکو خواهد بود • اول حدیث که حضرت رسالت منزلتدن صلوات الله وسلامه علیه
روایت اولنمشدر اطلبوا الخیر عند حسان الوجوه بو نکته یه اشارتدر یعنی رفعهٔ احتیاجی
برکمسنه یه عرض ایدک که صفحهٔ عذاری زیور حسن صورتله آراسته اوله • وخیر واحسانی
بر انساندن توقع ایلک که رخسارهٔ حالی خال جمال الله زیب وزینت بوله **بیت** انکچون دیدی
سلطان شریعت • کوزل یوزلودن استک اولسه حاجت • وزیر ایتدی دبیرستان حکمتده حسن
صورت سورهسن از برقلمزلر وآینهٔ کمال حقیقتده خصال حمیده • وصفات پسندیده دن غیری باقلمزلر زیرا
چوق کمسنه اولور که صورت زیبا ایله قلوب ناسی بوده قلوب چون نقد معناسی محک امتحانه اورلور کم عیار
وبی اعتبار بولنور امثال حکماده کلمشدر که بر حکیم بر خوب صورت جوان کوردی جان ودلدن صحبتنه مائل اولوب
ایلرو واردی تا سکهٔ ماهیتن محک امتحانده آزمایش ایتدی مقدار کمالن معیار اعتبارده تمام عیار بولمیجق ایتدی
ع ابو دار آنده کر اولیدی دیار **بیت** ره بمعنی بر که در صورت دو بی ماند بهم • از یکی خیزد شکر وآن یکی زهر بوریاست
ملک آیتدی هیم ملاحت وجسم جمال اعتداله مزاجه دال در مزاج معتدل قابلیته دلیلدر چون بو آنه دک تربیت اولنمدی
بیلکی که بعض اخلاق نهج اعتدالدن سمت اختلاله مائل اولمش اوله حالا که نظر تربیت ارزانی بیورهلر •

مقرردر که اکتساب خصال ستوده ایله درجهٔ کماله واصل اوله زیرا که اثر اکسیر تربیت خاک
تیره یی سیم وزر و سنگ خاره یی لعل و گوهر و خون سیاهی مشک ناب و قطرهٔ بارانی
در خوشاب ایلر **بیت** چون ایلر تربیت خورشید رخشان • اولور سنگ سیه لعل بدخشان •
رباعی از تربیت است که آب گوهر گردد • خون در رهٔ نافه مشک اذفر گردد • وآن آهن تیره
روی و بی قیمت را • اکسیر چو تربیت کند زر گردد • وزیر جواب ویردیکه ای ملک پیرایهٔ تربیه
انک کردنی سزاواردر که اصل خلقتنده جوهری واردر که هر خاک زر و هر سنگ جوهر و هر خون
مشک اذفر اولماز فرضا که بر شخص لئیمه بر کریم هزار سال جوی تربیتدن آب ویره و نقد
قلبنه روز و شب آتش تادیب و بوتهٔ تهذیب ایله تاب ویره آنده حصول مهر و وفا احتمال
باطلدر و خلوص صدق و وفا توقع بیحاصلدر **بیت** بید را اگر بپروری چو عود •
بر نیاید نسیم عود از بید • خسیس نه قدر کلو که تربیت اوله ینه دخی خبیث و پیس اولور
سگ کبی که بو نه قدر طاهر اولماز بلکه دخی مردار اولور بعض اکابر که دیوار تخیلات
ضمیر نغتاورشندر بو ابیاتی خوب بیورمشدر **قطعه** هر که در اصل ناکس افتادست
بتعالیم هیچ کس نشود • سگ مگس را اگر کنی مقلوب • قلب او غیر سگ مگس نشود •
چون بو معنی محقق اولدی احتیاط بودر که پادشاه او کیشی ایله اختلاط قلمیه
تا ورطهٔ مذلته گرفتار اولمیه نته که اول شهزاده صحبت کفشگر واسطه سیله غل ذل
عبودیته دوشدی و موانست جوهریدن سر حد وادی هلاکه ینیشدی شاه استفسار
بیوردیکه نیجه اولمشدر اول **حکایت** وزیر ایتدی روایت ایدرلر که بلاد فارسده
بر پادشاه وار ایدی نیک سیرت و پاکیزه سریرت جهاندارلق بناسن رعیت پرورلک
اساسی اوزره اورمش ایدی و شهریارلق سریرینی معدلت اقدامی اوزره طوتمشیدی
بیت زمین عدلیله معمور اولمشیدی • جهان جودیله مسرور اولمشیدی • اتفاق بر سری
وجوده گلدی که آثار رشد و نجابت ناصیه سنده پیدا ایدی و انوار مجد و سعادت
سیمای زیباسنده هویدا ایدی **بیت** نجابت نوری سیماسنده باهر • سعادت لمعه سی آلننده ظاهر
کتفنده کف دست مقداری خال سیاهی وار ایدی پادشاه اکا نگاه ایدیجک پریشان
اولدی و حکمای زماندن اول نه علامت و نشان ایدوکن صوردی جمله سی متفق الکلمه ایتدیلر
کتب فلاسفهٔ سالفه ده گورمشزدر که هر کیمده که بو مقوله نشان اوله عنفوان عمرنده چوق
بلیاته مبتلا اوله اما عاقبت خلاص بوله • قران و کشورستان اوله **بیت** غم دگل غم گ
اولنده بلا • مشکل اولدر که آخرنده اولا • ملک بو مژده ایله خوشحال اولدی و انک تربیته

کمال همتن مصروف قلدی مگر جوار سرای ملکده بر کفشکر وار ایدی بی شرم و بی باک و بی حفاظ
و ناپاک ملک حق جار و حسن جوار رعایت ایدب اکا وظیفه و رسوم مرتب عنایت بیوردی
همواره سایهٔ التفات ملکده مرفه و آسوده حال گچردی ملکزاده چون بش یاشنه گیردی
و عقل هیولانی مرتبه سندن عقل بالملکه درجه سنه ایردی طبعی ملاعبه یه مائل اولب متصل
کفشکر حجره سنه کلور گیدردی و انک کلبه سنده لهو و لعبه اشتغال ایدردی وزیر کیفیت
حالدن خبردار اولیجاق صحبت کفشکردن شهزاده نک منع و دفعنه بلکه کفشکری اول منزلدن
قلع و قمعنه قصد ایدب ملکه ایتدی طبع شاهی یه که مظهر انوار الهی و محل فیوض غیر متناهی در
پوشیده اولمیه که طبع نهال جوان و صبیان سقامت و استقامته قابل اولور و غایت لطافتندن
هر جانبه که تحریک ایده لر مائل اولور و مرور ایام ایله اول حالت اوزره راسخ اولوب استحکام بولور
صلاح بودر که شهزاده کفشکردن منع اولنه تا انک اخلاق ذمیمه سی ملکزاده نک طبع
لطیفنه سرایت ایتمیه و دنائت همتی اول کوکب سپهر سلطنتی اوج عزتدن حضیض مذلته
اندرمیه که اندن انواع شور و شر و خطرات کلی صادر اولمق محتمل بلکه متوقعدر ع گر نفس خبیث
هر چه گوید آید ملک ایتدی دیدیکک کبی در اما اول هنوز صبی در کفشکرله مالوف و انک خانه سنده
لهو و لعبه ملهوفدر الصبی صبی و لو کان نبیا مثلی خود مشهور و معروفدر بیت
چشم کودک نه دکلو کورسه عجب کوکلن آچمز تا که لهو و طرب باوجود که بنم قائده زیاده
عزیزدر بلکه خاطر شریفدن لذیذدر احتمال وار که منع ایدیجک خاطرنده ملال حادث اوله
و انک ملال خاطری بنم انفعالمه باعث اوله اولی بودر که بر مقدار توقف ایدب بر مدت
آرام ایده وز و چون قد و قامت چکوب نشو و نما بوله و خیر و شری و نفع و ضری تمییز ایدر اوله
تازیانهٔ تادیبله توسن نفسن رام ایداوز وزیر خاموش اولدی شاه کفشکری
دعوت ایدب انک حقنده انواع عواطف ارزانی بیوردی و مواعید خسروانه ایله امیدوار
ایدب ایتدی سن بنم همسایه م سن بو جگر گوشه م سنکله الفت طوتمشدر و خانک ایله
موانست ایتمشدر دیلرم که انک انیس و رفیقی اوله سن و آب و آتشدن محافظه ده مبالغه
قیله سن کفشکر دعا ایتدی و جبین خدمت جنبین مذلته سوروب ایتدی بیت
گل باغ شه عالم افروز اولا چراغ شب مشعل روز اولا بن بنده بو منصب شریفه لیاقت
مشاهده قلمزدم و بو مقامه که مقصد اقصای خاص و عامدر کندمده استحقاق اکلمزدم
لیکن نظر شاهنشاهی بر کیمیادر که خاک تیره یی زر و سنک خارایی در و گوهر ایدر بیت
سنک و خاکه گر ایلکدی نظر خاک آلتون اولور و سنک گهر امیدوارم که میامن عنایت

خسروانه ایله خدمات بندگانه بر وجهله مؤدی قیلنه که ع. استحسانه مقرون اوله القصه
ملک زاده خدمتنی جاننه منت بیلوب بی تکلف هرگاه بارگاه شاهدن گتوروب گلبه سینه
گتورردی بلکه بعضی لیالیده حجره سنده یاتورردی پادشاه کفشگرک شهزاده یه بو هوادارلغندن
زیاده فرح اظهار ایدردی کفشگر دخی امثال و اقرانی میاننده ملازمت پادشاه و خدمت
شهزاده ایله افتخار و استظهار ایدردی کمر خدمت شهزاده یی بر وجهله در میان ایتدی که
کوندن کونه پادشاه حضورنده رتبت و قربتی آرتدی تا کلیا معتمد علیه اولوب چوکان
خدمت سلطانی ایله کوی شرفی اقرانی میاننده قاپدی **بیت** سببدر عزتنه
خدمت بیلورلر * انکچون جانله خدمت قیلورلر * هر وقت شهزاده یه صحرا و دشت
گشت ایتدررردی و صباحدن اخشامه دک تماشا و عشرته مشغول قلوردی
و گاه گاه تنوق جکاهلرده کیجه لمک دخی واقع اولوردی اتفاق بعض اوقاتده ملکه سفر
عراق لازم کلوب خواص خدمدن جمّ غفیر و جمع کثیر اکوب ع. بیت سنوی مصمم قلدی
پس کفشگری طلب ایدوب مجددا شهزاده یی اکا سپارش ایدوب حفظ و حراستی بابنده
تأکید ایتدی و گشت باغ و راغ و سیر گلزار و مرغزاره اجازت ویروب ایتدی **مثنوی**
بهار ایامی کلدی ای کفشگر * زمینی زین قلدی ماه آذر * نوای قمری و آوای بلبل
جهان باغینه صالدی سوز و غلغل * بو طفل نازنینه اول هوادار * که ایتدر گشت صحرا گاه گلزار
بو موسملرده اولور خاطر دلگیر * قو سیر ایتسون اولنجه سیردن سیر * آچلسون گل کبی گلسون چمنده
دوشرمه غنچه وش کوکلینه بند * کفشگر دخی جبین ضراعتی زمین خدمته سوروب حلقه اطاعتی
در گوش و غاشیه خدمت و عبودیتی بردوش ایتدی * و تعهد احوال شهزاده یه بر وجهله
اشتغال ایلدی که کند و مهماتن بالکلیه فراموش ایتدی * نواحی شهرده ملکک بر باغچی
وار ایدی نسخه روضه رضوان * و نمونه نزهتگاه جنان * صبا بنفشه سنک زلف
پر چیندن نافه مشک تاتاری معطر و شمال جعد پرشکن نسرینیدن کلبه عطاری
مبخر * ریاحین جنت ازهار گلزاریندن شمه طراوت * و نهال سدره و طوبی قامت
سرو موزونندن استقامت استعاره ایلردی **مثنوی** لطافتده ایدی جنتدن نشانه
ایچنده نیچه کوثرلر روانه * کناری سرو و عرعر بی نهایه * اترلر طعنه طاشن منتهایه
زمینی روضه رضوانه بکزر * درختی سدره و طوبایه همسر * نوای بلبل و آوای دراج
دل و جانی تعدیدن ایدرلردی تاراج * شهزاده که بوستان سلطنتده بر نهال متمایل ایدی
که جان و دلدن اول باغک تماشاسنه مائل ایدی * بو زمان که شاه سفر دور و دراز کیتدی

شهزاده عادت معهودی اوزره تماشای باغ خربوزه میل ایتدی خدام دن بر قاچ غلام ایله
که دائم خدمتنده لازم و آستانه سنده ملازم ایدیلر سرو کبی جانب باغه خرام قلدی
کفشگر گوردی که شهزاده نک افسر زر سرینی و جامۀ پر گوهر برینی جواهر غیر مکرر کمرینی
طینت خسیس و سرشت جنیسی مقتضاسنجه که خیانت ایدی ظهوره کلوب اندیشه ایتدیکه
بو تاج زر و جامۀ مجوهر و کمر پر گوهر نیجه بازرگانه سرمایۀ دکان بلکه رأس المال هزار دریا
و کان در حالا پدری دار الملکندن دور در و جمیع اهل حرم ایله مادری قبضۀ
تصرفنده مغلوب و مقهور در صلاح و صواب بو در که بر حیله فکر ایدیم تا بو سری
دیار ما وراء النهره بلکه دخی آندن بعید ولایت و شهره آلوب گیدیم پیرایۀ لباسنی
بلکه کندو نفس نفیسنی دخی بهای گرانه صاتوب باقی عمری جریان فائده کمال
فراغت و تمام رفاهیت ایله کچوردم بیت چون جهان باقی کل اولمز زمانه برقرار
فرصتی فوت ایلمه اول بر شیکن روزکار عاقبت اول خاکسار هوای نفس غدار دن
غبار فتنه بی مسار و آب روی امانتی زمین خیانته ایتدی و مخدومنه قصد ایدب کندو
غلامنه که محرم اسرار ایدی بو سری اظهار ایتدی و خدامک هر برینی بر نوع دارو ایله
لایعقل ایدب شهزاده نک دخی عقلنی زائل ایدب اول در صدف سلطنتی زر و زیورله
گوهر کبی بر صندوقچه یاتوردی چون شب تیره گون جامۀ کحلیسی در بر و عمامۀ
قیرینی بر سر ایتدی بیت چون بنه نور دیدۀ گردون اتدی خلوتسرای شده گون
صندوقی بر جنازه یه باد تیز گرد بو سر عجله کر در اهنه ایرازدی و سپهر جهان نور دستار سر
دینی ایکن اثرین گورامزدی بیت نیجه جنازه کیم براثنی مست اوکنن گوهر یاقون
کبی بست اشاغه تیز ابر سیل رواندن بو قاروا اوک چیقر دود خاندن استوار
اتدی و کندو بر سمندن سوار اولدیکه عمر کامرانی کبی رونده و اجل ناکهانی کبی رسنده
تیرک تیز گلده سکرین کسردی بر فلک جالاک گلکنده جکرین یقاردی ارخاء عنان ایتسه‌لر
وهم دن گوی مسابقتی قپردی تازیانه گوستر سه‌لر بر حمله ایله چنبر آسماندن کچردی بیت
ایراغه کی توز بنه باد صرصر ییدی منزلدی اکا هفت کشور غلامی دخی بر بارۀ آتش پای
آهن خای رعد صدا و عالم پیمایه سوار قلدی بیت صهیل ایتسه سهیله ایره هیبت
هجوم ایتسه رجومه ایرن سبقت ایکی آت دخی بنوبت و یراغ مهیا ایدب یوله
گیردیلر هما شب روز گیتی فروز ظهور ایدنجه مسافۀ دور و دراز قطع ایتدیلر
علی الصباح بر مقدار آسایش ایدب ینه سوار اولدیلر و برق کبی مضائق مسالک

و مناهل

ومناهل مهالكدن مرور وعبور ایدب ایكی كونده سرحد ممالك شان هند كچوب ولایته دخی
ایردیلر بو جانبده خدمتكارلر مهر بری تا نصف النهار دك بر كنارده دوشب بیدار اولمدیلر
واول دارونك كیفیتندن افاقت بولمدیلر آخر الامر باغبان انلرك حالنه مطلع اولوب
مهر برنه روغن بادام ایله سركه تجرع ایدرب عقللری باشلرینه كلوب چون شهزاده
وكفشكردن اثر كورمیوب اطرافه چندانكه جست وجوی ایتدیلر نام ونشانندن
خبر بلمدیلر ضروری كیفیت واقعه دن ملكه یی آگاه ایتدیلر ملكه سوكوار سوار اولوب
باغه كلدی اول خرامندن اثر كورمدی واول كل رعنادن مشامنه شمه ایرامدی مثنوی
رفتم بباغ سرو خرامان من نبود • وان نو شكفته غنچهٔ خندان من نبود • چون ابر نوبهار
بهر سو گریستم كان سرو پیش دیدهٔ گریان من نبود • چون مادر مهربان نور دیده سندن
نشان بولمدی فغان جانگدازه آغاز قلدی وفریاد سوزناكی منزل سماكه
یتشدردی مثنوی دكز كیبی دوكوب كوزی یشینی كهی كوكسن دوكردی كه یشینی
بن یموز كبی باشنی یغردی • دونوب آهنك كوكه آغردی • یتوردی تا اطراف
واكنافی باغی قدم طلبله تك وپوی ایدالر ونواحی وضواحی دشت وراغی جد وجهدله
جست وجوی ایدالر چون تفحص فراوان وتجسس بی پایاندن صكره سر منزل حصول
مقصوده وصول میسر اولمدی قاصدلر نا امید دونب صورت حالی عرصهٔ عرضه ایتدیلر
ملكه نك جوهر رطوبت غریزتیه سی آتش فرقت ولد عزیزندن ذوبان اولدی وشمع سوزان كبی
شعلهٔ هجرانله یانب مضمون حالندن بو بیتك معناسی عیان اولدی بیت دارم امشب
گرمیٔ در سر كه صبحم تا زپای • تا سراپای وجود خود بسوزانم چو شمع • اول كیجه یی تمام بیقرار
وبی آرام سوز دلله اتمام ایتدی وعمود دود دل سقف افلاكه دیكوب وسینهٔ داردِ
پروردندن برآه سرد چكوب ایتدی بیت همچو صبحم یكنفس باقیست كو دیدار یار
دلبرم كر رخ نماید جان برافشانم چو شمع آخر ارجعی الی ربك پروانه سی یتشوب شمع روح روانی
كل من علیها فان تندبادله سوندی وخرمن حیاتی شعلهٔ آتش هادم اللذات ایله كویندی
ع رفت ازین كلزار وخار حسرتش در پا بماند • محاوران حرم فی الحال صورت واقعه یی بربرید
نامون نورده له ملكه ابلاغ وارسال ایلدیلر ملك دخی بال استعجال ایله معاودت ایدب دار الملكنی
مستقر اقبال ومخیم عز واجلال قلدی وفراق فرزند وزن دلبند ایچون دائرهٔ
امكاندن اولان جزع وفزعده قصور قومادی عاقبت كار حظ مثابرته باش قویب
ناچار حبل متین اصطباره تشبث ایتدی بیت درچنین حالی چو با پیر خرد كردم رجوع •

کفت مرجع نیست جز انا الیه راجعون • بو جانبدن کعف شکر اول ماه سپهر سلطنتی شهردن
شهره کزدرب ولایت ماوراء النهره التدی جواهره دست تصرفی دراز ایتدکدن صکره
آنی بر تاجره بیع ایتدی • ملک زاده اون بیل مقداری بازرکان خدمتنده اولوب نهال قدی
آنک ماء تربیتیله نشو ونما بولوب ملاحت وصباحتده بر غایه یتدی که یوسف مصری نک
بیع فسادنی رایج وبازار حسننی کاسد ایتدی • بیت صاتلدیغنی یوسف طارتلدی کرچه که
سن جانه طارتلورسن آلتق سن اوله بهایه • هر بار که اول کل نو خار کلزار رخایه سندن طشره کلیدی
هر کناردن خاکپایه هزار جان ودل نثار ایدرلردی • وهر کوشه دن اول نهال سرافرازک
قد عمری دراز اولمغیچون دست دعای جانب سمایه رفع ایدوب نیاز ایلرلردی • بیت
بشهر چونکه کذشتی برای دیدن تو • هزار دست دعا ز آستین برون آمد • بازرکان اهل تمییز
وصاحب کفایت ایدی • وذهن وذکا وفطنت ودهاده آفت ایدی • چون شهزاده نک
بو حالله مشاهده ایتدی کندو یه ایتدی مزبعد بو غلامله مصاحبت بکا مصلحت دکلدر
زیرا که اکر پرده خفاده پنهان ایدم بودوناپودی یکسان اولور • واکر میان ناسده
عیان ایدم آتش فتنه هیجان ایدوب خلق جهان آنک تماشاسنده حیران اولور • بیت
رسید دلبر من ای نظاره کز زنهار • ببند دیده کرت جان بکار می آید • صواب بودر که
بو فارس میدان ملاحتی تحفه رسمنده پادشاه فارسه ویرم که کرم شاهیله دفتر جود حاتمی
طی ایتمشدر • وبذل واحسانیله جرائد اسخیای آل برمکه خط نسیان چکمشدر
متوقعدر که بو غلامک اضعاف قیمتنی بکا انعام بیوره که کرک • وبو واسطه ایله پایه
استظهارم فرق فرقدانه ایره • کرکسن بازرکان آنی دیار فارسه التی تحفه طریقیله
ملکه پیشکش چکدی • پسر شاه فارس کنار پدر ومادردن اون بیل مقداری جدا
دوشب ماه تمامکبی منزل چهارده به یتیشوب • بیت چارده ساله بتی چابک وشیرین دارم
که بجان حلقه بکوش است مه چارده اش • بنه خانه شرف ومجدده وخاندان آبا
وجدده رجوع میسر اولدی • ملک فرزندی حالندن غافل بازرکانک غلامنه تشریف
قبول ارزانی بیوروب خدام خاص سلکنده انتظام واختصاص ویردی • وعلی الدوام انک
تربیتنده اهتمام بیوروب از زمانده اقرانی میاننده امتیاز بولدی • واول صیرفی ایله که
دائم خزانه عامره ملازمی ایدی • وتقدیم جواهر وتمییز لآلی زواهر ایچون اول آستانه یه
لازم ایدی • مألوف ومأنوس اولمشیدی • همواره انکا تعظیم ورعایت ایدردی • وهر تحفه ده
که ملک انکا احسان ایده ایدی جوهری یه حصه سن عنایت ایدردی • جوهری چون

غلامک

غلامک کمال محبتینی مشاهده ایتدی طمع بدکوهرنده طمع خام ظهور ایدردی کندویه ایتدی
برحیله ایله ملکک خاتم خاصینی غلامه کتوردیم و اکا استظهار له خزانه نک مهرین
کوتروب ذخیرهٔ وافر و جواهر فاخر ایله کتوره یم پس شهزاده یه ایتدی ای سرو آزاد
و مراد دل ناشاد هرکاه که انواع احسان و اصطناع ایله بو کمینه یی یاد ایدرسن و هرکون
اضعاف الطاف ایله خانهٔ دل نامرادی آباد ایدرسن دیلرم که بنده خدمات پسندیده ایله
اول احسانلرک بعضنه مکافات قیلم و هل جزاء الاحسان الا الاحسان بنده حقنده
مبذول اولان بعض مکارمک عهده سندن کلم ملکک خاتم مبارکنده بر اسم مرسوم در
که نقش خاتم سلیمانی در مهرکیجه که اول نکینیله بو انکشتری مهر اوله خنک مراد زیراننده
منقاد و ملک جهان معمار فرمانیله آباد اوله **بیت** کو بیا مهر سلیمانیست نقش خاتمش
هرکه با خود دارد آید در نکین ملک جمش اکر بو زحمته متحمل اوله سن و اول محلده ملک شکر خواب
استراحته مستغرق اوله اول انکشتری آهسته انکشتندن چیقاروب بکا کتوره سن
تا انک مهرینی سنکچون بازم برخاتمک فصنه قازم عن قریب سریر سلطنت فرجبال
بالملک ایله زینت بوله اما بشرط آنکه عمل و زاری بکا متعذر قیله سن **مصراع**
بخشی هر از خوان نوالت نواله جوهری شهزاده یه بو نقش غریبله فریب ویردی
تا کیجه خوابکاه ملکه وارب دست جرأت انکشت ملکه دراز ایتدی و آهسته آهسته
خاتمی انکشتندن چیقارمغه آغاز ایتدی بو اثناده ملک بیدار اولب غلامه ایتدی سنک
خود اسباب تجملده قصورک یوق نه مالدن سکا غایب ایدجک و از بو جرأته باعث
ندر راست سویله که بو خاتم سنک نکه و نه مصلحتکه یرار شهزاده تقریر جوابندن عاجز
اولدی و نائرهٔ غضب قلب ملکدن ملتهب اولب سیافی طلب قیلوب انک قتلنه
مثال ویردی سیاف هماندم که غلامک اندامندن جامه سن چیقردی اول خال سیاه
که شاه انک کیفیت حالندن آکاه ایدی انک کتفنده نمایان اولدی ملک آنی
مشاهده ایدیجک بیهوش اولدی سیاف ملکک بو حالتن کوریجک ال چکدی
چون شاه کندویه کلدی فرزندینک کوزلرین اوپب ایتدی ای نور دیده صحبت
کفشکر زراق بنی بو کرداب فراقه آتدی شهزاده دخی عذرلر دیلیوب ایتدی
ای شاه عالمپناه مخنث جوهری کمراه بنی بو کستاخلغه تحریض ایتدی شاه
جوهری یه سیاست بویوردی و شهزاده یه نصیحت ایتدی که حال ماضیه نظر ایدب عبرت
آلوب زمان مستقبلده بداصل ناکسلر صحبتنده اجتناب ایلیه تا بو بلالرک امثالنه

مبتلا اولمیه بو مثلدن غرض بودر که خاطر عاطر شاهی یه ظاهر اوله که ناکس وخسیس النفس لرله
مصاحبت شاهی بنی وبنده یی سر افکنده ایلیه زرگر دخی اول مقوله دندر که انک مخالطه سندن
حذر واجب اوله حال بو که ملک انک تربیتنی بر حد افراطه ییتوردی واعلی درجهٔ رفعته
کوشهٔ دکانکن پایهٔ حرمتنی فرق فرقدانه ییتشدرمشدر شرط احتیاط بودر که انک امثالنک
تربیتی افراط اولمیه وتربیه ده جانب اعتدالدن تجاوز جائز بیورلمیه که مبادا که اکا
خلل کلی مترتب اوله که تدارکی حیز امکانده داخل اولمیه شاه کلام وزیره التفات
ایمیوب ایتدی ارباب الدول ملهمون ملوک وسلاطین بی تلقین دولت برامره شروع
قلمزلر وبی مدد الهام مهام خطیره خوض بیورمزلر نسب بیم وخاندان قدیمک شرف ذات
وکمال صفات آدمیده نه مدخلی واردر سبب احراز وموجب اجلال واکرام مآثر فضل وادب
مفاخر اصل ونسب دکلدر مثنوی از هنر خویش کشا سینه را مایه مکن نسبت دیرینه را
آب کهرهای کهن را مجوی زر چو کهن گشت بود زر دروی شرف بزرگوار
دیمک اولکسه یه سزاواردر که پادشاه وقتیک نظر اکسیر اثرینه مظهر اوله ملوک
عالیشاندن بری بو معنایی بو کلمه ایله بیان ایتمشلردر که نحن الزمان من رفعناه ارتفع
ومن وضعناه اتضع یعنی هر کیمسه نی که دست تربیتله رفع ایدراوز سپهر رفعتی فرق
فرقدانه ایرر وانک که پایهٔ قدرین پست ایدراوز کوکب بختی حضیض مذلته ایرر
نسیم لطفم تبسم ایلسه غنچه یه شوره زاری رشک گلزار ارم قیلور وبرق قهرم تبسم ایتسه
هزار خرمن اعتباری باد فنایه ویرر بیت سموم قهرم اسیدی قعر بحره کذر
صدفلر بچه ده اریه کیدیدی در یتیم چون بز بو جوانی دست همتله خاکدن کوتردک
وفرق رفعتنی زروهٔ افلاکه یتردک امید درکه کمترانده خطا قلمیه وزیر چون قدم
همت شاهی انک تربیتنه پاینده ثابت کوردی ساکت اولوب بر دخی اول نوع کلامه
اقدام ایتمدی اما چون حال بو منوال اوزره کچدی زرگر دست اختیارین کشاد
ورتبت واعتبارین حددن زیاده کوردکه پای خدمتی دائرهٔ استقامتدن چیقمغه
آغاز ایتدی وبیم وامید ووعد ووعیدله اموال خلائقه دست تصرف دراز ایتدی
ناگاه دختر شاهک تاجی ایچون بعض جواهره احتیاج واقع اولدی واول نوع که
مقصود ایدی نه خزانهٔ عامره ده موجود ایدی ونه شهرک جوهریلرنده الهه کیردی زرگر تفحص
وتجسس ایدوب خبر آلدیکه بر بازرگان قزی آنک الندن جواهره قادردر بلکه انک درجنده
اول مقوله جواهر وافردر زرگر طلب جواهر ایچون بر کیمسه کوندردی دختر وجود جوهر

مقصوده انکار ایدوب اولقدر که مبالغه ایتدیلر فائده ویرمدی القصه زرکر آنی جبر واکراهله
بارکاهه کتوروب دختر شاهه ایتدی بکا معلوم اولدیکه بو بازرکان بچه‌نک نیچه عدد کوهر
شاهواری واردرکه تجار فلک جواهر الطبق زبرجد نکار آسمانده جلوه ویرمشدر
ودیده مردم وحردم دیده صفا وضیاده اول لآلی آبدار مثلاً مشاهده ایتمه‌مشدر
وتا دایهٔ دریا دُرّ یتیمی مهد صدفده پرورش قلمشدر غواص بصیرت اول کوهر یکدانه‌لر
مانندن کورمش اشتمشدر بیت چو زهره بجوب درخشنده کی • کز و برده از مه بتابنده کی •
وآنک نتیجه فننده بیحد وبی عدد یاقوت رمانی واردرکه یا درخشید تابان رحم کارنده هزار
خون جکرله پرورش قلمشدر • وکوه سنکدل نیچه ییل مهد سینه‌سنده آنی جانی کبی صقلمشدر
بیت قطره‌های باده را مانند که در هنکام دی • منعقد کردد درون جامهای لعل فام •
ونیچه قطعه زمرد ریحانی واردرکه دیدهٔ مردم چشم افعی کبی نظاره‌سندن خیره قالور • وحردم
دیده اول سبزهٔ دلکشانک مشاهده‌سندن نور وضیا حاصل قیلور • بیت ز نور لعل فروز
معلوم شد • کز سبزه شود روشنیٔ چشم فزون • ودرج جواهرده بن هزار قطعه لعل
بدخشانی واردرکه کلنار بستانی کبی ابصار اولی الانظارده آتش پرتاب التهاب
ایدر • ونیچه دانهٔ خوش رنک صافی فیروزه‌سندن سبزهٔ آسمان لطافت الوانی ایدن
اکتساب ایدر بیت لعلش نمونهٔ ز سهیل عقیق رنک • فیروزه اش نشانهٔ از چرخ
سبز فام • ملکه فرمان ایتمکرکه بو دختر اول جواهری حاضر قیله • وقیمت وقت
هرنه ایسه بزدن آله اکر طوع ورغبتله احضار ایدوب بها تعیین ایدرسه فبها • والا تهدید
وتادیبله دیدرتمکرکن بلکه تشدید وتعذیبله کتورتمکرکن • شهزاده دختر بازرکان
احضار جواهر ایله فرمان ایتدی • دختر حصار انکاره تحصن ایدوب ایمان غلاظ وشداد
یاد ایتدی که اکرچه بنده جواهر وقدر تا آنسز توصیف ایتدکلر بو قدر جمیع مخزون
ومکنونم عیان ایتدی • وکندوده اولان خرده وریزه‌لری درمیان ایتدی • زرکرک
معیار اعتبارنده تمام عیار کلمیوب تصریح وتعریضیله ملکه‌یی زور وزارله اقرار ایتدرمسنه
تحریض ایتدی • دختر شاه خود هن ناقصات العقل والدین • جام جهالتله تجامندن
مست وبیخود ایدی • دمدمهٔ شیطان انسان اکا یار • ونخوت سلطنت تحریکش
خوانخوارنه مددکار اولوب بازرکان زاده‌یی بیچهٔ شیر شکنجه وعذابه کرفتار ایتدی
دختر بیچاره زخم چنکال عقابین عقابه تحمل ایدمیوب مرغ روحی قفس تنندن اوچوب
آشیانهٔ عدمه کیتدی • نادر وپدر • وسائر متعلقات دختر فریاد ونفیری چرخ اثیره •

کوش ماه و تیره بتور دیلر وزیر صافی ضمیر صورت واقعه‌یی نقیر و قطمیر لوح خاطر شاهه تصویر ایتدی
ملکک بو فضاحت دودی که روزنهٔ چشمندن صعود ایتدی زاویهٔ سینه‌سن تیره
و دیدهٔ عزتن خیره قلدی اگرچه که ظاهرا اظهار جلادت ایدوب اول حکمی امضا ایتدی
اما تلطف برله ورثهٔ دختری نوازش ایدوب مال بسیار له ارضا ایتدی و دخترن نظر
شاهانه‌دن دور و عاطفت بیکرانه‌دن مهجور ایدوب اول لئیم ستمکارک مصاحبتی شآمتیله
شهزادهٔ نامدار درجهٔ اعتباردن ساقط اولوب کوکب قدری حضیض مذلته هابط
اولدی و زرگر ستمکار بیم انتقام سلطانیدن فرار ایدوب ترک دیار اختیار ایتدی شهزاده
بونی مناسب کوروب دیکه بر قاچ کون شهردن جنوب ملکک باغنده ساکن اوله و اول وقت
که عواصف قهر شهریاری سکون بوله و زبانهٔ غضب جهانسوز پادشاهی انطفا پذیر اوله
بعض خواصنک دامن شفاعتنه تشبث ایدوب ینه حرم سرای خرامه قیله پس دختر دایه و مادر له
پدرنک باغنه کیتدی زرگر بو حالدن خبردار اولوب ملازمت ملکه‌یه شتاب ایتدی
شهزاده زرگری کورنجک اضطراب ایتدی و ایتدی ای بدکردار شوم دیدار حیف
و صد هزار حیف اول نظره که سکا دکل بلکه سنک صورتنک نقش و نگار اولان دیواره
متعلق اوله بیت حیف باشد نظر به دیواری * که برو صورتت نگار کنند * کرد کلدک که
بر فتنه غبارین دخی قوبره‌سن و طریق قطع و وصله بر فساد کلیه دخی باعث اوله‌سن
یوری وارکیت ملازمت آستانمدن فراغت ایت که من بعد سنک ملاقاتک بکا وبال
و سنکله مصاحبت احتمال محال در زرگر خائب و خاسر شهزاده نظرندن کیتدی
و سراسیمه و پریشان حال باشن الوب بیابانه توجه ایتدی کیدرکن اخشام اولدی ابر تیره
پردهٔ ستاره‌فامی فضای هوایه قالدردی و باد برد نفس سردله ستاره‌لر چراغن
سوندردی بیچاره بو اصل زمانده که کویا عرصهٔ زمین اوزره پروین آسماندن
غبار زنبیل النمشیدی و تودهٔ هوا دودهٔ قیر و قطرانه بولنمشیدی بیت قنادیل شب
قدری چو پاندی * هوا دودیله قطرانه بویاندی * پریشان حال قدم اسعی الکه کیدرکن
قضای الهی اول صحراده شکار سباع اچون بر چاه حفر ایتمشلردی ناگاه ببر و بر بوزینه
و بر مار اول چاهه دوشمشلردی زرگر که خلقک رهگذاری اوزره جفا چاهن قازردی
راه راستی قویوب بو جانورلرک عقبنه اویوب چاهه دوشدی بیت ای که از ظلم چاهی میکنی
از برای خویش چاهی میکنی * کرد خود چون کرم پیله بر متن * بهر خود چه میکنی اندازه کن *
بو حیوانات که قعر چاهه دوشدیلر چون جمله‌سی دام بلایه کرفتار اولدیلر هر برسی کند و

سو

تشویشندن آخره ایدا یه متعرض اولوب نیجه کون بو حال اوزره قوحهد قالدیلر تا بر کون
اهل شهردن بر سیاح غریب سفر ایدوب اتفاق راهی اول جانبه راست کلدکی انلری بو حالده
مشاهده قلوب پریشان خاطر اولدی و کندو بله فکر ایتدیکه سایرلر چاره جهتنه اما بو دردمند
آدم اوغلی در بو ورطهٔ محنته مبتلا اولوب بادیهٔ مماته قریب و سر منزل حیاتدن بعید در
مقتضای مروت بودر که هر نه وجهله که میسر اوله خلاصنه سعی ایدیم و بو عملک ثوابنی یوم لا ینفع
مال و لا بنون ایچون ذخیره قلیم پس بر رسن بولوب بر طرفن بر یره بر کندی و بر جانبن قعر
چاهه صرقتدی فی الحال بو زینه پیشوب سر جاهه یتدی بر دفعه دخی مار مسابعت ایتدی
اوچنجی دفعه ببر نیجه رسن رسنه ایلدرشب چیقدی چون اوچی بیله جانب عزیزلرن خلاص ایتدیلر
سیاحه دعالر ایدوب ایتدیلر بیت کار دولت باشد آن سعی و فا کر گاه گاه چون تو مطلوبی
بسر وقت طلب کاران رسید تلمش اولکه سندن هر برمزه منت عظیم حاصل در و نعمت
جسیم واصل در اما حالیا بزم انک مکافاتی میسر و مجازاتی مقصور دکل کوزینه ایدی بیم
مقامم بو کوه دامنده در که بو شهره متصلدر اکر التفات ایدوب منزلمزه مقدم میمونکله تشریف
بیورلورسه امیددر که اداء حقوق خدمته قصور واقع اولمیه ببر دخی ایتدی بنم دخی
مقامم حوالی شهرده فلان بیشه ده در اول موضعه شو بلکه کذر بیورمک مقدور وقت
اولدیغی قدر رسم خدمتی یرینه کتورم مار ایتدی بنم ده مکانم بو شهرک بارو سنده در شو بلکه
سعادت مساعدت ایدوب کلبهٔ احزانمزه همتنه قدم رنجه بیوراسن امکان مقداری بو احسانک
مکافاتنی کوره سن اما عجالة الوقت بزدن سکا بر نصیحت مناسبدر که انک استماعی سکا فرض و واجبدر
زنهار که بو کمراهی زندان چاهدن چیقرمیه سن که آدمی بد عهد اولور و احسان مقابله سنده اسالتی
لازم سلوب انک جمال ظاهرینه فریفته اولمیوب و قبح باطن و مضرت اضلالطندن احتیاط قلق
کرک بیت بکذر از صورت و سیرت بصفا دلدار انکه آدمی شکل بود کو بتر از دد باشد اکثر اهل
علم آرایش صورته مایللر و اصلاح معنیدن غافللر در علی الخصوص بو آدم که نیجه دمدر بر مله همدمم در
ع صورتا یوسفدر معنیده کرک انک خلق و خصلتی تمام تفرس اولنوب سیماسنده شمهٔ وفا
مشاهده ایتمشمز در و مشربنده علامت صفا معاینه قلمامشز در بیت وفا مجوی ز خوبان که
هیچ کس نشنید بهیچ وجه ز کلزار دهر بوی وفا بزم نصیحتمز سامعهٔ قبول له اشتمیسک و بو بندیمز
موصلکه محض اخلاصدن منبعث در ایشتلمز سک بر کون اوله که نادم اولسن اما تجربه
ندامت مثمر ثمرهٔ ملامت اوله سیاح انلرک التفات ایتمیوب طرفرسنی قعر چاهه صالیویردی
و مناصحت بی غرضانه کوش قبول له استماع ایتمیوب زرکری دخی طشره چیقردی زرکر دستاچه

اعتذار ایدب شاهک یوزندن اعراض ونفرتندن وکندونک خوف وخشیت ووحشت
ودهشتندن برشمه اظهار ایلدی وتضرع ایدب التماس ایلدی که برکون آنک جانبنه قدم رنجه
بیوره شاید که اندکی احسانک مکافاتی شرطن برینه کتوره سیاح ایتدی حالیا پای عزیمتی
رکاب سیاحته توشمش در برایکی کون عرصهٔ زمینده کشتم کرکدر قدم عزم ایله اطراف عالمی
سیر ایتسم کرک اما شرط بو اولسون که اکر قضادن امان میسر اولورسه وفرهمان قدر
مساعدت کوسترسه بر دفعه دخی شرف صحبتکزله مشرف اولاوز ونعمت وصالکزی غنیمت بیلهوز
ع کر عمر بود باز بخدمت برسم بو معاهده اوزره بری برینی وداع ایتدیلر وهمان اول
مکاندن هر بریسی مقصدلرینه کتدیلر سیاح دونب یولنه کتدی زرکر شهره کلوب
بر کوشه‌ده متواری اولدی پادشاه زرکرک تربیتندن پشیمان ومواعظ وزیری استماع
ایتمدکندن منفعل وپریشان دخترک شناعتندن تمام منغص وبالکلیه آنک جانبندن
متنفر ومعرض هربار که مادری تضرع وزاری ایتدی شرف التفات بولمدی وهرچند که اکابر
وسائل شفاعته تشبث ایتدیلر موقع قبولده واقع اولمدی تا بو حال اوزره بر ییل کچدی
سیاح نیجه مسالک قطع ایدب چوق ممالک سیر ایتدی وبو مدت اوزره اوچیوز عدد زر خالص
تمام عیار الله کتوردی آخر داعیهٔ حب الوطن ظهور ایدوب کندویه ایتدی که هرچند که دیار
غربتده تمام احوالم مراد اوزره وساعت بساعت دولت دنیا که سرمایهٔ سعادت عقبادر
از دیاد اوزره در اما **بیت** کوکلمه طولدی آرزوی وطن • جان دماغن پر ایتدی بوی وطن
هوای منشأ مولد مزاجه غایت سازکار وآب سرچشمهٔ وطن کام دلده زیاده خوشکوار در
بیت اکرچه نرکس وانهار سیم وزر سازد • برای نرکس هم خاک ترکستان به • پس دیار غربتدن
وطن اصلی جانبنه یوز طوتدی وشب هنکامده اول یوزینه نک مقامی اولن کوهک دامنه
یتوب آنده نزول ایتدی کیجه‌دن بر مقدار کچیجک قضای الهی ایکی دزد خونریز فتنه انکیز که
مریخ خنجرکذار آنلرک زخم سهم دلشکارندن وهم ایدردی • وسماک نیزه دار آنلرک
هول تیغ خونبارندن ترس ترسی یوزینه چکردی • چو چشم دلبران پر کین وخونریز **ع**
بقصد خون مردم تیغها تیز • اول منزلده آنی خالی بولدیلر • نقد جنسندن نسی وار ایسه آلوب
الن آیاغن خم کمندله محکم بغلدیلر • وبر خطرناک وادی‌یه که شارعدن دور ایدی شویله شکسته
وبسته براقدیلر بیچاره با دل صد پاره کندو ایله فکر ایتدی که هنوز که جهاندن رمق • وصفحهٔ
زندکانیدن سبق میسر در شهد حمد وشکر شکر رب العالمین کام دلده مکرر ایتمک کرک **مثنوی**
مهر شکدهٔ خدایی یاد ایله • خاطرکی یاد ایله شاد ایله • فلکیکی لر تمه نغمه غافل • غافل اولمق خطادر عاقل

دی بونی کلک بو بلانا کاه • حسبی الله لا اله سواه • مرد سیاح اول کیجه تا صباح فراخ با سازگار
داروی صبر ایله علاج ایدب حکم قضا و فرمان قدره رضا ویردی وقت سحرده درد قید و
بندن بیطاقت اولب فریاد و زاری یه آغاز ایتدی **بیت** فریاد رسی کردم و فریادرسی نیست
کویا که درین کنبد دوار کسی نیست • و ابر دیده سندن باران حسرت یاغدردب و دود سیاهی
آهی آسمانه آغدردب نالهٔ جانکدازله ایتدی دریغ که بو مهلکهٔ عناده بیچاره قالدم کیمسه
بنم حالمه مطلع اولمدی • و بو درد جانسوزله لجهٔ فنایه طالدم کشتیٔ امیدم کنار خلاصه
وصول بولمدی • **مثنوی** بند ایله اینم المبسته • حسرتله ضعیف و دلخسته • بر یکا محنت جلای وطن
بر یکا شدت بلای رسن • بو محلده مکر بوزینه طعمه طلبنه کنامدن چقوب اطراف دشتی
کشت ایدردی بو آواز دردناکی ایشیدیجک بو صدادن آشنالق رایحه سن استشمام ایتدی
ع آواز آشنا نفس روح پرورست • و تهمانه م صونک عقبنجه کیدب سیاحک سر وقتنه
کلدی چون یار قدیمی بستهٔ بند بلا کوردی چشمه سار چشمندن سیلاب خونین روان ایدب
ایتدی ای یار عزیز نه حادثه اولدیکه سنک بو بلا بنده دوشمکه حادث اولدی سیاح ایتدی
ای برادر محنت آباد دنیاده بر فردی غصهٔ جراحت جرعهٔ راحت نوش ایتمشدر و خرابهٔ
روزکارده بر احدی رنج و آفت بر کنج لطافت کورمش و ایشتمشدر • **بیت**
کس عسل بی نیش ازین دکان نخورد • کس رطب بی خار ازین بستان نخورد • هرکاه که هر کمسنه
بو نکته دن اوله آکاه و بو اسراردن خبردار اوله نه غصهٔ خار آزار جهاندن ابر خزان
کبی اشک ندامت ریزان ایدر و نه جلوهٔ ازهار تازه عذار روزکارله موسم بهار کبی
طرح ترح و طرد احزان ایدر که ایک غمنه مدار میسر در نه سرورنه قرار منصور در • **مثنوی**
آنکه عقل کامل اوله یاری • جهان حالندن آلور اعتباری • کورب بو چرخ کردون اضطرابن
زمانک سرعتیله انقلابن • نه اقبالندن اولور تند و سرکش • نه ادبارندن اوره جابه آتش
پس سرکذشتنی منواله الی آخره حکایت ایتدی بوزینه ایتدی خوش حال اولکه باب
حصول المیبتک کشاده و اسباب وصول مراد آماده در • **بیت** در نومیدی بسی امیدست
پایان شب سیه سفیدست • میسر اولدغی قدر بو خلاصک تدارکنده سعی ایتمک لازمدر تا حالا
بند بلادن خلاص ایتمک حیله دن مهم دکلدر پس سیاحک بندلرین چوزدی چوزلکه قابل
اولمیانی پنجه و دندانیله اوزدی • و آنی اکرام و اعزازله خانه سنه الدی و خشک و تر
میوه لرله ضیافت ایتدی • و زبان التماسله ایتدی لطف ایله بکون منزلمدن کیمه
و دل فارغ ایله بستر آسایشه یاتوب قو قندسه حرکت ایته تا بن کیرو کلنجه تا برج بدار شهر ایکله

مشرف اولام بونی دیدی و سیاحی آنده قوبوب حرامیلرک آردنه دوشدی حرامیلر خود
سیاحک رخت و نقدین کتوروب اول کیجه تمام کیتمشلردی و علی الصبح کوفته و مانده
بر سرچشمه یه یتمشلردی و لشکر خواب کشور دماغلرینه هجوم ایدوب رختلرین سیلرندن
ایندروب انده یاتمشلردی و قلب امین و خاطر مطمئن ایله خواب حضوره وارمشلردی
چاشتکاه یوزینه انلرک سر و فتنه بیتدی و انلری خواب غفلتده بولوب فرصتی
غنیمت بیلوب رختلرک ظرفنی دندانیله یرتدی اول بدره زری کوتروب بر کوشه یه کتوروب
زیر زمینده پنهان ایتدی بعده بینه کلوب انلرک متنبه اولمادین سیاحک بعض اسبابن
دخی آلوب بر موضعده مختفی قلدی حاصل کلام سیاحک تمام رختن و دزدلرک
بعض ذی قیمت متاعلرین بر طریقله اکتورمشلردی کوتروب بعض اماکن مکامنده پنهان
ایتدی و ایراقدن بر درخت اوستنه چیقوب دزدلرک عاقبت کارینه دیدهٔ اعتبارله
منتظر و مترصد اولدی بر زمان کچجک حرامیلر بیدار اولدیلر چون زر و رختدن نشان
کورمدیلر سراسیمه و حیران جست و جو ایچون هر طرفه تک و پوی ایتدیلر انلاردن بریسی که
اول طائفه نک رئیسی ایدی ایتدی برادرلر بو سرچشمه ادمیلرک مرتنه بکزر و دخی آثار اقدام
انسانی بو چشمه حوالیسنده کورنمز ظاهر بودر که بو صورت ادمی زاددن صادر اولمامشدر
ظن غالبم بودر که بو جایکاه پریلر خوابکاهی و غوللر آرامکاهی در بز کناخانه بونده کلدک
المز بو زعز یودق بعده ایاغمز اوزادوب بی ادبانه یاتدق اویدق فی شبهه بزه بو بندی
انلر کچردی هنوز محل هلاکمزه قصد ایتمدیلر صواب بودر که من بعد بونده طورمیه وز
اکر بر آن دخی بونده توقف ایدرسک شویله اکلرز که بیک جانمز اولسه بربینی دخی
قورترامیاوز مثنوی هست درین دائرهٔ دیولاخ • خانهٔ دل تنک و غم دل فراخ •
هرکه درین بادیه را طبع ساخت • چون جکر افسرده چو زهره کداخت • هرکه درین راه
کند خوابکاه • یا سرش از دست رود یا کلاه • پس دزدان دل ترسان ایله افتان و خیزان
راه بیابان طوتوب کتدیلر • و یوزینه انلرک معاودتندن خاطرین جمع ایدوب
فارغ البال کلوب صورت حالی بالتمام سیاحه اعلام ایتدی اول کیجه سیاحی محافظه
ایدوب صباح که دزد شب لباس ظلمانی ایله سرچشمهٔ خورشید نورانیدن رخت کوتردی
و سیاح مهر جهانکیر بند ظلمتدن خلاص اولوب کنبد و منزلنه قدم کوتردی مثنوی
صبحدم چون نسیم غنچه کشای • اولدی غمکینلره فرح بخشای • شوقله بسته دللر
آچلدی • جمله اطرافه نور صاچلدی • یوزینه سیاحی اول سرچشمه یه ایلتدی • و نقد

نقود

معهودی و دزدلر آلدغی وسائر اسباب موجودی درمیان ایتدی سیاح کندو حقنده
قانع اولوب سائر اسبابه دست تصرف دراز ایتمدی و یوزینه بی وداع ایدوب شهر جانبنه متوجه
اولدی اتفاق یولی اول جنبه بیشه یه که بر ببرک مسکنی ایدی راست کلدی ایراقدن شیر
ژیان کبی بر ببر غران نمایان اولدی سیاح اول شکل مهیبی کوریجک خوف و نهیب قلبنه
یول بولدی ببر آوازه ایتدی امین اول که مصرع اندکک خدمت هنوز یادمده در بس قرشو
کلدی و اعتذار بسیاردن صکره التماس ایلدیکه بر ساعت توقف ایلیه سیاح انک رضای خاطری ایچون
ملتمسن قبول ایتدی و ببر شان مهمانه لائق نزول طلبنه هر طرفه کشت ایدوب تا شهزاده
اولدغی باغه یتدی شهزاده یی کوردیکه کنار حوضده اوتوروب لهو و لعبه مشغول و کردننده
بر مرصع قیمتی مفتول بر کوشه دن چیقوب بر پنجه ایله آنی هلاک ایتدی و پیرایه یی آلوب مهمانی
سیاحه ایلتدی سیاح دخی رسم اعتذاری رعایت ایدوب امیر سباعه وداع قیلدی و شهره
متوجه اولوب کیتدی بو اثناده زرکر آشنانک احوالن فکر ایدوب خاطرینه بو خطور ایتدیکه
بهائم و سباعدن حسن عهد مشاهده کوردم و آنلرکه لا آشنا ایدی آنلردن بودکلو فائده لر بولدم
اکر زرکر بنم قدر و محمدن خبر بیله هر آینه بنم قدر و مجمدن انواع اهتزاز کوستره کرک و فتح ابواب
تلطفده اصناف تکلفی لازم بیله کرک و انک امداد و اعانتیله بودنا نیرهای منتها یه
ویرلسه کرک و بو پیرایه دن که کنجینه جواهر در قیمت و افزا که کیرسه کرک زیرا که انک بو بابده
بصارتی کامل در و هر بریک قیمتنه وقوفی شامل در سیاح بو نیت ایله تدی و علی الصباح
شهره یتدی اول وقتده مکر آوازه هلاک دختر شاه اهل اسواق شهر طولمش ایدی
و خلائق سراسیمه و حیران بارکاه شاه جانبنه روان اولمش ایدی زرکر دخی تحقیق خبر ایچون
کوشه خلوتندن طشره چیقوب بلدیکه یاراندن برسن کوره و حقیقت واقعه دن خبر جویده
ناکاه سیاحی کوروب استبشار تام اظهار ایتدی و اجلال و اکرامله کندو مقامنه ایلتدی رسم
پرسش خاطردن صکره بر دفعه دخی کندو واقعه سابقه سن و ملازمت شاهدن دور اولوب
اسکی مرتبه سنه نزول ایتدکن و مال و منالدن اللدن مبالغه مبلغ کیتدکن بر سبیل تفصیل تقریر
ایتدی سیاح اکا تسلی ویروب ایتدی ای برادر اکر سنک معاشک بابنده و انتعاشک اسبابنده
نقصان و قصور ظهور قلیسه و خرمن ثروتک صرصر حوادثله صبا و ریلوب بادفنا یه
کیتدی ایسه غم یمه که بنم بو قدر عدد دینارم وار تمام عیار و بر پیرایه م وار درکه جواهر زواهری
اخکر نار کبی یا ریار بیناره بحمد الله که تمیز عیار زرده صاحب نظرسن و تقدیر بهاء جواهرده
استاد ماهرسن عقد شرعی ایله بونلری نقد ایله توقف ایتمه حاذق اولدقچه وار ب خرج ایله

تکلف حکمه بونی دیدی و بهانذم زر و کوهری نظرنده قودی زرکر نکاه ایتدی برایه دختر
شاه ایدکن بلدی بشاشت تمام اظهار ایتدی و ایتدی بو جواهرک قیمتی اعلادر قیام
حسابدن متجاوزدر و او تمام حساب برنک بها سنک تعدادندن عاجزدر کوکلکی خوش
طوت که همان بو ساعت خاطرکی فارغ قیلم سن بونده سلامتله اوتور تا بن کلم سنی بونده
بولام پس کندو یه ایتدی عجب دولته ایردم و عظمت و غنیمتله کتوردم اکر اهمال ایدب فوت
فرصته رخصت ویرم فوائد حزم دن دور و منافع تجربه دن بغایت مهجور اولام بوندن سابق
خراج پادشاه بکا متغیر ایدی و اول وحشت سببیله بندن متنفر ایدی چون بو واقعه
جانکاهدن آکاه اولدی لاجرم متألم و اندوهناکدر و دخترینک قاتلنی آرایوب بولمقده
هلاکدر بو غائله نک دفعنده بوندن اولی حیله و بوندن اعلی وسیله میسّر دکلدر که سیاحی
شاهه تحفه ایلتم تا طریق قصاصله سیاست ایلیه و شاید که بو خدمت سببیله کناهمی عفو ایدب
ینه اسکی مرتبه می عنایت ایلیه همان ذم عزم عذری مصمم ایتدی و اقدام اقدام ایله درکاه شاهه
وارب جرأت تمام ایله ایتدی بو حادثه نک اصلنی تفحصده تمام سعی بلیغ ایتدم و شاه دوستنده
ملکه نک پیرایه سن قاتلی الندن بولب طوتدم شاه فی الحال بر سرهنک احضار ایدب سیاحی احضار
ایتدیلر بیچاره بو حالی مشاهده ایتدی زرکرک عتاب آمیز خطابه آغاز ایدوب ایتدی بیت
کشتی مرا بدوستی و کس نکشته بود * زین زارتر کسی که بود چون تو دشمنش اکرچه که بو قضای
آسمانی در اما بو دکل بکا بو تنک کبیلر ارزانی در ملک کمان ایتدیکه بو کناهکار درانکاره
مجالی یوق لاجرم جرمنه اقرار ایلر بو کلماتی بدکارلغنک مکافاتی جهتندن سویلر پیرایه دخی
بو معنایی محقق و بو مظنه یی مصدق اولدی پس بیوردی تا آنی اقبح هیئت اوزره
برخره بندره لر و تشهیر ایدوب اسواق شهری کزدره لر بعده بند کرانله قعر زندانده قویالر
کیمه لر چون شرائط تعزیت تمام اولدی ولوازم ماتم مصیبت انجام بولدی اشد سیاستله قصاص
ایدلر اول ساعتده که سیاح بیچاره بو فضاحتله کرد اکرد شهری کزردی مار بالای بامدن
دیده عبرتله نظاره ایدردی چون یار مهربانن بسته بند بلا کوردی عقبنجه دو شب زندانه
کیردکن حضورنه کلدی و حالن صورت صورت واقعه یه واقف اولیجاق خروش ایتدی و ایتدی
بز سکا دیدکمی مرد بدکوهر دیو ددن بدتردر اسائت و احسان آنلر قتنده یکسان و عیب و هنر
آنلر عندنده برابردر پس همان اول زمان که یاران بی غرضک کلامنی اصغادن ابا ایتدک
و شائبه خللدن خالی مناصحتی استماعدن امتناع کوستردک جزم ایلدم که سنک مآل حالک
ندامته کرک و اول کافر نعمته ایتدکک انسانیت مکافاتنده سکا اسائت ایتسه کرک

منی

بیت من همان روز ز فرهاد طمع ببریدم که عنان دل شیدا بلب شیرین داد سیاح ایدی
ای صدیق صادق و رفیق موافق حالا بو نمک علامتدن که بنم جراحتمه اکر سن ریش دل
و تشویش خاطرلا بعقلدن غیری نه حاصل در بکا بو دردن بتر که پند یاران ارجمندی کوش هوشمه
بند ایتمکدن بیت بد نام عالم اولدم و رسوای جهان هم بوندن بتر نه اولور بند گران و غم
حبس دار زندان بلکه بیم هلاک جان هم بیت بکا یتمزمی بو جانمده کی ریشن اورر سن
سندخی ریش اوستنه نیش حالا بر حیله تدارک ایله که بو غائله‌یی احسن وجه ایله دفع ایلیوب
بو بلیه‌یی اوزرمدن رفع ایلیه مار آیتدی دونکی کون مادر شاهه بن لعاب دهانمدن بر چاشنی
ویردم که بقراط زمان و جالینوس دوران انک داروی درماننده حیران در بو کیجه‌یی اول نکاه
ایله علی الصباح که سنی بارکاه شاهه ایلته‌لر صورت واقعه‌دن آنی آکاه ایله و بو کیاهی
اکا ویر تا ملسوعه تجرع ایدوب شفا بوله شاید که بو چاره ایله راه خلاص و طریق نجاته ظفر
میسر اولا سیاح اکا منت‌لر ایدوب دعالر ایتدی و ماری وداع ایدوب سبوه باخته کیتدی تا
وسحرگاه پادشاهک بام قصرنه چیقوب اوزرندن آواز ایتدیکه پادشاها اکاه اول سونکه
علاج مزاج ملسوع و دواء مار کزیده بر کیاه در که حالا اکا مالک سیاح بی کناهدر اول
وقتده که ملک مادر رنک بالینی یانندن اوتوروب غم فوت دختری الم درد مادر ایله جمع ایدوب
مرهم زخم ماری اطبایه استیشار ایدردی اولقدر که تریاقات و موانع زهرات و دوافع
سموم ایله معالجه‌ده معامله قیلدیلر مفید اولمدی چون بو آوازه کوش ملکه یتشدی بیوردیکه
بام قصر اوزره کیم وار بیله‌لر و بو کلام نه جهتدن کلور تجسس قیله‌لر اولقدر که پاسبانلر
جست و جوی ایچون بکمتدیلر و بولمدیلر بام اوزره نوع انساندن بلکه جنس حیواندن
نام و نشان کورمدیلر پس بو کا حمل اولندی که بو صدا انک صاحبی هاتف غیبی اوله علی الصباح
سیاحی زنداندن چیقاروب درکاه شاهه ایلتدیلر و علاج زخم ماری آندن استفسار
ایتدیلر سیاح دعا ایدوب ایتدی بیت همیشه درکه عدل و جناب احسانک چو کعبه مقصد
حاجات اهل عالم اولا ای شاه عالمپناه الم چکمه که بو زهرک تریاقی بنم الده در انشاء الله تعالی
همان دم ملکه جهانه شفاء کامل حاصل اوله کرکدر و باذن الله بو دارو ایله ضرر زهر مار بدندن
کلیا زائل اوله کرک اما توقع بنم بو در که اولا احوال پریشانمدن مسامع جلاله عرض
انهاء ایلیه عدل ملک آرای ملکه سزا بو در که بر نفس کوش هوشله حال مظلومان بی کناهی
اصغا بیوره مثنوی چنان حسب کاید فغانت بکوش اکر دادخواهی برآرد خروش
درین دستکه هر که بیدار نیست جهانبانی او را سزاوار نیست مشام دل شاه کلام سیاحدن

بوی صدق استشمام ایدب تلطف طریقیله بیوردی بی توقف سرانجامکی مبدادن منتهایه دک
اعلام ایله و بی تکلف آغاز و انجام حالکی بیانده سعی و اهتمام ایله سیّاح جرأت تامله
اقدام اقدام اوزره کلوب جری الجنان فصیح اللسان اولا تمام سرگذشتنی بر وجهله بیان
قلدیکه ضمیر شاهه اول بی گناهک برائت ساحتی روز روشن کبی عیان اولدی تعبیر اول
گیاهی شیر ایله حل ایدب علسوغه ایچردی همان ساعت اثر برائت و علامت صحت بدننده ظاهر
اولدی سیّاح قصاصدن بدل همت خسروانه یه لائق خلعت گرانمایه ایله اختصاص بولدی
زرگر بدکردار پای دارده الم و انتظارده ایدیکه تا سیّاح بر دار اولوب اول مقدار زر سرخ
تمام عیار کندوده قالایدی و پادشاه قتنده اول ترتب و جاهی که سابقده بولمشیدی
ینه بولایدی ناگاه مثال واجب الامتثال صادر اولدیکه سیّاح بی گناهدن شوم البدل
زرگر غداری بر دار ایدالر و انلرک آیین مذهبلرنده بویله ایدیکه محقق بر بیگناه حقنده بر مفترینک
افتراسی ثابت اولوب اول [?] ضمننده آنک غرض فاسدی ظاهر اولسه اول عقوبت که
اول متهم مظلوم حقنده اقامت اولنه گرک ایدی اول کذاب غمازه یابنده تقدیم اولنوردی
همان بو دستور اوزره اول غدار بدکردار که نه روی فتوتی وار ایدی و نه بوی مروتی
بر دار اولنایدی و عرصهٔ خاک لوث جیفهٔ ناپاکندن که مجمع غدر و فساد و منبع
جور و افساد ایدی پاک اولوب طریق مکافاته کندو فعلنک جزا و سزاسن بولدی **بیت**
صنمه کنم غدار بر جور دار اولورز پاک سلور باشنی بر دارا ولور **دیگر** درین دار مکافات
آنکه بد کرد نه با جان کسان با جان خود کرد اگر خواهی نکو باشی نکو باش همیشه
راست کار و راست رو باش بو در اول مثل ملوک سلوک طریق اختیار خواصده و داستان
سلاطین تخصص احوال ترتب اختصاصده اگر ملک جلب زرگر بد اصل و بی ادبی تربیت
اتمیدی دختری خون بی گناهه متعرض اولمازدی و شکنجهٔ پنجهٔ ببرله مکافاتن بولمزدی
عموما سلاطینه واجبدر که بی تجربه بر احدی تربیه اتمیه لر و علی العمیا بر امرده قضا و بر فرمانی
امضا بیورمیه لر و یقینا بیله لر که انسان قتنده لطف و احسان ضایع اولمز و جزاء اساءت
و عصیان وراء پردهٔ نسیانده قالمز **قطعه** نقش اولور نفس بشرده خیر و شر و نیک و بد
گورسله جهانی اونتمز تا ابد انسان اولان بر نیچه ییل خدمت ایلر قوللر آزاد اولور اولو فخر
آزاده هرگز بندهٔ احسان اولان چون فراش قضا سراپردهٔ غیبدن دولتلو سرین اوج
آسمانه ایرکوردی و کارفرمای قدر تاج کرامت و افسر خلافتی انلرک فرق فرقدسایه
ارزانی گوردی و کارفرمای قدر تاج کرامت و افسر خلافتی انلرکه واجبدر که بذل

جهود

مجهود ایدوب انلاردن بر عمل وجوده کلکه سعادت دنیا وموجب حصول نجات وحصول
درجات عقبی اوله قطعه هر مدتی نظر بکسبی میکند سپهر هر نوبتی زمین بکسبی میدهد زبان
چون کام جاودان متصور نمی شود خرم کسی که ماند ازو نام جاودان

باب چهاردهم انقلابات زمانه عدم التفات وجمیع امورده قضاء
رب العباده رضا وانقیاد لازم ایدوکن بیان ایدر چون رای کشورکشای بو داستان
دلارایی که بر گنجینه در طلو جواهر حکمتدن وبر خزینه در مملو نقد پند ونصیحتدن گوش جان
وسمع اذعان ایله استماع ایتدی طبق دهانله مدح وثنا جوهرین حکیم بزرگوارک فرقنه
نثار ایدوب اعتذار کنان ایتدی قطعه ای تشنگان بادیهٔ شوق یافته از بحر طبع
روشنت آب زلال علم برداشته ضمیر منیرت بدست فکر روزی هزار بار نقاب از جمال علم
تصدیع ملازمان جناب حکمت مآب حددن تجاوز ایتدی وباب ابرامده اقدام اقدام
دائرهٔ ادبدن طشره گیتدی قریبدر که اطناب اطناب انقطاعه بوله ووصایای حکمت انجام
اتمام اوله چون حکیم الهی اوندرت حبنی ونصیحتک خواسته کماهی اعلام سوروب ترتیب خواص
وندما بابنده داستان سلاطین قدمایی بیان ایتدی ومصاحبت اراذلدن مناسبت
اداینیدن حاصل اولان خلل ونقصانی دلیل وبرهانله روز روشن گبی عیان ایتدی حالیا
ملتمس بودر که اون دردنجی وصیتک مضمونینی که آخر وصایادر طریق تمثیل ایله بر سبیل
تفصیل شرف انهایه یتشدره وسبب ندر که عاقل ودانای کامل هر زمان بستهٔ بند بلا
وخستهٔ بتر عنا اولوب لئیم جاهل ونادان غافل همواره مستغرق ذوق وصفا اولور
نه آکاه عقل وفطانت نافع اولور ونه بوکا جهل وحماقت مانع اولور وجلب منفعت ده
وسیله ندر وسبب مضرته حیله ندر لطف ایدوب بیان بیوره برهمن حکمت نصاب جواب
ویردی که ای شاه کامیاب اکتساب دولتک مقدمات واسبابی واردر که هر کس آکا دسترس
بولور سزاوار جاه ودولت وشایستهٔ عزت ورفعت اولور اما نتایج وثمراتی مسبب
الاسبابه منوطدر وجمله سنک سررشته سی قضای ربانی وتقدیر یزدانی یه بوطدر
چون قضا بر حکمی امضا وبر امری اقتضا قیله جمله وسائط ساقط وجمیع وسائل
باطل وزائل اولور زیرا نیجه دانالر وار که باوجود استحقاق دولت قوت بکروزه دن
عاجزلردر ونیجه نادانلر وار که نه استعداد عزت سرورلک سریرینه جلوس ایدوب
رفعت درجه ده اوج فلکدن متجاوزلردر قطعه گنج شاهان دهند دونانرا بهنر پیشه
نیم نان ندهند سفله بر صدر اهل دانش را بغلط ره بر آستان ندهند آهر ینه بو قضیه

قضاءِ یزدانی و فرمان سبحانیدن تغیره وابسته دکلدر هر چند که براحدک خرد تمامی اوله
انکله امور معاشی منتظم اولمق میسّر اوله و با هنر و کمالی اوله که انکله صید قلوب ناس ایدب
جلب منافع بتقبیلش ایلمک ممکن چون قضاءِ کردکار اکا یار و مددکار اولمیه هر آینه اندن
هیچ ثمرهٔ نتیجه ظهوره کلمیه و مقدّمات هنر و کمال و خرد و جمالدن چندان فائده بولمیه
تر پادشاهزاده بو مسئلهیی دروازهٔ شهر سنطورده آب زر ایله یازمش و کتابهٔ
پاینده کالنقش فی الحجر قازمشدر بو مقامه مناسب بو حکایت شیرین و حکایت
رنکین آندن یادکار قالمشدر رای استفسار اندیکه نیجه مرو بر اول
حکایت برهمن ایتدی روایت اولنور که بعض ممالک رومده بر تاجدار کامکار
و بر جهاندار نامدار وار ایدی که سائر شهریارلرک اکا نسبت همان بر نامی وار ایدی بیت
بدانش بزرک و بهمّت بلند • ببازو دلیر و بدل هوشمند • ایکی فرزندی وار ایدی هنر
و کمالله آراسته و علوم و فضائله پیراسته بیت یکی طبعها برحمت شاد کرده • یکی
جانها بعدل آباد کرده • چون شاه دعوت ایزدییه لبّیک زنان اجابت ایتدی پسر مهتری
خزائن و دفائنی دست قهر و تغلّبله قبض ایدب قلوب ارکان دولت و اعیان حضرتی
کمند تلطّف و فتراک تکلّف ایله قید و کمال تخلّق و تملّق ایله صید ایدب پدری مقامنه
جلوس ایتدی بیت بفرّخ ترزمان شاه جوانبخت • بآیین پدر شد بر سر تخت • برادر کهتر چون
کوردیکه همای سلطنت سایه سن اول برادر بیک فرق فرقدسا یینه صالدی • و فائد دولت
زمام توسن ایامی انک قبضهٔ مراد و کف انقیادینه تفویض قلدی انک جانبندن مبادا بر عذر
و مکر بیشه دیو اندیشه ایدب راحت قراری راحلهٔ فراره تحمیل ایدب کربت غربت و جلاءِ
دیاری اختیار ایتدی و غم و ناله دن زاد و نواله کوتروب سفره متوجّه اولدی بیت
ز شهر خویش جلو لم بسر سفر دارم • بجز غم تو ندانم چه توشه بر دارم • شهزاده تنک و تنها مسافهٔ
بعیدهٔ قطع ایدب غریب و بی قریب و قنده بر منزله ییتدی بر زمان تنهالق وحشتندن و غریبلق
دهشتندن کریان و غریوان اولوب ناله کنان ایتدی بیت هر دو کامی کرد چشمم چشمهٔ
خونین روان • حال رفتن چون بود این خود نخستین منزل است • آول کیجه یی تمام حیرت ایله
کچوردی • چون تباشیر صبح ظاهر اولب چهرهٔ زیبا عروس خرشید تتق افقدن عیان اولدی
و نکار خاوری زیر حجاب نیلوفریدن عذار رخشان و رخسار نور افشانن عالمیانه نمایان
قلدی بیت چنین سحر چو بنکه شاهد خرشید • عالمه عرضه قلدی نور جدید • ملکزاده ینه ساز
سفره آهنک ایتدی ناکاه بر جوان تازه روی کلسلسله موی ملاحتده بی نظیر لطافتده دلپذیر

اکا همراه اولدی شهزاده نظاره قیلوب بر مهپاره کوردیکه خلعت لطفدن کمال قامت حسن
وجمال ایچون دیکلشیدی وماه نو خم ابروسنی کورب اکسکلکن تمام بلمش ایدی خط سبزی
بنفشهٔ تازه ایدی که کلبرک طری حوالیسنده آچلمش ایدی یا رنگ مسک وعنبر ایدیکه صحیفهٔ
کافور اوزره صاچلمش ایدی **مثنوی** خطش چون مورچه پیرامن کل که عنبر ریزه بیچیند ز سنبل
خطی از نجیر کشیته ماه کرده خرد بر خطش کمراه کشته **دیگر** بیان اولمز انک حسنی کتابی
دلیله شرح اولنماز فصل وبابی یازلسه نکشش خنده ابواب سکز جنت اولوردی
آنک بر بابی شهزاده چون اول خط دلکشی ورخسارهٔ آتش وشی مشاهده ایتدی
کندویه ایندی بار محنت هجرانه مکر بو جوانک قوت موافقیله تحمل اولنه وبو بادیهٔ
آتش فشان ودوزخ نشانک تابندن بو سرو خرامانک سایه سنده امان بولنه **مصرع**
خوشست آواره کی آنرا که همراه چنین باشد پس اول ایکی یاسمن سمن جوانی واول ایکی نهال
بوستان امانی بر بریله صحبتیله خوش حال اولوب بیابانی برالمی کلستان ارم تصور
ایدیلر وخارستان مشقت ومحنتی کلشن نزهت فزای جنت خیال ایدیب کیدیلر
بیت سزده بولنه موافق رفیق بهشت اولور اولسه جهنم طریق برمنزلده دخی
بر بازرکان زادهٔ هشیار وکاردان وکارکذار صاحب تدبیر وروشن ضمیر که
قادر ایدی که وقت کفایتده عقل کامل ایله عقد شبی کوردن روزن عقد ایده آیدی
وهنکام کسب وکارده لطف حیله ایله دینار تمام عیار خورشید زرنکاری چارسوی
بازار فلکده الکتوررلدی **بیت** حریفی چابکی شیرین زبانی بدانش کارسازی کاردانی
آنلره ملحق اولوب صورت تثلیثده نظر سعادت بدیدار اولدی آن صبحی کون بر دهقان
زادهٔ توانا که احوال زراعتده بصارت شاملی واطوار دهقنتده مهارت کاملی وار ایدی
باغبانلقده ید طولیسی بر مرتبه ده ایدیکه مهر نهال خشکی که زمینه دیکر دی کل مریم
کبی سرسبز اولوب تر وتازه وخوش مزه میوه لر ویردی ودهقنتده یمن قدمی
بر غایتده ایدی که هر خاکه که نظر بذرین اکردی اول زرع دن عینی زر حاصل کوتردی
بیت باغ ازو کشته تازه وشاداب زرع را منتظم بدو اسباب آنلره مصاحب
اولدی وخانهٔ مرافقتک ایکان اربعه سی مکمل اولوب خیر الرفقاء اربعه سری
ظهور قلدی یاران مهربان نشر وصحبت دوستان همدستان ایله غم احباب واوطانی
فراموش ایدوب کیتدیلر وبری بر بریک دیداریله آسوده حال اولوب منازل ومراحل طی
ایتدیلر **بیت** هر که باشد همنشین دوستان هست در کلخن میان بوستان

هرچه بیجوییٔ بصحبت قائم است • نه زیاید کاری آید نه دست • دل اهل یاری غذایی میخورد •
جان زهر علتی صفایی می برد • از لقای هرکسی فیضی بری • وز قران هر قرین چیزی خوری •
چون ستاره با ستاره شد قرین • لائق هر دو اثر زاید ببین • مسافهٔ دور و دراز قطع
ایدکدن صکره شهر سنطوره یتیدیلر و کنارهٔ شهرده آسایش و آرامش ایچون بر مناسب
مقام اختیار ایتدیلر جمله نک زاد و توشه سی آخر اولمشدی • و دینار و درهملری دخی نهایت
بولمشدی • یارندا سی بری ایتدی حالا اول زماندر که هر بریمز قادر اولدیغمز هنر
وکفایتمز کوستره وز • و نقد قوتمزی خرج ایدب قوت لایموت اله کتوره وز تا فراغتله
بر نیچه کون بو شهرده اقامت قیله وز • شهزاده ایتدی امور دنیویه تقادیر الهیه یه
متعلق در جد و جهد بنی آدمک انده مدخلی یوقدر • پس عاقل اولان انک طلبنه چندان
مائل اولماز • و بر جیفه نک طالبی کلاب در • آخری خراب و آخرتده موجب حساب و عذاب اوله
اکتسابنه ارتکاب قلمز • **قطعه** • این مرا انرا همی زند مخلب • وین مرا اینرا همی زند منقار •
آخر الامر بر بریرند همه • وز همه باز ماند این مردار • هر رزق که کارخانهٔ ازلدن مقسوم اوله
امداد حرص و شره ایله ازدیاد بولمز • و هر حریصک نهال حال و شجرهٔ اعمالندن
ثمرهٔ وبال و نکالدن غیری ثمر حاصل اولماز • جواب جانانک لب خندان ایله تمدح
کنان ایتدی تحصیل مال و منالده حسن و جمال سبب تام در • وصول آمالده علیت
لطف یال و بال مسلم خاص و عام در • هر قنده که جیم جمال جلوه قیله مال آکا تابع مطلق در •
و هر کیمده که لطافت ظهور بوله ظرافت آکا ملحق اولمق مقرردر • **بیت** • ناچار هر که
صاحب نکوی نکو بود • هر جا که بگذرد همه چشمی برو بود • بازرکان زاده دخی انک مقدماتنه
قدح و کندو عقل و کفایتنی مدح ایدب ایتدی سرمایهٔ حسن و بها بازار دنیاده بر نقد
بی تعادر • و بر متاع کم بهادر • از زمانده مایهٔ سود الندن کیدر • و باد فنا بنیاد
وجودین هبا ایدر • اما واضح در که منافع رای راست • و فوائد تدبیر درست و وفور
بصارت • و شمول بصیرت جمع اسباب دولت اوزره سابق و راجح در • هر کیمکه دست
وسعتی تنک و پای معیشتی سنک فاقه ایله لنک اوله مرهم عقل و فهم غیر ایله آکا دوا میسر
دکلدر • و هر کیمک که مزاج حالی سموم افاعی هموم فقر و احتیاج ایله محتاج علاج اوله
تریاک تمیز و ادراکدن غیری ایله آکا شفا متصور دکلدر • **بیت** • هر کیمه که عقل کامل یار دی
ور رهبر اولا • بر اوج طارم همت ایلیه کوهر اولا • دهقان زاده ایتدی سرمایهٔ عقل
و خرد هر یرده سود مند اولماز • و بضاعت تمیز و بصارت هر بازارده رواج بولمز •

اکر دانش حصول دولته مقتضی اولیدی کرک ایدی که هر کیمسه که فضل و دانشده جمله دن اکمل
و رای و رویتده عمودن افضل اولا لوای دولتی اوج آسمان جهانبانی یه ایره ایدی
و نهال سعادتی باغ جهانده ثمرهٔ کامرانی ویره ایدی اما چندان چندان ارباب فضل و خرد
زندان احتیاجده بند فقر ایله مقید کورلشدر و آنلرکه مشام خیشوملری شمهٔ کلزار
کفایت و درایتدن محروم در بوستان ترفه و ثروتده و کلستان ترفع و دولتده
تماشاکنان مشاهده اولنشدر بو اجلدندر که دیمشلر **بیت** فلک بمردم نادان دهد زمام مراد
تو اهل دانش و فضلی همین گناهت بس اما برکات کسب و طلب و میامن جهد و تعب کشی یی
حضیض فرودتدن ذروهٔ عزته ییتورر و فوائد حرفت و عوائد صناعت آدمی مقام
دناءتدن معرض سعادته کتورر **مثنوی** کسب کن تا زری بدست آید که زعقل تو هیچ نکشاید
شاه با آنکه تخت دارد و تاج بزر کاسبان بود محتاج چون بونلر نوبتلرین تمام ایتدیلر
شهزاده دن التماس ایدوب ایتدیلر لطف ایدک سز دخی بو بابده بر دفعه دخی بر نکته
بیان قیلوک و بو میانده جاری اولان حکمانک اسرارندن نهان بر شمه عیان ایلک
شهزاده بیوردیکه **بیت** ما آبروی فقر و قناعت نمی بریم با پادشه بکوی که روزی مقدرست
بن همان اول مذهبه وزره مقررم که بوندن سابق آنک حقیقتندن بر نکته تقریر
اولنشدر و یارانک کلامنه دخی که سویلدیلر پیرایهٔ حسن و جمال و سرمایهٔ عقل و کمال
و بضاعت مشقت اعمال وسائل حصول مال و آمالدر چندان منکر دکلم اما مدعام
بودر که اکر شاهد قضا وراء تتق رضادن جلوه قلمیه کوکب نورافشان حسن و جمال
افق دولت و اقبالدن طالع اولمز و تا کارکذار قدر چهار سوی جهانده مشیت
دکانین آچمیه بازار عالمده متاع بصیرت بنی آدم چندان رواج بولمز فائدهٔ مائدهٔ
کسب بر نواله در که تقدیر ازلی حواله سیله ارباب جد و طلبه میسردر و خوشهٔ
کشت و زرع بر توشه در که خرمن ارادت لم یزلیدن زارعان حرفته مقدردر
هر رقم تدبیر که قلم اندیشه رقعهٔ لوح رنک آمیز خیاله تحریر اولنه موافق تقدیر
اولمایجق خرابلق ایله محو اولمق محققدر و هر افسون که آنی نفاثات عقل و خرد
عقد ایله عزائم خوان قضا رد ایدیجک افسانهٔ رنکین بولمق مقرردر **بیت**
چه نقشها که برانکیختیم و سود نداشت فسون ما که بر او کشته است افسانه
پس محقق اولدیکه هر کاه که مشیت حق بر کمسنه نک مطلبنه متعلق اوله بی کسب و تعب
بلکه بی سبق طلب البته حاصل و واقع اولور و چون ارادت جواد مطلق آنک حصولنه مانع اولور

مقدمات جد وجهد وسعی وکد باطل وضایع اولور لاجرم قضای رب العباده اطاعت
وانقیاد ایدب سر تسلیمی خط تقدیره قومقدن غیری چاره یوقدر ع درمانم رضا بقضا
دادنست وبس نته که اول پیر دهقان قضایه رضا ویرب کندو امرنی عنایت الهی یه تفویض
قلدی یاران استغفار قلدیکه نتیجه مرویدر اول **حکایت** شهزاده ایدی روایت
ایدرلرکه شهر اندلسده بر دهقان وار ایدیکه صنعت دهقنت اکا منتج اولب حرفت زراعت
اکا الوم بر شیدی اوقاتدن بر وقتده دخی خرجندن افزون اولب اوچیوز عدد دینار
تمام عیار النه کیرمشیدی اثنا اول مقدار دینار ایله دلشاد اولدی وخاطری زندان
احتیاج وافتقاردن آزاد اولدی وغایت تعلقندن وجه نفقاتنه آندن برحبه صرف
ایتمیوب جانی کبی زندان سینه سنده نهان ایدردی گاه گاه تنهاده بر بر صایوب
وجمله سن بر یره یایوب اول زعفران سرور افزا ایله لب ودهان عیشن خندان
ایلردی **بیت** ز آن میوه زعفران ریز شد چنین زعفران شادی انگیز شد
برکون عادت معهودی اوزره نقود موجودی شمار ایدب درکیسه قلدی تعبیه بر موضع
مخفی ده پنهان ایلمک دیلدی بو اثناده اتفاق احبابندن بعضی انی زیارته کلوب
دق باب ایتدی دهقان بو حوفله که ناکاه اول اجنبی کله وبو مخدره رخشنده
رودن که استر ذهبک عریانی موجبیله حجاب خفا ایله مستور اولمق واجبدر آکاه اوله
انک اخفاسی یانینده شتاب ایتدی وغایت شتابندن آکوب بر سبوی آبه آتدی بعده
کلن مهمانله بر مهم ضروری ایچون بر جانبه کتمک لازم کلدی کیدرکن محلده خاتوننه سپارش
ایتدیکه اتمام مراسم ضیافت ده اهتمام ایدب انلر کلنجه مناسب طعام احضار ایلیه
خاتون فرمان شوهره امتثال ایدب طبخ طعامه اشتغال ایدیجک لوازم آش ایچون
صویه حاجت اولدی خاتون سبوی مزبوره شتاب ایدب قطره ایدن تهی بولدی ضروری
کتوربلوی قاپوسنه کتوردی وبر آشناکیچه دیوانده منتظر اولب طوردی تا بر قصاب
روستایی که برکا والمغیچون شهره کلمشیدی اول اراده کلوب زن دهقانی درخانه ده
حاضر کوردی چون میانلرنده آشنالق علاقه سی وار ایدی التماس ایلدیکه لطف ایدب
بو زحمته تحمل ایلیه واول سبو ایله اول حوالیده اولان چشمه دن صو کتوره حسن قبول ایله
بو ملتمسی تقبل ایلیه روستایی ایتدی علی الراس والعین شرع مروتده دوستلق موافقت
فرض عین در ومخالفت عیب وشین در پس قصاب اول سبوی بی آبی که زرناب
انک ایچنده ایدی یشتنه الدی وشتاب عاملة آب جانبنه روان اولدی اثنای راهده

ناکاه

ناگاه سبواچنده بر حرکت احساس ایتدی رسم مخصوص برنه گتوروب کوردی که صرهٔ زر در
نشاط تمام ملا اشتین مملکه چکوب ایتدی **بیت** دولت آنست که بیخون دل آید بکنار
ورنه باسعی و عمل باغ جنان این همه نیست صد هزار سپاس و منت حضرت عزت جلت عظمته یه که
بی شائبهٔ محنت و غائلهٔ رنج و مشقت بکا نعمت بسیار و ثروت و یسار ارزانی بیوردی
حالا بو دولت غیر مترقبه نک شکرینی لازم بیلمک کرکدر و کندو حمیتندن انحراف ایمتیوب
بو صرهٔ بی روز احتیاج ایچون ذخیره قلمق کرکدر پس روستایی غایت نشاط و سروردن
آب سبوبی اوندی و کندوده اولان سرمایه ایله بر کاو فربه صاتون آلدی و کندو خانه سنه
رجوع قلدی شهردن چیقیجق خاطرینه بو خطور ایتدیکه اکر در بغل قیلم خوف دوستان و دشمنان
دغلدن نیجه امین اولهیم و اکر بر موضعده دفن ایلیام وسوسهٔ قلب و دغدغهٔ خاطردن
نیجه خلاص بولام و زمانه ده اویله کمسنه یه اعتماد اولمز که بر آشناده امانت قویام ع مجوی رسم
امانت درین زمانه که نیست پس بحسب الوقت مصلحت بودر که بو صرهٔ زری کاوک
حلقنه قویوب بر حیله ایله آنی تمام یودیرم و اولدم که ذبح ایلیام زرلری تمام بی قصور
الکتورم روستایی اول عزم او زره جزم ایدوب بیچاره کاوی اول مشقته مبتلا ایتدی
و کوسالهٔ سامری کبی هوای زر ایله پر اولوب مأواسی جانبنه کیتدی اتفاق بولی بسرینه
راست کلدی بسر دخی بدرینه مهمات دیه دن تدارکی واجب بعض قضیه عرض
ایتدی روستایی جهت کفایت مهمات ایچون شهره معاودت قلدی کاوی پسرینه
سفارش ایتدی بو زمانده مکر دهقان یاراشیله وارد قلری یردن دونب کلور کن
بسر قصابه راست کلدیلر مدت مدیدایدیکه دهقان نذر ایتمشیدی که بر کاو فربه قربان
ایلیه چون اول کاوی اول لحم و شحم ایله کوردی آکا خریدار اولدی و قصاب
زاده دن توقع ایتدیکه فائده دن زیاده یه بیع ایدیب کاوی خانه سنه ایلتدی بو محلده
قصهٔ زر خاطرینه کلوب قصد ایتدی که اول موضعدن آله بر محل حصینده مدفون
قیله چندان که تجسس ایتدی بولمایوب نیجه اولدی دیو خاتوننه صوردی زن
صورت حالی حکایت ایلیجک دهقان آتش اضطرابدن بر پاره اوداولدی و دود
دلی سقف آسمانه عمود اولدی دیدهٔ حوصله حسرت زردن آغلادی و خرد عاقبت بین
انک فضاحت حالنه کولدی **بیت** جماعتی که بکریند بهر مال و منال بتیغ بران
تو که بر خویشتن همی خندند دهقان بر زمان ده تحیرده انقلاب ایدوب عقاب
تحیرده اضطراب ایتدی عاقبت قضایه رضا و تقدیر رب العباددن غیری چاره

بولمایوب ایتدی **بیت** بو کاچون چاره ایلمز تدبیر کورلم کیم نه کوستر تقدیر پس بوردی
تاکاوی قربان ایچون ذبح ایدنلر چون کارد شوق امعایه وکار تنقیهٔ احشایه یتدی
دهقانک کوزی صرهٔ زره راست کلوب فرخندن برزمان مدهوش اولوب کندودن کتدی
چون هوشی باشنه کلدی صره‌یی کوتروب لوث روثدن پاک ایدوب ایچنده اولان زری بر
آلوب اوپوب یوزنه کوزنه سوروب ینه کیسه‌یه قویوب ایتدی ای مراد دل ناشاد **ع** هرگز خللی
بروزگارت مرساد پس کندو ایله فکر ایتدی که من بعد بو صرهٔ زره بنم کمردن غیری متواری‌لق کرک
قنانکه جان کیسهٔ تنده دربو قوتِ روح وقوت بدندن بران ایرلمق کرک **بیت** جدایی از تو
تصور نمی توانم کرد کسی زجان گرامی چرا جدا باشد بوندن صکره مرد دهقان بر لحظه
وبرآن اول صره‌یی کندودن ایرمدی خاتوننه انک بو وفا... نکار ایدوب ایدردی که
امساک وادخار طریق توکلدن دوردر وصفت احتکار بحسب النقل والعقل منهی ومحظوردر
زیرا که سبب ادخار حقیقتدر ... قلعهٔ انکاردر چون بحکم الرزق علی الله ارزاق حق خلعت
خزانهٔ کرمندن واصل اولور عاقل کامل اولدر که جمع ماله مائل اولمیه ووصول نوالهٔ فیض
حقه حوالهٔ قلوب دیدهٔ توکله پردهٔ طمعی حائل قلمیه هیچ بر ذره انک خوان احسان
وسفرهٔ انعامندن بی بهره اولمق میسر دکلدر واول مقدار روزی که علم ازلی وامر لم یزلیدن
مقرر ومقدر اولمشدر زیاده ونقصان پذیر اولمق متصور دکل **ع** که در پیمانهٔ تقدیر
بیش وکم نکنجد دهقان ایتدی ای زن عالم اسبابده ملاحظهٔ اسبابده وسائط
لازم ومحافظهٔ سبب ظاهری ضروریدر صورتا الکاسب حبیب الله بدر اسن کوش ایتمک
کرک معنیده شاغ توکلدن وافوض امری الی الله باده سن نوش ایتمک کرک **بیت**
غافل منشین که عالم اسبابست اسباب نکه دار توکل مکن زن سکوت ایتدی دهقان
صرهٔ زری بند ایدوب کندو کارنه کتدی بر کون اتفاق بر چشمه‌ده غسل ایدر دکی صره‌یی
بلندن چوزوب کنارهٔ چشمه‌ده قودی چون لوازم اغتسالدن فارغ اولدی جامه‌سن کیوب
صرهٔ زری انی اونتدی کویا که کندوسن اول عین نجاستدن پاک ایتدی اتفاق انک
عقبنجه بر شبان کوسفندلرن صوارمغیچون چشمه‌یه کلدی چشمی اول صره‌یه که عین نعمت ایدی
راست کلوب علی الفور آلوب سرور وحبور ونشاط نامحصور ایله دونب منزلنه کلوب شمار
ایدکده اوچیوز عدد دینار تمام عیار بولوب کولمنده ایتدی بو عدد تمام ایکن بوندن بعضنی
خرج ایتسم عدد معهودده نقصان کلور شاید که من بعد بو عدده یتشمک میسر اولمیه
اولی بودر که صبر ایدوب بو صره‌یی ضرورت ایامی وبی نوالق زمانیچون ذخیره وادخار قیلم

بس

پس اول ساده دل درخی قلبنه اکابند ایدوب زری در بغل قیلدی و آغزینه مهر سکوت اوروب
صموت کالحوت ینه مهمنه مشغول اولدی اما چون دهقانک زر یادینه کلدی دیدهٔ
حیرتندن باران حسرت یاغدروب فریاد جانکداز ایتدی واندوه بسیار ایله یمین و یساره
تک و تاز ایدوب اظهار اضطرابه آغاز ایتدی آخر الامر مأیوس و مغبون و ملول و محزون
منزلنه کلوب صورت حالی عیالنه تقریر قیلدی ول پیره زال خود غصهٔ قصهٔ زر و شوهری ایله
مالامال ایتدی چون کیفیت واقعه‌یی اشتدی ایتدی ای بی خرد بو زرک محافظه سنده
بنمله بو قدر جنک ایدردک و ادرار نفقه ده امساک ایدوب باعث معیشتی عیالکه تنک ایدردک
شمدی مستحق سن که نار حسرتی بنار ایله بریان اوله‌سن و فرقت زردن زرد و نزار و بیزارلکدن
جانکدن بیزار اولوب لیل و نهار زاری و کریان اوله‌سن دهقان ایتدی راست سویلرسن بیت
بر دو دی اکر مبتلا شدیم رواست که روز وصل نکفتیم شکر نعمت خویش عجب خطا
و ضبط ایتدم که فکر ادخار و قصد ضبط ایتدم و مالمی اهل و عیالمدن دریغ ایدوب جد بجید
وجهد بلیغ ایتدم شائبهٔ خوردن بهرمندی دخی اولارکه صرهٔ زری در کمر ایدوب شب و روز
محنت و درد چکه و آسایش نسیه ایچون رنج نقدی قبول قیله و ناکاه کارخانهٔ تقدیردن
بر نقش کر لوح ضمیرده مرتسم اولمش اوله صفحهٔ ظهوره کلوب بنجلین کرداب حیرت
و غرقاب حسرتده دوشب ساحل نجاتدن بعید و نومید جبایدن نا امید قاله مثنوی
آنکه کوهر دارد و کان می کند جان ز برای دکران می کند چند با فزون غم افزون خوری
شیر دیت هست چرا خون خوری چند کشتی از پی پیشی کزند کوش نخر سندی و باش ارجمند
پس دهقان توبه و انابه مشغول اولوب نذر و عهد ایتدیکه من بعد ادخاره قصد ایتمیه
و قلیل و کثیر معدود ینی ارباب استحقاقه انفاق ایلیه لاجرم حبل متین توکله توسل ایدوب
جمیع مقاصدن جناب حضرت حق کریم و جواد مطلقه تفویض ایلیه و سر اعتمادی خط
تسلیم و انقیاده قویوب قضاء رب العباده رضا ویردی ع بنشین و تکیه بر کرم کارساز کن
اول جانبدن شبان صرهٔ زری در کمر ایدوب رمهٔ کوسفندله کوه و صحراده تفرج کنان
کزردی بر کون اتفاق بر چاهدن صو چکرکن ایراقدن بنجه نفر سوار بدیدار اولوب
شبان مبادا زرلری صیانتدن آله‌لر دیو خوفندن صره‌یی کوتروب اول چاهه آتدی چون
وقت غروب قریب ایدی کوسفندلرین ثما والری طرفنه سوروب کتدی بر زماندن صکره
دهقان مکر بر طرفه کیدردی اتفاق راهی اول چاهه راست کلدی شرب ایچون اول چاهه
شتاب ایدیجک ناکاه بر باد سخت پیدا اولوب کلاهی باشندن کوتروب اول چاهه آتدی

دهقان ترسان وهراسان فترجابه ابنوب کلاهنی آرکن ناگاه صرهٔ زر الینه کیردی
بیت رنج اوکن کیمسی کنجه ایرر • یتورب کیمی کنجی رنجه ایرر • وظائف شکر الهی یه
قیام ایدوب سرور موفور ونشاط تمام ایله دونوب مقامنه کلدی • وقصهٔ زر وهمیانی اهل وعیالنه
درمیان ایدوب ایتدی آلتون بونی صایلك چون شمار ایتدیلر همان اوچیوز عدد دینار تمام
عیار بولدیلر • دهقان ایتدی جناب رب العباده بنم حسن اعتقادم وفرط اعتمادم برکاتیله
اول مقدارکه بندن استرداد اتمشیدی بی نقص وعیب خزانهٔ غیبیدن بنه میسر ومقدر
قلدی • پس دهقان اندکی نذر وعهده وفا قیلوب بذل ماله میل ایتدی • نقود معهودك بعضنی اهل
وعیالی نفقاتنه خرج ایتدی • وبعضنی دخی رضای خدا ایچون فقرایه بذل ایدوب ثوابنی وحسناتنی
دیوانینه درج ایتدی • تا اول مقداردن ثلثانی کیدوب ثلثی قالدی • اما شبان شبانگاه
مهم اغنامدن فارغ اولیجاق سر چاهه غزبوره کلدی هرچندکه باب تجسسده مبالغه ایتدی •
قعر چاهده یوسفن یبار وبندن اثر کورمدی • ویعقوب وار واسفادیوب برزماندن صکره
ایتدی بکا سرمایهٔ حیاتدن نه سود ایسترا اوله • اول محبوب جانی نك حسرتندن
بو محبتك جانی ثمرهٔ عمر زندکانیدن نه لذت بوله • بیت نعمت دیده نخواهم که بماند زین پس
ماند چون دیده ازان نعمت دیدار جدا • پس شبان زوزان وشبان متأسف وحیران
اطراف بیابانده زار وسرکردان اولوب بعد زمان بعض مهم ضروری سبیله اتفاق بو دهقان
زاویه سنه مهمان اولدی • ودهقان عادت کرام اوزره ضیفك اکرام ضیافتنده اهتمام ایدوب
امر طعام اتمام اولندقدنصکره هر نوع کلام اوزرینه کلدی • شبان هر داستان که روایت
ایدردی کویا کندینك حسب حالنده آثار ملال خاطرین حکایت ایدردی • واحیانا مکالمه
اثناسنده ابر دیده سندن باران حسرت متقاطر • وقطرات اشك متواتر اولوردی
دهقان انك بو حالنده تأمل انفعالنك سببین صوردی • شبان ایتدی نیجه شکسته
خاطر وپریشان باطن وظاهر اولمیم کیم • بیت آنچه از من کم شده است ار ز سلیمان کم شدی
بر سلیمان هم پری هم اهرمن بکریستی • اوچیوز عدد تمام عیار دینارم وار ایدیکه وقت
ضرورتمده مادهٔ استظهارم • وبازار جهانده سرمایهٔ روزگارم ایدی راحت روحی انك
دیدارینه اکلردم ومشاهدهٔ فتوحی آینهٔ چهرهٔ روزگارنده مشاهده ایلردم اول کون
بر قاچ ظالمك خوفندن فلان چاهه اتمشیدم • وانك حفظی بابنده بو حیلهٔ فکر ایتمشیدم
بعده تجسس ایتدکده آندن اثر بولمدم هرچندکه جست وجوی ایچون تك وپوی ایتدم • آندن خبر بولمدم
دهقان چون دهان چوباندن بو کلامی استماع ایتدی آشفته حال اولوب طوروب خاتونی

قتنه کلوب ایدی بو مالی که بر رزق حلال تصور ایتدک و دست تصرف اکا دراز ایدب انفاق
بابنده تهور ایتدک بو مهمانک حق صریحی ایمش بز غفلت سبیله ورطهٔ بلا وکرداب وبال
دوشمشوز حالا بقیهٔ محتوی هدیه رسمنده اکا تسلیم ایدب بو سرک اخفاسنده فرط
احتیاط وشرط اهتمامی تقدیم اتمک کرکدر والا احتمالدر که تمام مالنی مطالبه ایدب بز
انک سؤالندن عاجز اولاوز زن چون شوهرندن بو کلامی اشتدی بو راده اکا موافقت
کوستروب ایدی چون حقیقت حال بو منوال اوزره در واجبدر که قادر اولدیغمز قدر
حقی مستحقنه ویروب دامن قناعت توکله تشبث ایدب ورای پردهٔ غیبدن بزه دخی
چهرهٔ نصیبمزی کوره وز **بیت** هر که بی غیش بتوکل کشید چهرهٔ مقصود بر زودی بدید
پس دهقان بقیهٔ دیناری تحفه رسمنده شبانک نظرنده قودی شبان صمیم جاندن
منت بی کران ایدب صرهٔ صایوب تمام یوز دینار بولدی کندو کندویه ایدی **مصراع**
این همه اول آثار جهان افروزست بو مقدمه نتیجهٔ حصول دولتدر چون میسر اولدی
امیددر که باقیسنی دخی تحصیل اولا حالا لازمدر که بو نعمتی غنیمت عظیمه بیلوب محافظه سنه
مبالغه قیلم تا بر دفعه دخی بو معوله دام بلایه کرفتار اولمیم که لا یلدغ المؤمن من جحر مرتین
پس النده اولان عصای اژدر سیمایه که انکله کوسفندلرین تخویف ایدر دی
تجویف ایدوب زرلرینی انده تعبیه ایتدی تا دائم الندا طوره تعهد حالندن خالی اولمیه بر احد
اکا مطلع اولمیوب دزد وراهزن اکا یول بولمیه اتفاق بر کون بر نهر جاری کناره نده
طورر کن غفلت طاری اولوب النده اولان عصا عصای موسی کبی حرکته کلوب آبه
دوشدی شبان چندانکه عقبنجه آب روان کبی دوان اولدی حصول وصولی میسر اولمدی
مکر اول نهر جانب شهره کیدر ایدی اتفاق اول کون زن دهقان شست وشوی ایچون لب
جویه کلمشیدی کوردیکه روی آبده بر عصا انجه عصا **بیت** سعادت چرخی ایچره خط محور
ستون خیمهٔ اقباله بکزر راست کندو جانبنه کلور چون قریب کلدی الوب خانه سنه
الیلتدی مکر مطبخ ده هیزم قالمامش ایدی دهقان حوائج طبخ ایچون عصایی پاره لیوب
کوردیکه استینی دامن سپهر برین کبی زر اتشین ایله پر اولدی فی الحال زرلری صایوب
تمام یوز دینار بولدی سجدهٔ شکر ایدب بنه دست بذل وانفاقی آچدی واوچ کون اوچ
کیجه تمام بیوب ایچوب ذوق وصفا سوردی بر زماندن صکره شبان خانهٔ دهقانه مهمان
اولدی سراسیمه وحیران وحالی اولکی حالندن پریشان بنه قصهٔ عصایی بیان
وغصه یی درمیان ایتدی دهقان تامل ایدب ایدی راست سویله اول دینارلری که اولا

فقرجاهده قوییه کیمشدک نه طریقله کسب ایدب نه وجهله جمع ایتمشدک شبان کیفیت حالی
بیان ایدب ایتدی فلان زمانده فلان چشمه کنارنده بر صره ایچنده اوچیوز عدد دینار
تمام عیار بولمش ایدم و دینی اغیاردن حفظ ایدب اول چاهده ودیعت قلمش ایدم بو یوز
دینار خود معلومکدر سن صدقه بویورمش ایدک دهقان تبسم ایدب حمد و سپاس و شکر
بیقیاس اول ذو الجلال و قادر بی زواله که کندو حقمزی مستحقنه ایصال ایتدی بیلمش اول که
صره یی چشمه ده بن فراموش قلمش ایدم و اول چاهده که سن اکا آتمش ایدک بن بولوب
آلمشیدم بو یوز دینار انک تتمه سی ایدی که سکا ویرمشیدم حالیا عصابنم المه کیردی
بو خرجلکی گورسن بو یوز دیناره در که حق جل و علا بنه ویردی شبان برزمان مدهوش
و حیران اولدی و ایتدی بو حکایت غریب ضمننده اولان عجائب احوالدن ظاهر اولدیکه
کیمسه نک نصیبنی کیمسه یمز مش و تقدیر ازلی تغییر پذیر اولمازمش بو مثلی ایراددن
مراد بودر که یاران فضیلت قناعتک قدرین بلوب دائما توکلدن قدم بیرون
قلمیه لر و جمال معنون اولمیه لر که چهرهٔ حقائق امور حجاب قضا و قدرله مستوردر
و مآل حال و سر انجام استقباله اطلاع و شعور دائر اولمدرک انسانیدن بغایت
دوردر ع کس را وقوف نیست که انجام کار چیست القصه اول کونی بو مجاوره ایله
آخر ایتدیلر یارندا سی که دهقان قدرت کلکی آفتاب تابانی صحن گلزار آسمانی
نمایان قلدی و سنبل غالیه بار شب تار بنفشه زار سپهرده ورایهٔ پردهٔ خفاده
قالدی بیت گورندی زلف شب چون رخ روز جمالی ولدی آفاقه دلفروز
دهقان بچه پریدن طوروب یارانه ایتدی سز فارغ اولک تا بن شهره گیتمیدن
بتورم و یارانک بو کونکی نفقه سن تحصیل ایدب نظرلرینه کتورم و یارین که نفقه
آخرک اوله هر بریکز نوبت ایله وجه معاش تدبیرین قیله رفیقلر بو رایه اوزره
متفق اولورلر دهقان زاده دروازهٔ شهره کلوب صوردیکه بو شهرده حوائج
ناسدن نه متاع رائج در ایتدیلر بو ایامده هیزم زیاده عزیزدر و بو هنگامده فاکههٔ
شتا فواکهٔ بستاندن لذیذدر جوان همان کوه جانبنه روان اولدی و هیزم
خشکدن برخروار هیزم جمع ایتدی و حماله الحطب اولوب شهره کتوروب اون درهمه
بیع ایتدی و طعام و شرابدن مناسب وقت نه ایسه آلوب جانب یارانه شتاب ایتدی
چون شهردن چیقدی دروازه ده بازدیکه گلسب کارکنارده نه غم که نتیجهٔ کسب
بکروزه ده درهم در محصل کلام یاران اول کون تمام مائدهٔ طعام دهقانله عیش ایدم ایدیلر

پارنداسی که حسن جهان آرای خرشید رخشان لمعهٔ جمال باکمال ایله چهرهٔ عالم تزیینی
درخشان ایدی • بیت صبحدم چون که روشن جهان اولدی • خود نما اولدی شاهد تابان •
جوان صاحب جماله ایدیلر که بکون سنده غنج و دلال و حسن بی مثالکه که خرمال
و تحصیل آمالده وسیله کامله عدایلرک بر حیله فکر ایله که سبب فراغ بال ایرانی و موجب
رفاع حال خلان اوله • جوان ملتمسلرنه اجابت ایدی • و اندیشه مند جانب شهره متوجه اولب
کندو کندویه ایدی • بنم المدن برایش کلمز جوان ملتمسلرنه اجابت ایدب براشه جدین
دومکن اولماز نه تهی تمکه مجال وار • نه بر حبه کسب اتمکه اقتدار • بیت کارم از دست تو
در هم شد و مشکل اینست • که کشادن نتوان پیش کسی مشکل خویش • بو حیرتله شهره
کلدی • و بو اندیشه ایله ملول و محزون بر کوچه کوشه سنده نزول قلدی • ناکهان بر زن
نازنین موی میان ع سرو قامت نکار و غنچه دهان • که مطلع ملاحتده مهر تابان
و ذروهٔ ظرافتده کوکب درخشان ایدی • و مال و منالی حسن و جمالی کبی بیحد
و بی پایان ایدی • اول کوچه ده نمایان اولب • اول سرو ناز که دلنوازنی کوردی بی
قد موزون و لعل میکون و حسن عجیب و خط دلفریبله مفتون اولب متاع صبر و سکونی
باد هوایه ویردی • نظم آغوب باشینه زلفی کبی دودی • اچینه دوشدی
انک عشقی اودی • هوای سرو قدی غالب اولدی • او سروه ایرمکه کی راغب اولدی •
آخر کنیزکلرندن کندویه همراز اولب هر ترانه ده دمساز اولنلره ایدی
مثنوی بهلو میز نه بر جک ماهی در بو • نه چشمک تماشا کاهی در بو • نه کونکدن آله پرتو بو مه نو
که صالدی برج حسنه بویله بر بو • بو زرخسار زیبایه نظر ایلک که چهرهٔ رنکینی ورد
انک طراوتی خجلتندن نسرین کبی زرد در • و بو قامت بالای طوبا همتایی تماشا
قیلوک که اول لطافته عرعر تندن سرو سهی نک بیهی کبی قوشتی برکرده واپجی بر درد در
بیت سرو من از چمن جان و دل آمد بیرون • نسبتش نیست بهر سرو که از آب و گل است
خطنی کورمز میسز که بر بلای فتنه انکیزدر • لبلرینی کورمز میسیز که لعل شکر آمیزدر • بیت
تبارک الله تا این چه روی آن چه خط است • چون سبز است در اطراف کلستان رسته
بو جمال و کمال و بال و یال بنی آدمده • بولنمق محالدر • و بو خط و خال زیر عالمده بی مثالدر
ما هذا بشرا ان هذا الا ملک کریم • بر اندیشه قیلوک که بو مرغ همایون دامه دو
و بر حیله ایلک که بو نازنینه المز ایرشه • نظم کلوک آغز برایلک الاوشورک •
بو مرغ وحشی دامه دوشورک • دوزک مکر ایله بوکا دام و دانه • اولالم ایکیمز مرغ خانه

کنیزکلر سمعاً وطاعةً دیوب کندیلر وجوان حضورینه واروب ایتدیلر مثنوی یوزک قنغی کلک
آیا کلیدر زبانک نیجه کلشن بلبلیدر نه نامه لوحی در اول صورت چین نه خامه حرفی در
اول زلف مشکین ای جان جهان بر نکار نازنین که نقشبندان چین انک شکل زیباسنده
صورت بیجان کبی حیراندر خاکپایکه عرض دعا وثنا ایدوب ایدر که سیماکزده علامت غربت
وار یوزیرده غریبه بکزرسز غربا شکسته خاطر اولورلر حالا مناسب منزل مهیادر
واسباب عیش کامل ومستوفادر اکر مهمانلق زحمتنی قبول ایلیک که برساعت خوان جمالکزله
منیر بانلق بیوره سز بن عمر جاودانی حاصل اولور سزه ده زیان اولماز مائدهٔ رایکان
حاصل اولور هم بیم اغیاردن خاطره غبار کلمیه که بو سرّی بزدن غیری کسه بیلمز وبو امره
عسس وکلمکس دخی مطلع اولماز بیت نه خوف شحنه نه وهم عسس وار
نه بزدن بزدن ارتق ایکی کس وار جواب ویردیکه فرمان بردارم وبو بازاره جانیله
خریدارم پس مهمان جان منزل زن غزبوره روان اولدی والحاصل اول کون آخر
اولنجه جمیع مرادات نفسانیه یه واصل اولدیلر مثنوی هوای دل هوس را شد عنان گیر
شکیب از دست بیرون جست چون تیر عروسی بود زیبا دل فروبست تنور گرم جانان فرو بست
اول زمان که جوان همراهلری جانبنه روان اولدی زن صاحب کرم حق قدومم
واجر قدم یوز درم مهمانک اوکنه قودی جوان اکوب حوایج معاش بازارینه صرف ایدوب
در ودروازهٔ شهره یازدی که ارباب حسن وجماله قلت مال ومنالدن نه غم که بر کونلک
تماشای جمالک قیمتی یوز درمدر برکون دخی که بازرکان کارخانهٔ قدرت کلید
قدرت عجایب تله صندوق فلک اطلسی آچدی ودیبای زربفت وشعاع آفتابی دکان
سپهر والادن بزازان بازار دنیایه دوکوب صاچدی بیت فرو بخت زرچرخ کوهرفروش
ز بازار گردون برآمد خروش بازرکان زاده علی الرأس دیوب جلیسلرینی قبول
ایتدی وعلی الصبح در شهره کلوب کوردیکه قیمتی متاعله مشحون برکشتی دروازهٔ شهره
کلدی تجار شهر متاعلری کساد بولسون دیو انلرکله معامله یا بنیه مساهله ایتدیلر
بازرکان زاده انی دکر بهاسنه عقد ایدوب مهمان اول کون مراجعه طریقیله اونی اوزره
نقد ایدوب تمام راست بی کم وکاست بیک درم فائده ایتدی اسباب معاش یارانی مهیا ایدوب
دروازهٔ شهرک کتابه سنده کتابت ایتدیکه اصحاب فهم ودرایته معلوم اولسونکه بر کونلک
عقل وکفایتک حاصلی بیک درمدر برکون دخی که شاه سپاه انجم طارم فلک چارمه نزول ایدوب
منجوق رایت سلطنتی کنکرهٔ قلعهٔ سپهره یتوردی بیت شاه خاور فلکده دیکدی لوا

جیش نوریله جوشه کلدی هوا شهزاده یا بیدلرسن همواره توکل لافن اورسن و تفویض
و تسلیم مقامنده طورسن و اقعا بو صنفلرده بر فائده حاصل اولمق وار ایسه سنده دریغ
ایتمیوب بزم دائم کاریمزک تمارنده سعی بلیغ ایتمک کرکسن شهزاده کلام یارانی
بلقئ تمامله قبول بیوردی و عزمیت کامل ایله طورب اولدم شهره متوجه اولدی قضای
الهی پادشاه شهر وفات ایدب خلق عالم انک تعزیه و ماتمنه مشغول ایدی شهزاده
تماشا ایچون شاهک قصرنه چیقوب بر کوشه ده خموش اولب طورردی دربانلرک
بریسی کوردیکه جمیع خلق محزون و ملول و جزع و فزعه مشغول اولوب طورر کوشهٔ قصرده
بر شخص ابکم کبی آغزنه مهر سکوت اوروب ایسم او تورر **بیت** یوموبن غنچه وش اغزینی
او تورر طفل سوسن کبی ابکم زبی اول طائفه زینه مطابق کل و خلائقله مصیبتده
موافق دکل جاسوس خیال ایدب فی الحال یاننه واردی احوالنی تفتیش ایدب خاطرنه
تشویش ویردی ناکام شهزاده انک تلخ کلامنی هضم ایتدی و آتش خشمنی
آب حلمله تسکین ایدب کندو کندویه ایتدی **بیت** سفیه ار درشتی کند از غرور
زمین عیمد نرمی نیابد ظهور ورازنا خوشی بر کشد صد خروش ناخوش ازوی خوش آید بکوش
چون جنازهٔ شاهی حصار شهر عالی غوغای خلائقدن خالی اولوب شهزاده مهمان
آنی قالوب قصرک حوالیسنی تماشا و سیران ایدردی دربانک زنجیر جنونی بو کره
دخی بادهٔ حرکت ایدب خشم تمامله کلدی شهزاده یی طوتب زندانه ایلتدی
نظم ایلتدیلر آنی زندان ایچینه قودیلر کلبهٔ احزان ایچینه قونر زندانه بو ماه اولدی مهمان
او تاندی یر دبینه کیدی زندان مثالش چاهه کیردی ماه نخشب اولوب زندان انکله چاه نخشب
چون کیجه اولدی یاران شهزاده دن اثر کورمدیلر و هر بار که تجسس ایتدیلر خبر بلمدیلر
بری برینه ایتدیلر بو بیچاره جوانک کندونک توکلنه اعتماد ایتمش ایدی و بنای کاری
قواعد تسلیم اوزره بنیاد ایتمشیدی چون بو صورتدن قائم بولمدی یغربندن
تهی دست کلمکه راضی اولمدی بو سببدن بزم صحبتمزدن اعراض ایتدی بلکه عارندن
بلشن الکوب بر دیارم دخی کیتدی کاشکی اکا تکلیف ملاک ایطاق ایتمیدک و سینه مزی
هدف تیر فراق و علف شمشیر اشتیاق ایتمیدک بونلر بو نیم بر برینه زبان ملامتی
دراز ایدردی شهزاده انی قید و بند زندانه کرفتار اولدی لسان حالله رفیقلری
جانبنه پیغام ارسال ایدب بو بیتله ناله جانکداز ایدردی **بیت** خبر من برسانید
بمرغان چمن که هم آواز شما در قفسی افتاد دست تا زندانسی شهرک اشراف و اعیانی

ابسم

واصول و ارکانی جمع اولوب بیلدیلر که شغل ایالتی و کار حکومتی و ولایتی بر کمسنه یه فوق
همتی سزاوار تاج سلطانی و خنصر دولتی شایستهٔ خاتم جهانبانی اوله متوّر قیلهلر که
پادشاهلرینک فرزندی اولمش ایدی و بندهٔ شاهیدن بر فرد قالمش ایدی بونلر
بو مفاوضه ده معارضه و بو مشاوره ده محاوره ایدرکن دربان عزبور ایلرو کلوب ایتدی
بو سرّی اظهار و بو کاری اشکار اتمک که دونکی کون بر جاسوس طوتیلدی زرم
مبادا که انک بر رفیقی اولوب تحقیق حال ایچون بو کون بونده حاضر اولوب بزک
منازعه و مجادلهکزه واقف اولدیسه ع مجلسله احوالکزه ناظر اوله پس حکایت
ملکزاده یی بتمامها اول جماعته انها ایلدی انلر دخی استکشاف احوالده اهمال اختلال
کلی یه باعث اولمق احتمالن ویروب بر سبیل استعجال بربر هنک ارسال ایدوب فی الحال
شهزاده یی مجبس دن مجلسه کتوردیلر چون انلرک نظری آیینهٔ جمال ملک آراینه
مصادف اولدی دیدکه فرشتهکور دیلر که سیماسنده علامت رشد و سعادت هویدادر
وامارت خبث و شقاوت ناپیدادر **بیت** سعادت غرّه سی آلننده لامع شهامت
پرتوی شکلنده طالع شرایط تعظیم و تکریمی تقدیم ایتدیلر و صوردیلر که بو حرز و بوم
قدومه علت ندر و مولد و منشاکی ترک ایدوب دیار غربتی اختیار ایتمکه حکمت ندر
بیت تو بدین حسن و لطافت ز کجا می آیی بنشین کز برای دل ما می آیی
شهزاده انلرک جوابن وجه صواب او زره ادا ایدوب اصل و نسبنی و فضل و حسبنی
و پدرینک کیفیت وفاتن و برادرینک کندویه سوء التفاتن و ترک دیار ایتمهنک سببنی
و دیار انک انلردن بر کونلک جهت معاش طلبن بر سبیل تفصیل تعبیر دلپذیر ایله تقریر
ایتدی اتفاق بعض اکابر که انک پدرینک دیوانه حاضر اولوب اول کوهر صدف
شاهی کوشهٔ تخت شهنشاهی ده مشاهده ایتمشلر ایدی کوریجک بیلدیلر و سائر ارکان
دولته انک اسلافنک شوکت سلطنت و بسط مملکتن بیلدردیلر و اول ولایتک جمیع
اصاغر و اکابری انک دیدار فرخ فالی ایله خوش حال اولوب طلعت میمون و ملاقات
همایونن عین سعادت بیلوب متفق الکلمه ایتدیلر بو خطهنک حکومتنه سزاوار
بو شهزادهٔ عالیمقدار در که نسب پاکی و حسب پاکیزه سی وار در بی شبهه افتتاح باب
معدلتده سلف بزرکوارنه اقتدا و اکتساب اسباب محمدتده آثار ستودهٔ آبای
کرامنه اتباع و اقتفا قیله کرک و بیخ درخت ظلمی بازوی شهامت ایله قمع
و فضائل نسبی یه مفاخر مکتسبی ایلن جمع ایدوب رعیت سایهٔ رعایتنده آسوده حال اولسه کرک

لمعه

لمعهٔ فر یزدانی که انک جبین مبیننده ساطع در جهانبانلق استعدادنه وکشورستانلق
استحقاقنه دلیل ظاهر وبرهان باهر در شهریارلق علامتی سیمای سعادت انتماسنده
لایح در تاجدارلق اماراتی آیینهٔ جمال جهان نماسنده واضح در **بیت** چو حشمت سلیمان
انکس که شک نماید • بر عقل ودانش او خندند مرغ وماهی • پس همان ساعت اکا بیعت ایدب
کوکب طالعی حضیض دنائتدن ذروهٔ نباهته ایردی • وبو سهولتله خلعت خلافت والتیه
ولایت الله کیرب شجرهٔ توکل واعتمادی بو ثمرهٔ مرادی ویردی • هرکسه نک که قدم نیتی
مقام توکلده راسخ وبنای عقیدتی مکان تسلیم ورضاده شامل اولا مقاصدین دنیا
اکا سهولتله ال ویرر • ونقاب آرزودن شاهد مرادی احسن وجهله یوز کوسترر
قطعه کلید توکل کر آید بدست • در کنج اقبال بتوان کشود • بچوکان صدق
اندرین عرصه گاه • زمیدان توان کوی دولت ربود • اول ولایتک عادت ایدیکه
پادشاهلرک اول جلوسنده بر پیل سپیده بنددیرلردی • وکافهٔ انام جمع اولوب
زینت تمام وهیئت مالاکلام ایله کرد اکرد شهری کزدیرلردی • انک یا بنده دخی همان
اول عادتی رعایت ایتدیلر • شهزاده اول محلده کی مهر جهانکرد کبی اطراف شهری
دوراییدب دروازه یه کلدی • واول سطوری که یارانی یازب محاذاهٔ شهره کورده
خامهٔ زبان ایله تسطیر • وزبان خامه ایله تصویر وتحریر ایتمشلردی کوروب بیوردی
تا سطور مزبورک فوقنه اثبات ایله یازدیلر • وکتابه باب قلم آهنیله قازدیلر که
نهال کسب جمال اول زمان ثمر ویرر • ودرخت عقل وکفایت اول وقت بار آور
اولور که سحاب قضای سبحانی اکا پرورش ویره • ورشحهٔ تقدیر صمدانیدن
اکا مدد ایره • بو دعوای تحقیق • وبو قضیه نک تصدیقی ایدرر اول رفیقک حالی که
اولکی کون زندان محنتده محبوس اوله • ایکنجی کون دیوان سلطنت تخت شاهیده
جلوس قیله • پس بنه معزز واجلاله اقبال ایدب مسند خلافت انکله بها وبهجت
بولدی • ولشکر اکا مسخر وکشور اکا مقرر اولدی • **بیت** تخت چون بر بخت دیدی
تهنیتها کرد وگفت • ای که بر تخت جهانبانی توم دل از شکفت • پس همراهلرینی
دعوت ایدب صاحب عقل وکفایته وزیر ولایت قلدی • ودهقان زادهٔ اسباب
واملاک خاصه اوزره ناظر نصب ایلدی • وصاحب جماله بید وکنار زمال ومنال
احسان ایلدی وبیوردی هرچند که مفارقت احباب دشوار • ومهاجرت اصحاب
صعب کاردر • اما صلاح حال وتمام آن بودر که سن بو خطه دن ارتحال ایده سن • بر مقامه دخی

کیدیب انتقال ایدرسن تا نساء ناقصات العقل سوداء عشقیله مغبون و جمال حسنیله مفتون
اولمیه و فسق و فجور که بحسب العقل والنقل منهی و محظوردر شیوع و ظهور بولمیه بعض ارکان
دیوان واشراف اعیانه متوجه اولوب ایتدی واضحدر که سزک میانکزده چوق کمسنه عقل
وکفایتده و فهم و درایتده و زور و شجاعتده بندن راجحدر اما دولت عنایت ازلی ایله و سعادت
ارادت لم یزلی ایله واقعدر نته کیم کلام قدیم و تنزیل کریم واجب التکریم والتقدیمدن تؤتی الملك
من تشاء آیتی بو معنانک بیاننده نص صریح و برهان قاطعدر مثنوی ای مقصد همت بلندان
مقصود دل نیازمندان • از قسمت بندگی و شاهی • دولت تو دهی بهر که خواهی • توفیق تو
گرنه رو نماید • این راز بعقل کی کشاید • بو معنایی مؤید و بو دعوایی مؤکددر که همراهلریمک
هر بری تفکری بر عمله نصب ایدوب قوت لایموت و سد رمق کسب ایتدیلر بن نه کندو زور
و قوتمه اعتماد ایلدم و نه جمال صورت و نه تمیز بصارتمه استظهار ایتدم بلکه بنای امورمی اساس
توکل اوزره اوروب قضای ربانی و مقدرات آسمانیه رضا ویروب ایتدم بیت سر قبول
بباید نهادن طوع • که هر چه حاکم عادل کند همه داد است • چون شهزاده کلامنی تمام ایتدی حضار
مجلسدن بر مرد دانا اقدام اقدام اوزره قیام ایدوب وظائف دعا و ثنایی ادا ایتدکدنصکره
ایتدی هر کلمه که رشته کلام جواهر نظام ملکدن منسلک اولمشدر بر لؤلؤی آبداردر که
صدف خرده پرورشده و بر زر تمام عیاردر که محک حکمتده آزمایش بولمشدر جهاندارلق
اسبابنک نصابی عقل و حکمتدر و تاجدارلق استعدادینک شرطی فضل و معرفتدر
پس جناب سلطنت انتسابک پادشاهلغه لیاقتنه بو اشارت حجتدر و شهریارلغه استحقاقنه بو دلیل
مبین و مثبتدر آفریدگار عز اسمه علم ازلی ایله عالمدر که هر فردک انواع تربیتدن نه نوع قابلیتی
واردر و هر شخص اصناف مرتبتدن نه جنسه سزاواردر بیت زخوان نعمت بی منتهای و هر کس
بقدر حوصلهٔ خود نواله می باید • بو ولایتک اهلنک سعادتی سنی بو منزله کتوردی و بو بوم سکاننک
قوت طالعی سن همای آسمان آشیانک سایهٔ همایوننی مرغان شکسته بال رعیت اوزره
سایبان ایتدی بیت مبارک منزلی کانجا فرود آید چنین ماهی • همایون عرصهٔ کار دلبسوش رخ
چنین شاهی • کبار اعیاندن بر نامدار دخی یریندن طوروب ایوان دیوان کیوان رفعتی زیور
ثنای شاه جهان جوانبخت فلک تختیله آراسته قیلوب بو نظم جواهر انتظامی طبق دهانیله فرق
شهریار کامکاره نثار ایتدی قطعه ابا شهی که کف کامکار زرنجخت • کمند بر سر گردون
کامران انداخت • شد از نزول حوادث چو آسمان ایمن • بران دیار که چتر تو سایبان انداخت •
بو اسلوب اوزره ارکان و اعیاندن هر بریسی مقتضای مقامه مناسب کلام سویلیوب صحائف

مناقب خسروانه دن بر نکته اظهار ایدیلر و عاقبة العاقبه بر پیر پاک ضمیر پاکیزه تقریر بساط
کلامه اقدام اقدامی دراز ایدی و تقدیم لوازم دعا و مراسم ثنادن صکره بو طرز اوزره کلامه
آغاز ایدی که ای ملک پاک قضا و قدرده که زبان گوهرافشان شاه اول محلده آندن کلام
ایدی بو بنم نک بر سرگذشتی وار در شویله که فرمان جهان مطاع شرف صدور بوله تقریر
دلپذیر ایله مرفوع حضور پر حبور اوله ملک آیتدی سویله کوره لم نیجه واقع اولمشدر اول

حکایت پیر ایتدی اول زمان که جوان ایدم ملازم ارکان دیوان ایدم چون دنیای
غدارک بی وفالغن فهم ایتدم و بو زال دستانک نمانک مکر و فریبنه جزم ایتدم و عین الیقین بلدم
که عروس شوهرکش دنیا نیجه یارانک سرن نابود و عود وجودن پره چالمشدر و بو معشوق
حیله باز نیجه عشاق سرانداز کی بر لعبه ایله آغلتمشدر مغتنمه ایتدم ای دردمندر رشته دلکی
بو غدار حیله کارک محبتنه بند ایتمه سنکه صد هزار شهریار کامکارک سینه وجودنه دست رد
اورمشدر و بیحد و بیشمار تاجدار نامدارک خرمن حیاتن باد فنایه ویرمشدر **مثنوی**
فنی اول پرویزنم شاه اولنلر • سپهر سلطنتده ماه اولنلر • یا نورلر شدی یر آلتنده ابتر •
قاطراغه اولمشلر برابر • سنک بو سوداده شودک بو قدر رنج بیهوده چکمه و بو ریگزار
کرکم کاربان رنج محنت در مبل اقامت ایتمه **رباعی** هر کس که ره و رسم جهان نیک شناخت •
از بهر اقامت ای سپهر خانه بساخت • این کهنه رباط را عمارت چه کنی • آخر چو بدیگرش بباید پرداخت •
خواب غفلتدن بیدار اول که وقت تنکدر شمندر رهوار روحه سوار اول که راه دور و دراز در •
و فرنه قبرکی آب فنا عقله بر قنبل که تاب آتش بادیه جانکداز در **مثنوی** آن طلا امروز بهار
کوشه • کز پی فردات بود توشه • راه تو دور آمد و منزل دراز • برگ ره و توشه منزل بساز •
چون بو غفلتدن متنبه اولدم نفس سرکشی لجام نصیحتله زیر راغه آلوب نشاط تمام
و رغبت صادقه ایله تحصیل زاد آخرته متوجه اولدم و دامن طاعت خالقه تشبث ایدب رغبت
دنیا و صحبت خلائقه پشت و پا اوردم **بیت** کوکلدن محو ایدرم دنیا هواسن • قومادم آنده
حقک ماسواسن • برکون اتفاق بر مهم ایچون وارب بازاره کوردم که بر صیاد بر جفت هدهدی
قفسه قویمش کیدر بیچاره لر محبس قفسده بری برینک حالنه کریان • و گرفتارلق بلاسندن
شور غمدن بریان خدادن مژده خلاص دیلیوب افغان ایدرلر بونلرک بو حالنه ترحم ایدب
قصد ایتدم که صیاددن صاتون آلوب بند بلادن رها قیلام و بو وسیله ایله حبس عذابدن
دولت آزادیه ایلتدی یه هر صید اولام صیاد آنلره ایکی درم بها تعیین ایدب اکسوکه رضا
ویرمدی بنم همان ایکی درمه مالک ایدم متردد اولوب نفس حریص اول ایکی درمک عدمنی جائز

کوردی خاطر دخی قادر ایکن اول بیکنا هلری بند قفده قومغه مذهب مروتده رخصت
بولدی آخر توکل ایدب متیت معهودی ویرب دخی ایکیسن آلوب شهردن طشره برخالی
یره واردم و باشم اوزره چویرب فضا ائله ایچون مالدن آزاد ایتدم آنلر دخی بو ویرانه دیوار
اوستنده چبوب بکا اواز ایتدیلر ونته که حق شناسلق رسمی در زبان نیازله اعتذاره اغاز ایدب
ایتدیلر حالا بو احسانک حق مکافاتنه و بو انعامک تمام مجازاتنه قادر دکلوز اما بو دیوار
آلتنده بر صندوقه واردر که پر کوهر شاهوار در اکرچه بو نعمت مقابله سنده بی قدر و بی قیمتدر
اما عجالة الوقت شرف قبول ایلدکلرینی بیورلر که کمال منت درمین انلرک بو گفتارندن تعجب
ایتدم و استغرابله آنلره خطاب ایدب ایتدم عجب حکمتدر که دیوار آلتنده صندوق پر کهر کورسز
زیر خاشاکده رشتهٔ دامدن غفلت ایلرسز جواب ویردیلر که چون حکم قضا نازل
اولا و فرمان قدر جریان بوله دیده ء عقل رمد جهالت ایله خیره و روز بصیرت ظلمت غفلتله
تیره اولور اول محلده نه عاقلک بصیرتی اثر قلور و نه عارفک بصرینه نور و فر قالور بو جمله یه
باعث اول حکم الهیدر که بو حالک ضمننده حادث اولور بو حکایات شاه جهان پناه
بیوردیغنه که قضا و قدره باینه کواهدر حکماء حکمت شعار بو معنایی بو رباعی ایله اشعار
ایتمشلردر **رباعی** کر کار تو نیکست بتدبیر تو نیست • ور نیز بدست ز تقصیر تو نیست •
تسلیم و رضا پیشه کن و شاد بزی • که نیک و بد جهان بتقدیر تو نیست • پس ایتدی ای شاه
بن اول دیوار آلتنی قازوب دیدکلری کبی اول صندوقچه یی بولدم و ایچنده اولان جواهری
سلک ضبطه چکوب محافظه سنه باینه مبالغه قلدم حالیا آستانه اسمان رفعته رفوع ایتدم
بی منت اولدر که ملک مثال مبارکلری رزانی بیوره تا اول درج جواهری خزانهٔ عامره ایچون
قید و ضبط اولنه شهزاده ایتدی بو تحفی سن آلدک بز بزه غیری شریک اولمق و بونکی
سن ویلدک ثمرینه آخر می شارک قلمق خلاف شرط انصافدر بو جواهر حکمت که الان
سلک بیانه چکیلدک بزه یتر و بو درج نصیحت که نقادهٔ دانش و معرفت در بزه کفایت ایدر
که صراف عقل قتنده کوهر کلام صاحب هنر در و مس قلب اکسیر حکمت ایله زر تمام عیار اولمق
میسردر **للمؤلفه** در و کوهر در حکمت کلامی • خصوصا محکم اولا انتظامی • ایچن حکمت
سوزین فهم ایله یه کوش • سماعی روحی ایلر مست مدهوش • دل و جان ایلر استغنا به آهنک
الور یغز بنه باجر غنچه وش تنک • اولور خندان انکله چشم غمناک • بولور شادی انکله جان
غمناک • تعالی الله زهی نشان الهی • ایدر آب حیات اصلن سیاهی • چو بو شان الهی وار دراننده
عجبمی بر ایدر سه دلده جاننده • ایدر سه مرده جسمه زنده ایلر • دل و جان شمعنی تابنده ایلر •

حون

چون بیدپای حکیم بو فصل اصلی آخر ایتدی مضمون وصایای هوشنک بوداستان ایله
پایانه یتدی رای دابشلیم مراسم خدمت ولوازم مدحتی ادا ایدوب ایتدی بحمد الله که یمن
حکمت حکیم عالی مرتبت ایله نقاب خفا چهرهٔ مقصوددن مرتفع اولوب غایت تمام مواعظ نهایت
مسئول بکر دانای سامی منزلتک برکت صحبتیله حصوله موصول اولدی لمحرره جزاک الله جانم
کوزین آچدیک کوزومه قارشو جانان یوزین آچدیک امیدم یوزینک آچدیک نقابن کیدردک
دینم ودلدن حجابن یولم پرنور ایدوب ای مهر روشن خلاص ایتدک ضلالت ظلمتندن
خضر وش بکه رهبر اولدک ای جان ایچوردک مرده جسمه آب حیوان حالیا منتظر در که حکیم روشن
ضمیر بو حقیرک ناصیهٔ ملتمسنه دست ردّ اورمیه وبو محرّردن که فرط اخلاصمدن ستدهٔ
حکمت اختصاصه هدیه کتوردم استنکاف بیورمیه بیت نیست بر طبع نازکت پنهان
نکتهٔ تحفة الفقیر حقیر برهمن ایتدی بن کوشهٔ دنیاده قوله فخری نغنیمه پیشه وزاد قناعتی
کندمه توشه ایدوب دامن دلمی لوث علائقدن پاک وآیینهٔ ضمیرم زنک عوائقدن تابناک
ایتمشیکن هیچ وجهله ممکنمیدر که بر دفعه دخی رنک قاذورات دنیا ایله آلوده ورشک
کدورات مافیها ایله اندوده اولمیم بیت بدینی ناتوان آسوده بودن دریغ آید مرا
آلوده بودن امّا اکر پادشاه سعادتمند دیلرسه که بر خدمتله بنی ارجمند ایدوب طوق
منتّی تا قیامت کردنمه بند ایلیه توقع ایلرم که بو جواهر حکمت ولآلی معرفتی رشتهٔ تألیفده
ترصیع وترصیف وجمیع امورنه پیش نهاد ایدوب قواعد احکام سلطنتی آنک اوزرینه
بنیاد ایلیه وهمواره بو وسیله ایله بنی خاطر عاطردن یاد بیورمیوب اوقات مستطابه ده
دعوات مستجابه ایله یاد ایلیه که بر موجب مضمون لا یردّ دعاء الملک العادل دعاء سلاطین
عدل آیین عزّ اجابته مقرون در رای کلام حکیم روشن رایه شرف قبول ارزانی بیوردی
وهمان دم برهمنی وداع ایدوب بنیه دار الملکنه رجوع قلدی واول جواهر حکمی که درج دهان حکیمدن
آلنه کیردی رشتهٔ تألیفده انتظام ویردی ودائما سوانح امورده بو موعظة التجا ایدوب همواره
وقایع دهرده بو نصایحدن استمداد ایدردی قطعه آنکه او پیروی پند خردمندان کرد
آخر الامر بسر منزل مقصود رسید وآنکه شد منحرف از جادهٔ راست روان راه کم کرد ز مقصود
نشانی نشنید چون خجسته رای بو پندی بدایتدن نهایته دک تعبیر دلپذیر ایله تقریر قلدی همایون فال کل
سیرابکبی بساط نشاط اوزره آچلدی وشهال حال چمن اقبالده سرفرازلغه آغاز ایتدی ووزیری عواطف
خسروانه ایله امیدوار ایدوب دیدهٔ دلن کحل الجواهر التفات شاهانه ایله منوّر قلوب ایتدی بیت
زهی تعبیر دلجو یک تماشاکاه روحانی بنای شافیت نزهت فزای روح انسانی بو قصهٔ شیرینک بیانیله

کام جانمزی پرشهد حکمت ایدک و بو حکایت رنکیننک واسیله زمین جانمزده تخم سعادت اکدک ثمن بعد
دستور العمل احکام جهانبانی بو نصایح کافیدن غیری اولمیه کرک و کارنامهٔ حکیم اعمال بو مواعظ
شافیدن غیریله قلنمیه کرک بو کلمات بی نظیر درون دلمزده بویله جایکیر اولوب بو مرتبه تأثیر ایدوکنه
سبب دکلدر الا صدق نیت و صفای طویت وزیر روشن ضمیردر زیرا که کلام کافی اکرچه فی حد
ذاته شوب کذبدن صافی اوله قائلنک آلوده لکی جهتندن نتیجهٔ صفا ویرمز و مواعظ و نصایح
باوجود که عین حکمتدن لایح اوله کوینده نک قساوت قلبی سببیله دل سامعده تأثیر اتمز **قطعه**
دامن آلوده اکر خود همه حکمت کوید • بسخن کفتن زیباش بران نه بشود • وآن که پاکیزه دست
از نشنید خاموش • همه از سیرت زیباش نصیحت شنود • خجسته رای دعادرلرین رشتهٔ رابطه
بند ایتدی • و کلام ملکی که ملک کلام ایدی پسند ایدوب ایتدی اول که زبان حکمت بیان شهنشاهیدن
شرف صدور بولدی محض صواب و کتاب حکمتدن بر بابدر و واقعا کلام اهل دروغ بی فروغ
اولور و آتش درمنه کبی تیز انطفا بولور اما کلام اصحاب صدق و صفا تباشیر صبح صادق
کبی دائما ضیا ویرر و شعلهٔ خورشید کبی ساعت بساعت نورانی کورینور **مثنوی** نه کلو صبح کاذب قلمسه زویر
قیلامز قلب شبده نوری تأثیر • طوتیلو عاقبت کذبی خطاسی • همین تابنده قالور بوز قراسی • چون اوره
صبح صادق صدق قدم • قدومندن منور اولور عالم • همان فال خجسته رایی بر دفعه دخی نوازش بیوروب
رایت رفعتین ذروهٔ چرخ برینه ییوردی خجسته رای آثار صفات پسندیدهٔ شاهی مشاهده ایدوب بنای ثنای
مدحتی و اداء دعاء دولتی بو ابیات ایله تمهید بیوردیکه **مثنوی** تو ای شه بخوبی اخلاق خویش •
سبق بردی از پادشاهان پیش • زهی دین و دانش زهی عدل و داد • زهی ملک و ملت که پاینده باد •
مجلس بو مقامده تمام اولدی • و کلام بو دعا ایله اختتام بولدی • همایون فال دخی رای دابشلیم کبی
بو لطائف اخبار و امثالی صحائف اخلاق و اعمالنه ثبت ایدوب تشیید مبانی عدل و احسانده
و تمهید قواعد نظام احوال انسانده سعی موفور و بذل مجهود ایتدی • و صفحات روزکارده نام محمود دوکر
ممدوح قودی کتدی **مثنوی** دو چیز حاصل عمرست خیر و نام نکو • وزین چو در کذری کل من علیها فان •
مباش در پی آزار و کام خلق برآر • کزین دو کار بیابی سعادت دوجهان • بو درر اوراق جواهر حکمت
نشان که بر مقتضای زمان زبان و خامه آنی سلک بیانه چکدی • و دهقان قریحه انک زمین نظم
و انتظامنده اهتمام تخمن اکدی • مکارم و فضائل افاضل انامدن متوقع و محاسن اخلاق اماثل عالمیاندن
متفرع در که بو کلمات ناسنجیده و عبارات ناپسندیده یه ذیل اغماض و انصاف شامل قیلوب بو کمینه سقطه عین سخط ایله
ناظر اولمیوب عین رضا ارزانی بیوره **نظم** دُر که درین سینه نهان داشتم • یک بیک از دل بزبان داشتم •
چونکه بدین پایه رسید کلام • به که کنم ختم سخن والسلام • الحمد لله الذی وفقنی علی اتمامه
والصلوة علی سیدنا محمد خیر انامه •

بسم الله الرحمن الرحيم
اللهم يا مفتح الابواب ويا مسبب الاسباب
ويا دليل المتحيرات ويا غياث المستغيثين توكلت عليك
فافوض امري الى الله يا رب لا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم
حضرت سليمان نبي بيورمشلر كه هر كيمسنه صباح نمازندن صكره بو يدى كره اوقويه
اشبو دعاء شريفي خلوص نيت ايله هر نه مراد ايدينوب اوقسه بامر الله حاصل اوله
اكر مرادى اولمزسه بكا [illegible] دمشلر

هر حرف مهر تو ای سید البشر
بر سینه قیاس شده کالنقش فی الحجر

الدیار اولی جمیع آرائی اغیار او دیده
ظاهر اولدی کلمهٔ لا خیر الا فی الاوسط

زندان وابات بگوره دیدوا فتند
بیم که ما و بد بگوره دیدیم و رنشیم

هر محبت تو ای سید البشر
در سینه قیاس شد کالنقش فی الحجر

بر کجی واقعهٔ ... ای
دیدم ای پیر عاقل و دانا

حضرت پادشاه دوران ...
شهزاده ... که وار دنیا

بری پیر ودی ... ایکی ...
... بری عقا

قنغیسی ... الک ادور
قنغیسی ... خیر بقا

بکا ... دیدم اعلام ...
ویدی خیر الامور اوسطها

عوضی ماه بیر

... اوراق ...

مصطفى ١٢٠١

حسن ایلرو غروشن الدوبك تعفل بو بكرمن قيد

وجه كرد حروف دوردكه ديلودن فيلو قرطاس يدنك بوده قرض حسن

ابدیدار ایدیجلك ابنوادروزی ابتداء ابن بو غسن ببدلا ورانه

ابدي واجب اداء اودارم القضا دینه اودابد اوندن كلدرم صاه الملاك

ادا ايجون اولدی علمه نهوه اوندادرسي كلامه

وجه كرديجه